

Holy Bible

Aionian Edition®

**Chikuahane Bible
Kuhane Bible**

AionianBible.org
The world's first Holy Bible untranslation
100% free to copy and print
also known as " The Purple Bible "

Holy Bible Aionian Edition ®
Chikuahane Bible
Kuhane Bible

Creative Commons Attribution 4.0 International, 2018-2025

Source text: eBible.org

Source version: 12/28/2024

Source copyright: Creative Commons Attribution 4.0
Door43 World Missions Community, 2020

Formatted by Speedata Publisher 4.21.5 (Pro) on 1/28/2025

100% Free to Copy and Print

TOR Anonymously

<https://AionianBible.org>

Published by Nainoia Inc, <https://Nainoia-Inc.signedon.net>

All profits are given to <https://CoolCup.org>

We pray for a modern Creative Commons translation in every language
Translator resources at <https://AionianBible.org/Third-Party-Publisher-Resources>
Report content and format concerns to Nainoia Inc
Volunteer help is welcome and appreciated!

Celebrate Jesus Christ's victory of grace!

Preface

Chikuahane at AionianBible.org/Preface

The *Holy Bible Aionian Edition* ® is the world's first Bible *un-translation!* What is an *un-translation?* Bibles are translated into each of our languages from the original Hebrew, Aramaic, and Koine Greek. Occasionally, the best word translation cannot be found and these words are transliterated letter by letter. Four well known transliterations are *Christ*, *baptism*, *angel*, and *apostle*. The meaning is then preserved more accurately through context and a dictionary. The Aionian Bible un-translates and instead transliterates eleven additional Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and all mankind, and the nature of afterlife destinies.

The first three words are *aiōn*, *aiōnios*, and *aīdios*, typically translated as *eternal* and also *world* or *eon*. The Aionian Bible is named after an alternative spelling of *aiōnios*. Consider that researchers question if *aiōn* and *aiōnios* actually mean *eternal*. Translating *aiōn* as *eternal* in Matthew 28:20 makes no sense, as all agree. The Greek word for *eternal* is *aīdios*, used in Romans 1:20 about God and in Jude 6 about demon imprisonment. Yet what about *aiōnios* in John 3:16? Certainly we do not question whether salvation is *eternal*! However, *aiōnios* means something much more wonderful than infinite time! Ancient Greeks used *aiōn* to mean *eon* or *age*. They also used the adjective *aiōnios* to mean *entirety*, such as *complete* or even *consummate*, but never infinite time. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs. So *aiōnios* is the perfect description of God's Word which has *everything* we need for life and godliness! And the *aiōnios* life promised in John 3:16 is not simply a ticket to *eternal* life in the future, but the invitation through faith to the *consummate* life beginning now!

The next seven words are *Sheol*, *Hadēs*, *Geenna*, *Tartaroō*, *Abyssos*, and *Limnē Pyr*. These words are often translated as *Hell*, the place of eternal punishment. However, *Hell* is ill-defined when compared with the Hebrew and Greek. For example, *Sheol* is the abode of deceased believers and unbelievers and should never be translated as *Hell*. *Hadēs* is a temporary place of punishment, Revelation 20:13-14. *Geenna* is the Valley of Hinnom, Jerusalem's refuse dump, a temporal judgment for sin. *Tartaroō* is a prison for demons, mentioned once in 2 Peter 2:4. *Abyssos* is a temporary prison for the Beast and Satan. Translators are also inconsistent because *Hell* is used by the King James Version 54 times, the New International Version 14 times, and the World English Bible zero times. Finally, *Limnē Pyr* is the Lake of Fire, yet Matthew 25:41 explains that these fires are prepared for the Devil and his angels. So there is reason to review our conclusions about the destinies of redeemed mankind and fallen angels.

The eleventh word, *eleēsē*, reveals the grand conclusion of grace in Romans 11:32. Please understand these eleven words. The original translation is unaltered and a highlighted note is added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. To help parallel study and Strong's Concordance use, apocryphal text is removed and most variant verse numbering is mapped to the English standard. We thank our sources at eBible.org, Crosswire.org, unbound.Biola.edu, Bible4u.net, and NHEB.net. The Aionian Bible is copyrighted with creativecommons.org/licenses/by/4.0, allowing 100% freedom to copy and print, if respecting source copyrights. Check the Reader's Guide and read at AionianBible.org, with Android, and with TOR network. Why purple? King Jesus' Word is royal and purple is the color of royalty! All profits are given to CoolCup.org.

History

Chikuahane at AionianBible.org/History

- 04/15/85 - Aionian Bible conceived as B. and J. pray.
- 12/18/13 - Aionian Bible announced as J. and J. pray.
- 06/21/15 - Aionian Bible birthed as G. and J. pray.
- 01/11/16 - AionianBible.org domain registered.
- 06/21/16 - 30 translations available in 12 languages.
- 12/07/16 - Nainoa Inc established as non-profit corporation.
- 01/01/17 - Creative Commons Attribution No Derivatives 4.0 license added.
- 01/16/17 - Aionian Bible Google Play Store App published.
- 07/01/17 - 'The Purple Bible' nickname begins.
- 07/30/17 - 42 translations now available in 22 languages.
- 02/01/18 - Holy Bible Aionian Edition® trademark registered.
- 03/06/18 - Aionian Bibles available in print at Amazon.com.
- 09/15/18 - Aionian Bible dedicated as J. and J. pray again.
- 10/20/18 - 70 translations now available in 33 languages.
- 11/17/18 - 104 translations now available in 57 languages.
- 03/24/19 - 135 translations now available in 67 languages.
- 10/28/19 - Aionian Bible nursed as J. and J. pray.
- 10/31/19 - 174 translations now available in 74 languages.
- 02/22/20 - Aionian Bibles available in print at Lulu.com.
- 05/25/20 - Illustrations by Gustave Doré, La Grande Bible de Tours, Felix Just.
- 08/29/20 - Aionian Bibles now available in ePub format.
- 12/01/20 - Right to left and Hindic languages now available in PDF format.
- 03/31/21 - 214 translations now available in 99 languages.
- 11/17/21 - Aionian Bible Branded Leather Bible Covers now available.
- 12/20/21 - Social media presence on Facebook, Twitter, LinkedIn, YouTube, etc.
- 01/01/22 - 216 translations now available in 99 languages.
- 01/09/22 - StudyPack resources for Bible translation study.
- 02/14/22 - Strong's Concordance from Open Scriptures and STEPBible.
- 02/14/23 - Aionian Bible published on the TOR Network.
- 12/04/23 - Eleēsē added to the Aionian Glossary.
- 02/04/24 - 352 translations now available in 142 languages.
- 05/01/24 - 370 translations now available in 164 languages.
- 08/05/24 - 378 translations now available in 165 languages.
- 08/18/24 - Creative Commons Attribution 4.0 International, if source allows.
- 10/20/24 - Gospel Primer handout format.
- 11/24/24 - Progressive Web Application off-line format.
- 01/28/25 - All profits are given to CoolCup.org.

Table of Contents

NEW TESTAMENT

Mateu	11
Mareka	36
Luka	51
Johani	77
Mitendo	96
Maroma	122
1 Va Korinte	133
2 Makorinte	143
Agalatiya	150
Maefese	154
Vafilipi	158
Makolose	161
1 Matesolonika	164
2 Mateselonika	167
1 Timotea	169
2 Timotea	172
Tite	174
Filimoni	176
Maheberu	177
Jakovo	185
1 Petorosi	188
2 Petorosi	191
1 Johani	193
2 Johani	196
3 Johani	197
Juda	198
Insinulo	199

APPENDIX

Reader's Guide

Glossary

Maps

Destiny

Illustrations, Doré

NEW TESTAMENT

Jesu chacho, "Tayo Uva kwatile, ka kuti kabezi ziva tenda."

Chiva li aluhanyeza zi zwata za kwe cho ku laula.

Luka 23:34

Mateu

1 Imbuka ya luzuvo iwa Jesu Kereste mwana wa Daafita mwana wa Abrahama. **2** Abrahama a vali nji si wa Isaka, ni Isaka isi wa Jakobo, ni Jakobo isi wa Juda ni vance. **3** Juda a vali njisi wa Perezi ni Zera cha Tama, Perezi isi wa Hezironi, ni Hezironi isi wa Ramu. **4** Ramu a vali njisi wa Amminadab, Amminadab isi wa Nahshoni, ni Nahshoni isi wa Salumoni. **5** Salumoni ivali nji si wa Boazi cha Rahaba, Boazi isi wa Obedi cha Ruti, Obedi isi wa Jesse, **6** Jesse a vali nji si wa Daafita simwine. Daafita a vali njisi Solomoni cha mwihiyawwe wa Uriya. **7** Solomoni a vali nji si wa Rehoboamu, Rehoboamu isi wa Abijah, Abijah isi wa Asa. **8** Asa a vali njisi wa Josafati, Josafati isi wa Joram, ni Joram isi wa Uzziah. **9** Uzziya avali njisi wa Jotamu, Jotamu isi wa Ahazi, Ahazi isi wa Hezekiya. **10** Hezekiya a vali njisi wa Manasseh, Manasseh isi wa Amoni, ni Amoni isi wa Josiyah. **11** Josiya avali njisi wa Jekoniya ni vanche he nako i vavaka luwitwe kwa Babilona. **12** Mi kuzwa ha kuka luwiwa kwa Babilona, Jekoniya a vali njisi wa Salatiele, Salatiele a vali muzimu wa Zerubabele. **13** Zerubabele a vali njisi wa Abiudi, Abiudi isi wa Eliyakimu, ni Eliyakimu isi wa Azoro. **14** Azoro a vali njisi wa Zadoki, Zadoki isi wa Akimu, ni Akimu isi wa Eliudu. **15** Eliudi avali nji si wa Eliyazere, Eliyazere isi wa Matani, ni Matani isi wa Jakobo. **16** Jokobo avali nji si wa Josefa mwihiyawbe wa Maria, kakwe Jesu na zalwa, yo sumpwa Keresite. **17** Mahasi onse ku zwa kwa Abrahama ku ya kwa Daafita a vali mahasi ena ikumi Lyonke ni one, kuzwa kwa Daafita kuya ha vaka luwiwa kwa Babilona ku leta kwa Keresite avali masika ena ikumi Lyonke ni one. **18** Ku zalwa kwa Jesu Keresite kuva chitahali mu nzila i chilila. Inyina, Maria, ava veelezwe kuti a seswe kwa Josefa, kono pili ni vaseni kwiza hamwina, ava waniki ha menzi mahya cha Luhuho lu Jolola. **19** Mwihiyawwe, Josefa, avali mukwane yo shiyeme, kono kana a vali kusaka ku shuvulisa mwihiyawbe iñandaleza. Cwale cha nahana ku manisa che nkunutu ku li veereza kwaakwe naye. **20** Havalii kusi nahana cezi zintu, Iñeloi iya Ireza ni iya livonisa kwali mu chiloto, liti, "Josefa, mwana wa Daafita, kanji u tiyi to hinda Maria kuva muhwenu, kakuli yo lihinditwe kwali avali ku lihindwa cha Luhuho lu Jolola. **21** Mwa zale mwana' mushisu, mi momu ulike izina iya Jesu, mukuti ka puluse vantu vakwe ku zivi zavo." **22** Izo zonse zi va pangahali kwi zuziliza chiva wambiwa kwa Simwine cha muporofita, nati, **23** "Mu vone, mwalyango mwave ha menzi mahya, mi mwa zale mwana' shwisu, mi mu va mu sumpe izina lyakwe Imanuere"- i talusa, "Ireza wina neswe." **24** Josefa ha vuka ku ñonzi zakwe ni ku chita

ka kuya ke Iñeloi iya Simwine muli va mu laeli mi ca mu hinda kuva mwihiyawwe. **25** Kono kana aba lali naye konji ha zala mwana' mushisu. Mi ava mu sumpisi izina iya Jesu.

2 Jesu hamana kuzalwa mwa Betelehema ya Judea mwi nako za simwine Heroda, vakwame valitutite vazwa kuvuzwe zuba civeza mwa Jerusalema, **2** "Wina kuhi yava zalwa simwine wa Majuda? kakuti twavona inkani yakwe kuvuzwe bwe zuva, twakeza kukumu fukamina". **3** Simwine Heroda hazuwa catiya ahulu mane nivantu vamwa Jerusalema vonse. **4** Heroda ca supa ma Purisita vonse ni vañoli va mulao mi cava vuza nati, "Kriste uswanela kuzalilwa kuhi"? **5** Civamuco kuti Mwa Bethelehema wa Judea, kakuti muvava ñoleli va porofita, **6** Iwe, Bethelehema, mwinkanda ya Juda, kana umunini kuvayendisi va Juda, mukuzwe muyendisi yete a alise cisi ca Isilaele". **7** Cwale Heroda ca sumpila va litutite kumbali nikuva vuza kuti inkani yavoneka inakonzi luli. **8** Cavatuma kwa Bethelehema nikuvala kuti "muyende mukasakisise ce ntokomero muhwile, cimwaka muwana, zemuniizibise name zeniyende nikamu fukamine." **9** Havamana kuzuwa kwa simwine, civaliyendezza mi inkani ivava voni kuvuzwezuva ciyava yenda kuvusu nikuka zimaninina hewulu lye civaka mwa vali kwikere mucice. **10** Hava vona inkani civa sanga ahulu cokuhitiriza. **11** Habenjila mwinzuvo civa vona mucice nena ni Maria nyina. Civa fukama nikumu lapera. Civavungununa cifumu cavo nikumuha impo ze gauda, ni insense, ni mira. **12** Ireza cava kalimera muciloto kuti sanzi vaboli kwa Heroda, mi civavola kwi nkanda yavo cenzila ingi. **13** Hava yenda, iñiroi lye Ireza cilye zira Josefa kwi ñonzi mi cilyati, "vuke uhinde mucice niva nyina, mutirire kwa Egepita, muke kale kwateri kusikira hete nini kuwamble, kakuti Heroda mwasake mucice kuti a mwi haye." **14** A o masiku Josefa cavuka nikuhinda muhwire niva nyina niku tilira kwa Egepita. **15** ava kekali kwa Egepita kusikira he fu iya Heroda. Ici ci be zuzilizi civa wambwa nji Ireza camu porofita, "kuzwa mwa Egepita niva sumpi mwangu wo muswisu." **16** Cwale Heroda havona kuti vakwame va litutite vavamucengi, cavenga ahulu. avatumini vantu kuti vake haye vahwile vonse veciswisu mwa Bethelehema, mane nimulilao conse civehaya vahwile ve zilimo zo vere kuzwa hakuvalwa kovoza hansi, cokuya ce inako yava lakalezi kuzwa havava mu wambilili va kwame va litutite. **17** Mi cikwalizuziliza civa wambiwa ca muporofita Jeremia, **18** "Linzwi li vazuweki mwa Rammah, cililo ni kuvokolola kukando, Rahele ulilira vana vakwe ukana mane nikutontozwa kakuti kavasikwina." **19** Hafwa Heroda, Ingilo iya Ireza cilyeza kuvoneka kwa Josefa

muciloto mwa Egepita ni kumuta, 20 Vuke hinde mwana niva nyina mi uyende kwi nkanda ya Islaele, kakuti vaval i kusaka kwi haya mucice ci vavafwi." 21 Josefa ca vuka ni kuhinda muhwire niva nyina civeza mwinkanda ya Islaere. 22 kono hazuwa kuti Arkelausi avali ku vusa mwa Judea ha cipula cesi Heroda, ava tiyi kuya kwateni. mi Ireza camukalimera muciloto, cayenda kwi nkanda ya Galileya 23 mi cayenda mi cakekala mucivaka cisupwa Nazareta. I ci cibezuzilizi civawambiwa cava Porofita, kuti mwa supwe mu Nazareta.

3 Ku mazuba ao Joani mukolobezi chakeza na kutaza mwi halaupa ya Judea nata kuti, 2 "Mubake ka kuli mubuso we renza wina ha fuh." 3 Ka kuli linzwi ni lya wambwa ngi mupolofita Isaya, halili, "Linzwi yo zumwi li huweleza mwi halaupa, 'mulukise enzila ye renza, mupange enzila zi wotolokete.'" 4 Yahanu Joani u zabala cizabalo zo boza bwe ka mele ni lutunga lwe ndalo mwi muunda. Zilyo za kwe baili epasu ni buchi bo mwi munkanda. 5 Cwale Jelusalema, Judeya yose ni nkanda yose bo mumukulela wa Iwizwi lwa Joludani ci bayenda kwali 6 Cibeza ku kolobezwa kwali mu Iwizwi lwa Jolundani, a bo ni baliwaba zibi za boo. 7 Kono ha bona bungi bwa bafalisi ni masaduki ba keza kwali kwi i nkolobezo, ca ba wambila, "Enwe bana be nzoka zina cifanu, aba mulwili kutiya bukali bwe renza bu keza njeni? 8 Cwale mubike zihantu zi bonisa kubaka. 9 Cwale musiye kuzeza kuli wambila mukati kenu, 'Twina Abulahama ishetu.' Cwale ni milwila kuti irenza uo wola kukatwila Abrahama bahwile ha aa mabwe. 10 Hanu imbezo izimene ku mihiyi ya masamu. Cikuni conse ci sabiki zihantu zilotu mu citemwene hansi ni ku sohelwa mu mulilo. 11 Ni mi mikolobeza ni mezi kubonisa kubaka. Kono iye u kezite mu masule angu mukando kwa ngu, ka ni swaneli nanga ku nyemuna insangu zakwe. Mwa mi kolozebe ni luhuho lu jolola ni mulilo. 12 Itundi lyakwe lina mwi yanza lya kwe; mwa fiyele cihoto cakwe, a ku kunganye mahila akwe mu cishete cakwe. Luungu ulo, a luhise mu mulilo u sa zimi. 13 Cwale Jesu ha zwa mwa Galilela ku ya ku Iwizi mwa joludani ku ku kolobezwa kwa Joani. 14 Kono Joani ca tundamena kumu kanina, nati, "Njeme ni swaneli ku kolobezwa kwa ko, ukeza kwa ngu?" 15 Jesu ca mwi taba, "Uni zuminine hanu ci lukite kwetu kwizuziliza ku luka konse." Cwale Joani ca mizuminina. 16 Ha mana ku kolobezwa, Jesu ca zwa haho mumenzi, haho i wulu cilye yalukila ha kwe. Ca bona luhuho lwe renza lu keza hansi luswana sina inkwilimba ni kwi za ku munikila hewulu lwakwe. 17 Haho, liinzwi cilya zwa muwulu li ta kuti, "Uzo nji Mwanangu yo sakiwa, u ni katwa."

4 Lyahanu Jesu ca kashiwa ku luhuho lu jolola kuya mwi halaupa ku ku likiwa kwa Jabulusi. 2 Halinyima zilyo mazuva ena makumi one ni masiku ena makumi one, ca fwa inzala. 3 Muliki neza kuwamba kwali, "Haiva u mwana we Ireza, u laele aa mabwe a sanduke zilyo" 4 Mi Jesu ne tava cati kwali, "ku ŋoletwe, 'Muntu kete na hale ca zilyo vulyo, kono ni ca liinzwi li zwa mukaholo ka Ireza'" 5 Linu Javulisi ca mu hinda kumu twala he wulu lwa muzako ujolola uva ketiwa we nkereke mulelele, 6 Ni ku mu wamvila kuti, "Haiva njewe u mwana wa Ireza, uwile hansi kakuli ku ŋoletwe, ka laele mañeloi akwe mu aku vavalele, muaku nyamune mu mayanza nji kuti itende lyako kanji li gunkiwa ibwe 7 Jesu nati kwali, "Hape u ŋoletwe, Kanji u liki infumwako Ireza. 8 "Hape Javulisi na mu hinda kumu twala he lundu lilumbite, ni kumu tondeza mileneñi ina munkanda yonse ni nkanya yayo. 9 Nati kwali, "Zonse izi zintu kani zikuhe, ci wa wila hansi ca mazwi. uni fukamine uni lapele" 10 Linu Jesu ca muta, "U zwe aha Javulisi! kakuli ku ŋoletwe, "U fukamine Ireza i nfumwako, imi u seveleze iye yeke" 11 Javulisi ca musiye; mi mañeloi ci eza kwa Jesu, ci a mu seveleza. 12 Haho linu Jesu ca zuwa kuti Joani avva suminwa, na vola kwa Galilea; 13 Ca kuula kwa Nazareta ku ka zaka kwa Kapenauma, i wanika kumbali ni wate lya Galilea, mu cilalo ca Zevuloni ni Nafitali. 14 Izzi ziva pangahali kwi zuziliza ci polofita ca Isaya ha vati, 15 "Inkanda ya Zavuloni ni nkanda ya Nafitali i vambene ni wate, mwi shilwa lwa Jodani, Galilea ya vantu vasena vasezi Ireza; 16 Vantu va vena mwififi, va va voni iseli ikando; linu va vena munkanda yefu ni mumu nzunde walyo, vava ũaatwilwa iseli" 17 Kuzwa iyo nako Jesu na tanga ku kutaza nati, "Mu vake, mukuti mubuso wa kwiwulu ci wina hafuhui" 18 Havalii kwa vvenda ku mbali ye wate lwa Galilea, ca vona vakwame vovele vana va muntu yenke, Simone yo sumpwa Pitolosi, ni Andriyasi mwancakwe, ci va sohela tunyandi twavo mwi wate, kakuli vavali vandui. 19 Jesu cati ku vali, "mwize, municilile, imi muni mi pange vayamvi va vantu" 20 Haho niiva siya tunyandi twavo, kumwi cilila. 21 Jesu hvvali kwa vu yenda vulyo ca vona vovele vamwi, Jakovo mwana wa Zebediya, ni Joani mwancakwe, va vena mu cisepe ni Zevediya ishavo, ni va onga tunyandi twavo. ca va sumpa; 22 Haho civa siya cisepe ni shavo, kumwi cilila. 23 Jesu na yenda mwa Galilea yonse, na ka ruta vantu mumasinagoge avo, nava wambila ivangeli ya muvuso, na hoza matuku onse ni vuhole vonse vuvena ku vantu. 24 Intava zakwe ci za ka zuweka kwa Siriya yonse; ni kwa letwa kwali valwala vonse malwalo a cincana cincana, ni va katazehete, ni va vena inhuho imbi, ni vava li ku liwa kuzuminina, ni vava li ku zuminina luñañali; Jesu ca va hoza.

25 Vungi vvavo vu a kuzwa kwa Galilea, ni kwa Dekapolisi, ni kwa Jelusalema, ni kwa Judeya, ni mwishilwa lya Joludani, ci vwa mwi cilila.

5 Cwale Jesu ha vona bantu, ca kambama he lundu. cwale he kala hansi, Valutiwa bakwe cibenza kwali. 2 Ca zasumuka ni kubaluta. Ca wamba kuti, 3 "Imbuyoti ya vana va vontana mu luhuho, kakuti cavo mubuso we Wulu. 4 Imbuyoti ya bana ba Lila, kakuti muva ntontozwe. 5 Va fuyaaultwe bali Tobohete, kakuti mu ba yole inkanda. 6 Va fuyauletwe abo ba fwa inzala yo ku shiyama ni nyota yo Kushiyama, kakuli mu be kute. 7 Imbuyoti ya vaana ve Cishemo, kakuti kava tambule cishemo. 8 Va fuyauletwe vena Inkulo zi jolola, ka va vone Ireza. 9 Va fuyaaultwe va leta Inkozo, kaba supwe vana ve Ireza, 10 Va fuyaaultwe va nyandisiwa ce baka lyo kuluka', kakuti cavo mubuso we Wulu. 11 Imbuyoti zenu vantu ciba mi tukola ni kuminyandisa, kapa kuwamba zibilala zonse ca mapa cevaka lyangu. 12 mutabe mi musange, kakuti itifo yenu inkando kwi Wulu. Kakuti vantu mubaba nyandisezi maporofita vavali kwina kwa teni ni museni ku zalwa. 13 Inwe mwi Sautu lye kanda, kono i Sautu hali sampuka, muli lungiswe cinzi? kalisina buzole, konji kusohera fera hanze ni kulyatolwa ca matende. 14 inwe mwi seli lye kanda. munzi uzakitwe he lundu ka u oli ku wungulwa. 15 ka kwina vantu va munika ilambi ni kuli bwika mwi nguwo, kono ulivika ha voneka, mi a tondeze vena mwi nzuvo vonse iseli. 16 Iseli lyenu livenye havusu bwa vantu vonse kuti va vone mitendo yenu yi shiyeme mi muva tembe ishenu wina kwi wulu. 17 musiye kuhupula kuti ni va kezi kumanisa mulao kapa vaporofita. Kena ni va kezi kuku zimanisa, kono ku i zuziriza. 18 kakuti ni mi wambira buniti kwanda Iwulu ni nkanda cinza mana, ka kwina yonke i taku yo Mulao, yetene ni imane mbwitwa zintu zonse hete ni zi mane. 19 Cwale yense yo cola mulao kuti kawina butokwa ni kuluta vamwi vo vulyo milao ka supiwe kuti munini mu mubuso wo kwi Wulu. Kono yo imamera ni kuiruta ka supiwe kuti mukando momu buso wo kwi Wulu. 20 ceniti ni mi wambira nita kuti ku luka kwenu haiba ka ku hitirili kuluka kwa bañoli ni kwa bafalisi, ka sane ni mwi njire mubuso we Wulu. 21 muba zuwi kuba wambwa kuba ikale kuti, usiye kwi haya, mi we haya u swaneri ku hewa mulandu, 22 kono ni miwambira mutu zuhi kamba zuhi yo bengera mu kwakwe, mwa swanere ku atulawa. Mi hape yo wambira mu kwakwe kuti "u ci hole" u swanelia ku atulawa mwi khuta, mi yo mu wamba kuti, I we yasanambene, u mwabe mubu kabu bo muliro we here. (Geenna g1067) 23 Cwale he co neula i mpo zako he aletare, ho sika hateni

wiza kuhupula kuti wina mulandu ni mukwako, 24 siye i mpo za ko habusu bwa katala, u yende muka ambo lisane ni ku zumizana ni mukwako, njo so keze ku tambika i mpo yako cwale. 25 U litahanere ku zumi zana naye yo kuzekisa ni musina mwi nzira, mwendi yo zo, yo kuzekisa mpohona ca ka ku twale ku muatuli mi muatuli mwa ka kutambike mu manza o mu hikana yasa ka ku atule, ya sa ku sohere mwi intorongo, 26 Ka maniti ni mi wambira, kosono zwe mwa teni kwanda hete no mane kuliha mulando ca mali onse o kwete. 27 Muba zuwi kuti kuba tewa kuti, usiye ku panga buhule. 28 kono i me ni mi wambira kuti, yense yo lola mwanakazi cwo ku mu lakamina, ca mulala mwi nkulo ya kwe. 29 linso lyako lye cilyo haiba li ku sitatalisa, u li nyukule mo, mi u linzindire kule nawe, ka kuti ci lotu kwa ko, zi lama ca ko conke ha cifwa cocona, mi mubiri wa ko onse kanji u zindirwa mumulilo we Here. (Geenna g1067) 30 I yanza lyako lye chilyo haiba ni liku sitatalisa, u likosole kwa teni, mi u lisohere kule nawe, kakuli ci lotu kwa ko cilama conke ha ci fwa co nke isiñi mubiri onse ha u nzindirwa mumuliro we Here. (Geenna g1067) 31 ku ba wambira hape kuti, muntu ha tanda mwi hyabwe, a mu tambike i mpampili lye kauhano. 32 kono i me ni mi wambira kuti muntu zuhi kamba zuhi yo hindika mwi hyabwe, kwanda o mulandu wo bushahi, u mupanga bushahi. Mi yense yasana musese kuzwa ha kukanwa kaibe i hule naye. 33 Hape, muba zuwi mu wambiro ku batu ba kwa ikale kuti, 'kanji u nkonkii ca vulisumino bwa mapa kwa Simwine, kono wi zuzirise vulisumino kwe Ireza ko bali sumini cabu. 34 Kono ni mi wambira kuti kanji muku nkonka, kamba niheba ce Wulu, ka kuli ji kwina cipula he kere Ireza, 35 kamba ce nkanda, kakuli nji malyatiro a matende a kwe; kamba ca Jerusalema kakuli muleneñi wa Simwine. 36 Hape musiye ku nkonka ce mitwi yenu, sina ha musa woli ku sandula lusuki lonke kusiha kapa kutuba, 37 Ci muswanera kuwamba co bufuhi kuta kuti eni eni kapa Ne ne, cihne chihi ci hitilira izi cicizwa kumutu mu bilala. 38 Mubazuwi kuti kuba wambira kuti, 'Linso ce Linso, mi lino ce Lino, 39 Kono ni mi wambira kuti, kanji mu kanini mutu mubilala. Haiba, yense u ku bakula kwi tama lyo bulyo, muntezekere ni kuyimwi mbali nayo a bakule koo. 40 Mi haiba zumwi u saka kumi suminisa ni kuhinda ci zwato canko, muherere ni ngubo yanko, 41 ha iba muntu u kuhambiriza kumu sindikiza cibima conke, u musindikize zibima zo bere. 42 U he ku muntu yense yo kukumbira, mi kanji u ka nini muntu yo saka ku kalima kwako. 43 Mubazuwi kuti kuba wambitwe kuti, u sake yo wikala naye he mbali mi u toye cila ca nko. 44 'Kono ni mi wambira kuti, musake zila zenu mi mulaperele bana ba mi nyandisa, 45 Jokuta kuti

mube baana be shenu wina kwi Wulu, yo ŋatulisa i zuba lyakwe ku bantu va vii mane bulyo ni ba Lukite, mi u tumina i bula ha ba shiyeme ni ba fosahere. 46 Haiba kuti musaka bulyo ba misaka, mupuzo inzi wete ni muka tambule?, esi ni batelisi bo mutero bapanga bulyo? 47 Mi haiba kuti mu lumerisa bulyo ba kwenu, zintu nzi zi mupanga zi hitilira zi bamwi? esi ni basezi Ireza nabo bapanga bulyo? 48 Mu be hande he, sina ishenu wina kwi Wulu ha shiyeme.

6 Mu mamele kuti kanji mu citi inkezo zo vulotu vwenu

havusu vwa vantu kuti mu voniwe ku vali, heva njovulyo kete mu wane mupuzo kwe shenu wina kwi wulu. 2 Cwale ha muha intuso, kanji mu lizi mpeta ha vusu vwenu mu va citila ba lihele mama sinagoge ni makululu, kuti va lumbiwe ku vantu. Ca buniti ni mi wambila, ci vava tambuli mupuzo wavo. 3 Kono ho ha intuso, kanji u zuminini iyanza lwako lya cimonso kwi ziva cili panga iyanza lyako lya cilyo, 4 njikuti i intuso yako yoha i hewe vilipatite. Cwale Iso yo vona zi patitwe mwa ku vozekeze. 5 Mi hamu lapera, kanji mu swani uvu va lihele, va saka kuzimana ni ku lapera mu masinagoge ni mu ma cailo a migwagwa, kuti va voniwe vantu. Luli ni mi wambila niti; ci va va tambili mipuzo yabo. 6 Kono iwe, co lapera, wi njile mu malivelu, imi ci we yala ciyazo, u lapere kweso wina ku mbali; imi Iso yo vona ku mbali, mwa ku vozekeze. 7 Ci mu lapera, kanji mu boleli boleli zi sena intuso uvu mu ba citila va sa zumin; va nahana kuti va wola ku zuwiwa caku wamba wamba ahulu kwabo. 8 Hakuba vulyo, kanji mu swani na vo; kakuli Ishenu wizi zi mu vulite, ni mu seni ku mu kumbila. 9 Ci kwina vulyo mu lapele vuti, 'Ishetu wina mwi wulu' ku lumbiwe izina lyako. vu simwine vwako vvize. 10 Ci sakiwa kwako ci tendahale hansi mu ci nani mwi wulu. 11 Tuhe sunu zilyo ze zuva ni zuva. 12 U kwaitile milandu yetu, uvu naswe mu tu ba kwaitili va vatu fosezi. 13 Hape kanji utu twali mu muliko, kono utu lukulule ku muntu muvi. 14 Mi ho kwaitila vantu zi va ku fosekeza, ni Iso mwi wulu naye mwaku kwaitile. 15 Kono ho sa kwaitili vamwi zi vaku fosekeza, niheli Iso kete na kukwaitile zo mu fosekeza. 16 Imi, hape ho li nyima zilyo, kanji u linyanisi cifateho cako, ubu mu vacitila va lihele, va linyanisa zifateho njikuti va voneke ku vantu kuti vena ha ku linyima zilyo. Faa ni ku rwira, ci va va tambili mipuzo yavo. 17 Kono iwe ho lilynima zilyo, uli singe mafuta ku mutwi ni ku samba ku cifateho caku. 18 Nji kuti kanji u vonahali ku vantu kuti wina ha kuli nyima zilyo, kono konji kweso wina kumbali. Mi iso yo vona kumbali, mwaku vozekeze. 19 Kanji uli kunganyizi cifumu ca hansi, hena mafele ni mafumi a wola kuci lya, ni hena vasa va wola kutulula mwateni ni ku iva. 20 Kono, u

likunganyize cifumu umwine kwi wulu ku sena mafele ni mafumi alya hateni, hasena ni vasa va wola ku tulula ni ku iva. 21 Kakuli hena cifumu cako nji hena inkulo yako. 22 Linso nji lambi lya muvili. Cikwina vulyo, heva linso lyako li bona hande, muvili wako onse mu uve mwiseli. 23 Heva linso lyako li towele, ni muvili wako wonse wina mucinzime. Cikwina vulyo, heva iseli lina kwako lina luli mucinzime, cikando vule ico cinzime! 24 Kakwina mutu yete na tendele vasimwine vovele, hesi ka toye yenke ni ku saka zumwi, kamba mwa kuteke yenke ni ku shwaula zumwi. Koti co wola ku tendela Ireza ni cifumu. 25 Ci kwina vulyo ni ku wambila, kanji u vilaeli ni za vuhalo vwako, cete ulye ni cete uñwe, kambe kaza mubili wako, cete u zwate. njikuti vuhalo kavu hiti zilyo, ni muvili kuhita zizwato? 26 Mu lole zizuni za mwibyumbyulu. Kazi vyali kazi sinzi kamba ku vika zi kutulwa mu ciduli; kono Ishenu wina kwi wulu uzi lela. Aho inwe kana muva tokwa ahulu ku zi zamba? 27 Njeni kwenu yo wola ku vulaela ku ekeza ku vuhalo vwakwe? Cwale cinzi hamu vilela ni za kuzwata? 28 Mu hupule nanga zi yangayanga za mu mawa, mu zi menena. Kazi tendi, kazi hosi vwanda. 29 Kono ni mi wambila niti, nanga Salumoni munkanya yakwe kana ava zwati niheva ku likana ni lyoke lya. 30 Heva Ireza u zwatiika lyani lya mumawa, lihala sunu ni zona lici li sohelwa mwi ziko, ku woleka vule ku zwatika inwe, inwe muve ntumelo inini? 31 Ni ha kwina vulyo kanji mu vileli ni muti, 'Mu tulye nzi?' kamba 'Mutu ſhywe nzi?' kamba 'Mutu zwate zizwato nzi?' 32 Vantu vasa zimini nji va saka izi zintu, imi ishenu wa kwiwulu wizi kale zimu saka. 33 Kono pili musake vusimwine ni ku shiyama kwabo imi zintu zonse ka muzihewe. 34 Cikwina bulyo, kanji mu vileli ni ze zona, mukuti izona li vilela ni zalyo. Izuba limwi ni limwi liikenwe vuvi vwalyo.

7 Sanzi uatuli, ni we kete u atulwe. 2 Mo atwira nawe mwete utwirwe, Mi mulikaniso wo likanisa, ni wee mukulikaniswe.

3 Chinzi holola chitoweze muliso lyo mukwenu, kono ko lemuhi chikutoweze muliso ya ko? 4 U wola bule kuwamba kumukwenu, kuti nisaka kuku zwisa chimutoweze muliso, kono mu liso lya ko kwina chikutowenze na wee? 5 Iwe ulihele! tange u zwise chikutoweze muliso lyako, linu mobone site ni ku wola kuzwisa chitoweze mukwako muliso. 6 Musiye kuha zilyo zi njolola ku ba mbwa, mu siye ku sohela mabwe abutokwa habusu bwe zingulube. Ha kuba bulyo zi wola ku a lyatola cha matende, mi ni kubola kwiza ku kuñatola hakati. 7 Kubile, ko hewe. Sake, mo wane. Ngongote, mo wi lyalulwe 8 Mi yese ukubila u hewa, mi yese usaka, uwana. Mi mutu u ngongota, we wulilwa. 9 Kapa kwina mutu mukati kenu, kuti

mwana nkwe ha mukubila inkoko, linu umu ha ibwe? 10 kapa ha kubila inswi, amu muhe inzoka? 11 chikwina bulyo, haiba iwe u muvi winzi kuha i mpo kubana bako, ku wo leka bule kwe ishenu wina kwiwulu kumuha zitu zilotu ku ba mukubila? 12 Linu, zitu zose zosaka kuti vatu vaku chitire, ni we u swanelia kuba kuva chitira zonse, ici njii mulawo ni ma polofita. 13 Njile mwi nzila i ŋuňu. Mulyango u zaseme ahulu ni kwiyaluka ahulu ulolete ku kufwa, Mi batu ba bangi ba yenda mwayo. 14 Mulyango muňuňu ni nzila iňuňu zitwala kubu halo, mi bache baiwana. 15 Mutiye maporofita ba mapa, ba keza kwenu ni chizwato chengu kono buniti ba tuhu bafile zala. 16 Kezihatu zabo mobezibe. Kana batu ba kunganya zichelatu ze waine ku chisamu cha miya kapa i efenga kuzwa kwi inkoma? 17 Mwi nzila iswana, cose ci samu cilotu cihia zi chehatu zilotu, kono cisamu cibi cihia zichelatu zivi. 18 Chisamu chilotu kachi woli kuha zihatutu zivi, ni chisamu chivi kachiwoli kuha zihatutu zilotu. 19 Chose chisamu chisa biki zihatutu zilotu chikankwa ni kusohelwa mulilo. 20 ha kuva bulyo, mu mu bezibe cha zihatutu zabo. 21 Kana vantu vonse va sumpa kwa ngu kuti," simwine, simwine," va sejile mu chisi chewulu, kono konji yense utenda chiva saka va ndanda vena kwi wulu. 22 Vungi bwa vantu kava cho kwangu ilyo izuba, "simwine, simwine, kana tuva polofiti mwizina yako, mwizina tuva hidiki madimona, hape mwinzina lyako tubapangi imakazo zikando? 23 Linu kani va lwire halukanda, "kena niva mizi! muzwe kwangu, inwe vantu vavi!" 24 linu, yeseuzuwa mazwi angu ni ku e chilila u swana sina muntu yozaka inzumbo yakwe he bwe. 25 Invula haisoka, muunda ukeza, ni hoho likeza ziza kundama he nzubo, kono kaiwiri hasi, kakuti ibazakwa he bwe. 26 Chi kwina bulyo yeseuzuwa mazwi angu kono ka e chilili u swana sina mutu we chihole uzaka izubo yakwe he seke seke. 27 Invula ikeza hansi, muunda ukeza, ni luhuwo luhunga ni kundama izumbo, cwale iwa, ni kushinyeha tota." 28 Ha kuvakuti Jesu chamana kuwamba mazwi aa, vungi bwa vantu chiva komoka ituto ya kwe, 29 cwale chaba luta sina wina mata, isinyi sina vanoli ba mulawo.

8 Cwale Jesu hasuka helundu, vantu vangi civamwi cilia. 2

Micwale we imbingwa ca keza kwali, cheza kumufukamina, niku wamba, "Simwine, haiva usaka, uwola kuni cenisa." 3 Jesu chaotolola iyanza ni kumukwata, nikuwamba, "Ni saka. Ucene." Hahofera ca cenisiwa kwi imbwingwa yakwe. 4 Jesu camuwambila, "Uvone kuti kowambi cimwi u zumwi muntu. Yende mwi nzila yako, mi ukalivonahaze ku mupurisita ni kukaha impo ina Mushe yavalaeli, kuti ikabe vupaki kuvali." 5 Jesu hace njile mwa kapenaumu, mulauli avakezi kwali ni kumuvuza, 6 cawamba, "Simwine, muhikana wangu ulele

mwinzuvo uzuminine luňaňali mi usasa mwinwe lilu." 7 Jesu chawamba kwali, "Munize ni muhoze." 8 Mulauli chetava ni kuwamba, "Simwine, kaniswaneli kuti winjile mwi nzuvo yangu, uwambe vulyo inzi, mi muhikana wangu kahole. 9 Kakuti ime ni muntu ubikitwe mwikonde lya muvuso, mi nina masole vena mwikonde lyangu. Niwambila uzu, 'Yende,' mi uyenda, ni kuzumwi, 'Wize' mi ukeza, ni kumuhikana wangu, 'Pange ici,' mi ucipanga." 10 Cwale Jesu hazuwa izi, avakomokwa mi avawambili avovava kumwichilie, "Ceniti nimiwambila, kanini kuwana kale we ina intumelo mwa Isilae. 11 Nimi wambila, vungi kavazwile kwa upa ni kwa wiko, mi muvekale he tanfule ni Abrahama, ni Isaka, ni Jacobo, mumuvuso wa kwiulu. 12 Kono vana vamu muvuso kava sohelwe kwi fifi lyahanze, kwina kulila ni kukwecameno." 13 Jesu cawambila mulauli we nkondo, "Yende! vulyo moco vazumininni, ili kuti kucitahale vulyo kwako." Mi muhikana cahola yejo inako. 14 Jesu habakwina mwi nzuvo ya Petorosi, cavona mukwenyani wa Petorosi nalele a valwalite ifiva. 15 Jesu a vamukwati he yanza, mi ifiva ci lyamusiya. cavuka ni kutanga kumuseveleza. 16 Cwale hakuba Citengu, vantu civatetela Jesu vantu vangi vavakuyendiswa madimona. Avahindiki inhuho ce inzwi nikuhzoa vavakulwala vonse vava kulgwa. 17 Mwei inzila kuvezuzilizwa civawambwa ku mupolofita Isaya, nawamba, "iye mwine Avalihindili matuku etu ni mifokolo yetu. 18 Jesu havona inyangela ci imuzumbulukite, caha itaelo kuti vayende kuimwi imbali ye wate lya Galileya. 19 Cwale Muňoli ca keza kwali ni wamba, "Muluti, munikwi cilile konse kwete uyende." 20 Jesu cawamba kwali, "Valuwawa vena malindi, ni zizuni zamwi ulu zina zizumbo, kono Mwana Muntu kena hete a shamike mutwi wakwe." 21 Zumwi kuvalutiwa vakwe cawamba kwali, "Ireeza, ni zuminine pili nikaunge vandanda." 22 Kono Jesu ca muwambila, "Niicilele, mi usiye vafwile vaunge vafwile kuninavo." 23 Jesu hecila mucisepe, valutiwa vakwe ci va mwicilila mucili. 24 Micwale, cikweza inwungwa ikando mwiwate, micisepe ciceza kuumbwa mandinda. Kono Jesu abale. 25 Valutiwa bakwe civeza kumuvusa, ni vawamba, "Tutuse, Simwine, citwina hafuhi ni kufawa!" 26 Jesu cawamba kubali, "Cinzi hamutiyite, inwe be intumelo inini?" Cazima ni kukalimela luhuho ni liwate. Haho cikwa tontola ahulu. 27 Vantu civakomokwa ni kuwamba, "Muntu wina bule uzu, yo kutekiwa niheva luhuho ni wate?" 28 Jesu hakeza kwimbali imwi ni kwi nkanda ya Magadarena, bakwame VoVele vava kuyendiswa madimona civamukatana. Vavakuzwa mumavita mi vavali kutiza hahulu, mi mane kakwina muyenzi yava kuwola kukosaza ce inzila iyo. 29 Micwale, civalila ca kuwongoza ni vawamba, "Cinzi citulukela

kupanga nawe, Mwana lreeza? Weza kunu kwiza kutu kataza inako niseni kusika?" 30 Mukunyi wa ziguluve zingi uva kwete kufulila kule kanini navo. 31 Madimona azwili havusu ni kukatazaJesu ni awamba, "Haiba motuhindike, tutumine kuna kawuna mukunyi waziguluve." 32 Jesu cawamba kubali, "Muyende!" Madimona ciazwa ni kuyenda muzigulube. Micwale, mukunyi wonse chiwa tilla hekomwe nikuli wisikiza mwivate micizafwila mumenzi. 33 Vakwame vavaku lisa zigulube civatiya. Mi ha vayenda mwitolo civakaviha zintu zonse, sihulu cивапangahali kuva kwame vava kuyendiswa madimona. 34 Micwale, itolopo yonse civazwa kukakatana ni Jesu. Ha vamuvona, civamukumbila kuti azwe mwinkanda yavo.

9 Jesu e njila mu chisepe, cha luuta, kwiza muitolopo yakwe. 2 Micwale, va valeti muntu yo zuminine luñañali na lele ha vulo. Cha vona intumelo ya bo, Jesu chawambila ya va kuzuminine luñañali. "Mwanangu u be u muntu yotavite. Zivi zako zi va wondelwa." 3 Micwale, vamwi ku bañoli chi baliwambila a bo bene, "Uzu muntu u nyefula." 4 Jesu abezi mihipulo yabo mi ni chati, "Chinzi hamuzeza bubi mwimunkulo zenu? 5 chihuva nje chihi kuku chiwamba, 'Zibi zako za wondelwa,' kapa kuwamba. 'Zimane mi u yende?' 6 Kono wizive kuti Mwana Muntu wina maata hanu hansi akuswalela zibi," Chawamba kuyo zuminine luñañali, "Vuke, zalule vulo bwako mi uyende kwinzuvo yako." 7 Haho muntu cha katuka ni kuyenda kunzubo yakwe. 8 Cwale vungi bwavantu ha babona izo, chiba komokwa mi chiva vavaza lreeza, ya vahi maata ena vulyo ku bantu. 9 Jesu haka kosola kuzwa uko, cha vona muntu we zina lya Mateu, ya va kuikele ha chivaka chi lihisezwu mutelo. Ni cha muwambila. "Ni ichilile." Cha zimana ni kumuichilila. 10 Jesu heza kwikalila kuti alye mwinzubo, micwale, vuñata bwa vatelisi ni vantu vavaezalibi chiveza kulya ni Jesu ni valutiwa vakwe. 11 Cwale bafalisi ha va vona vulyo, chi vawamba kuvalutiwa vakwe, "Chinzi mulutu wenu halya ni batelisi ni vantu va vaezalivi?" 12 Jesu hazuwa izi, cha wamba, "Vantu vakolete mumuvili kavalili iñanga, haisi vana valwala. 13 Muswanelia kuyende mukalitute zitalusa, 'Nitavela chishemo insinyi chitavelo.' Njaho hanikeza, insinyi kusumpa valukite kukulinyansa, kono vaezalibi." 14 Haho valutiwa va Joani chi veeza kwali chivawamba, "Chinzi iswe ni bafalisi hañata hatulinyima zilyo, kono balutiwa bako kavalinyimi zilyo?" 15 Jesu chawamba kuvali, "Kana valikani vayoseswa vawola kulizuwa kusatava haiva munyalowi nachina navo? Kono mazuva mueze munyalowi hese nakahindwe kuvali, mi cwale kavalinyime zilyo. 16 Ka kwina muntu ya vika chikamba

chiha ha chizwato chakale, kokuti chikamba echo mo chi ñatuke ku chizwato, mi hafwile mohañatuke ahulu. 17 Nanga vantu kete vavike iwaine ihyia mwi dalo lye waine lya kale. Ha va chita vulyo, idalo kaliñatuke, mi iwaine moitike mi na lyo idalo lye iwaine kalisnyehe. Kaho muvavike iwaine ihyia mu madalo mahya e waine, mi zonse kazivikwe nenza." 18 Jesu na kwete kuwamba izo zintu kuvali, micwale muvusisi cha keza ni kwiza kufukama kwali. Chawamba, "Mwanangu wa mukazana hahanu cwa fwa, kono wize, zo u bike iyanza lya ko hali, mi kahale." 19 Haho Jesu chazima kumwichilila, ni valutiwa vakwe. 20 Micwale, mwanakazi ya va kukatazwa vutuku bwa malaha ka zilimo zina ikumi ka zovele, chakeza kwisule lya Jesu, ni ku kwata ku mamaninizo echizavalo chaakwe. 21 Ni chaliwambila i ye mwine, "Ha chinakwata vulyo kuchizavalo chakwe, monibe hande." 22 Kono Jesu a muchevuka chamuvona, ni cha wamba, "Mwanagu wa mukazana, koze inkulo. Intumelo ya ko chi ya kuhzoza." Mi mwanakazi cha hola pohonaho. 23 Jesu he njila munzubo yo muvusisi, cha bona balizi be mpeta ni vantu bangi va panga hahulu ilata. 24 Chawamba, "Muzwee, kakuti mukazana kafwile, kono u lele." Kono va museka ni kumusheununa. 25 Cwale vantu vangi ha vahindikilwa hanze, che njila mwinzuvo ni kumukwata kuiyanza, mi mukazana cha vuuka. 26 Makande chiahasana chikiliti yonse. 27 Jesu ha kosoza ku zwauko, zibofu zovele za muichilila. Ne zi kwete kumuuhuwa ni ziwamba, "Tuzuwele vutuku, Mwana a Daafita" 28 Jesu ha keza mwinzubo, zivofu zo vele chizakeza kwali. Jesu cwamba kuvali, "Muzumina kuti ni wola kumihzoza?" chibawamba kwali, "Eeni Simwine." 29 Mi Jesu cha vaonda ha meno, mi chati, "Musiyi kupangahale bulyo kuya che intumelo yenu." 30 Mi meno a bo chi eyaluka. Mi Jusu cha abakalimela ahulu nikuwamba, "Muvone kuti ka kwina muntu u swanela kuiziba kuamana nezi." 31 Kono vakwame vo vele vayenda ni kukahasanya indava iyo muchikiliti chonse. 32 A vo vakwame vo vele ha chivakaya, micwale mukwame wa chimumu wina madimona avaletwa kwa jesu. 33 Cwale madimona ha hindikiwa, muntu wa chimumu chawamba. Inyangela chi ya komokwa mi chi ya ti, "Izi kazini kuvonwa kale mwa Isilaele. 34 Kono Bafalisi va va kuwamba, "Cha mulao wa madimona, u tanda madimona." 35 Jesu ava yendi konse mumileneñi ni muminzi. A ba zwilile havusu ni kuluta mu masinagoge a vo, kukutaza inzwi lya mubuso, Ni kuholiza onse malwalila ni matuku onse a shutana. 36 Ha vona inyangela, cha ba fwila makeke, kakuli va va kukatazehete ni kuzwafa. Va va kuswana sina ingu zi sena mulisana. 37 Chawamba ku valutiwa bakwe, "Inkutulo yi ngi, kono vaveleki vache. 38

Kacwalo mulapele cheputako kwa Simwiine we inkutulo, ilikuti a tumine vabeleki mu inkutulo ya kwe."

10 Jesu hasupa balutwana vakwe bonse vena ikumi ni vovele, mi cha vaha ziho za ku kalimela ihuho imbi, ni kuzi laela kuzwa, ni ku hoza matuku, ni mi fokolo yose. 2 Lyahanu mazina a valutwana vena ikumi ni vovele nji: We ntanzi, Sayimoni yo sumpwa Pitorosi, ni mwachakwe Andreyasi; Jakovo mwan'a Zevediya, ni mwachakwe Joani; 3 Filipi, ni Vartolome; Tomasi, ni Mateu mulihisi wa mitelo; Jakovo mwan'a Alufeya, ni Tadeya; 4 Sayimoni yo kanana, ni Judasi Isikariyote, muwazi wa Jesu. 5 Aava vena ikumi ni vo vele Jesu cha va tuma. Cha va layela kuti, "Sanzi va yendi kuzivaka za Machava, mi sanzi mwi njili mwi Tolopo ihi ya Masamariya; 6 Kono moyende kwi Ngu zi zovete ze zunvo ya Isilaele. 7 Mi chi moyenda, mukutaze ni muuti, "Mubuso wa kwiwulu chiwina hafuhu." 8 Mu hoze valwele, mu vuuse vafwile, mu hooze imbingwa, mu hindike madimona. Mu vahewa bulyo, muhe vulyo. 9 Sanzi mu hindiki gauda, ni silivera, kapa mashelenyi mu mikotana yenu; 10 Sanzi muhindiki mikotana ya zizwato mu misipil yenu, kapa zimwi zizwato, kapa isang, kapa inkoli, kakuti muveleki u swanelwa zilyo zakwe. 11 Muleneñi uhi no uhi kapa munzi u mwi njila mwateni, mu buuze yo swanelia mwikale mwateni; mwi kale mwateni konji chi mwa funduka. 12 Chi mwi njila mzuvo, mu ilumelise. 13 Heva inzuvo iiswanelia, musiye inkozo yenu ishale mwateni; kono heva kayi swaneli, musiye inkozo yenu i voole kwenu. 14 Kwabo vasena vava mitambuli kapa kutekeleza liinzwi lyenu, ha mu nyamuka kuzwa mzuvo ya vo kapa mu Muleneñi, mu kunkumune imbundu ya ku matende yenu. 15 Che niti ni ta kwenu: Mu ve ni chisemo chihilitize mwi Nkanda ya Sodoma ni Gomora mwi zuva lye nkatalo kuhita lyowo muleneñi. 16 Mu vone, ni mi tuma sina Ngu zina mukati ka Valuwawa, muve vena maano sina nzoka mi mu ve sina va sena maano sina Nkwilimba. 17 Mu tokomele Vantu! Mu va mitwale havusu bwa va zekisi, mi ka va mishupe mu zivaka za malapelelo avo. 18 Mi ka muletwe ha vuusu bwa Mangambela ni va Simwine vakeni changu, kuti mu ve ni vupaki kuvali ni ku Machava. 19 Chini vati chiva mi kwatisa, sanzi ni mu katazehi kuti ka mu wambe inzi, kakuti cheti ni mu wambe ka mu chihewa mwe yeeyeo inako. 20 Ka kuti keti niyi kuvele unwe mu wamba mi kayi kuvele Luhuho lwe Shenu lweti ni lu ku waamba mweenu. 21 Muntu mwa kwatise mukwakwe kwifu, mi muzazi a kwatise mwan'a kwe. Vaana mubalwise vazazi va vo, mi va va letele kufwa. 22 Mu va mitoye vakeñi che zina lyangu. Mi yata sike ku ma manimani, uzo muuntu

mwa puluswe. 23 Chi va minyandise bulyo mu Muleneñi, moyende ku mwi ku Muleneñi, Initi ni wamba kuti, ke se mu mane Mileneñi yoose ye Isilaele pili Mwana Muntu na seni kusika. 24 Mulutwana kahiti Muluti wa kwe, kapa mutanga kuhita Nfumwe. 25 Ku swanelia kuti mulutwana a swane ni muluti wa kwe, ni mutanga ni Nfumwe. Heba vasumpa mukulwana we nzuvo Beelzebule, ka kuve vule venzuvu ya kwe chi va nyasilizwa! 26 Linu sanzi mu va tiyi; kakuti kawina chifupikitwe chi se chi shale ni chi fupikitwe mi ka kwina chipatitwe chi se chipale kwi zibwa. 27 Chi ni mi wambila mwififi, mu chi wambe mwiseli; mi chi muzuwa mu matwi yenu, mu chi wambe mpatalaza ku Vantu. 28 Sanzi mu tiyi Vantu ve haya muvili; kono ka va woli kwi haya luhuho. Insi, mu tiye ve haya zoose luhuho ni muvili mwi hele. (Geenna g1067) 29 Heva, tutiti to vele twina heteko ye peene yoke? Kanti ka kwina katiti, niheva konke, ka wila hansi Ireeza wenu na se zivi. 30 Ni heva nsuki za ku mitwi yenu zibalitwe zoose. 31 Sanzi mutiyi. Mu va vu tokwa kuhita tutiti tungi. 32 Muntu ye se yo wamba nzina lyangu ku Vantu, name kani muwambi kwa Tayo wina kwiwulu. 33 Kono yo ni sampula ku vantu, name, kani mu sampule kwa Tayo wina kwiwulu. 34 Sanzi muhupuli kuti ni valete inkozo mwi kaanda. Kena ni va leti inkozo, kono mulinga. 35 Cwale ni va kezi kwiza kufapanya muntu ni veesi, mi mwankana ni nyiina, mi mukwenyani wa mwana kazana ni nyinazaala. 36 Muntu zilazakwe, mu va ve, venzubo yakwe. 37 I ye yo saka Sii kapa Nyina kuhilitiza mwani sakila, ka ni swaneli. Mi yo saka mwan'akwame kapa mwan'akazana kuhilitiza kani swaneli. 38 I ye ya sa hindi chifapano cha kwe ni ku ni chilila ka ni swaneli. Yo tokomela vuhalo bwa kwe mwa vu sinyehelwe. 39 Kono yo sinyehelwa vuhalo vwa kwe vakeñi cangu, mwa vuwane. 40 Yo mi tambula, u tambula ime, mi yoni tambula ime u tambula yoni tumite. 41 I ye yo tambula mupolofita kakuti mupolofita ka wane mpo ya vupolofita. Mi yo tambula muntu yo shiyeme vakeñi cha kuta kuti muntu yo shiyeme ka wane mpo ya kushiyama. 42 Ye nse yoha ku muntu munini menzi a kuñwa a tontola, chevaka lya kuwamba kuti mulutwana, ni mi wambila kuti, ka kwina mwi se na kangilwe ku wana mpo ya kwe."

11 I, nako hayiska mu kumana Jesu a va layi Valutwana vakwe vene nkumi ni voivele, cha yenda kuzwaho ni kutanga kuluta ni ku kutaza mu mileneñi yabo. 2 Linu Joani na nga zuwa mwi ntolongo inkenzo za Kereste, cha tumina iñusa ni valutwana vakwe 3 mi chi va wamba kwali, "Kana njive yo Keza, kapa kwina zumwi muntu utu swanelia kulola?" 4 Jesu ave tabi mi cha wamba kuvali, "Mu yende mi

mukavihe kwa Joani zi mwa vona ni kuzuwa. 5 Zivofu va tambula kuvona, zihole zi yenda, ve mbingwa ba jolola, va sa zuwi va zuwe, va fwile va vukile vuhalo, mi vantu va saka ku zuwa linzvi wa kutazwe. 6 Imbuyoti yi ve kwa vo, vasa nya nsilizi linzwi." 7 A va vakwame ha va yenda nzila yabo, Kereste cha tanga ku wambila chi chaba ka za Joani, "Zile muyendele nzi mwi Halaupa ku kalwela mpe zi hungiswa luhoho? 8 Linu zile muyendelezi ku kavona - muntu yo zavele zizwato zi huva? Init, avo vazwata zizwato zi huvilila vhale muzubo ya simwine. 9 Chi nzi chi muyendela kuka bona, mupolofita? Ee, ni wamba kwenu, mi hahulu kuhita mupolofita. 10 Nji yena za kwe, zi ŋioleletwe, 'Mu vone, ni tumina muhikana wangu havusu vwenu, ye se a lukise inzila yenu, havusu bwenu.' 11 Ni wamba kwenu, che niti, kwa vo, vava pepwa ku vanakazi, kakwina mukando kwa Joani Mukolobezi. Linu munini mu mubuso we Reeza, kwiwulu njo mukando. 12 Ku zwa mama zuva a Joani Mukolobezi ku sika sunu, mubuso we Reeza uhindwa chamata mi vakwame vakali va u hinda cha kunyanga. 13 Vapolofita vonse ni mulao, vava polofiti konji kusika kwa Joani Mukolobazi. 14 Heba no tavela kutambula, uzu Elia, iye yo swanela kukeza. 15 Uzo, wina matwi akuzuwa, mu musiye atekeleze. 16 Kani, vamba nye, ni chinzi kolu lusika? Kuswana sina vahwile, va kwete kuzanina ama wuzikizo a musika, vekele ni vali sumpa, 17 ni bati, 'twa miliizikize mpeeta kono kana mwa zana. Twa silisa, kono kana mwa donsa zinsozi.' 18 Kana Joani kana vezi kuku lya chinkwa, kapa kuñywa i waine, mi ni vata kuti wina, 'Madimona.' 19 Mwana'Muntu, abezi ku lya, ni kuñywa, ni vata kuti, 'Mu vvene, mukwame mulyabi, ni vudakwa, mulikana va telisi va mutelo, ni batenda zibil!' Kono vutali vu vvene kete chi vu tendwa." 20 Kuzwa aho, Jesu cha tanga ku kalimela minzi yonse ya vatendi I makazo mwa teni, kakuti kena vava vaki, 21 "Wina bumayi iwe Koranizini! Wina bumayi iwe Betsaida! Heva zikando ziva tendwa mu minzi ya Tire ni Sidoni ziba tendwa inwe ni ziva voleli kale za kuzwata masaka ni kulinumbeka mufuse. 22 Kono kakuve kuhuva kwi koto ye katulo ya Tire ni Sidoni kuhita yenu. 23 I we, Kapenauma, uzeza kuti mo yende kwiwulu? Nanta, mo bozwe mwi Hele. Sina mwa Sodoma muva tendelwe zikando ni kwenu, ni ziba shali bulyo kusikila lya sunu. (Hadës g86) 24 Kono, niti kwenu, ka ku huvahale munkanda ya Sodoma che nako ye nkatalo, kuhita kwenu." 25 Che nako iyo Jesu avati, "Ni lumbeka Tayo Ireeza, Simwine wewulu ne nkanda, kakuti aba humibili vatali, ku zuwisia ni kwi zivahaza kwavo, va sali tutite, sina vahwile, 26 Ee, che niti, Tayo, kutendwe intanto yako. 27 Zintu zonse zi va tendwa cha Ngu kuzwila kwa Tayo, Mi kakwina nanga umwina wizi mwana konji Tayo, mi

kakwina umwina wizi Tayo konji Mwana, mi kuzumwi sina Mwana' yo lakeze kilitondeza kwali. 28 Mwize kwa ngu, mwense mu lemenwe ni ku suntika, mi kani mihe mpumulo. 29 Muhinde i jokwe lya ngu mulukulike mi mulitute kwango, kakuti nina chisemo ni nkulo indotu, mi ka muwanine inhuho zenu impumulo. 30 Kakuti i jokwe lyangu ihuva mi muziyo wangu muhuva."

12 Mu mazuva awo Kereste ava kuhita mu mawa mwi zuva lye Pumulo. Balutwana bakwe vava fwile izaala mi chi vatanga ku totola zikunku, ni kulya. 2 Kono linu Vafalisi hava vona kuti; Chi va cho kuti kwa Kereste, "Voone, valutwana va ko kwete kuchola mulawo mwi zuva lye Pumulo." 3 Kono Kereste cha wamba ku vali, "Kana ka mwini kuvala za vapangi Daafita, ha vali kufwile inzala, mi vakwame va vali kwina naye? 4 Mwa vayendeli mwi zuvu ye Reeza mi chalya chinkwa chivena kwateni, kena avali cha mulawo kuti alye, hape kena chivali cha mulawo kwavo va vena naye, mi ku vali mulawo ku vali valuti? 5 Kana kena mu va vali mu mulawo, kuti mwi zuva lye Pumulo valuti mwi tempele va cholanga mulawo we Pumulo mi ka vena mulandu? 6 Kono ni cho kwenu kuti mu kulwana yo hita kereke zonse kwena. 7 Kambe chi muvali kwizi, 'Ni lakaza chisemo mi isinyi chitavelo,' ni musena mu va nyansi va sa foseze. 8 Chokuti Mwan'a Muntu nji Kereste we Pumulo." 9 Linu Kereste cha funduka ku yenda mi cha yenda mu zivaka zavo za malapelelo. Mu lindile, kuvena mukwame ya va zuminine iyianza. 10 Vafalisi chi va vuuza Jesu, chi vati, "Kana ku swanela kuhzo lye Pumulo?" kuti va wanine ha teni inzila yi cho kuti wa tenda chivi. 11 Jesu na cho ku vali, "Muntu mwi ve njeni kwenu kuti ave ni ngu yi mwina, mi heva kuti iyi ngu iwila mwilindi mwi zuva lye Pumulo, ke se wi tuse ni kwi zwiisa? 12 Mu ku ve vule ni vutokwa kuti muntu ahite ngu! Ni hakuvavulyo kulukela ku va mulawo wa kutenda vulotu mwi zuva lye Pumulo." 13 Linu Jesu cha ti ku mukwamwe, "Wolole yanxa lyanko." Cha li wolola, mi cha vo zekezwu makete, sina nji limwi yi yanxa. 14 Kono va Falisi chi vazwa hanze mi chi va ka muveteka. Va vali ku ka vulola nzila mwe se va mwi hayile. 15 Kono Jesu heziva, cho volela mu masule. Vungi bwe nyangela vu va mwi chilile, mi cha va honza bonse. 16 Cho va layela kuti sanzi va mwi zi vahazi ku va mwi, 17 iyo iwoleka ku va niti, ku wamana ni chi va wambwa kwa Isaya wa mupolofita, ku cho, 18 "Vone, Iwe mutang'a ngu uni va keti; yini suuni, yiye kwali luhoho lwangu lu va mushukelyi. Ka ni vike kwali Luhoho lwangu, mi ka huweleze inkatulo ku Machava. 19 Keti na hondane kamba ku huweleza hahulu;

mane nangati zumwi vulyo kuti azuwe linzwi lyakwe mu makululu. 20 Ke se na chole impee yitengeme; ke se na zimise mu muni usa zwisi vuusi, konji pili cha tumina inkatulo kuti nije yikome. 21 Mi va Machava konji chi va kolwisia mwi ziina lyakwe." 22 Linu zumwi yo fwile meno ni chimumu, wi njii hilwe madimona, ava letwa kwa Kereste. Cha mu haza, che kalavo yi cho kuti chimumu chiwambe ni ku vonna. 23 Inyangela yonse chi ya komokwa mi chi ya ti, "Kana kuti uzu muntu mwan'a Daafita?" 24 Kono linu va Falisi ha va zuwa imakazo, chi vati, "Uzu muntu ka hindiki madimona konji cha Veelzebub, mu kulwana wa madimona" 25 Kono Jesu ave zivi milelo yavo mi cha ti ku vaali, "Umwii ni umwi muvuso ukawuhene hakati uwo wi ne ka wu wanike kuti u shinyiwa, mi muleneñi ni muleneñi kapa izuuvo yi ka wuhene hakati yiyo yine ke se ni zimane hamwina. 26 Heva Javulusi na hindika Javulusi, U li ka wuhenyehakati eye mwine. Kana uwo muuso ka wu kuzimane vule? 27 Mi heva ni hindika madimona cha Veelzevule, cwale njii mwi zina lyani valutwana mu va hindikila? Vakeñi che zi, ka va ve vaatuli venu. 28 Kono heva Ni tanda madimona cha Luhuho Iwa Simwine Reeza, linu muvuso we Reeza wize hewulu lyenu. 29 Mi kwiza vule kuti zumwi wi njila muzuvo ya muntu wina ziiho mi wiiva zibya za mwi zuuvo na sa sumini mukwame yo kolete lye tanzi? Linu cwale mweve zibya za kwe mwi zuuvo. 30 Yiye ya sa zimene name uni toyete, mi yiye ya sa likopanyi name u hasana. 31 Kuzwaho Ni cho kwenu nitii, chivi chonse ni ku nyasilizwa ka zi swalelwé bantu, kono nyefulo zonse ku wamana ni Luhuho ke se ni kuve ni swalelo. 32 Mi vonse va wamba linzwi lifusahele ku Mwan'a Muntu, ka va swalelwé kwali. Kono vonse va wamba kunyasiliza Luhuho lu Njolola, ke se ni va swalelwé, ni heva munu mwifasi, ni heva mwifasi likeza. (aiõn g165) 33 U wola kutenda isamu vulotu ni zichelantu za teni kapa isamu kufwa ni zichelantu za teni kufwa, kakuti isamu lizivahala cha zi chelantu za teni. 34 Yinwe vaana va zihili, kuzwaho mwina vuuvi, mu woola vule ku wamba zilotu? Kakuti ku zwililila kunkulo kaholo kawamba. 35 Muntu yo shiyeme u zwisa chimbule chilotu kuzwililila kunkulo, mi muntu u fosafele u zwiisa chimbule chi fosafele ku zwililila kwikulo yakwe. 36 Mi ni milwilité kuti mwi zuva lwe katulo bantu ka va ve ni bwikalavelo ku linzwi ni linzwi li va va wamba. 37 Cho kuti cha maanzwi yenu ka mu wane ku shemuviwa, mi cha manzwii yenu ka mu hewe mulandu." 38 Linu va mwi vañoli ni va Falisi chi vetava Jesu mi chi vaati, "Muluti, tu likumbuta ku vona chisupo chi zwa kwako. 39 Kono Jesu che tava naati kuvali, "Mu vilala ni lusika lusangu lu lola vulyo chisupo. Kono ka kwina chisupo chense chi vonwe konji chisupo cha Joona wa mupolofita.

40 Chokuti Joona ave kali mazuva otatwe ni masiku otatwe mwi vuumo lye inswi yikulite, mi na ye Mwan'a Muntu mwe kale mazuva otatwe ni masiku otatwe mwi kulo ye faasi. 41 Vaanakwame va munzi wa Nenive ka va zimane kwi katulo ni lusika lunu lwa suunu mi ka lunyanswe. Chokuti mu va sikuluhi chekutazo ya Joona, mi voone, zumwi mukulana kwa Joona kwena hanu. 42 Simwine wa mukulwakazi yo zwa kwa Mbowela ka zimane ni lusika lunu lwa suunu ni ku watulwa. U kazwila ku ma mani mani ye kanda ku keza kwi za kuzuwa za vutali bya Solomoni, mi voone, zumwi mukulwana kwa Solomoni kwena hanu. 43 Linu cwale luhuho luvilala haluzwa ku muntu ku yenda, lu yenda muzivaka zi sena menzi mi lu lola chi vaka cha ku pumula kono ka chi waniki. 44 Linu lu wamba kuti, 'Mu ni vole kuzuvo yangu ku ni vali kuhalala.' Ha lu voola, lu ka wana kuti inzuvo yikulitwe hande mi ni ku vikwa hande. 45 Linu luyenda ni ku ka hinda zimwi yihuho zi kwanisa yiyyaza ni tovele ku hita lyetanzi, mi yonse ni yenza kuhalala mwateni. Linu mayemo a muntu ava mavilala kuhitia lye tanzi. Mu ku ve vulyo vu vilala ni ku lusika lunu lwa sunu." 46 Haho Jesu na si kwete ku wamba ku chilundwamanje, muvone, vanyina ni vanche va va zimene hanze ni va saka ku wamba kwali. 47 Zuumwi chati kwali, "Voone, va nyoko ni va chanko va zimene hanze, va sa ka ku wamba kwako." 48 Linu Jesu che tava mi naati kwali ya va mu wambili, "Njeni Mayo? Mi nji vaani va chevangu?" 49 Linu cha wolola yi yanxa lya kwe ku va lutwana mi cha ti, "Voone, ava nji va mayo ni va chevangu! 50 Chokuti yense wi chilila intato ya Taayo wina kwiwulu, uzo muntu mwa changu, mi nji nchizyangu mi nji maayo."

13 Helyo izuva Jesu avayendi hanze yenzuo ni kukala kwimbali ye wate. 2 Inyangela inkando iva kopene kumuzimbuluka, chechila mu chisepé ni kwikala mwateni. Inyangela yonse iva zimene helizo. 3 Linu Jesu chawamba zintu zingi kuvali mwi nguli. Chati, "Muvone, mubyali avayendi kukubyila. 4 Haba kukavubyla vulyo, imwi umbuto chiyawila kwimbali yenzila, mi zizuni chizakeza chizeza kuilya. 5 Imwi imbuto iba wili mwivu lya mabwe, uko kuisena iva wani ivu ilingi. Haho fele chiya mena, kakuti ivu kena livatungite. 6 Kono izuva hali tanta, zivamenete chiza letuka kakuli kena zivena mihiyi, mi chizazuma. 7 Imwi imbuko iva wili mu kati kezi samu. Masamu amwiya chia kula ni kuzi puputiza, 8 Imwi imbuto iba wili mwivu lina hande mi ziva bikii vuheke, amwi makumi e kumi nikuhitilila, amwi makumi amana iyanza ni limwina, amwi makumi otatwe. 9 Eye yo zuwa, mumusiye atekeleze. 10 Valutwana chivakeza ni chivati kwa Jesu, "Chinzi howamba kwi nyangela mwinguli?" 11 Jesu chetava

ni chati kuvali, "Muvahewa inswenelo yaku zuwisia inkunuto zamuvuso wa kwiulu, kono kuvali kena kevava hewa. **12** Kakuti yense yo wina, kwali kahewe zingi, mi kakwi zule kwali. Kono yense ya sena, kwali kanyangwe ni chakwete. **13** Cwale niwamba kubali che nguli, kakuti ni haise vavona, kava vonisisi. Mi nihava zuwa vulyo, kavazuwi, mikava zuwisisi. **14** Kuvali chipolofita cha Isaya chivezuzilizwa, chita kuti, 'Chotekeleze uzuwa kono kete uzuwisisi, chololete uvona, kono kete uvonisise. **15** kakuti vantu inkulo zavo chiza nuna, mi vakukutu kuzuwa, mi vave yali meno avo, ili kitu senzi vavoni ni meno avo, kapa kuzuwa chamatwi avo, kapa kuzuvisisa che nkulo zavo, ili kuti vasandumuke hape, mi nini vavahozi.' **16** Kono chi tonofezwe meno enu, kuti avone; ni matwi enu, kuti azuwe. **17** Cheniti ni miwambila kuti vungu bwa vapolofita ni vantu valukite vatavela kuvona zintu zimuvona, mi kana vavaziboni. Vatabela kuzuwa zintu zimuzuwa, mi kana vavazizuwi. **18** Muteke kwi nguli ya mubyali. **19** Linu yense muntu hazuwa linzwi lya muvuso kono kali zuwisisi, haho vantu vavi vakeza kwiza kuhinda cha byalite mwi nkulo yakwe. Iyi nji mbuto iva byaliwe kwimbali ye nzila. **20** lye yava byalwa hevu lya mabwe njo zuwa linzwi ni kilitambula cho kusanga haho. **21** Mi kena mihi iye mwine kono ukwata vulyo inako zana. Linu manyando kapa kwihiwa chikwawa kwateni chevaka lye nzi, ka sitatale njijo haho. **22** Yavabyila mukati ke zisamu zamiya, uzu njyena yozuwa linzi, kono kuvilelela ifasi nikusaka ahulu chifuma zi sina linzwi ni kusaha miselo. (aiōn g165) **23** Yavabyila he ivu ilotu, uzu njo zuwa linzwi nikuli zuwisia. Uzu njo vikava miselo, ni yoilima; imwi makumi a kumi nikuhitilila, imwi mashumi akwanisa iyanza ni Lyonke, imwi makumi otatwe. **24** Jesu chavaha imwi inguli. Chati. "Muso wa kwiwuulu ukola sina ili muntu yabyali intanga zilotu mwiwa lyakwe. **25** Kono vantu nivalele, zila zakwe nazo chizakeza kubya mumukula mukati ka vuloto ni kuyenda. **26** Linu vuloto havukula mena ni kuvika miselo mukula nawo chiwavoneka. **27** Valeki vamwine waluwa chivakeza chivati kwali, 'Unkoshangu, kena uvabyali intanga zina hande muluwa lwako? Chinzi hachikuwanika mukula?' **28** Chati kuvali, 'Yonitoyete nja vapangi vulyo,' Watanga vakwe chivati kwali, 'Cwale usaka kuti tuka zinyukule mwateni?' **29** Mwina luwa chati, 'Nee, kakuti chi mwakanyukula mwateni mukula, pona chimuka nyukulilila ni vuloto. **30** Muzisiye zikulille hamwina kulindila inkutulo. He nako ye nkutulo kaniwambe kuva kutuli, "Chentanzi munyukolo mukula ni kuisumina mañiata kuti uhisiwe, kono mukunganye vuloto muzishete zangu." **31** Jesu chawamba imwi inguli kuvali, chati, "Muvuso wa kwiul ukola sina intanga ya masitete

iyo muntu yavahindi ni kubyala muluwa lwakwe. **32** lye imbuto inini kwimbuto zonse. Kono haiva ya byalwa hande, inkando kuzi chalano za muluwa. Ikula iva isamu, mi zizuni ze wulu zikeza kuzaka zizumbo kumitayi yalyo. **33** Jesu linu chavawambila imwi inguli. "Muvuso wakwiulu ukola ili chivilisa icho mwanakazi avahindi ni kukopanya ni ntikanyo zo tatwe za busu konji hakufunduluka." **34** Zonse inzi zintu Jesu avaziwambi kwinyangela mwinguli. Mi kwanda yenguli kakwina chavawambi kuvali. **35** lye ivavi intaelo kuti chonse chiva vawambwa champolofita chiwola kuba init. Haho chati, "kaniyalule kaholo kangu mwinguli. Kani wambe zintu zibapatitwe kuzwa kumatangizo inkanda. **36** Linu Jesu chasiya chichava nikuya mwinzuvo. Valutwana bakwe chivakeza kwali mi chivati, "Tutolokele inguli ya mufuka mwiwa." **37** Jesu chetaba chati, "Yababyali intanga zina hande Mwana wa Mulimu. **38** Luwa inkanda; Mi intanga zina hande, izi vana va mubuso, mufuka vana va satani. **39** Mi chila chivabiyali nji diavulusi. Inkutulo njimamaniman e nkanda, bakutuli mañiloji. (aiōn g165) **40** Hakuba vulyo, mukula kaukunganye nikuhiswa chamulilo, njete kuve njimamaniman e nkanda. (aiōn g165) **41** Mwana muntu ka tumine mañilojoi akwe, mikava kunganyeze hanze ya muvuso zintu zonse zileta chivi, niva vapanga lulilala. **42** Kavava sohele mwilyanga lilo, uko kavakalile nikukwecha meeno. **43** Linu bantu balukite kavavenye sina izuva mumubuso weshevo. lye yowina matwi, musiye atekelze. **44** Muvuso wa kwiulu ukola ili ibwe lya butokwa lipatitwe muluwa. Muntu abaliwan mi chalipata. Mwintavo ya kwe chayenda, ku uza zintu zonse zavakwete, nikuula ulo luwa. **45** Hape muvuso wa Mulimu ukola ili muntu yo patehete kukavulola mabwe abutokwa. **46** Hawana ibwe lina maemo ena hande, avayendi nikukauza zintu zakwe zonse zava kwete nikuliula. **47** Hape, muvuso wa kwiulu ukola ili kanyandi kavasohelwa mwi wate, kavachesi mufutafuta ye zintu. **48** Linu hakezula, tuyambi chaka kwitila hamutunda. Linu chivekala hansi ni ku kunganya zintu zilotu muchiseye, mi zintu zivi zivasohelwa kwimbali. **49** Mukuve mweyi inzila kumamaniman inkanda. Mañilo muakeze kukauhanya vavi mukati ka vantu valukite. (aiōn g165) **50** Kavava sohele mwi bimbililo lya mulilo, kwete vakahye nku kwecha meeno. **51** Mwazizuwisia nzose izi zintu?" Valutwana chivati kwali, "Eni, " **52** Linu Jesu chati kuvali, "Hakuba vulyo vañilo vonse vavavi valutwana ku muvuso weulu vaswa ili nji muntu yeli mwine we nzuvo. Yozwisa zakale ni zintu zihya muchifumu chakwe." **53** Linu nichiya keza kuva vulyo Jesu hamana izi inguli, cha katuka kuzwa mwe chochivaka. **54** Linu Jesu che njila muchi kiliti chakwe ni kuluta vantu mumasinagoge avo. Inkalavo ivali kukomokwa ni kuti, "Kanti uzu mutu uwana

kuhi vutali ne zi imakazo kuhi? 55 Uzu muntu kena mwana wa muvezi? Kena vanyina nji Maria? Ni vanche kena nji Jamusi, Josefa, Simone ni Judasis? 56 Ni vanchizya kwe kavakwina mukati ketu? Cwale uzu muntu uwana kuhi zonse izi zintu?" 57 Vava vengwiswa kwali. Kono Jesu chati kuvali, "Mupolofita uswanelia kukutekiwa kuunde mwinkanda yakwe ni kuvaluhasi lwakwe. 58 Mi kena ava pang'i imakazo zingi kwateni chevaka lyakuvula intumelo.

14 Che yo inako, Heroda munyandisi a zuwa za kavuva ka Jesu. 2 Ni chawamba ku vahikana vakwe, cha ti, "U zu nji Joani Mukolovezi, a vakavuki kuva fwile. Ni hakuva vulyo aa maata a chikwete kuseveza kwali." 3 Chokuti Heroda a vakwete Joani, ni ku musumina, ni kumuvika muitolongo chevaka lya Herodiasi, muihabwe wa Filipi mwanche wakwe. 4 Chokuti Joani a vati kwali, "Kahena mulao kuti u ve naye nali mwihenu." 5 Heroda ava kuswanelia kumwi haya, kono a vatiyi vantu, chokuti va va kumuhinda kuti mupolofita. 6 Kono izuva lya kupepwa kwa Heroda halisika, mwana wa Hedodiasi wa mukazana ava zani mukati mi chatavisa Heroda. 7 Chakutava, cha sepisa cha kukonka kumuha chonse chete akumbile. 8 Hamana kuhewa mulao kuvanyina, chati, "U nihe hahanu, mukasuva, mutwi wa Joani Mukolovezi.". 9 Simwine ni cha filikanywa hahulu chekupo yakwe, kono che vaka lya kukonka, ni chalivaka lya vo vavakulya naye, ni cha laula kuti kutendahale vulyo. 10 A ba tumini ni ku kakosala Joani mwintolongo. 11 Mi mutwi wakwe wa letwa mukasuva ni kuhewa ku mukazana mi cha utwalila va nyina. 12 Valutwana va kwe ni chivakeza, ni kuhinda chitupu, ni ku chizika. Ha vamana kuchita ezo, chi va yenda ku ka wambila Jesu. 13 Hohwaho Jesu ha zuwa izo, a zwa muchivake echo ni chisepe ku ya kuchivaka chilikawile. Inyangela ha i zizuwa, chiya mwichillila chamatende kuzwa mwitolopo. 14 Linu Jesu chakeza kubusu bwabo mi ni chabona inyangela. Cha vafwila mañeke ni ku hoza vakuli va vo. 15 Chiminemine chezuba ha chisika, valutiwa vakwe chi bekeza kwali chibati, "Chinu chibaka kachina vantu, mi izuva chilyemina. Hasanye inyangela, ilikuti bayende mumini ni kukaliwulila zilyo." 16 Kono Jesu chawamba kuvali, "Kavema intuso ya kuya kule. Inwe muvahe chimwi chakulya." 17 Chivati, "Twina hanu zinkwa bulyo zi kwanisa iyanza ni nswi zovele." 18 Jesu chati, "Muzilete kwangu." 19 Cwale Jesu a laula inyangela kuikala halyani. Chahinda zinkwa zi kwanisa iyanza ni nswi zovele. Na lolete kwilu, chato holofaza ni kucholola zinkwa ni kuziha valutwana. Valutwana chi vaziba inyangela. 20 Vavalni kuikuta. Linu chibahinda vungululwa -vuvezuli zitanda zi na ikumi ni

zobele. 21 Vonse va valyi, va va kusaka kusika kuvakwame va zikiti zi zikwanisa iyanza, kuzwisa vanakazi ni vahwile. 22 Hohwaho vulyo chawambilia valutwana vakwe kukwela muchisepe balitangize kwali kwimwi mbali, mikuti iye mwine ha situmina inyangela kule. 23 Ha mana kuboza bungi bwabantu, chayenda heulu lyelundu yenke kukalapela. Linu chitengu ha chikolela a bena uko yenke. 24 Kono chisepe icho chi chivena hakati kewate, chi chivakupala kuyendiswa chevaka la mandinda, chokuti luhuho lu va kuchikanisa. 25 Mwinako ya bune ya masiku Jesu cha chuuutila kubali, na yenda hewate. 26 Valutwana ha va muvona na yenda hewate, va vatiyi hahulu, ni chi bat, "Isaku," mi chi vahuwa hahulu chakutiya. 27 Kono Jesu cha wamba kuvali haho ni chati, "Mukole! Njeme! Kanji mutiyi." 28 Pitorosi cha mwitava chati, "Simwine, haiva nje we, ni laele ni niize kwako hamenzi. 29 Jesu chati, "Wize." Cwale Pitorosi cha suka muchisepe ni kuyenda ha menzi kuya kwa Jesu. 30 Kono Pitorosi ha vona luhuho, chatiya. Hakalisa bulyo kumina, cha huwa ahulu chati, "Simwine, nihazel!" 31 Jesu haho vulyo cha otolola iyanza lyakwe, cha kwata Pitorosi, mi ni chamulwila kuti, "Iwe we ntumelo inini, chinzi hohonona?" 32 Linu cwale Jesu ni Pitorosi chiba yenda muchisepe, luhuho chilwa siya kuhunga. 33 Cwale valutwana muchisepe chiva lapela Jesu chibati, "Cheniti u Mwana Mulimu." 34 Ha chiva lutite, chi venjila munkanda ya Genezareta. 35 Linu vantu mwechina chibaka chivalemua Jesu, chivatumina mañusa monse muzivaka zimbulukite chilalanda, mi chivamuletela vonse vavakulwala. 36 Chibamukumbila kuti vakwate vulyo kumungundo we chizwato chakwe, mi vungi vu vakwati kwateni chibwahola.

15 Linu Vafalisi ni bañoli bamwi babezi kwa Jesu kuzwa Jerusalema. Nivati, 2 "Chinzi varutwana bako havaluta chisiyakulu chabatanz? Mukuti kabashanji mayanza avo habalya." 3 Jesu abetavi mi navawambilia kuti, linu inwe - hamurwisa idaezo ze Reeza ivaka lyachisiyakulu chenu chinzi? 4 Mukuti Ireeza avati, 'Uhe ikute kweso ni nyoko,' mi 'Iye yowamba bubilala kwesi ni nyina, ikumbya kafwe.' 5 Kono mute kuti, 'Yense yeti nati kubesni banyina, "Ituso yonse yimubali kuyelete kuwana kwangu linu chili impo iya kweReeza,"' 6 uzo muntu kayelele kukuteka besi. Chenzila yina bulyo wazimbuluka inzwi lye Reeza chevaka lachisayakulu chenu. 7 Inwe balihele, Isaya avapolofiti chakusima kazenu havati, 8 Aba bantu banikuteka chatuholo twavo, kono inkulo zabo zina kule name. 9 Banilapela ni basawani chimwi, kakuli itumelo ivaruta izimene hetaelo zamuntu." 10 Linu chalisupila ikunga ni kuliwambila kuti,

"Mutekeleze ni kuzuvisisa - **11** Kakkina chinjila mukaholo chiizuza muntu ikwe. Muchibaka chobulyo, chizwa mukaholo, njecho chiizuza muntu ikwe." **12** Linu barutwana babezi ni kuwambila Jesu, "Kana wizi kuti bafalisi babanyelwa habazuwa ichi chiwambo?" **13** Jesu avetavi mi nati, "Chimenantu chonse chasanaavabyali Tayo wakwiwulu kachinyukulwe ni kusohelwa kunze. Mubasiye bobona, bahitili bazihofu. **14** Mi heva muhofu nahitila muhofu kunine, vonse kabawile mwilindi." **15** Pitorosi avetabi mi nati kwa Jesu, "Tutolokele iyi nguli." **16** Jesu nati, "nanwe muchiikele nimusena inkutwisiso? **17** Inwe kamuboni kuti chonse chiinjila mukaholo chihita kuya mwibumu mi linu chikazwa kuya muchimbuzi?" **18** Kono zintu zizwa mukaholo zizwa kunkulo. Nji zintu ziizuza muntu ikwe. **19** Kakuli munkulo kuzwa mihipulo mibilala, vvhai, bubuki, zakusomana, busa, kupaka zamapa, ni kutukana. **20** Ezi nji zintu ziizuza muntu ikwe. Kono kulya ni mayanza asasambite kakwiizuzi muntu ikwe." **21** Linu Jesu chayenda kuzwa mwecho chibaka kulikungula ni kuya muzikiliti zamileñi iba Tire ni Sidoni. **22** Mi hamulole, mwanakazi wa Mukanana abezi kuzwa mwechina chikiliti. Mi chahuweleza mi nichati, "Nifwile inse, Simwine, mwana daafita, mwanangu wamukazana ukatezwe madimona." **23** Kono Jesu kana abamwitabi nanga inzwi. Barutwana bakwe babezi ni kumukumbila, ni bati, "Muhindikile kuna, kakuli utuchitala ilata." **24** Kono Jesu abetabi mi nati, "Kana nibatumwa kozuhi nozuhi kunze yembelele izobete munzuvo ya Isilaele." **25** Kono iye neza nikwiza kufukama habusu bwakwe, nati, "Simwine, unituse." **26** Netaba nati, "Kakuyelele kuhinda chinkwa chabahwile ni kuchiha tumbwazana." **27** Mwanakazi nati, "Eni Simwine, kono nanga tumbwazana tulyanga ziwanga kumilomo hetafule ibafumwa to." **28** Linu Jesu abetavi mi abati kwali, "Mwanakazi, itumelo yako inkando. Usiye kutendahale kwako sina mosakila." Mi mwanakwe abaholi chehola iswana. **29** Jesu abasiyi icho chibaka mi nayenda kumbali ni Iwate la Galileya. Kuzwaho abantanti kuya helunduzana ni kukekala hateni. **30** Ikunga ikando nilyeza kwali. Nibaleta bachukuta, bahofu, basatambi, ni basayendi, ni bamwi babali kulwala. Ni babaleta hamatende a Jesu, mi nabahoza bonse. **31** Chobulyo ikunga nilyamakala chabukando hababona basatambi kuti chibawamba, bachukuta chibaba nenza, basayendi chibayenda, ni bahofu chibabona. Niba lumba Ereeza wa Isilaele. **32** Jesu abasupi barutwana bakwe mi nati, "Nifwila ikunga inse, mukuti chibabekali name mazuba otatwe mi kakwina chibabali. Kanisuni kabalukulula ni basalile, kokuma sanzi bazuminini munzila." **33** Barutwana nibawamba kwali ni bati, "Katuwane kuhi mañende azinkwa

mwihalaupa likena buti kuti tufepe ikunga ikando buti?" **34** Jesu nabawambila kuti, "Mwina mañende ongahi?" Babetabi kuti, "Amana iyanza ni obele, ni tunswi tulikene." **35** Linu Jesu nalaela ikunga kwikala hansi. **36** Nichahinda mañende amana iyanza ni obele ni nswi, mi hamana kulitumela, ni changamona mañende ni kwaha kubarutwana bakwe. Barutwana nibaha mañende kwikunga. **37** Bantu bonse nibalya ni kuikuta. Mi nibakunganya zilyo zibashali zibangamoki tukoto, zitanda zimana iyanza ni zobe ni zezula. **38** Babali ibali balule bone, kuzwisa kwateñi banakazi ni bahwile. **39** Linu Jesu chalukulula ikunga mi nenjila muchikepe ni kuya muchikiliti cha Magadani.

16 Mafalisi ni Masadduki chibeba ni kulika Jesu ka kumubuza kuti aba tondeze chisupo chizwa kwiwuli. **2** Mi na betaba kuti "chiminemine chezuba ha chisika mu wamba kuti bwikal bwe wulu mubube hande, kakuti iwulu chili subilie. **3** Imi chimeneko mu wamba kuti, "Mazimo ewulu mwabe mabi kakuti kwiwulu busubile." Mwizi kutoloka zintu zitondezwa mwiwulu, kono ka mwizi katalusa zitondezwa inako. **4** Mulahi wa chive ni busangu u saka chitondeza, mi kakwina chitondeza konji Joani." Linu Jesu cha katuka ku yenda ni kuba siya. **5** Balutwana chibakeza kwi ishilya limwi, kono chibazibala kuhinda zinkwe. **6** Jesu cha wamba kuti, "mu mamele mulungo wa Mafalisi ni Masadduki". **7** Balutwana chiba kopanya mihipulo ni ku wamba kuti, "kakuti kena tweza ni zinkwa". **8** Jesu chaba lemuhte zoose mi chawamba kuti "Inwe be ntumelo inini, cinzi hazeza bulyo mukati kanu ni kutakuti kakuti kena mwahinda zinkwa? **9** Kana muzeza za zinkwa zibali kupanga iyanza, zibakwani bantu bena 5.000, mi zitanda zongayi zi mube zuzi? **10** Kapa zinkwa zibena iyanza ni zobele ku bantu ba bena 4.000, mi zongayi zitanda zi mu bahindi? **11** Ha mu sazuvisisa chinzi kuti kani wamba nanwe za zinkwa? Mukole ni ku mamela za mulungo wa Mafalisi ni Masadduki." **12** Linu chiba muzuvisisa kuti kena a talusa za mulungo, kono kumamela intuto ya Mafasi ni Masadduki. **13** Haho Jesu cha keza ku munzi umwi wa Chaesarea Filipi, chabuza balutwana bakwe, kuti, "Njozuhu bantu u bata kuti nji Mwan'a Muntu?" **14** Chibe taba kuti, "bamwi ba wamba kuti njeye Joani yokolobeza, bamwi nji Elija, mi bamwi bat nji Jeremia, kapa zumwi wa bapolofita." **15** Chati ku bali, "Chwale inwe muti Njemeni?" **16** Chikwe taba Simone Pitrosi cati, "Njewe Keresite, mwan' a we Reza yohala." **17** Jesu chetaba ni ku muta kuti, "Intohonolo nji yako Simone mwan' a a Joana, kakuti kena inyama kapa malaha, za ku cheniseza, kono nji Tayo wa kwiwulu. **18** Imi name niti njewe Pitorosi, ibwe hente

nizake inkeleke yangu. Milyango ya bafwile kente ni iizunde.

(Hadës g86) 19 Ka ni kuhe inkyi za mubuso wa kwiwu. Chonse cho sumina hansi ni kwiwu kaci suminwe, hape chonse cho sumununa hansi ni kwiwu muchi sumununwe.” 20 Linu Jesu chalaela balutwana bakwe kuti kana bawambili ni haike muntu umwina kuti njeye Keresite. 21 Kuzwa heyo inako Jesu, chatanga ku wambila balutwana bakwe kuti cho kutameha kuyenda kwa Jerusalema, mi kusukuluka kakube kungi mu manza a bentanzi, bañoli, ni bakulwana ba mapulisita, kwi haiwe, ni kubuswa kubola ku kuhala mwizuba lya butatu. 22 Linu Pitorosi na mukungwila kwimbali na munyasa nati, “Ichi chintu chibe kule nawe, Simwine, sanzi chitendahali kwako”. 23 Kono Jesu cha chebuka ni kuta Pitorosi, kuti “zwe kwangu, Satani! U chi sitataliso kwangu. Iwe kobilaela ni zintu ze Reeza, kono zintu za buntu.” 24 Linu Jesu cha wamba ku balutwana bakwe, “Heba kwina usaka kuni chilila, uswanelia ku lisungula, a hindé chifapano chakwe, ni kuni chilila. 25 Muntu yense usaka buhalo bwakwe mwa bu mayiba, kono yo sinyehelwa buhalo bwakwe ke baka lyangu mwa buwane. 26 Ka chi muhenzi muntu kuti a mune inkanda yonse kono umaninwa buhalo bwakwe? Chinzi muntu cawola kuha kuti a wane buhalo bwa kwe? 27 Mwan’ a Muntu mwe ze mwinkanya Yesi ni mañiloyi a kwe. Linu njente ahe muntu ni muntu impo kakuya ka zintu za batendi. 28 Ikumbya ni mi wambile buniti, kwina bamwi bazimene hanu, kense ni ba bone bakane lufu konji chi ba bona Mwan’ a Muntu neza mu mubuso wakwe.

17 Mazuba a mana iyanza ni limwina chinga amana Jesu chahinda Pitorosi ni Jakobo, ni Joani mwa chakwe, mi caba ntwala he lundu li nyemukite abo bene. 2 Ca sanduka ha hasu bwabo. Vuluvi bwakwe cibwa sanduka ku benya sina izuba, zizwato zakwe cizasanduka sina iboni. 3 Mubone cikwa boneka Mushe ni Elilia niba wambola naye. 4 Pitorosi ce taba, kwa Jesu. “Simwine, kambe kuwolekaa. Nitwe kala ha hanu halotu kuhilitiza. Haiba usaka, linu ime nina zaka zitomba zo tatwe chimwi cibe cako, chimwi ca Mushe, ni chimwi ca Elilia.” 5 Ha ba kwete kusi wamba, hamulole, muzunde we kope licena ciweza kuba wumba cikwa zwa izwi libali kuzwila mwikope ci, lyati. “Uzu nji Mwanangu inisuni kuhilitiza, ini kantwa, Mu muzuwe.” 6 Balutwana bazuwa, ciba suha nikuwa ca bulubi. 7 Linu Jesu ceza ni kuba kwata cati, “Mubuke musiye kutiya.” 8 Linu ci ba buka kono kena baba boni mutu konji Jesu yeke. 9 Haba suka hasi kuzwa he lundu, Jesu caba laya. “kuti kanji ba wambili mutu mane nanga yeke ziba bona konji Mwana Muntu caka buka kuva fwile.” 10 Balutwana ciba buza “cizi bañoli havati kuti Elilia

eze lwe tazi?” 11 Jesu cetava niku wamba kuti, kuwamba vuniti, “Elia mweze za boze zintu muzi be kalile. 12 Kono nimi ta kuti, Elia ca vezite kale, kono kana vava mwizivi civa panga zose zivava kusaka. Mwi zila iswana, Mwana Muntu mwa nyandiswe mu mayaza avo”. 13 Valutwana vakwe civa lemuha kuti uwamba Joani yo koloveza. 14 Cinga vasika hakunganine batu, muntu ceza kwali, ca fukama havusu vwakwe, naco kuti, 15 “Simwine, fwile mwanangu inse, ulwala vutuku vwa kuzuminina unyanda maswe. Hamwi uwilinga mu mulilo kapa mu mezi. 16 Niva muletete kuva lutwana vako, niva kangwa ku muhoza.” 17 Jesu cetava cati, “Murahi usa zumini utenda zi fosaheli, Kani kale nanwe inako ikumahi? Mulete kunu kwangu.” 18 Jesu cakalimela luhuho lubilala. Muhwile cahola mwi nako yeo. 19 Balutwana ba Jesu chiveza kaku liwungula ku vamwi niku vuza, “cizi hatwa kangwa ku zwisa luhuho lubilala?” 20 Jesu ca wamba kuvali, “kakuli mwina itumelo inini. Ni mi wambila vuniti vvizwile, hamuva nitumelo sina itanga yamasitete, muwola kuwambila ilundu, “zwaho uyende kuna,” muliyende ka kwina cense cili kanise. 21 Kono ulu luhuho lubilala kalu zwi feels haisi ca kulapela wa kuli nyima zilyo.” 22 Niva sina mwa Galilea, Jesu ca wambila va lutwana vakwe, “Mwana muntu mwa tambikwe mama yaza abatu. 23 Mi muva mwi haye, mi mwi zuba lyabutatu mwa vuswe kuba fwile.” Mi ikulo zaba lutwana vakwe ciza coka luli. 24 Chinga vasikna mwa Kapenauma, mukwame yo bona zamutelo nicha buza Pitorosi mane muruti wenu mane ulihanga mutelo? 25 Chati, “Eni” ulihanga. Kono Pitorosi cha yenda muzubo, Jesu cha wamba lwetanzi, “iwe uhupula vule Simoni? Masimwine be kanda va tambula mitelo izwa kubani? Kubazwa kule kamba kubatu bave kala navo?” 26 Pitorosi chinge taba kuti, kubatu “bazwakule,” Jesu cha mucho kuti “batu be chinsi kaba zumininwe kuliha mutelo. 27 Kanji toleteli yo lola zamitelo chivi, Yende kwi wate, kasoheli kashuto kako mu mezi, Hinde iswi ye tazi wi yalule mulomo wayo mowane isheleni, uka itambike yobona zamitelo muchisa changu ni chako.”

18 Mwinako iswana. Jesu “abawambi kubaluti bakwe njeni mukando mwiulu.” 2 Jesu casumpa muhwire nikumubika mukati kabo, 3 “ikumbya ni wamba kwenu Konji hosanduka niku swana sina bahwile banini, kakwina mowolela kwi njirira mumubuso wa kwi ulu. 4 Cwale muntu ulibozza mwi konde Sina Muhwile Munini, muntu yoswana nji mukando mumubuso wa kwiulu. 5 Yense yotambula muhwire munini mwi zina lyangu watambula ime. 6 Yense yoletisa kuti aba bahwire bachite bubu, kwina butuka kuti asuminwe ibwe ikando mwinsingo, nikumusohela mubuliba bwe wate.

7 Bumai kwinkanda kakuli inako celi za kucuncula! Ka kuli kwina butokwa kuti izo inako zikeza! Kono bumai kacozo muntu izi inako kazize cakwe! 8 Haiba iyanza lyako kapa itende lyako likuletela kuwa, likosole kwateni ni kulisohela kule nawe. Kwina butuka kwako kwi njila mubuso wakwili ni uli cihole kwanda kuuti usohelwe mumulilo usazimi ni wina onse mayanza ni matende. (aiōnios g166) 9 Haiba linso lyako likuleteza kufosai, lizwise mo ulisohele kule nawe. Kushiyeme kwako kwi njila mubuso wakwili nilinso lyonke kuzamba kusohelwa mulyangalilo niwina meno obele. (Geenna g1067) 10 Ubone kuti kanzi unyansilizi zumwi waba bawhile. Nimiwambila kuti mwiwulu mangeloi abo inako yonse a leote habusu bubaTayo bema kwiwili. 11 Kakuti mwana muntu a vakezi kukuhaza cizovete. 12 Muhupula nzi? Muntu wina imbelele zicita mwanda, cikwazoba hateni yonke, ketico siya zimwi zicita makumi acita iyanza ni zone zibaka zama luundu ni kukagana imwiina yazoba? 13 mi haiwana, ikumbya ni miwambila, kasangalala cayo kuhita izo zina makumi a cita iyanza ni toone ni yanza ni toone zisana za zooba. 14 Mwinzila iswana kahena kusuna kwe Tayo wina kwiwili kuti imwina kazenini i zenengehe. 15 Haiba mukwako wakufosekeza, yende, mu tondze mulandu wakwe mukati kaako naye. Haiba naa kutekeleza ciwa muwola mwaako. 16 Kono haiba nasateeki kwako, uhinde ipaki imwina kapa zobele zimwi, njo kuti tuholo twabantu bobeele nandi botaatwe kuba ipaki lenzwi ni inzwi. 17 Linu haiba na kaana kutekeleza kubali, wambe i ndaba Kwí nkeleke. Haiba naakana kuzuwa kwi nkeleke, muhinde sina mulicaba ni mutelisi. 18 Chabusakusima ni kuwambila, chonse chintu chisuminwe hansi ni kwiwili chisuminwe. Chonse chisumuninwe hansi ni kwiwili kachisumununwe. 19 Kwekeza henzo nimiwambila kuti, haiba mububeli bwenu muzuminzene hansi kuamana ni chimwi ni chimwi chonse chimukumbila, chintu ni chintu chibakumbila, kabachitendelwe ne Tayo wina kwiwili. 20 Mukuti konse kwina bobele kapa botatwe bakopene hamwina mwizina lyangu, ime kanibe mukati kabo." 21 Linu Pitorosi chabuza Jesu, "Simwine, tongai mwaangu twa wola kuni fosekeza mu kuti nimu swalele? Kwanda twina iyanza nito bee?" 22 Jesu na muti, "kaniku wambili twe iyanza ni to bee, kono makumi eyanza ni obeele makumi. hape. 23 Cheyo inzila ipuso yekwiwili ibambanya ni simwine zumwi yaba sake namanise chikoloti ni muhikana kwe. 24 Habati batangise za kushiamisa, muhikana umwina abaletwa kwali yabali kumukolota italenta zichita zikiti zina ikumi. 25 Kono ibaka lakuti kanabena mwawola kuitabila, mfumwakwe chalaela kuti awuzwe, hamwina ni mwihiyawwe ni bahwile ni zonse zabena naze,

ibaka le ntifo i tendwe. 26 Linu muhikana chawila hansi, ni kukubama habusu bwakwe, mi nati, 'Mfumwangu, munifwile inse, mi kanikulihe zonse.' 27 Chobulyo mfumu wamuhikana, kakuli ababi ni nse, abamulukululi nikuswalela chikoloti chakwe. 28 Muhikana uzo na yenda kunze mi naka wana ba mwaakwe, ya bali kumu kolota ikumi lwa mali na mu fwañata. Ni kumu kwatila mumumino, mi nati, 'ni life co kolota.' 29 Kono mwaakwe wo mutanga na wila hansi ni kumu kumbila, nati, 'U ni kwatile, mi munikulihe.' 30 Linu muhikana wa matangizo nakana. Kwanda bukyo, nayenda ni kumusohela mwi ntolongo, kusikila hete namulihe zonse zo kolota. 31 Linu ba mwi batanga haba boona cibatendahali, baba bengi maswe. Nikwiza kuwambila mfumwe ziba chitahali. 32 Linu ifumwe wamuhikana na musumpa, namutu, 'iwe mutanga yo fosahelle, ni baku wondeli mulandu wako kakuli ubani kumbili. 33 Kete no babi ni nse nawe kwa mwaako, ubu muni ba ku kwatili nawe?' 34 Simwine wakwe nabenga mi namuha mu mayanza aba nyandisi kusikila hete namane kuliha zonse za mukolwete. 35 Njekuti Tayo wakuwulu naye mwa tende mu kuswana, haiba zumwi ni zumwi wenu kate awasalele mwaakwe mwi nkulo."

19 Linu chikwa sika inako Jesu ha mana awo mazwi, ni cha zwa mwa Galilea, linu choya ku museto wa Judea uvena mwi shila lya Iwizi lwa Jorodani. 2 Ikunga lya batu bangi niiba mwichilile, linu chaka va hozeza kwateni. 3 Mafalisi ni chibenza kwali, kwiza kumulika, "kana ku woleka kuti mukwame akauhane ni mwihiyawbe kabu kavo bonse?" 4 Jesu nabe tava kuti, "kana mubavali iye mwine yaba vapangi kuzwa ku matangilo aba vapangi mukwame ni mwakazi?" 5 Mukuti iye yaba vapangi avati kuti, 'chebaka mukwame mwa siye chivaka chibesi ni ba nyina aka kopane ni mwihiyawwe?' 6 Linu bovereeyi muvabemuntu umwina mwi nyama. Linu chava kopanyi Ireeza hamwina, kanji nikuvu niyete nachi kauhanye." 7 Chiva wamba kwali, "chizi Mushe hava tulayi kuti uswanelia ku hewa iñolo lye kauhano niku muhindika?" 8 Nicha betava kuti, "bakenyi chaku kukutuhala kwe kulo zenu Mushe aba mizuminini ku kawuhana ni bamwi hyenwanwe kono kuzwa kumatangilo keena ivali nji zila iyo. 9 Ikumbya nimi wambila buniti, yense yo kana mwihiyawwe isi ka mulandu wabu sangu, nikusesa wungi mwakazi upanga bushahi. Hape mukwame yosensa mwanakazi yava kanwa upanga bushahi." 10 Balutwana chiva ti kwa Jesu, "Haiva mukwi kalille mona bukyo bulotu bakwame ni banakazi kanji basesi ni kuseswa." 11 Jesu nicha wamba kuvali nati, kahena muntu yese yo wola kuzumina zinu zikwetwe kurutwa, kono haisi avo va zumina kutambula icho. 12

Kakuti kwina ba shalondo bava zalwa bovulyo kuzwa mu mavumu ava nyinavo. Imi vamwi ba shalondo bava pangwa ni vantu vamwi. Imi vamwi chevaka lyamusevezi wa muvuso we wulu. lye yoo wola kutambula ituto atambule” 13 Linu vahwile zana nichi va letwa kwali ili kuti avike mayaza akwe hewulu lyavo niku valapelela. Kono balutwana vakwe nichi babakalimela. 14 Kono Jesu nati kuti, “kanji muva kanisa kwiza kwangu, kakuti muuso we wulu wa vantu va swana navo.” 15 Kuzwaho ni chava vika maza, ni chazwa havali. 16 Mubone, mukwame wumwi cheza kwa Jesu ni chata kuti, “Muruti, chizi chilotu chini lukela ku tenda ili kuti niwane buhalo busamani?” (aiōnios g166) 17 Jesu chata kwali, “chizi hotenda kuti uni buza zintu zilukite? Yeke mutu njolukite, kono haiva usaka kwijila mukati ka vuhalo, zwile habusu kubika itayelo.” 18 Mukwame chamu vuza ni chati, “Njezihii itaelo?” Jesu ni chati, “Kanji wi hayii, kanji uvukii, kanji vivii, kanji upaki indaba za mapa, 19 uhe ikute venso niva nyoko, usake yo vambene naye sina moli molisakila.” 20 Mutangana nata kwali, “Zose izo zintu niba zikuteki. Hape muni sakezi?” 21 Jesu ni chati, “haiwa usaka kuva yo maninize, yende, kauze zose zo kwete, uka zihe ba sukuklite, mi iwe move ni chifumu kwi wulu, kuzwaho zoni chilile,” 22 Mutngana chinga zuwa bulyo kwa Jesu, nayenda na swavite ahulu, kakuti abali nji zumwi ba vena mazimo achifumu. 23 Jesu ni chata kuva Lutwana vakwe, “ikumbya nimi wambila, ku kukutu ahulu ku mutu yo fumite kwi njila mu mubuso we wulu. 24 Hape nimi wambila bu sakusima kuti, kuhuva Inkamele kwi njila che linso lye naliti kuhita mufumi kuti enjile mu mubuso we freeza.” 25 Linu valutwana ha zuwa bulyo, Linu chiva makala tota hava zuwa bulyo niku ta kuti, “Nji vani bente niva hazwe?” 26 Jesu nicha ba lola niku ta kuti, “ku vantu kazi woleki, kwe Reeza zintu zonse ziwoleka.” 27 Linu Pitorosi niche tava nati, “mubone, tuva siyi zintu zose nitwa kwichilila. Linu kuzwaho mutu wane chituzi?” 28 Jesu nawamba ku vali nati, “Ikumbya nimi wambila, inwe muva chillii ime, muku zalwa chiha mwana mutu chake kala ha chihuna che kanya yakwe, nanwe bulyo momu kekale hazi huna zina ikumi nizo vele, mukava vaatuli baka atula mishovo ina ikumi ni yovere ba mushobo wama Isilaele. 29 Wumwi ni wumwi yava siyi mazuvo, mizwale, bachizye, vesi, banyina, bana vakwe, mane ni mawa ke vaka lyangu, ka tambule zilukela kuva mwanda wi zwile niku wola buhalo busa mani. (aiōnios g166)

30 Kono bangi bena kumatangilo muvave kuma maninizo, hape bangi vena kuma maninizo muvave ku matangilo.

20 Kakuti muuso wa kuwulu uswana sina mwine webu yaba zwiili kuhanze kamapakela kukahira ba beleki ba

muluwa lwakwe lwa muwomba. 2 Kuzaho cha zuminzana ni ba beleki kaku sebeleza i sheleni Lyonke mwi zuba, chaba tumina mwiwa lyakwe lya muwomba. 3 Cho yenda hanze hape munako ilikana ihola zotatwe mi cha bona bamwi ba beleki bauzimene ni kusena ziba bali kutende mu chibaka cha musika. 4 Kubali na bacho, ‘Inwe nanwe mu yende mwiwa lya muwomba, kanimihi chi lukite’. Haho chi ba yenda kuku vereka. 5 Hape cho yende kuhanze mwi ihola zibali kukwana iyanza Lyonke ni iimwina, mi hape zimwi zibali kupanga iyanza ni zone ni kupanga kakuswana. 6 Hape ni hape mwiola yekumi ni yonke cha yenda hanze cha kawana bamwi niba zimene ni basena zi ba bali kutende. Cho ba wambila kuti, ‘Chinzi hamu zimena bolyo hanu ni kusena zimutende mane izuba Lyonse?’ 7 Chi ba mwitaba kuti, ‘kakuti ka kwina wa tuhira.’ Linu cho wamba kubali nati, ‘Nanwe tuyende mwiwalya muwomba’. 8 Linu chitengwena, nfumwe wewa lya mawomba cho supa muhikana wakwe. ‘Sumpe ba beleki njo ba luwera, ukalele kuwa manimani kukasika ku wentanzi.’ 9 Linu ba beleki ba bahirwa ke nako yehola ichita ikumi ni yonke ha chiba sika, umwi ni wumwi na hora isheleni limwina. 10 Linu ba beleki babezi intanzi nabo chiba keza, ba bali kuzeza kuti muba lihiwe mangi, kono nabo chaba wana isheleni limwina. 11 Ha chiba tambula ituwelo zabo, niba bilela kaza nfumwe webu. 12 Chiba wamba kuti, ‘bana babeleki bama manimani ba babeleka bulyo ihola imwina, kono wabalilha iswana niyetu, iswe twa beleka ni kulemenwa izuba Lyonse kamwi ni kahisite.’ 13 Kono nfumwe wewa cho wamba kuzumwi wabo bantu chati, ‘Mulikani kakwina buvi buna ku chita. Kena kuti wa zuminzana name ka kuku liha isheleni liimwina? 14 Kohinde bulyo chako zwehateni uli yendeze mwanzila yako. Na lika kuliha ba beleki ba hirwa manainizo sina bulyo mukwi kalile kwako. 15 Kana kakuni yelele kuti ni tende muni sakila ku chita ni ziluwantu zangu? Kapa liinso lyako linifwila muuna kakuli ni lukisa zangu?’ 16 Cho bulyo bama manimani kababe be ntanzi mi bentanzi kababe bama manimani.” 17 Aho Jesu ha bali kukaya kwa Jerusalema, cho hindia ba sera ikumi ni bobele kwimbali, imi munzila cho wamba kubali nati, 18 “Mu bwene, tukaya kwa Jerusalema, imi Mwan’ a Muntu mwa hewe mumanza aba kulwana ba mapulisita ni ba ñoli. Ka ba muatwile ifu 19 imi ka hewe kubantu feela kuti ba mushubule, ba mushupe, ni ku mukokotela. Kono mwi zuba lya butatu mwa buswe. 20 Linu inyina wa bana ba mitangana ba Zebediya chowiza nabo kwa Jesu. Cho fukama habusu bwakwe ni ku mukumbila chimwi chintu. 21 Jesu choti kwali, “Chinzi cho suni?” Chato kwali, “Layele kuti aba bana bangu bobele ba bamitangana bekale, umwina abe kwi yanza lyako lye chilyo imi zumwi

kwianza lyako lye chi nzohoto mu muuso wako." 22 Kono Jesu cho mwitaba ni kuwamba kuti, "Kawizi cho kwete ku kumbila. Kana u yeleta kunywina muchi nywinso chente ni nywine hahanu?" Chi ba mwitaba kuti, "tuwola." Cho wamba kuti, "Ikumbya inkomoki yangu mu munywine mo. 23 Kono za kwikala kwianza lyangu lya chiloy ni yanza lyangu lye chinzhoto kahena njeme yo yeleta ku kuziha, kono ka zibe njiza bana balukisezwe kuba Tayo." 24 Linu bamwi balutwana ba bena ikumi habazuwa bulyo, chiba nyelelwu muntu ni mwanche. 25 Kono Jesu choba sumpila kumbali yakwe, ni kuba wambila kuti, "Mwizi kuti bayendisi be chichaba ba sebelisa ku lyatilila bamwi imi mane bantu bamazimo ba lyatilila tota. 26 Kono sanzi kubi mweyo inzila mukati kanu. Ni ha mubonabulyo, yense yo lakaza kuba mukando mukati kanu abe muhikana wenu. 27 Hape yense yo lakaza kuba wentanzi abe muhikana wenu, 28 Sina hakwina kuti Mwan a Muntu kena abezili ku sebeleza, kono kusebeleza, kono nikuhu buhalo bwakwe chitabelo ku bantu bonse." 29 Habali kuzwa kwa Jerico, ikunga ikando ni chi lyamwi chilila. 30 Imi kubena bakwame bobele babali ku fwile meenso ba bekele kwi mbali yamukwakwa. Linu haba zuwa kuti Jesu abali kuhita, chi batabeleza kaku huweleza, "Simwine, Mwan'a Daafita, utufwile inse." 31 Ikunga chilyaba nyaza ni ku bawambilila kuti batontole, kono abo nji balila cha kuhuweleza kuti "Simwine, Mwan'a Daafita, utufwile inse." 32 Linu Jesu, cho zimana nasa nyanganyi ni ku basumpa ni kuta kuti, "Chinzi chi mulakaza kuti ni mitendele?" 33 Chi ba wamba kuti, "Simwine, kuti meenso eetu eyaluke." 34 Linu Jesu, cho bafwila inse, cho bawonda ha meenso abo. Pona haho chiba bone ni ku mwichilila.

21 Sina Jesu ni barutwana bakwe ha ba chunina Jelusalema ni kwiza kwa Patepaje, he Lundu la Olive, linu Jesu a ba tumini barutwana ba kwe bobele, 2 na ba cho, "Muyende mu munzi wi chilila, mi ka pili ka mu kawane i ndonki i suminwe mwateni, ni kaana kayo. Mu zi sumunune mi mu zi lete kwa ngu. 3 Haiba muntu zumwi u wamba chi mwi ka zateni, mute kuti, "Simwine uzi saka; mi zuna mutu ka zitumine nanwe." 4 Linu i chi chi ba chiteki kuti icho chi ba wambwa mupolofita chi zuzilizwe. 5 Nati, "wamble mwana wa mukazana wa zione, 'Bone, simwine wako ukezite kwako, Cha kuli booza hansi na tantite he donki, Ni ha kana kayo, ka na mani ke donki.'" 6 Linu barutwana ba ba yendi ni ku ka tenda bo bulyo mwa ba ba laeleti Jesu. 7 Ba ba kaleti i donki ni mwana ni ku bika zizabalo za bo ha zili, mi Jesu a be kali ha zizwato. 8 Bungi bwa bantu ba bazali zizabalo za bo mu i nzila, ba mwi ba batemi mi tayi

ya zisamu ni ku i zala mu inzila. 9 Linu ikunga ibayendi Jesu naseni kuyenda ne ikunga ibechilili, na huweleza nati, "Hosana kumwana Daafita! Utonolofezwe ukeza mwinzina lya simwine! Hosana kuwina mwiwulu!" 10 Linu Jesu heti chasika mwa Jelusalema, muleneñi wonse uba nyungani nibati, "Nyeni uzo?" 11 Ibtabi, chiyati, "uzu nji Jesu uzwa mwa Nazaleta ina mwa Galileya." 12 Linu Jesu chenjila mwi tempele. Abahindiki babali kuwuzikiza mwi tempele, ni kuzulika intafule zamasheleni ni zipula zonse zibabauzi hamwina. 13 Abawambi kubali, "kuñioletwe kuti, 'Inzubo yangu kaisupwe kuti inzubo yetapelo,' kono inwe chimwaisandula chikunganino chabasa." 14 Linu zihofu ni zihole zibakezi kwali mwi tempele, mi nabahoza. 15 Mukulwana wamapulisita ni bañoli bababoni zintu zikomokisa zabantendi, mi singa bazuwa bahwile buhuweleza mwitempele ni bat, "Hosana kumwana a Daafita," babanjila bukali. 16 Babati kwali, "Mane uzuwile zibakwete kuwamba aba bantu?" Jesu chati kubali, "Eni! Kono mane chimubabalite, 'Mutuholo twabachiche ni bapamba kuzwa milumbeko ihitiliza kukuluka?'" 17 Linu Jesu na basiya ni kuya kumuleneñi wa Bethani mi abakalali kwateni. 18 Linu kakusasa chabola kumulenen, aba fwile inzala. 19 Kakubona chisamu chamuchaba kumbali ni nzila, abayendi kuchili mi abawani kuti kakwina chibikitwe kwateñi kunze yamakoba. Abawambi kuchili, "Kuzwa sunu kanzi nikube ni chichalantu kwako hape." Imi kapilipili chisamu chamuchaba nichazuma. (aiñ g165) 20 Linu balutwana haba boni bulyo ni ba komokwa ni bat, "ku iza bule kuti i samu lwa muchaba hohwaho lizume?" 21 Jesu ne taaba na ba cho, "cho kusa kusima ni kucho, haiba ni mwina i ntumelo mi ka mubi ni mi hupulo yobele, kete mutende fela chiba tendwa kweli isamu lya muchaba. 'Kono ka muole kuwamba kwe chi chi wuulu,' u katulwe mui uulu mi u sohelwe mu iware," 22 Mi mu ku chitahale. Chonse chi u kumbila che ntapelo, cha ku zamina, mo u tambule." 23 Linu Jesu heza mwiitempele, murisita mukulwana ni bakulwana babantu ni beeza kwali ha bali kuruta mi nacho, "chamaata ani ochita izi zintu? Mi wa akuha a amaata njeni?" 24 Jesu chobetaaba mi nabacho, "Ime name munimibuze impuzo imwina. Haiba nimuniwambila, name munimiwambile kuti chamaata nzi anichitisa izi zintu. 25 Inkolobezo ya Joani- ibazwi kuhi? Kuzwiila kwiwulu kamba kabantu?" Babali kuwambola mukati kaabo, ni bat, "Haiba nituti, 'Kuzwa kwiwulu,' mwati kwetu, 'Chizi linu hamusana mubamuzumi?' 26 Kono haiba nituti, 'Kuzwa kubantu,' tuyira ikunga, kakuli bonse babona Joani kuba mupolofita." 27 Linu babetabi Jesu nibati, "Katwiizi," Imi naye nabetaba nati, "Nanga ime keti chinimiwambila kuti nji ani maata anichita chawo izi zintu. 28 Kono iwe uzeza buti?

Mukwame abena banaswisu bobele. Abayendi kuwetanzi mi nati, 'Mwanangu, kwiya ukasebeze muluwa lwe veine sunu.' **29** Mwana abetabi nati, 'kani woli,' kono mumasulezana nachinchacha muhupulo wakwe mi nayenda. **30** Imi mukwame nayenda kumwanaa kwe wabubeli mi nawamba chintu chiswana. Mwanaa kwe netaba nati, 'Kaniyende, sha,' kono kanabayendi. **31** Kubana bobele yabachiti intato yeshabo?" Babati, "Wetanzi" Jesu nabacho, "Chabusakusima ni micho, bateliisi bamali ni mahuule mubakenjile mumubuso we Ireeza inwe nimuseni. **32** Mukuti Joani abezi kwenu chenzila ilukite, kono kanamubamuzumini, kono bateliisi bamali ni mahuule babamuzumini. Imi inwe, hamubona izo nizitendahala, kana mubabakeli zibe zenu kumamanimani kuti mumuzumine. **33** Mutekeleze kwinguli imwi. Kubena mukwame, yabali sichibaka, Ababyalite iwa lyamuwoomba, nikubika lukwakwa kuzimbula, abashi chilubilo mwateni, abazaki ni ngalani yakubonena kulee, imi abaikalimi kubalimi bakalimite. Linu abayendi kuimwi inkanda. **34** Imi inako yenkitulo yazichelantu haichunina, abatumi bahikana balikene kubabyali bamuwoomba kukahinda zichelantu zakwe. **35** Kono bakalimite mawa babahindi bahikana bakwe, kudama umwina, kwhaya zumwi, ni kugoboola zumwi ni mabwe. **36** Imi hape, siluwa abatumi bamwi bahikana, kuhita bamatangilo, kono babyali bamawa bababachiti chenzila iswana. **37** Kuzwaho, mwine siluwa abatumini mwanaa kwe kubali, nikicho, 'Kabakakuteke mwanangu.' **38** Kono balimi bamuwoomba hababona mwana, chibaliwambila kuti, uzu nji swana. 'Mwize, tumwhaye tuyole chifumu.' **39** Linu chibamuhinda, chibamusohela hanze yaluwa lwamuwoomba, mi chiva mwihaya. **40** Linu siluiwa heti nasike, kachite inzi kubalimi bewa lyamuwoomba?" **41** Babawambi kwali nibacho, "Kasinyasinye abo bakwame bafosahele chenzila yachituhu chikando, mi kuzwaho mwakalime mawa amuwoomba kubamwi balimi bamuwoomba, bakwame bawola kuliha mowoomba haubuzwa." **42** Jesu nabati, "Kana mubenii kubala mumañolo, 'Musumo Ubabakanii bazaki Ubatendwa Musumo wamwikona. Ichi chibali kuzwila kwa Simwine, mi chitabisa mumenso etu? **43** Chobulyo nimicho, mibuso we Ireeza kauzwiswe kwenu mi kauhewe kuchisi chilichitila zichelatu icho chine. **44** Yense yeti nawile heli ibwe mwachokoke bwemba. Kono iyemwine heti niliwile, kagazubuke." **45** Bakulwana bavapurista ni vafarisi habazuwa iyi inguli, babalemui kuti uwamba abo. **46** Chakusaka kumusumina, babalikutiya ikunga, mukuti bantu babali kumuhinda kuti mupolofita.

22 Jeeso cheza kuwamba nabo hape che nguli, chati', **2** "Muvuso we wulu uswana uvu zumwi simwine ya va lukisi mukiti we seso lya mwanakwe wa mwanaswisu, **3** Chatuma va hikana vakwe ku ka sumpa avo va valayezwe, kono kena vaveza. **4** Hape simwine neza ku tuma vamwi vahikana, nati, 'Mukava wamble valayezwa, "Vone, china lukisa mulalilo wangu. Mapulu ne tunamani twangu tununine chi ze haiwa, mi zintu zonse zi shiyeme. Muize ku mukiti we seso." **5** Kono avo kena va vatekerezi cho ku tokomera nanga kanini chivaliyendeza kwabo, zumwi kwiva lyakwe, naye zumwi ku zimpangaliko zakwe. **6** Vungi bwavo chiva hindeka vahikana va simwine nikuva fwisa insoni, mi ni kuvehaya. **7** Mi simwine na venga. Choku tumina chisole chakwe, ku ihaya vehayi mi choku ka sumika munzi mukando wavo. **8** Mi na wamba ku vahikana vakwe ku tewa, 'mukiti we iseso u lukite, kono va valalezwu kena va vaku swanere. **9** Mi paho, muyende munzira ziwlukite mwishira mi muka meme vantu cho vungi ku mukiti we iseso mumu wolyera.' **10** Mi vahikana niva yenda kuya vu kunganyana vantu vava vaka wani, vonse va sa shiyeme ni va shiyeme. Lyinu chivaka cho mukiti ni che zuzwa ne vayezi. **11** Kono simwine inge za kulola vaenzi, chavona mukwame yasena avazwete zi zwato za mukiti, **12** Simwine chati kwali, 'Mulikani, hape wenjira vule munu nosa zwete zizwato za mukiti we seso?' Mukwame chavula chiambo. **13** Lyinu simwine nawambira vahikana, 'Mu hambe uzu mukwame ku manza ni matende, mu musohele mukelima, uko kwina ku vokolola ne kulila inkunkuma.' **14** Kakuli vangi va sumpitwe kono va che va saliyitwa." **15** Lyinu va farasai chiveza kuzeza ni ku zuminzana muvawolela kumu teyera Jeeso kaswa mu ziambo zakwe. **16** Ni chi va mutuminiza valutwana vavo, ku kopanya vulyo ne Maheroda. Choku wamba ne Jesu, "Muruti twizi kuti wina initi, mi uluta inzira ye Ireeza cho vusakusima. Ko tekerezi ku minahano yo muntu, mane kotondezi isobozi mukati ka vantu. **17** Lyinu tulwile, u zeza vulye? Cho mulao ku woleka ku liha mutelo kwa Kaishara kamba vule?" **18** Kono Jeeso na lemuha ku fosahala kwavo mi choku wamba kuti, "Chinzi ha mu nilika unwe, unwe va itimukanyi? **19** Mu ni tondeze vuwayawaya vo mutelo." Mi avo choku leta vuwayawaya kwali. **20** Jeeso na wamba kubalyi kuti, "Chiswaniso ne izina lyani izi?" **21** chi vati njiza Kaishara. "Jeeso cho ku wamba kuti, muhe Kaishara zintu za Kaishara, ne Ireeza zintu ze Ireeza. **22** Chinga va zuwa mu wambilio wakwe choku komokwa. Mi choku mu siya ni vakaya. **23** Cholo lu zuva vamwi va Vasadukayi, va valyi kuchu kuti ka kwiina ku vuuka kwa vafu ni beza kwali. **24** Choku mu vuza kuti, "Muruti, Mushe ava wambi, 'Haiva mukwame wa fwa na

sena vaana, mwanchakwe u lukele ku sesa mwi hyabwe choku zalila mukulwakwe vahwile. 25 Kuvena vanaswisi va va kumana iyanza ni tovele. We ntazi a va sesi cho ku fwa, Cho ku siya muihabwe ku mwanche. 26 Mi mwanche yo mu ichilila cho ku panga chintu chi swana, ne wo vutatu mane ne ku twala ku woku mana iyanza ne tovele. 27 Chinga va mana ku fwa bonse, mukulwakazi naye choku fwaa. 28 Lyinu ku inako yo ku vuka, kaave mukulwakazi wani kwava va vaanaswisi va mana iyanza ni tovele? Ka kuti vonse va va musesi?" 29 Mi Jeeso na ve taba nati, "Chingi mufosa, ka kuti ka mwizi mañilo kamba maata e Ireeza. 30 Ka kuti ku vuuka ka kwina ku sesa, kamba ku seswa. Mi vulyo ka va ku kola ili mañilo miulu. 31 Kono kuya choku vuuka kwa vafwire, ka hena mu va vali ziva wambitwe kwenu ne Ireeza kuti 32 'Njeme Ireeza wa Abrahama, Ireeza wa Isaka, Ireeza wa Jakobo?' Ireeza ka hena wa vafwire kono ngua va hala." 33 Mi vantu vangi chinga va zuwa izo, choku komokwerwa ituto yakwe. 34 Mi Vafarasayi chinga va zuwa kuti Jeeso cha tonitoza Vasadukayi, cho kuli kopanya vonse. 35 Zumwi wabo, muruti wo mulao, cho ku vuza ipuzo ku mulika- 36 "Muluti, lyaho itaero inkando mu mulao nije ihi?" 37 Jeeso cho ku mu sandula ku tewa, "Sune Ireeza wako che inkulo yako yonse, ne luuhu lwako lonse, ne muhupulo wako wonse." 38 Iyi nije itaelo inkando mu mulao. 39 Mi yo vuveli itaelo yi swana-'U sune muzakinsani mo lisunine.' 40 He zi itaelo zovele mpaha kolele mulao ne vapolofita." 41 Choku hwela Vafarasayi ne vasi kungene, Jeeso choku va vuza ipuzo. 42 Nati munahana ku tinzi cha Kirisiti? Mwanaswisi wani?" Avo chokumu cho kuti, "Mwanaswisi wa Daafita." 43 Jeeso choku va cho kuti, "Kwiza vule kuti Daafita chowina Muluhuho amusumpe Simwine, nati kuti. 44 Simwene na wamba kwa Simwine wangu, "Wi kalile kwiyanza lyangu lya malyo, mbwitwa china chita zira zako kapula ka matende ako?" 45 Lyinu haiva Daafita u musumpa Kirisiti 'Simwine', ku zwaho u va vule mwanaswisi wa Daafita?" 46 Mi ni kwa vuleka mane nangati u mwina ya va muitavi che linzwi, ku zwaho mane ni kwa vuleka muntu nangati umwina ku muvuza ipuzo ku zwa mwelyo izuva.

23 Lyinu Jeeso na wamba ku bungi-bungi bwa bantu ne ku varutwana vakwe 2 kuti, "Vañoli ne Vafarasayi ve kala mu chimpura cha Mushe." 3 lyinu mupange zonse ziva mu lawiila, mu chite ne ku panga zonse inzi zintu, mi bulyo mu siye kuva ziya ziba panga. kakuti vawamba zitu choku sa zi pangahaza. 4 Eye, va hindu choku puteereera choku sumina miputo mikando yi lyema choku vika ha maheta a vantu. Avo mane nanga chaka nwe kamwina kava

liku kunyemuna. 5 Misevezi yaavo yiva woola ku panga vai pangira vulyo mama tembwa kuti va vonwe ku vantu. Vakandusa ahulu ziviko zaavo zo mulao mane choku kuza ahulu hape majira e zizwato zaavo. 6 Vasuni ahulu mekalo a vantu va kutekeha mu mikiti, ne zipula zi kalwa vantu va kutekeha mu Ikereke, 7 Ne ku rumereswa ahulu ku vantu mu mazira, neku supwa muruti. 8 Sanzi mu sumpwa kuti 'Muruti', kakuti mwina muruti u mwina bulyo, unwe mu bonse mu balikani. 9 Mi mane sanzi mu sumpi mutu kuti nije isheenu hansi hanu ka kuti isheenu wu mwina bulyo yo wina ku iwulu. 10 Hape sanzi u zuminini muntu kuti a ku sumpe kuti muruti, ka kuti mwina bulyo muruti u mwina iye kirisiti. 11 Mi iye mukando ahulu mukati kenu njo lukele kuba muhikana wenu. 12 Mi iyee yolyi nyemuna ka vikwa hasi, ku zwaho iye yeti naalyi vike hasi ka nyemunwa. 13 Mi ku maibite unwe mu Vañoli ne Vafarasayi, muva itimukanyi ka kuti mu iyalyira muvuso wo ku iwulu vantu, hape ku kwinjira ka mwinjiri mwa teni, va saka kwinjira navo hape muva kanisa. 14 Mu maibite unwe mu Vañoli neba Farasayi Va itimukanyi, mubwabwanga mazubo aba fwirwa 15 Mu maibite unwe mu Vañoli, Farasayi niba itimukanyi. Kakuti tuyenda mu mawate ne inkanda kuti mu wole ku sandula muntu nangati wu mwina bulyo mi hakuti chimwa mu sandula, mumu chita kuti ave mwana wa satani kobele. (**Geenna g1067**) 16 Ku maivit unwe, va hitizi vasa voni, unwe mucho kuti, 'Zumwi ne zumwi muntu yo li kana che tempere ka hena chimwe. Mi lyinu zumwe ne zumwe muntu yo lyikana che ighawuda u suminwa ne kuli kana kwakwe.' 17 Unwe mu mahaafu a saa voni! Nje chihi chikando ku zaamba, ighawuda kamba itempere iyo yi jololyekeza Ireeza ighawuda? 18 Kono, 'zumwi ne zumwi yo lyi konka che iziko lye chitavero, ka hena chimwi bulyo hateni. Mi lyinu zumwi ni zumwi mutu yo likonka nce neo ina hateni, u suminwa ne kuli konka kwakwe.' 19 Va hofu njoonwe! Nche chihi chikando a hulu, ineo kamba chitavero chi jololyekeza Ireeza ineo? 20 Mpaho lyinu, iye yo lyi koonka che chitavero cha teni mane ne chimwe ni chimwe china ha teni. 21 Mane naaye yo lyi koonka che itempere u lyi koonka chaayo ne chakwe yoo hala mwa teni. 22 Naye vulyo yo lyi koonka che iwulu u lyi koonka che chipura che Ireeza mane naaye yo wii keere ha chilyi. 23 Ku maivit unwe, mu Vañoli, ne Vafarasayi vaitimukanyi! Mu voza cho vuikumi cho minte, dilo ne kamine, Chovulyo, muka siite zintu zikando zo mulao ni musa pangaheza ku woloka ne chishemo ne tumelo. Mi izi nzi muva lukele kupangahaza chokusa litokolomosa zimwi. 24 Unwe muva hitizi vava hofu, mu mbatula ka gini, mi choku mina ikaamera! 25 Mu maibite unwe Vañoli ne Vafarasayi muva intumukanyi! Muhinda chipeto choku shanza inkomoki

hanze mane ne impuleti, mi mukati kazo ni mwina ikwe lyisa wolyeki. 26 Unwe mu Vafarasayi vasa voni, mu shanze pili mukati ke inkomoki ne impuleti ku chitila kuti ne hanze ku wole ku jolola. 27 Ku maibite, inwe mu Vañoli ne Vafarisayi vaitumukanyi! Ka kuti mu kola mane iri makumbu a tuva twaa, a voneka vulotu hanze tota, mi mukati ka teni ni ena zifuha za vantu va fwire mane ne imbolyeza ne chimwe ne chimwe chi saa jololyi. 28 Voovo vuti nanwe mumu loleka hanze lyenu ku vantu choku jolola mi mukati kenu mu izwile vuitumukanyi naku sa shiyama. 29 Ku maiwite unwe, Vañoli ne Vafarasayi, vaitumukanyi! Kakuti muzaka makumbu ava polofita mane choku lotuhaza makumbu ava jolola. 30 Mu cho kuti,' kali nitu vali kuhalu mu inako zi ve ishetu nitu sana tuva bi ne chiyave muku itira malaha a Vapolofita'. 31 Chingi mu vone mane kete muha vupaki kuti mu vaana vaavo vave ihai va polofita. 32 Unwe nanwe mu izuzilize bulyo zintu zibe ishenu. 33 Unwe mu zonka, bana be zihiri, kamu wole ku loboka vule i katulo ye here? (Geenna g1067) 34 Chingi mpaho, mubone, nimu tumiza va polofita, neva kwame va talifite, ne Vañoli. Mi mane vamwi vavo kamuve haye niku va vambula. Ku zwaaho mane vamwi vavo ka muve kuva shimeha naku va kava mama zubo enu e tuto, ne ku kaya mu vuva nyandisa, mu munzi mukando ne mukando. 35 Ku chitila kuti mu wilwa mulandu wo kwi tila malaha a jolola ave tilwa mu inkaanda, ku tanga cha malaha a Avere kuya kwa a Zekaraya mwana wa Barakiya, u muve hairi hakati ke tempere ne iziko lye zitavero. 36 Choku izula ni mulwirite, zonse izi zintu ka ziize zimu pangahalile ulu luzuvo. 37 Jerusalema, Jerusalema, uwe yo wi haya va polofita mane naku govola cha mabwe vonse vaka tumitwa kwako! Mi ni saka vule kwi kala nini kuvukerereza vaana vako, mane iri inkunku kutu kukwana twayo chiyi tu bika mu mavava, mi ku zwaaho kamu suni! 38 Mubone, inzubo yenu muyi mu shalile cha matongo bulyo. 39 Aho ni mulwirite keti ni mu bolye muni bone hape, mbwitwa chini mwancho kuti, 'kwina mikonde kwali iye yo keza mu izina lye lreeza.'

24 Jeeso chaa vaalyi kuzwa mu itempere nna lye yendeere. Varutwana vaakwe cho kuiiza kwaalyi choku taanga nni va mucho kuti mane u vweene muzaako we iyi itempere. 2 Mmi iyiye nnaa ve itava nnaati, "mu weene zonse iisi zintu? Aaho nni mulwiirite, ka kwiina ivwe lyeeti nnilyi waanike nni lyiina he iwulu lye lyimwe muku rutunuka." 3 Mmi cho usii keere he iruundu lye ziteente, varutwana vaakwe choku iiza kwaalyi voonse cho kulyi kuungula nniva mu vuuza kuti, "Tu lwiire kuti zonse iizi zintu kazi pangahalye vulye? Chishupo cho kuiiza kwaako ka yive iinzi mane nne mamanimani e

inkaanda?" (aiōn g165) 4 Jeeso nna vee tava nnaati, "Mu tokomere kuti saanzi nni kuvi nne yeeti nna mu cheengerere. Ka kuti vaangi ka veeze mu izina lyaangu. 5 Mane kava kuchu kuti, 'Njeeme Kirisiti,' mmi kava ziyeza- chengerere vantu vaangi choku va soha. 6 Mmi kamu zuwe inkoondo nne mahlyuhulya aayo ku zwaaho mu vone kuti saanzi nni mukatezehi, ka kuti iizi zintu zoonse zi lukeere ku pangahala; mmi mamanimani keeti nni a ku sikite. 7 Mane inkaanda ka zilyi lwiisa nne mivuso ka yilyi saamdukire. Mmi ka kuve inzala nne ku nyanganya kwe inkaanda mu zivaka zi saa swani. 8 Mmi iizi zintu zoonse kazi ku veere mataangiro o ku sasama koku hwizumuka. 9 Lyiinu njeeti nni va mu swiisikize kuku katazwa nne ku ihaiyiwa. Kamu toyewa nne inkaanda zoonse che ivaka lye izina lyaangu. 10 Ku zwaaho vaangi kava chuunchune choku taanga nni valyi wuza nne kulyi toya. 11 Vaporofita vaangi va mapa ka vave kwa teni mmi choku soha vantu vaangi. 12 Ka kuti uvivilala kavu ku injihite chisemo cha vantu vaangi ka chitoontolye. 13 Mmi iyiye yeeti nnalyi koza mbwiita ku mamanimani njeeti nna hazwa. 14 Uuwu mulayeza wo muvuso woku iwulu kawu kutazwa mu inkaanda yoonse kuva vupaki mu inkaanda yoonse, ku zwaaho mamanimani njeeti nni eeze. 15 Chiingi lyiinu, chini mwaa vona chiina ikwe chi zakununa, chaa waamba chaacho muporofita Danyeere, nni chi zimeene ha jolola (a yoo vala a lyemuhe), 16 A yo wiina mwa Judiya a ngombweere ku maruundu, 17 yo wiina he iwulu lye inzuvo saanzi a suuki he iwulu lyaayo kuti a ka hiinde chimwe mukati ka teni, 18 mane nnaaye yo wiina mu inkaanda saanzi a vooly a ka hiindi chizwaato. 19 Mmi ku mayivite aavo ve mmiinsi nne vanyoonsa inkeke mwaawo mazuva! 20 Mu rapere kuti ku ngombola kweenu saanzi nni kuvi ha malyiha kamba lwe Nsavata. 21 Ka kuti ka ku kwiina manyaando makaando mwaawo mazuva a chita kuti inkaanda chiinga yi vaati yi kuva ka eeni kuva ha teni mane nne kuti keeti nni a vooly nni ave kwa teni hape. 22 Kwaanda kuti aawo mazuva a hunguzwa, nni ku sana ku vaavi muntu yeeti nna va hazwa. Mmi kuya cha va saliyitwa a a mazuva ka a fwiiswa. 23 Mmi lyiinu haiva zumwe vulyo ka a kuchu kuti Kirisiti zunuu hanu kamba zuna kuna, saanzi nno zumini. 24 Ka kuti va Kirisiti nne vaporofita va mapa ka veeze nni va panga imboniso inkaando mane nne zi komosa ziingi a hulu, kuti va woolye ku ziyeza, chiku woolye ka mane nne va saliyitwa. 25 Mu vone nna mulwiira inako nni yi seeni ku sika. 26 Chiingi lyiinu, nnaangati kava mucho kuti, mu lolye u waanika ku chikwa, mane saanzi nni muyi kwa teni, Kamba mu vone wiina mu inzuvo, yo mukati, saanzi nni mu zumini. 27 Mmi siina mumini muwu minika ku vuzwa vwee zuva, mane

choku ka voneka nne ku vuimino, nne ku iiza ko mwaana wo muntu naako mweeti nni kuve. **28** Ka kuti koonse ku waanika chituunta ko kooko makuuvi nku a kunganera. **29** Mmi vulyo hoo hwaaho ku mamanimani a masukuluka eeyo inako izuva keeti nni lyi kusii zwiisa iseri, nne mweezi nnaawo, inkaani nnaazo ka ziwe ku iwulu, mane nne ziho ze iwulu nnaazo ka zinyungooswa. **30** Lyiinu chishupo cho mwaana wo muntu njeeti mi chi voneke mu iwulu, ku zwaaho mishovo yoonse ya vantu ve inkaanda njeeti nni va lyire. Ka va vone mwaana wo muntu nna keeza mu makope e iwulu nne che ziho nne ku vereenga ku kaando. **31** Mmi kaa tume mangiloyi aakwe cho mulyumo mukaando we intorombita, mmi kava kunganya aavo va salyitwa mu zivaka zoone zo luhuho ku mamanimani e iwulu kuya ku amwi. **32** Mulyi tute ituto ku ibola, ho hwaaho vulyo ibola chilyi taanga ku zwiisa tutavi nne makova mahiya, chipeto chi mwee ziva kuti imbumbi chi yiina ha fwihi. **33** Lyiinu he iwulu lyaaho chini mwaa vona iizi zintu zoonse, nni mu izive kuti cho wiina ha fwihi, heene vulyo ha mulyaango. **34** Aaho nni mulwiirite, iichi chivaka keeti nni chi hite mbwiita iizi zintu zoonse zi pangahalye. **35** Iwulu nne inkaanda kazi mane mmi manzwi aangu aawo keeti nni a mane. **36** Mmi kuya che iilyo izuva nne inako ka kwiina yo wiizi, mane nnaangati mangiloyi e iwulu, kamba mwaana, mbwiita Taayo vulyo. **37** Siina mu inako za Noah muku veena nne zo kuiiza ko mwaana wo muntu mweeti nni kuve. **38** Mmi siina mwaawo mazuva muunda chiwu seeni kuva ha teni va vaalyi kulyia nni va nywa, kusesa nne ku sesesa mbwiita Noah chiinga e njira mu iyareka, **39** nni va vula kuiiziva chimwe vulyo mbwiita muunda chiinga weeza kuva hiinda voonse vulyo—mane nne kuiiza ko mwaana wo muntu mweeti nni kuve. **40** Lyiinu vakwaame voovera ka va kwiina mu luwa—wu mwiina kaa hiindwa wu mwiina choku shaala. **41** Vakulwaakazi voovera kava ku twa—wu mwiina kaa hiindwa wu mwiina kaa shaalye. **42** Chiingi lyiinu mu ikalye nni mu lyisiiza ka kuti ka mwiizi kuti Simwiine weenu u keeza lyiiri. **43** Mmi mu izive iichi, kuti kalyi si inzuvo u woola ku iziva kuti musa mweeze ku yiva inako iinzi ya masiku, keeti choo siyirira musa kuti zaa yive mu inzuvo yaakwe nna sa yi lyisi. **44** Chiingi nnaanwe mu lukeere ku ikala nni mu lyivereere, ka kuti ka mwiizi inako yo mwaana wo muntu yaa keeza chaayo. **45** Chiingi lyiinu njeeye iini iiye muhikaana yoo sephaloha nne yoo kwanine yeeti nnaati simwiine waakwe haa mu siya he inzuvo yaakwe kaa he vahikaana vamwe zilyio che inako yi swaneesi? **46** Mmi kwiina mikoonde kwaalyi iiye muhikaana yeeti nna waanika nna kweete ku panga voovo vulyo. **47** Aaho nni mulwiirite uuzzo simwiine kaa mu hiinde choku mu viika mu

maziimo o ku vavalyera inzuvo yoonse vulyo. **48** Mmi lyiinu muhikaana yoo fosahere kaa lyi lwiire mu inkulo yaakwe, 'simwiine waang u ka lyiehete,' **49** mane choku taanga nna kava vamwe vahikaanakunine, cho kulyia nne kunywa nne vachaakolwa. **50** Mmi simwiine woozo muhikaana keeze che izuva nne inako yaa sa lyivereere. **51** Lyiinu simwiine waakwe njeeti nna mu kosolye ha kati, choku mu panga siina muva ihayirwa vaitumkanyi, kweeti nni ku kwiina ku boonda nne ku lyira inkuunkuma.

25 Mubuso wo kwiwulu kawu swane ni ba kamwale basika hekumi ba hindite malambi abo cho ku yenda kuka tambula musesi. **2** Ba kamwale bakwanisa iyanza ba bali baholo mi bamwi bakwanisa iyanza ba bina ingana. **3** Mi ba kamwale baholo chinga bahinda kampalamba abo, cho kubula kulihindila mafuta amwi nabo. **4** Kono ba kamwale ba bina inga abo ba bahindite mafuta amwi mu zibiko ne malambi abo. **5** Mi linu musesi ha ba si lyehete, bonse co kutanga kusukula ne kulala. **6** Kono hakati ka masiku ni kwaba ni kusumpwilila, "Mu bone muses! Mwende hanze mu ka mutambule." **7** Mi linu ba kamwale bose mpu babukile cho ku munika tumpalamba twaaboo. **8** Baholo ni ba cho bina inga kuti, "Mutuhuko ku mafuta kakuti malambi eetu chia zima." **9** Mi bina inga ni be taba ni baati, "Ka kuti mafuta a likene bulyo uswe, lyaho unwe muyende ku musika muka liwulile kwateri mubene." **10** Mi chi ba siyendete ku ku kawula, musesi chokusika, mi abo ba ba mulindile cho kwi njila naye mu mukiti we iseso, kuzwaho mulyango cho kwi yalwa. **11** Kumasule aho mpu ba kezilile ba na bamwi ba kamwale nibati kuti, "Simwine, simwine twiwlile." **12** Kono iye na be taba nati, "Cho busa kusima ni mu lwlilit, kani mwizi." **13** Linu mpaho mwikale ni mulisize, kakuti ka mwizi izuba mane nangati inako. **14** Ka kuti kuswana mane ili muntu ya bali kusaka kuyenda ku kanda imwi. Yaa batu na sumpa bahikana bakwe cho kubaha buhumi bwakwe. **15** Zumwi cho kumuha italenta zimana iyanza, zumwi iye cho ku muha zobele, mi zumwi cho ku muha yi mwina italenta. Mi zumwi ni zumwi wabo na tambula kuya mwa bali ku wolela, kuzwaho uzo muntu cho kuli yendele mu lwendo lwaka. **16** Hohwaho bulyo zuna ya ba tambuli ineo zina ku mana iyanza cho ku zwa cho kuka zinjisa chezimwi hape zina ku mane iyanza. **17** Mu kuswana hape u zu ya ba tambuli zobele, cho kuka zizaza ce zimwi zoobele. **18** Kono muhikana ya ba tambwile imwina ineo na yenda, cho ku kaisila ilindi, cho kuwungula mwateni mali a simwine wakwe. **19** Cinga kwa hita inako inde, simwine wabo bahikana na ba sumpa kwiza ku lekula za ba basili. **20** Muhikana ya ba helwa ineo zina ku mane iyanza ne za ne zimwi hape zina

kumane iyanza. Mi nati kuti, "Simwine u ba nihi ineo zina ku mana iyanza mi bone ni bakapangi zimwi hape zina ku mana iyanza." 21 Simwine wakwe na muco kuti, "U bapangi nenza muhikana mulotu ni yo sephahala! U ba sephahali kuzintu zinini. mi linu hanu muni kubike mu kulolelela zintu zingi. linu paho wi njile mukusanga kwa simwine wako." 22 Muhikana ya ba tambwile italenta zobele cha keza ni kuwamba, "Simwine u ba ni hele italenta zobele. Bone, ni bapangi zimwi zobele hape." 23 Simwine wakwe cha wamba kwali, "U bapangi nenza, muhikana mulatu ni yo sephahala! U ba sephahali hewulu lya zintu ziche ka ni kubike kuyendisa zintu zingi. Njile mukusanga kwa simwine wako." 24 Mi linu, muhikana ya bahewa ineo yi mwina ne za nacho, "Simwine, nizi kuti u muntu u mukukutu. U sinza hosana u balimite, mane uhuhula hosana u bahasi. 25 Mi cinga natiya puni yendele cho kuka yi zika mwi bu. Bone, nji chako icho cho banihele." 26 Mi simwine wakwe na mwitaba na mucho kuti, "U we muhikana yo fosehele ne bukata, wizi bule kuti ni muntu yo sinza hasana a balimi kamba yo huhula hasana a balimi. 27 Mi bone kali mali angu no baahi ba zaza mali, hanu ni ni bezi kuwana chimwi zana. 28 Linu mu munyange iyo ineo yi mwina cho ku yiha muhikana yo kwete zina ikumi. 29 Kakuti ku zumwe no zumwe yo kwete ka hewa zingi, mane ne ku zambiliza. Mi ku zumwe ni zumwe ye kusena chena nacho, mane nech이나 chichita kuti wina nacho ka chi nyangwa. 30 Muhinde musohele muhikana uzu ya sena mutendo, mu musohele hanze ku kelima uko kwina kuwunzula ni kulila inkunkuma." 31 Mi Mwana wo Muntu chi neza mu ku belenga kwa kwe ni mangilo onse naye, linu njete ne kale ha chipula chakwe cibelinga. 32 Mi habusu bwakwe, ka kunganyeza mishobo yonse, mi njete na taule bantu mukati kabo, sina mulisini mwa tawila imbelele mu impene. 33 Kaabike imbelele kwi yanza lya kwe lya malyo, kono impene izo cho kuzibika ku lya mamonso. 34 Mi linu Simwine njete na wambe nabo bena kwi yanza lya kwe lya malyo, "Mwize, unwe mu helwa mikonde kwa Tayo, muswane mubuso u mu bikilwa kuzwa ku nkanda ni yi pangwa. 35 Kakuti ni ba fwile inzala mi mwaniha zo kulya, ne nyotwa iba nikwete mi nimwani nywiska, mane ne buyenzi ne bali ni muyenzi mi ni mwani tambula. 36 Hape ni ba kosokelwa mi ni mwani zwatika, kuzwaho hape chini lwala mubani tokomeli, ne mu intolongo mubeza kwangu." 37 Linu bajolola njeti ni be tabe ni bati, "Simwine, njilili ha tuba ku boni no fwile inzala ni twa kulisika? Kamba no fwile inyotwa mi ni twa kuha menzi? 38 Hape njilili ni twa ku bona noli umwene mu ni twa kwinjilika mu mazubo etu? Kamba no wina mapunu ni twa ku zwatika? 39 Hape mane

njilili ni twa kubona no lwala kamba no wina mu intolongo ni twa ku potela? 40 Mi Simwine njete na betabe cho kuti, cho busakusima ni milwila kuti chi mubachitile bobwabo ba nyanseba ba ba kwangu mu ba chini chiti." 41 Linu njete na cho kwabo bena kwi yanza lyakwe lya ma monso muzwe kwangu, "Muzwe hangu unwe mukutitwa, muye ku mulilo u chitilwa jabulusi ne mangilo akwe, (aiōnios g166) 42 kakuti ni ba fwile nzala, kono kena mubanihi cho kulya, ni ba fwile inyotwa, kono kena mubanihi menzi. 43 Ni bali ni muyenzi, kono kana mubani tambuli, ni ba kusokelwe, kono kena mu bani zwatiki, nibali kulwala ni kuba muntolongo, kono kahena mubani potela." 44 Mi nabo njete ba mwi tabe cho ku mucho kuti, "Simwine, njilili ni twa kubona no fwile nzala, kamba nofwile inyotwa, kamba noli u muyenzi, kamba no kusokelwa, kamba no wina mu intolongo mi kahena tuba ku tendeli cimwi? 45 Kuzwaho njete na be tabe cho kuti, "Cho busakusima ni mulwila, chimusana mu ba pangili a bo bantu ba nyanseba bo bwabo kena mu ba chini chitili. 46 Mi aba ka bayende mu ikatulo yi sa mani, mi ba jolola abo ka bayende mu buhalo bu sa mani." (aiōnios g166)

26 Kweza ku pangahala kuti Jesu ha mana a a manzwi onse, na wamba ne balutwana bakwe, 2 "Mwizi kuti mumazuba obele ku keeza ku zambuluka, mi mwana muntu iye ukeza ku zwisikizwa ku bambulwa." 3 Ku zwaaho bapulisia ba kulwana ni ba kulwana ba ba bantu ni ba kunganela boonse mwi nzubo ya mupulisia mukulwana we zina lya Kayafasi. 4 Mi niba nahainsana muba wola ku wonda Jesu mu chipili cho ku mu ihaya. 5 Ka kuti ba bali kuchu kuti, "Isiři mu inako yo mukiti, ku chitila kuti kanzi kubi ne munyunga mukati ka bantu." 6 Mi linu Jesu co sina mwa Betani mwi nzubo ya Simoni we ci senda, 7 ca bali kwi kala he tafuli, mukulwakaazi neza kwali nakahindite i nkooma ye zinunkisa bulootu zi dula, mi nazimwitila mu mutwi. 8 Kono balutwana bakwe cinga ba bona bulyo, ni beza kwaali co kunyelwa ni bati, "li baka nzi lileta ku zenenga ku ka sika aha? 9 A a mafuta niauziwa camali mangi cokuha ba humanehi." 10 Kono Jesu, cho kwiziba ici, nabaco kuti, "Mu katalekeza inzi uuzu mukulwaakazi? Kakuli ime cani npangila buloti. 11 Mwina neba humanehi inako yoonse, kono kete mube name inako yonse. 12 Ka kuti ha nitila a a mafuta hamubili wangu, u ni bakanyeza ku ungwa kwangu. 13 Cho kwizula ni mu wambila kuti, "konso kwete mulaezo ni u kutazwe mu inkanda yonse, uzu mukulwaakazi chacha panga kachi wambwe choku mu kumbulukwa." 14 Kuzwa aho zumwi wabe ikumi ne bobele, yabali kusumpwa Judasi Isikaliota, nayenda kuba prisita bakulwana cho ku

15 kacho kuti, "cimuwola kuniha chinzi kuti nimumihe?" Mi ni bamubalila i silivelia ya buwayaya wa mali bulikana makumi otatwe cho ku a muha. 16 Kuzwa cheyeyo inako nekala nasaka kuwana chibaka cho kumubaha. 17 Linu mu izuba lye ntanzi lye chinkwe chi sa bili balutwana cho kuiiza kwa Jesu cho kuchu kuti, "Njo kuhi kosaka kuti tuka ku bakanyeza zilyo zoku zambulukwa? 18 "I ye cho ku bacho kuti tuyende mumuzi mo mu kawane mukwame kuzwa ho muka mucho kuti, "muluti uti, "Inako yangu chiyasika. muni kekaliile ku zambulukwa mu nzubo yako ime ne balutwana bangu. 19 "Mi Balutwana ni ba chita ka kuya cha Jesu mwa ba balati, mi niba ka bakanya zilyo zo ku zambulukwa. 20 Chitengwana chinga cha sika, ne kala hansi cho ku tanga kulya ne balutwana bakwe bema ikumi ne bobele. 21 Chi ba kwete kulya eye cho ku cho kuti, "Cho busakusima ni mu lwlite u mwina mukati kenu mwani wuze. 22 Choku shala chiba zuwa butuku, mi zumwi ni zumwi wabo choku tanga ni ba muba za ni bati, "Aa kahena ime mwendi simwine?" 23 Mi ne taba, "Iye mwine yete asunse name mukasuba njeye yeti ani wuze. 24 Mwana wo muntu mwa yende, sina mukuñoletwa cha kwe. kono kumaibite uzo muntu iye yete na uuze mwana muntu! ni kubabi neenza kati uzo muntu nasana a bazalwa." 25 Judasi, ya ba kukeza ku ku mu wuza nacho kuti," A njeme, muluti?" Iye cho ku mwitaba nati. "Chi wa wamba uwo umwine." 26 Chi basi kwete kulya, Jesu choku hinda chinkwe, nachiha mikonde, cho kuchi gamuna. Nachiha balutwana cho kuchu kuti, "Muhinde, mulye. nye nyama yangu iyi." 27 Nahinda i nkomoki cho kuli tumela, cho ku ibaha choku wamba kuti, "Mu iñwe, mubonse. ka kuti. 28 A malaha angu o ku zuminzana ku hiya etililwa bungi bungi bwa bantu kuti ba wole ku wondelwa zibi zabo. 29 Kono ni mu cho kuti, keete nini boole hape ni nywe menzi e chihantu cho mu woomba, mbwita mwe lina izuba chi nina u nywa bu hiya na nwe momu buso wa taayo." 30 Mi chinga ba maana ku zimba luzimbo, niba tantukira he iwulu lye ruundu lye zitente. 31 Linu Jesu choku bacho kuti, "Mu boonse mu munitiile masiku anu suunu che ibaka lyangu, ka kuti kuñoletwa, 'Kani dame mulisani mi imbelele zo mulaka izo cho ku gaanuka.' 32 Mi chi nina buswa, kani yende habusu bwenu kuya kwa Galilea." 33 Kono Pitolosi na wamba naye, "Mane ngati bonse kaba ku tiile, Ime keeti chini ku tiila." 34 Jesu na mucho kuti, "Chobusakusima ni kulwilit, mwaanu masiku muukombwe ni useni kulila mo ukuli sampwile ko tatwe." 35 Pitolosi na mucho kuti, "Mi ime ni wola ku fwa nawe, keti chini ku li sumpula." Mi balutwana bonse nabo cho ku wamba indaba iswana. 36 Ku uzwaho Jesu nayenda nabo ku chibaka chi sumpwa Getesimane

cho kuchu balutwana bakwe," Mu ikale aha chi nisi kaya haana kuku lapela." 37 Mi na hinda Pitolosi ni baanaswisu bobele ba Zebedia mi na tanga ku wiilwa ne ku katazeha. 38 Ku zwaaho choku bacho kuti," Luhuho lwangu chi lwa sasaminwa, muniwola kufwa. Linu mu ikale hohwaha mu liise name." 39 Mi na yenda ha busuzana bulyo, cho kuwa cho busu bwake, choku lapela. Naati, "Tayo, haiba ku wooleka, iyi inkomoki ini zambuluke. Mi, ni hakuba bulyo, sanzi ku pangahali kusuna kwangu, mi bulyo ku pangahale kwako." 40 Mi neeza ku balutwana bakwe cho kuiiza kuba wana ba sukwile, mi nacho Pitolosi," Au mukangwa ku iiza name nangati inako imwina bulyo? 41 Mu liise choku lapela kuti sanzi mu injili mu muliko. Luhuho lu suni, mi bulyo inyama iyo i kangwa." 42 Mi na zwa cho kwenda hape lo bubeli cho kuka lapela, nati, "Ita, haiba i chi keti chichi hita mbwita ni chinwe, ku suna kwako ibe uko ku pangahala." 43 Mi neeza hape cho kuiiza ku bawana ba sukwile ka kuti meno abo a bali ku lema ne ku lema. 44 Ku zwaaho hape cho kuba siya cho kuli yendela. Mi na lapela lo butatu hape na wamba manzwi a swana bulyo. 45 Ku zwaaho Jesu ne za ku balutwana cho ku bacho kuti, "Mu si lele ne kuli teeka? Mu bone, inako chiya sika, mi mwana Muntu chohewa mu ma yanza a ba fosafele. 46 Mu buuke, tuyende. Mu bone, iye yoni wuza cho wina hafuhi." 47 Mi haba si kwete ku wamba, Judasi, zumwi wa be ikumi ne bobele, neeza. Bungi-bungi bwa bantu cho kuiiza naye kuzwa ku mu prisita mukulwana ni ba kulwana ba bantu. Mi ne beza ne mafulo ne inkoli. 48 Linu muntu ya bali kuya ku ku wuza Jeeso naa baha chikuka, nati, "zumwe ne zumwe bulyo yete nikoo, njeye uzo. Mumu wonde." 49 Hohwaho bulyo neeza kwa Jesu cho kuchu kuti, "Lumele, Muluti!" Mane choku mu koota. 50 Jesu choku mucho kuti, "Mwangu, chite bulyo cho ke zilile ku panga." Mi linu mpu bezilile mane cho ku wonda Jeeso chamayanza abo, cho kumusumina. 51 Mu bone, zumwi waba beena ne Jesu na zwisa iyanza, cho ku kwita kafulo, mi naa kanka muhikana wo muprisita mukulwana ahulu, cho ku kosola kutwi kwakwe. 52 Ku zwaaho Jesu namu cho kuti, "Booze kafulo kako muci biko cateni, kakuti abo bete ni ba kwi kala ni ba zwisa kafulo ka bafwe cha kafulo. 53 A mi muzeza kuti ni kangwa ku wamba ni Tayo, ku zwaaho iye cho kuni tuminiza ma ñigilo a zamba mianda mianda ina ikumi ni yo beelee? 54 Linu mbobule mañolo mu a wola ku izuzilizwa, haiba i chi ni chi sa pangahali?" 55 Cheyo inako Jesu na wamba ne bungi-bungi bwa bantu, "Mu ka ni ziilile ni mafulo ni inkoli kwiza kuni wonda mane sina ni musaa? Ni bali kui kala i zuba ni zuba mu itempele ni ni luta, mi ka hena mu bani wondi. 56 Mi zo nse izi chi za pangahali kuti zi

ñioletwa ne bapolofita zi wo le kwi zuzilizwa." ku zwaaho balutwana bonse ni ba musiya ni ku muñombwela. 57 Mi linu a bo ba ba wondi Jesu ni ba mutwala kwa Kayafasi muprisita mukulwana, uko bañoli ni ba kulwana ku ba ba kunganine. 58 Kono Pitolosi na be chilila mu isule ku ya kwi laapa lyo mupurisita mukulwana ahulu. Ne njila mukati cho ku ke kaala niba shangabila kuti a bone ma mani mani. 59 Mi linu maprisita ba kulwana ni ba yeelezi bonse ba li ku gana bupaki bwa mapaa bwa ku hambiliza Jesu, kuti ba mwi haila hateni. 60 Mi ni ba bula na ngati ci nini mu zonse zi ntu zi ba ba mu hambiliza, nangati ku beezi ha busu bapaki bangi ba mapa. Kono ku ma mani mani ni kweza bo bele ha busu 61 mi na cho, "U zu unkosi a ba cho kuti," Ni woolu ku za ku nuna itempele ye Ireeza mane cho ku i zaaka mu ma zuba otatwe." 62 Muprisita mukulwana ahulu mi na ziima choku mucho," Ko wina cho wi taba hateni? Chinzi chi ba paka ku a mana nawe? 63 Kono Jesu a ba tontwele. Muluti mukulwana ahulu na muco kuti," Ni ku laula ce Ireeza yo u hala, tu lwile haiba njowe Kirisite mwaana we Ireeza." 64 Jesu cho kumwi taaba," Chi wa wamba iwe u mwine. Kono niku luijrite, ku zwa hanu ko bone mwana mu kwame neekèle ku iyanza lya malyo lye ziho, na keeza mu makope e iwulu." 65 Ku zwaaho mupulisita mukulwana ahulu na halola zi zabalo zakwe cho kuti, "Cha waamba ku tukana! Tu sakila nzi ba paki! mu bone, linu hanu mwa li zuwila ma tuka. 66 Mu yi bona bule?" Abo nibe taaba ni batì, "U swanelia ifu," 67 Kuzwaho cho ku mu swila mate mu busu bwa kwe cho kumu kaba, cho ku i kala ni bamu woo pola che mpama 68 ni batì, "Tu polofitele, i we Kiresite. Njeni iye waku kaba?" 69 Hohwaho Pitolosi cho si keele hanze lye ilaapa, mi mu hikana wo mwana kazana cho kuiza kwali na mucho kuti, "Na we sa ka wina ni Jesu wa Galalea. 70 "Kono iye na kanana ha busu bwa bo bonse, nati, "Kanizi kuti u kwete u wamba kaha cinzi." 71 Ha yenda hanze ku me njililo a mulyango, zumwi mukazanana wo muhikana na Iwila a bo ba be na ha teni, "Uzu unkosi na ye wina ni Jesu wa Nazareta." 72 Mi iye na kaanana cho kukonka nati, "uzo unkosi ka ni mwizi." 73 Ka ba kazana bulyo kwa bo ba li zimanine ne be za kwa Pitolosi cho ku mucho kuti," cho busakusima na we u umwi wa a bo, ka kuti ne lulimi lwako lu ku paka." 74 Na tanga ku kuuta ni ku koonka. "Ka nizi uzo unkosi," cho bufwihiżana hohwaho mukombwe cho kulila. 75 Pitolosi na ku mbulukwa ma anzwi a ba wambi Jesu, "Pili mukombwe ni u seni ku lila mo kunili sampwile ko tatwe. " Ku zwaaho mpwa zwilile hanze cho ku ka lila na boonda.

27 Ka kusasani ha ku sika, bonse ba kulwana ba mapurisita ni ba kulwana ba bantu ba ba li kufumba muba wola kwi hayila Jesu. 2 Ni ba musumina, ni kumu zwisa hateni, ni ku mu twala kwa Pilato mubusi. 3 Linu ku zwaaho Judasi, ya ba muuзи, na bona Jesu cho nyanswa, mi na baka ni ku booza mali e ikumi ni to tatwe ku maprisita ba kulwana ni ba kulwana, 4 mi nati, "Ni ba pangì chibi ku uza malaha a sena mulandu. "Mi ni ba cho, "Chinzi icho kwetu? U bone kwa teni umwine." 5 Ku zwaaho na sohela hansi bu wayawaya bwa mali mu itempele, cho ku katuka, mi na yenda kunze cho ku kali sungilila. 6 Ba kulwana ba maprisita ne ba hinda buwayawaya vwa mali mi ni ba mucho, "Ka ku lukeli ku bika a a mali mu chibikilo ka kuti mali a malaha." 7 Ni ba wambola che yo indaba ha mwina mi chawo mali ni ba wuula iwaal lyo ku bumbila tu hambwe mwete ba ku zikwa ma buu kwenda. 8 Cheli ibaka lina iwa lisi sumpwa, "Iwaa lya malaha" ne linu izuba buti. 9 Nji kuti chiba wambiwa ni mupolofita Jelemaya chi izuzilizwa, cho kuti, "Ba ba hindi makumi otatwe o buwayawaya, mu wulo u ba tomwa haakwe ni bantu ba Isilaele, 10 Mi ni baiha ku mwiine we iwa lyo ku bumbila tu hambwe, sina Ireeza mwa bani heli chikuka." 11 Linu Jesu na zima ha busu bo muyendisi, mi muyendisi na mu buza, "Kana njowe simwine wa ma Juda?" Jesu cho mwi taaba, "Mu wa cho." 12 Kono ha baali kunyanswa ni ba kulwana ba mapurisita ni ba mwi ba kulwana, na bula kwi taaba chimwi. 13 Ku zwaaho Pilato na mucho, "Ko zuwile yonse iyi milandu yo kwete u bikwa?" 14 Kono na bula kwi taaba ne haiba li mwina inzwi, ku chita kuti mubusi na shala u komoketwa ahulu. 15 Linu ha mukiti chi bali chizo cho mubusi ku zwisa chifosi chi mwina cha salwa ne bantu bangi bangi. 16 Cheyo inako yi swana ku bena ibantiti li ba fosahèle ahulu, lyi bali ku sumpwa Barabasi. 17 Mi ha baba ku kuunganele ha mwina, Pilato na ba cho, "Njeni wumu saka kuti ni mumu lukulwile? Barabasi, nandi Jesu yo sumpwa Kiristi?" 18 Kakuti a ba kuiizi kuti ba ba mu woondi bulyo cho muna. 19 Cho usii keere ha chipura choku watula, mu kaakwe na tumina linzwi kwaalyi nati, "Sanzi u pangì chimwi koozo muntu ya sena mulandu. Kakuti na nyanda ahulu maswe suunu mu chilooto che ibaka lyakwe." 20 Ku zwaaho mapurisita bakulwana ne ba kulwana ni ba shongelekeza bungi bungi bwa bantu kuti ba kumbile Barabasi, ne kuti Jesu iye e ihayiwe. 21 Mubusi na ba buuza, "Njeni ku boobele wumu saka kuti nni mumu lukulwile?" Ne ba cho, "Barabasi." 22 Pilato na ba cho, "Linu ni pange inzi cha Jeeso yoo sumpwa Kilisiti?" Bonse ni be taba, "A bambulwe." 23 Mi na cho, "Ibaka, mulandu nzi waa ba pangì?" Mi a bo ni ba huwa ahulu hulu, "Mu mu bambule."

24 Mi linu Pilato chinga bona kuti ka kwina cha wola ku panga, mane ni kuti chi kuba tangite mu nyunga, na hinda menzi, cho ku samba ku maanza ha busu bwa bantu bangi, cho kuchu kuti, "Ka nina mu laandu cha malaha o zu muntu ya sena mulandu. Mu kuzwe kwenu kuti mu chita bule." 25 Bantu bonse ni batu, "A malaha a kwe a be kweetu ne ku baana betu." 26 Ku zwaaho na ba sumunwina Barabasi, kono na shimeha Jesu ni ku mu baha kuti a bambulwe. 27 Ku zwaaho masole bo mubusi neba leta Jesu ku chikota china mu meekalo a mubusi ni ku kunganya masole mangi. 28 Ni ba mu zabula cho ku mu bwika chizabalo chi subila. 29 Ku zwaaho ni ba panga i hwiisi yo miiya ne kuyi mu bika ha mutwi, choku mu bika inkoli mu iyanza lyakwe lya malyo. Ni ba fukama ha busu bwakwe neku musheunwina, niba cho, "Lumele, Simwine wa Majuda!" 30 Mi neba muswila, mi niba hinda inkoli cho kuyi mu kabisa mu mutwi. 31 Haba mana ku musheunwina, cho kumu zabula chizwato ku zwaaho cho kumu zabika zizabalo zaakwe, ne ku mu twala kuku bambulwa. 32 Haba batu chiba zwila hanze, ni ba waana unkosi yo zwila kwa Sayirine yo sumpwa Sayimoni, u baba hambiliza kuti a yende naabo ne kuti a mu kulikile chifapano. 33 Ni beeza ku chibaka chi sumpwa Gologota, chi landununa kuti "Chibaka cha Kagoboli." 34 Ni ba muha iwaine yiina shantukwe kuti a nywe. Mi chinga a yi soola, choku sayi nywa. 35 Haba mana kumu bambula, cho kuli kauhanyekeza zizabalo zakwe choku kaba indaula. 36 Ni be kala choku muliisa. 37 He iwulu lyo mutwi waakwe niba bika iñolo lyo mulandu, li baali ku balika kuti "Uzu nje Jesu, simwine wa Majuda." 38 Basaa bobeele ni ba kokotelwa naye, zumwi ku malyo a kwe mi zumwi ku ma moonso. 39 Ba baali ku hita ni ba mu tukoola, ni ba nyunga mitwi yabo 40 ni batu, "Uwe yo bali kuti moo rutunune itempele choku izaka mu ma zuba o tatwe, lihaze umwine! Haiba u Mwana we Ireeza, suke ha chifapaano!" 41 Che nzila i swana bapurisita ba kulwana ba baali ku musheunwina, ha mwina ni ba ñoli ni ba kulwana, ni batu, 42 "A ba ku haza bamwi, kono ka woli ku li haza mwiine. Njeye Simwine wa Isilae. A suuke ha chifapano, mi ku zwaaho linu njete tu zumine mwaali. 43 U sepa mwe Ireeza, A Ireeza a mulamulele hahanu buti haiba u saka, ka kuti a baco kuti, 'Njeme mwanaswisu we Ireeza.'" 44 Mi basaa ba batu ni ba bambwilwe na ye naabo niba wamba matuka kwali. 45 Linu ku zwaaho che inako yoku mana iyanza ne ka mwina kerima nika wumba inkanda yonse mbwita kuka sika ku inako yoku mana iyanza ne toone. 46 Che nako yoku mana iyanza ne toone Jesu na huwa che liinzwu ikando na cho, "Eli, Eli, La ma sabakatani?" yi landununwa kuti, "Ireeza wangu, Ireeza wangu, chinzi ho

ni sohelele?" 47 Linu ba mwi ba ba zi meene ukochinga ba zuwa bulyo, ni batu, "U kwete ku sumpa Elija." 48 Hohwaho bulyo zumwi waabo na tiya choku ka leta chi pongi, cho ku chi niika mwa shantukwe, ni ku chi bika ha luuhe, ni ku muha kuti a nywe. 49 Bungi bwabo ni bacho, "Mu mu siye yeyena. Tu bone kuti nandi Elija mweze a mu haaza." 50 ku zwaaho Jesu hape na huwa che linzwi ikando cho kumana luuho. 51 Boone, i jira lyo mu itempele ni lya haluka ko beelee ku zwila kwia uluu ku leta hansi. Mi inkanda ni ya nyanganya, ku zwaaho mabwe choku pwachuka hakati. 52 Ma kuumbu ni e wuka, mi mi bili ya bantu ba shiyeme ba ba lele ni ba buuka. 53 Ni baazwa mu makuumbu chinga a buuka ku bafu, nibe njila mu muzi mukando u jolola, mane niba boneka ku bantu bangi. 54 Mi musenchorionna na bo baba lolelele Jeeso ni ba boona kunyanganya kwe inkanda ni zintu zi batu niza pangahala, cho kuli kallilwa ahulu maswe ni batu, "Cho busakusima uzu ibali mwana we Ireeza." 55 Bakulwakazi bangi baba ke ichilile Jeeso ku kazwa kwa Galalia cho kumu babalela ba ba zimene butabule ni ba lolelele. 56 Mukati kaabo ku bena Maria Magadalena, Maria nyina wa Jakobo ni Josefa, ni nyina wa baanaswisu ba Zebedea. 57 Chinga yaba chitengwana, ni kweza unkosi wo muhumi yo zwa kwa Arimatea, we izina lya Josefa, iye naye ya bali mulutwana wa Jesu. 58 Na ya kwa Pilato mi na ka kumbila mubili wa Jesu. Pilato na laela kuti a wu hewe. 59 Josefa na hinda mubili, na wu bungila mu ijila li jolola, 60 mi choku kawu bika mu ikuumbu lyaakwe ihiyai lya ba hindi cho kuli beeza mu ibwe. Ku zwaaho na pindumwina ibwe ikando ha mulyango we ikuumbu mi nali yendela. 61 Maria Magadalena ni zumwi Maria ku ba bena, ni be keele he shilya lye kuumbu. 62 Izuba li chilila, i bali izuba lya lo mugivero, Ma purisita ba kulwana ni Bafarisai neba kunganela ha mwiiha kwa Pilato. 63 Cho kuti, "Unkosi, tu kumbulukwa kuti zuna shaamapa cho usii hala, a batu natu, 'Kani buuke mazuba otatwe haa hita.' 64 Chingi linu u lukele ku laula kuti ikumbu lika liiswa ahulu maswe mbwita luzuba lo butatu. Ni kusabi bulyo balutwana bakwe mu beeze ba muyibie ku zwaaho cho kuchu bantu, 'Cha ba buuki kubafu.' Ka kuti ku chenga kwa mamani mani mu ku zambe kwe ntanzi." 65 Pilato na bacho kuti, "Mu hindre shangabila. Muyende muka liliise hakando mu mu wolela monse." 66 Mi niba yenda cho kuka siinka che ibwe, choku viika shangavira.

28 Hwaho chitengwana cha Iwe Sabata, ha chi libali ku ñatula kuti ibe luzuba Iwe tanzi Iwe Nsunda, Maria Magadelena ni Maria zumwi, ni beza ku kubona ikumbu. 2 Mobone, ni chii kweza ku nyanganya ku kulu, kakuti lingilo iya Simwine li bazwile ku iwulu, kwiza ku pindumuna ibwe,

kuzwaho ni kwi kala hateni. 3 Ciswano calyo libali kuswana ni mumuni we nvula, mi zizwato zalyo zibali kutuba sina kapuku. 4 Ba shangabila ni ba nyungeha ka kutiya mi ni ba ba sina bantu ba fwile. 5 Ingilo chi lya wamba ku banakazi ni lya cho kubali, "Kanji mutiyi, kakuti nizi kuti musaka Jesu, ya ba kokotelwa. 6 Ka mwiina munu, kono ca buka sina mwa ba wambilile. Mwize za mubone za mwalele Simwine. 7 Muyende hahanu muka balwile balutwani bakwe, 'Wa buka ku bafwile. Mubwene, mwa litangize habusu bwenu ku kuya kwa Galillea. Wuko ka muka mubone.' Mubone, na mi wambila." 8 Banakazi hwaho ni bazwa he ikumbu ni batite ni kusanga ahulu, mi chi batilila ku ku kalwila balutwani bakwe. 9 Mubone, Jesu cha bawana na cho, "Mulumele mubonse." Banakazi ni beza, ne ku mukwata ku matende mi ne ba mufukamina. 10 Mi Jesu na cho kubali kuti, "Kanji mutiyi. Muyende mu kalwile bance bangu kuti ba zwe bayende kwa Galilea. Kwateni ime mu bakani bone." 11 Mi hwaho banakazi ha baba kukaya, mubone, bamwi ba shangabila chi ba yenda mu munzi mukando ni ba wambila bapuritsa bakulwana zintu zonse za tendahala. 12 Mi bapuritsa ha kopana ni bakulwana ku wambola indaba na bo, ni baha mali mangi ku masole 13 ne ku balwila, "Muwambe ku bamwi kuti, balutwani bakwe Jesu bakeza masiku beza kwiba mubili wakwe chitu silele. 14 Haiba inu ndaba ni isika ku muyendesi, katu mu suunde neku zwisa intongosi kwenu." 15 Mi masole ne ba hindu mali niku tenda mu baba wambililwa. Iyi indaba i ba hasani ahulu mukati ka Majuda mi mane ne suunu yisi zwilila habusu. 16 Kono balutwani bene ikumi ni wu mwina ni baaya kwa Galilea, ku iluundu ilyo Jesu lya baba wambile. 17 Mi haba mubona, chi ba mu kubamela, kono bamwi ni ba kangwa ku zumini. 18 Jesu neza kwabo ne ku wamba kubali ni kucho, "Mataa onse abahewa kwangu, a kwi ulu ni aa hansi. 19 Linu muyende, muka pange balutwani ba machaba onse. Mu ba kolobeze mwi ziina lya Tayo, lya Mwana mane ni lya Luhuho lu Jolola. 20 Mu balute ku mamela zintu zonse zi ni ba mi laele. Mi mubwene, ka ni kale nanwe inako yonse, mane ku twala ku ma mani ni nizo e nkanda." (aiōn g165)

Mareka

1 Aa nji matangilo e Ivangeli ya Jesu Kresite, mwana wa Ireeza, 2 Ubu muiñolelw mwa Isaya muporofita, "mubone, nitumine mutumiwa wangu habusu vwenu, iye yeti navakanye inzila yenu. 3 Inzwi lya umwina litabeleza mwihalupa, 'Mubakanye inzila ya Simwine; mutende m wahita kuoloke.'" 4 Johani abakezi, nakolobeza mwihalupa ni kukutaza inkolobezo yo kubaka kuti zive ziwindelwe. 5 Inkanda yonse ya Judeya ni bantu bonse ba mwa Jerusalema babayendi kwali. Babakolobeza kwali mulwizi lwa Jorudani, ni baliwamba zive zabo. 6 Johani a balikuzwete ijansi lyabooza bwe Kamele ni lutunga Iwedalo mumunda yakwe, mi abali kulyanga impaanse ni buchi bwamumuzuka. 7 Abaaruti, "Zumwi ukezite mumasule angu yokolete kunizamba, imi kaniyelele nanga kukotama kusumununa tukwele twensangu zakwe. 8 Nibamikolobezi chamenzi, kono iye kamikolobeze cha Luhuho Iujolola." 9 Chibatendahali mwao mazuva kuti Jesu abakezi kuzwa Nazarea mwaGalileya, imi abakolobeza kwa Johani mulwizi lwa Jorodani. 10 Jesu hazubuka bulyo mumenzi, a baboni iwulu niliyaluka ni Luhuho nilusuukila hali ubu inkuba. 11 Imi liinzwi nilyazwa kwiwulu, "Umwanganu, inisaka kuhitiliza, nikondetwe chako." 12 Linu luhuho chilumutumina kuyenda mwihalupa. 13 Abena mwihalupa mazuva ena makumi one, nakwete kulikwa kwaSatani. Abena ni zinyolozi zamunkanda, imi mangilo abamuhazi. 14 Linu kuzwa hakusuminwa kwa Johani, Jesu nakeza mwaGalileya kukabuwamba Evangelii ya Ireeza, 15 nati, "Inako chiyelizuzilikizwa, imi mibuso wa Ireeza chiwina hafuhu. mubake ni kuzumina mwi Evangelii." 16 Mukukabuyenda kumbali ye Wate lya Galileya, nabona Simoni ni Andulu mukulwe wa Simoni nibalaleka tunyandi twabo mwiwate, mukuti babali bayambi. 17 Jesu nawamba kubali, "Mwize, munichilile, mi kanimitende bayambi babantu." 18 Mi haho bulyo nibasiya tunyandi ni kumwichilila. 19 Jesu habali kwabuyenda habusuzana, nabona Jakobo mwana Zebediya ni Johani mwanche; babena mubwato ni bawonga tunyandi twabo. 20 Naba sumpa mi babasiyi ishabo Zebediya mubwato ni bahikana babahilitwe, mi babamwichillili. 21 Mi habeza mwaKapernauma, mi Lensabata, Jesu nenjila mwi Sinangonge ni kuruta, 22 Babakomokisa chamurutilo wakwe, mukuti abali kubaruta ubu njizumwi wina maata isiñi mubekalile bañoli. 23 Hohwaho mukwame yabena luhuho lusanjololi abahuwelezi, 24 naati, "Chinzi chituswanelia kuchita nawe, Jesu wa Nazarea? Kana ubezi kukutusinya? Nizi kuti nguweni. "Nguwe yochena wa Ireeza!" 25 Jesu nakalimela idimona nati, "Tontole ni kuzwa mwali!" 26 Mi

luhuho lusajololi nilwamu sohela hansi ni Iwazwa kwali ni Iwabubokolola chaliinzwi ikando. 27 Mi bantu bonse babakomoketwe, ni kulibuba abobeene, "Chintunzi ichi? Murutilo munhya wina maata? U wola nanga kulayela luhuho lusajololi mi lumuzuwa!" 28 Mi indaba kuamana naye haho nizayenda konsekone muchilalo cha Galileya. 29 Mi mukuzwa mwisinagoge, nibeza munzubo ya Simoni ni Andulu, ni Jakobo ni Johani. 30 Lyahanu mukwenyani wa Simoni wo mwanakazi abalele u Iwalite ifibele, mi niba wambila Jesu chakwe. 31 Linu nakeza, kumuhinda cheyanza, ni kumuzimika mwiwulu; Ifivere niyamusya, mi chatanga kubasebeleza. 32 Ichu chitengu, izuba halimana kwiimina, chibamuletela bonse babalikulwala kapa bena madimona. 33 Muleneñi wonse chiwakopenela hamulyango. 34 Abahozi bangi babena malwalila asiyesiyene ni kuhindika madimona mangi, kono kanabazumini madimona kuwamba mukuti abamwizi. 35 Abalitahaneli kubuka kakasasan, ni kusisiha; abanyamuki ni kuyenda kuchibaka chitonewe mi uko abakalapeli. 36 Simoni ni babena nabo babali kumusakasaka. 37 Babamuwanu ni kumuwambila, "Zumwi ni zumwi bakwete kukulolalola." 38 Nati, "Tuyende kumwi ni kumwi, kuzwa mumatoropo azimbulukite, kokuma nikakutaze ko naako. Chobulyo nakeza kunu." 39 Nayenda konsekone mwaGalileya, nakabukutaza mamaSinangonge abo ni kuya buhindika madimona. 40 Sichisenda abakezi kwali. Abali kumukumbila; nakubama hansi imi namucho, "Chikuti usuni, uwola kuniñoloza." 41 Chokuba ni inse, Jesu chawolola iyanza lyakwe ni kumukwata, kumuwambila, "Ni suni, Jolole." 42 Hohwaho chisenda nichamusya, mi natendwa yojolola. 43 Jesu namukalimela chobukando mi namutumina kuti ayende. 44 Chati kwali, "utokomele kanji uwambi chimwi kumuntu, kono ukwiya, ukalitonede kumuprisita, mi ukaneule chokujolozwa chabalayeli Mushe, bube bupaki kubali." 45 Kono nayenda ni kumatanga kulwila zumwi ni zumwi ni kuhasanya liinzwi chabukando kuti Jesu kena abali kusiwola kuyenda nasumunikite mwitoropo. Linu nekala muchibaka chintonewe mi bantu babezi kwali kuzwila muzibaka zisiyesiyene.

2 Hakaboola kwaKapernauma kuzwa hamazubazana, kubazuweekete kuti abena kumunzi. 2 Chobulyo buungi bubakungene kwateni kuti mane kanakubasina ni chibaka, mane nanga hamulyango, mi Jesu nawamba liinzwi kubali. 3 Linu bakwame babezi kwali babaletete mukwame yabazuminine luñañali; bantu boone babamuyengete. 4 Habakangwa kusika hafuhu naye chebaka lyachisi, chibazwisa chituwa hewulu lyamwabalikwina. Chinga basha ilindi

mwateni, ni bashulumuna bulo habalele yozuminine luñañali. 5 Chakubona intumelo yabo, Jesu chati kumuntu yozuminine luñañali, "Mwanangu, zive zako zawondelwa." 6 Linu bamwi bañoli babekele mo, chibalichiula munkulo zabo, 7 "Kwizabule kuti uzu muntu awambe cheyi nzila? Unyefula! Yowola kuswalela zive mbwiteri Ireeza yeyena?" 8 Mi Jesu hahobulyo neziba muluhuho lwakwe zibabali kuzeza munkulo zabo. Nichati kubali, "Chinzi hamukwete kuzeza bulyo munkulo zenu? 9 Njechihi chihuba kuwamba kuyozuminine luñañali, 'Zive zako zawondelwa' kamba kuwamba kuti, 'Zime, hinde bulo bwako, mi uyende? 10 Imi kuti mwizibe kuti Mwana Muntu wina maata hansi okuwondela zive," nawambila yozuminine luñañali, 11 "Niwamba kwako, zime, hinde bulo bwako, mi uyende kunzubo yako." 12 Chazima mi hahobulyo nahinda bulo, ni kuzwa munzubo habusu bwazumwi ni zumwi, kokuti bonse babamakali mi nibaha intumbo kwa Ireeza, mi nibati, "Kana tubeeni kubona chintu chiswana nechi." 13 Nayenda hape kumbali yewate, mi chisi chonse nicheza kwali, mi na baruta. 14 Mukuhita kumbali, nabona Levi mwana wa Alufeya nekele hetente lya mutelisi, mi nati kwali, "Nichilile." chazima ni kumwichilila. 15 Mi Jesu habali kulya zilyo munzuvo ya Levi, Batelisi baangi ni bantu bezwile zive babali kulya ni Jesu ni barutwana bakwe, mukuti babali baangi mi nibamwichilila. 16 Linu bañoli bamulao, babali baFalisi, hababona kuti Jesu ukwete kulya ni batendi bavize ni batelisi, nibawamba kubarutwana bakwe, "Chinzi halya ni batelisi ni bantu bezwile zive?" 17 Linu Jesu hazuwa bulyo nacho kubali, "Bantu bakolete mumubili kabasuni iñanga; mbwiteli balwala njibaisaka. Kananibakezi kukusumpa bantu bashiyeme, kono kubantu bezwile zive." 18 Barutwana ba Johani ni baFalisi babali kulinyima zilyo. Imi bantu bamwi babezi kwali ni kumuti, "Chinzi barutwana ba Johani ni barutwana babaFalisi habalinyima zilyo, mi bako barutwana kabalinyimi zilyo?" 19 Jesu chacho kubali, "Kana kuwoleka kuti bantu bema hamukiti wamaseso balinyime zilyo musesi nasina nabo? Kubona bulyo musesi uchina nabo, kabawoli kulinyima zilyo. 20 Kono mazuba akezite akuti musesi nazwiswe kubali, mi mwao mazuva, kabalinyime zilyo. 21 Kakwina muntu yolukila kabbali kakajira kanhya hejira ikulukulu, kundeyobulyo chikamba chinhya muchihaluke ko, chinhya kuchikulukulu. Mi kakube muhalukilo mubilala. 22 Kakwina muntu yobika iwaine inhya muchibikilo chewaine chikulkulu chamadalo, kundeyobulyo iwaine muiñatule madalo, mi bubeli bwewaine ni madalo ewaine kazisinyehe. Chovulyo, mubike iwaine inhya mwidalo inhya lyewaine." 23 Lensabata Jesu nichahita muluwa Iwabuheke, mi barutwana bakwe

nibatanga kutola mitwi yabuheke. 24 Mi bafalisi nibamucho, "Lole, chinzi habachita chintu chisali chamulao mwizuba Lensabata?" 25 Nacho kubali, "Kana chimubabalite chabachiti Dafita hababulite ni kufwa inzala—iye ni bakwame baabena nabo— 26 Mwabenjilili munzubo ya Ireeza Abbiyatare habali mupurisita yohanzi, mi abaali chinkwa chakubako, ili chisali chamulao kuti zuhi no zuhi alye kunde yamapurisita, mi mane naha kwateni amwi kwabana babena naye?" 27 Jesu nati, "Insabata ibalundilwa bantu, isinyi bantu kulundilwa Insabata. 28 Chobulyo, Mwana muntu Simwine, nanga weNsabata."

3 Imi hape chenjila mwisinagoge mi kubena mukwame weyanza lizuminine. 2 Bamwi bantu babamuteyete hafuhu kubona kamba mwamuhoze Lensabata kokuti bamunyansikize ho. 3 Jesu chati kumukwame weyanza lizuminine, "Katuke mi uzime aha mukati kabantu." 4 Linu chati kubantu, "Kana kushiyeme kuchita bulotu mwizuba lya Lensabata, kamba kuholofaza; kupulusa buhalo, kamba kwhiyaya?" Kono babatontwele. 5 Ababaloli kubazimbuluka bonse chabukali, mi abaswabiswa bukukutu bwenkulo zabo, imi chati kumukwame, "Wolole iyanza lyako." Chaliwolola, imi iyanza lyakwe chilya shiyamisa. 6 Bafalisi habazwa hanze imi haho bulyo nibatanga kulelinsana ni maHeroda kamubati chiba mwihaila. 7 Linu Jesu, ni barutwana bakwe, babayendi kwiwate, imi chisi chikando chabantu niche chilla kuzwa Galileya ni kuzwa Judeya 8 ni kuzwa Jerusalema ni kuzwa Idumeya ni mwishilya lya Joludani ni kuzimbuluka Tire ni Sidoni. Habazuwa chazintu zabali kuchita, chisi chikando chibezi kwali. 9 Imi abakumbili barutwana bakwe kumubakanyiza chisepezanha chebaka lyachisi, kokuti kanji bamulimbi. 10 Mukuti abahozi baangi, kokuti zumwi ni zumwi yabena malwalila alikoze kwiza kwali kuti amukwate. 11 Munako yonse muzibali kumubonena inhuho zisajolwele, zibali kuwila hansi habusu bwakwe ni kuliñilila, ni ziti, "Umwana wa Ireeza." 12 "Chabusakusima nazikalimela kuti kanji zimwizibhazi. 13 Abayendi kwilundu, imi abasupi bana baabalikusuna, imi nibeza kwali. 14 Abaketi bana ikumi ni bobele, (baabasumpi barutwana), njokuti babenaye ni kuti pona chobatuma kutwala iñuwa yeñusa, 15 ni kuba ni maata akuhindika madimona. 16 Imi abaketi bana ikumi ni bobele: Simone, yabahi izina Pitorosi; 17 Jakobo mwana wa Zebediya, ni Johani mwance wa Jakobo, yabahi izina Boanergese, liti, bana bakupalakata, 18 ni Anduru, Filipi, Batolomiu, Mateu, Tomasi, Jakobo mwana wa Alfeya, Tedyusi, Simone Mukakani, 19 ni Judasi Isikaliyote, yetena mubeteke. 20 Linu nayenda kumunzi,

imi chisi chibaboleli kwiza hamwina, kokuti kanji bawoli nanga kulya chinkwa. 21 Luhasi lwakwe haluzuwa zateni, babayendi ni kukamuhitiza, mukuti nibati, "Uzwile mamaano akwe" 22 "Bañoli bamulao babakazwi kwa Jerusalema nibati, "Ukwetwe kwa Beluzebule," imi, cha buyendisi bwa madimona u hindika madimona." 23 Jesu ababasumpili kwali ni kucho kubali munguli, "Satani uwola bule kuhindika Satani? 24 Heba mubuso uli koswele kulisandukila iwowine, uwo mubuso kawuwalu kuzimana. 25 Heba inzuvo ili koswele kulisandukila iyoine, iyo inzubo kete niwiwe kuzima. 26 Heba Satani uzimana ni kulisandukila iye mwine ni kulyaba, kawoli kuzimana, kono wizite kumamaninizo. 27 Kono kakwina yowola kwijila munzubo ya mukwame yokolete ni kwiba zibya zakwe nasahambite mukwame yokolete tanzi, mi mwawole kututulula inzubo yakwe. 28 Chabusakusima nicho kwenu, zive zonse zabaana babantu kazikwataliwe, nanga zonse inyefulo zibawaamba, 29 kono yense yonyefula Luhuho lu Jolola kete nawane kukwataliwa, kono wina mulandu wachive chakuyakuile." (aiōn g165, aiōnios g166) 30 "Jesu abawambi chimukuti babali kucho, "Wina luhuho lusa Jolwele." 31 Linu banyina ni banche nibeza kuzimana hanze. Chibamutmina, kumusupa. 32 Mi buungi bubekele bumuzimbulukite, niba cho kwali, "Banyoko ni banche bako bena hanze, mi bakabukulola." 33 Nabetaba, "Njibani bamayo ni bache bangu?" 34 Nalola mu mamabbali kubabekele nibena muchikwenda nibamu zimbulukite ni kucho, "Mulole, aba nji bamayo ni banche bangu! 35 Mukuti yense yochita chisakiwa kwa Ireeza, uzo muntu nji mwanchangu, ni nchiziyangu, ni bamayo."

4 Hape natanga kuruta kumbali yewate. Mi buungi bwachisi nibwakungana kumuzibuluka, linu nechila chikepe mwiwate, ni kwikala hansi. Chisi chonse chibena kumbali yewate hamutunda. 2 Mi chabaruta zintu zingi muunguli, mi nati kubali muntuto yakwe, 3 "Mutekeleze, mulimi abayendi kukubyala imbuto yakwe. 4 Choya bubyalu, imwi imbuto niyawila munzila, imi zizuni nizeza kuitotola. 5 Imwi imbuto niyawila mwibu lyamabwe, muisena ibabi ni ibu lingi. Hohwaho bulyo chiya mena, mukuti kena ibena ibu liya hansi. 6 Kono izuba haliñatula, chizahisa, mi chebaka lyakuti kanazibena muhisi, ziba zumi. 7 Imwi imbuto niyawila muzisamu zamiiya. Zisamu zamiiya nizakula ni kuzipuputiza, mi kana zibabiki nanga buheke. 8 Imwi imbuto niyawila mwibu ilotu ni kubika buheke muzaabukula ni zabuekeza, mi zimwi nizaleta chakuminihanya makumi otatwe kubungi, imi zimwi makumi amana iyanza ni kumi, mi zimwi mwanda." 9 Mi chati, "Yese wina matwi akuzuwa, mumusiye azuwe!"

10 Jesus habena yeyena, babena hafuhi naye ni bena ikumi ni bobele babamubuzi kuamana ni nguli. 11 Chati kubali, "Kwenu kuhelwe ikunutu yomubuso wa Ireeza. Kono kubeeena hanze zonse zina munguli, 12 Kokuti habalola, ee balola, kono kababoni, ni kuti habazuwa, ee bazuwa, kono kabazuvisi, kamba hamwi pona chibasanduka mi Ireeza pona chobakwatila." 13 Mi chati kubali, "Kamuzuvisi iyi inguli? Mumuzuvisise bule inguli zonse zimwi? 14 Mulimi yobalya imbuto njeye yobalya iinzwvi. 15 Bamwi njezina ziwila kumbali yamugwagwa, mulibabyalwa iinzwvi. Mi habalizuwa, hahobulyo Satani ulizwisa mi uhinda iinzwvi liba byalwa mubali. 16 Mi bamwi njabo babyalwa hebu lyamabwe, ili abo, habazuwa iinzwvi, hahobulyo balitambula chakusaanga. 17 Mi kabena muhisi mubali beene, kono balikozakoza chenakozana. Linu bukabo ni kunyandiswa kwiza chebaka lyaliizwi, hahobulyo bachunchula. 18 Mi bamwi njabo babyalwa mukati kamiiya. Bazuwa iinzwvi, 19 kono babilela ni zenkanda, kuchengwa chifumu, ni ntakazo zazintu zimwi zinjila mo ni kwhaya iinzwvi, mi liba lisabiiki zibikantu. (aiōn g165) 20 Linu kwina abo bababyalwa mwibusi ilotu. Bazuwa iinzwvi ni kultambula ni kubika zihantu: zimwi makumi otatwe, mi zimwi makumi amana iyanza ni kumi, mi zimwi mwanda". 21 Jesu nati kubali, "Muleta ilambi munzubo ni kubika mwikonde yechitanda, kamba mwikonde lyabulo? Mulileta mukati ni kultilu hachitulilo chelambi. 22 Mukuti kakwina chiuungilwa chiseti ni chizibahazwe, mi kakwina inkunutu yiseti niibe henkanza. 23 Heba zumwi wina matwi akuzuwa, mumusiye azuwe!" 24 Nati kubali, "Mutwalize kuchi muzuwa, intikanyezo imulikanisa, yete nimulikanyezwe chayo, mi muiwelwe kwenu. 25 Mukuti yense wina, kwali kakuwelwa ni kuhita, mi yense yasena, kwali mukuhindililwe ni zawkwete." 26 Mi nichati, "Mubuso wa Ireeza uswana sina muntu yobalya imbuto hansi. 27 Ulala masiku ni kubuka musihali, mi imbuto imena ni kukula, nanga kezibite kuti mbobule. 28 Ibu libika buheke ilyo liine: intanzi ituunga, linu chikunku, linu kwiza buheke bubuzwile kuchikunku. 29 Mi buheke habubuzwa hahobulyo utumina ijekisi hanze, mukuti inkutulo chiyasika". 30 Mi nati, "Mubuso wa Ireeza tuwola kuubambanya ni chi, kamba inguli inzi ituwola tendisa kukuutoloka? 31 Ukola sina imbuto yamasitate iti, chiiyalitwe, nji iha nikuhita imbuto yahebu. 32 Mihe, chiiyalitwe, ikula ni kuba bukando kuzamba zonse zimenantu zoluwa, mi itenda mitavi mikando, kokuti zizuni zewulu ziwola kuchita zizumbo mumuzunde wayo." 33 Chenguli zingi ziswana nezi nawamba iinzwvi kubali, chabuungi kakuya kamubawolela kuzuvisisa, 34 imi kanaabawambi kubali nikusena inguli. Kono habali yeyena, abatoloki zintu zonse kubarutwana

bakwe. 35 Mwelyo izuba, hakuba chitengu, nati kubali, "Tulutile mulimwi ishilya." 36 Linu nibasiya chisi, kuhinda ni Jesu, kakuti chabena kale muchikepe. Zimwi zikepe nazo zibena naye. 37 Mi ihuho likalihite ikando chilyabuka mi masuunda abali kwi njila muchikepe mukuti chikepe chichibezwile. 38 Kono Jesu iyemwine abeena muluheho lwachikepe, nalele hamushamo. Chibamubusa, nibacho, "Muruti, kobileti nihatusaka kufwa?" 39 Mi, haabuuswa, na kalimela luhuho ni kuchu kwiwate, "Inkozo, tukumane." Mi ihuho nilya zimana, mi kubena kutontola kukando. 40 Mi nati kubali, "Chinzi hamutiite? Kamwini kuba ni intumelo?" 41 Babezuli kutiya kukando mi ni bawamba zumwi ku zumwi, "Linu njeniuzu, mukuti nanga ihuho ni wate zimuzuwa?"

5 Babezi kwishilya limwi lyewate, kuchilalo cha Gerasenese.

2 Mi hahobulyo Jesu hazuka muchikepe, mukwame wina luhuho lusajololi abezi kwali kukazwa kumakumbu. 3 Mukwame abali kuhala mumakumbu. Kakwina ni uumwina yabakuti chowola kumukanisa, mane nangati ni ncheinii. 4 Chaba suminwe inako ingi ingi ni nkwele ni ncheinii. Abali kupusoola hakati incheini ni nkwele zakwe zibapusoolwa. Kakwina ni umwina yabena ziho zokumu zuunda. 5 Masiku ni masiku ni musihali mumakumbu ni mumalandu, abali kubokolola ni kulifundola chamabwe makali. 6 Habona Jesu kulezana, natilila kwali ni kukafukama habusu bwakwe. 7 Chabokolola chamuhuwo mukando, "Chinzi chiniswanelu kuchita nawe, Jesu, Mwana wa Ireeza waKwiwulu? Nikukumbila cha Ireeza iye mwine, kanji unisukululi." 8 Mukuti abali kuwamba kwali, "Zwe mumukwame, iwe luhuho lusajololi." 9 Mi namubuza, "Nguweni izina lyako?" Mi namwitaba, "Izina lyangu nji Mpí, mukuti tubangi." 10 Namukumbila chakubolelabolela kusaatumina kunze ye chilalo. 11 Haho mulaka mukando wezigulube ubena ho ni ufula hachiwulu, 12 mi niyamukumbila, niiti, "Tutumine muzingulube; twinjile muzili." 13 Chobulyo chazizuminina; inhuho zisajolwele nizazwa ni kwinjila muzingulube, ni zashetumuka chakuhwelela hansi yachiwulu mwiwate, mi zibali kusaka kulikana impalo ya zikiti zobele ziguluve zibamini mwiwate. 14 Mi abo babali kulisika zingulube nibatiya ni kukabiha chibatendahali mumuleneñi ni kumbali yenkanda. Imi bantu bangi nibayenda hanze kukabona zibachitahali. 15 Linu nibeza kwa Jesu mi nibaabona mukwame yowina madimona—yabena iMpí—nekele hansi, nazwete, imi mumaaon sakata akwe, mi babalikalilwe. 16 Bana bababoni chibachitahali kumukwame yokwetwe madimona nibaba wambila chiba chitahali kwali mane ni kuamana ni zingulube. 17 Mi chibatanga kumukumbila kusiya

chilalo chabo. 18 Mi habali kwinjila mukepe, mukwame wamadimona na mukumbila kuti ayende naye. 19 Kono kana aba muzuminini, kono nacho kwali, "Yende kunzubo yanko ni kubantu bako, nikukaba wambila Ireeza chaba kupangili, ni chisemonzi chaba kuhi." 20 Linu nayenda ni kukatanga kwi zibahaza zintu zikando Jesu zabamuchitili mwa Dekapolisi, mi bonse baba makali. 21 Mi Jesu hachalutila mwishilwa hape kuimwimbali yewate, muchisepe, chisi chikando nichakungana kumuzimbuluka, mukuti abena kumbali lyewate. 22 Mi zumwi kubayendisi besinangonge, wezina lya Jailusi, nakeza, mi hamubona, nawila hamantende akwe. 23 Namukumbila chakubolela bolela, nati, "Mwanangu munini wamukazana chiwina hafuhi ni lufu. Nikukumbila, wize ubike mayanza ako hali kuti apangwe siinte ni kuhalu." 24 Linu nayenda naye, ni chisi chikando nichamwichilila ni kumukakatiize kumuzimbuluka. 25 Lyahanu kubena mwanakazi wamalahi abazwizi zilimo zina ikumi ni zobele. 26 Abasukuluki chabukando mumpabalelo yeñanga zingi mi abalitusisi zonse zabawkete, kono kunde yakuba butuka naya kuni. 27 Chabazuwile indaba kuamana ni Jesu. Linu nakeza mumasule akwe habali kwabuyenda muchisi, ni chakwata chizabalo chakwe. 28 Chobulyo nati, "Heba ninikwata bukyo zizwato zakwe, munihozwe." 29 Hachamuwonda, kuzwiza ni kwazimana, mi nalizuwa mumubili wakwe kuti chahozwa kumalwalila akwe. 30 Mi hahobulyo Jesu nalemenha mwalimwine kuti ziho chizazwa kwali. Mi nasandukila mubuungi bwa chisi ni kubuza, "Njeni wawonda zizwato zangu?" 31 Barutwana bakwe chibacho kwali, "Ubwene ichi chisi chikukakatize kukuzimbuluka, mi uwamba, "Njeni waniwonda?" 32 Kono Jesu nalolalola kubona yabapangi bukyo. 33 Mwanakazi, chokwiziba chiba pangahali kwali, nalikalilwa niku chachalika. Abakezi ni kuwila habusu bwakwe ni kumuambila buhote bonse. 34 Nawamba kwali, "Mwanangu wechikazana, intumelo yako yakushiyamisa, Yende chenkozo mi uholele kuchilwalo chako." 35 Habali kusiwamba, bamwi bantu nibeza kuzwa kumuyendisi we sinangonge, nibacho, "Mwanako wechikazana chafwa. Chinzi kuzwila habusu kukataza muruti?" 36 Mi linu Jesu chakuzuwa zibaba wambi, nati kumuyendisi we sinagoge, "Kanji utiyi. Zumine bukyo." 37 Kana abazuminini nanga zuhi kumusindikiza, kunde aPitorosi, Jakobo, ni Johani, mwanche wa Jakobo. 38 Babakezi kunzuvo yomuyendisi we sinagoge mi nabona ko bantuvangi nibachita ilata lingi lingi; babali kusilisa ni kubokolola chakutumusa. 39 Henjila munzubo, nati kubali, "Chinzi hamunyeletwe imi chinzi hamusilisa? Muhwile kafwile kono ulele," 40 Nibamuseka. Kono nabazwisikiza hanze bonse niku hinda besi wamuhwile

ni banyina ni babena naye, mi nenjila mwabena muhwile. 41 Nichahinda iyanza lyamuhwile ni kuti kwali, "Talita koum," ili ita cuti, "Muhwile wamukazana, niti kwako, zime." 42 Hahobulyo muhwile chazima ni kuyenda (kakuti abena zilimo zina ikumi ni zobele kuchipepo). Mibabamakali ni kuhita. 43 Chenkalimelo nabalaela kuti kakwina nanga umwina yoswanelia kwiziba kuamana ni chatendahala. Mi naba wambila kumuha chakulya.

6 Imla nayenda kuzwa mwateni ni kwiza mwitoropo mumuzi wakwe, ni varutwana vakwe vavamwichilili. 2 Imla Mukivero hausika, avaruti mu maSinagoge. Vuungi vwa vaantu vuva muzuwi nivaziyeleha. Nivati, "Aba wani kuhi izi intuto?" "Maanonzi aa avahewa kwali?" "Imakazonzi izi zatenda chamayanza akwe"? 3 "Kanji muvezi, mwana Maria ni mukulwe wa Jakovo ni Jose ni Juda ni Simoni? Vanchizye kavahena hanu naswe"? Mi vavaziyezwe chaJesu. 4 Mi Jesu chati kuvali, "Muporofita kayelete kuvuzwa ikute, mbwiteli mwitoropo mwazwa ni muvakwakwe, ni vamunzubo yakwe." 5 Ava kangwa kutenda mutendo ikolete, mbwiteli kuvika mayanza akwe havantu vache valwele ni kuvahoza. 6 Kusazumina kwavo kuva mukomokisi. Nicha yenda vuzimbuluka muminzi nakavuruta. 7 Ni chasumpa vena ikumi limwiina nivovere ni kutanga kuvatuma kunze, vovere cha vovere, nikuvaha ziho he inhuho zisajololi, 8 Ni kuba laera kuti kakwina chiva hinda mulwendo lwavo, mbwiteri inkoli vulyo: kakwina inkoko, kakwina mukotana, imi kakwina mali mulutunga lwavo, 9 kono kuzwata insangu, nikusa liwika inguwo zovere. 10 Ni chati kuvali, "Monse mumwinjirira mwintuovo, mwikale mo mbwita hete nimusiire icho chivaka. 11 Imla itoropo isete imitambule kamba kusamiteeka, hamusiya icho chivaka, muzukutule isuko kumatende enu iveauapaki kuvali." 12 Vavayendi ni vaya vuruta kuti vaantu vafutatile zivi zavo. 13 Niva zwisa madimona maangi, ni kusinga vantu vangi valwala ioli ni kuvahoza. 14 Heroda hazuwa izi, kakuti izina lya Jesu livavuvaani. Vamwi vavalii kucho, "Johani Mukolovezi ava kavuswa kuva fwile imi chovuti, izi ziho zina imakazo zitendete mwali." 15 Vamwi ni vaati, "Nji Eliy". Kono vamwi nivati, "Muporofita, uvu nji yumwi wavaporofita vamwi nako zentanzi." 16 Kono linu Heroda hazuwa ichi nacho, "Johani, uni vakosoli mutwi avavuuswa." 17 Mukuti Heroda avatumini kusuminwa kwa Johani niku muhakila muntolongo kaha mulandu wa Herodiasi (mwi hyabwe wa mwanchakwe Filipi), kakuti chava musesete. 18 Mukuti Johani awambiri Heroda, "Kakuyelete kwako kuva ni mwihyabwe wa mwancako." 19 "Kono Herodiyasi nakwatalila havuvengi kumulwisanisa, ni kusaka kumwihaya,

kono kana awawoli, 20 Mukuti Heroda avatite Johani; avezi kuti ushiyeme imi mukwame yojolola, na muvika neenza. Muku tekeleza kwali nikwamuha kunyaewa kukando, imi namuzuwisisa chakusanga. 21 Linu nikwasika mukwa Heroda hava ni luzuva lwakuzalwa kakwe ni chatenda mulalilo ni manduna vakwe, ni vayendisi venkondo, nivakulwana vamwa Galileya. 22 Mwana a Herodiasi wa mukazana iyemwine neza ni kuvazanina, nicha sangisa Heroda niva vayenzi vakwe vavasumpwa. Simwine naati kumukazana, "Nikumbiare chimwi nichimwi chosaka imi municikuhe." 23 Chagoonka kwali naati, "Chonse chete ukumbire kwangu, munichi kuhe, ku sika hakati kepuso yangu." 24 Naya hanze nichakati kuvanyina, "Chinzi chete nimukumbiare?" Nacho, "Mutwi wa Johani Mukolovezi," 25 Hohwaho nenjila chokuhwela kwa simwine ni kukumbiira, naati, "Nisaka kuti unihe hahanu, hakagwetere, mutwi wa Johani Mukolovezi". 26 Nihakuva kuti ichi chiva sasamisi simwine, kana avali kuwola kumukanina chava kumbiiri kevaka lya kulikonka kwava tendi nicha veene vakwe. 27 Imla simwine cha tuma isole yozwa kuvaganteri ni kumulaera kumuletela mutwi wa Johani. Muganteri nayenda kuka mu kosola mutwi muntolongo. 28 Naaleta mutwi wakwe hakagwetere niku uha mukazana, mi mukazana chauha vanyina. 29 Mi varutwana vakwe, chokuzuwa ichi, chivakeza nikuhinda muviri ni kuka u uunga mwikuumbu. 30 Mi vapositola, chivakungana kuzimbuluka Jesu, ku muwambira zonse zivava kapangi ni kuruta. 31 Ni chata kuvali, "Mwize muzwe muvene muye muchivaka chisena vaantu ni kukapumula inakozana." Mukuti vuungi vuvakwiza ni kuyenda, imi kena vavawani nanga inako yokulya. 32 Imla nivayenda muchikepe muchivaka chisena vaantu avoveene. 33 Kono vava vavoni havakatuka mi vuungi ni bwaveziva, nivatilia kwateni hamwiina chamatende kuzwa mwitoropo yonse, ni kukasika Iwentanzi kwavo. 34 Havasika herizo, chavona chinavuungi imi chava niinse havali kakuti vavalii kukola sina imberere zisena mulisi. Nichatanga kuvaruta zintu zingi. 35 Chitengwaana, varutwana vakwe niveza kwali nikucho, "Ichi chivaka kachina vaantu nikuti cheli chitengu. 36 Uvatumine valiyendeze munkanda zina havubbali ni muminzi kuka liulila zakulya avoveene." 37 Kono netava ni kucho kuvali, "Inwe muvahie zakulya." Chiva cho kwali, "Tuwola kukawula inkoko ya mali a mianda yovere nikwiza kuvala valye?" 38 Nacho kuvali, "Zongai ziinkwa zimukwete? Muyende mukavone." Hava sakisia, nivaati, "Ziinkwa zimana iyanza ninswi zovere." 39 Chalaera vaantu vonse kwikalii hansii halyani iteke. 40 Niveekala muzikwata; zikwata za myandanda ni makumi ahinda iyanza. 41 Chahinda ziikwa zimana iyanza ni nswi zovere,

nalolele kwiwulu nafuyola niku gamoona ziinkwa nikuziha ku varutwana kuka zininika havusu vvavaantu. Nicha yavelela inswi zovere mukati kavo voonse. 42 Voonse vavaali mbwita havekuta. 43 Chivahinda vufwfwaali bwa ziinkwa, nikwizuza ziseye zikwana ikumi nizovere, ni vufwfawali bwenswi. 44 Mi vavali vaantu vatenda lule luhinde yanza vavaali ziinkwa. 45 Hohwaho nachita kuti varutwana vakwe vechile muchikepe vahitile havusu vwake kuya kuimi imbali, kwa Bethesaida, naatumina chinavuungi kuyenda. 46 Chinga vayenda, nayenda herundu kuku lapera. 47 Masiku nieza, imi chikepe chichivena hakati kewate, imi aveena yenke hamutunda. 48 Imi navona kuti vavakwina muvukukutu vukando havati chivaka zuhila kwina luhuho luva kuvalwisa. Munako ya vuune yakuiza neza kuvali, nakavuyenda hewate, imi asake nava hite silubbali. 49 Kono haba muvona ukavuyenda hewulu lyewate, niva zeza kuti isaku niva huwa, mane chiva tanga ku huwa, 50 kakuti vavamuboni mi vavasuhite. Imi hohyaho chawamba kuvali nikuvata kuti, "Mulikoze! Jeme! Kanji mutiyi!" 51 Nenjila muchikepe navo, imi luhuho chilwa siya kuhunga. Imi nivakomokwa. 52 Mukuti kena vavazuwisisi kuti chiinkwa chitalusa nzi. Imi, inkulo zavo nizakukutuhazwa. 53 Hachiva luutila mwishilya, chiva sika muchivaka Genesereti ni vasiika chikepe. 54 Hava zuvuka muchikepe, hahobulyo niva mulemuha. 55 Nichiva tirira muchikiliti chonse nikutanga kukaleta valwele kwali hamasasa, konse kuvava kuzuwa kuti kwakezite. 56 Konse mwavalii kwinjira muminzi, kamba mileneñi, kamba munkanda, vava kuvikanga valwele muzibaka zamauzikizo, imi vavali kumu kumbira kuti avazuminine nanga kuwonda kumpera yachizwato chakwe. Imi vuungi vvavo vava kumu kwata vahozwa.

7 Vafalisi ni vamwi vavañoli vavali kukazwilka Jerusalema nivakuungana kumuzbululu. 2 Mi vavavoni kuti vamwi vavarutiwa valavi zilyo ni mayanza enekwe, awo, asasambite. 3 (Mukuti vafalisi ni vonse maJuda kavali mbwita havasamba kumayanza avo; mukuti vechilile chizo chavakulwana. 4 Cwale vafalisi havakazwa kuchivaka chamusika, kavali mbwita havasamba. Imi kwina milao mingi i'vechilila chentokomelo, kukopanya ni kusambisa inkomoki, impoto, ni kahambwe ke nsipi i venya, mi mane nanga ni zikalo zivaliila.) 5 Mafalisi ni vañoli ni vavuuza Jesu, "Chinzi varutwiwa vako havasayi ka chizo cha Vakulwana, mukuti vavaali zilyo ni mayanza asasambite?" 6 Kono natu kuvali, "Isaya avaporofiti neenza kuamana nanwe valihele, ava ñoli, 'Ava vantu bani kuteka chamiromo yavo, kono inkulo zavo zinakule naame. 7 Kuteemba kusena intuso

kuvaniha, kuruta milao yavantu kuva intuto yavo.' 8 Musiya intaero zalreeza mya chamikwa ya chizo chavantu." 9 Mi a va co kuvali, "Mwizi neenza kukana intaero yalreza kuti mukuteke chizo chenu! 10 Mi Mushe nati, 'Ukuteke iso ni nyoko', ni, 'Iye yowamba vuvi kuvesi kamba vanyina luli kafwe.' 11 Kono inwe muti, 'Heba mutnu uwambilala vanyina, "Cinzi ni chinzi intuso zimuvavatambuli kwangu Inkoombani," (nji kuta kuti, 'Kuva hewa Ireeza')- 12 linu kosiwoli kumuzuminina kutenda chimwi kuvesi ni vanyina. 13 Mu kwete ku panga mulao wa Ireeza kuvala intuso chachizo chenu chimu vatambiki hansi. Ni zingi zintu ziswana zimucita." 14 Cha sumpa chinavuungi hape ni kuwamba kuvali, "Muteke kwangu, muvonse, ni kuzuwisa. 15 Kakwina chizwa hanze yomuntu icho cimusihisa hachinjila mwali. Nji chizwa hanze yomuntu icho chimusihisa." 16 (Wina matwi aku zuwa a zuwe). 17 Haho Jesu hasiya chinavuungi ni kwinjila munzubo, varutwana vakwe chivamuza kuamana ninguli. 18 Jesu nati, "Nenwe lyaho kamuzuwisisi? Kamuvoni kuti chonse chijilila kumuntu kuzwa hanze kachiwoli kumusihisa, 19 kakuti kachiwoli kwinjila munkulo, kono chiya mwivumo ni kukachizwiskiza mukalimba-limba?" Chowu muwambiro Jesu avapangi zilyo zonse chokujololo. 20 Chati, "Nji chizwa hanse yomuntu njichimusilafaza. Kakuli chizwa kumuntu, 21 kuzwa mu nkulo, kuzwa mumihupulo mivi, vusaangu, vusa, kwihiaya, 22 vushyahi, kunuungwa, lunya, muna, mapa, kuchengelela, vuukuhumuso, vuholo, 23 zonse izi zivilala zizwiliia mukati, mi nji zisihisa muuntu." 24 Chavuuka kuzwa aho ni kuyenda ku chikiliti chaTire ni Sidoni. Cheza munzubo mi kanavali kusaka kuti muntu zumwi ezive kuti kwa veena, kono kana avali kuwoleka ku patwa. 25 Kono hohwaho mukulwakazi, inyina wa mwana kazana yavena luhuho lusajololi, chazuwa kuamana naye, cheza, ni kuwila hansi hamatende akwe. 26 Cwale mwanakazi avali Mugerike, waluzuvo lwa Zirofenia. Namukumbila kuhindika idimona ku mwana'kwe wa mukazana. 27 Nati kwali, "Musiyeh bahwile pilii baleliwe. Sina hakusashiyeme kuhinda zilyo zabahwile nikuzi sohela vambwa." 28 Kono cha mwitava nikuta kwali, "Eee, Simwine, nanga vambwa mwi konde lye ntafule valya tufwfawali twavahwile." 29 Nati kwali, "Kakuli wawamba buti, ulukuluhite kuyenda. Idimona chilyaa zwa kumwanako". 30 Chabola ku nzubo yakwe ni kukawana muhwile ulele hamumbeta, mi idimona livayendi. 31 Cwale chayenda hape kuzwa muchikiliti chaTire, nikuyenda cha Sidoni kuya kwiwate lyaGalileya konji kuchililiti cha Dekapolisi. 32 Ni chivaleta kwali zumwi yavafwile matwi ni bukavo kukuwamba, ni va mukumbila kubika iyanzahali. 33 Chamuhindila kumbali kuzwa munavuungi cha kuliuungula, mi chavika minwe

yakwe mumatwi akwe, mi hamana kuswa, nakwata lulimi lwakwe. 34 Avaloli kwiwulu, hatuliza muhuza nikicho kwali, "Efafata" njikuti, "Yaluke!" 35 Mi haho kuzuwa kwakwe chikwe yaluka, mi chiva kwete lulimi lwakwe chiva shiywa mi chava kuwamba sinte. 36 Mi avava laeli kuti kanji vawambili muntu. Kono mwavali kuva laelelela, muvavalu kuliwambila mane ni kuhita. 37 Vava komokiswa ahulu, ni vati, "Ava pangzi zintu zonse siinte. Uwola nanga vasinkite matwi kuti vazuwe ni zimumu ku wamba."

8 Mwaana mazuva, kuvali kwina hape chinavuungi chikando, mi kena vavena chimwi chokulya. Jesu cha sumpa varutwana vakwe ni kuchu kuvali, 2 "Nina inse ku cinavuungi, kakuli vazwilile havusu kuva name cha mazuva o tatwe mi nivasena chivalya. 3 Heva ni nivatumina kuya kumunzi wavo nivasalile vawola kuzuminina munzira. Imi vamwi kuvali vakazwa mulyendo lule." 4 Varutwana vakwe chiva mwitava, "Chokuhi kwete tuwane ziinkwa zilikeene mwechi chivaka chisena vaantu kutiveekute?" 5 Cha vavuza, "Zongayi ziinkwa zimukwete?" Nichivati, "Iyanza ni tovere." 6 Cha layera chinavuungi kwi kala hansi. Cha hinda zinkwa zimana iyanza nizovere, chali tumera, ni kuzi gamoona. Naziha kuvarutwana vakwe kuvika havusu bwavo, mi chivazikaa havusu vwa chinavuungi. 7 Mukuti navo vaavenna inswi zilikene, imi hamana kuha buitumelo chavo, na laela varutwana kuziyava nazo. 8 Nivalya nikwikuta. Imi nivatotola vufwafwali vuvasheli, ziseye zikando zimana iyaza nizo vere. 9 Vantu vavakusaka kulikana lule lone. Ni chava tumina kuyenda. 10 Hohwaho chechila muchikepe ni varutwana vakwe, niva yenda muchikiliti cha Dalumanuta. 11 varisi niveza kuzwa nikutanga kukanana naye. Niva muvuza chisupo chizwila kwiwulu kumulika. 12 Natuliza muhuza muluhuho nikicho, "Chizi ulu lusika Iwahanu halukumbila chisupo? Chabu niti kwenu, kakwina chisupo chete nichihewe kolu lusika." 13 Linu chava siya, nechila muchikepe niku yenda kuyimwi imbalu. 14 Lyahanu varutwana nivazivala kulihindila zilyo. Kena vavena nanga chikwa chihitilila chimwina muchikepe. 15 Navakalimela nati, mulole imi mugantele, "mulungo wa Mafarisi ni mulungo wa Heroda." 16 Varutwana nichi vavuzana, "Kakuti katwina Chiinkwa." 17 Jesu avakwizi zechi, ni chacho kuvali, "Chinzi hamuvuzana kazakusava ni chiinkwa? Kana nahanu kamu zuwi? Kamu zuwisisa? Inkulo zenu za sanduka kusa tekeleza? 18 Mwina meno, kamuvoni? Mwina matwi, kamuzuwi? Kamuzezi? 19 Hani gamoona ziinkwa zimana iyanza mukati kavaantu vena lule vuhindza iyanza, zi seye zongayi zivezuli vufwalifwali vwa Chiinkwa zimu vhindzi?" Chivati kwali, "Ikumi lyonke nizovere." 20 Imi hani gamoona ziinkwa zi hinda iyanza nizovere, mukati

kavaantu vena lule luhinda minwe yoone, zitanda zongayi zivezuli zimuva hinda?" Chivacho kwali, "Zihinda iyanza nizovere." 21 Chati, "Nahanu kamu zuwisisi?" 22 Niveza kwa Betisaida. Vaantu uko chiva leta kwali mukwame yasavoni ni kukumbira Jesu kuti a muwoonde. 23 Jesu chawoonda mukwame yasavoni kwi yanxa, ni kumutwala kunze yo munzi. Hachaswira ha meno akwe ni kuvika mayanza akwe hali, Chamu vuza, "Kwina cho vona?" 24 Nichalola mwiwulu, ni kuchu, "Ni vweene vantu vayenda ili zisamu." 25 Linu cha muvika hape mayanza akwe hamenso akwe, imi mukwame che yalula meno akwe, chavozekezwa kuvona kwakwe, ni chavona zintu zonse neenza. 26 Jesu cha mutumina kunzuvo yakwe ni kuchu, "Kanji winjili mwitoropo." 27 Jesu a vayendi ni varutwana vakwe muminzi ya Sizaria Filipi. Munzira cha vuza varutwana vakwe, "Vaantu vata kundi njeme ni?" 28 Chiva mwitava ni kuchu, "Johani Mukolovezi. Vamwi vacho, 'Eliya' imi vamwi, 'Zumwi wa kuvaporofita.'" 29 Chava vuza, "Inwe mucho kuti njeme ni?" Pitorosi chati kwali, "Njewe Keresite." 30 Jesu chavakalimera kusa wambila nanga umwiina kakwe. 31 Imi chatanga kuvaruta kuti Mwana wa Muntu ueyelele kusukuluka zintu zingi, imi mwa kanwa kuvakulwana ni vapurisita vakulwana ni vañoli, imi kehayiwe, imi hakumana mazuva otatwe kavuuke. 32 Nawamba ichi chokujoloza. Linu Pitolosi na muhindira ku bali ni kukatanga kumukalimera. 33 Kono Jesu nachevuka ni kulolelela kuvarutwana vakwe ni ku kalimera Pitorosi ni kuchu, "Voole mwisule lyangu, Satani! Kovileli ni zintu za Ireeza, kono chanzintu zavaantu." 34 Linu cha sumpa chinavuungi ni varutwana vakwe hamwina, ni kuchu kuvali, "heva zumwi usaka kunichilira, u swanera kulikana iye mwine, anyemune chifapano chakwe, ni kunichilira. 35 Kakuti yense yosaka kuhaza vuhalo vwakwe ka vusinyeherwa, imi yense yo sinyeherwa vuhalo vwakwe chevaka lyangu ni lya Ivangeli, mwa vuhaze. 36 Chinzi chawana muntu, ku waana inkanda yonse, ni kusinyeherwa vuhalo vwakwe? 37 Chinzi muntu chawola kuha mu kuchinchana ni vuhalo vwakwe? 38 Yense yoni swavera ni maanzwi angu munu muchivi cha lusika, Mwaana o Muntu ka muswavere hakeza munkaanya lvesi hamwina ni mailoi a jolola."

9 Imi nacho kuvali; "chavusakusima ni milwirite, kwina vamwi kwenu inwe zimene hanu va sete nivasoole lufu ni vaseni kuvona muvuso wa Ireeza ciukeza ni zih." 2 Imi mazuva ahinde iyaza nikamwiina hahita, Jesu nahinda Pitolosi, ni Jakobo ni Johani nakaya nabo hewulu lye ruundu, bonke bo bulyo. Linu cha chincha mazimo havusu bwabo. 3 Zizwato zakwe chiza taanga ku venya, kutuva kuhitiliza,

kutuva kuhita zituviso zonze hansi muzi wola kutuvila. 4 Linu Eliya ni Mushe chiveza kuboneka kuvali, imi vava kuwamba ni Jesu. 5 Pitorosi chetava nikuko kwa Jesu, "Muruti, kwina neenza hatwina hanu, cwale niha kwina bulyo tuzaake zitoomba zotatwe, chimwiina chako, chimwiina cha Mushe ni chimwiina cha Eliya." 6 (Mukuti kena avezi choku wamba, mi chivavatiite.) 7 Ikope nilyeza ni kuva wumba. Linu liinzwi chilya zwa mwi kope, "Unzu mwanangu wa Muswisi uni suni, muteekie kwaali. 8 Haho bulyo, havazoolola, kena vavakusi bwene zumwi yavema navo kwanda Jesu. 9 Mukuka vusuuka iruundi, nichava laela kusa wambila muntu kazi vavona, hesi Mwana Muntu cha vuswa kuvalu. 10 Chiva ili bikira indaba mukati kavo, imi nivawambolisansa mukati kavo cha "Ku vuuka kuvavuwe" chi iwola kutoloka. 11 Chiva muvuza "Chizi vañoli hava chokuti Eliya uswanela kwiza Iwentanzi?" 12 Chacho kuvali, Eliya initi ukeza Iwentaanzi kukuvoza zintu sonnse neenza. "Linu chinzi haku ñioletwe kuti Mwana Muuntu mwa sukuluke muzintu zingi nikuhindwa uvu kena chimwi? 13 Kono nimilwira kuti Eliya chavakezi, mi vavapangi zonse zivava kusaka kwali, sina mañoli mu awamila ku amana naye." 14 Imi havakabola kuvarutwana, ni vona chinavuungi chiva zimbulukitwe ni vañoli vava ku kunana navo. 15 Imi hava muvona, chinavuungi chiva komokwa niku tilila kwali ku mulumelisa. 16 Navuuza varutwana, "Chinzi chi mukwete ku kanana navo. 17 Zumwi mu chinavuungi namu mwitava. "Muruti, naleta mwanangu waswinsu kwako. Wina luhuho lumukanisa kuwamba, 18 lumu hindeka, niku mudanseeaka hansi nikuzwisa ifulo kumulomo, ni kusuma meeno akwe niku zuminina mubili. Na kumbira varutwai vako kulu zwisa kono vakangwa." 19 Navetava, "masika asa zumin, muku hinde inako ikuma kuhini ninikele nawe? Kaniye nanwe inako ikumahi? Mumu lete kwangu." 20 Ni valeta muswisi kwali. imi luhuho haluvona Jesu, hohwaho chilwa kumu nyunga ni kumuwisa hansi. Muswisi nawila hansi niku zwa ifulo kumulomo. 21 Jesu cha vuza vesi wa muswisi, "Kuzwa lili nena vut?" Vesi chivati, "kuzwa vunini bwake. 22 Lumu wisikizanga hamulilo kamba mu menzi ni kusaka kumusinya. Heva uwola kuchita cimwi, tufwire nse nikutu tusa." 23 Jesu chati kwali, "Heva uwola?" Zose zintu ziwoleka kozuna yo zuminia." 24 "Hohwaho insi wa muhwile chahuwa nikuko kuti, "Ni zumin! Tuse kusa zumin kawang!" 25 Jesu havona chinavuungi nichilile kuvali, cha kalimela luhuho zisa jololi nati: "Iwe luhuho lokusa wamba nikusazuwa, niku laela, uzwe kwali, kanji novoleli kumwinjila." 26 Chilwa lila ahulu nikunyunga muswisi ni kumusiya. Muswisi navonahala ubu sakayofwiile, nji kuti vuungi niwvati "U fwile." 27 Kono Jesu chamuwonda kwiyaza niku muzimanika

mwiwulu, imi muswisi chazimana mwiwulu. 28 Hacheza kwinjira muzuvo, varutwana vakwe ni vamuva kumbali, "Chinzi iswe hatusana twawola kuzizwisa?" 29 Nacho kuvali, "Zina vuti kaziwoli kuziwisa mbwitwa chentapelo." 30 Chiva kazwako ni kuhita cha Galileya. Kana avakusaka niumwina kwiziva kubena, 31 kakuti avakuruta varutwana vakwe: Nacho kuvali, "Mwana Muntu mwaheewe mananza avaantu, imi muvamwihaye. Imi chinivamwihaya, chikwahita mazuva wo tatwe ka vuuke." 32 Kono kana vavazuvisi iyi indava, imi vavatite kumuvuza. 33 Ni chibea kwa Kapanauma. imi havena munzuvo chava vuza, "Saka muka wambolanzu mu nzila?" 34 Kono vava totwere. Mukuti vava kukavulikananisa munzila za kuco njeni mukulwana. 35 Nekala hansi nikusupa venekumi ni vovere hawiina, ni kuco kuvali, "Yosaka kuva wentanzi, ave wamamanimani kuvonse ni kuva muhiakaana wavonse. 36 Chahinda muhwirezana ni ku muvika mukati kavo. namubika hamavoko akwe nikuko kuvali, 37 "Yese yo tambula muhwire winavuti mwizina lyangu, name uni tambula, imi heva umwi unitambula, katambuli ime memeena, kono ni yavanitumi." 38 Johani nati kwali, "Muruti, tuva voni umwi yo zwsa madimona mwizina lyako nitwa muziimika, mukuti katwi chilili." 39 Imi Jesu chati, "Kanji mumu ziimiki, kakuti kakkina yete natende mutendo mukando mwizina lyangu ni kuzwahateni kusanduka kuwamba chintu chivilala changu. 40 Yense yasa tulwisi nji wetu. 41 Yese yo kuha inkomoki ya mezi akunyuwa kakuti uwila kwa Keresite, chovusakusima niti kwenu, kete naluze mupuzo wakwe. 42 Yense yetena letele umwi wava vahwilezana vazumina kwangu kuti awe, uyelele kusungwa iwve ikando ni kusohelwa mwiwate. 43 Chi kuti iyaza lyako likuretera kuwa, linokole kwateni. Kulotu kwako kuwana vuhalo vusamaani, kuhita kuba ni mayaza ovele ni kuke njila mulihele, mumulilo usa zimiswa. (Geenna g1067) 44 Musafwi isene ni mulilo usazimiswa. 45 Heva itende lyako likuletiseza kuwa, linokole kwateni. Kukuyelete kwinjila mubuhalo nochunkuta, kuhita kuva ni matende ovele ni kuka sohelwa mulihele. (Geenna g1067) 46 Mu safwi isene mi nimulilo usa zimiswa. 47 Heva liinso lyako li kuletela kuti uwe, li nongomone mwateni. Kuku yelete kwinjira mwipuso ya lreeza ni liso limwiina, kuhita kuke njira mulihere ni meeso overe. (Geenna g1067) 48 Uko masene avo kaafwi, ni mulilo usa zimiswa. 49 Mukuti umwi no umwi mwa luungwe soutu ni mulilo. 50 Isautu ilotu, kono heva isautu chilwa sampuka, uwoola vule kuli tenda isautu hape? Muve mwisautu mukati kenu, imi muve ni nkoozo niva mwenu.

10 Jesu na asiya china chivaka ni kuyenda ku chikiriti cha Judeya niku chivaka mwishilya lyalwizi lwaJorodani,

imi chinavuungi ni cheza kwaali hape. Ava kuvaluta hape, uvu haualvi mukwa wake. 2 Imi vafarisi chiveeza kwali kumulikia ni kuvuuza, Kuyelele ku mukwame ku kaana mwihiyawwe?" 3 Netava, "Chinzi chava milaeli Mushe?" 4 "Chivati, "Mushe ava zuminini mukwame kuñola iñolo lye nkauhano nikumutanda." 5 "Ivaali kukukutuhala kwe nkulo zenu chingi avamioleli uwu mulao," Jesu naati kuvali. 6 Kono kumatangilo empupo, 'Ireeza avavapangi mukwame ni mwanakazi.' 7 Cheli ivaka mukwame kasiye vesni vanyina ni ku ñambatila kwa mwihiyabwe, 8 mi vovele kavave inyama imwiina. 'mukuti kavasili vovele, kono inyama imwiina. 9 Kuzwaho Ireeza chavakopanyi hamwiina, ka kwina muntu yochihita hakati." 10 Havaveena munzuvo, valutwana chiva muvuza hape ku amana nezi. 11 Naati kuvali, "Yense yokana mwihiyabwe niku sesa ungi mwanakazi uchita vusangu kwali. 12 hakana mwihiyabwe niku seswa kuungi mukwame, uchita vusangu." 13 Chivaleeta vahwilezana vavo kwali kuti pona chova woondava, imi valutwana chivava kalimela. 14 Kono Jesu hachailemuha, kenaava taveli ni kucho kuvali, "Muzuminine vahwilezana kwiza kwangu, kanji mu vakanini, mukuti muvuso wa Ireeza waavo vaswana naavo. 15 Chovusakusima niti kwenu, yense yasa satambuli muvuso wa Ireeza uvu muhwilezana cheniti kete naaka winjile." 16 Linu chahinda vahwilezana ni ku va kumbata mu mavoko akwe niku vafuyola chaku vika mayanza akwe havali. 17 Imi hatanga lweendo lwakwe, mukwame chatilila kwali ni kumafukama havusu bwakwe, ni kuvuza, "Muluti wina nenza, chinzi chinitamehete ku chita kuti niyole vuhalo vusamani?" (aiōnios g166) 18 "Imi Jesu nati, "chinzi honisumpa wina nenza? Kakwina wina nenza, mbwita Ireeza yeyena. 19 Mwizi intaelo: kanji wihayi, kanji utendi vusangu, kanji wivi, kanji upaki mapa, kanji uchengeleli, kuteke isoo ni nyoko." 20 Mukwame nati, "Muluti, zonse izi zintu nibazikuteki kuzwa kubuhya bwangu." 21 Jesu chikumulola ni kumusuna. Chati kwali, "Chintu chimwina chobulite. Utamehete kuwuza zonse zokwete ni kuziha kubahumanehi, imi kove ni chifumu chakwiwulu. Linu wize, nichilile." 22 Kono chevaka lyechi chiwambo, naboneka kuwilwa hahulu chazwaho ni kuyenda imi nayenda naswabite, mukuti abena chifumu chingi. 23 Jesu nalolalola nikicho varutwana vakwe, "Kukutu vuti ku vahumine kwinjila muvuso wa Ireeza!" 24 Varutwana niva komokiswa kuziwambo zakwe. Imi Jesu navolela kucho kuvali, "Vahwile, ku ka vo vule kwi njile mu muvuso we Ireeza! 25 Ku huva kuti i kamere injile muliso lye ndonga, ku hita muntu wo muhumi kwi njila mu muvuso we Ireeza." 26 Vava komokwa vukando ni kuwambisana, "Linu njeni yowola kuhazwa?" 27 Jesu chavalola ni kucho, "Nivantu

kakuwoleki, kono isiñi nilreeza. Mukuti zonse zintu ziroleka chalreeza." 28 Pitolosi natanga kuwamba kwali, "Lole, tuvaka siyi zintu zonse ni kukwichilila." 29 Jesu nati, "Chavusakusima nicho kwenu, kakwina waka siya inzubo, kamba vanaswisi, kamba vanakazana, kamba vanyina, kamba vesni, kamba vahwile, kamba inkanda, kachangu, nichelvangeli, 30 Yaseti natambule chamwandaa kuvuungi hahanu mweinu inkanda: mazuvo, ni vanaswisi, ni vanakazana, ni vanyina, ni vahwile, ni zivaka, chamasukuluka, ni munkanda ikeza, vuhalo vusamani. (aiōn g165, aiōnios g166) 31 Kono vangi vahitile kavave va mamani-mani, ni vamamani-mani kuva matangilo." 32 Vavena mumugwagwa, kuya kwa Jerusalema, imi Jesu avena havunsu vvavo. Varutwana vava komoketwe, ni vavamwichilile vavatite. Linu Jesu nahinda vamana mayanza ovele nivovele kumbali hape nikutanga kuva wambilza zete chiziwola kutendahala haho kwali. 33 "Muvone, tukaya hesi kwa Jerusalema, imi Mwana Muntu kakahewe kuvapurisa vakulwana ni Vañoli. 34 Kava munyanse hesi kulufu nikumuha kuVamachava. Kavamukuve, kumuswila, kumushupa, ni kumwhaya. Kono chikwhahita mazuva otatwe kavuke." 35 Jakobo ni Johani, vaana swisu va Zevedia, chiveza kwali ni kumuti, "Muluti, tusaka kuti iwe ututendele zonse zintu kukumbila." 36 Chati kuvali, "Chinzi chimusaka kuti nimi tendele?" 37 Chivati, "Tu zuminine kwikala nawe mwi kanya yako, umwi kuvulyo vvako ni umwi ku vunzohoto vvako." 38 Kono Jesu chavetava, "Ka mwizi chimukwete kukumbila. Muwola kunywa munkomoki yete ni nywe kamba kuva munkolovezo yete ni kolovezwe chayo?" 39 "Chivacho kwali, "Tuwola" Jesu nati kuvali, "Inkomoki yete ninhye, mumuinywe. imi ninkolovezo ini kolovezwe chayo, nanwe kamu ikolovezwe. 40 Imi njeni yete chiwikala kuvulyo vvyanza lyangu kamba ku vunzohoto vvyanza lyangu kahena njikwango kuha, kono njikwavo avo vava ivikiilwe." 41 Vamwi varutwana vena ikumi havazuwa ichi, chivataanga ku nyererewa Jakovo ni Johani. 42 Jesu chava sumpila kwali nikicho, "Mwizi avo vezibahelle kuva vayendisi va Machava vava lyatilila, ni vantu va sephala vavelekisa mulao mukando hewulu lyavo. 43 Kono ketenikuve buyo mukati kenu. Yense yosaka kuva mukando mukati kenu uyelela kuva muhikana wenu, 44 ni yense yosaka kuva kuvusu mukati kenu uyelela kuva chikombwa chavonse. 45 Mukuti Mwana Muntu kena avakezi ku kutendelwa, kono kukutenda, ni kwiza kuha vuhalo bwakwe kulukulula vaangi." 46 Chiveza kwa Jeriko. Havali kuzwa mwa Jeriko ni varutwana vakwe ni chinavuungi, mwana wa Timea, Vatimeya, mukumbiirii wachivofu, Avekele kumbali ninzila. 47 Hazuwa kuti nji Jesu wa Nazareni, chatanga kuhuwa ni kuwamba, "Jesu, Mwana

wa Dafita, nifwile inse!" 48 Vaangi chiva kalimela chivofu chamumbila kuti atontole. Kono chahuwa kuekeza, "Mwana Dafita, ni fwile inse!" 49 Jesu chazimana ni kulaela kuti asumpwe. Chiva sumpa chivofu chamukwame, nivati "U kole, "Ziimane! U ku sumpa." 50 Cha sohela kuna inguwo yakwe, kolutoka, nikwiza kwa Jesu. 51 Iml Jesu chamwitava nacho, "Chinzi chosaka kuti nikuchitile?" Chivofu cha mukwame chichati, "Muluti wangu, nisaka kuvoletwa kuvona kwangu." 52 Iml Jesu nacho kwaali, "Kwiya. Itumero yako chiyakuha. "Hohyaho chawola kuvoona hape, nikumwichilila munzila.

11 Linu hachi va keza mwa Jerusalama, va vena hafuhu ni Betefage ni Betenia, he rundu lya Olive, mi Jesu cha tuma vovere va varutwani vakwe, 2 mi cha va wambila, "Muyende ha munzi wutuli leolele nawo. Haho kuti chimwa wi njila, ka muwane imberesa iseni kumbereswa. Mu isumunune mi mu ka ini letere. 3 Mi haiva zumwi mwa wambe kwenu, 'Chinzi ha mupanga ichi?' mu swanera kuwamba, 'Simwine u isaka mi haho vulyo mutuka itumine kunu.'" 4 Vava yendi mi chivaka wana imbongolo isuminwe ha mulyango hanze he nzila iyalukite, mi chi ba isumununa. 5 Vamwi vantu vavalu ku zimene hateni ni chiva wamba kubali, "Mutenda nzi, ha mu sumununa imbongolo iyo?" 6 Vava wambi kuvali mwavava teli Jesu, mi vantu chi vava siya kuti ba yende. 7 Valutwani vovele chi ba ileta imbongolo kwa Jesu mi chi va zindwelela inguwo zavo kuti Jesu a tante hateni. 8 Vungi vwa vantu ni va zala zizwato zavo munzila, mi vamwi ni va zala mitavi yi va va ku tema mu mawa. 9 Avo vavena ha busu bwakwe navo vavalu kumwi chilire chiva huwa, "Hosana! Imbuyoti njozo wiza mwi zina lya Simwine. 10 Imbuyoti yo muvuso ukezite weshetu Davida. Hosana mwi wulu!" 11 Mi Jesu che njila mwa Jerusalema ni kuya mwi tempele ni kuka lola hazintu zonse. Linu, inako kakuti chi yi ba manite, cha ya kwa Betenia ni vena ikumi ka vovele. 12 Izuba lichilira, hava ka vola kwa Betenia, ava fwile nzala. 13 Ha vona isamu lye ifenga liveva makova kuule zana, cha yenda kuti mwendi ka wane kwateni muselo. Mi hakeza kwateni kakwina chava wani konzi makoba, kakuti kana ibali inako ye misero ye feiga. 14 Cha wambila kului, "Kakwina yete na lye muselo kwako hape." Mi balutwani bakwe vava zuwi. (aiōn g165) 15 Ni beza kwa Jerusalama, mi che njila mwi tempele ni ku kalisa kuzwisa bawulisi hanze ni ba ba kuwula mwi tempele. Cha pindumiuna mataafule a ba tambuzana mali ni zipula zabo ba ba ku wuza inkwilimba. 16 Kena a ba ku zuminina muntu yo hindite choku wuza kuhita mukati ke itempele. 17 Na valuta nati, "Ku ŋioletwa, "I nzubo yangu mu yi sumpwa inzubo ye tapelo ya mishobo yonse"? Kono inwe chi mwa yi panga

mai pato a vasa. 18 Vapuritsita bakulwana ni bañoli ni ba zuwa za waamba, mi ni vaa saka inzila iba wola ku mwhiaya. Mi vava tiite kakuti vungi vwa vantu vava komokiswe mwa va ku lutila. 19 Mi chitengu muchivali kwizilanga, vavalu kusiyanga muleneñi. 20 Havavali kukavu yenda kakusasani, chi ba bona i samu lye ifeiga lizumite kutwala ku mihisi yalo. 21 Pitorosi cha kumbulukwa mi cha wamba, "Rabbi, bone! I samu lye ifeiga lyo va kuuti li zumite." 22 Jesu cha ve tava, "Mu ve ni ntumelo kwe Ireeza. 23 Cha vuniti ni mi wambile ye nse yete a wambe kweli iluundu, 'Nyamuke mi u lizindile umwine mwiwate,' mi heva ka hakanyehi munkulo yakwe kono na zamina kuti mwa wambila ka ku tendahale, icho Ireeza chete na pange. 24 Lyahanu ni wamba kwenu: Chonse chete mulapele ni ku chi kumbila, muzumine kuti chimwa chitambula, mi ka chive njii chenu. 25 Heva no zima ni ku lapela, u lukela kuwondela chonse ca ku fosekeze zumwi, ili kuti Ishenu wina kwiwulu naye ami wondele milandu yanu." 26 Kono haiva nosa wondeli, nanga Iso wina kiwulu kete aku wondela zivi zako. 27 Chi vezza kwa Jerusalema hape. Jesu hava kuka vuyenda mwi tempele, mupurisita mukulwana, vañoli, ni vakulwana chi vezza kwali. 28 Chiva wamba kwali, "chowuhi mulao wo panga izi zintu? imi njeni ya va kuhi mataa a ku zi panga?" 29 Jesu chawamba, "Ka ni mivuze i mpuzo yonke. Muni wambile mi name ka ni mi wambile kuti chaahi maata anipanga izi zintu. 30 I nkolobezo ya Joani, i ba kuzwa kwi wulu kamba ku vaantu? Mu ni tabe." 31 Chi va wambola mukati kavo mi chi kanana mi chi ku wamba, "Heva tuwamba, 'kuzwa kwiwulu,' ka wambe, 'chinzi hamusena muva muzumini?' 32 Kono heba nituwamba', Kuzwa kuvaantu..." Vava tiite vaantu, kakuli zumwi ni zumwi ava zumine kuti Joani ivali mupolofita. 33 Linu chive tava Jesu ni vati, "Ka twizi." Linu Jesu na va cho, "Name kani mi wambili chaahi maata ani panga zinu zintu."

12 Lyinu Jesu na tanga kuva ruta che inguli. Nati, "Mukwaame a va yyalite iwa lye feiga, cholu zakiriza, mi chasa ne chikomba choku kamwina iveine. Ava zaki itawala mi chatambika iwa kuva yyala iveine. Lyahanu iye chayenda mumusipili. 2 He nako iswanera, chaka tumina muhikana kuva vyali ve veine kwiza kuhinda kuvali zimwi zihantu zo mwiwa lye veine. 3 vava muhindi, kumundama, ni kumuvonza nikusena chimwi cha hindite. 4 Hape chavatumina zumwi muhikana, mi chiva muhorofaza mumutwi ni kumu nyandisa ahulu. 5 Chatumina hape zumwi, mi uzu vavamwi hayi. Vava pangji vangi vamwi mwinzira iswana, kundama vamwi nikwi haya vamwi. 6 Avali kusina yenke zumwi mutu wo kutumina, mwana yo sakiwa. Avali njiwa mamani-mani wava

tumini kuvali. Mi nati, "Muvaka kuteke mwanangu." 7 Kono vavyali vewa chivali wambira zumwi ku zumwi, "Uzu njeye swana, Mwize, tumwi haye, mi chifumu muchive chetu." 8 Vava muwondi, kumwhaya niku mu zindira hanze lyewa lyeveine. 9 Linu, chizi chete apange mwine wewa lye veine? Mwakeze nikwiza kushinya babyali veveine ni kwiza kuha iwa lyeveine kuvamwi. 10 Kamwini kuvala ili iñolo? 'Iwwe ilyo vazaki livava kani, livapangwa musumo. 11 Ichi chivali kuzwa kwa Simwiine, mi chilotu mumenso entu.' 12 Niva zeza kusumina Jesu, mi vavatiyite chinzi, ka kuti vavezi kuti ava wambi iyi nguli kutondeka avo. Chiva musiya ni kulyiyende. 13 Linu chivatumika vamwi vama Farisi niva Heroda kwali kuka mu cheesa cha manzwi. 14 Mi havakeza, chiva wamba kwali, "Muruti, twizi kuti ko wina indava ne kuti muntu zumwe u tiinzi, mane hape u hinda vantu choku lyikana. U ruta cho vuniti inzira ye Ireeza. Kana mulao kuliha mutero kwa Sisare kamba vule? Tulihe kamba sanzi tulahi?" 15 Kono Jesu avali kwizi mwipo wavo ni kuwamba kuvali. "Chizi hamuni lika? Munitambike i koviri iri kuti ni lole haili." 16 Chiva leta yonke kwa Jesu. Cha wamba kuvali, "Chiswaniso chani ichi ni ziñoletwe?" Chivati, Sisare." 17 Jesu chati, "Muhe kwa Sisare zintu zili za Sisare, ni kwe Ireeza zintu zili ze Ireeza." Chava komokisa. 18 Linu va Saduki, vata kuti kakwina kuvuka kuafwire, chiveza kwali. Chiva muvuza, nivati, 19 "Muruti, Mushe ava tuñoleri, 'Haiva mukulwomuntu wa fwa ni kusiya muihyabwe, niku sena mwana, mwanche uswanera kuti a sese muka mukulwe, ne kumu zaalira vana.' 20 Ku venä vakwame vakwana iyanza nivovere; we intanzi cha hinda mukulwakazi kusesa mi nikufwa, kusiya kakwina mwana. 21 Linu wovuveri cha hinda uzo mukulwakazi ni kufwa, kusiya kakwina mwana. Niwo yutatu naye ni kuswana. 22 Mane ne woku mana iyaanza ne toovere na vula ku siya vaana. Ku mamanimani a teni mukulwaakazi naye choku fwa. 23 Muku vuka kwa vafu, chiva vuka, ka yive mukani? Ka kuti vonse va mana iyaanza ne toovere vava musesi." 24 Jesu chawamba, illi kajilyona ivaka hamupanga mafosisa, ka kuti ka mwizi mañolo kamba ziho ze Ireeza? 25 Kakuti hateniva vuve kuafwiire, kate niva sese kamba kusesiwa, kono kavaswane uvu mañiroi mwi wulu. 26 Kono kuyamana nivafwire avo vete niva vunswe, kena muvavalii mwimbuka ya Mushe, mwi ndava iyama chihumbu, vule Ireeza mwava wambiri kwali ni kuti, 'Jeme Ireeza wa Amburahama ni Ireeza wa Isaka ni Ireeza wa Jakovo? 27 Kena ji Ireeza wava fwire, kono wawahala. Mwina muma fosisa." 28 Zumwi wava ñoli cheza nikwiza kuzuwa ingambolo yavo; ava voni kuti Jesu avave tavi hande. Chamuvuza, "Jouhi mulao wina vutokwa hayonse?" 29 Jesu chetava, "Ovu tokwa kuhitiliza jowu,

'Zuwe, Isiraele, Simwine Ireeza wetu, Simwine yenke. 30 U swanera kusaka Simwine Ireeza wako che nkulo yako yonse, chemunahano wako onse, che mizezo yako yonse ni cheziho zako zonse.' 31 Ovuvere mulao jowu, 'Uswanera kusaka yo wikala hembali nawe uvu molisakira umwine. Kakwina imwi milao mikando kuhita iyi.' 32 Mu ñoli chati, 'Yowina hande, Muruti! Wawamba vuniti kuti Ireeza yenke, ni kuti kakwina zumwi kwanda yakwe. 33 Ku musaka ni nkulo yako yonse ni kutwisiso yako yonse ni cheziho zako zonse, ni kusaka yowikala hembali nawe sina molisakira iwe umwine, mane ihita nagati ineo zokusumika ni zitavero.' 34 Linu Jesu havona kuti waha ikalavo yo vutali, chati kwali, "Kowina kule ni muvuso we Ireeza." Hakumana zina, kakwina zumwi yava zezi kuvuza Jesu ipuzo hape. 35 Mi Jesu chetava, yaho nakwete kuruta mwi tempere; chati, "Kwina vule kuti vañoli vawambe Keresite mwana wa Davinda? 36 Davinda iye mwine, mu Luhuho lu Njolola, avacho, wikale kwi nyanya lyangu lyechiliso, kusikira hate nini pangire vakulwisa maltatiro a matende a ko.' 37 Davinda iyemwine umu supa kuti 'Simwine; cwale kuwoleka vule kuti Keresite ave mwana wa David?' Chisi chikando chivali kusangitwe ahulu kutekereza kwali. 38 Mututo zakwe Jesu ava wambi, "Mutokomere vañoli, vasaka ahulu kuyenda muzizwato zilele mi vasaka itumeriso ziva wana muzivaka zomusika 39 mi vasaka kuwana zipura zovulena mama sinangonge ni zivaka za malena ha mikiti. 40 Miva vasinya mazuvu e mberwa, mi valaperia itapero inde luli iri kuti vantu lavone. Ava vakwame kavatambule ikatulo ikando luli." 41 Linu Jesu chekala hansi kumbali ni ka tanda ke neo muchivaka che tempere; avali kukwete kulwera vantu chiva vika mashereñi avo muchitanda. Vungi vvava fumite vavali kuvika mashereñi mangi. 42 Chikwakeza mukulwakazi avali kufwirwe we mberwa nikwiza kuvika makoviri ovore, alikan i shiriñi. 43 Mi chasupa varutwana vakwe ni kuva wambira, "Chovuniti ni miwambira, uzu mukulwakazi yasali wanini wa vikamo kuhita vonse vavika muchitanda che neo. 44 Kakuti vonse vaha kuzwisa hachifumu chavo, kono kuzwa havunjebwe bwakwe, wavikamo onse mashereñi aswanera kuli hazikiza ho."

13 Sina Jesu havali kuyenda kuzwa mwi tempere, zumwi kuva rutwana vakwe cha wamba kwali. "Muruti, lole ha mavwe akokisa ni muyaho ukomokisa!" 2 Cha mu wambila, "Ubwene iyi mizako mikando?" Kakwina nangati iwwe lyente nili shale ni lilimbite limwi lyete nili kangwe kuwiswa hansi." 3 Sina havali kwikere he Rundu lya Olive kulilolera ni tempere, Pitorosi, Jakovo, Johani ni Anderiasi chivamuza kwimbali, 4 "Tu wambique, izi zintu kazi pangahale lili? Zi

supo nzi zitu lukere kuvona heva izi chi zina hafwihi niku pangahala?" 5 Jesu chatanga kuwamba kuvali, "Mutokomere kuti kakwina zumwiyante ami yembulule. 6 Vangi kavakeze mwizina lyangu ni kuti, 'Jime iye; mi kava yembulule vaangi. 7 Ha mu zuwa ze kondo, ni ma hulyuhulyu e kondo sanzi mu vileli; inzo zintu zi lukere kupangahala, kono mamanimanikaeni kusika. 8 Cho kuti i kanda kai lwise i kanda, muvuso ka u lwise mu vuso. Ka kuve ni zikinyeho mu zi vaka zimwi ni nanga. Aa njima ma tangilo a ku sasama kwaku huzumuka (kusumunuka). 9 Muve muva mameli venu mu vene. Mu vaka mi twale kuva si tutengo, mi kamu ka kavolwe mwi muma sinangonge. Kamu zimane ha vusi bwa vavusisi ni malena ke vaka lyangu, Sina vupaki kuvali. 10 Kono pili ivangeli lyi lukere ku ku taziwa mwi kanda zose. 11 Ha va mi sumina niku mi twala, sezi mu vilelezwa zete muwambe. Ka kuti mwewo ihola zeti muwambe kamu zi hewe; Kese i ve njenwe mu wamba, kono Luhuho lu Njolola. 12 Mukwakwe mutu ka veteke mukwake kwifuu, mi vesu mwana wa vo. Vaana kava zimane ni kulwisa bashemi va vo, nikua letera kuvikiwa kwi ifu. 13 Mu muトイwe kubatu vonse ivaka lye zina lyangu. Kono yense yate a wonderere hesi kuma mani mani, unzo muntu ka hazwe. 14 Chimwa vona vuvi vu dadola kuti bwina havusa swaneli(yo vala a zuwi sise), mu siye avo vena mwa Judea va tilile ku ma ruundu. 15 mi wina hakatungandu kezuko sanzi a voli mwi zuvo kapa kuhinda cimwi mwa teni, 16 mi mu siye wina mwi waa, sanzi abolyi kuka hinda inguwo. 17 Kono bumai kwavo be minsi mwe yo i nako kapa vanyosa mwewo inako! 18 Mulapele kuti kanji nzi pangahali ha maliha. 19 Kakuti ka kuve ni manyando makando, aseni kuwonwa kutanga ku matangilo, aho lreeza ha bumba i kanda, konji hanu, nanta, hape kese ni ku ve vulyo. 20 Hesi Simwine cha fwiha za mazuva, kakwina inyama yese ni hazwe, Kono kevaka lyi va ketetwe, avo vava keti ava fwiha i palo ya mazuva. 21 Lyahanu heva zumwi chacho kuti, 'Vone, zunu kiresitel' kapa 'Vone, zuna hana!' sanzi mu zumini. 22 Kakuti va kiresite va mapu ni vapolofti va mapu muva voneke mi kavahe zisupo ni makazo, kuku yembulula, nanga niva ketetwe. 23 Mu tokomele! China mi wambila izi zintu niku sina i nako. 24 Kono chi amana manyando ayo mazuva, izuva kalisihiswe, mwezi kese uhe i seli lya teni, 25 i kaani kaziwe kwi wulu, mi zoho zina kwi ulu kazi nyanganiswe. 26 Lyaho kava vone Mwana Muntu na keza muma kope ni zoho zikando ne kanya. 27 Mi ka tume mañeloyi akwee mi ka kopanye hamwina ba ketetwe, kuzwa muma ihuho zo nee, kuzwa ma mani mani e kanda kuya kumamanizo e wulu. 28 Muli tute ituto kwi samu lye Fenga, Haho mutavi hau zuma ni kuwisa makova aloyo, mwi ziva

kuti imbumbi chiyina hafuhu. 29 Mi hape, hamu vona i zi zintu nizi pangahala mwi zive kuti cho wina hafwihi, ha fuhi ne mulyango. 30 Ka busakusima nimi wambila ulu lu zuvo kese lu fwee inzi zitu nizi seni kupangala. 31 I wulu ni kanda kazi mane, kono mazwi angu kese ni a mane. 32 Kono ku amana nelyo izuva kamba iyo inako, kakwina yo yizi, nangati mañiloyi, kamba Mwana, kono tayo. 33 Mu tokomere! Mulole, kakuti ka mwizi kuti inako nzi. 34 Ku swana iri mukwame yo yenda mumu musipili, u siya i zuvo yakwe niku vika bahikana vakwe kuku mamele i zuvo, zumwi ne zumwi ne musevezi wakwe, ni ku laela mungateli kuti a tonde. 35 Lyahanu mwikale ni mutonda, kakuti kamwizi aho simwine we zuvo yasaka vole kumuzi; i wola kuva muchitengu, ha katika masiku, mukombwe ciwa lila, kapa kakusasani. 36 Heva nakeza chokuhyera, kanji mumuzuminini kumi wana mulere. 37 Izo zini wamba kwenu ni ziwambira vonse: Mutonde!"

14 Chiyi vali hanu mazuva ovore niwuseni kusika mukiti we Paseka ni Mukiti we nkonko isena Mulungo. Mukulwana wawaPurisita ni vañoli vavalu kunganisisa mwete vawolere kuwonda Jesu ni kumwihaya. 2 Ka kuti vavalu kuwamba. "Isiri hamukiti, iri kuti kanji kuvuki inyakanyaka mukati kavantu." 3 Lyahanu Jesu avena mwa Betani mwizivo ya Simoni we mbingwa, sina havali kwikere he tafuli, mukulwakazi chakeza kwali ni votera lya alabasitera lyounikiso undula ahulu, uvali wa menzi a nandi. Cha pwachula ivotera ni kuitira hamutwi wakwe. 4 Mi kuvena vamwi vavalu kuvengete. Chiva wamba kukati kavo nivati, "Ivakanzu lye shinyehero iyi? 5 Iwu munukiso uvali kuswanera kuwuziwa kumashereñi a hitilira miyanda yotatwe ye dinarii, ni kuha kuva sheveti. Imi vavalu kumu kalimera. 6 Kono Jesu chawamba, "Mu musiye yenke, mu mu kataleza nzi? Wapanga chitu chilotu kwangu. 7 Mwina inako yonse vashevete nanwe, mi inakao yonse imwa saka muwola kupanga zilotu kuvali, kono kete muve name inako yonse. 8 Wapanga icho cha wola: wa singa muvili wangu haku zikwa. 9 "Chovu niti ni wamba kwenu, konse uko ivangeli kwete ikakutaziwe mwi kanda yonse, icho chapanga uzu mukulwakazi kachika wambiwe, mwikupuzo yakwe." 10 Lyinu Judasi Isikariyota, zumwe wava vena ikumi ne tovere, a va yendi ku vapurisita vakulwana kuti a wolye kumuva wuzukiza choku muva tambika. 11 Lyahanu mukulwana wa mapurisita hazizuwa, vavalu kutavite ni kumu sepisa kumuha mashereñi. Chatanga kulola inzira yate awane chivaka cho kumutambika kuvali. 12 Mu izuva lye ntazi lye chinkwe chisena mumera, chinga va panga chitavero che imberere ye paseka, varutwana vakwe choku mucho kuti, "U saka kuti tuye kuhi kutu wola kuka ku

vakanyeza zilyio ze paseka, iri kuti ukalye zilyo ze paseka? 13 Choku tuma vovere va varutwana vakwe choku vacho kuti, "Mu kwiya mu muleneñi, ku zwaho mumu wane mukwame yo hindite kahambwe kamenzi mwami katane. Mu muichirire. 14 Mu inzuvo yeeti a ke injire, mu muichirire mo mi muka cho kusi inzuvo kuti, 'Muruti ucho kuti, inzuvo yangu yeti ni lyire ipaseka ne varutwana vangu yina kuhi?'" 15 Mwa a ka mutondeza inzuvo inkando yi vakanyizwe yahe wulu, muka tuvakanyeze mwateni." 16 Varutwana ni va zwa ni kuyenda mumuleneñi. Mi ni va ka wani chimwe ne chimwe china sina mwa a wawambiri kuvali, mi. 17 Ha chivali chitengu, chakeza ni vekumi nivovere. 18 Sina havavalii kwi kere he tafule ni kulya, Jesu chati, "Chovuniti ni wamba kwenu, wumwina kwenu yo lya name." 19 Vonse vavalii lizuwi inkumbu, mi zumwi ni zumwi chiva wamba kwali, "Luli isiñi me?" 20 Jesu che tava ni kuwawamba kuvali, "nje zumwi wa vena ikumi ne vovere, yozo yo sunsa name inkonko mu kasuva. 21 Kakuti Mwana wo Muntu mwayende mwinzira iyo mañolo awamba kuyamana naye. Mi ku mayivite kozuo mukwame yo veteka Mwana o Muntu! Ku vaa shiyeme kuti kalyiuzu muntu na sana a va zalwa." 22 Chi va si kwete kulyia, Jesu cha hinda chinkwe, ni kuchi fuyola, ni kuchi jamona. Ava chivahi ni kuwamba, "Muhinde ichi. Uwu chimuviri wangu." 23 Chahinda i komoki, nikulitumera, ni kuitambika kuvali, mi vonse chiva nya kuili. 24 Chawamba kuvali, "Aya jamalahi angu echilikan, malaha awo etilirwe vangi. 25 Chovu niti niwamba kwenu, Kasane kani nywe hape kwezi zihikantu hape ze veine kusikira kusikira lina izuva hate kani inwe mumuvuso we freeza." 26 Hachiva manite kuzimba luzimbo, chiva yenda hanze kwi Lundu lya Olive. 27 Jesu chata kuvali, "Muvonse mumunitiyire, kakuti kuñoletwe, 'Muni kave mulisani mi imberere kazi hasane.' 28 Kono china mana kuvuswa hape, Kanili tangize kwenu kuya kwa Galileya." 29 Pitorosi choku mucho kuti, "Nangati vonse kava ku tiyire ime keti ni ni ku tiyiire." 30 Jesu chamu wambira kuti, "Cho vuniti nikuwambira, masiku a sunu, mukombwe ni useni kulira kovere, moni sapule kotwatwe." 31 Kono Pitorosi chati, "Haiva nini wola kufwa nawe, kete nikusampule." Vonse vava chiva panga i sepiro i swana. 32 Va vezza ku chivaka chi sumpwa Getesimani, Jesu cho kucho varutwana vakwe, "Mu ikale a ha chini rapera." 33 Cha hinda Pitorosi, Jakovo ni Johani choku zwa navo, choku tanga ku wirirwa ne ku katazeha a hulu. 34 Cha wamba kuvali, "Luhuho lwangu lu zuwire ku chisa a hulu, nanga kwi nako yefu. Mu shale hanu ni kutonda." 35 Jesu na ya ha vusuzana, choku wa hansi, choku rapera kuti kambe ni ku wolyeka, iyi inako imu hitirire kwali. 36 Nati, "Abba, Tayo, zintu zonse zi wolyeka nawe.

Zwisa iyi inkomoki kwangu. Kono isiñi chini saka, Kono yako." 37 Chaka vola ni kwiza kuvawana valere, mi chawamba kwa Pitorosi, "Simoni, ulere? Wakangwa kutonda nagati i hola yonke? 38 Mutonde ni kulapera iri kuti kanji mwinjiri mumuliko. Luhuho che niti lusaka, kono inyama i kangitwe." 39 Hape chayenda kule ni kukalapera, mi ava severisi manzwia swana. 40 Hape cha vola ni kukavawana valere, kakuti menso avo avali kulema mi kena vavalii kwizi cho kuwamba kwali. 41 Cho kuiza lo vutatu na vacho kuti, "Mu si lere ne ku pumula? Muvuke! inako chi ya sika. Muvone! Mwana o Muntu cha vekwa mumanza ava ezalivi. 42 Mu vuve; tuyende. Muvone, uzo yo ni veteka wina hafuhu." 43 Cho usi kwete ku wamba, Judasi, zumwe wa vena ikumi ne tovere, choku sika, nena ni vantu vangi ni va ka kwete mikwale ni masavule, kukazwa ku vapurisita vakulwana, n vañoli, ni vakulwana. 44 Lyahanu yo muveteka avava here chisupo, kuti, "Uzo yete ni chunchune nji yena." 45 Judasi hasika, pon aho cheza kwa Jesu nikuwamba, "Rabbi! mi chamu chunchuna. 46 Linu chivavika maanza hali ni kumu sumina. 47 Kono zumwi yava zimene hembali chazwisa mukwale niku kosola kutwi kwa muhikana wo mupurisita mukulwana. 48 Jesu chawamba kuvali, "mu ka ni izilile mane ili musa, cha mikwale ni che inkolyi kwiza kuni wonda? 49 Nivena nenwe izuva nezuva hini vaku siina nnaanwe izu nva niva kuluta mwi tempele, kena muva nisumini. Kono ichi chiva pangahali kuti intimana zi zuzilizwe." 50 Mi vavena ni Jesu vava musiyi niku valeha. 51 Mu lombwaana, ya va zwete vulyo ingubo ivali kumuzingerete, avali kwi chilire Jesu. Aho vakwame hava mukwata, 52 chasiya ingubo ye line ni kutiya mapunu. 53 Vavatwali Jesu kumupurisita mukulwana. Uko vavalii kungene naye vonse malena vamapurisita, vakulwana, niva ñoli. 54 Lyahanu Pitorosi avali kumwi chilire chaka vakazana, mane mbwitwa kukasika he rapa lya mupurisita mukulwana. Avake kali mukati kava ngateri, vavalii kwina hembali ni muliro kuli tukusa. 55 Linu mukulwana wava purisita ni nkuta ya Majuda vonse vavalii kungana vupaki vuhambiriza Jesu iri kuli vamwi haye. Kono kakwina vuvava wani. 56 Kakuti vangi vavaleti vupaki bwa mapa kumulwisa, kono mane vupaki bwavo kena vuva zumizani. 57 Vamu zuwi nati, 'Ka ni rutunune iyi itempere yi va pangwa cha manza, mi ku zwaho njeti nini pange yimwe yi sana yiva pangwa cha manza.'" 59 Mane nangati aho hape vupaki vwavo ni vwa vula ku zuminzana. 60 Mu purisita mukulwana ava zimani mukati kavo ni kuvuza Jesu, "Kowina iwe ikalavo? Chintu nzi ava vakwame zivapaka kuamana nawe? 61 Kono avali kuntontwere ni kusetava chimwi. Hape mupurisita

mukulwana chamuvuza ni kuti, "Jewe Keresite, mwana wozo yo fuyaaulti?" 62 Jesu chati, "Jeme. Mi kovone Mwana o Muntu hasana kekale he yanza lyokulisa lya zaho ni kukeza ni makope e wulu." 63 Mu purisita mukulwaana cha halula mukanjo wakwe ni kuchu, "Tusi saka vumwi vupaki? 64 Mwazuwa vunyefuli. Ikatulo yenu jeyih?" Mi vonse chiva yatula uvu zumwi yoswanera ifu. 65 Vamwi chivatanga kumu swira mate ni kuwumba impata yakwe ni kumu vakula ni kuchu kwali, "Porofite!" Mapokola chiva muhinda ni kuka mundama. 66 Linu Pitorosi havali kwina hanze ye rapa, omwina muhikana wo mukazana wo mupurisita mukulwana cheza kwali. 67 Avavoni Pitorosi sina havali kuzimene ha muliro kuli tukusa, mi chalola hande kwali. Mi cha wamba, "I we nawe uvali kwina nimu Nazareta, Jesu." 68 Kono ava sampuli, nati, "Kanimwizi kamba kuzuvisisa chizi chowamba nacho." Lyaho che jira mwirapa. 69 Kono muhikana wo mukazana umo chamuvona nikutanga kuwamba hape kwavo vavalii kuzimene, "Uzu mukwame ji zumwi wavo!" 70 Kono cha kanana hape. Hakuhita inako zana vulyo avo vavalii kuzimene ho vavalii kuwamba kwa Pitorosi, "Kamaniti uzumwi wavo, kakuli nawe umu Galileya." 71 Kono chatanga kulivika muchikuto ni kulinkonka, "Kanizi uzu mukwame umukwete kuwamba zakwe." 72 Mukombwe yahaho chiwa lira lyo vuveri. Mi Pitorosi cha hupula manzwi awo Jesu ava muwambiri: "Pilio mukombwe niuseni kulira tovere, moni sampule to tatwe." Imi cha virera ni kulira.

15 Kakusasani luli, bapurisita bakulwana choku kopana hamwiina ni bakulwana ni bañoli mi ni khuta yonse ya Majuda. Linu chi basumina Jesu ni ku mutwala. Chi ba mu tambika kwa Pilato. 2 Pilato na mu buza, "Njiwe u Simwine wa Majuda?" Cha mwitaba, "Uwe njo wamba bulyo." 3 Bapurisita bakulwana ba bali ku hambiza Jesu milandu mingi. 4 Hape Pilato cha mubuza, "Ko ni tabi? Bone milandu ku bungi yi ba leta ni ku ku hambiliza!" 5 Kono Jesu kana abali ku chi mwi taba Pilato, mi iyo ndaba ni ya mukomokisa. 6 Linu mu inako ya mukiti, Pilato a vali ku lukululanga kuvantu chifosi cho nke, chifosi chi vavalii ku li kumbililanga. 7 Mwateni ni vasandukile muntolongo, mukati ka vehayi va vakwataliwe ka kuva ni chiyembia mu kusandukila, kuvena mukwame ya vali ku sumpwa Banabasi. 8 Vungi vwa vantu chi vweza kwa Pilato mi chi va tangisa ku mu kumbila ku va pangila sina mwa va pangililanga inako yonse. 9 Cha ve tava Pilato mi nati kuti, "Musaka kuti ime ni mi lukululele Simwine wa Majuda?" 10 Kakuti a vezituti i vali che vaka lya muna vapurista vakulwana ha va va hi Jesu kwali. 11 Kono vapurista vakulwana chi va shongeleketa

vungi vwa vantu kuhuwa ahulu kuti Vanavasi a lukululwe. 12 Pilato chive tava hape ni niku wamba, Chinzi cwale chini swanera kupanga ni Mulena wa Majuda" 13 Chiva huwereza hape, "Mu kokotele!" 14 Pilato cha wamba kuvali, "Mulandu nzi wa tenda?" Kono chi ba huwa ahulu ni ahulu, "Mu mu kokotele." 15 Ka kuti Pilato abali ku saka ku zuvisa hande vantu, mi cho ku lukulula Banabasi. Cha shupa Jesu mi ni ku mubaha kuti ba mu kokotele. 16 Masole chi ba mutwala mukati ke ilapa (iri muleneñi wo muvuso), mi chi ba sumpila masole bonse hamwina. 17 Chi ba zwatika Jesu chizwato chisubile mi chi ba zingela ihusi ya miya mi chi bai mu zwatika ku mutwi. 18 Linu chi ba tangisa ku mu lumelisa ni batu, "Osho, Simwine wa Majuda!" 19 Chi ba mukaba ha mutwi ka luhe ni ku muswila. Ba ba kuchola mazwi abo habusu bwa kwe ku mukuteka. 20 Mi linu ha chi ba mana ku mushubula, chi ba mu chupula chi zwato chi subila ni ku mu zwatika za kwe zi zwato, mi linu chi ba mu zwisa ku mutwala ku ka mu kokotela. 21 Chi ba bika ya bali kulihila fela mu musebezi, ya bali ku ka zwa mu nkanda, mukwame ya bali ku sumpwa Simoni wa Sirene (isi wa Alexander ni Rufusi); chi ba mu hambiliza ku kulika cifapano cha Jesu. 22 Masole chi ba twala Jesu ha cibaka chi sumpwa Gologota (i talusa kuti Cibaka cha katendere). 23 Ni ba mu newira iwaine ikopenye ni shantukwe, kono ka hena a ba inywi. 24 Ni ba mu kokotela mi ci bali kauhanyeza zi zwato za kwe ka ku sumikiza kwi ziba kuti uzu lisole ni lisole ka hinde nzi. 25 I bali ke nako ya butatu ha ba mu kokotela. 26 Ha chishupo ku ba ñoletwa indaba za ku mu lvisa, "Simwine wa Majuda." 27 Ku ba kokotelwe naye basa bobele, umwina ku malyo mi zumwi ku ma monso akwe. 28 Mi inolo ni le zuzilizwa lita kuti a be haiwa ni zifosi. 29 Avo vava kuhita vavalii ku mutuka, ni va nyunga mwi twi yavo mi ni vati, "Ehe! U vali kuti no va lutununi itempele ni kui zaka hape mu ma zuva o tatwe, 30 U lihaze u mwine mi uzwe u suke ha chifapano!" 31 Mu nzila iswana vapurisita vakulwana va vali ku mushuvula mukaati kavo navo, hamwina ni vañoli ni va cho, "A vali kuhaza vamwi, kono iye ka lihazi mwine. 32 Musiye Kilesite, Simwine wa Isilaele a zwe a suke ha chifapano hwa hanu, kuti tu mu vone mi tu zumine." Mi va va kokotelwe naye na vo va vali ku mu sheununa. 33 Mi nako imane iyanza ha ikwana, keerima ni ka wumba inkaanda yonse mbwiita che inako yoku mana iyanza ni tone. 34 Mi inako ya kumana iyanza ni tone, Jesu cha huwa ka linzwi li zuweka ahulu "Eloi, Eloi, la masabakatani?" I talusa kuti, Ireeza Wangu, Ireeza wangu, Wani siila nzi?" 35 Vamwi kwa va vo va va ku zimena he mbali, chi va zuwa mi ni vati, "Muvwene, cha sumpa Elia." 36 Zumwi cha tiya, ku kahinda chiponchi ku

chitila i waine i chanchumuka, cha chi bika ku mpela ya luhe, mi chi ku muha kuti a nywe. Uzo muntu cha wamba kuti, "Musiyé! tubone kamba Elia ukezite kwiza ku mu hangula." 37 Mi Jesu cha huwa ka linzwi li zuweka ahulu mi cho kufwa. 38 Isira lya mu itempele chi lya haluka tobele kutangiseza ku iwulu kutwala hansi. 39 Mi tuyendisi we chisole ya ba zimine na lolete Jesu, ha vona kuti wa fwa mwewi nzila, cha wamba, "Cha Vuniti uzu mukwame ivali mwana we Ireeza." 40 Ku vena vamwi vanakazi va va bwenene kule. Mukati kabu ku vena Maria Magadalena, Maria (inyina wa Jakobo munini ni Josesi) ni Salome. 41 Mi havena mwa Galileya va va mwi chilile ni ku mu tendela. Vamwi va vanakazi bangi na vo va va kezite naye kwa Jerusalema. 42 Mi nako ya chitengu ha yi sika, ka kuti li bali izuba lyo mughivero nji kuti, izuba lwe Sabata, ni li seni ku sika. 43 Josefa ya va kuzwa kwa Arimatea ca keza mwa teni. A vali i membala ya vali ku kutekewa we chikwta cha Majuda, ya vali ku lindile mubuso wa Ireeza. Na kenjila kwa Pilato kakusa tiya ni ku ka kumbila mubili wa Jesu. 44 Mi Pilato cha komokwa ahulu hazuwa kuti Jesu wa fwa kale; ava sumpi mukulwana wa masole ni ku mubuza heba Jesu cha va ku fwile. 45 Pilato ha zuwa kumuyendisi wa masole kuti Jesu chavali kufwire, cha lukulwila chitunta chakwe kwa Josefa. 46 Josefa a va li ku wulite masira e lineni. Cha muzwisa ha chifapano, ni ku mu bungila mumasira e lineni, mi chi ku mulalika mu ikumbu lya ba chakuile mu mavwe. Linu cha pindumwina ibwe mu mulyango we ikumbu. 47 Maria Magadalena ni Maria inyina wa Josesi va va voni chivaka i cho Jesu mwa va zikwa.

16 Izuba lye Sabata ha limana, Maria Magadalena ni Maria inyina wa Jakobo ni Salome, ni va wula mi nunkiso, kuti va yende va ka singe mubili wa Jesu. 2 Cho kufuma ahulu kakusasanu ku sili kulunza izuba lye ntanzi lye Nsunda, chi ba yenda ku ikumbu izuba ni liseni kuñatula. 3 Va vali kuya vu wambola, "Njeni yeti a katu pindumwiine ibwe kuzwa ha menjililo e ikumbu?" 4 Mi hava nyamuna meno, chi va vona kuti ibwe liva pindumunwa, ka kuti livali ikando ahulu. 5 Ni benjila mu ikumbu mi chi va vona muswisu ya va zwete chizwato chi tuva, ne keele ku imbali ya malyo, mi va va komoketwe. 6 Chava wambila, kanji mutiyi. Mu saka Jesu, mu Nazareta, ya va kokoterwa. Waa vuka! Ka kwina hanu. Mu vone mu chivaka umo mu vava mulalikite. 7 Kono tuyende, mu ka wambile valutwani ni Pitorosi kuti mwa yende havusu bwenu cha ya kwa Galileya. Kwateni kwete mu ka muvonene sina ha va milwili. 8 Ni va zwila hanze ni kutiya mu ikumbu, va vali ku chachalika ni ku komokwa. Ka kwina chi va va wambili zumwi kakuti va vali kutite ahulu. 9 (note: The most reliable and earliest manuscripts do not

include Mark 16:9-20.) Kakusasana luli mu izuba lye ntanzi lye Nsunda, kuzwa ha kuvuka, a va voneki lwe ntanzi kwa Maria Magadalena, iye ya va zwisize vadimona vena kumana iyanza ni vovele kwali. 10 Cha yenda ni ku ka wambila a vo va veena navo, ha va sina mukufwilwa ni ku lila. 11 Chi va zuwa kuti u hala mi a va li vonahazi kwali, kono kahena va va zumini. 12 Mi izi zintu hazi mana ca vonahala mu mu ikalilo umwi ku vovele va vo, ha va vali ku zwa hanze ye nkanda. 13 Chi va yenda mi chi va ka wambila valutwani vakwe vonse, kono ka hena vava va zumini. 14 Ku zwaho Jesu cha voneka ku vene kumi ni umwina, ha vava ku ikela ni va zimbulukite itaaful. Cha va nyansa choku saa zuminia kwaabo ni ku zuminina kwe inkulo. Ka kuti ka hena vava zumini avo va va muvoni ha vuuka ku vafu. 15 Cha va wambila, "Muyende munkanda mukutaze linzwi, mu inkanda yonse. 16 lye yo zuminia mi choku kolobezwa, kahazwa, mi uzo yasazumini kahewa mulandu. 17 Izi nije zishupo zete zi yende navo va zuminia: mu izina lyangu ka va zwise vadimona. Ka va wambe mu mishobo mihya. 18 Muva toole inzoka cha mayanza abo, mi ni heti ni va nywe chonse chihaya kete ni chi ve ihaye, Ka va vike mayanza he iwulu lya valwele, mi ka va hole." 19 Simwine chinga mana ku wamba ku vali, choku hindilwa ku iwulu mi choku ke ikala ku iyanza lya malyo lye Ireeza. 20 Valutwani chi va yenda ni ku ka kutaza konse konse, mi Simwine cha tenda navo, mi ne cha kooza linzwi che imakazo zi vali kuyenda navo.

Luka

1 Vangi vachi vava liki ku vika i nswanelo lye kande lyezo indava zichi zive zuzilizwa mukati ketu, **2** uvu vo vulyo mu vava zituheli mi avo kuzwila ku matangizo ivali impanki ni vahikana ve ūusa. **3** Cwale kwangu name ivali kuvoneka kuva hande - kuganisisa hande inzila ye indava yezo zintu kuzwila kuma tangizo - kuñola indava ye nswanelo yako iwe, Theophilus yo sephala. **4** Ili ku pangila kuti mwi zive vuniti vwezo zintu zimu va lutwa. **5** Muma zuva a Heroda, simwine wa Judeya ku vali kwina mu purisita we zina lya Zakariya, ya vali kuzwa kwi inkauhanyo ya Abija. Mwi hyawwe avali kuzwa kuvana vechi kazana va Arunì, Izina lyakwe ivali nji Elizabeta. **6** Vonse vo vele vava shieme ha vusu vwa Ireza, ku kuteka zonse intaezo za Simwine. **7** Kono kana vavena mwana kakuli Elizabeta kana vena luzalo, mi hape vonse chi vava supele ahulu he iyi inako. **8** Mi kuvezi kuchita kuti Zakaria avena mukwina kwa Ireza, kwi chilila ni kupanga iyo mintendo youv purisita yava hewa mwi nswanelo ye inkauhanyo ya kwe. **9** Kuya ke chizo choku keta kuti njo zuhi mu purisita yese a tende, ava ketwa kwa loto kuti e njile mwi tempele ya Simwine kuti a hise minunkiso. **10** Chonse chichava cha vantu chiva kwete ku lapela hanze heyo inako minunkiso iva hiswa. **11** Mi iñilo iya Simwine livezi kuvoneka ha vusu vvake ni ku zimana ku vulyo vwe alutare ye minunkiso. **12** Zakaria ha muvona, ava tilimuki mi lyowa livezi hali. **13** Kono i ñilo chi lya ti kwali, "sanzi uvi ni lyowa, Zakaria, kakuti intapelo yako iva tekwa. Mwi hyenu Elizabeta mwa pepe mwana o mwisisu. Kamu sumpe izina lyakwe Johani. **14** Ka muve ni ntabo ni kusanga, mi vangi vese va sangiile he mpepo yakwe. **15** Kakuli mwave muntu mukando mu meno a Simwine. Sanzi na nywi i waine kapa zinywiwa zi kolete, mi mwe zule ni Luhuho lu Jolola ku zwilila mwi vumo li ba nyina. **16** Mi vantu vangi va Isiraele kava sandulwe kwali Simwine wavo Ireza. **17** Mwa yende havusu bwe chifateho cha Simwine muluhu ni zih za Eliya. Mwa pange vovuti kupangila kuti a sandule inkulo za bashemi ve chikwame ku vana, ku pangila kuti vasa kuteki kava yende mu vutali vwa vantu va lukite - ku litukiseza kwa Simwine vantu valukisezw iye. **18** Zakariya cha wamba kwi ñilo, "Ni wola kuzi ziva vule izi? kakuli chili ni Mukwame yo supele mi ni mwihyetu naye cho supele ahulu. **19** Mi iñilo chila mwi taba ni ku wamba kwali, "njime Gaburiyele yo zimene mwikwina Ireza." Nivaka tumwa ku kwiza kuwamba nawe, kukuletela aa makande ma lotu. **20** "Cwale uvone, mo tontole, kese uwole kuwamba heisi izuva izi zintu hese nizi pangahale. Ichi nji kuti kana uva zumini manzwi angu,

ese e zuzilizwe he nako i swanezi. **21** Cwale vantu vava lindile Zakariya. Vava komeketwe kakuli avali kwi kele inako ingi mwi tempele. **22** Kono haka zwa mo, kana vali ku wola ku wamba navo. Chiva bonisisa kuti ava voni i pono havali kwina mwi tempele. Ava zwili ku panga zi supo kuvali na shele u tontwele. **23** Ku vezi kuva kuti mazuva akwe oku tenda ha amana, cha yenda kwi nzovo yakwe. **24** Kuzwa aa mazuva, mwi hyawwe Elizabeta ava hi menzi ma hya. Avali zwisi ku vantu ka mwezi i hindia iyanza. Cha wamba, **25** "Izi za vani pangili Simwine ha vani lolii ni chishemo ku pangila kuti a zwise maswavisisa angu ha vusu bwa bantu." **26** Mu Mwezi we yanza ni kamwina, I ñilo Gaburiyele liba tumwa ku zwa kwa Ireza kwi tolopo mwa Galileya i sumpwa Nazareta, **27** kwa kamwale yaba vikilizwe ku mukwame we zina lya Josefa. A vali ku wila ku luzuvo Iwa Davida, kamwale izina lyakwe i vali nji Maria. **28** Cheza kwali ni kuwamba, "Lumele, iwe yo shemuvitwe ahulu, Simwine wina nawe." **29** Kono ava lyangene ahulu cha manzwi akwe, ava hupuli kuti iwola kuva mulumelisezo nzi uwu. **30** Iñilo chila wamba kwali, "Sanzi utiyi, Maria kakuli cho va wani chishemo ni Ireza." **31** Mi u vvene, mo pange mwana mwi vumo mi mo pepe muswisi. Mo sumpe izina lyakwe "Jesu." **32** Mwa ve mukando mi mwa sumpwe kuti Mwana wa Sikwiwulu. Simwine Ireza mwa muhe chipula chavu simwine chika zwilila ku vasikulwe vave sikulwe Davida. **33** Mwa vuse inzubo ya Jakovo kuya kwile, mi kese kuve nima mani ku muvuso wakwe. (aiõn g165) **34** Maria cha wamba kwi ñilo, "Kai pangahale vule, kuvona kanini ku kopana ni mukwame?", **35** Iñilo chilye tava niku wamba kwali, Luhuho Lujolola ka lwize hako, mizoho za Sikwiwulu ka zize hako. Cwale iye uzo yo jolola yenke yese apepwe mwa sumpwe Mwana wa Ireza. **36** Mi ubwene, mukwako Elizabeta naye aba pepi mwana o muswisi mu busupali. Uwu mwezi we yanza ni konke wali, uzo yabali kusumpwa kusa pepa. **37** Kakuli kakwina chese nichi sa woleki ni Ireza. **38** Maria chati "ubwene, ni muhikana wo mwankazana wa Simwine." Kuve vulyo kwangu kakuya che ūusa lyako. Mi iñilo chilya musiya. **39** Linu Maria ava vuki mwa awo mazuba, mi cha hwelela kuya kwi nkanda ye ziwulu, kwi tolopo mwa Judeya. **40** Ava yendi mwi nzovo ya Zakariya mi chaka lumelisa Elizabeta. **41** Cwale kuva pangahali kuti Elizabeta ha zuwa mulumelisezo wa Maria, mbumbu mwi vumo lyakwe ava shili, mi Elizabeta ave zulwa Luhuho lu Jolola. **42** Cha koza inzwi lyakwe ni kuwamba kaku huwa "Iwe njo fwijoletwe mukati kavanakazi, mi ni muselo we vumo lyako ufuyoletwe." **43** Mi chinzi hayi va pangahali kwangu kuti vanyina va Simwine wangu va swanelo kwiza kwangu? **44** Mu vvene, mulumo we ntumeliso zako ha ziza

ku matwi angu, mbumbu yo wina mwi vumo lyangu ava shili nche intabo. **45** Mi uzo u fwiyoletwe yaba zumini kuti ka kuve ni kwizuzilizwa kwezo zintu ziva wambwa kwali ku zwilila kwa Simwine. **46** Maria cha wamba, "Luhuho lwangu lu temba Simwine", **47** mi luhuho lwangu lusanga mwe ireza mutusi wangu. **48** Chaba lolli ha mazimo avolele hansi a muhikana wakwe wo mwanakazana. Cwale mu vone, ku zwila hahanu onse masika ka a nisumpe kuti ni fwiyoletwe. **49** Kakuli iye yo wina ziho chavani pangili zintu zikando mi izina lyakwe li jolola. **50** Chishemo chakwe chikalilile ku mahasi ni mahasi kwabo vamu tiya. **51** Chava tondezi ziho zakwe kache yanxa: chaba hasani avo vavalu kulikumuseza mihupulo ye nkulo zavo. **52** Chava soheli hansi vaana vavene simwine vechi kwame ha vuyendisi vvavo. mi chava nyamuni avo ba mazimo mavi. **53** Chave zuzi avo va fwile inzala ni zintu zilotu, kono va humite avava tumini kule niva sena chintu. **54** Chava hi intuso kwa Isiraele muhikana wakwe, kupangila ku hupula ku tondeza chishemo **55** (mwava teli ku veshetu) kwa Aburahama niiba mwi chilila kuya uko kusena mamanimani. (aiōn g165) **56** Maria ave kali ni Elizabeta ka miezi yo tatwe mi cha voleta kwi nzovo yakwe. **57** Hanu inako chi iva sikite ya Elizabeta kuti ahwizumuke muchiche mi ava pepi mwanaswisu. **58** Va vambene naye niva kwakwe vava zuwi kuti Simwine ava mutondenzi chishemo chakwe chikando kwali mi vava sangi naye. **59** Hanu kuvezi kupangahala he zuva li hindia iyanza ni to tatwe vava kezi njeva muchithe mupato muchiche. Ni vava musumpi "Zakariya," ku zwila izina li ves. **60** Kono va nyina chive tava ni kuwamba "Ne, mwa sumpwe Johani." **61** Chiva wamba kwali, "kakwina yenke mukati kava mwenu yo sumpwa keli zina." **62** Vava pangii zi supo kuvesi kupangila kuti vesi ve zive muvali kusakila kuti a hewe izina. **63** Vesi chiba kumbila chiñolelo mi chiva ñiola, "izina lyakwe nji Johani". Vonse vava komokwa. **64** Haho vulyo kaholo kakwe kave yalulwa mi lulimi lwake luva lukululwa. Ava wambi nikulu lumba ireza. **65** Lyowa livezi havo vavalii kwi kala muma bali avo. Zonse izi zintu ziva twala monse mwi inkanda za ziwulu za Judeya. **66** Mi vonse vava vazuvi vava ziviki mwi nkulo zavo, kuwamba, "cwale uzu muhwile mwave chi?" Kakuli iyanza lya Simwine livena naye. **67** Vesi Zakariya ave zwile ni Luhuho lu Jolola mi cha polofita, kuwamba, **68** "Simwine a lumbwe, ireza wa Isiraele, kakuli avezi kwiza ku tusa mi ava kwanisi kuvozekezwaa kwa bantu bakwe" **69** Chava tuzimikili luziya lwo kuhaza mwi nzovo yo muhikana wakwe Davida, **70** hava wambi cha kaholo zama polofita va jolola bakwe va vena mwi nako ya kale kale. (aiōn g165) **71** Mwa lete vu hazo vuzwilila ku zila zetu mi ni ku mayanza avo batu toyete. **72** Mwa

pange vovuti ku totendeza chishemo chakwe ku veshetu mi ni ku hupula ku jolola kwe ntumelelano yakwe, **73** ku lisumina kwava wambi kwa Aburahama ishe etu. **74** Ava sepisi kutuha kakuli tuba zwiswa muma yanxa e zila zetu, katu mutendele niku sena lyowa, **75** muku jolola ni muku shiama ha vusu bwake onse mazuva etu. **76** Eni, nawe, mwana, mo sumpwe mupolofita wa Isiwulu, kakuti moye ha vusu bwe chifateho cha Simwine kuli tukisa inzila zakwe, ku lukisa bantu cha kukeza kwakwe, **77** kwiza kuha inzivo yo kuhazwa ku vantu vakwe kaku swalelwia kwa zivi zavo. **78** Ichi kachi pangahale bakeñisa chishemo cha ireza wetu, bakeñisa ke zuva lizwa kule lyese lize kuku tutusa. **79** Ku venya havo ve kele mwi fifi navo vena mu munzunde we fu. Mwa pange vovuti kutondeza matende etu mwi nzila ye nkozo. **80** Hanu mwana ava kuli niku kola mu luhuho, mi avena mumu zuka heisi izuva hali vonekisa kwa Isiraele.

2 Lyahanu mwa ana mazuva, ni kweza za Ceaser Augusto na tuma sikhata ku laera kuti kuve ni cipalo ca ku vala vantu vonse mwi nkanda. **2** Ichi chivali chipalo cha hentanzi chiva pangahali kwa Quirinius havali muyendisi we nkanda ya Siriya. **3** Lyahanu zimwi ni zumwi naya ku toropo yakwe ku ku ka ñolisa ku chipalo. **4** Josefa naye na yenda kuzwa kwa Galileya, kuzwa ku toropo ya Nazareta. kuya kwa Judeya, kwi totopo ya Davita i va ku sumpwa Betelehema, mukunti avali ku zwilila ku luzuvo lwa Davita. **5** Na enda ko kuka liñolisa hamwina ni Mariya iye yaava veeleze avali hindite. **6** Linu ni yeza inako, havava ku sina koko, niya ba inako ya yakwe ya kuletwa kwa mucice. **7** Na leta mwana shwisi, we ntazi, cha mu vungila mu majira male, linu na mulazika muchililo che ñombe, mukuti kahena ku vena chivaka cha masikilo. **8** Kuvena valisi vamitapi vavene mweco chilalo mu mumawa, vava ku lalila mitapi yavo masiku. **9** Iñeloi lya Simwine ni lyalivonahaza ku vali, ni kwava ni nkanya ya Simwine iva niya pazima kuva zimbuluka, imi vava tite tota. **10** Linu iñeloi nilya va cho kuti, musiye ku tiya, mukuti twa mi letela liinzwi i ilotu, lyete lilete ku sanga ku kando ku vantu vonse. **11** Sunu muhazi ava letwa kwenu mwi toropo ya Davida! Nji Keresite Simwine. **12** Ichi nji chisupo chete nichii hewe kwenu, mu mu wane muchiche yo zingeletwe muma jira u lazikit muchililo ce ñombe. **13** Hahaho ni iñeloi ni lina ko kuvena vuungi bwe mpi izwa kwiwulu ivali ku lumbeka ireza, ni icho, **14** "Inkanya kwa ireza mulena wa mawulu, mi kuve ni nkozo hansi mukati ka vantu va tavela." **15** Nikweza hakuti mañeloi ha a yenda kuzwa ku vali kuya kwi wulu, valisi ni vali ambila, tu yende kwa Betelehema, kuka vona ichi chintu chiva chitahali, icho chava twi zivisi Simwine. **16**

Niva hwelela kwateni ni vaka wana Mariya ni Josefa, ni ku vona lukeke lu lele muchililo. **17** Haba mana kumu vona, ni ve zibahaza chi vava wambilwe ku likana nozu muhwile. **18** Vonse vava izuwi ni ba makala ku chiva wambitwe kuzwa ku balisi. **19** Kono Maliya na zwila havusu ku zeza zintu zonse za va zuwi, ku zi vika mu nkulo yakwe. **20** Balisi niva vola, ni va chenchelela ni ku lumba Ireza cha zintu zonse zi vava zuwi ni ku vona, uvu mu ku va wambilwa ku vali. **21** Hakuba kuma mani-mani e zuva li hinda iyanza ni otatwe, ha citwa mupato, na vikwa izina lwa Jesu, izina lyava hewa ku mañeloi naseni ku vumbwa mwi vumo. **22** Impalo ya mazuva ava sakahere ku kulijoloza kwavo ha i hita, kakuya cha mulao wa Mushe, Josefa ni Maliya ni va muleta kwi tempere mwa Jerusalema ku muleta havusu vwakwe kwa Simwine. **23** Muku ūolelwé mu mulawo wa Simwine, "umwi ne umwi mwana shisu wi yalula lupepo mwa vikwe kumbali kwa Simwine". **24** Linu chivaha chitavelo chavo kakuya mukuba telwa mu mulao wa Simwine, "inkuva zovele kamba imkwilimba inini zo vele" **25** Muvone, kuvena mukwame mwa Jerusalema izina lakwe avali njí Simioni imi uzu mukwame ava shiyeme ni ku li neela. Ava lolelele muhazi wa Israere, imi luhuho lu jolola luvena hali. **26** Iva ungulwilwe kwali cha luhuho lujolola kuti kete na vone lufu naseni ku vona Keresite wa Simwine. **27** Che nkelelo ya luhuho, Simiyoni neza mwi tempele. Bazazi hava leta lukeke Jesu, ku mu chita cha kuya ka sico cha mulao, **28** na mu hinda mu mavoko akwe ni ku lumbeka Ireza mi na cho, **29** Hanu u siye muhikana ko a yende mu nkozo, Simwine, chakuya cha liinzwí lyako. **30** Mukuti menso angu ava voni impuluso yako, **31** yo va bakanyi mwi muvusu vwa vantu vonse: **32** Mumuni we nsinulo kuva sa zumini ni nkanya ku vantu vako Israere." **33** Vesi wa muhwile ni vanyina vava makele ka zintu ziva li ku wambiwa ku amana naye. **34** Simiyoni cha va fuyola na cho kwa Mariya inyina wakwe, "Vone, uzu muhwile ketelwe kuwa ni ku vuka kwa vantu vangi mwa Israere imi cha chisupo chi kanitwe- **35** mi ilumo mu li hweze mu luhuho lwako-mukuti muzezeló we nkulo zingi ku letwe he nkanza. **36** Muporofita wa mwanyakazi ava ku sumpwa Anna kwavena. Avali mwana wa Fanuwelu yozwa ku mushovo wa Asha. Ava supele luli. **37** Ava hali ni mwihiyabwe ka zilimo zi hinda iyanza ni zovele. imi avali mufwilwa cha zilimo zina makumi a hinda iyaza ni makumi o tatwe ni zone. Kana ava ku siya itempere kono avali ku tendela cha kulinyima zilyo ni ntapelo, masiku ni kamwi. **38** Cho wo muzuzu, cheza kuvali ni kutanga kuhua vuitumero kwa Ireza mi na wamba ka za muhwile ku zumwi ni zumwi yava lindile ku hazwa kwa Jerusalema. **39** Linu hava mana zonse zivavalí lukela ku chita ka kuya ka mulao

wa Simwine, niva vola kwa Galileya, kwi toropo yavo ya Nazareta. **40** Muhwile na kula ni kuva yo kolete, na ekeza ku vutali, ni chishemo cha Ireza chivena hakwe. **41** Vazazi vakwe vava kuyendanga chilimo ni chilimo kwa Jerusalema ku mukiti we mpaseka. **42** Ha va ni zilimo zine ikumi ni zovele, hape niva yenda kuya ke nako ya chizo ku mukiti. **43** Have kala mazuva avalwa ezwile a mukiti, niva tanga ku voola ku muzi. Imi mushisu nashala mumasule mwa Jerusalema mi vazazi vakwe kena vave zivi. **44** Chiva zeza kuti wina mukati ka chikwata ca vamwi vava vali kuyenda navo, imi niva yenda lwendo lwe zuva Lyonke. Linu ni va tanga ku mu lola mukati ka vakwavo ni bamwakwe. **45** Hava mu vula, niva vola kwa Jerusalema ni ku tanga kumu lola kwateni. **46** Nikwahi ta mazuva otatwe, chi va muwana mwi tempere, ne kele mukati ka muruti, nava tekete ni kuva vuza impuzo. **47** Vonse vava zuwi ku amana naye ni va makala ha ku zuwisia kwakwe ni nkalabo za kwe. **48** Havu muvona, ni va makala. Vanyina ni vawamba kwali, "Mwanangu, cinzi hawatu cita vuti? Teke, vesò neme tuva ku ku saka saka." **49** Nati kuvali, "Cinzi hamu kwete kuni saka? kana muvezivi kuti ni lukela kuva munzuvo ivandanda?" **50** Kono kena vava zuwisisi cha va talusi chawo manzwi. **51** Imi chayenda kuvala kumunzi navo kwa Nazareta ni kuli voza hansi ku vali. Banyina ni va ungula izi zintu zonse munkulo yavo. **52** Linu Jesu na zwila havusu ku kula cha vutali ni ku wera ku chiyemo, ni wera ku chishemo ni Ireza ni vantu.

3 Muchilimo che ikumi ni iyanza cho mubuso wa Tiberiasi Sisare- chikwina bulyo Pontius Pilato abali mibusi wa Judeya, Heroda ibali muyendisi wa Galileya, mwanchakwe Filipe abali kuyendisa chikiliti cha Ituria ni Trakonyisi, mi Lisaniasi abali kuyendisa chikiliti cha Abilene, 2 mwi nako ya vuvusi vwa muprisita mukulwana yo hanzi Ananiasi ni Kaishala-inzwi lye Ireeza ni lyeza kwa Johani mwana Zakaria, mwi ikanda. **3** Aba yendi mu zikiliti zonse zi zimbulukite Jorodani, ku kutaza i nkolobezo ya ku baka ya kuwondela zibi. **4** Sina mukuñolelwé mwi mvuka ya manzwi a Isaya mupolofita, "Inzwi lya yenke lisumpa mwi ikaanda, 'Mu vakanye i nzila ya Simwine, mu wolole inzila zakwe. 5 Mikokolombwa yonse mu izuzwe, mi ilundu ni chi ulu mu zi bozekezwé hansi, ni inzila zi nyonokete muzi wololwe, ni zi baka zisa shiyeme muzi zakwe mu migwagwa, 6 mi inyama zonse muzi bone kuhaza kwe Ireeza." **7** Linu Johani na wamba ku vantu vangi vavalí kwiza kuku kolobezwa kwali, "Inwe muvaana va zihili! Njeni yava mi mameliši kutiya ku vukali vukezite? **8** Linu he, muvike zilyantu ziswanele ku vaaka, mi kanji muti mukati kenu, 'Twina Abrahama che

sheetu,' ni miwambile kuti Ireeza uwola ku busa baana ba Abrahama mwa a mavwe. 9 Nanga hanu ibbeule li bakanyezwe muhiisi wa masamu. Mu kuti i samu lyonse lisahi zilyantu zi lotu mulitemenwe hansi ni ku sohelwa mu mulilo." 10 vungi vungi vwa vantu ni va tanga kumubuza, ni vacho, "Linu aha tuchita vule?" 11 Chetaava nikuti kuvali, "Chikuti muntu wina zizwato zo beeble, ali kauhanyeze ni ya sena, nozuna wina zilyo naye achite cho kuswana." 12 Va kunganyi ba mali naabo niveza kuku kolobeza, mi ni kuchokwali, "Muruti, chinzi chitu lukela kuchita?" 13 Na wamba kwavo, "kanji mukunganyi mali mangii kuhitiliza amwa laelwa ku kunganya." 14 Vamwi masole navo chiva muvuza, ni va cho, "Mi linu iswe vule? Tu swanela ku chita nzi?" Na wamba kubali, "kanji muhindi mali kuyense muntu cha kuhambiliza, imi kanji munyansi muntu cha mafosisa. mulikolwisise kache ntuwelo zenu." 15 Linu vantu hanu hachivava lindile che ntakazo kwiza kwa Kiriste, zumwi no zumwi avali komokelwe mwi nkulo zavo ku amana ni Johani mukuti pona chova njeye Kireste. 16 Johani ne taava cha kuwamba kuvali vonse, "Ka changu, Ni mikolobeza ni menzi, kono zumwi ukezite yokolete tota hita Ime, mi Ime kani swaneli ni ku sumununa mihala ye nsangu zakwe. Mwa mi kolobeze cha Luhuho lu Jolola ni cha mulilo. 17 Chi damiso cha kwe cha haluvuwa cina mwi yanxa lyakwe ku joloza luli lu vuwa lwa kwe ni ku kunganya mahila mu chishete cha kwe. Kono mwa hise buhundu ni mulilo usa zimwa." 18 Ni manzwi mangi a mwi e nsusuwezo hape, Johani na kutaza ivañeli indotu kuvantu. 19 Mi Heroda mibusi ha nyanswa cha kusesa mwihiyavwe wa mwa nce, Herodiasi, mi ni cha zonse zivi zintu Heroda za vapangi, 20 ava weli izi kumi landu yakwe: ne yalila Johani mwi ntolongo. 21 Linu nikwa va kuti, vantu vonse chivavalikukolovezwe, Jesu naye ava kolovezwe. mi haho havali ku lapela, mawulu niye yaluka, 22 Mi Luhuho Lujolola mu chi vumbantu cha vuntu ni lweza cha ku shulumuka hali ubu inkuba, mi inzwi nilya zwa mwi ulu, "U mwanangu wa muswisi, uni saka, Ni kondetwa ka chako." 23 Jesu hatanga ni luko lyakwe, avali kulichunza ku zi limo za makumi otatwe. Ivali mwana (sina muinuhelelw) wa Josefa, mwana wa Heli, 24 mwana wa Matihati, mwana wa Levi, mwana wa Meluchi, mwana wa Janai, mwana wa Josefa. 25 Josefa ivali mwana wa Matatiasi, mwana wa Amosi, mwana wa Nahum, mwana wa Esili, mwana wa Nagayi, 26 mwana wa Mati, mwana wa Matatiasi, mwana wa Seimini, mwana wa Josechi, mwana wa Joda. 27 Joda ivali mwana wa Joanani, mwana wa Rhesa, mwana wa Zerubabeli, mwana wa Saliete, mwana wa Neri, 28 mwana wa Meluchi, mwana wa Adi, mwana wa Kosamu, mwana wa Elumadamu, mwana wa Eri, 29 mwana

wa Joshuwa, mwana wa Elieze, mwana wa Jorimu, mwana wa Matihati, mwana wa Levi. 30 Levi ivali mwana wa Simioni, mwana wa Juda, mwana wa Josefa, mwana wa Jonamu, mwana wa Eliakimu, 31 mwana wa Melea, mwana wa Mena, mwana wa Mattata, mwana wa Natani, mwana wa Dafita, 32 mwana wa Jese, mwana wa Obedi, mwana wa Bowazi, mwana wa Salumoni, mwana wa Nahashoni. 33 Nahashoni ivali mwana wa Aminadabu, mwana wa Adimini, mwana wa Arini, mwana wa Hezironi, mwana wa Perezi, mwana wa Juda, 34 mwana wa Jakobo, mwana wa Isaka, mwana wa Aburahama, mwana wa Tera, mwana wa Nahori, 35 mwana wa Serugi, mwana wa Rewu, mwana wa Pelegi, mwana wa Eberi, mwana wa Shelahi. 36 Shelahi ivali mwana wa Kainani, mwana wa afakisadi, mwana wa shemu, mwana wa Nowa, mwana wa Lameki, 37 mwana wa Metusela, mwana wa Enoki, mwana wa Jaredi, mwana wa Mahalalelu, mwana wa Kainani, 38 mwana wa Enosi, mwana wa Sethi, mwana wa Adama, mwana we Ireeza.

4 Linu Jesu, chokwi zula Luhuho Lujolola, hakazwa kulgizi

Iwa Jodani, mi ava yendiswe Luhuho mwi halaupa. 2 havena mazuva ena makumi one nalikiwa kwa javulusi. Kakwina cha va lile mwao mazuva, mi kuma manisilizo eyo inako chava fwile inzala. 3 Javulusi cha wamba kwali, "Haiva u Mwana we Ireeza, ulaele ilibwe ive chinkwa." 4 Jesu cha mwitava, "Kuñoletwe, Muntu kahali vulyo ha chinkwa." 5 Linu javulusi cha mutwala ha chivaka chile, ni ku mutondeza mivuso yonse ye inkanda hohwaho vulyo. 6 Javulusi cha wamba kwali, "Ka ni kuhe vuyendisi bwe inkanda ni vuloto vonse, kakuti zivahewa kwangu, mi ni wola kuziha yense uniska. 7 haiva chiwani kuvamela ni kuni kunkwila muive yako." 8 Jesu che tava cha muti, Kuñoletwe, mo kunkwile Simwine Ireeza, mi hape mo mutendele yenke." 9 Linu javulusi cheza kutwala Jesu mwa Jerusalema niku muvika ha chivaka chichilele cha muzako we tempele, mi chati kwali, "Heiva u Mwana we Ireeza, lisohele hansi kuzwa hanu. 10 "Kakuti ku ñoletwe, mwa laele ma ñilo akwe, a amana niwe, aku vukeyele, 11 mi hape, 'Ka akunyemune mama yanxa ao, kuti kenzu u chunchuli itende lyako hebwe.'" 12 Kuku mwitava, Jesu chati, "Ku wambitwe, 'Kenzu viki Simwine Ireeza wako hakulikwa.'" 13 Cwale javulusi ha mana kulika Jesu, cheza ku musiya ni kuyenda haisi imwi inako. 14 Linu Jesu havola mwa Galilea muziho zo Luhuho, indava zi amana naye chize zulankana ku zimbuluka chikiliti chonse. 15 Mi chatanga ku luta mu ma sinagoge avo mi vonse chi va mutembwa. 16 Cha keza mwa Nazareta, mwi tolopo mwa va kulili, mi sina ha i vali chizo chakwe, cheza mu ma sinagoge i va li

zuva lya la Mugivelo, sina ha i vali chizo, cha zima ni ku vala cha ku huweleza. **17** Imbuka ya mupolofita Isaya iva hewa kwali, che yalula imbuka ni kuwana chi vaka hai va ñioletwe, **18** Luhuho lwa Simwene lwina hangu, kakuti a vani singi ku wamba makande malotu ku va shevete. A va ni tumi ku nkonkelza intukuluho ku va suminwe, ku lukulula va lyatililwe, mi ni ku vo zekeza ku vona ku va sa voni, **19** ni ku konkeleza chi limo cha Simwine che nshemuvo.” **20** Che yala imbuka, ni ku i voza ku ya vali muvavaleli ne kala hansi. Menso a vonse va vena mu ma sinagoge a va lolete vulyo hali. **21** Chatanga ku wamba ku vali, “Sunu i intimana chi ye zuzilikizwa ni mu zuwile.” **22** Vonse mwateni chi va va paka ku zavalu ku wamba mi chiva komokiswa cha manzwi e zwile chishemo avali ku zwa mukaholo kakwe. Va vali ku wamba, “Uzu mwana Josefa wa muswisu, nandi kanjeye?” **23** Cha wamba ku vali, “Cheniti ka muwambe iyi inguli kwangu, ‘Inanga, lihoze u mwine. Zonse zitu va zuwi zo va pangia mwa Kapenaumi, pange zi swana ni mu munzi we tolopo yakwo.” **24** Kono cha wamba, “Ni mi wa mbila vu niti kakwina mupolofita yo tambulwa mwi tolopo munzi we tolopo yakwe. **25** Kono mu vuniti ni mi wambila ku vena vafwiliwe vangi mwa Isilaele mwinako ya Eliya, i wulu hali ve yalite zilimo zotatwe ni myezi i ma na iyanza ni chonke, chi kweza inanga ikando mu chi vaka chonse. **26** kono Eliya kena ava tumwa nanga ku umwina wavo, konji kwa Zarefasi mwa Sidoni, ku yo fwililwe ya vali kwi kala mwateni. **27** Kuvali kwina ve mbingwa vangi mwa Isilaele mwi nako ya Elisha mupolofita, kono ka kwina kuvali ya va hozwa kwande ya Namani mwina Siriya.” **28** Vonse vantu va vena mu ma sinagoge chi ve zula kuvenga hava zuwa izi zintu. **29** Chiva zimana, ni ku mu hambiliza kuzwa mwi tolopo. Chiva muhitisa ku mu vika ku impela ya chiwulu hava za kitwe itolopo yavo, kuti va musohele he impela ya chiwulu. **30** Kono cha va hita hakati kavo mi chaya ku chimwi chi vaka. **31** Linu cha na sezumukela mwa Kapenaumi, mwi tolopo ya Galileya, mi ava tangi kuva luta ivali la Mugivelo. **32** Va va komokiswa mulutilo wakwe, kakuti ava wambi ni vuyendisi. **33** Hanu mu masinagoge ku vena mukwame ya vena i dimona-luhuho lusajololi, mi chahuweleza ahulu cha linzwi. **34** “Mawe! tuswanelia kupanganzi nawe, Jesu wa Nazarea? Wakeza ku ku tusinyasinya? Ni kwizi kuti njiveni-Yenke yo Jolola wa Ireza.” **35** Jesu cha kalimela i dimona, chikuti, “Kenzu wambi zwe mukati kakwe!” Cwale aho i dimona li va soheli mukwame hansi mukati kavo, chilyazwa mukati kakwe, mi kena liva muholofazi ni hakuva vulyo. **36** Vantu vonse va va komokwa ahulu, chi va zwila havusu ku wamba zateni zumwi ku zumwi. Chivati, “Kanti manzwi

amushovo nzi aa? U laela luhuho lusajololi che nkamaiso ni zihio mi zi zwa.” **37** Linu makande aa amana naye chi atanga kwi zivankana zivaka ku zimbuluka chikiliti. **38** Linu Jesu chazwa mu ma sinagoge ni kwinjila munzuvo ya Simoni. Hanu makwenyani va Simoni va chanakazi va vakatezwé vutuku bwa kuhisa muvili (isinza), mi chiva mu kumbila cha kuli kombeleza kachakwe. **39** Linu chazima hali ni ku kalimela isinza, mi nilya musiya. Haho vulyo cha zimana ni kutanga ku vatendela. **40** Izuva ha limina, vantu chivaleta vonse va vali kulwala matuku avali ku chinchana chinchana kwa Jesu. Chavika mayanza akwe havali vonse ni kuva hoza. **41** Madimona nao chiazwa muvantu vangi, ni a lila kuhuwa mi natu, “Njewe Mwana we Ireza!” Jesu cha kalimela madimona, mi kena ava azuminini ku wamba, kakuti a vezi kuti ivali nji Kirisite. **42** Izuva haliza ku zwa, chazwa ni kuya ku chivaka chili patite. Chisi cha vantu chi vali kumu lola chi cheza ku chi vaka kwavena. Chi va lika ku mukanisa kuti kanzi azwi havali. **43** Kono chati kuvali, ni swanela ku wamba makande malotu omu muvuso we Ireza ku matolopo mangi, kakuti njivaka hani ni vaka tumwa kunu. **44** Linu cha zwila havusu ku kutaza mu ma sinagoge mane konse kwa Judeya.

5 Linu chikwa chitahala, Mukuti vantu vava kungeene kuzimbuluka Jesu ni kutekeleza linzwi lye Ireza, mi avali kuzimene he iyambezi lya Geneserate. **2** Chavona mato ovele ni avakwitilwe he rizo lye iyambezi. bayambi civava kuzwile mwa teni mi vava kwete kushanza tunyandi twavo. **3** Jesu chechira muvumwi bwato, vuvali bwa Simone, chamucho kuti avusikule chivakazana kuzwa ha hamutunda. Chekala hansi ni ku luta vantu nena mubwato. **4** Hamana kuwamba, cha wamba kwa Simone, “Twale bwato mumenzi male mi musohele tunyandi muchese.” **5** Simone chetaba ni kucho “Simwine twatenda masiku onse, kakwina chitwa chesa, kono cha linzwi lyako, munisohele tunyandi.” **6** Hava chita bulyo, chiva kunganya impalo ingi ye nswi, mane tunyandi twavo tuva kuhaloka. **7** chibawambila ba mwavo mubwato bumwi kuti beze zeba vava tuse. Chiveza ni kwizuza mato onse ovele, linu niva tanga kumina. **8** Kono Simone Pitorosi, havona vulyo, cha wa cha mazwi a Jesu chati, “Zwe kwangu kakuti ni muntu ni muvi, Simwine.” **9** Kakuti avakomoketwe, mane nivonse vavalu kwina naye, haku cheswa kwe nswi zivava hindi. **10** Aha kuva kwina Jakovo ni Johani, vavalu vaanaswisu va Zevedia vavalu kusevelisana ni Simone. Mi Jesu chati kwa Simone “Kanji utiyi, kakuti kuzwa hanu mo mochese vantu.” **11** Haba leta mato avo hansi, civa siya zintu zonse niku mwi chilila. **12**

Hakuva kuti avali kwina imwi toropo, mukwame yabezwile vutuku bwe mbingwa mwavena. Havona Jesu, cha wa cha chifateho ni ku mukumbila, nacho, "Simwine, haiva usaka uwola kuni joloza." 13 mi Jesu cha wolola iyanza lyakwe nikumu kwata, nawamba, "Nisaka jolole." mi haho bulyo imbingwa yakwe chiya zwa kwali. 14 Cha mulaela kuti sanzi awambili muntu, kono cha mucho kuti, "Liyendeze, mi ukalivonahaze kuba purisita mi ukatambike chitabelo cha ku jolozwa kwako, kuya ke taelo ya Mushe, ive vushupi kubali." 15 Kono ikande liamana naye chi lya yenda iñuwa, mi vungi bwa vantu chiva keza hamwina kwiza kumuzuwa na luta, mane nikuhozwa matuku abo. 16 Kono inako ni inako cha zwa nikuya muzivaka zili mumatongo nikuka lapela. 17 Chikwa sika limwi zuva mwawo mazuva lyava kwete kuluta, mi kuvali kwina Mafarisi ni valuti va mulao vavali kwi kele mwateni kuzwila muminzi mingi ichinchana muzikiliti za Galileya ni Judeya, mane ni mwi tolopo ya Jerusalema. Zoho za Simwine zivali kwina naye za kuhzoza. 18 Lyahanu vamwi vakwame chivateza, vavali kuhindite muntu yo lwala vutuku bwaku zuminina ha vulo, vavali kusaka mahitilo a kumwinjilika mukati ni kuka mulalika havusu bwa Jesu. 19

Kana vavali kuwola kuwana mahitilo o kumwinjilika mukati chevaka lya vantu vangi, linu chiva ya hewulu lya chituwa ni ku sezumwina mukwame hateni, havulo bwakwe, mukati ka vantu, hene havusu bwa Jesu. 20 Chakovona kuzumina kwavo, Jesu chati, "mukwame, zivi zako chiza swalelw we." 21 Va ñoli ni ma Farisi chivatanga kuli vuza ichi, nivati, "Njeni uzu yo wamba cha kunyansiliza?" Njeni yowcola kuswalela vuvu konji Ireza yeyena?" 22 Kono Jesu, chalemua zivavalii kuhupula, chetava nikuwamba kuvali, "Chinzi hamukwete kuli vuza vulyo mwinkulo zenu, 23 Njechihi chihuva kukuwamba, 'Zibi zako chiza swalelw,' nikuta kuti 'zimane uyende?' 24 Kono kuti mwizive kuti Mwana Muntu wina inkamaiso zakuswalela zivi hansi, Ni wamba kwako, zimane, 'Hinde vulo bwako mi uyende kwinzuvo yako.'" 25 Haho vulyo cha zimana havusu bwavo ni kunyemuna vulo hava lele. Chavola kwinzuvo yakwe, nakavu kuchenchelela Ireza. 26 Vonse vavakomoketwe niku chenchelela Ireza. Vave zwile kutiya, ni vati "Twavona zintu zihilitize sunu." 27 Hakumana kupangahala izi zintu, Jesu cha zwa mwateni umo mi avavoni Mutelisi we zina lya Levi nekele mwi tente lya kutambwila mitelo. Chamuta kuti, "Ni chilile." 28 Linu Levi cha zimana ni kumwi chilila, kusiya zintu zonse kuma sule. 29 Linu Levi cha ha Jesu zilyo zingi munzuvo yakwe. Muvali kwina vatelisi vangi mwateni ni vantu vamwi vavali shamine he ntafule mi niva kwete kulya navo. 30 Kono Vafarisi ni va ñoli vavo vavakwete kuvilela kuvalutwana vakwe, "chivati, Chinzi

hamulya ni kunywa niva telisi niva vantu vachita vuvu?" 31 Jesu cha vetava, "Vantu vasa Iwali kavasaki musiliki, konji balwala nji musaka. 32 Kena nivakezili kusumpa vantu vashiyeme kuku vaka, kono kusumpa vachita zivi ku ku vaka. 33 Chivawamba kwali, "inako ni nako, valutwana va Johani valinyimanga zilyo niku lapela, ni ba lutwana vava Falisi vachita vulyo navo, kono va lutwana vako valya niku nywa." 34 Jesu chawamba kuvali, "Kana kwina yo wola kuwambila vena hamukiti wa musesi kuti vali nyime zilyo musesi nasina navo?" 35 Kono mazuva akeza hete nazwiswe kuvali musesi, mi aho kavali nyime zilyo." 36 Linu Jesu cha wamba che huko kuvali. "Kakwina muntu yohalula isila hachizwato chihya niku lukila hesila ikulukulu. Mi hachita vulyo, mwahalule chizwato chihya, mi kasila kazwa ha chizwato chihya kete kaswanele ha chizwato chikulukulu. 37 Kakwina yo vika i waine ihya muzivikiro ze waine ze dalo chikulukulu. Mi hachita vulyo i wine ihya muiñatule madalo, Mi iwaine mutikie. Mi zivikilo ze wine ze dalo muiñatuke. 38 Kono i waine ihya iswanelia kubikwa muzibikilo zedalo ziteketek. 39 Mi kakwina yo chita kuti hamana kunywa iwaine yakale yosaka ihya, kakutu ucho kuti, "Yakale ina butuka."

6 chikwachitahala kuti ivali lwe Nsabata, mi Jesu avali kuhita muluwa lwa buheke, mi balutiwa vakwe vavali kwa vutola mitwi ya vuheke ni kulya vuheke. 2 Mi vamwi vava Falisi chivawamba kuti. "Chinzi ho chita chisa swaneli kuchitwa luzuva lwe nsavata?" 3 Cha kumwitava, Jesu chetava kuti, "kena muvavalii chava chiti Davida ha va fwile inzala, iye ni vakwame vavena navo? 4 avayendi mwi nzuvo ye Ireza, avahindi inkonko ivavikitwe muchivaka che Ireza, ni kulya imwi mwateni, nikuhinda imwi chikuha kwateni mane nivavalii kwina naye kuti valye kwateni, nihakuva vulyo zivali kuswanelwa kuliwa va Purisita ka mulao", 5 Chata kuti mwana muntu simwine mane ni wale Nsavata. 6 chikwa chitahala kuti Iwensavata lumwi cheza mu ma Sinagoge nikuka luta vantu mwateni, Mukwame mwavali kwina mwateni yavali kwina iyanza lyakwe lyachilyo livanyonyovete. 7 Va ñoli niva Falisi vavali kumulolete chentokomelo kuvona kapa mwahoze muntu Iwensavata, kuchitila kuti vawane vushupi bwakumu sumina indava. 8 Avezivi zivavalii kuhupula, mi chata mukwame yavena iyanza linyonyoyele, "Zimane wize aha vakuone vantu vonse," Mi mukwame cha zimana haho. 9 Jesu cha wamba, "nimivuza, kana kuzumininwe kuchita vulotu kapa siya zintu lwe Nsavata? Ku chita vuhalo kapa kuvusiya. 10 Linu chava lola vonse niku wamba kuyo lwala, "Wolole iyanza lyako" chachita vulyo mi iyanza lyakwe chilya va hande. 11 Kono vavezwile kuvenge mane chivatanga kuli

wambila mwete vachitile kaha Jesu. 12 Chikwachitahala kuti mwao mazuva cha yenda kuma lundu nikuka lapela. cha zwila havusu niku lapepa masiku onse kwe Ireza. Haiva 13 musihali, cha sumpa valutiwa vakwe, nikuketa vena makumi nivi vele, vava sumpi va Apostola. 14 Mazina ava Apositola ivali nji Simon (wava sumpi Pitorosi), ni mwance, Andulu, Jakovo ni Johani, Filipi, Bartholome, 15 Mateu, Tomasi, Jakovo mwana wa Alufeya, Simone yavali kusupwa Zealote, 16 Judas mwana Jacobo, Ni Judasi Isikariyote, yava vi muveteki. 17 Linu Jesu chakavOla navo kuzwa he lundu navo, cheza kuzimana ha pateme ni chikwata cha valuti vakwe ni vantu vangi vavali kuzwila kwa Judeya, ni Jerusalema ni Tire ni Sidoni. 18 Vavakezi kwiza kuteka kwali ni kwiza kuhozwa matuku avo onse. Vantu vavali kukatazwa luhuho luvi vava hozwa navo. 19 Vantu vonse vavena muchisi vava kulika kumu kwata kakuti ziho zakuhzoa zivali kuzwa kwali, mi avava hozi vonse. 20 Chalola kuva lutiwa vakwe, nikuti, mwina imbuyoti inwe musena chenu, kakuti chenu muvuso wa kwi wilu we Ireza. 21 Imbuyoti njiyenu mufwa inzala hanu, kakuti kamwi kutiswe. mufuyaaultwe inwe mulila hanu kakuti kamu seke. 22 mwina imbuyoti vantu hava mi toya, havasamivali ni kumi tukola, chevaka lya mwana a muntu. 23 Mutabe mwelina izuva mi mulotoke che ntavo. Kakuti kamuve ni mupuzo mukando mwi wulu. Kakuti vakukwavo muvava chitili va Polofita vamwi mwinzila iswana. 24 Kono woo kwenu mufumite, kakuti chiva tambuli inkavelo yenu. 25 Woo kwenu mwi kusi hanu kakuti kamu fwenzala mazuva akeza. Woo kwenu museka hanu, kakuti kamulile ni kuswava kuvusu. 26 woo kwenu vantu hava mitemba, kakuti muvava chitili kuva Polofita va mapa. 27 Kono niwamba kwenu mutekeleze, musake zila zenu mane muchite hande vami toyete. 28 mufuyole vami kuta mi mufuyole vaminyandisa. 29 Yokuwopa kulimi tama, mumu he ni limwi a wope kwateni. Haiva zumwi nahinda chi Jansi chako, muhe ni vulukwe. 30 He kuvonse vakumbila. haiva zumwi nahinda chintu kwako, Zanzi umuwambili kuti achivize. 31 Mosakila kuti vantu vaku chitile, upange vulyo kuvantu. 32 Haiva usaka vulyo vakusaka, cho wana mwateni iwe chinzi. Ni vaezalivi vasaka vava 33 saka. Haiva uchita vulotu kuvaku chita hande, cho voletwa chi? esi ni va ezalivi vachita ziswana, 34 linu ho kalima vulyo vana vowizi kuti vawola kuku vozekeza, chovolelwu chi, niva eza livi vakolotisa va eza livi kuti vavolelwu zi swana. 35 Kono usake zila zako mi uvachite hande. Kolotise nosalindili kutambula chimwi mi mupuzo wako kauve mi kamuve mu vaana va Simwine mukandomukando kakuti iye ushiyeme kuvali tumuli niku vantu vavi. 36 Muve ni chisemo kakuti ishenu wina chisemo.

37 Sanzi u atuli, mi nawe kete u atulwe. Sanzi unyazi mi nawe kete unyaswe. Swalele, mi nawe ko swalelwwe. 38 Uhe nawe ko hewe. cha vungi lutu, vukakatele, zinyungitwe hamwina, niku hasanywa, kasi tikile muchivikilo chako. kakuti vulemi votendesa, muvuseveliswe kwako. 39 linu chaba wambila linu ihuko. "kana muntu yasa voni uwola ku eteleta zumwi yasa voni? Haiva nachita vulyo, vuvele bwavo muva wile mwi lindi. kapa kaku oleki? 40 Mulutiwa kena muku lwana ku muluti wakwe, kono zumwi ni zumwi hamana ku lutiwa chakwizula, uswana ni muluti wakwe. 41 Chinzi holola haka chiti kanini kena mulinso lya mwako, Mi kolemuhi chikando chikutoweze. 42 U wola kw u wamba vule kwa mwako, mwangu nikuzwise chikutoweze, mi nikwina kuti iwe umwine kovonwe chikutoweze mulinso lyako. Inwe mulihele, Tange pili uwwise chikutoweze mulinso lyako, mi mo wole kuvona hande, linu njete uwole kuzwisa china mulinso lya mwako. 43 kakuti kawkina isamu ilotu livika zihantu zi volete, nandi isamu livelete kaliwoli kuvika zihantu zi lotu. 44 Isamu ni isamu lizivahala cha zihanto lyalyo lili vika. Vantu kavawoli kukunganya ma Feiga kwi samu lya miya, kapa manjembere kuzi chachani. 45 Muntu mulotu kuzwilila kuvulotu bwa vuhumi bwina mwinkulo yakwe, uzwisa vulotu, ni muntu muvi ku zwilila ku vuhumi bwa vumi bwina mwinkulo yakwe, uswisa sivi, kuzwilila ku vuhumi bwina mwinkulo yakwe muntu, uzwisa mwinkulo yakwe cha kaholo. 46 Chinzi hamuni sumpa kuti simwine simwinwe, kono kamu mameli zini mi wambila. 47 Muntu ni muntu wiza kwangu ni ku zuwa manzi angu ni kua mamela. Muni mi wamble mwe kalile. 48 Ukola sina muntu yo zaka inzuvo, ya va shii chaku tunga mwivu, ni kuzaka musumo we nzovo hebwe likolete. Mi muunda haukeza, ni menzi mangi kuvuvila he mota lyenuvo, Kono kana abai nyanganisi, kakuti iva zakwa hande. 49 Kono muntu yo zuwa manzi angu kono ka amameli, ukola sina muntu yo zaka inzuvo yakwe he wulu lyevu kusena musumo. Mi menzi ha uvivila he nzovo, chiya wa kapilpili, Mi kusinyeha kwe nzovo kuva mani.

7 Kuzwa Jesu hamana zonse zabali kuwamba bantu nibazuwile, nakenjila mwaKapenauma. 2 Linu muyenzi wachisole abena muhikana yabali kusunwa hahulu kwali, mi abali kulwala ni kusaka kufwa. 3 Muyenzi wachisole nanga zuwa za Jesu, natumina kwali bakulwana ba Majuda, kumukumbila kuti eze njamuhozeze muhikana wakwe. 4 Habati chibasika kwa Jesu, ni bamukumbila chakukakanina, ni batu, "Uyelele kuti umutendele bulyo, 5 mukuti usaka chisi chetu, imi njabatuzakili masinagoge etu." 6 Chobulyo Jesu nazwila habusu munzila yakwe nabo.

Hati chotumbatumba henuvo, muyezi wachisole abatumini balikani bakwe kukamuwambila kuti, Simwine, usiye ulikatazi, kakuli kaniyelele kuti iwe winjile munzuvo yangu. **7** Chelyo ibaka kanilihindi kuti niyelele kwiza kwako, kono uwambe buyo inzwi mi muhikanangu kahole. **8** Mukuti ime name ni muntu wina mwikonde lamulao, ni masole ni bena mwikonde lyangu. Niwambila umwina, 'Yende', mi uyenda, imi kuumwi, 'Wiize', mi wiiza, imi kumuhikanangu, 'Tende ichi', mi uchitenda." **9** Imi Jesu hazuwa buyo, namukomukwa, mi nasandukila kuchisi chibamuichilile nati, "Nimicho kuti, mane nangati mwalsilaele kananibeni kuwanika itumelo ina buyo." **10** Imi linu bana babatumitwe habakabola kunzuvo, nibeza kuwana kuti muhikana chaba nenza. **11** Izo hazimana kutendahala, Jesu abayendi kwitolopo isupwa Naine, mi barutwana bakwe ni chisi ni bayenda naye. **12** Habali kutumbatumba hamenjililo etoloipo, mi hamulole, muntu yofwile abahinditwe, mwana wamuswusu umwina buyo wanyina (yabawfamini), mi chisi chingi chizwa mwitolopo chibena naye. **13** Imi Simwine hamubona, abamufwili maswe inse, imi abawambi kwali nati, "Sanzi ulili." **14** Kuzwaho nichaya kwateni ni kukakwata kuzisamu hababahindile chitumbi, imi babachihindite nibazimana. Nichati, "Murombwana, nikuco kuti, buke." **15** Yofwile nekala ni kutanga kuwamba, mi Jesu namutambika kubanyina. **16** Linu insabo ni chiyabawila bonse, imi chibazwira habusu kubabaza Ireeza, nibati, "Mupolofita yomaniniza ababuswa mukati ketu," mi "Ireeza abaloli hewulu labantu bakwe." **17** Iyi indaba ya Jesu ibahasani mwaJudea yonse ni zikiliti zonse zibambene nanyo. **18** Barutwana ba Johani babamuwambili izi zintu zonse. **19** Kuzwaho Johani nasupa bobele babarutwana bakwe ni kubatumina kwaSimwine nibakati, "Kana nguwe yoswanela kwiza, nandi tuswanela kulola zumwi?" **20** Heti chibasika hafwihi ni Jesu, bakwame nibati, "Johani Mukolobezi wakatutuma kwako zetu kuti, 'kana nguwe yokezite, nandi tuswanela kulola zumwi?'" **21** Mweyo inako Jesu abahozi bantu bangi mumalwalila abo ni mumasukuluko abo ni mwiuhu imbilala, imi ni kubahofu bangi ababahi kubona. **22** Jesu nabeta ba nabacho, "Heti chimwamana kuyenda musipili wenu, mukabihe kwa Johani chimubaboni ni kuzuwa. Bantu babahofu babahewa kubona, ziyanza zibatangi kuyenda, bachienda babanjolozwa, basusu chibasuwa, bantu bafwile bababuswa ni kuhala, mi bahumanehi bawambilwa indava indotu. **23** Muntu yasasiyi kuzumina kwangu chebaka lazitendantu zangu utohonolofezwe." **24** Kumasule abatumwa ba Johani heti chibayenda, Jesu natanga kuwambila zisi kaza Johani. "Chinzi chobayendi kukabona mwihalaupa?

Luhe lunyanganyiswa luhuho. **25** Linu chinzi chobayendi kukabona? Mukwame yozabele zizabalo zinolonolo? Lole, bazabala zizabalo zimaniniza ni bahala mumbombolelwa bema muzibaka zibasimwine. **26** Linu chinzi chobayendi kukabona? Mupolofita na? Eee, niwamba kwenu, ni kuhitilila mupolofita. **27** Uzu njiyena uzo zakwe ziñoletwe, 'Hamulole, nitumina mutuminwa wangu mibusu bwako, Yeti nalukise inzila yako noseni kusika.' **28** Niwamba kwenu, mukati kababahwizumukwa kumwanakazi kakwina mukando kuhita Johani. Nihakubabulyo umwina yomaniniza kubunini mupuso ya Ireeza mukando kumuhita." **29** Bantu bonse habazuwa ichi, kuhindilila batelisa, bababonisi kushiyama kwa Ireeza, chakukolobezwa chekolobezo ya Johani. **30** Linu Bafalisi ni baluti babamaninizi bamulao wa chiJuda babakan zamulero weze Ireeza kuamana navo, mukuti kana babakolobezwa kwa Johani. **31** "Kuchinzi, linu, kuniwola kubambanya bantu bounu murahi? Bakola sina chizi? **32** Bakola sina bahwile bakwete bazanina henkanza, bekala ni kulinsupa ni bati, "Tubamilizizi impeta, kono kanamubazani. Tubamizimbili izimbo zenjinjo, mi kana mubasilisi." **33** Mukuti Johani Mukolobezi abezi nasaali inkonko ni kusanywa iwaine, muwamba kuti, 'Wina idimona.' **34** Mwana Muntu abezi nalya ni kunywa, imi muti, "Mulole, nji shazilyo ni chidakwa, mulikani wabatelisa ni batendi bazine!" **35** Kono butali buzumininwe ni bana bakwe bonse." **36** Lyahanu umwina wa Bafalisi na mema Jesu kukalya naye. Linu Jesu hamana kwinjila munzuvo ya Mufalisi, nekala hetafule kulya. **37** Mi hamulole, kubena mwanakazi mumuleneñi, yabali mutendi wachive. Hazuwa kuti Jesu wina munzuvo ya Mufalisi hetafule, abaleti ijaki ye alabbasitera mwina ioili inunka nenza. **38** Nazimene kumasule akwe hembali ni matende akwe, nallila, natanga kubombisa matende akwe ni zisonzi zakwe, imi nazisinda ni insuki zamutwi wakwe mi nachuchuna matende akwe ni kwasinga ni oili inuka nenza. **39** Mufalisi yabamemete Jesu habona buyo, nahupula munkulo yakwe, nati, kambe uzu mukwame mupolofita, hanu neziba kuti njeni ni kuti mwanakazi wamufuta nzi yomukwete, mukuti mutendi wachive." **40** Jesu namwitaba nati, "Simoni, nina chinisaka kuwamba kwako." Nati, "Chiwambe, Murutii!" **41** Jesu nati, "Mukolotisi zumwi wamasheleñi abena bakoloti bobele. Umwina nakolota ipondo zichta myanda imana iyanza, imi zumwi niyaba makumi amana iyanza. **42** Imi habakangwa kumuliha, nabaswalela bonse. Cheyo inzila, njeni kubali yeti amusake chakumaniniza?" **43** Simoni abamwitabi nati, "Nihupula kuti njozuna yabaswalelwu kukando." Jesu namuti, "Waatula nenza." **44** Jesu abasandukili kumwanakazi ni kuwambila Simoni, "Ubwene uzu mwanakazi. Nibenjili

munzuvo yako. Kana ubanihi menzi amatende angu, kono iye wabombisa matende angu ni zinsonzi zakwe ni kuzisinda ni insuki zakwe. 45 Iwe kana ubanichuchuni, kono iye kuzwa henako yinitanga kwiza kasiite kuchuchuna matende angu. 46 Kana ubetili ioili hamutwi wangu, kono iye abetili matende angu ni ioili inunka bulotu. 47 Chobulyo niti kwako, zive zakwe, zibali zingi, chizaswalelwā → mukuti watondeza kusuna kukando. Kono iye yoswalelwā halikene, usuna halikene. 48 Linu abati kwali, "Zive zako zaswalelwā." 49 Babekele hamwina nibatanga kuambola mukati kabō, "Njeni uzu yoti uwola nanga kuswalela zive?" 50 Kuzwaho Jesu nichati kumwanakazi. "Itumelo yako yakuhaiza. Yende chekozo."

8 Iva pangahali kavaka zana Jesu hatanga kuyenda mumileneri ni mizi, kukutaza ni kuwamba makande malotu kuamana ni mubuso wa Ireza. Ba cita ikumi nibobele babakwina naye, 2 hamwina ni banakazi vava honzi kwi huho imbilala ni matuku; Mariya yava kusumpwa Magadalena, kozo madimona akwana iyanza nitobele abazwiswa; 3 Johana, mwihyabwe wa Chuza, Muyendisi wa Heroda; Susana, ni bamwi vangi vulyo, camazimo, kuya chezo zivavalī kusaka. 4 Yaho chizi chikando chiva kwete kukopana hamwina, mi vantu vavalī kukeza kwali kuzwa mwitoropo ni toropo, ca wamba inguli: 5 "Mulimi abayendi hanze kukavyala imbuto. Haba kubyala, zimwi ziba wili mumungwangwa mi ziba lyatwa hansi, ni zizuni ze wulu ziba mani kuzilya. 6 Zimwi ziba wili mumabwe, linu hacī zikula, ciza nyana, kakuti sekazina mezi. 7 Mi zimwi ziva wili mukati ke miya, mi ciza kulilila hamwina ni ntanga ciza nyana ni kuzihwezola. 8 Kono zimwi ziba wili mwibū lyindotu miciyaleta imbuto amana ikumi mane chovungi. "Jesu hachamana kuwamba izi zintu, chasumpa, "Yense wina matwi azuwa, mumusuye azuwe." 9 Varutwana bakwe ciba muba za intaluso ye nguli. 10 Cawamba, "Inzivo ye nkunutu za mubuso wa Ireza zibahewa kwenu, kono kubamwi ni wamba ce nguli, njokuta kuti kubona kanzi baboni, niku zuwa kanzi ba zuwisisi. 11 Cwale iyi ngi ntaluso ye nguli: Imbuto linzwi lye Ireza. 12 Ina iba wili mwinzila njabana babazuwi, kono dyabulusi wiza kuhinda linzwi mwinkulo zabo, njokuta kuti kanzi bazumini ni ku hazwa. 13 Mi yo mumabwe njabana, bazuwa linzwi nikuli amuhela che ntabo. Kono kabena mihisi; bazumina kenako zana, mi mwi nako yokulikiwa bawa kuwililila. 14 Imbuto ina iva wili mumiya bantu bazuwa linzwi, kono chi bayenda mwinzila zabo, banyanyiswa ke mpilayelo ni chifumi ni minyaka yo buhalo, mihe zihantu zavo kazi buzwi. 15 Kono imbuto ibawili mwibū i lotu, abo njabo, bazuwa kenkulo indotu,

balikwata chokuli sileleza mi vavika zicherentu kenkuinde niku kwatilira. 16 Linu, kakwina zumwi, yomunika ivoni, ni ku bwika hateni itungu kamba kui vika munsi yo bulalo. kono wibika ha mekalō evoni, ilikuti yense winjila abone seli, 17 Ka kakwina chiliwungwile cete nici kangwe kwizibeka, mi kakwina chiliwungwile chete ci kane kwizibahala nikwiza mwii seli. 18 Cwale mutekeleze hande, kozo yo wina, zingi kazihewe kwali, kono ya sena, nanga ca hopula kuba nacho kachihindwe kwali. 19 Cwale banyina ni bance ve chikwame chiva keza kwali, kono kena babezi havumbali bwakwe kebaka lye chizi. 20 Avawambilwa, "Vanyoko ni bance bako vechi kwame vazimene hanze, balindire kukubona," 21 Kono Jesu chavetava ni kuva cho, 'Bamama ni bance bangu vechikwame njabana bazuwa linzwi lya Ireza nikuli panga.' 22 Linu izuba limwi abenjili muchisepe niba rutwana bakwe, mi chaco kubali, "tulutire kweyina imwi imbalī yo lwinzi." Chiva tanga kuzuha, 23 Kono havava kuzuha chaya mwiñonzi. I huho ikando litiza libezi halwizi, mi chisepe chabo ciba kwinqila menzi, mi vavena mu vukavu. 24 Cwale barutwana ba Jesu' chiveza kwali kwiza kumubusa, ni vacho, Simwine! Simwine! chitufwa!" Chabuka niku kalimela luhuho nikubenga kwa menzi mi chikwamana, mi njikwiza ku ntontola. 25 Cwale chawamba kubali, "Intumelo yenu inahi?" Mi vavali kutite, mwinakō se ibatite baba kukomoketwe hape, hape chivatanga kuli buza, "zu cwale njeni, yoha intayelo ku menzi ni ku luhuho, imi zichillila?" 26 Chiba zuhila kuchi kiliti ca Gerasene, ina mwi shirwa lyo Iwizi lwa Galileya, 27 Jesu hakalyata herizo, a vakatanwa mukwame zumwi yaba kwina madimona. Ke nako inde kena aba kuzwete zizavalō, mi kena abakwikala mwizubo abakwikala kuma kumbu. 28 Havona Jesu, chatanga kulila niku wa hansi mi chawamba mumulomo mukando, "usaka kupanganzi name, Jesu, mwana Ireza wina kwiwulu? nikukumbira, kanji uninyandisi." 29 Kaho Jesu ava layili luho lubilala kuzwa mwali. Kaho luba munyandisi kenako inde, nanga aba kusuminwa mahaka ni mihala nikuba mwintokomelo, ava kukosola mahaka niku yendiswa madimona mwinkanda. 30 Cwale Jesu ca muba, "Jeweni inzinza lyako?" chawamba, njime Legiyoni," kakuti madimona mangi ave njili mwali, 31 Chiya wondellela kumukumbila kuti kanji aya tumini mwintolongo. (Abyssos g12) 32 Hanu mulaka mukanda we zugulube zibakwete kulya ku mbali ni chiwulu. Madimona chiya mukumbila kuti aye muzili, cha a zuminina. 33 Cwale madimona chi a zwa ku mukwame nikwi ngila muzigulube, mi mulaka chiwa shetumuka kuyenda mulwizi ni kuka mina. 34 Avo vavakuyendisa zigulube habavona chapangahala, chivatiya ni kukawamba mwintolopo chapangahala ni mukanda. 35

Cwale bantu chiba yenda kukabona chapangahala, Mi hachi vez a kwa Jesu ni kwiza kuwana mukwame uzo kuvalizi madimona, wikele kumatende a Jesu, uwetie nikuba mwingana yakwe, mi vava tiyi 36 Cwale vana vavavoni chiva wambila vantu mukwame yava kunyandiswa madimona mwava hozwa. 37 Cwale vantu vonse ve ntolojo ya Gerasene chiva kumbila Jesu kuti azwe kubali, kakuti vava tiyite a hulu. Cwale chenjila mu chisepe nikubola. 38 Mukwame uzo madimona avazwi kwali chakumbila Jesu kuti ayende naye, kono Jesu chamukanina, cacho kwali, 39 Vole kwinzuvo yako ukawambe kecho ireza wakupangila. Mukwame chayenda munzila yakwe nakaya buwamba chamupangila Jesu. 40 Hanu Jesu ha kavola, chichava chicha muamuhela, kakuli vonse vavakumulindire. 41 Mulole, mukwame yo supwa Jairasi, yabali zumwi wava yendisi wesinagogue, avakezi ni kwiza kuwila kumatende, a Jesu' ni ku mukumbila kuti ayende kwinzubo yakwe 42 kakuli mwanakwe womukazana yenke, wezilimo zekumi nizo bele, chava kufwa. Sina Jesu hava kwina mwinzila, chisi chicha kungana kumuzimbuka. 43 Linu mukulwakazi kwavali kwina yava kulwala vutuku bwa malaha kezilimo zekumi, miava sinyehelwi mashelefi akwe kuvasiliki, kono kenavaholi kuvali. 44 Chakeza kumasule a Jesu nikukwata kumangundero e zi zwato zakwe, yahaho kuzwiza kwakwe chikwa mana. 45 Jesu chawamba, "njeni zuna wani kwata?" Vonse haba sampula, Pitolosi chawamba, "Simwine, chisi ca vanu chikuzimbukite, 46 kono Jesu chawamba, "zumwi wani kwata, kakuti nizi kuti ziho zazwa kwangu. 47 Mukulwakazi habona kuti kasiwoli kuli wungula, cheza nakwete kuchachalika ni kuwila habusu bwakwe, cheza kuliwamba mukati kabantu chinzi cha mukwatira, ni mwavaholeri yahaho. 48 cho kwali mwanangu we chikazana, intumelo yako yahuza, Yende ce nkozo." 49 Nasi kwete kuwamba, zumwi yava kukazwa kwinzuha yo muyendisi ya sinagogue, chawamba, "Mwanako we chikazana chafwa. Kanji ukatazi muruti ahulu." 50 Kono Jesu hazuwa izo, chetava Jairasi, "kanji utiyi; uzumine fela, mi kahole." 51 Hava kezi kwinzuvo, ka kwina yava zumini kwi njila mukati naye, haisi Pitolosi ni Johani ni Jakovo, ni banyina ni vesu bo muhwile. 52 Linu vonse vavali kulila niku vokolola, kono chawamba, "kanji mulili; kafwile kono ulele fela." 53 Kono chiba museka, chokwiziba kuti ufwile. 54 Kono cha muhinda kwianza ni kusupa, kuwamba, muhwire vuwe!" 55 Luhuho lwakwe chilwa vola, mi chavuka yahaho. Chava laya kuti bamuhe chimwi chokulya. 56 Bashemi bakwe vava komokwa, kono chava laya kuti kanji bawambilu muttu chapangahala.

9 Abasumpi bena ikumi ni bobele bonse mi nicabaha maata ni buyendisi heulu la madimona onse ni kuhaza matuku. 2 Nabatuma kukawamba inzwi ni kukahoza balwela. 3 Ni chabawambila nati, "Kanji muhinda chimwi ni chimwi mulwendo lwenu- nanga inkoli, nanga chinkwama, nanga chinkwa, nanga masheleni nanga ingubo zimwi. 4 Inzubo yonse yete mwinjile, mwikale mwateni kuhitila hete nemuyendele. 5 Konse kwete nimuye kobasamatambuli, hamuzwa mwewyo intolojo muzukutule isukuko kumatende enu ive upaki kwinekulyabo." 6 Kuzwaho ni chibanyamuka ni kuyenda muminzi, kuwamba inzwi ni kuhaza konse ko bakaya. 7 Linu Simwine Heroda ha zuwa zonse zi batendahali, na komokwa, mukuti bamwi bat Johani Mukolobezi ababuki kubafwile, 8 kumwi bat Elija chababoneki, kono bamwi bat zumwi wa bapolofita bentanzi abavuki. 9 Heroda ni cha wamba, "Johani ye ni banokoli mutwi hape uzo njeni ye ni zuwile zakwe?" Mi ni chalika kubona. 10 Mi balutwana ha va voola, va wambili Jesu zonse zintu ze va vatendi. Mi ni chavahinda ni kuyenda kungi kuchivaka chilezana kuitolopo isumpwa Betisaida. 11 Kono chisi ha chizuwa bulyo, nichi chamuichilila. A b batambuli ni kuwamba kuvali ka zamuvuso we Reeza, ni kuhaza ba bakusaka kuhozwa. 12 Linu izuba chiliba kuya kuku imina, mi bekumi ni bobele ni chibeza kwali ni chivawamba kuti, "Tumine chisi chiyende kuminzi ituzimbukite ni zivaka zi likungwile ku kaliwanina malalo ni zilyo, kakuti iswe kunu twina muchivaka chi liungwile." 13 Kono ni chawamba kuvali ni cha ti. "Inwe muvahé chimwi chakulya." Ni chi vati, "Katwina nzinkwa zihitilila zimana iyanza ni nswi zobe - haisi iswe ha tuyenda ku ka ulila bantu bonse aba zilyo." 14 (Kuola ku va ni vakwame va bena zikiti zikwanisa iyanza.) I ca co ku Balutwani vakwe, "Muvavike bekale muzikwata ziwoola kusika mumakumi a kwanisa iyanza chikwata ni chikwata." 15 Ni chi vachita bulyo, mi ni chi vavika vanu kuikala hansi. 16 Ni chahinda zinkwa zikwanisa iyanza ni nswi zobe, ni chalola kwiulu, ni ku zitohonolofaza ni kuzi gamona kuzichita tubbalibbali, ni chaha balutwani vakwe kukaha chisi. 17 Bonse ni chibalya ni kuikuta, mi zivashali ni chizatolwa - ni chikwezula zitanda zivena ikumi ni zobe, zatubbali bbali. 18 Kuvezi vuti Jesu ha va kulapela na li yenke, balutwani vakwe va vena naye. A vavuza, ni cha ti, "Chisi chiti njime eni?" 19 Ni chi vetaba, "Johani Mukolobezi. Kono bamwi bat nji Eliya, mi bamwi bat nji zumwi wa bapolofita va kale a vavuki. 20 Ni cha wamba kuvali, "Kono inwe muti nji me ni?" Pitrosi ni chetava ni chati, "Njiwe Keresite we Ireeza." 21 Kono avakalimela chenguzu ku sawambilu muttu zumwi, 22 kuwamba kuti, "Mwana Muntu u swanera kunyandila zintu zingi ni kukanwa

kwa vakulwana va chisi ni basimwine ba maprisita ni bañoli, mi kehaiwe kono mwizuba lya butatu ka vuve." 23 Ni cha wamba kuvali vonse, "Haiva kwina u saka ku ni ichilila, u swanelia kulikana i ye mwine ni kuhinda chifapano chakwe mwizuba ni zuva ni ku ni ichilila. 24 I ye mwine cha vavalela vuhalo bwakwe mwa vusinyehelwe, kono yo sinyehelwa vuhalo bwakwe chevaka lyangu ka vuha. 25 Bulutu njo vuhi kuti muntu aluwe inkanda yonse kono iye na sinyehelwa kapa na lihaya? 26 I ye mwine yo ni swavela ni manzwi angu, na ye mwana Ereeza kamuswabile hachakeza mwikanya yakwe, ni mwikanya ye Reeza ni ya mangelyoi achenete, 27 Kono ni miwambila cheniti, kwina vamwi vazimene hanu ve te ne vakane kubona ifu pili ne vaseni kubona mubuso we Reeza." 28 Haho kwisule amazuva akwanisa iyanza ni wotatwe kuzwa ha vawambili Jesu ao manzwi, ni chahinda Pitolosi ni Johani ni Jakobo ni chivaya kwilundu ku kalapela, 29 Havakwete kulapela, mazimo achifateho chakwe ni cha chincha, mi zizwato zakwe zi vasanduki kutuba. 30 Mi mulole, bakwame vo vere va va kuwamba na ye, Mushe ni Eliya, 31 va vavoneki mwinkanya ibanya. Ba vakuwamba za kuyenda kwake, ku vakusaka kuleta ma maninizo mwa Jerusalema, 32 Linu Pitrosi ni vasekele naye vava kulele ŋozi inkando, kono havavuka ni chi va vona ikanya yakwe ni vakwame vovele va vazimene naye. 33 Mi havayenda kusiya Jesu, Pitrosi ni chati kwali, "Simwine kuluto kuti tuvekunu. Tu zake zitomba zotatwe, chimwi chichako, chimwi nji cha Mushe mi chimwi chi be cha Eliya" (Kana a vezi cha va kuwamba), 34 Ha va kuwamba vulyo, ikope chilyeza ku kubaungula kuvali, mi va batiite ha ve za kuinjila mwikope. 35 Inzwi li va lizwi mwikope, liti. "U zu nji mwanangu wa mwana-kwame, iye ya vaketwa, muteeke kwali. 36 Inzwi halimana kuwamba, Jesu ava wana yenke. Ba ba tontoli mi kakwina muntu ye ba bawambili mu mazuva ao chebababoni. 37 Linu mwizuba li ichilila, ha ba ba kusuka kuzwa helundu, chisi chingi cha musanganya. 38 Mi hamulole mukwame u zwa muchisi ni cha huweleza, ni chati, 39 "Muluti, ni kukumbila kulola ku mwanangu wa muswisi, nji mwanangu yenke. ubwene, luhuho luvu lumuyendisa mi haho uhuwa, ni kumumbindanisa ni kumuletela ifulo kumulomo. Umusiya cha bukukutu ni kukukatala. 40 Ni bakumbili balutwani vako kuti va luzwise kono ba ba kangwi. 41 Jesu a ba vetabi mi abawambi, "Inwe mutetu melo inini baluzubo lu sazumini, mo ni hinde inako ikuma kuhi na nwe ne ni likwete kwenu? Lete mwanako kunu, 42 "Mwana havakwiza luhuho lubi lwamuwisikeza hansi mi lwa mumbindanisa. Kono Jesu akalimela luhuho lubi ni kuholisa mwana, ni ku mubozekeza kubes. 43 Bonse ba komokwa kwa maata e Ireeza. Ne va komoketwe ku zintu

zonse za va chiti, na vcha wamba kwa balutwani vakwe." 44 "Musiye ao manzwi e chile mumatwi enu: Chokuti Mwana e Ireeza ka vetekwe ni kuhewa mumayanza a vantu." 45 kono kana va va zuwisizi chiwambo echo. zi va kupatelwa a bo, kuti kanji ve zivi intaluso. Mi hape chi va va kutiya kuvuza intaluso ya chiwambo echo. 46 Linu inkani chi zatanga mukati kavo zakuti njeni mukulwana mukati kabo. 47 Kono Jesu, alemuha mihupulo yina mwinkulo zabo, ni cha hinda muhwile munini ni kumubika hafuhi naye, 48 ni chati kuvali, "Muntu yense yotambula muhwile chezina lyangu, njime yo tambula; mi u tambula ni ya va ni tumi. I ye yense u boneka bunini mukati kenu mwense nji mukando kwenu." 49 Johani chetava, "Simwine tu baboni muntu yo kwete kutanda badimona chezina lyako ni twa mukanisa, chokuti ka yendeleli naswe." 50 "Kanji mumukanisi," Jesu awamba, "chokuti muntu yense ya samilwisi wina kwenu." 51 Haho mazuva hanze achuta a kutwi atwalwe kwiulu, ni chahupula kulolelela kwa Jerusalema. 52 Ni chatumina ŋusa kubusu bwakwe, mi chivayenda kumunzi wa Masamaria kukalukisa zintu zonse. 53 Kono vantu kana ba bamutambuli, kakuli a ba lolete kuya kwa Jerusalema. 54 Cwale Balutwani bakwe ba Jokobo ni Jahani ha ba bona bulyo, ni chivawamba kuti, "Simwine, kana u saka kuti tulaele mulilo kuzwa kwiulu ni kubasinya bonse? 55 Kono a ba chevuka ni kubanyansa 56 mi ni chibayenda kumunzi u mwi. 57 Ha ba vakuyenda mwinzila, zumwi ni chati kwali, "Ka ni kuicilile konse kwete u ye." 58 Jesu ni chamuitaba. "Basimbwe be na malindi, ni zizuni za kwiulu zina zizumbu, kono Mwana Muntu kena nanga halalika mutwi wakwe." 59 Ni cha wambila muntu zumwi. "Ni icilile," Kono zo ni chati, "Simwine, pili ni lindile ni ka zike bandanda." 60 Kono ni chawamb kwali, "Siye bafwile bazike bafu babo, kono haili iwe, uyende ukawambe inzwi mubule ni bukando ze Impuso ye Ireeza." 61 Zumwi hape ni chati, "Ka ni kuicilile, Simwine, kono pili ni kalaee ve na munzubo yangu." 62 Jesu ni cha mwitava ni chati, "Ka kwina ubika iyanza lyakwe kumpilo ni kuchevuka kwisule u swanelia Mumpuso ye Ireeza,"

10 Linu chinga kwamana izo zintu, Simwine nichaketa bantu bakwana makumi amana iyaza limwina ni ovore Linu nichabatuma bovere bovere, habusu bwakwe mwitolopo ni tolopo mwava kuswanelia kuyenda. 2 Nichawamba kuvali, ikukutulo yingi, linu basinza bache. Nihakubabulyo muvuze Simwine weketulolo atumine bamwi vasinzi mwikutulo yakwe. 3 Muyende mwizila yenu. Mubone, nimitungina hanze sina imbelele zina mukati ka batuhu. 4 Kanjimuhindi chikwama shamashereňi kanjimuhindi mukotana wazizwato kamba isangu. Mi nsezi mulumelisi zumwi ni zumwi yesemusangane

munzila. 5 Izubo ihi neihi yetimwinjile, Chama tangilo muwambe, 'Inkozo ive mweyinu izubo!, 6 Haiva mutu wekoko mwena mukati, Inkozo muiikale hakwe, kono haiva kanji mona, mwivole kwenu. 7 Mwikale mwizubo iswana, mulye ni kunywa zonse zivamiha, muvereki uyelere kuhewa impeyi yakwe. Kanji mukayendi mwintuovo ni nzuvo. 8 Yonse itolojo yente nimwinjire, mi vamitambula, mulye zosezivamiha, 9 mi muhoze vose valwala venakwateni, Muwambe kuvali, 'mutekuti impuso ye Reeza chiyeza hafwihi nanwe.' 10 Inakoyonse hamwinjila mwitolopo mi kava mitambuli, muyende haze lyamingwangwa mi mukatekuti, 11 'Nanga isuko lizwa mwitolopo yavo likakatile kuma ntende enu muliva limi liswa muliva nkunkumwine! Linu mwi zive izi: Impuso ye Reeza chiyeza hafwihi', 12 Ikumbya nimiwambila nitii mwelina izuba lyekatulo Sodoma kapangiwe sinte kuhita yina itolojo. 13 Wina bumai iwe, korazini! Wina bumai iwe Betsaida! Mukuti kakuli zivapangiwa nanwe kambe zivapangiwa ni Tire ni Sidoni, niva vaki kale, kwikalisa niva zwete masaka niku lisnga itwe, 14 Nihakuba bulyo Tire ni sidoni kazipangiwe sinte kuhita inwe mwinako yekatulo kuhita inwe. 15 Iwe, kapenawuma, uhupula konyemunwe kwiwu? Nanta, movozwe hansi mwihile. (Hadēs g86) 16 Iye mwine yoteka kwenu uteka kwangu, linu yomikana ukana name, mukuti yonikana ukana nyabanitumi." 17 Ba makumi akwana iyaza limwina nimakumi ovore nichibakavola nibasangite, nivatakuti, "Simwine, mane ni madimona atuzuwa mwizina lyako." 18 Jesu nichata kuvali, "niva boni satani chowa kwiwu sina invula ivesa. 19 Mubone, nivamihi innguzu zakulyata izoka nitu vumwe, nihewulu lyenguzu zachila, mi kakwina mukwa umwi wete nichi miholofazo kawo. 20 Nihakuva bulyo kanji musangi kezo bulyo, kuti ihoho zami zuwa, linu musange mukuti mazina enu añaletwe mwi mbuka yakwi wulu". 21 Mwego inako iswana nicha taba ahulu Muluhuho Lunjolola, nichatakuti, "ni kulumbeka, Tayo, Simwine wewulu ni ikanda, mukuti izizintu ubaziwungwili vena mano nivazuvisisa, ni kuziwumbwila vana basana vavarutwa, sina vahwilezana, Eni, Ita, Mukuti chivali kusangisa kumbaliyenu." 22 "Zintu zose nivazihewa kwatayo, mukuti kakwina wizi kuti Mwana njozushi mbwiteli Itayo, mi kakwina yowizi Tayo mbwiteli mwanakwe hape yense yonsalwa kumwanakwe kumuzivahaza kwali." 23 Linu nicha sandukira kuvarutwana vakwe ni kuva wambira kwimbali, "Bafuyoletwe avo vantu vavona zintu zimuvwene. 24 Nimilwira, mapolofita vangi ni vasimwine vava sakite kuvona zintu zimuvwene, linu kana vavazivoni, mane nikuzuwa zintu zimuzuwire, imi kana vavazizuwi." 25 Mulole, umwi muruti wamulao wa Majuda nicha zimana kusaka

kumulika, nichati, "Muruti, munipange vuti kuti niwole kuyola vuhalo vusamani?" (aionios g166) 26 Jesu chata kwali, "Chizi chiñoletwe mwimbuka yamulao? Kati wuvala vule?" 27 Linu chinge tava chatakuti, "Mosake simwine lreeza nikulo yako yose ni mozo wakowose, ni nguzu zakozose, ni mizezo yakoyose, ni yovambee naye sina njewe." 28 Jesu nata kwali, "Wetava sinte. Wupange, vovu lyo imi mohale." 29 linu muruti, kulakanamina kuli nyemuna iyemwine, nichata kwa Jesu, "linu univambene naye njeni?" 30 Imi hetava ikalavo Jesu nata kuti, "Mukwame zumwi avakuzwa kwa Jerusalema kuya kwa Jerico. Nicha wila mumayaza avansa, ni chi vamuchupulisa ni kumunyanga zintu zakwe, nichia vamundamona nikumusiya uzuminine. 31 Chetohonolo muprista avakuhita mweyo inzila, chinga muvona, nichia muzimbuluka. 32 Chokuswana mulevi naye, chingasika hachivaka chiswana ni kumubona, nichazimbulukila kumbali. 33 Linu mukwame Wamusamaria, hava kuyenda mweyo inzila, Chinga muvona, chamu nfwila inse. 34 Chamu chunina nikusumina zilavi zakwe, niku chuka ioyili ni veine hateni. Ni kumatatika hembelesa yakwe, nichia muleta mwi hotela, kwiza kumulwalikila mwateni. 35 Imi izuva lichilila chahinda impondo zovere. imi nichaziha mwine we hotela, "imi nichamuwambila kuti, zintu zonse zete notendise, china kabola, munize nikuluwere. 36 Imi njeni kwava votatwe, yo hupula, kuti yava vambene naye hawila tuyaza abansa? 37 'Imi muruti nichatii, "Yava mufwili inse," Jesu nichata kwali, "Yende ukapange ziswana." 38 Linu havava kwavuyenda, niche njila mu munzi wumwi, mwanakazi zumwi yava kusupwa Marea nicha mutambula mwizubo yakwe. 39 Avena mwache wamwanakazana yavakusupwa Maria, yave kele havunsu vvamatende a Simwine niku zuwa mazwi akwe. 40 Kono Marea avapatehete nimitendo mingi yakwhika kuti avayumbule. Nicha yende kwa Jesu, Nikuka cho, "Simwine, kovilaeli kuti mwachangu wanisiya nini seveza neke? linu umuwambile zanituse," 41 imi Simwine nicha mwitava nati, Marea, Marea, uvilaewza nizintu zingi, 42 imi chitu choke chisakahala, linu Maria waketa chintu chilukite, chisa woli kuhindiwa kwali.

11 Kubatendahali imwi inako Jesu haba kulapela muchibaka chimwi, mulutwana yenke chawamba kwali, "Simwine, tulute kulapela sina Johani mwaba lutili balutwani bakwe kulapela." 2 Jesu chati kubali, "Hamulapela muwambe, 'Tayo, izina lyako lijolozwe. Mubuso wako ukeze. 3 Utuhe chinkwa chetu mwi izuba ne zuba. 4 Utu ondere zibi zetu, sina mutu ondera muntu ni muntu yowina mulandu kwetu. Sanzi ututwali mumuliko." 5 Jesu chawamba kubali, "Njeni

kwenu yowina mulikani, mi uyenda kwali hakati kamasiku, nokumuwambila, 'Mulikani, nikolotise zinkwa zotatwe', 6 6 chinga sikira mulikanangu kukazwa munzira, mi kanina chimwi cho kumuyumbula, 7 Yavena mukanti chamuco kuti, 'kanji uni katazi. Mulyango we yaliwa kale, mi bana bangu, bema neme, bema habulalo. Kani oli kubuka ni kukuha nchinkwa.' 8 Nikuwambila, nihasabuki kuti akuhe nchinkwa, kakuli umulikani wakwe. Ibaka lyako lye kundundamenya kwako nosa swabi, mwabuke no kukuha zikwa zingi zosaka. 9 Ime name nikuwambila, kumbile, mi mowane; ngane, mi mowane; ngongote, mi mowi yalwilwe. 10 Muntu yense yokumbila uhewa; mi muntu yongana uwana; mi kumuntu yo ngongota, mweyalwilwe. 11 Mushemu inzi wechi kwame hakati kenu, haiba mwanakwe wechi swesu hamu kumbila inswi, momuhe izoka kapa inswi? 12 Kapa hakumbila iye, kana momuhe kabumwe? 13 Nihakubabulyo, haiba inwe mwina buvi mwizi kuha impo zilotu kubana benu, linu Ishenu yowina kwiulu, kahe zikuma kuhu ku bamukumbila luhuho lujolola?" 14 Imwi inako, Jesu aba kuhindikira hanze indimona, mi ibali satambi. Chikupangahala kuti indimona halizwa, mukwame abali satambi chatanga kuwamba. Chisi chicha komokwa! 15 Linu bamwi bantu chibawamba, Cheziho za Beelzebule, simwine wa madimona, uwresa madimona. 16 Bamwi chibamulika kuti aba tondeze chisupo chizwa kwiulu. 17 Linu Jesu kokwiziba mihupulo yabo, chabawambila kuti, "Mubuso ni mubuso ose olkauhanya ushala niu kauhene, Mi inzubo ili kauhanya iyo ine kaiwe. 18 Haiba Satani uli kauhanya iye mwine, mubuso wakwe uzimana bule? Inwe muwamba kuti ime ni zwisa ihuho ca Beelzebule. 19 Haiba nini zwisa mandimona ca Beelzebule, chwale balutwani benu ba zwisa chani hanze? Bakeñi chezi, mubabe baatuli benu. 20 Kono haiba nizwesa mandimona chomunwe we Ireza, linu muvuso we Ireza chiweza kwenu. 21 Linu mukwame yokolete yokwete zilwiso namamelia izubo yakwe, zibya zakwe zina mwipabalelo ina hande, 22 Linu mukwame yokolete hamukoma, mukwame yokolete uhinda zilwaniso zakwe, mi uzenenga chifumu chakwe. 23 Yase yasena name unisandukile, yasakunganyi name uhasanaya. 24 Luhuho lubi haluzwa kumutu, lu yenda muchibaka chisena menzi ni kungana chibaka cho kupumwira. Halubula, luli wambila, 'Munibole kwizubo kunakazwa.' 25 Halubola, lukawana kuti izubo ifiyelwe ni kubikwa hande. 26 Mi lubola ni kuhinda amwi madimona akwana iyaza nio bele alihita kulunya mi onse enjila nikuhala mwateni. Linu bwikalobwama manimani bozo muntu mubube bubilala nikuhita bwe ntanzi." 27 Kubapangahali vuti, habakuwamba inzi zintu, mwanakazi zumwi aba huwelezi kuhita mazwe a chisi, ni kuwamba

kwali, "Lina itohonolo ibumo liba ku hwizumuki ni beere libakunyonsi." 28 Linu iye chati, "Chobulyo, bema itohonolo njabana bazuwa linzwi lya Ireza nikulili vikira." 29 Linu chisi hachibali kukopana nanga bantu bangi, chotanga kuwamba, "Uwu murahi - murahi mubilala. Usaka chisupo, kono kakwina chisupo chite chihewe kuwuli konji chisupo cha Jonasi. 30 Sina mwababiri Jonasi chisupo kuvene Nenive, Linu ku Mwana wa Muntu mwabe chisupo kounu murahi. 31 Simwine wa mwanakazi welu hati lwa chilyo mwazimane hekatulo ni mukwame wowuni murahi niku banyakans, linu aba kazwi kuma mani - mani a nkanda kwiza kuzuwa maano a Solomoni, mi mubone zumwi kuhita Solomoni kwena hanu. 32 Mukwame wa Nenibe kazimane he nkatalo nowu murahi wa batu ni kuunyaza, Linu baba baki henkutazo ya Jonasi, mi mubone, zumwi mukando kwa Jonasi zunu hanu. 33 Kakwina zumwi, hamana kumunik i lambi, nokulibika mukerima, kamba mwikonde lye chitanda, kono hama biko a lambi iri kuti benjila bawane iseri. 34 Menso ako nji lambi yomubili. Haiba meno oso ena hande, mubili ose wizwire iseli. Kono haiba linso lyako ivi, mubili wako wizwere kerima. 35 Nihakwinabulyo, mutokomere kuti iseli lina kwenu kena kerima. 36 Nihakwinabulyo, mubili wako ose wina iseli, nikusena i mbali yomubili wako mu kerima, Linu mubili wako onse muuswane ubu i lambi haibenya choku njoloza kwako." 37 Hamana kuwamba, Mufalisi chomukumbira kuti bakalye naye kwizubo yakwe, mi Jesu choyenda chokekala ha zilyo. 38 Mufarisi chokomokwa kuti kena aba tangi kusambi naseni kulalila. 39 Kono Simwine chali kwali, "hanu chwale, inwe Mafarisi muchenise inkomoki ni tusuba hanze, kono mukati kenu mwina feela belyavi, nibubilala. 40 Inwe bantu musena ingana! Kena kuti yaba pang'i hanze nijiyena hape yopanga mukati? 41 Muhe ku babotana zina mukati, mi zintu zonse njisezi chene kwenu. 42 Kono bumayi kwenu inwe Mafarisi, kakuli muzwisa chintu chonke kuze kumi, minta ni kumini mwiwa lyezi byalantu, kono kamu bileli niswanero ni lato lya Ireza. Kwina hande kupanga nceswanero ni kusaka Ireza, nikusa kangwa kupanga zimwi zintu nazo. 43 Bumaiye kwenu inwe mafarisi, kakuli musaka zipula zokubusu mu masinagoge ni kulu meriswa chekute kuzibaka zemusika. 44 Bumaye kwenu, kakuli muswana sina makumbu asena maswayo, bantu baalyata niba sezi." 45 Mi muruti zumwi omu lao wama juda chamwitaba nokuwamba kuti, "Muruti, zowamba zitu tuka neswe." 46 Jesu chawamba, "Bumaye kwenu, baruti bomulao! Linu mulemeza batu ni miziyo ibasa oli kuhinda, kono inwe mani kamukwati iyo miziyo ni kanwe kenu konke. 47 Bumaye kwenu, kakuli muzakila ba polofita' makumbu, akubazezel ho, mi bazimu benu

ba babehayi. **48** Mi mwipaki hape niku zamina misebizi yaba ziimu benu, kakuli cheniti luli babe hayi Baporofita, avo makumbu abo akuba zezela ho. **49** Cheri ibaka nalyo, butali bwe Ireza vuva cho, 'Muni tumine kubali bapolofita ni ba apositola, mi mubaba nyandise ni kwihaya bamwi. **50** Uwu murazi, chwale, kababe nikulitabilira, kuamana ni malaha aba polofita avava tiri chinga libatangi ifasi. **51** kuzwa kumalaha a Abele kuya kumalaha a Zakaria, yabe hailwa hakati ka katala ni chihaleho. Eni, niwamba kwenu, Owu murahi kaulitabilile. **52** Bumayi kwenu maruti bo mulao wa Majuda, kakuti chimubahindi inkii yenzibio; inwe mubene kamwinjili mwateni, mi mukanisa abo basaka kwinjila. **53** Jesu hachazwele kwateni, bañoli ni Mafarisi chiba mukananisa ni kumu Iwanisa kuamana zintu zingi, **54** Kulika kumuchesa mumanzwi akwe.

12 Munako zana, chikiti chavantu chibena hamwina, mbwita nibaillyata jo bungi, chatanga kuwamba kuva rutwana bakwe, Mutokomere mulungo wava Farisi, iri kuliha **2** Kono kakwina chinchinte, chete nichii kanwe kwi zibahazwa, **3** Cwale chose cimu va wambi mwififi kachi zibahazwe mwiseli, mi chimubali kushovota mumia ntwi kachi huwerezwe hakantungandi ke zuvo. **4** Ni wamba kwenu balikani, kanji muntiyi behaya mubili, kuzwa ho kavena chimwi chiva ola kupanga, **5** Kono me ni mikalimera kuamana nenii umowola kutiya. Mutiye yenke uzo Hamana kwi haya, wina ziho zo kutumina mwi here, Eye, Ni miwambira, mumutiye. (**Geenna g1067**) **6** Kena kuti tuzuni tukuma he yanza limwina tu uziwa hetenko i likana tukoviri to Vere? Kono nanganti konke kutuli kase hupulwa kwelreza. **7** Kono nangati i mpalo ye nsunki nzenu ivalitwe, Kanji mutiyi. Mwina butokwa kuhita tuzuni tungi. **8** Ni wamba kwenu, yense yo niwamba havusu bwa bantu, Mwana u muntu kaka muwambe naye habusu bwa mañiloyi e Ireza. **9** kono nyense yo nisampula havusu bwa Vvantu kaka sampulwe havunsu bwa mañiloyi e Reza. **10** Yense yo wamba linzwi ivilala kuamana ni mwana wo Muntu, ka wonderwe awo mazwi, kono kozo yo wamba uvivilala kuamana ni Luhuho lu Njolola, kasana a wonderwe. **11** Hasana kava mi lete havusu bwa masinangonge, va yendisi, ni vena ha muvuso, kanji ni muvirerii kuamana nimwete ni mwi tavire ku amana ni kulizimanina, kamba chete ni muwambe, **12** kakuli Luhuho lu Njolola kalumi ka lumi lute mweyo nako chizi chi muswanera kuwamba. **13** Linu zumwi mukati kechisi cha cho kwali, "Muruti, wambire mukulwangu kuti a liyavire chifumu chavayoli name." **14** Jesu cha kwa li, "Mukwame, Jeni wani vika mu atuli kamba muzimanini hakati kenu?" **15** Mi chati kuvali muli tokomere

kobona kuti mulizwisa ku takazo yonse yomuuna, kakuti vuhalpo vo muntu kabwina vulyo hachi fumu chali kunganize muntu." **16** Linu Jesu chava wambira i nguli, ni kuchu luwa lo mukwame yavalii kufumite, luvali kuvikite ahulu, **17** mi chali wambira ni kuchu, chizi chete ni pange kakuli kanina chiviko cho kuvika zilyo zina lima? **18** Cha wamba, i chi jichona chete ni pange. Mu ni wise hansi zishente zangu ni kuzaka zikando ahulku, umo mwete ni vinke vuhenke bwangu vonse ni zimwi zimera zete ni sinze. **19** Muni wambe ku luhuho Iwangu, "luhuho, wina zilyo zingi zisizitwe zonso seberise zirimo zingi. Pumule hande, lye, nwe, unsese." **20** Kono Ireza cha cho kwali, 'Chihole cho mukwame, masiku a nsunu luhuho Iwako luhindwa kwanko, mi nzintu ziwa lukisa, muzive zani?' **21** China mwe kalire muntu yoli kunganyiza chifumu kwali mi kafumite havusu bwe Ireza." **22** Jesu cha wamba kuva lutwana bakwe, "Cwale he nicho kwenu, kanji muvirerii kuamana ni vuhalo bwenu - chizi chese mulye, kamba kuyana nizo mubiri wenu - chinzi chete muzwate. **23** Kakuti vuhalo bwina butokwa kuhita zilyo, mi muviri wina butokwa kuhita zizwato. **24** Mulemuhe ma ñwarara, kuti kava byali kamba kusiza. Kazina zivinko kamba zishete, kono Ireza uzilelra. Muvo vutokwa vule kuhita zizuni! **25** Mi jeni kwenu choku virera u wola kuyekeza i zuva kuvuhalo bwakwe? **26** Cwale haiva kamu oli kupanga nanga nti chitu chinini, chinzi hamu virera kuamana ni nzonse? **27** Mulemuhe tuyanga yanga mutumenena - zikula vule. Kazi sevezi, kamba kuhosa. Kono ni cho kwenu, nanga Salumoni mwi kanya yakwe kenba aba zwatikiwa uvu ji limwi. **28** Haiva Iraza uwatikia lyani lyomukanda, lina kwateni nsunu, mi inzona lizindirwa muhisa, inwe cwale mwa mizwatike vule, mawe inwe ve tumero inini! **29** Kanji mungani zete mulye kamba zete munwe kanji mu vireri. **30** Kakuli inkanda zonse ze fasi bangana inzi nzintu, mi Ishenu wizi kuti musaka inzi zintu. **31** Kono musake mubuso wakwe, mi inzi zintu ka muziyekerezwe. **32** Kanji mutiyi, tumberere tunini, kakuli i shenu i sangitwe kumiha Muvuso. **33** Mu uze maluwo enu mi muhe kuva shevete. Muli pangire ziviko zisa woli kusupala - Vufumu mwi wulu muzisa mani, uko kusengiri vasa mi Ifulapepe kuzisa shinyi. **34** Kakuti kwina chifumu chenu, uko ni inkulo yenu kwete ive nayo. **35** Imunda zenu zisuminwe muma tunga mi malambi enu a zwirenhavusu ni kumbukuka, **36** mi muswane uvu vantu bakwete kulola moyendisi wavo chakavola kumukiti we senso, iri kuti cha keza ni kwiza kungongo ta, yahaho bamwi yalwira mulyango. **37** Imbuyoti yaba bahikana, vesana keza wanikize niva lindire chakeza. Chama niti ni miwambire kuti keza nsumine ziwato zakwe zile mumunda che tunga, ni kuve kalika hasi kuzilyo, mi

mwakeze nikwiza kuva haza. 38 Haiva muyendisi ukeza malunga siku, kamba kalya butatu bwe nako, ni kwiza kuva wana vali tukise, Imbuyoti zavo vahikana. 39 Konohape mwizive inchi, kuti haiva muyendisi we nzovo ave zivite inako iyo musa avali kukeza, nasana a va siyiriri inzuvo yakwe ni ifiatulwa. 40 Mulitukiseze nanwe vulyo, kakuti kamwizi inako iyo mwana o Muntu sana keze.” 41 Pitorosi chati, “Simwine, uwambira iyi nguli kwetu fera, kamba niku vantu vonse?” 42 Mi Simwine chati, “Njeni he you sephala ni katalifa muyendisi simwine yata vike vuyendisi he wulu lya va hikana kuti a kuva hanga zilyo che nako iswanera? 43 Ufuyaaultwe uzo muhikana, uzo muyendisi wakwe keza wane napanga izo hakeza. 44 Cheniti niwamba kwenu kamuvike vuyendisi bwe luwo lyakwe. 45 Kono haiva uzo muhikana nali wambnira mwinkulo ya kwe, ‘Simwine wangu unlyeha kuku vola; mi utanga ku mbupola bahikana vava kwame ni ve chanakazi Vahikana, ni kulya ni nwa, ni kukolwa, 46 simwine wozuna mu hikana kakeze mwizuba lyasa mulindire, ni mwi nako yasenzi mi kamu konsole mutu vindivindi nikumu tumina kuchi vaka chimwi navana vasasepahali. 47 Zuna muhikana, hace zivite mihipulo ya simwine wakwe, mi kena ava lukise kamba kuyendereza mwa sakira, kakaviwe cha mafaindi mangi. 48 Kono uzo yasana a bezivite, kakaviwe chama faindi mache. Zumwi ni zumwi kwali kuherwe a hulu, zingi kazi sakahane kwali, mi kwali vava sephalihulu, kava vuze zingi ahulu kwali. 49 Ni vasezi kuzindira muliro mwi kanda, mi muni sangirwa kuti kamba ciwuva mbukulwa kale. 50 Kono nina i nkolovezo ini swanera kukolovezwa chayo, mi kaini kalikite hande konji chiya lizuziriza! 51 Muhupula kuti ni va kezi kuleta inkozo mwi ikanda? Ne, Ni ki wambira, kono niva leti ikauhano. 52 Cwale kuzwa hanu kuya kuvusu, mukube mwizuvo nyonke inkauhano zeyanza Lyonke - vantu vo tatwe kulyisa vovere, vantu vo vere kulwisa vantu vo tatwe. 53 Kava kauhane mushemi we chikwame kulwisa mwana kwe we chiswisi, ni mwana we chiswisi kulwisa isi; mushemi we chanakazi kulwisa mwanakwe we chikazana, ni mwana kazana kulwisa nyina; mukwenyani we chanakazi kulwisa mukwenyana kwe we chikazana, ni mukwenyani we chikazana kulwisa mukwenyanakwe we chanakazi.” 54 Jesu avali kuwamba ni kuchisi bulyo, “Hamubona i kope lizimana kubwimino, yahaho mu wamba, ‘I vula ikezite; mi iza kuva bulyo. 55 Mi haiva luhuho lo kwiyaza lye chimonso ni hunga, mu wamba, ‘Mukuhise a hulu nsunu; mi kwiza kuva vulyo. 56 Balihere, mwinzi kutoloka mayemo e kanda ni e wulu, linu vule hape hamusezi muku tolokerwa i nako ya hanu? 57 Chinzi hamusa atuli zina hande kwenu? 58 Kakuli haiva no yenda niyo ku zekisa kumu atuli, mu zira ulike ahulu kuti

mumane indava naye, iri kuli kanji naka kutambinki kumu atuli, mi kuti muatuli kanji a kaku tambiki kumu yendisi, mi munyendisi kanji a kakusoheri mwi ntorongo. 59 Ni wamba kwenu, kasana ko zwe mwateri konji hete no lihire ishereñi yama manimani yo kwete.”

13 Cheyo nako vantu vamwi vava mu wambili cha Magalileya avo, malaha, avo, a va kopanyi Pilato ni zitabelo zavo. 2 Jesu ave tabi nati ku vali, Linu muhupula kuti avo Magalileya vena zivi zingi kuhita Magalileya vonse vava nyandiswa che nzila iyi? 3 Nanta, ni mi wambila. Niti, heva ni mu sa lisa lichuli zivi zenu muvонse mo mufwe munzila iswana. 4 Ni heva vantu vene kumi ni valikana iyanza ni vo tatwe, va zwa mwa Siloe avo itawala iva wili ni ku ve haya, muhupula kuti va vena zivi kuhitiliza vamwi vakwame mwa Jerusalema? 5 Nanta, niti kwenu, heva ni musa lichuli zivi zenu mu vonse momu fwe. 6 Jesu ava wambi inguli iyi, muntu zumwi ava vyali isamu lye feiga mwi wa lyakwe lye veine, linu neza kulola kwateni zi hantu ze veine cheza kuvula na nga konke. 7 Mukwame, nati ku mulimi, lolé, cheli zilimo zo tatwe nini za kulola zi hantu kweli samu kono kani wani nanga konke. Liteme, liwe bulyo. Chinzi holi silile ni lishinye vuu? 8 Mulimi, ne tava nati, ‘Mu siye vulo, chinu chilimo, nili, limine ni ku livika mununo. 9 Heva mu livike, zi, hantu, chilimo chi keza, ku lotu, linu, heva ka liviki, mu liteme liwe.’ 10 Linu, Jesu avali ku ruta mwi Sinagoge, le nsavata. 11 Muvone, mwanakazi a vena mwa teni ke zi limo zine kumi ni zi likana iyanza, ni zo tatwe, nena luhuho lubi lwa kufokola, linu, chava koteme musana kana vali ku wola kuzima. 12 Linu, Jesu nga amu bona, ava sumpi kwali nati, “Mwanakazi, niti, chi wa sumununwa ku manyando ako. 13 Cha vika manza heulu lya kwe, mi chenako yonke, cha oloka mi chatemba Ireeza. 14 Linu Mukulwana we Sinagoge cha venga ahulu che vaka lye kuti Jesu ava hozi mwanakazi mwi zuva lye nsavata. Linu muyendisi we Sinagoge ne tava ku chicava nati, kwina mazuva alikane yanza ni zuva limwina, mazuva etu swanelo ku seveza. mwize muhozwé, nanta lye nsavata. 15 Ireeza na mwi tava nati, Inwe mulihele kana kete musumunune imbongolo kapa Iñombe kuitwala ku kunywa menzi le nsavata? 16 Linu kozu mwana Abrahamava yava suminwe kwa Satani zi limo cha zi limo zine kumi ni zilimo zilikane ya nza ni zilimo zo tatwe, linu kene nswanelo yakwe kuti a sumununwe mwi zuva lye nsavata? 17 Sina hava wambi izi zintu, vonse va vali kumu sheununa, vava swabi ahulu. Linu, chonse chi chava chiva sangi ahulu ni kumu temba cha zintu za vatendi. 18 Linu, Jesu chati, muvuso we Reeza wina vule? Imi ka ni

u vambaye ni chi? 19 Kukola uvu lutanga lwe samu luva sohelwa mwiwaa, ni ku kula kuva isamu ikando, mi zizuni zewulu chiza zaka zizumbo kumitavi." 20 Hape chati, "Kani uvambanye nichi muvuso we Reeza? 21 Ku swana sina mulungo wava kopanyi mwanakazi muvusu vvavu roto kuti vu funduluke chi vukopene neza ni vusu vva vuroto. 22 Jesu ava poteli mileni ni minzi havena munzila kuya kwa jerusalem niku va ruta. 23 Zumwi chati kwali, "Simwine, na vache feela vantu vete vapuluswe?" Cwale cha wamba kuvali, 24 Mu lwile kwinjila mu mulyango u kumbene, kakuti, niti kwenu, bungi mu vatavele kwi njila, kono kete va wole kwi njila. 25 Linu mwine we nzuvo havuka, mi cheyela mulyango, linu kamu zimane hanze ni mungongota, ni muti, Simwine, Simwine tusiye twinjile.' Mi ketave ni kucho kwenu, kani mizi inwe kapa muka zwila kuhi.' 26 Linu ka mu wambe, 'Tuvali ni ku nywa havusu bwako mi uva rutu mu makululu etu, 27 linu ketave nati, niti kwenu, kani mizi ku mu kazwila. Muzwe kwa ngu, Inwe mutenda zivi. 28 Ka valile ni ku kwenga meeno, chi va vona Abraham, Isaaka, ni, Jakobo ni vonse va polofita mu muvuso we Reeza, 29 Linu inwe - inwe ka mu zindilwe hanze. Ka vasike kuzwililila ku vuzwe, ku vvimino, upa ni mbowela, ni kwi kala he ntafule mu vuso we Reeza. 30 Mwizive izi, va ma manikizo kava ve ventanzi, ventanzi kavave va ma manikizo. 31 Che nakozana Vafarisi chiveza mi chivati kwali, "Yende mi wikale kunu kakuti Heroda usaka ku kwi haya. 32 Jesu chati, Muyende mi mu ka wamble zuna Luwawa, "vone, ni zwisa madimona, ni kuhaza va lwala sunu, ni zona ni lya vutatu ni sika ku mamani a musevezi wangu.' 33 Linu ni hakuva vulyo, kuni swanelu ku zwila havusu lya sunu, sina haku sa zumi ninwe kwi haya mupolofita kule ni Jerusalema. 34 Jerusalema, Jerusalema, wi haya va polofita ni kuva zinda mavwe avo vava tuminwa kwenu. Chini lakaza ku kunganya vaana venu sina uvu inkuku ikunganya vaana vayo mu mavando, kono ka mu lakazi vulyo. 35 Voone, inzuvo yako ikendetwe. Ni wamba kwako, kete uni vone konji chi wati,' Imbuyoti nji yozo yo keza mwi zina lya Simwine Reeza."

14 Izuba limwi le Savata Jesu a vayendi muzuvo ya mukulwana wavafalisi kukalya inkonko, miva vaku mulolete. 2 Mubone, habusu vwa kwe kuvena mukwame yava kulwala butuku bwa chirunta. 3 Jesu ava kumbili vene inzivo ya mulao ni vafalisi chati: Kana iswanelo kuti muntu yo lwala a olwe ku hozwa le Savata kapa ka ku oleki? 4 Imi vava tuntwele. Jesu ava muondi, ava muhozi, ni ku mulwila kuti ayende. 5 Cha wamba kuvali, njeni kwenu wina manaswisu kapa ipulu iwlile muchisima le Savata ya sati amu zwise muchisima? 6 Kana vava oli kuha inkalabo

kwezi zintu zonse. 7 Linu Jesu cha lemuha kuti ku vava memetwe vava liketeli kwi kala ku zipula zi sephahala, cha wamba che nguli, ku wamba nati kubali, 8 "Ha mu memwa ku mukiti weseso, kanzi mwi kali ku zipula zi sephahala, kuola kuva ni muntu yo memetwe wina mazimo ahita enu. 9 Linu zuna muntu yava mi memi mu vonse ha sika, uwola ku milwila kuti muhe uzu mwi chi baka chenu; Linu che nsoni ka muhinde chipula cha hansi. 10 Linu ha mu memwa muyende ukekale ha chabaka cha hansi nji kuti zuna wa mi mema ha sika mwati kwenu mukwangu, zimane uzwe mu chaba cha hansi uke kale mu chabaka heulu." 11 Linu kamu kutekehe ha vusu vwa vantu vonse vekele hentafule nanwe. Yense muntu uli nuneka kabozwe mwi sole." 12 Jesu chata ku mukweme ya va mumemi kuzilyo za musihali kapa za chitengu, sanzi mu memi va likani niva kwenu, kapa muntu muhumanehi imu vambene naye chinanga amimeme naye, cho kuti kamulihie. 13 Kono hova ni zilyo zi chitengu umeme vashebete, zihole, vasayendi ni vasaboni, 14 Imi mo fuyolwe, kakuti kavaoli kuku vozkeza chimwi kapa kukuliha. Mukuti, molihiwe kenako yoku vaka kuva shiyeme." 15 Imi zumwi yabekele ni Jesu hentafule hazuwa zonse izi zintu abati kuti ufuyolvete yete nalya inkoko mu mubuso we Reeza!" 16 Imi Jesu chata kuti zinwi mukwame, "Ava lukisi zilyo ze chitengu ni kumema bantu bangi. 17 Imi zilyo hazi lukiswa, avatumi zumwi kuvahikana vakwe kukasumpa bonse vamemetwe, 'Mwize, kakuli zonse zintu chiza shiama. 18 Bonse chi vatanga kuha mavaka. Wentazi avati kwali, niva uli iwa, nisaka kuyenda niika libona, ni ondele. 19 Linu zumwi naye chata kuti niva uli mapulu atenda ikumi ni saka ku ka atapisa, ni ondele. 20 Linu zumwi naye chata kuti, 'nji ni sesa hanu, kani oli kusiya va mwihetu, ni ondele kani oli kwiza.' 21 Muhikana ava ka voli kwa nfumwe kwiza kumu wambila zintu zonse. Linu nfumwakwe cha venga ni ku wamba kuti azwe ayende mu ma kululu onse e tolopo ni kuka leta va shebete, zihole, va sayendi mane navana va saboni, 22 Muhikana chati, nfumwangu, zova ni tumi zi petehele linu kusina chivaka cingi.' 23 Nfumwakwe chati ku muhikana wakwe, 'Yende mu makulu makando onse uka sumpe vonse cho kuti inzuvo yangu izule. 24 Linu niti kwako, kakwina kwavo vakwame vava memetwe yete na sole zilyo zangu zi chitengu.'" 25 Linu chisi chi va ku yenda naye, cha chevuka, chati ku vali, 26 "Yense wiza kwangu yasa toyete vesi, vanyina, vamihabwe, vana, vamukulwe ni va nchizye - initi, ni vu halo vvakwe, ka woli ku va mulutwana wangu. 27 Yense ya sa woli ku kulilka muziyo wakwe ni kwiza kwa ngu ka woli ku vuba mulutwana wangu. 28 Njeni kwenu, yo lakaza ku zaka itawala, ya sa oli kwikala hansi ni ku hupula

kapo, wina zi swanelo ku mana ku mana muzako wa kwe. 29 Hamwi, chatanga kete a wole ku mana, vonse vete ni vavone kava tange kumu somoza, ni vati, 30 'Uzu mukwame ava tangite ku zaka linu kana ava woli ku mani.' 31 Simwine nzi, yoya ku kulwa ni simwine zu mwi, ya sati ne kale hansi kapa ku kumbila intuso ku vamwi, ku vona kapa u wola kuya ku nkondo ni va kwame va likana zikiti zina ikumi, ni zumwi simwene yo keza ni mpi ina zikiti zina makumi ovele? 32 Linu heva ka ryo vulyo, linu impi imwi ni sina kule, ka tumine muzimani zumwi ku ka ziminzana zikozo. 33 Cho kuti, linu, yense kwenu ya siyi zonse za kwate kete na wole kuva mulutwana ngu. 34 Mwinyo mu lotu, linu heva mwinyo ha u sampuka, ka u lungwe vule? 35 Linu ka kwina intuso kwi yevu nanga mu sutelo u lindikitwe. Ka u soiwa vulyo. Yense wina matwi aku zuwa, azuwe."

15 Linu vatelisi vonse ni vamwi vaezalivi vavakezite kwa Jesu kukuteka kwali. 2 vonse vafalisi ni vañoli vava kuñuñu, nivati, "Uzu mukwame u tambula vaezalivi, mi mane ulya navo." 3 Jesus avawambi iyi inguli kuvali, nati, 4 "Njeni kwenu, haiva wina imberere zina makumi ekumi imi yonke izova, kete usiye imberere zina makumi akwana iyanza ni makumi one kuvika zikwana iyanza ni zone mwinkanda, nikwichilila ya zova haisi hokayiwana? 5 Linu cwale hayiwana, u yi kulika hamaheta ni kusanga. 6 Hakeza kwi nzovo, usumpa valikani ni niva vambane nivo, nati kuvali, musange nime, nakawana imberere se izovete. 7 Niwamba kwenu nihakuva vulyo, mukuve nikusanga mwi ulu nihaiva muezalivi yenke halitekula, kuhita vantu venä makumi akwana iyanza ni one kuvika vakwana iyanza ni vone vasiyeme vasa lili kulitekula. 8 Kapa zuna mwanakazi yavena muwayawaya we silivelia kwana ikumi, kuti azovelwe hateni yonke, kete a munike i lambi, kufiyela inzuvo, kungana kavutali kutwala chawana muwayawaya. 9 Mi linu hauwana, u sumpa balikani ni vekala he mbali yakwe, nati, musange name, nawana muwayawaya wangu se uzovete. 10 nihakuba vulyo, niwamba kwenu, kwina kusanga mukuva kwa mangelo e Reeza muezalivi yenke ha litekula. 11 Linu Jesu chati, mukwame zumwi avena vanaswisu vovele, 12 mi wachinini cha wambilisa isi, 'Ita, munihe chanda cha chifumu chiwila kwangu,' chava kauhanyeza zibya zakwe. 13 Kena kuvahiti mazuba mangi, wachinini cha kunganya zibya zakwe zonse hamwina zavayoli ni kuya kwinkanda imwi kule, mi uko avaka sinyi mashelinyi akwe, cha kaula zintu zisena itunso, avashinyi mashelenyi akwe muzintu zenkanda. 14 Linu hanu hashinya zintu zonse, inzala ikando ibatasezi inkanda yonse, mi chava ni ntakazo. 15 Cha yenda ni ku kaseveza ku

zumwi yava kuhala mweyo inkanda, yava mutumi kuluwa ku kaha ziguluve zilyo. 16 Mi navatavi kukalya zilyo ziva kuliwa ziguluve kakuti kakwina yava kumuha zilyo. 17 Kono mwan'a swisu wa munini ha ka volelwa ingana, cha wamba, vongayi kuvahikana vaseveza kuva ndanda vena zilyo zingi luli, mi nina kunu, nini fwa inzala! 18 Munizwe kunu mi ni yende kuva ndanda, mi mu ni kawambe kuvali, "Ita, ni bafosekezi iwulu, ni mu meno enu. 19 Kaniswaneli kusumpwa kuti ni mwanenu, mu ni pange feela nibe ni muhikana wenu. 20 Cwale mwan'a swisu wamu nini cha katuka, ni kukeza mibusu bwe isi, ha ba kusina kule, isi cha mu vona, mi chali zuwa masisi, mi cha mutilila ni ku mutula manza ni ku muchunchuna. 21 mwan'a swisu chati kwali, Ita, ni vafosekezi muvuso weulu ni ha meno enu. Ka ni swaneli kuti ni sumpwe kuti ni mwana nenu. 22 Isi chati kuva hikana vakwe, 'Mulete kapilipili inguwo indende indotu, mu mu zwatike, mi mu mu zwatike iseka kumunwe, mu mu zwatike ni nsangu kuma tende. 23 Linu mulete inamani inunite twi ihaye. Tu lye mukiti! 24 Kakuti mwanangu wa mususwi ava fwile. mi hanu u hala, ava zovete, hanu cha wanika. mi chi va sangwa. 25 Linu mwana swisu wa mu kulgana avena kuluwa, ha sika hafuhi ni munzi, ava zuwi inzimbo nikuzana, 26 Cha sumpa zumwi wa va hikana ni ku muvuza kuti izi zintu zi wola kuva chinzi. 27 Muhihikana cha mu wambilisa, mwancako weza mi vesu vamwi haila inkomwana inunite, kakuti wa kavola na liketete. 28 Mwan'a swisu wa mukulwana ava vengi, mi kana avayendi mukati, mi vesi va vakezi hanze, ni kwiza ku ku mu kombelela, 29 Kona che tava isi chati, vone, zonse izi zilimo zi ni va kusevelezi, mi kena ni vacholi mulao wako, mi nahamu kowini ku niha ni haiva kampene kanini kuti nilitavise ni valikani vangu. 30 Kono mwanako heza, ya vaali chifumu ni vanakazi va mahule, u va mwi hayili inkomwana inunite. 31 Vesi chiva wamba kwali, 'Mwanangu, wina name inako yonse, mi chonse cheli changu nji chako, 32 Kono ni kwava hande kuti tusange ni kutava, kakuti mwancako ava fwile mi hanu chahala; ava zovete, mi hanu cha wanika.

16 Jesu naye cha wamba valutwana vakwe, "Kuvema mukwame wa muhumi avena muyendisi wa misevezi yakwe, mi kuva vihiwa kuti muyendisi wa misevezi ya kwe u kwete ku mu sinyeza iluwo lya kwe. 2 Cwale muhumi cha musupa mi chati kwali, 'Zintu nzi zi nizule kuamana niwe? U nihe chakwizula za musevezi wako, ili kuti kese uwzile havusu ni vuyendisi.' 3 Muyendisi cha liwambila, 'chiniswanela kupanga chinzi, hakuva mukulwana choni zwisa musevezi? Ka nina ziho za kusha, mi niswava ku mukumbila. 4 Nizi chini swanelo ku tenda, ili kuti china

zwiswa ha musevezi wangu wa vu yendisi, bantu va ni tambule mu mazuvu avo. 5 Cwale tuyendisi chasupa zumwi ni zumwi ya vaali kukolota si mwin'a kwe, mi cha vuza we ntazi, 'U kolota vukayi simwin'a ngu? 6. 6 Cha wamba, 'Ni kolota makumi ekumi ya byima bya mafuta e oli.' Mi chati kwali, muhinde zikoloti zenu, mwikalé kapili, mi muñole makumi akwana yanza.' 7 Cwale tuyendisi cha wamba ku zumwi, 'mi vukayi yo kolota?' Chati, 'makumi ekumi a vuyima bwa vuroto.' Chati kwali, 'hindé chikoloti mi u ñole makumi akwana yenza ni to tatwe. 8 Simwin'a kwe cha lumba chikombwa chi sa sephahali kakuti ava sevezi mu kusasephala. Vaana ve fasi ilyi vena ahulu mukusa sephala chiva kwete kuseveza ni vantu vavo hita vaana vena mu liseli. (aión g165) 9 Ni wamba kwenu, mutende valikani che nzila za mashenyi a sa sephahali, kutendela kuti chi bwamana, va woole ku mitambula mu mazuvu asamaní. (aiónios g166) 10 lye yo sephala ku zinini mwa sephale ni kuzikando, mi niya sasephali mu zinini kasephali mu zikando. 11 Haiva kena u va sephahali ku ku sevelisa mashelenyi a fosahale, nje ni yeta kusepe mu chifumu che nití? 12 Mi haiva kawini ku sephala mu kusevelisa mashelinyi a vamwi, njeni ya sa kuhe mashelenyi ako u mwine? 13 Ka kwina muhikana yo wola ku seveleza malena vo vele, kusicwalo mwa toye umwi ni kusaka zumwi, mwa kumalele umwi kapa kunyefula zumwi. Ko woli kuseveleza Ereeza ni chifumu. 14 Hanu Vafalisi, va vali kusaka hahulu mashelenyi, va va zuwi zoose inzi, mi chi va museka. 15 Mi chati kuvali, "Mu li shiyamisa mu meno a vantu, kono Ireeza wizi ikulo zenu. Zina zivoneka vulotu mumeeso a vantu kwe Reeza zi fosahale. 16 Mulao ni vapolofita ziva kuseveza kuleta Johani hasika. Ku zwa iyo nako, inzwi' lya muvuso we Reeza li va kutazwa, mi zumwi ni zumwi ava sa kuhambiliza inzila za vo mwateni. 17 Kono kuhuva kwiwulu ni hansi zi mane isi kuti intaku imwi ya mulao sanzi ivi ni mutendo. 18 Yense yo kauhana ni mwanakazi wakwe ni kusesa zumwi u chita vushahi, mi yo sesa mwanakazi ya va kanwa kwa mwihiyabwe naye utenda vushahi. 19 Linu ku vena mukwame ya va humite, ya va kuzwete zi zwato ze pulipera ni line mi mazuba onse ava kulikola chifumu cha kwe. 20 Mukumbizi ava kusumpwa Lazaró ava lele hamulyango, avali kwizwile zilavi muvili wonse. 21 Mi avali kuhala kulya vungululu vu vali kuwa hentafulé ya muhumi, mi kuzwaho, vambwa va vali kukomba zilavi zakwe. 22 Ku vezi kuva kuti mukumbizi chafwa, mi avezi ku hindwa mangeloí ku mutwala kwimbali ya Abrahama. Muhumi naye chafwa mi cha zikwa, 23 mi mu lyangalilo, na sulukulite, cha kotola meno mi cha vona Abrahama nena

vutavule ni Lazaro nena ha chizuva chakwe. (Hadés g86) 24 Cha lila mi chati, Tayo Abrahama, uni zuwile kusasama, mi tumine Lazaro, kuti a tompe munwe wakwe mu menzi mi njá tontoze lulimi lwangu, kakuti ni hile maswe mowu mulilo. 25 Kono Abrahama chati, 'mwan'a ngu, u hupule kuti muvuhalo bwako uva tambuli zako zilotu, mi Lazaro mwinzila iswana ava ku tavela zintu zivilala, kono hanu cho kwete kusengwa sengwa kunu, mi iwe wina mumanyando. 26 Mi kuzwaho zintu zoose, chigodi chickando chivavi mukati, ili kuti avo vasaka kuluta kuzwa kunu kwiza kwako kese vawole, mi kakwina yese awole kuzwa uko kwiza kwetu.' 27 Muhumi chati, ni ku kumbila, Tayo Abrahama, kuti umuni tumine kuzuvo ya tayo 28 kakuti nina vanche vava swisu va tenda yanza - kutendela kuti akava kalimele, kutiya kuti navo chiveza mwe chi chivaka cha masukuluka.' 29 Kono Abrahama chati, veena Mushe ni vapolofita; mu vasiye va tekelezi ku vali.' 30 Muhumi che tava chati, 'Nanta, Tayo Abrahama, kono haiva zumwi na yenda kuvali kuwafwile, mu va lichiule.' 31 Kono Abrahama chati kwali, 'Haiba ni vasa tekelezi kwa Mushe ni vapolofita, kese vaole kuzumina ni haiva wafwile kuti va vuke."

17 Jesu chati kuva lutwana bakwe, "kwina kusakusimwa mukuve ni zintu zete ziwole ku tuletala ku tenda chivi, kono kwina vumai koozo muntu kwete ni zize! 2 Ni kuuvaní ni yutuka kwali haiva ivwe ikando nili vikwa kuzimbuluka insingo yakwe mi na va sohelwa mwi wate, kuhita kuti a letele zumwi kwava va nini kuti sanzi a sihwa inkulo. 3 Multokomele muvune. haiva mukwako va chita chivi, mu kalimere, mi cha linyansa, mu wonderere. 4 Hachita chivi kwako kusikahe yanza ni tovele mwizuna, ni yanza ni tovele na vola kwako, nati, 'na linyansa,' u swanelu ku mu kumu wondera!" 5 Vaapositola va vati kwa Simwine, yekeze intumelo yetu. 6 Simwine chati, kamba muvena intumelo uvu lutanga lwa masitete, ni mu wawambi izi kwi samu lye feiga, U nyukuke, mi ukawwalwe mwi wate,' mi nili vami kukuteki. 7 Kono njeni kwenu, yo wina muhikana yolima kapa kilisa i mberere, yeta wambe kwali haka vola kuzwa kuluwa, 'wize kavu hweluhwelu mi zo wikale tulye'? 8 Keta wambe kwali, ni vakanyeze zakulya, mi mu sumine mambanti mi munihe kutwala china mana kulya nikunwa. linu kuzwa aho njete mulye ni kunwa'? 9 Kalitumeli ku muhikana mukuti watenda ziva laitwe, utenda? 10 Ni hakuba vulyo iwe, hete chiwa wamana zonse zova laitwe, mu wamba, tu vahikana va sena intuso. Twa tenda vulyo ze zi tu telwe kuti tu tende. 11 kuva kezi kuva kuti ha ya kwa Jerusalema, ava hiti vulyo mwi nyinza ya Somaria ni Galilea. 12 Ha va ke njila mu kamwi

kanzi, ava katanwa vakwe vena ikumi va lwala imbingwa, va va zimene vatavule naye 13 chi va katula manzwii avo, nibati, "Jesu, Nfumwetu, tufwile insoni. 14 Ha va vona, chati ku vali, "Mu kali vona haze ku Muprista." kuvezi kuva kuti hava yenda, chi va jolozwa. 15 zumi kuvali havona kuti cha hozwa, cha vola li nzwi linyemukite na temba Ireeza. 16 Cha kuvama hamatende a Jesu, nali tumela kwali, avali Musamaria. 17 Mi che tava, Jesu chati, "Kana vena ikumi va va jolozwa? Vena lyanza ni vone vena kuh? 18 Ka kwina vamwi va vola kwiza kutemba Ireeza. Kunde yo zu muzwakule?" 19 Cha wamba kwali, zime, mi uyende. Intumelo yako ya kuhzoza. 20 Cha vuzwa Vafalisi muvuso wa Ireeza ukeza lili, Jesu cha veta mi chati, "Muvuso wa Ireeza kaukezi ni mu uli tekele. 21 Kau woli kuwambiwa kuti, 'Lole kunu!' kapa, 'Lole kuna!', Muvone, Muvone wa Ireeza wina mwenu." 22 Cha wamba ku valutwana, Mazuva a keza heti ni mutavele kuvona izuva Lyonke ku mazuva a Mwana mutu, kono kete mu avone. 23 Linu kava wambe kwenu, 'Muvone, kuna! Muvone, kuna!' Kono sanzi muiy hanze kapa kuve chilila, 24 imi mumuni kauvenya kwimwi imbali ye wulu ku twala ku yimwi imbali ye wulu, mukuve bulyo ni ku Mwana Muntu mwi zuva lyakwe. 25 Kono che ntazi uswanelia ku sukuluka mu zintu zingi ni ku kanwa kolu lusika. 26 Sina mu ku vatenda halili ku ma zuva a Nuwe, mwete ni ku tendahalele mu mazuva a Mwana muntu. 27 Va valyi, va vanwi, va vasesi, ni kusesisa, kutwala Nuwe he njila mwa Areka - mi chikweza munda mukando ni kwiza kuveha vonse. 28 Sina vulyo mukuvapanga halili ku mazuva a lota, va valyi, kunwa, ku ula, ku wuza, ku vwala, ni ku zaka. 29 Kono izuva lya zwa lota mwa Sodoma, mulilu uva soki ni silufula kwii wulu mi va ve haiwa vonse. 30 kuzwa ku mukwa uswana kuve vulyo ni mwi zuva lyete a voneke Mwana muntu. 31 Mwe lyo izuva, wina he wulu lye nzovo sanzi ashetumukeli mwate ku kahinda chifumu chakwe. Mi yo wina muluwa sanzi avoli. 32 Muhupule mwihiawwe wa lota. 33 Yense yo saka kuwana buhalo vwakwe mwa vu sinyehelwe. Kono yonse yo sinyehelwa vuhalo vwakwe ka vu vusilele. 34 Nimi wambila, mwawo masiku, mukuve ni bantu vovele hamumbeta wu mwina. Umwina ka hindwe, mi umwina ka shale. 35 Ka kuve ni vakulwakazi vo vele vete va kutwa hamwina. Umwina mwa hindwe, mi umwina mwa shale." 36 Vo vele muluwa, umwina mwa hindwe, mi umwina mwa shale. 37 Chiva muvuza, "Kuhi, Simwine? Mi chati kuvali, "Kwina muvili, njoko makuvi nao kwete aka kunganele.

18 Linu cha wambe nguli kuvali muva swanelela ku lapelela mi kanzi va zwafi ku wamba vulyo, 2 kuvena

muleneñi u mwi mukuvena, Mwatuli ya sana vali kutiye Ireeza ni kusa kuteka vantu. 3 Linu ku vene Imbelwa mu muleneñi mi i vali kwizanga, nati, unituse ni wane ku atulelwa kozo ini zeka naye.' 4 Chenako nde kana va tavele ku mutusa, linu chenako zana chati, kwali iye mwine, nga kuti kani tiyi Ireeza nanga ku kuteka vantu. 5 Linu uzu mukulwakazi we Mbelwa yoni kateze. Linu, kani mutuse ku nkatalo, ili kuti kanzi ani katazi kwi zanga kwa ngu.'" 6 Linu Ireeza chati, Mujuwe, mutekeleze ku mu atuli za wamba. 7 Linu Ireeza kete ashemuve va ketetwe, avo va lilila kwali masiku ni musihali? Na, kana mwa liyeho ku vali? 8 Ni mi lwlite kuti ka shemuve vonse cha kuli tahanelia Ni hakuva vulyo Mwana a Mukwame cheza, Chavu saku sima, keze a wane ntumelo mu nkanda?" 9 Linu haho cha wambe, nguli ku vamwi avo vava shushwezwa avo vene kuva va shiyeme imi vavalu ku sheununa vamwi vantu, 10 Va kwame vo vele, vava yendi mwi Tempele kuku lapela zu mwi avali Mufalisi zu mwi avali Mutelisi. 11 Mufalisi cha zima ni ku lapela manzwi aa kwali iye mwine, Ireeza, ni litumela kwako, ka kuti kani swani sina vantu vamwi vasa, va sa jolwele, mahule, kapa uzu Mutelisi. 12 Nili nyimanga zilyo tovele mwi nsunda, ni zwisanga vulishumi ku zonse zini wana.' 13 Kono Mutelisi, Na zimene vuta vule, na sa oli nanga ku nyamuna Menso akwe kwi ulu, na kwete kuli kava- kava achizuva, nati Ireeza, uni zuwile nkulo yutuku, ni tenda zivi.' 14 Niti kwako, uzu Mukwame ava voli kunzuvo yakwe na jolwezwe Kuhita mwakwe, cho kuti muntu yense yo likatula iye mwine ka vozwe haansi mi yo likokoveza iye mwine ka kakatulwe." 15 Vantu vava kuleta kwali ni va hwile vavo, ili kuti ava wonde, kono linu va rutwana nga vavona vulyo vava va kalimeli. 16 Lino Jesu chava sumpila kwali, naati, "Muzuminine va hwile kukeza kwa ngu, mi kanzi mu vakanisi kwiza kwa ngu. Imi Muvuso wa Mulimu nji wavo vaswana navo. 17 Chavu sakusima, niti kwenu, yense ya sate a amuhele muvuso we Ireeza sina munini, kete, enjile momu vuso we Ireeza."

18 Muvusi zumwi cha mu vuza, nati, Muruti mulotu, moni tende vule kuti ni luwe muvuso we Ireeza?" (*aiōnios g166*)

19 Jesu chati kwali, uni sumpilazi Mulotu? kakwina muntu mulotu, kwande Ireeza yeke. 20 Wizi milao ine kumi, kanzi uvuki, kanzi wihai, kanzi wi vii, kanzi uhi vupaki vwa mapa, ukuteke vesu ni va nyoko." 21 Muvusi chati, zonse zo chini va, zikuteki kuzwilila ku vu lombwana bwangu." 22 Linu Jesu nga zuwa bulyo, cha muwambila nati kwina chonke chosena uswanelia ku uza zako zonse zokwete ni ku yavelela va votana, mi ko wane chifuma cha kwi ulu, linu wize uni chilile." 23 Linu Muhumanehi nga zuwa izi zintu. Chava yo swavite ahulu. Sina avali Muhumanehi ahulu. 24 Linu, Jesu cha

muvona kuti uswavite ahulu mi chati, ku kukutu vule kwavo, va humanehi kukwinjila mumu vuso we Ireeza! 25 Imi ku huva ku nkamele kuku njila mulinso lye ndonga, ku hita mu Humanehi kwinjila mumu vuso we Ireeza.' 26 Avo vava tekeleze chivati, linu nji vani vete va puluswe? 27 "Jesu chee tava, nati zintu zisa woliki ku vantu zi woleka kwe Ireeza." 28 Pitrosi chati, "linu, tuvayi zintu zonse zivali zetu ni kukwichilila." 29 Jesu cha wamba kuvali, Chavu sakusima, ni wamba kwenu niti kakwina kwenu umwina ya vasiyi inzuvo yakwe kapa Mwihiyawwe, kapa vana vakwe, nchiziyakwe, kapa vashemi vakwe, vakeni cha muvuso we Ireeza. 30 Yasate atambule kuhitiliza muno'munkanda ni munkanda ikeza, muvuhalo vusa mani." (aiōn g165, aiōnios g166) 31 Nga a kunganya va rutwana vakwe vene kumi, ni vovele, chava wambila nati, "muvone, chitukaya kwa Jerusalema mi ni zintu zonse ziñioletwe ku vapoloftita cha Mwana Mukwame kazi zuzilikizwe. 32 Kakuti kahewe mu manza avo vasezi Ireeze. mi, kava musomoze ni ku musheununa kumunyandisa ni kumu swila mate. 33 Chiva mushimeha ni kumwi haya mi mwi zuva lyavu tatu ka vuve hape." 34 Kena vava zuwisisi chimwi kwezi zintu mi aya manzwi ava humbitwe kuvali, mi kana vava zuwi mwi zintu zava wambi. 35 Ku vezi vulyo sina Jesu chava atumele munzi wa Jeriko, mukwame wa chivofu ave kele hembali ne kululu na vu kumbila kuvantu, 36 cha zuwa inyangela ni hitite, cha vuza ziva ku tendahala, 37 chiva muwambila kuti nji Jesu wa Nazareta yo hitite he mbali. 38 Linu, Mukwame wa chivofu cha, huweleza, nati, "Jésu Mwana Davida, uni fwile nkumbu." 39 vamwi vavali kwenda avusu, chi va mu kalimela Mukwame wa chivofu, ku muwambila kuti atontole. Kono nja huweleza kuhitiliza, Mwana Davida, uni fwile nkumbu." 40 Jesu cha zimana ni kulaela vakwame kuti vamu lete kwali. Linu mukwame wa chivofu avena hafwi, Jesu cha muvuza, 41 "Usaka kuti ni kutendele nzi?" chati, "Simwine nisaka ku hewa ku vona." 42 Jesu chati kwali, Linu tambule ku vona. Intumelo yako chi ya kuhoza." 43 Chenako imwina chata mbula ku vona mi cha mwi chililia, nakavu lumbeke Ireeza. Ha kuvonwe zi, Vantu vonse chiva tanga kulumbeka Ireeza.

19 Jesu abe njili ni ku hita mukati ka Jeriko. 2 Imi, kubena mukwame aba ku sumpwa Zakia. A bali mukulwana ku balihisi mi a baku fumite. 3 A ba kulika ku bona kuti kanti Jesu njeni, kono kana aba kuwola kubona kwi shila lye chikwata, bakeñi cha kuti abali mufwihi. 4 Mi cha tilila ku busu bwa bantu ni kukantanta kwi isamu lya sikomore kuti amubone, kakuti Jesu kwa bakuhitila. 5 Mi Jesu ha sika hecho chibaka, cha lola kwiwulu mi cha muwambila kuti, "Zakia, suke hansi

kakuhwela, mukuti sunu nikekala kwi nzubo ya ko." 6 Cha suka kapili, kwi za hansi mi chamutambula na tabite. 7 Mi bantu haba bona vulyo, chi ba bilela, chiba wamba, "Cha yenda kukupotela mukwame wina chibi." 8 Zakia cha zimana mi cha wamba kwe Ireeza kuti, "Bone, Ireeza, ni bahi imbalu yimwi ye ntuntu yangu kubanjobwe, mi heba kwina yenke uni bachegele ni chimwi, ka nimu bozekeze zone." 9 Jesu cha wamba kwali, "Sunu i puluso yeza mwi nzubo yako, kakuti nawe u mwana wa Abrahama. 10 Mukuti Mwana a Muntu a ba kezi ku gana ni ku haza bantu ba zobete." 11 Mi haba zuwa izo zintu, cha zwila habusu ku wamba mi na wamba che nguli, kakuti cha bena hafwihi ni Jerusalema, mi baba kuhupula kuti mubuso we Ireeza chiu bena hafwihi ni kwiza. 12 Cha wamba, "Zumwi kuluzubo lwa busimwine cha yenda kule mwi nkanda kukali wanina mubuso ni ku kabola." 13 Cha sumpa i kumi lya bahikana ba kwe, cha baha ikumi lye pondo lya masheleni, mi cha wamba ku bali kuti, "Mu pange mu ku wuza ku lindila chi naka bola. 14 Kono ba mushobo wakwe chi ba mutoya mi chi ba tumina chikwata chabazimanini mwisule lyakwe, mi ni ba wamba kuti, "Kese tu siye uzu muntu kuti atu yendise." 15 Chi zapangahala haka bola hape, ha mana kuka wana mubuso, cha laela bahikana abo baba hewa masheleni kuti basumpwe kwali, kuti eze ezibe kuti kanti nji bukai ibaba wani yahewulu ha baba ku wuza. 16 We ntanzi cheza kwali, na wamba kuti, "Ireeza, ha masheleni ako ni ba pangilikumi lya masheleni hewulu, 17 Yo zwa kuluzubo lwa busimwine cha wamba kwali kuti, "Wa tenda hande, u mu hikana yo shiyeme. Mukuti uba sephalii kuzintu zi nini, ko be imu yendisi hewulu lyekumi lya mileneni." 18 Mi wa bubeli cheza, na wamba kuti, Ma masheleni ako, Ireeza, aa panga i yanza lya masheleni hewulu. 19 "Yo zwa haluzubo lwa busimwine cha wamba kwali kuti, ko yendise i yanza lye mileneñi." 20 Hape zumwi cheza, na wamba kuti, "Ireeza, masheleni ako aa, ni baabikite mwi njila, 21 kakuti ni ba ku tiite, mukuti u muntu yo bambamite. U hindu mosana uba biki, mi ni sinza mosana u ba byali." 22 Wa luzubo lya busimwine cha wamba kwali kuti, "kachi wambo chako ka ni ku atule, iwe muhikana mubi. U bezi kuti ime ni muntu yo bambamite, ni hindu ha ni sana ni ba biki, mi ni sinza mu ni sana ni babyali. 23 Mi chinzi ho sana u ba biki masheleni angu mwi banka, kuti ime chi na kabola, nize ni ahinde ni chimwi hewulu?" 24 Wa luzubo lwa busimwine cha wamba ku bose baba zimene, "Mu hindu masheleni ena kwali, mi mumu he ikumi lya masheleni," 25 Chi ba wamba kwali kuti, Ireeza, wina kale i kumi lya masheleni. 26 Ni wamba kwenu, muntu yese wina u swanezi kuhewa zingi, kono kwa kwe ya seena, niheba

chi na cha kwete ka chi hindwe kwali. 27 Kono zila zangu, abo ba sa ni suni kuti ni ni bayendise, mu ba lete kunu mi mwize mubehaye habusu bwangu." 28 Ha wamba izo zintu, cha zwila habusu, ku yenda kwa Jerusalema. 29 Hati cho chunine ha fwihi ni Bertifage ni Betania, helundu li sumpwa Oliveta, cha tuma balutwana bobebe, 30 na wamba kuti, "Mu yende ha munzi uwo wi chilila, mi chi mwe njila bulyo, ka muwane i mbongolo i seni kwi chilwa. Mu yisumunune mi muiy iete kunu kwangu. 31 Heba kwina yete ami buze, "Chinzi ha mu i sumununa? mu wambe kuti, Ireeza njo i suna." 32 A bo baba tumwitwe baba yendi ni kuka wana i mbongolo bo bulyo mwa ba wambili Jesu. 33 Ha baba ku kwete ku sumununa i mbongolo, bene bayo chiba wamba ku bali kuti, "Chinzi ha mu sumununa i mbongolo?" 34 Chi ba wamba kuti, "Ireeza njo i suni." 35 Chi ba kayi leta kwa Jesu, mi chi ba zala zizwato he mbongolo mi chi be tantika ho Jesu. 36 Ha ba ba ku yenda, chi ba zala chizwato za bo mu nzila. 37 Ha chunina ha chibaka cina zi samu ze olive, bungi bwa balutwana ci ba tanga ku luluweza ni ku temba Ireeza ka muhuwo mukando ka mitendo mi lontu yi baba boni, 38 ni ba wamba kuti, "Kutompwe simwine yo kezite mwi zina lye Ireeza! Kusanga ku be kwi wulu mi ikanya i be hewulu!" 39 Bamwi ku Bafalisi ba sera mu chikwata, chi ba wamba kwali kuti, "Muluti, kalimele balutwana bako." 40 Jesu che taba cha wamba kuti, Ni mi wambila, heba aba ni ba ntontola, ma ñomwe ka a huwe." 41 Cwale Jesu ha chunina ku mulenení, ca lila, 42 na wamba kuti, Kambe u be zibite ze linu i zuba lya ko li ka kuletele ikozo, kono hanu zi patitwe ha meno aksa. 43 Mi mazuba ka akeze hewulu lyako, mi zila zako ka zi ku zimbuluse ni lukwakwa, mi zikuzimbuluke, ni kuku kakatiza imbali zose. 44 Ka ba ku wisikize hasi iwe ni bana bako. Ketení ba siye ibwe hewulu lya limwi, mukuti kena u be zibi Ireeza ha ba kusuni ku kutusa. 45 Jesu che njila mwi keleke ni ku tandila hanze bonse baba ku wuza, 46 na wamba ku bali kuti, "Ku ba ñioletwe, "I nzubo yangu ye ntapelo, kono inwe chi mwa yi tenda inzubo ya basa." 47 Mi Jesu aba ku kutaza izuba ni zuba mwi keleke, ba kulwana ba Mapurisita, ni bañola mane ni bakulwana be cisi, ba ba ku saka ku mwi haya. 48 Kono kana ba ba wani inzila ya ku tenda bulyo, mukuti chisi chonse ci bakumalele ku muzuwa.

20 kubezi zuba Lyonke, linu Jesu abali kuluta ni kuwamba
ku bantu mwi ntepele naluta Izwi, mukulwana wa mapulisita ni bamwi ba kulwana baba kezi kwali nibamwi
2 Baba wambi, chibati kwali, "utu wa mbile ma tanzi au
kwete ku chita ezi zintu? Njeni uzo aba kuhí mata?" 3
Che taba nati kubali, "Name muni mibuze ipuzo. Muni wa

mbile 4 che nkolobezo ya Joani. Iba kuzwa kwiulu kapa ku muntu?" 5 Baba lielezí abobene, chibacho, "Chi twati, 'Izwa kwi ulu,' mwa wambe, 'chinzi ha musa zumini kwali?' 6 Linu chi twati, 'izwa ku muntu,' bonse bantu kaba tuñate, abo baba susu wezwa kuti Joani abali mupolofita," 7 Linu chi betaba kuti kabezi kuži ka zwa. 8 Jesu chati ku bali, "kese nimi wa mbile Inguzu zini chita izi zintu." 9 Cha wambila bantu Inguli, "Muntu cha biala nzi chelantu zakwe muluwa, muntu aba kalimise luwa kuba viali bo muomba, ni kuya kwi nkanda Inako Inde. 10 Chi yasike nako chi kutuma bahikana kubabiali ba muwomba, muhe nzimwi nzi chelantu zizwa muluwa lo muwomba. Baba kutokomela luwa lo muomba baba mukabi, niku musiya mayanza-yanza. 11 Hape cha tuma zumwi muhikana naye baba mukabi, ni kumu nyandisa cha chituhu, niku mutumina naye mayanza-yanza. 12 Chiba tuma zumwi wa butatu naye baba mukavi kumu nongola nzilabi kwali, niku musohela hanze. 13 Linu Simwine wa luwa lomuomba chati, 'Muni chite bule?' Muni tume mwa nangu unisuna. Mwe ndi mubamuhe Ikute.' 14 Kono ba byali ba muomba chiba mubona, chiba wamba mukati kabo, chi ba cho, Uzu nji yena swana. Tumwi haye, tuhinde chi fumu chibe chetu.' 15 Chi ba musohela kunze wo luwa lomuomba, ni kumwi haya. Mihe simwine wa luwa lomuomba mwati nzi kubali? 16 Kakeze ni kwiza kushinya ba byali boluwa lya muwomba, mwahe luwa lomu womba ku bamwi." Mi ha ba zuwa, chiba cho, "Ireeza ukana!" 17 Jesu cha lola kubali, nacho, "Íñolo litalusa nzi? 'Iwwe liba sohiwa bazaki, liba bikwa musumo wo mwinkona?' 18 Nzonde zibawi kweline vwe nziba kosoki hakati. Yense ase awile vwe, muli sinyehe." 19 Bañoli niiba kulwana bama pulisita baba kusuna kubika mayaza abo cheyo nako, babe zibite kuti inguli ya wamba i baku keza kubali. Linu baba ku tiya chi kwata cha bantu. 20 Baba ku mulolete che ntokomelo, baba tumini bantu ba matwela baba lihele kuti abo ba lukite, kuti baka wane muladu mu nzi wambo zakwe, bamu twale kwa bana ba yendisi ni kuba kulwana be chisi. 21 Chi bamu buza, nacho, "Muluti, twizi kuti uba wambi ni kuluta nzilukite, mikana Insusuwezo ye chitulo cha zumwi, kono ubakuluta buniti bwe nzila ye Ireeza. 22 Kana Iswanelo kwetu kuliha mutelo kwa Sesare, kapa bule?" 23 Kono Jesu cha zuwi sisá mizezo yabo, chati kubali, 24 "Muni tondeze ma shelefí. Chi fateho chani chi na hateni?" Chi bacho, 'Sesare.' 25 Chati kubali, "Muhe Sasere zintu za Sasere, ni kwe Ireeza, zintu zakwe Reeza." 26 Kana baba kwizi za kumu kananisa ha ba ku kwete ku wamba hakati habusu bwa bantu. Baba zimene niiba ñuñuna kana baba kwina cho kwi taba. 27 Bu nji bwa Masadduse chi ba keza kwali, yeke ya ba ku wamba kuti ka

kwina kubuka kubafu, **28** chi ba mu buza, chi bat, "Muluti, Mushe aba tuñoleli kuti haiba mukulwe wa mukwame nafwa, nena mwanakazi, mi nasa kwete bana, mukwame uwola kuhinda mwanakazi wamukulwa kwe, niku wanina mukulwe bana. **29** Kuba kwina bana ba bakwame ba tenda iyanza ni bobele, wetanzi aba hindi mwanakazi, aba fwi na sena mwana, **30** niwa bubeli naye. **31** Wa butatu cha muhindia, ubu nya bana be yaza ni bobeli ba bafwi, ka bena bana. **32** Ha ku hinta inako mwanakazi naye chafwa. **33** Mwinako yokubuswa, mwabe mwanakazi wani? Kakuti iyaza nibo bele bakwete iye kuti nji mwanakazi wabo." **34** Jesu cha cho kubali, "Bana be nkanda ba sesa, bahewa maseso. (aiōn g165) **35** Cwale aho njeni njete ahewe chifumu. abo bahindwa ku baba kutekwa mwinako yoku amuhelwa kuba ntu bafwile kuzwa kubafu. (aiōn g165) **36** Mikese ba olele kuzwiliwa kufwa. mukuti ba likanele ni mangeloi ni bana ba Ireeza, bababi bana ba ba buswa. **37** Kuti babafwi baba buswa, naye Mushe aba ntondezwa, kuamana ni chi humbu, kwa ba kusumpa Simwine Ireeza wa Abrahama ni Ireeza wa Isaka ni Ireeza wa Jakobo. **38** Hanu kanji Ireeza wa bafu, kono Ireeza yohala, Linu bonse bahalila kwali." **39** Bamwi ba masika babe tabi, "Muluti, wetaba nenza, **40** "Kana baba bozekezi kubuza nzimwi mpuzo. **41** Jesu chati kubali, "Chizi ha ba wamba kuti Jesu mwana wa Davida? **42** Mukuti Davida iye mwine aba wambi mwi mbuka ya Lisamu, Simwine aba wambi kwa Simwine wa ngu, 'Wikale kubulyo bwe yanza lyangu, **43** konji chi napanga zila zako kuba mayendelo ako.' **44** Davida cha sumpa Jesu, simwine,' linu aho njeni mwana Davida?" **45** Mu kuhzo bantu bonse cha wamba kuba lutwana bakwe," **46** Muzwe kubantu, bera mizezo yoku yenda munzila isalukite, abo basaka ahu lu intumeliso zamanzimo muchibaka cha maunzikizo, mi simwine wikala muma sinangonge, zibaka zasimwine zemikiti. **47** Bamananazubo abanakazi ba fwililwe, nibaba lapelela intapelo inde. Abo kabahewe chikuto chikando.

21 Jesu ha lola aba boni bafumi niba bika impo zabo mwi citanda. **2** A ba boni mwanakazi yo fwililwe yo nyandite habika tuhafu twe pene. **3** Chawamba, Zeniti nami bona, Uzu mwanakazi yo fwililwe wa zwisa kumihita. **4** Mubonse mwa zwisa impo zenu, Kono uzu mwanakazi ya sena chakwe wa mihita ka kuli waleta zonse zakakwete mubu njebwe bwakwe. **5** Bamwi ba bali ku wamba Inkeleke mwiba kabisezwe ka bukwalwa ni mavwe ni mpo, cawamba. **6** Kwezo zintu zimubwene, inako mwikeze kawkina iwwe lyete nilishale kulimwi nilisawi". **7** Chiba muba kuti muluti, Izo kazi tendahale lili? Hape chisupo chete chitondeze kuti kazi

tendahale? **8** ce taba; mumamele, kanzi muchengwa. Bangi kabeze che zina lyangu, Nokucho kuti; Njime kreste, inako chiya chuta, kono kanji mubechilili. **9** Ha muzuwa inkondo ni kuli sandukila, Kanji mutiyi, Izo zintu kazi pangahali pili, kono kanji ma mani mani. **10** Chawamba kubali; Masika kalwise masika amwi; Mushobo ni mushobo kabalwe. **11** Izikinyebo ikando mwi kanda iboneke, Nilufu lungi muzibaka zingi, Ni zala, Nizitiza, Ni zikomosa zikando zizwa kwe lreeza kwi wulu. **12** Izi, ni ziseni kwiza, Bantu kaba milwise kamayaza, Bami sukulule niku mikwitila mu masinagoge, ni mwi tolongo, bami twale kuba simwine, niku ba atuli bezintu kebaka lyezina lyangu. **13** Izo kazi mizile kuti muwambe buniti. **14** Aho muli lemuhele mwi inkulo zenu, kuti kanji mulitukise pili zete muli tabilile kazo. **15** Mukuti ime kanimihe mamzwi ni butali, kuti bami lwisa bakangwe kumi taba ni kumi kananisa. **16** Kamu betekwa niku bazazi benu, niba kwaluzubo benu, niba likani benu, kabe haye bamwi kwenu. **17** Imi kamuトイ we bantu bonse ibaka lyezina lyangu. **18** Imi ka kwina nanta lusuki lu mwina lwete nilu shale kumitwi yenu. **19** Kamu haze ihoho zenu kaku kola kwenu. **20** Chimwa bona Jerusalema izimbukitwe masole mwizibwe kuti kuza kunuka kwayo chiku chunine. **21** linu, bera kwa Judea batilile ku malundu; Bera mu munzi bazwe mo'imi bera mwi kanda kanji bazwimo, ku bolela ku munzi. **22** Mukuti inako yaku bozekeza bantu bubi bwabo, kuti ziñoletwe zi boneke zose. **23** Bukabo kabwizile banakazi ba lihindite niba nyosa mwao mazuba; ka kuti bukabo bukando ka bube kwa nteni mwi kanda; imi bukali kabu sukile abo bantu. **24** Mubawe kabu kali bwe sumo, kaba hapwe batwalwe kubantu bonse, imi jelusalema ka lyatolwe kube kanda mane ba maninine. **25** Zisupo kazi boneke hezuba ni mwezi ni nkani; imi mwi kanda mahasi kahwilwe niku njanja kebaka lya mawate ni masunda. **26** Bantu kaba zumininire kebaka lyo kutiya niku lindila zete zize mwi kanda; ka kuti zina zaho zo kwi wulu muzi nyanganye. **27** Imi kaba bone Mwana wo Muntu heti chokeza mu makope ke zaho ni kanya ikando. **28** Izo chizatanga kwiza; mu loleze meno kwi wulu, Imi muinuke; ka kuli kulukululwa kwenu chi kwina hafwihi. **29** Cha ba wambila inguli, Chati' mubone i samu lye feiga ni zisamu zimwi. **30** Hali tumpa makoba, Imi mwi ziba ni kulemuha kuti imbumbi chiina hafuh. **31** Ka mukwa wina bulyo, ne nwe, hamu bona izo chizi keza, mwina no kwi ziba kuti mubuso we lreeza chi wina hafuh. **32** Kabuniti ni wamba kwenu, ulu luzubo kete lumane, zonse zi seni ku tendahala. **33** Iwulu kali mane ni kanda bulyo; mi manzwi angu kete ni a mane. **34** Imi mu mamele inkulo zenu kanji zi lyanganiswa kulya kwenu, niku kolwa mutoho, niku bilela zo buhalo. **35** mane

ilyo izuba kali miwane kamu litukise; MU kuti kachiwile bonse bazakite mwi kanda yonse. **36** Mi he, mutonde mulapele inako yonse, ili kuti mukole ni kubanduka kwezo zonse zete nizi boneke, ni kwa kwe habusu bwa Mwana Muntu. **37** Jesu abali kulutanga musihali mwi nkeleke imi masiku aba kuzwanga niku ka lindila hachi wulu chisumpwa ze samu lya olive. **38** Imi chichaba chonse chibali kwiza kakusasani mwi nkeleke kuku mutekeleza.

22 Mukiti we inkoko isena mulungo chiuba kwina ha fwihi, uba ku sumpwa Impaseka. **2** Baprista ni Bañoli baba bi ni mulelo wa kwi haya Jesu, kono baba tiyi chichaba. **3** Satani abe njili kwa Judas Isikaliote yabli zumwi wa balutiwa bena ikumi ni bo bele. **4** Judas aba yendi ku Baprista ni Baeteleli ku wambola mwete ba mu betekele ku bali. **5** Baba tabite, ni ku zuminzana ku muha mali. **6** Aba zuminzani, ni ku lola inzila yo kumu lukulwila ku chichaba. **7** Izuba lya mukiti u sena mulungo chi lya sika, li baba ku swanela kuti ingu ye Paseka i haiwe. **8** Jesu aba tumi Peter ni Joani kuti baka lukise i paseka kuti balye, **9** Chiba mubuza kuti, Ko saka kuti tuka lukise njo kuhi? **10** Aba be tabi, "Mu ni teke, Chi mwa ke njila mu munzi momu shangane Mukwame yo hindite kahambwe ka menzi. Mumwi chilile mwi nzubo yete ake njile. **11** Imi mu mu wamble si nzubo kuti, Muluti u wamba kwenu, Inzubo mwete a lile i paseka ni ba Lutwana bakwe inahi?" **12** Mwa mi tondeze inzubo ina kwi wulu inkando i lukiswe. Mulukise mwa teni. **13** Mi chi ba yenda, ni ku wana mwa ba ba teli, imi chiba lukisa ipaseka. **14** Inako ha i sika, che kala he ntafule ni ba lutwana. **15** Imi cha ba cho kuti, ni lakaza hahulu ku lya i paseka nenwe hani seni ku zuwiswa kuchisa. **16** Linu ni wamba kwenu, kuti kani li i paseka hesi chiye zibiswa mu mubuso wa Mulimu. **17** Jesu cha hinda i nkomoki, ha manaku litumela, ni ku cho kuti muhindie ichi muli abele. **18** linu chati ku bali, kete ni nwe i waine hape hesi mubuso wa Ireeza chi weza. **19** Cwale cha hinda chinkwa, ha mana ku litumela, cha chi komauna, ni ku baha ni ku cho kuti," uwu nji mubili wangu mu lye nje nkupuzo yangu." **20** Cha hinda i nkomoki che nzila i swana haba mana kulalila, chati, iyi inkomoki chilikani chetu ka malaha, angu ete e tikilwe nwe. **21** Kono mu teke. Yoni beteka wina neme he ntafule. **22** Mukuti Mwana we Ireeza che ziba kuti mukwi kalile, cwale kwina bumai kuya ba bi ni mulelo wo wa ku beteka. **23** Imi chiba tanga ku libuza mukati kabo, kuti njeni wina muhupulo uwo. **24** Imi chi kwa buka i nkani mukati kabo kuti yo hupulewa kuba mukando njeni, **25** Chachko ku bali, Ba simwine bena bubusi hewulu lyabo, mi nji bena ziho hewulu lyabo ba sumpwa kuti bayendisi. **26** Kanji ku bi bulyo

nenwe. Kono, mu leke yo li hinda bukando mukati kenu abe munini, mi mu leke yo lihindia ku sepahala abe bulyo; **27** Imlu mukando, ibe iye wi kala he ntafule, kapa yo ha? Kanji wi kele he ntafule? Mukuti ime ni na mukati kenu ni ha. **28** Kono njenwe mu be ntanzi mu miliko yangu. **29** Imlu muni mihe Mubuso, sina mwa ba ni heli Tayo mubuso, kuti mulye ni ku nwa he ntafule yangu mu Mubuso wangu. **30** Imlu ka mwi kale ha chipula cha bu simwine ni ku atula luzubo lwa Isilaele. **31** Simon, Simon, bone, Satani uni kumbila kuti ami helule sina lungu lwa mauza. **32** Kono chi na mi lapelela kuti itumelo yenu kanji i boleli hansi. Hachi mwa bola mukole ni mwachako. **33** Pitrosi cha wamba kwali, "Simwine, ni li bakenye ku yenda newe mwi ntolongo kapa ku fwa." **34** Jesu che taba kuti, Pitrosi koni sampule ko tatwe pili mukombwe ni useni ku lila." **35** Jesu aba wambi ku bali, "Hani mi tuma ni mu sena chipaupau, ni mukotana usena zilyo, ni sangu, mu ba buli nzi?" Chi be taba, "Kakwina." **36** Cwale cha wamba kubali kuti, Kono hanu, wina chipaupau ni mukotana we zilyo a zi hinde. Umwi ya sena mukwale, a uze ingubo yakwe a wule mukwale. **37** Chini wamba kwenu niti, chi ŋoletwe ku amana neme kachi zuzilizwe, Mi a balelwé kuba siny! Mukuti zakwe chi za tendahala. **38** Chiba wamba, "Simwine, Iole, milinga yobele" Imlu che taba, "Ku shiyeme." **39** Hamana mulalilo, Jesu cha yenda, mwa yendelanga, kwi lundu lya zi samu za Olive, mi balutwana bakwe chiba mwi chilila. **40** Haba ka sika, chati ku bali, "mu lapele mukuti kanji mwi njili mu miliko." **41** Cha chunduluka ku bali chibaka chi likana ni ku zindwa kwe ibwe cha kubama ni ku lapela, **42** Nati, "Tayo, haiba mo sakile u zwise i nkomoki kwangu. Kanji uchiti muni sakila, ku chitwe mo sakila. **43** Imlu ingeloi lizwa kwi wulu chilye za kwali, ku mu koza, **44** Cwale ha ba bile mubukabo cha lapela ahulu, mane chitukutuku chi a donka ubu malaha a wila hansi. **45** Ha mana ku lapela cheza ku Balutwana bakwe cha ba wana kuti balele cha maswabi abo, cha ba buza kuti, "Chinzi ha mu lele? Mu buke mu lapele, kuti kanji mubi mu mu liko." **47** Haba ku si wamba, chi kweza chikwata, ni Judas, umwi wa balutwana yo ba hitile, cheza hafwihi ni Jesu cha mu chuchuna, **48** imi Jesu cha wamba kwali, "Judas, chiwa beteka mwana'muntu cha kumu chuchuna." **49** Abo ba ba zimbukite Jesu haba bona zi ba ku pangahala, chi batii, "Simwine, tulwe ka mukwale?" **50** Cwale zumwi ca hinda mukwale ni ku konokola muhikana wo Muprisita mukulwana, ku mu konokola kutwi kwe chilyo. **51** Jesu chati, "ku shiyeme." Cha wonda kutwi, ni ku mu hoza. **52** Jesu cha wambilila baprisita ba kulwana, ni manduna ni balibelei be nkeleke, ni bakulwana be chisi ba ba kezi kwa kwe, mwiza kwangu che mikwale ne nkoli ubu mu bwima musa? **53**

Hani bena nenwe mazuba wonse mwi nkeleke, kana muba biki iyanza lyenu hangu. Kono nje nako inu yenu ni ziho ze chinzime. **54** Iml chi ba muwonda, kumu twala ku nzubo yo Muprisita mukulwana. Linu Pitrosi aba mwi chilile kule zana. **55** Haba mana ku tumbuza mulilo ha kati ke lapa chi be kala hamwina, ni Pitrosi che kala nabo. **56** Muhikana zumwi wa ba kazana cha mu bona ha mulilo, niku mu lolisa chati, "Naye uzu imwakwe wa Jesu." **57** Linu Pitrosi cha kanana, chati, "Mukazana, Kani mwizi uzo." **58** Ha ku hita kaba kazana zumwi cha mubona, chati, "Uzumwi wa bo." Iml Pitrosi chati, "Mukwame, ka njime." **59** Ha ku hita i hola zumwi Mukwame cha pihelela kuti," Init uzu mukwame a bena naye wuzu, Mugalileya," **60** Iml Pitrosi chati, "Mukwame, kani zi izo zo wamba." Na chi wamba, Mukombwe chiwa lila. **61** Jesu cha chebuka niku lola Pitrosi. Iml Pitrosi cha hupula manzwi a Simwine, ha wamba kwali kuti, Pili mukombwe nu seni ku lila totatwe ko be choni sampwile." **62** Pitrosi cha zwila hanze, ku ka lila. **63** Bakwame baba ku gantela Jesu baba kumu shenda ni kumu kaba. **64** Haba mana ku mu sumina isila ku menso, chiba mu buza, kuti," U nuhe wa ku kaba kuti njeni?" **65** Chi bawamba ziwambo zingi kwa Jesu. **66** Hali zwa izuba, bakulwana, ni ba kulwana ba Prisita ni bañoli chi ba kopana hamwina ku mu twala kwi nkuta, **67** Chibati, 'haiba njewe Kelesite, "tu wambile, "Kono cha ba wambila kuti, "chi na mi wambila, kete muni zumine." **68** Mi niha ni mi buza, kete muni tabe. **69** Kuzwa sunu, Mwana wa Muntu mwe kale kwi yanxa lya bulyo ka ziho ze lreeeza." **70** Bonse Chibati, "Linu u Mwana we lreeeza?" Iml Jesu cha cho kuti, "Mwa wamba njeme" **71** Chi bati "Chinzi hatu saka buniti? Mu kuti twa zuwa buniti buzwa mu kaholo kakwe."

23 Inkopano yonse chiya zimana mwi wulu, ni kuleta Jesu kwa Pilato. **2** Chiba muhambiliza indaba, kuti; "twa wana uzu muntu na hambusa mahasi etu; u kanisa bantu ku zwiskiza Sesara mutelo, mi ulisumpa kuti njeye krisite, lreeza". **3** Pilato cha mubuza, "kuti kana nji we lreeza wa majuda?" Chetaba kuti, "wa wamba". **4** Pilato cha wambila Maprisita bakulwana ni nyangela, kani wani mulandu kozu muntu. **5** Chiba koza kuti "U lyanganisa chisi, Na kwete kuluta bantu mwa Judea yonse, a sali kutanga kwa Galilea, nikwiza kusika kunu". **6** Pilato hazuwa zo, cha buza kuti kanti Jesu Mugalilea. **7** Mi halemuha kuti ukazwa mwi puso ya Heroda, cha tumina Jesu kwa Heroda, uzo ya bali kwi kala naye mwa Jelusalema awo mazuba. **8** Heroda ha bona Jesu, aba tabi maswe, ka kuli aba hindi inako na saka kumu bona, kazitu zingi za kwe za bazuwi, mi aba sepe te kuti kamu bone na tenda imakazo. **9** Heroda aba buzi Jesu cha

manzwi mangi, kono Jesu kena betabi chimwi. **10** Baprisita ba kulwana ni bañoli chiba zimana, chiba muzinga indaba ko kukoza. **11** Heroda niba libeleli bakwe chiba mutuka, kumu shewununa, niku muzwatika zi zwato zilotu, niku muboza Jesu kwa Pilato hape. **12** Pilato ni Heroda chibaba muntu ni mulikani lolo luzuba, kono ibali muntu ni chila chakwe. **13** Iml pilato cha kunganya ba prisita niba yendisi babo mane ni chisi. **14** Chose cha wamba ku bali, "mwani letela uzu muntu, ni mucho kuti uzo yo hambusa chisi, ime namu buza habusu bwenu, kono kena na wana bubi bwakwe uzu mukwame ku amana nizi mu kwete kumu hambiliza. **15** Iml naye Hereda wa bona bulyo, cingi wa muboza kwetu, Ka mulole, Uzu muntu ka kwina cha foseze chi wola kumu cwala ku kwi haiwa. **16** Iml he kani mushupe niku mulukulula". **18** Iml machaba onse aba huwelezi, ni kuti "ehawe uzo mi ulukulule Barabasi!" **19** I ye Barabasi aba bikwa mwi tolongo ibaka lyo kuleta mulandu mu munzi ni kwi haya. **20** Pilato cho kutabela kulukulula Jesu cha wamba nabo hape. **21** Chiba huweleza kuti aye ha chi fapano, "mi akokotelwe". Chawamba nabo hape totatwe **22** "kuti kanti chibi cha foseze uzu mukwame njezihi? Chi swanela ifu lya kwe, ka kwina chafoseze, kani mushupe niku mulukulula". **23** Kono ba bapiheleli ka manzwi ahanzi, chiba laela kuti a kokotelwe, manzwi abo chi akoma Pilato. **24** Mi Pilato cha kosola indaba, chati ku tendiwe muba sakila. **25** Iml cha lukulula ya bali kusuminwe mwi tolongo kama fosisa akwe, nika kwi haya, uzo iba kumbila Iml chabaha Jesu kuti ba ntende muba sakila. **26** Haba mutwala ku kwi haiwa, chiba kwata mukwame we zina lya Simoni wa kwa Sireni, ya bali kuzwa ku mawa, niku mutwikisa chifapano, no kwi cilila Jesu, **27** vungi bwa chi chava va va mwi chilili, ni vanakazi va vali kulila, chevaka lyakwe. **28** Jesu cha sanduka, niku wamba kuti vanakazi va Jerusalema, kanzi mulili ivaka lyangu kono mulile lwenu nilwa vana venu. **29** Ka kuti mukwize mazuva ete niva wambe kuti, vena imvuyoti vanakazi vasa zali, niva mavumo aseni ku zala, niva mavele aseni kunyosa. **30** vantu njete niva tange ku wambila ziwulu, vati 'mutuwile hewulu', ni ku tuwulu kavati muntu 'vwiwe'. **31** Kakuti hava tenda izo kuchi kuni chivombete, kakuve vule kuchizumite?" **32** Bamwi bakwame, ni zisinyi zobele, baba hitizwe naye kukwi haiwa. **33** Hava sika haka wulu kasumpwa "Gologota", chiva mukokotela ha chifapano ha mwina nizi sinyi, chimwi kuvulyo, chimwi kuvuzohoto. **34** Jesu chachio, "Tayo Uva kватиле, ka kuti kabezi ziva tenda". Chiva li aluhanyeza zi zwata za kwe cho ku laula. **35** Chisi chiva zimene, niku lolela kuba ye ndisi hava vali kumu sheunwina, chivati "Avali kutusa vantu, mu muleke ali tuse mwine, heva njeye krisite wa lreeza, yava

ketwa". **36** Masole va vakumu nyefula niku chunina niva muchuka vinega, **37** Chivati," haiva U mulena wa majuda uli tuse U mwine." **38** Kuvena chisupo kwali, "Nji Simwine wa Majuda" **39** Zumwi wa vasa yava hanzi naye chamu tuka kuti, "kanjewe Kresite? Lituse umwine niku tu tusa, **40** vamwi chiva munyansa?" Kana kotiyi Ireeza, sina hawina muchi kuka chi swana? **41** Iswe itukelo yetu kuva hanu ka kuti tu fosete, tuli tumelela ma fosisa etu, kono uzu mukwame kena mafosisa. **42** Chazwila ha vusu "Jesu noni hupule mu muvuso wako." **43** Jesu ava wambi kwali, "niku wambila ka vuniti, Sunu mobe name mwi paradaisi". **44** Chivali ku patalala kwe zuva ka sikisi, mi kasinkwe cikeza kuwumba inkanda yonse kutwala ka naini, **45** mi chikwawa ni kusiha, isila lya mwi kereke chilya ŋatuka hakati. **46** Chalila chezwi lihanzi, Jesu chati, "Tayo, ni vika luhuho Iwangu mu mayaza ako." **47** Ha mana ku wamba bulyo nicha maniſwa luhuho, iñanga wempi za vakanteli ha vona ziva tendahali, chalumba Ireeza, "ni kuti niti, uzu muntu ava shiyeme". **48** Imi vungi bwa vantu va vezi kulwela, zi vali ku tenda hala, nichi va vola niva li kava hazi zuva. **49** Imi vavezi Jesu, ni vanakazi va vali ku mwi chilile hakazwa kwa Galilea, va vazimene kule, niva lolete. **50** Mukwatise, ku vena mukwame ya vali kusumpwa Josefa we nkhuha Yecisi, mukwame mulotu yo lukite. **51** Iye kena bazumini milao yabo ni kelezo. Avali kuzwa kwa judea ya kwa Arimathea ava kulindile muvuso we Ireeza. **52** Uzu mukwame cha yenda kwa Pilato niku ka kumbila chitunta cha Jesu. Chiba muhangula ha chifapano. **53** Chiva muvwika isila, imi chiva mupata mwikumbu liñatwilwe ni vwe, museni kubikwa muntu. **54** Imi ilyo izuva ivali lya vuitukiso, lya mukivelu chili vali kutanga. **55** Vanakazi, va vezite naye ku kazwa kwa Galilea, nive chilile Jesu, Niva lolete chitunta muchivikilwa mwa teni, **56** chiva vola niku kalitukisa, imi la mukivelu nichi vapumula sina muku layelwe.

24 Haba fuma ku makalo e nviki, ci bayá kwi bita ku leta mafuta a nunka a baba lukisi. **2** Baba wani ivve ci lya pindumunwa kwi bita. **3** Cibe njila mukati, mi kana baba wani citunta ca Jesu. **4** Ci kwa tendahala bulyo, haba ba kusi lyangene nezo, kapilipili bakwame bobele ciba zimana ha mbali nebo muzizabalo zi benya. **5** Banakazi babe zwile ku tiya ciba kubama hansi cha zi fateho zabo, ci ba wamba ku Banakazi "chinzi hamu saka bahala ku ba fwile? **6** Ka kwina munu, Mi ca buswa, muhupule mwa ba wambili na sina mwa Galilea, **7** Chati mwana we Ireeza ka hewe mu mayanza aba tenda zibi ni ku mu kokotela, Imi ke zuba lya butatu ka buke." **8** Banakazi ciba hupula manzwi akwe, **9** ciba zwa kwi bita ni kuka wamba zintu zonse ku balutwana

ni bantu bonse. **10** Linu, Maria Madgalena, Joana, ni Mary nyina wa James ni bamwi Banakazi ciba biha zintu zonse ku ba Apositola. **11** Imi i impiho ciya bonala kusa zuweka hande kuba Apositola, imi kana bab zumini zi baba wambi Banakazi. **12** Pitrosi cha zima niku tilila kwi bita, cha zima niku lola mukati, aba boni fela majila fela. Pitrosi aba boli ku Munzi na komoketwe chiba tendahali. **13** Celyo izuba balutwana bobele baba kuya ku munzi uba ku sumpwa Emmaus, ubena makumi ena i yanza ni kumi Lyonke lye stadia kwa Jerusalema. **14** ciba ambola ni bamwi cezo zi ba tendahali. **15** Kuba tendahali kuti haba ba ku wamba ni kuli buza Jesu cha li bonahaza ku bali. **16** Imi meno abo aba ku kangwa ku mwi ziba. **17** Jesu aba wambi ku bali, "chinzi inwe mu wamba mu bobele cimu ya buyenda?" Chiba zima ni ku lola ni ba swabite, **18** Zumwi kubali we zina lya Cleopas ca mwi taba, "Kana njewe u muntu wenke mwa Jerusalema ya sezi zintu zi ba tendahali mwa anu mazuba?" **19** Jesu ca wamba ku bali, "zintu zih?" Ciba mwi taba, Zintu zi amana ni Jesu wa Nazareta, yabali Mupolofita, we miscebezi mu manzwi, habusu bwa mulimu ne chisi. **20** Lyahanu ba Prisita ba kulwana ni Bayendisi, mumu baba mubetekeli ni ku mu nyansa kuti a kokotelwe ni kwi haiwa. **21** Imi tuba hupwile kuti njete na lukulule Israele. yee, nihakuba bulyo izi celi izuba lyo butatu kuzwa zonse zintu ha zi tendahala. **22** Kono banakazi bamwi be nkopano baba tukomokisi, kaku pakelela kwi bita, **23** Imi kana baba ka mu wani chitunta, baba boli chi bakati nabo ba ba boni impono ya Mangeloi baba wambi kuti u hala. **24** Bamwi ba Kwame mukati ketu baba yendi kwi bita, ciba kawana muba ba teli Banakazi, kono kana baba ka mu wani." **25** Jesu aba wambi kubali kuti, Mawe inwe bantu musa zuwisisi bene inkulo zi lyeha ku lemuha ziwambo za ba wambi mupolofita. **26** Kana kena kubali kwa butokwa kuti Jesu a nyandiswe ni kwi njila mwi kanya, **27** Kwi ntazi ku zwa kwa Mushe ku ya ku baprofita bonse, Jesu caba tolokela zintu ku amana naye mu mañolo. **28** Hachi ba ba sutelele ku munzi ku baba kuya, Jesu aba tendi ubu aba kusi zwila habusu, **29** kono chiba mu cho kuti, "wi kale neswe, imi celi chitengu ni zuba chiliya kuku mina" linu Jesu cha bola mukati kwi kala nabo. **30** Ku ba tendahali kuti haba kala naye ku lya, cha hindia chinkwa ku chi fuyola ni ku chi komauna cha baha, **31** Linu meno abo aba tondi ni chi ba mwi ziba, Imi cha zwa mu meno abo, **32** Chiba wamba kuzumwi ni zumwi, "kana inkulo kazi bili mukati ketu? Ha wamba kwetu munzila, ha tu wumbwila mañolo." **33** Chiba zima che nako iyo ni ku yenda kwa Jerusalema, chi ba wana Balutwana bema ikumi ni yenke ni bamwi ba bema nabo, **34** chi batí initi Jesu aba buki ni ku libonekisa kwa Simoni,

35 chi ba wamba zintu zonse ziba tendahali mwi nzila, ni Jesu mwa ba tondelezwa ni kamo Jesu haba ku komauna chinkwa. 36 Haba ba ku wamba bulyo, Jesu cha zima mukati kabو, cha wamba ku bali chati “Ku sanga kube ne nwe”. 37 Kono baba bi ni sabo niku tiya ahulu, ni ku bonala kuti ba bona luhuho lu jolola. 38 Jesu aba wambi ku bali, “Chinzi hamu bilela, ni kuba ni puzo mwi nkulo zenu? 39 Mu bone mu mayanza angu ni matende kuti njeme. Muni wonde niku ni lola, sina luhuho lu jolola halu sena inyama ne zi fuha sina muni kalile me”. 40 Ha wamba bulyo aba ba tondezi mayanza ni matende a kwe. 41 Haba ba kwina mu ku sa zumina bakeñisa cha ku sanga bulyo niku komokwa Jesu cha wamba ku bali mwina chimwi chete mulye? 42 Chiba muha chiyemba che nswi zi jichitwe, 43 Jesu cha hinda ni kulya mubusu bwa bo. 44 Aba wambi ku bali, “kuti hani bena nenwe, ni ba mi wambile kuti zonse ziba ñolwa ka mulawo wa Mushe ni we chiprofita ni manolo a Lisamu e zuzilizwe”. 45 Cwale che yalula ingana zabo, kuti ba zuwisise mañolo. 46 Aba wambi kubali kuti, “chiba ñoletwe kuti Jesu u swanelu ku nyandiswa ni ku buka ku ba fwile che zuba lyo butatu. 47 Niku bakila zibi zetu kuti tu swalele, zi swanelu kukutazwa mwi zina lyakwe ku zisi zonse, ku matango a Jerusalema. 48 Mumpaki wezi zintu. 49 Mubone, nimi tumina zaba sepisi Tayo. Kono mu shale mu Muleneñi konji chi mwa bwikwa ni inguzu zi zwa kwi wulu.” 50 Cwale Jesu cha ba hitila mane kuka sika ha fwhi ni Bethani. Mi cha zimika mayanza no ku ba fuyafula. 51 Ku ba tendahali kuti haba kuba fuyola aba siyi ni ku hindwa kwi wulu. 52 Linu chiba mu lapelela kaku sanga ni ku bola kwa Jerusalema ke cha ku sanga. 53 Chiba zwila ha busu mwi inkeleke ku temba lreeza.

Johani

1 Kumatangilo kuvali kwina linzwi, mi linzwi lyivena kwa Ireeza, mi linzwi ivali Ireeza. **2** Ichi chiva kwina ku matangilo ni Ireeza. **3** Zintu zonse ziva pangwa kwali, mi nikusena iye kakwina nanga chintu chonke chisena chapangwa chiva pangwa. **4** Mwali kuva kwina vuhalo, mi vuhalo vu vvina mwiseli lya vantu vonse. **5** Iseli lyi munika mukwelima, mi mukwelima kena uvakomi iseli. **6** Kuva kwina mukwame yava ku tumitwe kwa Ireeza, uzo izina lyakwe ivali Johani. **7** Avakezi cho kuva Impaki kwiza ku paka ze seli, njokuti vonse njete va zumine kakwe. **8** Johani kena vali iseli, kono avakezi kuti za pake ze seli. **9** Ivali iseli lyeniti, lyiha iseli ku vantu vonse, lyikeza mwi fasi. **10** Avena mwi fasi, mi fasi lyiva pangwa kwali, mi fasi kena lyiva kumwizi. **11** Avakezi kuzakwe, mi zakwe kena ziva mutambuli. **12** Kono kwavo vangi vava mutambuli, vava zuminu mwi zina lyakwe, Avahi inswanelo yo kuva vana ve Ireeza. **13** Ava kena vava zalwa cha malaha, kapa kentato ye nyama, kapa ke ntato yo muntu, kono ye Ireeza. **14** Mi linzwi chilyeza kuva inyama niku hala mukati ketu. Tuva voni inkanya yakwe, inkanya sina yozo mi iye vulyo yava kuka zwilila kwe Shetu, ye zwile chisemo ni niti. **15** Jahani avapaki kuamana iye niku lilila kwakwe, na wamba, uzu njiyena wa kwavo vani va wambi, 'uzo yo keza mumasule angu u i hitilila, kakuli kwavali kwina ni niseni kuva kwateni ime.' **16** Kuzwa ku kwizula kwakwe tuva tambili chisemo kuzwa chisemo. **17** Kaho mulao uvhaweha kwa Mushe. Chisemo ne niti ziva kezi ka Jesu Kreste. **18** Kakwina yava voni Ireeza ke nako ni nako. Ireeza yenkefela, yena hembali ni chizuva che Shetu, ava mwizivahazi. **19** Mi uvu nji yupaki bwa Johani aho majuda hava tumina ma Prisita ni naLivite kwali kuzwa kwa Jerusalema kuka muvuza, "njewe ni?" **20** Chentukuluho chawamba, mi kena va sampuli, kono che tava, "kena njime Kreste." **21** Cwale chiva muvuza, "Uchinzi cwale? Njewe Eliya?" Cha cho, "kena ime," Chiva cho, "Umuporofita?" Chetava, "Ne." **22** Cwale chiva wamba kwakwe, "njewe ni, njokuti tuwole kukaha inkalavo kwavo vakatutuma? Uwambanzi kuama iwe umwine?" **23** Chacho, "ni mulumo, ulila mwihalaupa: 'Mupange inzila ya Simwine iwole; sina muporofita Isaya mwava teli.'" **24** Mi avo vavatumwa vavalma Phariisi. **25** Chiva, muvuza niku muwambila, "Chinzi hokoloveza cwale heva kena njewe Kreste kapa Eliya kapa muporofita?" **26** Mi Johani cha vetava, kuwamba, "nikoloveza cha menzi. Kono mukati kenu kuzimene muntu imusezi; **27** iye yani chilila, uzo tukwele twe nsangu kani swaneli kusumununa." **28** Iz i zintu ziva pangwini Bethani kwi neku

lyimwi lya Jordani, uko Johani kwava ka kolovelezwa. **29** Izuva lyi chilila Johani cha vona Jesu na keza kwali, "Lole, kwina imbelele ya Ireeza izwisa zivi mwi fasi! **30** Uzu njiyena kuni va wambi, 'iye yokeza ku masule angu uni hitilila, kakuli kwavali kwina nini seni kuva kwateni.' **31** Kena niva kumwizi, kono ivapangali kuti e zivahazwe ku isilaele kuti niva ku koloveza ni menzi." **32** Johani avapaki, kuwamba, "na vona Luho nilushetumuka sina inkuva kwi wulu, mi lyeza kwi kala hewulu lyakwe. **33** kena niva mwi zivi, kono iye yava ni tumi kwiza kukoloveza ni menzi wawamba kwangu, 'Kozo yete uvone Luhuho ni lushemukela hali ni kwikala hali, njeye yo koloveza mu Luhuho lu Jolola.' **34** Niva voni vonse niku paka kuti uzu nji mwana wa Ireeza." **35** Hape, izuva lyi chilila, sina Johani hava kuzimene ni Varutwana vo vele, **36** vava voni Jesu na yenda hembali, mi Johani chawamba, "Lole, Imbelia ye Ireeza!" **37** Mi varutwana vakwe vava muzuwi na wamba izi, mi chive chilila Jesu. **38** Cwale Jesu chava vona niva mwichilile mi chava wambilila, "Musakanzi?" Chivetava, "Rabbi (Itoloka muruti), Wikala kwí?" **39** Cha wamba kuvali, "mwize ze muvone." Cwale chiva keza kwiza kuvona kwekala; vave kali naye ilyo izuva, hakuli chivali inako ikwana ikumu. **40** Zumwi kuvali ava zuwi Johani na wamba mi nikwi chilila Jesu ivali nji Andrew, mukulwa Simone Pitolosi. **41** Avatangi kuwana mukulwe Simone mi chawamba kwali, "Twawana Messiah" (italusa Kreste). **42** Ava muleti kwa Jesu. Mi Jesu cha mulola niku wamba, "Njewe Simoni mwana Johani, Kosupwe Cephas" (itoloka Pitolosi). **43** Izuva lyi chilila, Jesu hava kusaka kuyenda kwa Galilee, cha wana Filipi niku muwambila, "Nichilile." **44** Hanu Filipi ava kukazwililekwa Bethsaida, intoropo ya Andrew ni Pitolosi. **45** Filipi chawana Nathaniel niku wamba kwali, "iye uzo Mushe ava fioli mumulao, ni maporofita, chitwa muwana: Jesu mwana a Josefa, kwa Nazereta." **46** Nathaniel chamu wambilila, "kwina chintu chilotu chiwola kuzwa kwa Narazeta?" Fiipi chamu wambilila, "wize zo vone." **47** Jesu chavona Nathaniel nakeza kwali niku wamba zali, "vone, mu isilaele we niti, yasena kuchenga!" **48** Nathaniel cha mu wambilila, "unizini vule?" Jesu chetava niku mu wambilila, "Filipi naseni kukusumpa, ni wina munsi ye chikuni cha feige, niva kuvoni." **49** Nathaniel che tava, "Rabbi, umwana we Ireeza! umurena wa Isilaele!" **50** Jesu che tava niku mu wambilila, "kakuli na wamba kwako, 'naku vona munsi ye chikuni cha feige; uzumina? Movone zintu zikando kuhita izi.'" **51** mi chawamba, "Zeniti, zeniti, ni wamba kwako, Kovone ma wulu ne yalukite, ni ma fiiloyi e Ireeza azwa hansi nikuya kwi wulu hewulu lya Mwana a Muntu."

2 Hakuhita mazuva otatwe, kuvena mukiti we seso mwa Cana ya Galileya, niva nyina Jesu kuvavena. **2** Jesu niva rutwana vakwe vava memetwe kwiseso. **3** Iwaine haimana, vanyina chiva wamba kwali, "kavasina iwaine." **4** Jesu cha wamba kwali, "Mwanakazi, chinzi hokeza kwangu? Inako yangu kaini kusika." **5** Banyina chiva wambila ba hikana, "chonse chamiwambila muchipange." **6** Linu kuvena impoto za mawve amenzi zimane yanza ni konke kuseveliswa kusambilä maJuda havava mukiti, impoto ni mpoto iva kuli yovule vulikana he ŋokolwa zobebe kapa zotatwe. **7** Jesu cha wamba kuvali, "mwizuze impoto za menzi ni menzi." linu chiva zizuza ili kumilomo. **8** Linu chawambila vahikana, "Munembule amwi mwateni hanu ni kutwalile mukulwana yoha zilyo." Linu chiba tenda bulyo. **9** Mwihiiki mukulwana chasola mumenzi ava sanduki iwaine, kono kena avazi kuizwa (kono vahikana vava teki awo menzi vavezi). Linu chasumpa musesi ni museswa **10** nikuko kuti, mukwame ni mukwame avike iwaine indotu chantazi nikuha isaduri chivakorwa. Kono mwavika iwaine indotu kwiza kusika hanu. **11** Ichi je Chisupo che ntanzi chava tendi Jesu mwa Cana ya Galilea, niku tondeza ikanya yakwe, imi varutwana vakwe chiva zuminia kwali. **12** IzI hazimana Jesu, va nyina, vanche bakwe, niva rutwana vakwe vava yendi kwa Capenamu nikukekala mazuva alikene. **13** Linu impaseka yama Juda chi yivena hafushi, imi Jesu chaya kwa Jerusalema. **14** Chawana vava kuwuza mapulu ni mbelele ni nkwilimba, niva chinchamasheleni vava kwikele ho. **15** Linu chapanga imbazi yemihala hanze ye tempele, kuhindilila ni mbelele nima mapulu. Cha dadola makovili avantu vanchincha masheleni nikusoha Itafule. **16** Kuvara kuuza inkwilimba avati, "muzwise izi zintu munu. Muleke tenda inzuvo ivandanda musika." **17** Varutwana vakwe chiva hupula kuti kuvanäletwe, "Nihaiwa kutokomela inzuvo yako. **18** Cha mulawo wa Majuda chive tava nikumuta kuti, "Chisupo nzi chete utu tondeze, hamukwete kupanga izi zintu?" **19** Jesu chetava, "Musinye iyi itempele, imi mumazuva otatwe munivuse." **20** Lunu muvuso wa Majuda chiwati, lysi itempele ivazakwa muzilimo zina makumi otatwe ni akwana iyanza ni chonke, imi ko ivuse mumazuva otatwe?" **21** Nihakuva vulyo, ava kuwamba kuamana ni tempele ya muvili wakwe. **22** Cwale linu haka vuswa kuva fwile, varutwana vakwe chiva kumbulukwa kuti ava wambi izi, imi vava zumini iñolo ni chiwabo chava wambi Jesu. **23** Linu havena mwa Jerusalema kwi Mpaseka, mwinako ya mukiti, vangi vava zumini mwizina lyakwe havavona impono zava kupanga. **24** Kono Jesu kena vavasepi kakuli ava vezi vonse, **25** kakuli kena kusaka muntu

kumupaka kuamana ni muntu, kakuli avezi zivena mukati kakwe.

3 Kuvena mufulisi wezina lya Nicodema, muyendisi wa Majuda. **2** Uzu mukwame chakeza kwa Jesu mi chati, "Rabbi, twizi kuti umuruti yo zwa kwa Ireeza mukuti kakwina muntu yo wola kupanga zisupo zowola kupanga haisi haiva Ireeza wina naye. **3** Jesu cha mwitava, "Niti, niti, haisi zumwi chapepwa hape, ka woli kuvona muvuso wa Ireeza." **4** Nicodema chati kwali, "Muntu wola vule kupepwa hape yacho supule? kawoli kwi njila lio vuveli mwi vumo livanyina ni kupepwa, uwola?" **5** Jesu che tava, "Nini, niti, haisi zumwi cha pepwa ka mezi ni ka Luhoho, kawoli kwi njila mumuvuso wa Ireeza. **6** Chivapepwa che nyama che nyama, imi chivapepwa cha Luhoho cha Luhoho. **7** Sanzi mukomokwa kuti nawamba izi kwenu,' Muswanela kupepwa sinca,' **8** Luhoho luhunga konse kulusaka; mu zuwa mulumu walo, kono kamwizi luzwa kapa kuluya. Cwale nji zumwi ni zumwi ya vapepwa cha Luhoho." **9** Nicodema chetava chati kwali, IzI zintu ziwola kuva vule? **10** Jesu chetava chati, "U muruti wa Isilayele, imi nahantu kozuwisisi izi zintu? **11** Niti, niti, niwamba kwenu, tuwamba zitwizi, imi tupaka zituba voni. Kono kamutambuli vupaki vwetu. **12** Ha ni miwambila kuamana ni zintu ze inkanda mi kamuzumini, muwola vule kuzumina hanimi wambila zintu ze wulu. **13** Kakwina yava kambami kwi wulu konji yavasuki kwihulu: Mwana wa Muntu. **14** Ili Mushe mwava nyamwini inzoka mwi halaupa, **15** cwale Mwana Muntu uswanela ku nyamuna mwihiulu, ili kuti vonse va zuminia kwakwe vave ni vuhalo vusa mani. (aiōnios g166) **16** Kakuli Ireeza ava saki ahulu inkanda, mane avahi Mwanakwe yenke, ili kuti yense yo zuminia kwakwe kate awfe kono kave nivuhalo vusamani. (aiōnios g166) **17** Ireeza kana ava tumiki Mwanakwe kwiza kuwatula inkanda, kono kwiza kuhaza inkanda kakwe. **18** lye yozumina kwakwe kete ka watulwa, kono yasa zumini u watulwe kale kakuli kana avazumini mwi zina lya yenke vulyo Mwana wa Ireeza. **19** Ili nji vaka lye nkatalo: iseli livekezi mwinkanda, imi vaantu vava kusaka ififi kuhita iseli kakuti mitendo yavo iva silafele. **20** Cwale yense yo tenda vuvu u toyete iseli imi kakezi kwi seli ili kuti mitendo yakwe sainzi izivahali. **21** Nivakuva vulyo, iye yotenda initi wiza kwi seli ili kuti ni mitendo, yapanga u yipanga cha Ireeza, ka ivoneke. **22** Hakumana izi Jesu ni varutwana vakwe chivaya mwinkanda ya Judeya. Uko avakekali inako navo ni kukoloveza. **23** Linu Johani naye chaka kakoloveza mwa Enoni kwi mbali ya Salimu kakuli kuvena menzi mangi. Vaantu vavalii kwiza kwali imi vava kukolovezwe, **24** aho Johani kena aveni kusohelwa mwi

ntolongo. 25 Cwale chikweza inkani mukati ka varutiwa va Johani ni Mujuda kuamana ni kujoloza. 26 Vava yendi kwa Johani nikuti kwali, "Rabbi, uzu yavena nawe kwi mbali imwi ya lwizi lwa Jodani, iye yova paki, lole, ukwete ukoloveza, mi vonse vakwete kuya kwakwe," 27 Johani chetava, "Muntu kawoli kutambula zonse haisi haiva chivahewa kwakwe kuzwa kwiwulu. 28 Iwe umwine uwolakupaka kuti nivawambi, 'Kanjime Keresite kono nihakuva vulyo, niva tumwa havusu vvakwe.' 29 Musesiwa uwila kumusesi. Linu valikani va musesi, vazimana ni kumuzuwa, kusanga luli kakuli wazuwa inzwi lya musesi. 30 Izzi, linu, njii kusanga kwangu mi chikwatendahala. Uswanela kuwela, kono ni swanela fukuza. 31 Iye yozwa kwihihulu wina he wulu lya vonse. Iye yozwa mwinkanda uzwa mwinknda imi uwamba kuamana ni nkanda. Iye yozwa kwi wulu wina hewulu lya vonse. 32 U paka kuamana kaza vavoni niza vazuwi, kono kakwina yo tambula vupaki vvakwe. 33 Iye yetambula vupaki vvakwe initifaza kuti lreeza we niti. 34 Kakuli yavatumiwa lreeza uwamba linzwi lya lreeza. Kakuli kahi Luhuho cha kupima. 35 Muzazi wa chikwame usaka Mwana imi avahi zintu zonse mu manza akwe. 36 Iye yo zumina ku Mwana wina vuhalo vusa mani, kono yasa zumini ku Mwana kete avone vuhalo, kono vukali vwa lreeza vvina hakwe." (aiōnios g166)

4 Linu aho Jesu heziva kuti Mafarisi vava zuwi kuti avali kupanga ni kukoloveza valutiwa vangi kuhita Johani 2 (nangati kuti Jesu iye mwine kena avali kukoloveza, kono ivali valutiwa vakwate), 3 chazwa mwa Judeya ni kuvola hape kwa Galileya. 4 Kono ivali iswanero kwali ku hita mwa Samariya. 5 Cwale cha keza mwi toropo ya Samariya, i sumpwa Sychari, hembali ni chivaka chevu icho Jakovo ava here kumwane Josefa. 6 Chisima cha Jakovo puchivena aho. Jesu avali kukatere kuzwa ku musipiri wakwe ni kwiza ha chisima. Chi ivali kuchutire kwinako ye chitengu zana. 7 Mukulwakazi wa Musamariya ava kezi kuku teka menzi, mi Jesu cha wamba kwali, "Nihe ku menzi ni nywe." 8 Kakuti valutwana vakwe vavalu kuyendente mukati ke toropo kuku wula zilyo. 9 Yaho mukulwakazi wa Musamariya chata kwali, "Kuwoleka vule kuti iwe, kuva Mujunda, ukumbira ime, kuva mukulwakazi wa Musamariya, kuchimwi cho kunywa?" Kakuli Majunda kavana cho kupanga ni Masamariya. 10 Jesu che tava ni kumuta, "Kambe we ziva impo ya lreeza, mi jeni uzu yo wamba kwako, 'Unihe cho kunwa; ni wa wola kumu kumbira, mi na wola kukuha, menzi a hala." 11 Mukulwakazi chata kwali, "Mukwame, kawina chitekiso imi isima litungite. Ena kuhi cwale kowina menzi a hala? 12

Kena umu kando, iwe, kuhita ishetu Jakovo, uzo ava tuhi chisima ni kunya mwatensi iye mwine, nivane vulyo ni ūombé zavo? 13 Jesu che tava ni kumu ta, "Yense yo nwa kwaya menzi mwa fwe inyota hape, 14 kono yense yo nwa kumenzi awo ite ni muhe kate na fwe inyota hape. Nihakuli, menzi ete ni muhe muave chisima chamezi mwali, kuvuvira ku vuhalo vusa mani." (aiōn g165, aiōnios g166) 15 Mukulwakazi chati kwali, "Mukwame, unihe aya menzi iri kuli nisiye ni kufwanga inyonta mi nisiye niku kezanga kunu kuku teka menzi." 16 Jesu chata kwali, "Yende, kasupe mwihyenu, mi ukavole kunu." 17 Mukulwakazi chetava ni kumuti, "Kanina mukwame." Jesu chetava, "Wina hande mukuwamba," Kanina mwihyetu; 18 kakuti uva vire ni vakwame vakuma ha minwe ye yanza, mi nozu yo wina naye hanu kanji mwihyenu. Chiwa wamba che niti." 19 Mukulwakazi cha wamba kwali, "Mukwame, Ni vona kuti umu porofita. 20 Veshetu vavalu kulaperera heli irundu, kono inwe muwamba kuti Jerusalema je chivaka uko vantu vaswanera ku laperela." 21 Jesu chata kwali, "Uni zume, mwanakazi, kuti i hola i kezite aho kamulapere Tayo kamba heli rundu kamba mwa Jerusalema. 22 Inwe mulapera icho chimusezi. I swe tulapera chi twizi, kakuti ipuluso i zwirira kuMajuda. 23 Niha kuva vulyo, I hola ikezite, imi ina hanu, aho valaperi ve niti kava lapere Tayo muluhuho ni mwi niti, kakuli Tayo u kwete kulola vantu vaswana vulyo kuva valaperi vakwe. 24 lreeza luhuho, mi vantu vamulapera vaswanera kumu lapera muluhuho ni mwi niti." 25 Mukulwakazi chati kwali, "Ni izi kuti Mesiya ukezite (uzo usupiwa Keresite). A ho hasana kakeze, keze a tutoloke zintu zonse kwetu." 26 Jesu chamuta, "Jeme uzu, yo kwete kuwamba kwako." 27 Heyo inako valutwana vakwe chivaka vola. Hanu vavalu ku komoketwe chinzi havalu kuwamba ni mwanakazi, kono kakwina ava wambi, "Usaka nzi?" kamba "Chinzi hau wamba naye?" 28 Cwale mukulwakazi chasiya i hemere lyakwe, ni kuvola mwi toropo, ni kuwamba kuvantu, 29 "Mwize, muvone mukwame wani wambira zintu zonse ziniva pang. Uzu uswanera kuva iye Keresite, iwola kuva?" 30 Chiva siya itoporopo ni kukeza kwali. 31 Mwinako zana, varutwana vavalu kumukumbira, nivati, "Rabbi, Lye." 32 Kono cha wamba kuvali, "Nina zilyo zo kulya inzo zimusezi chazo." 33 Cwale varutwana chiva wambolisana kuvali vene, "Kakwina zumwi wa muletera zokulya, vamu letera?" 34 Jesu cha wamba kuvali, "Zilyo zangu ku panga itato yakwe uzo yava kani tumi ni kumana musevezi wa kwe. 35 Kamu wambi kuti, 'Kwina myezi imwi yone mi ikutulo jese ikeze?' Ni wamba kwenu, mulole kwi wulu ni kuvone mawa, kakuli chi alitukiseze kusizwa! 36 Uzo yo kwete kusiza u tumbala i tuwero ni kukunganya misero yo vuhalo vusa mani, iri kuti

uzo yo vyala nozo yo sinza va sangwe hamwina. (aiōnios g166)
37 Mowu muwambiro, 'Yenke ubyala, mi zumwi usinza; vuniti.
38 Ni va mitumi kuku sinza inzo zisina muva severezi. Vamwi
vava sevezi, mi muvengiri mumi sevezi yavo." 39 Vungi
bwa Masamariya mowuna muleneñi chiva zumina kwali
vakeñi che vaka lyue ūusa lye mukulwakazi lya paka, "Wani
wambira zintu zonse izo zini vapangi." 40 Cwale Masamariya
hava keza kwali, chiva muvuza kwikala navo, mi ave kali
kwatensi mazuva ovore. 41 Mi vungi vomwi vuva zumini
chevaka lya manzwi akwe. 42 Chiva wamba ku mwanakazi,
"Katusizumi chevaka lyezo ziawamba, kakuti iswe tuvene
chitwa muzuwa, mi twizi kuti uzu luli chovuniti jo muhazi we
kanda." 43 Hakumana awo mazuva o vere, Chazwa kwatenio
ni kuya kwa Ngalileya. 44 Kakuli Jesu iye mwina ava wambi
kuti muporofita mwi kanda yakwe kakutekiwa. 45 Hacha
keza mwa Galileya, Mangalileya chi vamu tamburga. Vava
voni zintu zonse zava pangia mwa Jerusalema ha mukiti,
kakuti navo vavali kuyendete kwatensi. 46 Hanu chakeza
hape mwa Kana mwa Ngalileya, umo mwava sanduli menzi i
waine. Kuvena zumwi induna ili uzo mwane we chiswisu
mwa Capenaume yavalii kulwala. 47 Aho heza kuzuwa kuti
Jesu ava kezi kukazwa kwa Judeya kwiza kwa Galileya, Cha
yenda kwa Jesu ni kuka mukumbira kuti akeze ni kuhaza
mwane we chiswisu, ya chavali kwina hafuhi ni kutoqwala. 48
Jesu cwale cha wamba kwali, "Mbwita chi mwavona isupo ni
makazo, kate muzumine." 49 Induna chati kwali, "Mukwame,
wize kunu mwanangu naseni kufwa." 50 Jesu chawamba
kwali, "Yende. Mwanako we chiswisu uhala." Mukwame ava
zumini manzwi awo Jesu ava wambi kwali, mi chayenda
kuzwa hateni. 51 Havali kushetumuka, muhikana wakwe
chamu katana, nawamba kuti mwanakwe we chiswisu avali
kuhala. 52 Cwale chava vunza inako hatangira kuli zuwa
hande. Chiva mwitava, Inzona mwinako ya musihali i fivere
chiya musiya." 53 Cwalevensi chiva lemuha kuti ivali jiyona
inako ina Jesu yava wambi kwali, "Mwanako we chiswisu
uhala." Cwale iye mwine niver zuvo yakwe yonse chiva
zumina. 54 Iyi ivali ivali je makazo yo vuveri yava pangia Jesu
hakazwa kwa Judeya kuya kwa Ngalileya.

5 Hakumana izi kuvena mukiti wa Majuda, imi Jesu
chayenda kwa Jerusalema. 2 Linu mwa Jerusalema
hamulyango wa mulaka we mbelele, kwina kaziva, ako
muchi Heveru ka sumpa Betesida, kavakwina kazuvu kena
milyango i kwana iyanza. 3 Ipalo ikatukite ya vaantu vava
kulwala, vasavoni, vachunkuta, vazuminine luñañali vava lele
mo. kulindila mezi avuva." 4 Iñeloi lya simwine livashetuki
ni kwiza kukundunga mezi imi vonse vava lyati mu mezi

niakwete kukundungwa vava kuhola kumatuku onse avali
kuva kataza. 5 zumwi mukwame avena ko ya valyali zilimo
zina Makumi otatwe ni akwana iyanza ni zo tatwe. 6 Juse
hamuvona nalele, imi cha lemuha kuti chavekele hateni inako
inde, chawamba kwali, usaka kuva ni makete?" 7 Mukwame
yava kulwala chetava, "Nfumwangu, kanina yowola kuni vika
mukaziva ka mezi ha kasikwete kusimbula. ha nukeza,
zumwi wiza kuni hitilila." 8 Jesu chati kwali, "Zimame, zalule
vulo vwako, imi uyende." 9 Haho vulyo mukwame chahola,
imi chazalula vulo vwakwe, ni kuyenda. Linu iyo izuva ivali le
Nsavata. 10 Cwale Majuda chivati kwali yava hozwa, "le
Nsavata mikozumininwe kuhinda vulo vwako." 11 Chetava,
"Iye wanihoza wati kwangu, 'Tole vulo vwako uyende.'" 12
Chiva muvuza, "Njeni yozo muntu wa kuwambila, 'Vutole
uyende?'" 13 Nihakuva vulyo, uzu yava hozwa kena avezi
kuti ivali njeni kakuli Jesu ava lovoki, kakuli kuvena vantu
vangi hechi chivaka. 14 Kuzwa aho, Jesu chamuwana mwi
tepmele imi chati kwali, "vone, chiwava ni makete! Sanzi
upangi chivi hape, ili kuti chimwi chiivilala sanzi chi pangahali
kwako." 15 Mukwame cha yenda imi cha viha ku Majuda kuti
ivali nji Jesu ya va muhozi. 16 Linu ivaka lyezi zintu Majuda
chiva nyandisa Jesu, kakuli ava pangia izi zintu le Nsavata.
17 Jesu chavetava, Vandanda vakwetwe kutenda nangati
hahanu, imi name, nikwete kutenda." 18 Chevaka lyezi,
Majuda chiva hupula kumwihaya nikuhitiliza kakuli kana
vacholi feela i Nsavata, kono hapa ava sumpi Ireeza kuti
njivesi, ava liliyanyezi ni mulimu. 19 Juse chavetava, "Niti niti,
Mwana kakwina chawola kupanga mwine, kunde vulyo ya
zavona Isi zapanga, chonse chapanga Isi, Mwana uzipanga
naye. Kakuli 20 Musheni usaka Mwana umutondeza zintu
zonse zapanga iye mwine, imi mwa mutondeze zintu zikando
zihita izi ili kuti nawe mukomokwe. 21 Kakuti Tayo ava
vusi vafwile imi ava vahi vuhalo, ni Mwana nae uha vuhalo
kumuntu yense ya saka. 22 kakuli Tayo ka watuli muntu,
kono kahe vuwatuli vonse ku Mwana 23 ili kuti vonse
vakuteke Mwana muvakutekela Isi. Iye yasa kuteki Mwana
kakuteki Isi yava mutumi. 24 Niti, niti, iye yo zuwa linzwi
lyangu imi yo zumina yava nitumi wina vuhalo vusamani imi
kete anyazahale, kono washila ifu kuya kuvuhalo. (aiōnios
g166) 25 Niti, niti, nimi wambila inako ikezite, imi njahanu,
vafwile hete niva zuwe inzwii lya Mwana wa Ireeza, imi
avo vete vazuwe muva hale. 26 Sina Tayo hena vuhalo
mwali iye mwine, chovulyo avahi ku Mwanakwe ili kuti naye
ave nivuhalo mwakwe mwine, 27 imi Isi avahi Mwana mata
kuzwila havusu ni nkatalo kakuli Mwana wa Muntu. 28
Sanzi mukomokiswa izi, kakuli kwina inako ikeza iyo vonse
vena mumavita kava zuwe ilinzwi 29 imi kaveze hanze: avo

vavapangi vuloto kukuvuka kwa vuhalo, imi avo vava pangivuvi kukuvuka kwe nkatulo. 30 Kakwina chini wola kulipangila nimwine. hani zuwa, ni watula, imi kuwatula kulukite kakuli kani kavulola kusaka kwangu kono cha kusaka kwa yava nitumi. 31 haiva niswanelu kupaka kuamana name, 32 vupaki vwangu kete vuve vwe niti, kwina yo swanelu paka kuamana name, mi nizi kuti vupakwi vaha kuamana name initi. 33 Uva tumini kwa Johani, imi avapaki vuniti. 34 Kono vupaki vuni vatambuli kavuzwi kumuntu. Niwamba izi zintu kuti muwanelu ku hazwe. 35 Johani ivali ilambi liva kunika niku venya, imi muvakuwola kutavela kusanga mwiseli lyakwe chenako zana. 36 Kono vupaki vunikwete vukando kovuna vwa Johani, ka musevezi wavanhi uwo wavani Tayo uva nihi kuumana, yonse misevezi ini panga, unipaka kuti Tayo ava nitumi. 37 Tayo yava nitumi iye ava paki kuama name. yaseni kuzuwa inzwi lyakwe, kapa kuvona Chivupeho chakwe che nako. 38 kamwina inzwi lyakwe lishele mwenu, kamuzumini muya vamitumi. 39 Musaka mañolo kakuli mu hupula kuti muali kamuve ni vuhalo vusa mani, Imi mañolo aswana apaka kuamana name, (aiōnios g166) 40 imi kamusaki kwiza kwangu ili kuti muve ni vuhalo. 41 Kaniwani kulumbekwa kuvaantu, 42 kono nizi kuti kamwina ilato lya Ireeza mwenu. 43 Nivakezi mwizina liva Tayo, imi kana muvani tambuli. Haiva zumwi nakeza mwizina lyakwe, kamumu tambule. 44 Muwola kuzuminz vule, inwe mutambula kulumbekwa kuvaantu kono kamu gani kulumbekwa kuzwakwa Ireeza? 45 Sanzi muhupulii kuti niwola kumihambiliza havusu vwa Tavo. yava mihambilizi nji Mushe, mwali mumu vavikite insepo yenu. 46 Haiva muva zuminii Mushe, ni muva nizumini kakuli ava ŋoli kuamana name. 47 haiva kamuzumini zava ŋoli, kamuzumine vule manzwii angu?"

6 Hazimana inzi zintu, Jesu chayenda kuyimwi imbali ye wate lya Gallyea, hape livali kusupiwa l wate lya Tiberiya. 2 Vungi vwe chichava chivali kumwi chilire kakuli vava voni imakazo zavalii kupanga kwavo vavalii kulwala. 3 Jesu cha yenda kwirundu mi uko abake kali hasi ni varutwana vakwe. 4 (Hanu mukiti we Paseka, Mukiti wa Majunda, ivali kwina hafuhu.) 5 Linu Jesu halola mwi wulu ni kuvona vantu vangi niva keza kwakwe, cha wambira Filipi, "Tuwola kuwula kuhi vironto ili kuli ava vantu va wole kulya?" 6 (Kono Jesu a vawambi ichi kulika Filipi, kakuli iye mwine ivali kwizi icho chavali kuswanera kupanga.) 7 Filipi cha mwi tava, "Miyanda yovere yamashereñi ovuroto kasa a wole kuwulira zumwi ni zumwi wavo nangati kakwa kanini." 8 Zumwi wa valutwana vakwe, Adiriyasi, mukulwe wa Simoni Pita, chata kwa Jesu, 9 "Kwina muhwire wo muswisi hanu wina zikwa zeminwe ye

yanza zo Vuroto ni nswi zo vere, kono chinzi ichi mukati ketu?" 10 Jesu chati, "Mwikalike vantu hansi." (Hanu kuvena lyani liñgi mwe china chivaka,) Cwale vakwame chive kala hansi, valikana lule na lule lwe minwe yeyanza ku mpalo. 11 Linu Jesu chahinda vuloto mi hamana kuha vuitumero, cha tambika kwavo vavalii kwi kere, mi kuswana nikwi inswi, chovungi sina muvali kusakira. 12 Linu vantu havave kuti, cha wamba kuva lutwana vakwe, "Mukunganyu vu fwafwali ni twa ngamoka twa shala, iri kuli kanji kuwaniki chi zova." 13 Chale chiva tu kunganya ni kwizuza zitanda ze kumi ni tovere tuwfafwali tuva zwi ha vironto bwina palo ye minwe ye yanze ye; tu fwafwali tuva shali kwavo vavalii. 14 Linu, vantu hava vona ichi chisupo chava pangii, chiva wamba, "Uzu chovu niti muporofita yo swanera kukeza mwi nkanda." 15 Chale Jesu ha lemuha kuti chivavalii kusaka kukeza ni kumukwata che nkani kuti vamupange mulena, cha zwengera yenke kuma Lundu. 16 Hachiyiza kuva chitengu, va lutwana vakwe chiva shetumukera kwi wate. 17 Chive chira muchikepe, mi vavalii kuluta i wate kuya kwa Capenaume. Chikuvali kusiha cheyi nako, mi Jesu kena aveni kuka vola kale kuvali. 18 Imi i hoho likolete livali kuhunga, mi iwate chili vali kutangite kulwa. 19 Hachi va zuhithe chiuvala chilikana makumi ovore ni minwe ye yaza lyoke kamba makumi o tatwe muvule, chiva vona Jesu nakaya vuyenda he wulu lya wate ni kezite kumbali ni chikepe, mi vavalii kutiyite. 20 Kono chati kuvali, "Njeme! Kanji mutiyi." 21 Linu vavalii kukusaka kumu longa muchi sepe, mi yahaho chisepe chicha kasika he rizo havavalii kukaya. 22 Izuba lichilira, chinavungi chivali kuzimene kwishirya lye wate chiva vona kuti kena kuvena chimwi chikepe mbwitwa fera china choke, ni kuti Jesu kena ave chili mwateni ni varutwana vakwe kono kuti varutwana vakwe chivali kuyendete vovona. 23 Niha kuva vulyo, kuvena amwi mato avali kukazwa kwa Tiberiasi hafuhu ni chivaka aho hava liri vuroto uvo Simwine hava litumeri. 24 Linu china vungi hachi lemuha kuti nangati Jesu kamba varutwana vakwe kena vavalii kusikwina, cwale avo vene chiva chira mumato ni kuyenda kwa Capenaume kuka ngana Jesu. 25 Hachiva manite kumuwanu kweyina imwi imbali ye wate, chiva cho kwali, "Rabbi, wakeza liri kunu?" 26 Jesu chayenda tava, ni kuchoo, "cho vuniti, niti, muni ngana, isiri kuti muvavoni imakazo, kono ivaka lyokuti muvali vuroto yumwi bwe nkondo mi muve kuti. 27 Kanji muverekere zilyo inzo zisinyeha, kono muverekere zilyo zikala inako kutwala kuvalo vusa mani uvo Mwana o Muntu bwasa mihe, kwe Ireeza Isi ava viki iswayo hali." (aiōnios g166) 28 Cwale chivati kwali, "Chizi chi tuswanera ku panga, iri kuli tuwole kupanga misevezi ye Ireeza?" 29 Jesu che tava ni kuta kuvali, "Uwu

njo musevezi we Ireeza: kuti mu zumine ku yenke unzo yavaka tumi.” 30 Chwale chiva ta kwali, “Chechihhi chisupo cwale choso pange, iri kuli tuvone ni kuku zumina? Chinzi choto pange? 31 Veshetu vaval maana mwi halaupa, sina hakuñioletwe, ‘Avavahii inkonko izwa kwi wuulu kulya.’” 32 Linu Jesu chive tava, “Chovu niti, niti, kena ivali Mushe yava mihi inkonko kuzwa mwi wuulu, kono ivali Tayo yo miha inkonko ye niti izwa kwi wulu. 33 Kakuti inkonko ye Ireeza je china chi zwa kwiwulu ni kukeza hansi ni kwiza kuha vuhalo kwi nkanda.” 34 Cwale chiva wamba kwali, “Nfumwetu, utuhe iyi inkonko inako yonse.” 35 Jesu cha wamba kuvali, “Jeme ni nkondo yo vuhalo; uzo yo keza kwangu kasane ka fwe inzala, mi uzo yo zamina mwangu kesane kafwe inyota. 36 Kono ni vami wambiri chovu niti muvani voni, mi kamu zumini. 37 Yense uzo Tayo waniha mwa keze kwangu, mi yense yo keza kwangu chovuniti kaseni muzindire hanze. 38 Kakuti niva kezi hansi kukazwa kwi wulu, isiñi kwiza kupanga itato yangu, kono chasaka iye uzo yavaka ni tumi. 39 Imi iyi nji tanto yakwe uzo yava kanitumi, kuti kanji ni zoverwa nangati yenke kwavo vonse vavanihi, kono kaniva vunse mwizuba lyama mani mani. 40 Kakuli iyi nje tanto ya Tayo, kuti yense yo vona Mwana ni kuzumina mwali mwave ni vuhalo vusa mani mi kanimu vunse mwi zuva lya ma mani-mani. (aiōnios g166) 41 Cwale majunda chivatanga kukumbola kuamana naye kakuti avati, “Njeme ni nkondo iyo yaka zwa kwi wulu.” 42 Chiva wamba, “Uzu kanjiyena Jesu mwana wa Josefa, uzo insi ni nyina tuve zi? Kwiza vule hape hanu kuti awambe, ‘Nakazwa kwi wulu?’” 43 Jesu che tava ni kuvata, “Musije kukumbola mukati kenu. 44 Kakwina zumwi yo wola kukeza kwangu mbwita Tayo yava kanitumi hamu chuza, mi kani muvunse mwi zuva lyama mani-mani. 45 Kuñioletwe muma porofita, ‘Yense karutiwe nji Ireeza. ‘Yense yava zuwi ni kulitura kwa Tayo ukeza kwangu. 46 Kena kuti vonse vava voni Tayo, mbwita fera iye yokazwa kwe Ireeza- ava voni Tayo. 47 Chovu niti, niti, iye yo zamina wina vuhalo vusa mani. (aiōnios g166) 48 Jeme ni nkondo yo vuhalo. 49 Veshetu vaval maana mwi halaupa, mi vava mani kufwa. 50 Iyi nje nkondo ikeza hansi kukazwa kwi wulu, iri kuli muntu awole kulya yimwi kuili ni kusa fwa. 51 Jeme ni nkondo i hala iyo ikazwa kwi wulu. Haiva zumwi ulya kuili iyi nkondo, mwa hale kuya kuire. Inkonko iyo yete nihe inyama wangu kuvu halo vwe kanda.” (aiōn g165) 52 Majunda chiva venga mukati kavo vene nikutanga kukanana, nivati, Kuwoleka vule kutiuzu mukwame atuhe inyama wakwe kuti tulye? 53 Cwale Jesu cha wamba kuvali, “Chovu niti, niti, kwanda yo kuti mulye inyama o Mwana o Muntu ni kunwa malaha akwe, kete muve ni vuhalo mwenu. 54 Yense yolya

inyama wangu ni kunwa malaha angu wina vuhalo vusa mani, mi kani muvuse mwizuvalya mamanikizo. (aiōnios g166) 55 Kakuti inyama yangu chilyo che niti, mi malaha angu chinwiwa che niti. 56 Iye yo lya inyama wangu ni kunwa malaha angu ushala mwangu, ni me mwali. 57 Sina Tayo yo hala havaka ni tumi, mi sina hani hala ivaka lya Tayo, cwale iye yonilya, mwahale naye ivaka lyangu. 58 Iyi nje nkondo ina yakeza hansi kukazwa kwi wulu, isiñi uvu veshetu vaval ni kufwa. Iye yo lya iyi nkondo mwahale kuya kuire.” (aiōn g165) 59 Kono Jesu avali kuwamba inzi zintu mwi sinangonge na kwete kuruta mwa Capenaume. 60 Cwale vungi vvava rutwana vakwe vava zuwi izi chiva ti, “Iyi ituto ikavo ahulu; jeni yo wola kuitambula?” 61 Jesu, kakuli avali kwizi mwali kuti varutwana vakwe vaval kukumbola heyi dava, chati kuvali, “Kana ichi chimi nyeza? 62 Cwale mukuve vule aho hasane kamuvone Mwana o Mutu nakambama kuta uko kwavalii kwina sapilio? 63 Luhuho luha vuhalo; inyama kakwina chi ivozekeza. Mazwi awo ani vawambi kwenu nga luhuho, mi go vuhalo. 64 Imi kwina vamwi kwenu avo vasa zumini.” Kakuti Jesu avali kwinzi kuzwa kuma tangiro kuti mbani avo vate ni vakangwe kuzumina mi njeni uzo yate na muveteke. 65 Cha wamba, “I vaka lyezi kuti na miwamba kwenu kuti kakwina zumwi yo wola kukeza kwangu mbwita haiva wa zumininwa kwa Tayo.” 66 Kevaka lyezi, vungi bwa varutwana chiva vola kumusiya mi kena vavazwiri havusu ni kumwi chilira. 67 Linu Jesu cha wamba kuvana ikumi ni tovere, “Inwe nanwe kamusaki kuyenda nanwe, musaka?” 68 Simoni Pitorosi chamwi tava, “Simwine, njikwani kwete tuyende? Wina manzwii ovuhalo vusa mani, (aiōnios g166) 69 mi tuva zumini ni kwiza kwiziva kuti jewe yo Chena yenke we Ireeza.” 70 Jesu cha wamba kuvali, “Kena kuti ni vamiketi, vena ikumi ni minwe yovere, imi zumwi kwenu ji diavulusi?” 71 Hanu avali kuwamba kuama ni Judasi mwana wa Simoni Isikariyoti, kakuti ivali iye, omumwina kuvena ikumi ni tovere, kakuti ivali njiyena, uzo yatane veteke Jesu.

7 Mi hakuzwa izi zintu Jesu avayendauli mwa Galilee, kaho kena va kusaka kuyenda kwa Judea chevaka lyokuti majuda vava kumusaka kuti va mwihaye. 2 Hanu mukuti wa majuda wa munzunde uva kwina hafuhii. 3 Va mukulwe cwale chiva muwambilii, “siye chivaka ichi uyende kwa Judea, njokuti va rutwana vako va vone mitendo yo panga. 4 Kakwina ya panga chintu ku mukunda iye mwine na saka kuti chivoneke. Haiva upanga izi zintu, livonahaze kwinkanda.” 5 Kaho nanga va mukulwe kena vava zumini kwali. 6 Jesu cwale cha wamba kuvali, “inako yangu kena ya sika kale, kono inako yenu iliyutukise kale. 7 Inkanda

kalyi woli kumi toy, kono lyi toy, ime kevaka lyokuti ni paka za mitendo yalyo mivi. **8** Muyenda haisi ku mukiti; kani yendi kowu mukiti kakuti inako yangu kaini ku talelezwa.” **9** Hachamana ku wamba izi zintu kuvali, che kala mwa Galileya. **10** Kono va mukulwe hati chivayenda ku mukiti, naye chayenda, isiri na voneka kono cho kulipata. **11** Majuda vava kumusaka ku mukiti niku wamba, “wina hi?” **12** Kuva kwina ku wambolisana mukati ke chisi kuamana naye. Vamwi vava wambi, “Mukwame ushiyeme.” Vamwi vava wambi, “Ne, Uyendisa vantu munzila isali njeyo.” **13** Naho ka kwina yava wambi cha kuzuweka kuamana naye cho kutiya ma Juda. **14** Mukiti hachi uva kwina hakati kokumana, Jesu chayenda mwi ntempele nikukatanga kuka ruta. **15** Cwale ma Juda chiva komoka, niva wamba, “Uzu mukwame wizi vule zingi? kena va lituti.” **16** Jesu cha vetava niku wamba, “intuto zangu kena nji zangu, kono nijiyakwe wani tuma. **17** Haiva kwina yo saka ku panga intato yakwe, kezive kuamana nezi intuto, kapa zizwa kwe lreeza, kapa ni wamba ka lwangu. **18** Yense yo wamba ka lwakwe ungana inkaya yakwe iye mwine, kono iye ya ngana inkanya yozo wa tuma uzo muntu we niti, mi kakwina kusa njolola kwali. **19** Kena kuti Mushe ava mihi mulao? Kono kakwina kwenu ye chilila mulao. Chinzi hamu saka kunihaya?” **20** chisi cha vantu chichetava, “wina i dimona. Njeni yo saka kukwhaya?” **21** Jesu chetava niku va wambila, “na panga mutendo wonke, mi muvонse mukmoswa ke vaka lyecho. **22** Mushe ava mihi mupato (isike kuti izwa kwa Mushe, kono kuve sukulwetu), mi he nsavata mu panga muntu mupato. **23** Haiva mukwame upangwa mupato he nsavata njokuti mulao wa Mushe kanzi ucholwa, chinzi hamuni vengele kakuli na panga mukwame kunjolola he nsavata? **24** Kanji muatali cha mayemo amuntu mwa vonekela, kono mu watule cho kunjolola.” **25** Vamwi kuvali vakwa Jerusalema vava wambi, “kena njiyena uzu ivakwete kungana kuti va mwhiaye? **26** Mi muvone, uwamba na lukuluhite, mi kakwina chiva wamba kwali. kena kuti initi va yendisi vezi luli kuti uzu njiyena Kreste, iwola kuva? **27** Kono nitwizi kuti uzu uzwahi. Kono Kreste ha cheza, kakwina yete izive kuti ukazwiла hi.” **28** Cwale Jesu cha lila mwi ntempele, kuruta niku wamba, “muвонse munizi mi mwizi kuni kazwilila. Kena na keza ka lwangu, kono iye wani tuma we niti, mi ka mumwizi. **29** Ni mwizi kevaka lyo kuti nikazwa kwakwe mi wa kanituma.” **30** Vava kulikite ku musumina, kono kakwina yava muвики iyanza chevaka lyokuta kuti inako yakwe kena ivali kusikite. **31** Kono vungi bwa vantu vava zumini kwali, mi chiva wamba, “Kreste hacheza, ka pange zisupo kuhita izi za panga uzu?” **32** Ma Farisi vava zuwi vantu niva shovota izi zintu kuamana ni

Jesu, ni mu prisita mukulwana nima Farisi chiva tumina ma pokola kuka musumina. **33** Jesu cwale cha wamba, “ni sina nanwe che nako inini fela, mi cwale niyenda kwali wani tuma. **34** Kamuni ngane kono kete muni wane; kwete niyende, kete muwole kwiza.” **35** Ma Juda cwale chiva liwambila mukati kavo, “kayende kuhi uzu mukwame kwete tuwole kusa muwana? ka yende kuma Greek va hasene nikuka ruta ma Greek? **36** linzwi inzi ilya wamba, ‘koni ngane kono kete uni wane; kwete ni yende, kete mu wole kwiza?’” **37** Linu cha mamani, izuva lyi kando lyo mukiti, Jesu cha zimana niku lila, kuwamba, “haiva kwina yo fwile inyotwa, mumusiye eze za nwe kwangu. **38** Iye ya zumina kwangu, sina mulyitela iñolo, Iwizi lwa menzi ahala ka luvuve mwi vumo lyakwe.” **39** Kono ava wambi izi kuamana ni Luhuho, kwavo va zumina kwali muva tambule; Luhuho kena lyiveni kuhewa kevaka lyo kuta kuti Jessu kena va sinu ku nyamwinwe. **40** Vamwi vantu muchisi, hava zuwa manzwi aya, chiva wamba, “Uzu muporofita luli.” **41** vamwi vava wambi, “Uzu njiyena Kreste.” kono vamwi vava wambi, “Kreste uzu uzwa kwa Galileya? **42** Kena kuti ma fiolo ava wambi kuti Kreste mwa kazwile kwi shika lyi Davida mikwa Bethelehema, muzi uko Davida avakwina?” **43** Cwale chikwava niku liyava mu chisi che vaka lyakwe. **44** Vamwi vava kusaka kumusumina, kono kakwina yava viki iyanza hali. **45** Cwale ma pokola vava kavoli nima Prisita vakuluna ni ma Falisi, vava wambi kwali, “chinzi hasena mwa muleta?” **46** Mapokola chivetava, “Kakwina yava wambi vuti.” **47** Cwale ma farisi chiva mwitava, “Chova kuchengetwe nawe? **48** kana kwina va yendisi vava zumini kwali, kapa kuma Falisi? **49** Kono ichi chisi chisezi mulao, va kutitwe.” **50** Nicodemus (zumwi wa ma Falisi, vava kezi kwali kumatingilo), cha wamba kuvali, **51** Mulawo wetu u atula muntu ni useni kuzuwa kwali nicho cha panga?” **52** chivetava niku wamba kwakwe, “nawe uzwa kwa Galileya? sakisise uvone kuti kakwina muporofita yozwa kwa Galileya.” **53** Cwale zumwi ni zumwi cha yenda kwi nzuvo yakwe.

8 Jesu avayendi kwi Lundu lyi Olive. **2** Kuseni-seni avakezi kwi tempele hape, linu vantu vangi vava kezi; chi kala hansi nikuva luta. **3** Vañoli ni ma Falisi nivaleta mwanakazi yava swalehi. Chiva muвика hakati. **4** Linu chiva mucho, “Muluti, uzu mwanakazi wa swaleha. **5** Lyahanu mumulawo wetu, Mushe avatulaeli kuti vantu vena vuti vaswanelia kupwacholwa ni mañomwe; uwamba nzi kuamana naye?” **6** Vavawambi vulyo chokuti vawane inzila yo kumu hambiliza, kono Jesu ava sungami nikuñola hansi ni munwe wakwe. **7** Hava zwila havusu kumuvuza, avazimi nikuwamba kuvali, “Iye yasena chivi kwenu, ave wentanzi kumuzinda iñomwe.”

8 Hape chakotamina hansi, niku ŋiola hansi ni munwe wakwe. 9 Hava zuwa bulyo, chivayenda umwina ka umwina, kutangila kumu kuwlana. Kuma mani mani Jesu ava shali yenke, ni mwanakazi yavena hakati. 10 Jesu chazimana nikumuvuza, "Mwanakazi va hambilizi vako vena kuhi? Kakwina wakunyaza?" 11 Cha wamba, "Kakwina Simwine." Jesu chati, "Name kani kunyazi. Yende ukasiye kupanga chivi hape." 12 Hape Jesu awawambi kuvali kuta kuti, "Njeme niseli lwe nkanda; iye yoni chilila kete ayende mukansikwe kono mwave niseli lyo vuhalo." 13 Ma Falisi chiva muwambila, "Uhindite vupaki hako; vupaki vvako kena vve niti." 14 Jesu chavetava nikuvata kuti, nanga hanilihindila vupaki vvangu, vupaki vvangu vve niti. Nizi kunizwa ni kuni kaya, kono inwe kamwizi kunikazwa kapa kunikaya. 15 Muatula ke nyama; kono kakwina ini atula. 16 Nanga anitula, inkatulo yangu yeniti kakuli kanikele nenke, kono nina ni Tayo yo nitumite. 17 Eeye, nanga mumulao wenu kuſioletwe kuti vupaki vwa vantu voyle vve niti. 18 Njeme nili hindila vupaki vvangu, hape Tayo yo nitumite wina vupaki vvangu." 19 Vavawambi kwali, "Iso wina kuhi?" Jesu chetava, "Kakwina imwizi ime kapa Tayo; kambe munizi, ni mweziva ni Tayo naye." 20 awawambi aa manzwi muchivulukelo na kwete kuruta mwi tempele, mi kakwina yava musumini kakuti inako yakwe kena iveni kusika. 21 Cwale hape ava wambi kuvali, "niya kungi; kamuni ngane mi kamufwile mu chivi chenu. Kuniya, kamuwoli kwiza koo." 22 Ma Juda chiva wamba, "kalihaye iye mwine? chingi uwamba; Kuniya kamuwoli kuya kwateni?" 23 Jesu cha wamba kuvali, "uzwa ku nsi; nizwa kwi wulu. Uwe nkanda iy; ime kena niwe nkanda iy." 24 Cwale he, na miwambila kuti kamufwile mu zivi zenu. Haisi hachi mwa zumina kuti Ime Njime, ka mufwe muzivi zenu." 25 Chiva wamba cwale he kwako, "Njewe ni?" Jesu cha wamba kwavo, "China wamba kwenu kuma tangilo. 26 Nina zintu zingi zo kuwamba ni kuwatula kwenu. Nihakuva bulyo, iye wani tuma we niti; mi zintu zina zuwa kwali, izi zintu ni wamba kwi nkanda." 27 Kena vava zuwisisi kuti ava kuwamba kuvali ze Shetu. 28 Jesu cha wamba, "Hamumana kunyamuna mwana Muntu, cwale mumwizive kuti Njeme, mi kakwina zangu zini lipangila. Sina ishangu mwava ni rutili, ni wamba izi zintu. 29 lye wani tuma wina name, mi kena ni siya nenke, kakuti ni panganga chimu tavisa." 30 Sina Jesu hava kuwamba izi zintu, vangi vava zumini kwali. 31 Jesu cha wamba kuvo ma Juda vava zumini kwali, "Haiva mushala mu linzwi lyangu, cwale muva rutwana vangu ve niti, 32 mi kamwizive initi, mi initi kai milukulule." 33 chiva mwitava mwitavi, "Tuvana va Abrahama mi kena tuvavi va hikana va muntu; uwola kuwamba vule, 'ka mulukuluhe?'" 34

Jesu cha vetava, "Niti, niti, nimi wambila, yense yo tenda chivi muhikana we chivi. 35 Muhikana ke kalilili mwizuvu kuya kwile; mwana wi kalilila. (aiōn g165) 36 Cwale he, haiva mwana umilukulula, ke niti ka mulukuluhe. 37 Nizi kuti muvana va Abrahama; mukwete kungana kunihaya kakuti linzwi kalyina chivaka mwenu. 38 Ni wamba chini va voni ni Ishangu, mi mupanga chimu vazuwi kwe shenu." 39 Chiva mwitava niku wamba, "Ishetu nji Abrahama." Jesu cha wamba kuvali, "kafe sekeli muvana va Abrahama, nimwa panga mitendo ya Abrahama. 40 Kono, hanu musaka kuni haya, mukwame yava miwambili initi ini vaka zuwi kwe Ireeza. Abrahama kena va pang'i izi. 41 Mupanga mitendo ye Shenu," chiva mu wambila, "Kena tuva zalwa muvuliyendezi; twina Shetu yenke: Ireeza." 42 Jesu cha wamba kuvali, "Haiva kafe Ireeza nji Ishenu, nimwani saka, kaho nikazwa kwe Ireeza mi imozu; kaho kena niva kezi ka lwangu, kono ava ni tumi. 43 Chinzi hamu sa zuwisisi manzwi angu? Ivaka lyo kuti kamuwoli kuzuwa manzwi angu. 44 Muve shenu, iye dyavulusi, mi musaka ku panga intato ze shenu. Ivali chihayi kuma tangilo mi kazimani he niti kakuti kakwina vuniti mwali. Hawamba vupono, uwamba cho mukwa wakwe ni isi wai zwile mapa. 45 Kono, kakuti ni wamba vuniti, kamu zumini. 46 Njeni kwenu yoni hambika chivi? haiva ni wamba vuniti, chizi hamu sa zumini? 47 lye yazwa kwe Ireeza uzuwa manzwi ee Ireeza; kamu ya zuwi kakuti ka muzwi kwali." 48 Ma Juda chivetava niku mu wambila, "Kena kuti tuwamba kuti umu Samariya mi wina i dimona?" 49 Jesu che tava, "kanina i dimona, kono ni kuteka Shangu, mi kamuni kuteki. 50 Kani ngani inkaya yangu; kwina yo ngana niku watula. 51 Niti, niti, nimi wambila, haiva kwina yata vike linzwi lyangu, keta vone ifu." (aiōn g165) 52 Ma Juda vava wambi kwakwe, "Hanu twizi kuti wina i dimona. Abrahama nima porofita vavafwi; kono iwe uwamba, 'haiva kwina yata vike linzwi lyangu, keta zuwe ifu.' (aiōn g165) 53 Kena umukando kuhata ishetu Abrahama yava fwii, vule? Ma porofita navo vavafwi. Uhupula kuti njewe ni?" 54 Jesu che tava, "haiva nili nyamuna ime ni mwine, inkanya yangu kahena; nji Isi wangu yoni nyamuna-koo imuwamba kuti nji Ireeza wenu. 55 Ihati mwa mwiziva, kono ni mwizi. Haiva ni wola kuwamba, 'kani mwizi; kani swane sina njenwe, ihata. Nihakuva bulyo, ni mwizi nikuvika linzwi lyakwe. 56 Ishenu Abrahama ava sangi chokuvona izuva lyangu; ava lyivoni niku nyakalala." 57 Ma Juda vava wambi kwali, "kawini kukwanisa makumi akwana iyanza ezelimo, mi muva voni Abrahama?" 58 Jesu chava wambila, "Niti, niti, nimi wambila, Abrahama naseni, Njeme." 59 Cwale chiva tola mabwe niku musoholera kono Jesu cha lipata nikuzwa mwi tempele.

9 Linu Jesu habahitite, nabona mukwame yabazalwa nalamuhofu. 2 Barutwana bakwe chibamubuza, "Muruti, babatendi chive njibani, uzu mukwame kapa bazazi bakwe, habazalwa nalamuhofu?" 3 Jesus abetabi, "Kenakuti uzu mukwame aba tendi chive nandi bazazi bakwe "kono kuti mitendo ya Ireeza ibungutulwe chali. 4 Tutameha kutenda mitendo yozo yabanitumi nichili musihali. Masiku akezite mweyonako kakwina yeti nawole kusebeza. 5 Hanichina muchisi, njime nisele lyechinu chisi. 6 Jesu hamana kuwamba izi zintu, naswila hansi, kutenda itope chamate, imi nasinga itope hamenso akwe. 7 Nichati kwali, "Yenda, kasambe muchihumbi cha Siloe (Itoloka kuti: kutumwa." Hakwinabulyo mukwame naliyendela, nakasamba, imi nakabola chobona. 8 Hahabulyo bababambene nozo mukwame nabana babamuboni nali mukumbili babali kuwamba kuti, "Uzu kanjiyena yaba kuikalanga na kumbila?" 9 Balikene nibati, "Nji yena" Bamwi nibati, "Nanta, kono uboneka ubu njeye." imi iye chati, "Njime." 10 Nibati kwali, "Linuhe meno ako ayeluki bule?" 11 Netaba, mukwame yo sumpwa Jesu watenda itope ni kunisunga amenso angu imi nati kwangu, "Yende kwa Siloe mi uka sambe,' Chobulyo chinayenda imi ninakasamba imi ninatanga kubona." 12 Nibati kwali, "Winahi iye?" Netaba nati, "kanizi." 13 Nibaleta mukwame yaba kubanga chihofu ku Mafalisi. 14 Linu ibali izuba lye nsabata ilyo Jesu aba tendi itope heyalula meno akwe. 15 Linu hape Mafalisi chiba mubuza mwaba bonene. Nati kubali, "Wabika itope hamenso angu, naka samba imi hanu chini bona." 16 Balikene ku Bafilisi nibati, "Uzu mukwame kazwi kwa Ireeza mukuti kechilili Insabata." Bamwi nibati, "Kwiza buti kuti mukwame wina chive atende imakazo zisika aha?" Chobulyo ni kwaba ni kuliyaba mukati kabu. 17 Chobulyo nibabuza mukwame wechihofu hape, "Utinzi kuamana naye mukuti njobeyalulwa meno kwali?" Mukwame wechihofu nati, "mutanikizi." 18 Nangaho Majuda kanababazumini kuti ibali chihofu yabeyalulwa meno ulukusikila habasumpa bazazi bakwe yasanaabali kubona. 19 Nibabuza bazazi bakwe, "Uzu nji mwanetu wamuswusu imutakutu abazalwa nali chihofu? Kwiza buti kuti linu abone?" 20 Chobulyo bazazi bakwe babetabi, "Twizi kuti uzu nji mwanetu wamuswusu nikuti aba zalwa neli chihofu. 21 Mukubezili kuti abone hanu katwizi, ni yabeyaluli meno akwe katwizi. Mumubuze, mukulwana. Uwola kuliwambilila iye mwine." 22 Bazazi bakwe babawambi izi zintu, mukuti babakutite Majuda. Mukuti Majuda chiba babazuminzene kale kuti iye yete alizumine kuti nji Kreste mubamuhindikile kunze yamasinagoge. 23 Chebaka lyezi, bazazi bakwe nibati, "Mukulwana, mumubuze." 24 Mukuti chibahitite tobole nibusumpa mukwame yabakubanga chihofu ni chibati kwali, "Uhe ikanya kwa Ireeza. Twizi kuti uzu mukwame mutendi wazive." 25 Linu uzo mukwame netaba, "Kanizi nandi mutendi wazive. Chimwi chinizi: Nibali nimuhofu, imi hanu chinibona." 26 Kuzwaho nibamuti, "Chinzi chabatendi kwako? Abeyalula buti meno ako?" 27 Abetabi, namiwambila kale, imi kamutekelezi! Chinzi hamusaka kuzuwa chimwi hape? Kamusaki kuba barutwana bakwe nanwe, nandi musaka? 28 Nichibamutuka imi nibati, "Umurutwana wakwe, imi iswe tubarutwana ba Mushe. 29 Twizi kuti Ireeza abawambi kwa Mushe, imi katwizi kuti uzu uzwa kuhi." 30 Mukwame netaba nabacho, Ichi chikomosa, kuti kamwizi kwazwa, kono abeyaluli meno angu. 31 Twizi kuti Ireeza katekelezi batendi bazine, kono haiba muntu ulibekite kwa Ireeza ni kutenda intato yakwe, umutekeleza. 32 Kutanga kumatangilo achisi kana kubenii kuzuweka kuti kwina ichabeyaluli meno amukwame yabazalwa neli muhofu. (aiōn g165) 33 Haiba uzu mukwame kazwi kwa Ireeza, kakwina chiti nabatendi." 34 Nibamwitaiba nibati, "Iwe ubazalilwa muzive kumaniniza, imi utuluta?" Hahobulyo nibamusohela kunze." 35 Jesu abazuwi kuti babamuhindikili hanze yesinagoge. Hamusangana nati, "Uzumina ku Mwana Muntu na?" 36 Netaba nati, "Njeni uzo, Simwine, kokuti nizumine kwali?" 37 Jesu nati kwali, "Ubamuboni, imi njeyena yowamba nawe." 38 Mukwame nati, "Simwine, nizumina" imi namulapela. 39 Jesu nati, "Kuatulwa chinibezi mwechinu chisi kokuti basaboni babone imi kokuti bana babona basanduke zihofu." 40 Balikene ku Bafalisi babena naye babazuwi izi zintu imi nibamubuza, "Kana naswe bulyo tubahofu?" 41 Jesu nabati, "Haiba mubali muzihofu, nimusena mubabi ni zive, kono hanu muti, 'Tubona,' chobulyo chive chako muzishale bobulyo.

10 Ikumbya line, nimiwambila, iye mwine yaseti enjile chamulyango wamulaka wembelele, kono utata kwiwulu chenzila imwi, unzo muntu musa mi wiba. 2 lye winjilila kumulyango nji mulisana wembelele. 3 Mbabaleli wamulyango mwamwiyalwile. Imbelele zizuwa inzwi lyakwe, mi usupa imbelele zakwe chamazina ni kuzieteleta hazizwa. 4 Linu heti chazizwisa nzose zakwe, uziyenda kubusu, mi imbelele zimwichilila, mukuti zinzi inzwi lyakwe. 5 Linu keti nizichilile muyenzi, kono kazimukekuluh, mokuti kanzinzi inzwi lyamuyenzi." 6 Jesu abawambi iyi nguli kubali, kono abo kanababazuvisi kuti izi zintu ibali nji zona zabali kuwamba kubali. 7 Linu Jesu chawamba kubali hape, Ikumbya line, Nimi wambila, Njime nimulyango wembelele. 8 Yeso yabezi kumasule angu musa mi wiba, kono imbelele kena zibamuteki. 9 Njime nimulyango. Yeso winjila changu,

kapuluswe; kenjile mukati ni hanze mi kawane malisikizo.

10 Musa kawoli kwiza heba kezi kwiba kapa kwhaya ni kushinya. Nibakezi kuti benze bawane buhalo mi babu wane cha bungi. **11** Njime nimulisana weniti. Mulisana weniti uha buhalo bwakwe muchibaka chembelele. **12** Mubeleki wakuhila kahena mulisana wembelele imi kamunite imbelele. Habona utuhu nakezite usiya imbelele ni kubaleha. Utuhu uwonda imbelele ni kuzihasanya. **13** Utiya mukuti mubeleki wakuhila kabileli ni mbelele. **14** Njime ni mulisani weniti, imi nizi zangu, mi zangu zinizi. **15** Tayo unizi, imi name nizi Tayo, imi nibahi buhalo bwangu muchibaka che mbelele. **16** Nina imbelele zimwi zisali nzowo mulaka wembelele. Niyelele kuzileta nazo, imi kazizuwe inzwi lyangu kokuti ibe mutapi wonke ni mulisana yenke. **17** Njikeli ibaka Tayo hanisaka: Nisinyehelwa buhalo bwangu kokuti ninibuhinde hape. **18** Kakwina yowola kubuninya, kono nibusinyehelwa changu nimwine. Nina maata akuzwisa, imi nina maata akuhinda hape. Nibawani iyo itaelo kuba Tayo. **19** Kulyiyabahakati chikwa tendahala mukati kaMajuda bakefisa chayo manzwi. **20** Bungi bwabo chiba wamba, "Wina i dimona mi umbulumuka. Chinzi hamutekeleza kwali? **21** Bamwi chibati, "Aa kahena manzwi amuntu yoyendiswa idimona. Kana idimona liwola kwiyalula meno amuntu yasaboni?" **22** Linu chibali inako ya Mukiti wa Kunjoloza mwa Jerusalema. **23** Ibalu malilha, mi Jesu abu kuyenda mwi keleke mumalibela a Solomon. **24** Linu Majuda chiba muzimbuluka mi chiba wamba kwali, katuhinde inako ikumahi nitu sezibi? Heba njije Kirisite, tuwamble he ñandaleza." **25** Jesu ababetabi kuti, "Nibamiwambili, kono kamuzumi. Mitendo initenda mwizina lya Tayo, yeo njipaka ziniama. **26** Nikwinabulyo inwe ka muzumini mukuti kahena mwimbelele zangu. **27** Imbelele zangu zizuwa inzwi lyangu; nizizi, imi zinchilila. **28** Niziba buhalo busamani; kesinifewe, imi kakwina niuwina yetinazi nzwabule mumayaza angu.

(aiōn g165, aiōnios g166) **29** Tayo, yabazinihi, mukando kuzamba bonse, mi kakwina yowola kubazwabula mumayaza a Tayo. **30** Ime ni Tayo tuchintu chonke." **31** Linu Majuda chi bahinda mavwe nibamu ñabola. **32** Jesu ababetabi, "Nibamondezi mitendo mingi milotu izwa kwa Tayo. Linu njo uhi kweyo mitendo umuniñabolela cha mabwe?" **33** Majuda babamwitabi, "Katuku ñaboleli mutendo mulotu, kono kushwaula, mukuti iwe, umuntu, uli tenda kuti njowe Ireeza." **34** Jesu ababetabi, "Kanakuti kuñoletwe mumilao, Ni wamba, "mumizimu"? **35** Heba ababa supi kuti bazimu, nji kwani kulibazwi izina lya Ireeza (mi mañolo ka awoli ku lutwa), **36** muwamba konzo yaba bikiwakumbali nji Tayo ni kutumiwa muchisi, 'ushwaula; mukuti na wamba, 'Ni mwana we Ireeza.' **37** Heba kanitendi mitendo ya Tayo, kanzi muni zumini. **38**

Kono heba niitenda, nangakuti kazumini, muzumine mitendo linukuti mwizimbe ni kuzuvisisa ziba Tayo benamwangu imi name ninamuba Tayo." **39** Babaliki kumuwonda hape, kono abayindi kungi kuzwa mumayanza abo. **40** Chayenda hape mwishila lya Jorodani kuchibaka unko Joani abali kukolobeza, niku kekala kwateni. **41** Bungi bwabantu chibiza kwali nikuchokuti, "Cheniti Joani kana abatendi imakazo, kono zintu zone zaba wambi Joani chozu mukwame ibali zeniti." **42** Bantu bangi kwateni ni chibazumina kwali.

11 Linu mukwame zumwi yabali kusumpwa chezina lya Lazaro yabali kulwala. yaba kuzwa mwa Betenia, mumunzi mwabali kwikala Maria ni mukulwe Marea. **2** nji Maria yaba singi Simwine mafuta esende ni kumupemula kumatende ninsuki zakwe, imi Lazaro yabali kulwala ibala nchizyakwe. **3** Linu banchizyakwe nichibatumina iñusa kwa Jesu, nibacho, "Simwine, bone, iye yosaka ahulu ulwala." **4** Linu Jesu hazuwa bulyo, nati, Uku kulwala kahena kufwa, kono bwakubonisa maata a Simwine chobulyo nimwana wa Ireeza uswanelu kulumbekwa kachibatendahali." **5** Linu Jesu abali kusaka ahulu Marea ni mwanchakwe ni Lazaro bulyo. **6** Chobulyo hazuwa kulwala kwa Lazaro, Jesu abekali mazuba amwi obele muchibaka mwabekile. **7** Linu hakumana bulyo, Chowamba kuba rutwana bakwe, "Twende tuye kwa Judea hape." **8** Barutwana chibawamba kwali, "Muruti, munako inu Majuda basaka kukugobola nimabwe, linu iwe usaka kubola kwateni hape?" **9** Jesu nichati, kahena kuti inhola zitenda ikumi ni obele eseli mwizuba? Linu zumwi muntu hayenda musihali, keti aholofale kapa kusitalata kakuti ubwene mwahitite cha liseli lyefasi. **10** Nihakuba bulyo, hayenda masiku, mwasisatale kakuli iseli kalina mwali." **11** Nichawamba izi zintu, linu hamana izo zintu, nichabawambil, "Mulikanetu Lazar chalala, kono nikaya ili kuti nikamubuse." **12** Barutwana linu chibawamba kwali, "Simwine, haiba ulele, mwabe nenza." **13** Linu Jesu chabataluseza kuamana niifu, Chobulyo abo babali kuhupula kuti uwamba iñonzi zakulikatulusa. **14** Linu Jesu nichabataluseza, "Lazaru ufwile. **15** Nisangite, kebaka lyenu, kuti kana nibena kwateni kokuti nimubazumi. Twende kwali." **16** Tomasi yaba kunsumpwa Didima, chawamba ku Barutwana, "Tuyende naswe tukfaw ni Jesu." **17** Linu Jesu hakeza, neza kuwana kuti Lazaro chowina kale mwikumbu chamazuba onee. **18** Linu Betania ibena hemballi ni Jerusalema, kazibima zotatwe. **19** Bungi bwa Majuda babali kwiza kwa Marea ni Maria, kubaombaomba kuamana ni nchinzabo. **20** Linu Marea, hazuwa kuti Jesu ukezite, nichibaka mukatanyeza, cobulyo Maria abekele munzubo. **21** Marea linu chawambila Jesu, "Nfumwangu, kapa kobena kunu, nchizyangu nasena bafwi. **22** Nangati

hanu, nizi kuti chimwi nichimwi chokumbila kwa Ireeza, mwakuhe.” 23 Jesu chawamba kwali, “Nchizyako mwabuke hape.” 24 Maretia chawamba kwali, “Nizi kuti mwabuke hape he henzuho luzuba Iwamamani mani.” 25 Jesu chawamba kwali, “Njeme ni nzoho ni buhalo; yense yozumina kwangu, niha fwa, mwa hale; 26 chobulyo yense yohala ni kuzumina kwangu keti nafwe. Na muzumina iyi ndaba?” (aiōn g165) 27 Nichawamba kwali, “Ee, Nfumwangu, nizumina kuti njewe Kreste, mwana we Ireeza, yokezite mwi nkanda.” 28 Hamana kuwamba izi, chozwa mwateni nikusumpa mwanchakwe Maria kakuli ungula. chamuwambila, “Muruti chasika mi ukusumpa.” 29 Linu hazuwa bulyo, chonyamuka kapili nikuya kwali. 30 Linu Jesu kanabeni kusika mumunzi abali kusina kuchibaka kwaba kamukatanyezi Maretia. 31 Imi Majuda, babena naye mwinzubo babali kumuomba omnia nibabona Maria hanyamuka kapili pili kuzwila hanze, chiba mwichilila, kuhupula kuti chokaya kwikumbu aka siliseze kwateni. 32 Linu Maria, hakeza kwabekete Jesu imi namubona, chowila hamatende akwe ni kumuwambila, “Simwine, kapa kobena kunu, nchinzyangu nasena abafwi,” 33 Linu Jesu chamubona nasalisa, imi ni Mujuda wakeza naye chokwete usilisa, 34 chabayinditwe muluhuho Iwakwe mi abali kubilela; chawamba, “Mubamulaziki kuhi?” Niba mwitaba, “Nfumwangu, wize zo bone.” 35 Jesu nasalisa. 36 Linu Majuda cibawamba, Mubone mwaba kusakila Lazaru!” 37 Imi bamwi chibawamba, “Kanjiyena uzu mukwame, yabeyaluli meno amukwame wamuhofu, hape ibaleti kuti uzu mukwame kuti afwe?” 38 Linu Jesu hape, nalizuwa kutomoha inkulo hape, nayenda kwikumbu. linu chibali ilindi, imi ibwe libatulitwe hateni. 39 Jesu nati, “Muzwise hateni ibwe.” Maretia, nchinzye wa Lazaro, iye yofwile, nawambilia Jesu, “Nfumwangu, cheinu inako chitupu chichinunka, kakuti chikwahinda mazuba onee kuzwa habafwili.” 40 Linu Jesu nati kwali, Naa kana nibakuwambili kuti, heba uzumina, mokabone mibuso wa Ireeza?” 41 Linu chibazwisa ibwe hekumbu. Jesu nakatula meno akwe kulola kwiulu imi nati, “Tate, Nilitumela kakuti wateka kwangu. 42 Nizi kuti utekanga kwangu inako yonse, kono niwamba bulyo kebaka lyekunga linizimbulukite kunibika mukati, ili kuti bazumine kuti ubanitumi.” 43 Chobulyo nawamba buti, nahuweleza chalizwi lizuweka ahulu, “Lazaro, wize hanze!” 44 Mukwame yabafwile nazwa mwikumbu; matende akwe nimayanza abali kuzingeletwe masila. Jesu nawamba kubali, “Mumusumunune imi mumusiyе ayende.” 45 Linu bungi bwa Majuda babakezi kwa Maria imi nibabona zabatendi Jesu, niba zuminia kwali, 46 kono bamwi mukati kabu chibayenda ku Bafalisi imi chibakawamba zabatendi Jesu. 47 Cwale

mapurita bakulwana ni Bafalisi chibakopanya inkuta hamwina imi nibawamba, “Mutupange chihi? Uzu mukwame upanga imakazo zingi. 48 heba mutumusiyе yenke sina buti, bonse mubazumine kwali; Maroma mubatunyange minzi yetu yonse ni nkanda yetu.” 49 Nihakuba bulyo, zumwi mukwame mukati kabo, Kayafa, yabali muprisita mukulwana mwecho chilimo, nati kubali, “Kakwina chimwizi. 50 Kamubwene kuti kulotu nibutuka kuti mukwame yenke awile chichaba kundeye kuti inkanda yonse imaniswe.” 51 Lyahanu izi zawamba kazizwi kwali mwine. kono, kakuti abali muprisita mukulwana icho chilimo, aba polofiti kuti Jesu mwafwile inkanda; 52 kono isini inkanda bulyo imi kono kuti bana ba Ireeza bahasene bekale hamwina kalusika lonke. 53 Linu kuzwa ulo luzuba niba zuminzana mwete behaile Jesu. 54 Kelyo ibaka Jesu nasiya kuyenda mukati ka Majuda nibamubwene, imi chozwa mwewo inkanda nikuya mwihalupa mumuleneñi wa Efraimi. Uko abakekali ni barutwana. 55 Lyahanu i Paseka ya Majuda chibena hafuhi, imi bungi bwabo nibaya mwa Jerusalema kuzwa mwinkanda i Paseka niseni kusika kuti bakalijoloze abo bene. 56 Babali kukabulola Jesu, imi nibena mwi Tempele nibakwete balibuza buza, “Muhupula bule? Na sanzi akezi kumukiti?” 57 Linu muprisita mukulwana ni Bafalisi niba hewa mulao kuti haiba kwina yowizi kwena Jesu, uswanelia kuwamba ili kuti bamukwate.

12 Mazuba amana iyanza ni limwina habusu bwa

Mukiti we Paseka, Jesu abezi kwa Betania, kwabali kuhala Lazaro, yababuswa kwali kubafwile. 2 Chobulyo nibamutendela mulalilo kwateni, mi Maretia njabali kuha zilyo, kono Lazaro ibali njizumwi yabena nabana babena ni Jesu hetafula. 3 Linu Maria nichahinda ilita yebotela yamafuta adula anuka nenza, ni kuetila hamatende a Jesu, ni kuasinda ni suki zakwe. Inzubo niyezula mununko mulotulotu wamafuta anunka nenza. 4 Judasi Isikariota, zumwi wabarutwana bakwe, yeti namubeteke, nati, 5 “Chinzi aa mafuta hasana abawuzwa madola achita myanda yotatwe ni kuha kubahumanehi? 6 Abali kuwamba bulyo, isiñi kuti abali kufwila bahumanehi inse, nata, kono ibaka lakuti ibali musa: njabakweta chikwama chamashelleñi mi abalikwiba chibabikwa mwateni. 7 Jesu abati, “Mumuzuminine kuti abikile chakwete izuba lyangu lyekepelo. 8 Kamubakubile ni bahumanehi inako yonse, kono ime keti nimubekubile name inako yonse”. 9 Mweyonako ikunga ikando la Majuda nilyeziba kuti Jesu kwabena, mi babezi, isiñi kukezila Jesu bulyo, kono ni kwiza kubona Lazaro bulyo, ili yababusi Jesu kubafwile. 10 Baprisita bakulwana ni chibazumizana hamwina chamulelo wakwihaya Lazaro naye; 11 mukuti ibali

chebaka lyakwe Majuda hababazwi chabungi ni kukazumina kwa Jesu. 12 Halizwa ikunga ikando nilyakeza ku Mukiti we Paseka. Linu habazuwa kuti Jesu ukezite kwa Jerusalema, 13 nibahinda mitavi yenzalu ni kuyenda kukamukatanyeza, ni kuhuweleza, "Hosanna! Yotohonolofezwe kwa Ireeza njozuna yokeza mwizina la Simwine, Simwine Mukulwana wa Isilaele." 14 Jesu abawani mwana wedonki mi natanta haili; sina mukubañolezwi, 15 "Musiyemutiyi, inwe mabantu ba Zion, Simwine wenu Mukulwana ukezite, natantite hamwana wedonki." 16 Barutwana bakwe kanababazuwisi izi zintu kumatangilo; kono inako yahewa mata akubuka kubafu, nibahupula kuti izi zintu zibañoleltwe chebaka lyakwe ni kuti babatendi izi zintu kwali. 17 Lyahanu ikunga libena naye inako yasupa Lazaro kuzwa mwikumbu imi abamubusi kuzwa kubafwile, ibabi upakki. 18 Ibalí chelyo ibaka ikunga liba zwili kwateni kukamukatanyeza mukuti babazuwi kuti njye yabatendi iyi makazo. 19 Chobulyo Bafalisi ni chibawambinsena mukati kabó, "Hamubone, kakwina chimuwola kutenda, mubwene, chisi chose chimwichilile." 20 Magerike bamwi mweyonako babena mukati kwabana babali kuya kukulapela munako yamukiti. 21 Aba bantu babayi kwa Filipi, yabali kuzwa kwa Betsaida mwa Galilea, babamubuzi, nibati, "Fumwetu, tusaka kubona Jesu." 22 Filipi abayendi kukawambilá Andreasi; Andreasi abayendi ni Filipi, mi nibakawambilá Jesu. 23 Jesu nabetaba nati, "Iholá chiyasika yakuti Mwana Muntu abe hamazimo makando akububekwa. 24 Ikumbya lineline, nimiwambila, uluhaiba luheke lwamundale ni luwila mwibú ni kufwa, kalushale lolona mbona bobulyo; kono haiba nilufwa, kalubike zichelantu zingi. 25 lye mwine yosuni buhalo bwakwe mwabuluze; kono iye mwine yohinda buhalo bwabamwi batu kuti bwabutokwa kuhita buhalo bwakwe iye mwine kahale ni Ireeza kuyakuile. (aiōnios g166) 26 Haiba muntu unisebeleza, mumusiyé anichilile; henikele kwiwulu, ni muhikana wangu kabe kwateni naye. Haiba muntu unisebeleza, Tayo mwamuhé itompo. 27 Lyahanu luhuho lwangu lukatazehete: Ketiñilapele? Tayo, unihune mweyinu ihola? "Kono njilonia ibaka ili, hanibezi kuti zenitakisiwe. 28 Tayo, utumise kububana kwako." Linu linzwi ni lyazwa kwiwulu mi nilyati, "Nibalitumisi kale, mi kanilitumise hape." 29 Linu ikunga libazimene habumbali ni kulizuwa ni lyati kuti invula yapalakata. Bamwi nibati, "Ingelo! libali kuwambi kwali." 30 Jesu abetabi nati, "Ili linzwi kanalibezi kwangu, kono kwenu. 31 Hanu chilinako yakuti chinu chisi chiatulwe: Hanu chili inako yakuti ninisinyesinye mata a Satani yobusa chihanu chinsi. 32 Imi Ime, heti bantu kabaninyamwine mwiwulu hachifapano, kanikwitile zumwi ni zumwi kwangu." 33 Abawambi bulyo kutondeza kuti

mufutazi wefu lyeti nafwe. 34 Ikunga libamwitali, "Tubazuwi kuzwa kumulao kuti Jesu kekalile kuyakwile. Kwiza buti kuti uwambe, 'Mwana Muntu utameha kuhazikwa hachifapano?' Njeni uzu Mwana Muntu yowamba zakwe?" (aiōn g165) 35 Jesu linu chati kubali, "Iseli kalibe kubile nanwe chenakozana ifwihi. Muyende hamuchina iseli, kokuti ififi sanzillimihitilili. lye yoyenda mulififi kaboni kwakaya. 36 Inako yimwina name, muzumine kumanzwi angu initi ya Ireeza kayibe nanwe." Jesu abawambi izi zintu mi kuzwahateni naliyendela ni kukaliwungula kuzwa kubali. 37 Nihakuba kuti Jesu abatendi imakazo zingizingi habusu bwabo, nihakubabulyo kanababazumiñi kwali. 38 Kokuti inzwi lamutanikizi Isaya lizulizilize, ili umo abati: "Simwine, njeni yabazumiñi kwiñusa lyetu? Mi iyanza lya Simwine libeziwahaza kwani? 39 Cheli ibaka kanababali kuwola kuzumina, mukuti Isaya naye abati, 40 "Abatendi meno abo kuba buhofu, ni kuzumiza inkulo zabo; chenzila yimwi nibabawoli kubona ni meno abo ni kuzuvisisa ni nkulo zabo, ni kusanduka, imi ninibabahozi" 41 Isaya abawambi izi zintu mukuti ababoni ikanya ya Jesu imi abawambi kazakwe. 42 Kono nihakwinabulyo, bungi bwababusi babazumiñi kwa Jesu; kono chebabakala Bafalisi, kanababali kuzumina kwyeo indaba kokuti sanzibakanisi kunjila mwisinagoge. 43 Babalikusaka kutembwa kubantu kuhita kutembwa kuzwa kwa Ireeza. 44 Jesu nahuweleza nati: "Yozumina kwangu, kazumini bulyo kwangu kono uzumina bulyo ni kwali zonitumite, 45 imi uzoyonibwene ubwene bulyo ni yonitumite. 46 Nibezi kuchisi ninili niseli kuti yense yozumina kwangu sanzi nashali mulififi. 47 Haiba muntu zuhi no zuhi uzuwa manzwi angu kono kaabiki, kanimuatuli; mukuti kananibezi kuatula chisi, kono kwiza kuwaza chisi. 48 lye yonikana ni yasazumini manzwi angu wina yomuatula: kaibe nji inzwi linibawambi letinilimiatule izuba lamamanimaní. 49 Mukuti kananibawambi kazangu, kono njiza Tayo yabanitumi, yabanihi itaelo kuamana ni chiniswanelia kuwamba ni chiniswanelia kuluta. 50 Nizi kuti itaelo yakwe ileta buhalo busena mamaninizo, chobulyo checho chiniwamba - bobulyo fela sina Tayo mwabawambili kwangu, bobulyo name muniwambila." (aiōnios g166)

13 Lyahanu pili Mukiti we Paseka niuseni kuliwa Jesu chabezi kuti inakoyakwe chiyasika yakuzwa hanuhansi ni kuya kwa Tayo - sina habakusuni bakwe bamuchisi - ababasaki kutwala kumamanisizo. 2 Lyahanu satani chababiketi kale mwinkulo ya Judasi Iskariota mwana a Simon, kuti abeteke Jesu. 3 Chabakwi kuti Tayo chabahele kale zintu zonso mumayanza akwe imi chabakazwile kwe Ireeza ni chabakubola kwe Ireeza. 4 Abazimani hamulalilo

ni kuzwisa chizwanto chakwe chahewulu. Linu chahinda kataulo ni kukalisumina iye mwine. 5 Linu chachunka mezi mukasuba ni kutanga kusaza matenda abarutwana bakwe ni kubapemula ni taulo yabalizingelete. 6 Chakeza kwa Simoni Pitirosi, imi Pitorosi chawamba kwali, "Simwine, mosaze matende angu na?" 7 Jesu chetaba ni chati kwali, "Chinitenda kwanko kese uchizuwisise hanu, kono kokachizuwisise mwinako inza." 8 Pitorosi chawamba kwali, "Kense usanze matende angu." Jesu chamwitaba, "Heba kanikusazi, kawina chemba kwangu." (ai^{ong}165) 9 Simoni Pitirosi chawamba kwali, "Simwine, kanzi unisazi buyo kumatende, kono nikumayanza angu ni mutwi wangu." 10 Jesu chawamba kwali, "Uzo yosazwa kena chasaka, hensi kusazwa kumatende, kono ujolwele neza; ujololwe, kono isini umwi ni umwi." 11 (Mukuti Jesu abezi yese namubeteke; chinji abawambi, "Kahena kutimubonse mujolola.") 12 Linu Jesu hamana kubasaza matende abo ni kuhinda zizwato zakwe ni kwikala hansi hape, chawamba kubali, "Kana mwizi chinatenda kwenu? 13 Munisupa 'Muluti' ni 'Simwine,' imi uwamba chishiyeme, kakuti linu njime. 14 Heba njime linu, Simwine ni Muluti, nashanza matende enu, nemwe mulishanzze matende enu zumwi ni zumwi. 15 Mukuti chinamiha mutala kokuti nenwe mutende bobulyo munamitendela. 16 Ikumbya line, niwamba kwenu, mubeleki kena mukando kwafumwe; kapa mutumiwa kubamukando kuwamutuma. 17 Heba nimwiziba izizintu, mufuyoletwe heba nimuzitenda. 18 Kaniwambi mubonse; niziabo banibaketi — kono iñolo linani kwizuzilizwa; 'Iye ulya chikwa changu unilaha mulezele.' 19 Nimiwambila inzohahanu pili niziseni kutendahala, linukuti hazitendahala, nimuzumine kuti Njime. 20 Ikumbya line, nimiwambila, yotambula yese unatuma, watambulame, imi yotambula ime, utambula iye yabanitumi." 21 Linu Jesu hawamba inzo, chabakatazehete muluhuho, chaha bupaki mi chati, "Ikumbya line, niwamba kwenu kuti zumwi kwenu kaniabeteke." 22 Barutwana chibalilola, nibabilete kuti uwambani. 23 Zumwi wabarutwana, wabakusaka hahulu Jesu, abakushendeme hetafule nazendamine hachizuba cha Jesu. 24 Simoni Pitorosi chalolela konzo murutwana ni kuwamba, "Tuwambile njeni unzo yowamba zakwe." 25 Linu chazendamina hachizuba cha Jesu ni kuwamba kwali, "Simwine, njeni unzo?" 26 Linu Jesu chamwitaba, "Njijena yesenihe chikwa chinansunsa." Chobulyo hamana kununsa chikwa, chachihia Judasi mwana Simon Iskariota. 27 Imi linu, hakumana chikwa, Satani chamwinjila, linu Jesu chawamba kwali, "Chosakaku tenda, uchitende kakuhwela." 28 Kakwina nanga umwina kubabalikwikele naye hetafule yabezi kuti chizi hawamba inzo kwali. 29 Bamwi chiba hupula

kuti, mukuti Judasi ibali iye yabakubika masheleni, chingi Jesu abawambi kwali, "Ukawule zisakahala kuti tube nanzo hamukiti," kapa uwola kukaha zimwi kubanjebe. 30 Judasi hamana kutambula chikwa, chazwila hanze hahobulyo. Chi ibali masiku. 31 Inako Judasi hayenda hanze, Jesu chati, "Hanu Mwana wa Muntu cholumbekwa, imi Ireeza kalumbekwe chebakalyakwe. 32 Ireeza kamulumbeke iye kalwake mwine, imi kamulumbeke hahanubulyo. 33 Bahwile banini, nichina nanwe mukuti kuchina kanakozana buyo. Kamuningane, imi sinamuni bawambil majuda, 'Kuniya kamuwoli kwizako.' Nahantu nichi wamba inzi kwenu hape. 34 Nimiha mulao muhya, kuti musake umwi ni umwi; sina munibakumisakila, linu musake umwi ni umwi hape. 35 Chenzi umwi ni umwi kezibe kuti mubarutwana bangu, heba ni mulisuni zumwi ku zumwi. 36 Simoni Pitorosi chawamba kwali, "Simwine, ukaya kuhi?" Jesu abamwitaba, "Kuniya, kowoli kunichilila hanu, kono konichilele inako yiza." 37 Pitorosi chati kwali, "Simwine, chinzi hanisawoli kukwichilila? Kaniifungule buhalo bwangu bakeñi chanko." 38 Jesu chetaba, "Uwola kulifungula buhalo bwanko ibaka lyangu? Ikumbya line, Nikuwambila, munkombwe niuseni kulila kobe chonisampwile totatwe."

14 Sanzi musilili inkulo zenu kuti zisitatale. kono muzumine kwe Ireeza, 2 muzumine hape ni kwangu. Munzubo iba Tayo mwina misiyo mingi. kamba kanjobulyo, ninisena namiwambila iyo indaba, chobulyo nikaya nikamilukiseze chibaka. 3 imi haniyenda kukumilukiseza chibaka, munikabole hape imi zanimihinde chobulyo kunikena nanwe mukabe kwateni. 4 Wizi inzila yoko kunikaya." 5 Tomasi chati kwa Jesu, "Simwine, katwizi kokaya, mutwizibe bulé inzila?" 6 Jesu namuwambila, "Njeme ni nzila, initi ni buhalo; kakwina yowiza kwa Tayo konji kangu. 7 Kapa munizi, nimwizi ni Tayo naye. kuzwa hanu chimwa mwiziba imi chimwa mubona 8 Filipi chati kwa Jesu, "Simwine, tutondeze Tayo, imi mukushiyame kwetu." 9 Jesu nichawamba kwali, "Nibabi nanwe inako inde imi kanti nawe konizi, Filipi? Yense wabona imi wabona Tayo. Chinzi howamba, Kuti ni kutondeze Tayo?" 10 Na kamuzumini kuti ime nikeli kwa Tayo imi Tayo wina kwangu? Manzwi animiwambila kanzwi kwangu kono a zwila kwa Tayo yohala kwangu yopanga musebezi wakwe. 11 Munizumine kuti njeme Tayo, imi Tayo wina kwangu, kakuba buyo muzumine kebaka lya misebezi ine. 12 Inkyumba line, nimiwambila, yense yozumina kwangu mwapange misebezi ini panga, imi mwapange misebezi mikando ihita iyi kakuti imi nikaya kwa Tayo. 13 chonse chetili mukumbile mwizina lyangu, kanichipange ili kuti tayo alumbekwe cha Mwana wa

muntu. **14** Haiba munikumbila chimwi ni chimwi mwizina lyangu, Munichipange. **15** Haiba munisaka, mumu mamele milao yangu. **16** Imi kani lapele kwa Tayo, imi mwamihe zumwi Mutusi ili kuti zabe nanwe inako zonse: (*aiōn g165*) **17** Luhuho Iweniti. Ulo lusawoli kutambulwa inkanda yonse kakuti kalumuboni kapa kumwiziba. Kono inwe mumwizi, imi wikele nanwe imi mwabe nanwe. **18** Keti nimisiye mwenge; munikabole kwenu. **19** Kusishalile inako zana imi inkanda keti munibone hape, kono kamunibone. kakuti nihala, nanwe kamuhale. **20** Cholo luzuba kamwizibe kuti nina kwa Tayo, imi nanwe mwina kwangu, imi name nina kwenu. **21** Umwi ni umwi yokwete milao yangu nikuimamela njiyena yonisaka, imi iye yonisaka mwasakiwe nikwa Tayo, imi name kanimusake imi kanilitondeze kwali." **22** Judasi (insini Isikariota) chawambila Jesu, "Simwine, chinzi hosaka kulibonahaza kwetu isini kwi nkanda?" **23** Jesu chetaba nikumuwambila, heba kwina yonisaka, mwechilile linzwi lyangu. Imi Tayo kamusake, imi katwize kwali imi katuzake munzi wetu naye. **24** lye yasanisaki keti echilile manzwi angu. Inyo linzwi limuzuwa kahena kuti lizwila kwangu kono lizwila kwa Tayo yonitumite. **25** Nibamiwambili kuti, hanu haniskele nanwe. **26** Nihakuba bulyo, Muombaombi-Luhuho Lujolola yesa katume Tayo mwizina lyangu- iye mwamilute zintu zonse imi mwamihupulise nizonse zini bamiwambili. **27** Nimisiya che nkozo; Nimiha inkozo yangu. Kanimihi sina mubaihela bena munkanda. Sanzi musilili inkulo zenu kuti zisitatatale, hape sanzi mutiyi. **28** Mwanizuwa kuti hanawamba kwenu, 'Chinikaya imi munikabole kwenu.' haiba munisaka, ni mwasanga kuzuwa kuti nikaya kwa Tayo, mukuti Tayo mukando kunihita. **29** Linu niimiwambila nichiseni kupangahala ili kuti, hete nichipangahale kamuzumine. **30** keti niniwambe ahulu nanwe, mukuti mutendisi wenkanda ukezite. lye kena maata heulu lyangu, **31** chobulyo benkanda baswanelia kwiziba kuti ime nisaka Tayo, Imi nipanga sina nji Tayo mwa ni balaelezi. Tuzimane tusiye ichi chibaka."

15 Njeme ni isamu lye niti lye veine, mi Itayo nji mu va valeli. **2** U zwisa mutavi onse mwangu usahi chihantu, mi u kosola mutavi onse usahi chihantu kuti uhe chihantu cho vungi. **3** Mujolola ivaka lya ifusa li ni va wambi kwenu. **4** Mushale mwangu, mi Name mwenu. Sina mutavi ha wusawoli kuha chihantu cha wo wine konji chi ha wushala mwisamu lye veine, mane nanga inwe, kwanda kuti mushale mwangu. **5** Njime ni samu lye veine, inwe mu mitavi. lye yo shala mwangu mi Name mwali, uha chihantu chingi, kakuti mukuti kusena lme ka kwina chi muwola kutenda. **6** Haiva zumwi kashali mwangu usohelwa kuna ni kuzuma, mi va

kunganya mitavi ni ku isohela mu mulilo, ni ku hiswa. **7** Haiva mushala mwangu, mi haiva ni manzwi angu a shala mwenu, mu kumble zonse zi mu litakaleza, mi ka muzi tendelwe. **8** Mi Itayo ka tembwe mwezi: kuti muhe chihantu chingi mu valutwani vangu. **9** Mi sina Itayo ha vani suni, Name mu ni va misuni, mushale mwi ilato lyangu. **10** Haiva mu vika intaelo zangu, ka mushale mwi ilato lyangu mi sina ha ni va viki intaelo za Itayo mi ni kushala mwi ilato lyakwe. **11** Na wamba izi zintu kwenu kuti ku sanga kwangu ku ve nanwe, ili kuti ku sangu kwenu kwi zu zilizwa. **12** Iyi nji intaelo yangu, mu lisune sina ha ni va mi suni. **13** Ka kwina wina ilato ikando li likana neli, kuti uha vuhalo bwa kwe ku valikani vakwe. **14** Mu valikani vangu haiva muvika zintu zi ni va milaeli. **15** Ka ni si misumpi vahikana, mukuti vahikana kavezi izo simwine wavo za tenda. Na misupi valikani, mi zonse zi ni vazuuvi kwa Itayo, ni va zi zivahazi kwenu. **16** Kana mu va ni keti, kono ni va miketi mi ni ku mita kuti mukahe chihantu, ili kuti chihantu chikale. Mu kuve vulyo kuti chonse chi mukumbila cha Itayo mwi zina lyangu, mwa chi mihe. **17** Izi zintu ni milaela: mu mulisune mu vonse. **18** Haiva inkanda imi toy, mwizive kuti ivani toyete ni iseni ku mitoya. **19** Kamba mu ve inkanda, mi inkanda ni va misuni sina muvayo. Kono cho kuti ka hena mu ve inkanda mi chelyo ivaka ni va miketi kuzwa mwi inkanda, mi he inkanda i mi toyete **20** Muzeze linzwi li ni va mi wambi kwenu,' Muhikana ka hena mukando kwa simwine wake'. Haiva va va nyandisi ime, nanwe ka va mi nyandise; haiva va viki linzwi lyangu, navo vulyo ka vike lyenu. **21** Ka va tende izi kwenu che ivaka lye zina lyangu kakuti ka vezi ya va ni tumi. **22** Kamba ka na ni vezi ku wamba ku vali, ni vasana va va pang'i chivi, kono hanu ka vena ivaka lya chivi chavo. **23** lye yo ni toy a uto yete vulyo ni Itayo. **24** Kamba kana ni vapangi mitendo ni ku sena zumwi ya va itendi mukati kavo, ni vasena chivi, kono hanu va va voni ni ku nitoya tuvose lme ni Itayo. **25** Kono ichi nji kwi zu zilikiza linzwi liñoletwe mu mulao, 'Va vani toyi ni ku sena chimwi.' **26** Linu Musengisengi- iye ye se Ni tumine ku zwa kwa Itayo, iye njiye, Luhuho Lujolola lwa initi, lu zwilila kwa Itayo-kwiza, ka pake changu. **27** Nanwe vulyo mupaka cha kuti muvena name ku zwa ku matangilo.

16 "Ni ba wambi izi zintu kwenu chokuti kanji muzwi kwangu. **2** Ka ba mi sohe mu ma sinagoge. kono inako i kezite i yo zumwi ni zumwi yo mi haya kahupule kuti u ha mutendo wa chitabelo kwe lreeza. **3** Ka ba chite izo zintu chokuti kana ba bezibi Itayo kapa l me. **4** Ni ba wambi izo zintu kwenu chokuti i nako ya bo ha i sika, ka muzeze kuti ni ba miwambili kuamana na bo. Kana ni ba

miwambili kuamana nizo zintu kumatangilo chokuti ni bena nanwe. 5 Kono lyahanu ni kaya kwali ya ba ni tumi, nihaikakwina kwenu ya ba ni buzi, "U kaya kuhi?" 6 Kono chokuti ni bawambi izi zintu kwenu, kuswaba ku be zuli mwinkulo zenu. 7 Kono ni miwambila buniti: mo kube hande kwenu ha ni ya kungi. Mukuti heba ne ni sa yendi kungi, Muombaombi kete ne ze kwenu, kono ha ni yenda, Ka ni mutumine kwenu. 8 Ha te neeze, Muombaombi ka tondeze inkanda ku ba ni mafosisa kuamana ni chibi, kuamana ni kuluka, ni kuamana ni nkatulo- 9 kuamana ni chibi, Chokuti ka ba zumini kwangu; 10 kuamana ni kuluka chokuti ni ka ya kwe Itayo, mi inwe ke te ne muzwile habusu ku ni bona; 11 mi kuamana ni nkatulo, chakuti mubusi we yunu inkanda cha ba atulwa kale. 12 Ni na zintu zingi za kuwamba kwenu, kono kete mu zi zuwsize hanu. 13 Kono cwale iye, Luhuho lwe Niti, ha Iwiza, ka lu mi etelele mu buniti bonse, chokuti kete ne lu liwambile kuzwillilia kwali mwine. Kono kawambe chonse chete na zuwe, mi ka wambe kwenu chete ne chize. 14 Ka ni tembe, kakuli ka hinde ku zwilila ku zangu mi ka zi wambe kwenu. 15 Chimwi ni chimwi chena na cho Tayo nji changu. Ni hakwina bulyo, Ni bawambi kuti Luhuho ka luhinde ku zwilila ku che chili changu mi ka mi wamble. 16 Chakuya che nako i nfuh i kete ne mu ni bone, mi kwisule che nako i mwi i nfuh i ka mu ni bone." 17 Kuzwaho bamwi ba balutwani ba kwe ni chi bati zumwi ku zumwi, "Chintunzi chi cha wamba kwetu, 'Che nako infuh i kete ne mu ni bone mi kwisule lye nako i mwi infuh i ka mu ni bone.' mi, 'Chokuti ni yenda kwe Itayo?'" 18 Nihakwina bulyo ni chi bati, "Kanti chintunzi chi chawamba, 'I nako zana i nfuh i?' Katwizi cha kwete kuamana ni cha wamba." 19 Jesu ni cha bona kuti basaka ku mubuza, ni cha ti kubali, "I chi che mukwete kulibuba mukati kenu kuamana ni cha na wamba, 'I nako zana infuh i kete ne mu ni bone mi kwisule lye nako zana i mwi infuh i ka mu ni bone?'" 20 Buniti, niti, ni wamba kwenu, ka mulile ni kusilisa, kono inkanda ka isange; kono nwe ka mu be ni ku wilwa kukando, kono ku swaba kwenu ka ku sanduke ku ba ni ntabo. 21 Heba mwanakazi u puluha u ba ni kuwilwa chokuti inako ya kwe chi ya sika, kono ha mana kupuluha muchiche, ka chi hupuli kuchiswa kwakwe chebaka lye ntabo chakuti muntu wa pepwa munkanda. 22 Chobulyo mwina kuwilwa hanu, kono ka ni mibone hape, mi nkulo zenu ka zisange, mi ka kwina ya te na wole kuzwisa intabo yinu kwenu. 23 Mwi zuba elyo ke te ne mu ni buze chimwi. Buniti, niti, ni wamba kwenu, haiba ne mukumbila chime kwa Tayo che zina lyangu, ka chi mihe. 24 Kuhitila hanu ka mwini ku kumbila chimwi che zina lya ngu. Mukumbile, mi ka muamuhele chokuti kusanga kwenu ne ku izuzilizwe. 25 Ni

bawambi e zi zintu kwenu cha makabisa puo, kono inako i kezite ye se te ni ni wambe kwenu indaba zi sa zuweki, kono kusi bulyo ka ni miwambile ha jololwe kuamana ni Itayo. 26 Mwizuba lyo ka mukumbile che zina lyangu mi ka ni wambi chobulyo kwenu kuti ka ni lapele kwe Itayo chenu, 27 chokuti Itayo i ye mwine a mi saka chokuti mu ba ni saki mi mu bazumini kuti ni ka zwilila kwe Itayo. 28 Ni zwilila kwe Itayo, mi ni bakezi mwi inkanda. Hape, chi ni siya inkanda mi chi ni kaya kwe Itayo." 29 Balutwana ba kwe ni chi bati, "Bone, lyahanu cho wamba ha jolola mi ka u li tusisi indaba zi sa zuweki. 30 Lyahanu chi tweziba kuti wizi zintu zonse, mi ko saki zumwi muntu ku kuba i mpuzo. Chebaka lyo, tuzumina kuti u kazwa kwe Ireeza." 31 Jesu ni cha betaba, "Chi mwa zumina cwale? 32 Mubone, inako chi ya sika, eeni, che niti chi yasika, he te ni mu hasanywe, zumwi ni zumwi ku munzi wa kwe, mi ka munisiye ne nke. Kono ka ni bi nenke chokuti Itayo wi na name. 33 Ni ba wambi izi zintu kwenu kuti mu be ni nkozo kwangu. Mwinkanda mwina ni masukuluko, kono mu be ni bundume: Ni ba komi inkanda."

17 Jesu hamana ku wamba izi zintu, ncha katwila meno akwe kwi wulu mi na ti, "Itayo, inako chi yasika, ulumbeke Mwanako njo kuti Mwana naye aku lumbeke- 2 sina kamo ba muheli buyendisi he wulu lya zi bumbantu zonse njo kuti awole kuha buhalo busamani kwa zumwi ni zumwi yo ba muhi. (aiōnios g166) 3 Ubu buhalo busamani: kuti ba kwizi, Ireeza yenke we niti, mi iye yo ba tumi, Jesu Kerisite. (aiōnios g166) 4 Ni baku tembi hansi. Ni ba mani mutendo oba nihi kuti ni tende. 5 Linu, Tayo, ni tembe hamwina nawe cha ku tembwa ku ni bena nawe pili inkanda ni seni ku bumbwa. 6 Ni ba sinululi izina lya ko ku bantu bo banihi kuzwillilia mwi nkanda. I bali bako, mi ni waba ni ha, mi baba kuteki inzwi lya ko. 7 Hanu chi bezi kuti zintu zonse zo banihi zi zwa kwako, 8 mukuti ni babahi ma nzwi anse oba nihi. Ba ba atambuli mi cho buniti ba be zibi kuti nibazwi kwako, mi baba zumini kuti ubani tumi. 9 Ni ba lapelela. Kani lapeleli inkanda kono ni lapelela abo boba nihi, mukuti nji bako. 10 Chonse chili cha ngu nji chako, mi chako nji changu, mi ni tembetwe mu bali. 11 Kani si mwina mwi inkanda, kono aba bantu bena mwi inkanda, mi ni keza kwako. I tayo yo Jolola, ba bike mwi zina lyako abo boba nihi njikuti babe ba mwina, sina hatuli umwina. 12 Hani ba sina nabo, ni baba bikite mwi zina lyako, lyo banihi. Ni baba silelezi, mi nanta yenke wabo ya ba sinyehi, kwanda ya mwana we nsinyeho, njo kuti mañolo e zuzilizwe. 13 Hani ni keza kwako, kono ni wamba izi zintu mwi inkanda nji kuti babe ni ku saanga kwangu kwi zuzilizwe mu bali. 14

Ni ba bahi inzwi lya ko, mi inkanda ibaba toyi kakuti kahena be nkanda, sina hani sali we nkanda. **15** Kani kukumbili kuti uba zwise mwi inkanda kono uba wungule ku mubilala. **16** Kahena be inkanda, sina hani sali we inkanda. **17** Ba kungule kumbali cho buniti. Inzwi lyako buniti. **18** Sina mo bani tumini mwi inkanda, linu nibaba tumi mwi inkanda. **19** Che baka lyabo ni bali kunguli kumbali, mukuti abo beene nabo ba kungwilwe kumbali mubu niti. **20** Kani lapeli bulyo chaba, kono nabo bonse bani zume kache nzwi lyabo. **21** Njo kuti bonse babe bamwina, sina iwe, Tayo, mwina mwa ngu, mi nina mwenu. Ni lapela kuti nabo babe mwetu njo kuti inkanda mwi zume kute ubani tumi. **22** Kutembwa kuna kobanihi, ni ba kubahi, njo kuti babe ba mwina, sina hatuli bamwina. **23** I me mu baali, mi iwe mwangu. Njo kuti be zuzilizwe mu mwina, njo kuti inkanda izibe kuti uba ni tumi, mi uba ba suni, sina mo ba ni sunini. **24** Tayo, Ni saka kuti abo bo banihi nabo babe name kwete nibe njo kuti ba bone ku tembwa kwangu, ko banihi. Mukuti ubani suni kuzwililila ku matangilo a ku bumbwa kwe inkanda. **25** Itayo yo lukiti, inkanda kena iba kwizi, kono ni kwizi: mi aba bezi kuti ubani tumi. **26** Ni be zibisi izina lya ko kubali, mi ni sili izibisa njo kuti ke lato lyo bani saki kalyo libe mubali, mi munube mubali."

18 Jesu hamana ku wamba aa manzwi, ni cha yenda ni valutwani mwi shilya lya musindi wa Kedroni, mu vena luwa u mo iye ni valutwani vakwe mu va ve njili. **2** Linu Judasi, ya vati a muveteke, a vez chi vaka, kakuti Jesu avali ku yanga mwateri inako ni inako ni valutwani vakwe. **3** Linu Judasi, cha ku tambula chi kwata cha valwi ve inkondo ku zwilila ku va ku lwana va mapurisita ni ku Mafarisi, ni va sephala, chi vakeza ni malambi ni matachi ni zilwiso. **4** Linu Jesu, ya vez zintu zonse zi vali ku pangahala kwali, cha zwila havusu mi ni ku vavuza, "Njeni imu kaya vugana?" **5** Chiva mwi tava, "Jesu wa Nazareta." Jesu cha wamba ku vali, "Njeme." Judasi, ya va muveteki, naye vulyo ava zimene ni valwi ve inkondo. **6** Mi ha wamba ku vali, "Njime," chi va vola ni ku ka wila hansi. **7** Linu hape cha va vuza, "Njeni imuka vugana?" Hape chi vati, "Jesu wa Nazareta." **8** Jesu che tava, "Na mi wambila kuti Njeme. Haiva muka vugana ime, mu va siye ava vayende." **9** Ichi ivali mukulukela kwi zuzilikizwa linzwi lyava wambi: "Kwavo vo va nihi, Ka kwina nanga yenke ini va tondi." **10** Linu Simoni Pitolosi, ya vena mukwale, chi ku chomona ni kulenga ku kosola kutwi kwa chilyo kwa muhikana wa mupurisita yo hanzi. Linu izina lya muhikana ivali nji Malko. **11** Jesu chati kwa Pitolosi, "Voze mukwale mu chivikilo chawo. Kana kete chi Ni ywa ikomoki iyo Itayo ya vanihi?" **12** Mi chikwata cha valwi ve nkondo ni

mu kulwana, ni va sephala va Majunda, ni chi va kwata Jesu ni ku musumina. **13** Chi va musoteza itanzi kwa Anna, kakuti ivali mukwenyani wa mukwame wa Kayafa, ya vali mupurisita yo hanzi mwe cho chilimo. **14** Linu Kayafa nji yena yava hi inkelezo ku Majuda kuti ku vena nenza kuti muntu yenke a fwile vantu. **15** Simoni Pitolosi che chilila Jesu, mi mwa va tendele ni zumwi mulutwana. Linu mulutwani uzo ave zivahelle ku mupurisita yo hanzi, mi che njila ni Jesu mwi lapa lya mupurisita yo hanzi; **16** kono Pitolosi ava zimene ha mulyango hanze. Mi zumwi mulutwana, ya ve zivahelle ku mupurisita yo hanzi, chi kuya hanze ku ka wamba ni muganteli wa mwanakazana ni ku leta Pitolosi mukati. **17** Linu muhikana wa mwanakazana, muganteli, chati kwa Pitolosi, "Ka njewe zumwi wa valutwani vo zu muntu?" Chati, "Ka njeme." **18** Linu vahikana ni vasephala va vazimene aho, mi ni va tenda mulillo wa makala, kakuti ku vali ku tontola, mi avo vene ni vali tukutisa. Pitolosi naye vulyo a vena navo, ava zimene aho na li tukutisa. **19** Mu purisita yo hanzi cha vuza Jesu ku amana ni valutwani vakwe ni intuto zakwe. **20** Jesu cha mwi tava, "Ni va wambi he nkanza ku inkanda. Ni vali ku luta inako yonse mu masinagoge ni mwi tempele umo Majuda vonse va vali kwiza ha mwina. Ka kwina chi Ni wambi mu nkunutu. **21** Chizi ho ni vuza? U vuze avo va va ni zuwi zi ni va wambi. Lole avo vantu vezi zi Ni va wambi." **22** Linu Jesu ha wamba ichi, zumwi uva sephala ava zimene aho chi kudama Jesu infaindi ni kuti, "Mu wi tavila mupurisita yo hanzi vulyo?" **23** Jesu cha mwi tava, "Haiva na wamba chi fosahelle, he vupaki vu amana ni ku fosahala, kono haiva ku shieme, chizi ho ni kava?" **24** Linu Anna cha mutumina na suminwe kwa Kaefasi mupurisita yo hanzi. **25** Linu Simoni Pitolosi ya va zimene ni ku li tukutisa. Vantu linu chi vati kwali, "Kahena kuti u zumwi wa valutwani vakwe?" Cha kanana ni kuti, "Ka njeme." **26** Zumwi wa vahikana va mupurisita yo hanzi, ya vali mukwakwe wa mukwame sikutwi Pitolosi kwa va kosoli, chati, "Kana ni va ku voni naye mwiwa?" **27** Pitolosi linu cha kanana hape, mi hahovulyo mukombwe chi wa lila. **28** Linu chi va soteza Jesu ku zwa kwa Kaefasi ku ya kwi maofesi makando a muvuso. Ivali ka kakusani ahulu, mi kana va venjili mwi lapa lya muvusisi ili kuti kanzi vali zuzi ikwe kono valye mukiti we Impaseka. **29** Linu Pilato cha zwila hanze ku vali mi chati, "Ku nyasa nzi ku mu leta ku amana no zu muntu?" **30** Chi vetava ni kuti kwali, "Haiva uzu muntu kana mutendi wa chivi, ni tusana tuva muleti kwako." **31** Pilato linu chati ku vali, "Mu muhinde muvene, mi mu ka muatule cha kuya cha mulao wenu." Majuda chi va wamba kwali, "Kana ka ku zu mi ninwe kwetu ku vika muntu yense mwifu."

32 Va va wambi izi ili kuti linzwi lya Jesu li zu zilikizwe lya va wambi ku tondeza mufuta we ifu lyesa nafwe. 33 Linu Pilato che njila mu maofesi makando a muvuso chi ku supa Jesu mi chati kwali, "Kana njewe Simwine wa Majuda?" 34 Jesu che tava, "U wamba cha ku zwilila mwako, kapa cha vamwi va vaku wambili ku amana name?" 35 Pilato che tava, "Ka hena ni Mujuda, Njime? Vantu vako ni mapurisita va kando va va kuhi kwa ngu. U va chiti nzi?" 36 Jesu che tava, "Muvuso wangu ka hena weyi inkanda. Kamba muvuso wangu uvali we neku lye inu inkanda, linu vahikana vangu ni valwa ili kuti kanzi ni hewa ku Majuda. Kono hanu muvuso wangu ka wuzwi munu" 37 Pilato linu chati kwali, "Linu njewe simwine?" Jesu che tava, "U wamba kuti Njeme simwine. Lyeli nji ivaka li Ni va pepelwa, mi cheli ivaka li ni vezili mwi inkanda kuti ni vike yupaki cha vuniti. Yese yo wila ku vuniti utekeleza ku linzwi lyangu." 38 Pilato chati kwali, Vuniti chi? Ha mana ku wamba izi, cha yenda hanze hape ku Majuda mi chati ku vali, kana na wana mulandu mo zu muntu. 39 Kono mwina chizo cha kuti ni lukulule muntu yenke kwenu ha mukiti we Impaseka. Linu musaka kuti ni mi lukulwile Simwine wa Majuda?" 40 Linu chiva huweleza hape chi vati, "Isiñi uzu muntu, kono Banabasi." Linu Banabasi ivali musa mukando."

19 Linu Pilato ni cha hindu Jesu ni ku mushupa. 2 Masole ni ba luka ihusi ya miya. Ni ba izwatiika Jesu ku mutwi ni ku muzwatika muchizabalo cha mubala wabusimwine. 3 Ni chi beza kwali ni chi bat, "Yosho, Simwine wa Majuda!" mi ni chi ba mudama. 4 Linu Pilato ni cha zwila hanze hape mi ni chati kubali, "Mubone, Ni muleta hanze kwenu chokuti mwizibe kuti ka na na wana mulandu kwakwe." 5 Chobulyo Jesu ni chazwila hanze, a ba zwete ihusi ya miya ni chizwato chamubala wa busimwine. Linu Pilato ni chawamba ku bali, "Mubone muntu!" 6 Linu ni hakwinabulyo bapurisita bakulwana ni basepahala chi ba bona Jesu, chi buhuweleza ni kuwamba kuti, "Mu mu kokotele, mu mu kokotele!" Pilato ni cha wamba kubali, "Mu muhinde mubene mi mu mu kokotele, mukuti ka kwina mulandu wa nawana kwali." 7 Majuda ni chi ba mwitaba, "Twina mulao, mi chakuya cho wo mulao u swanela kufwa chokuti a ba libiki kuti Mwana we Ireeza." 8 Linu Pilato ha zuwa ao manzwi, ni chaba ni kutiya ahulu, 9 mi ni chenjila mu maofesi makando a mubuso hape ni chati kwa Jesu, "U zwa kuhi?" Kono Jesu kana a ba mwitabi. 10 Linu Pilato ni chati kwali, "I we ko wambi kwangu? Kana kawizi kuti ni na zaho za ku ku lukulula, ni zaho za ku ku kokotela?" 11 Jesu ni cha mwitaba, "Kawina zaho heulu lyangu konji zi ba hewa kwako kuzwilila kwiulu. Ni hakwina bulyo, i ye ya ba ni hi kwako wina chibi chickando."

12 Che yi inkalabo, Pilato ni cha lika ku mulukulula, kono Majuda ni chi ba huweleza ni chi bat, "Heba ne u lukulula u zu muntu, kahena u mulikani wa Sesare: Zumwi ni zumwi u li bika busimwine u wamba cha kulwisa Sesare." 13 Linu Pilato ha zuwa ao manzwi, ni chaleta Jesu hanze mi ni chekala muchipula cha buatuli muchibaka chi sumpwa, "Chibaka chi Bumwinwe," Kono mu chi Heberu, "Gabati." 14 Linu chi bali izuba lye ntukiso ye Impaseka, chi i bakusaka ku ba inako i kwana i yanza ni konke. Pilato ni chati ku Majuda, "Mubone, u zu simwine wenu!" 15 Ni chi buhuwa kuti, "Muzwise, muzwise; u mukokotele!" Pilato ni cha ti kubali, "ni kokotele Simwine wenu?" Ba purisita ba kulgana ni chi betaba, "Katwina Simwine esi bulyo Sesare," 16 Linu Pilato na ba ha Jesu kuti a kokotelwe. 17 Cwale ni bahinda Jesu, mi ni cha ya hanze, kulihindila chifapano i ye mwine, ku chibaka chi sumpwa "Chibaka cha Katendele," I cho mu chi Heberu chi sumpwa, "Kologota." 18 Ba ba kokoteli Jesu u mo. Mi ne na ni bantu bamwi bo bele, yenke kwi neku ni neku lyakwe, ni Jesu ne na hakati. 19 Pilato hape na ŋola chisupo mi na chibika ha chifapano. Haho ha bañoletwe: JESU WA NAZARETA, SIMWINE WA MAJUDA. 20 Bungi bwa Majuda ni chi ba bala i cho chisupo chokuti chibaka cha ba kokotelwa Jesu chi bena hafuhu ni tolopo. Chisupo chi bañoletwe mu chi Heberu, mu chi Latini, ni mu chi Gerike. 21 Linu mupurisita mukulwana wa Majuda ni cha wamba kwa Pilato, "Kanji u ŋoli, "Simwine wa Majuda; kono u ti, I ye mwine a ba wambi, "Njime ni Simwine wa Majuda." 22 Pilato ne taba, "Chi ni ba ŋoli ni ba ŋoli." 23 Ha bamana masole ku kokotela Jesu, ni chi bahinda zi zwato zakwe ni ku li abela che inkalulo zone; inkabelo ku isole ni isole, ni chizwato cha hewulu. Kono chizwato che hewulu ke na chibena mapeka, chi ba ku lukililwe hamwina ku zwililila kwiulu. 24 Linu ni chi ba li wambila a bo beene, "Kanji tu chi ŋatuli hakati, kono ni hakwina bulyo tulaule che loto i yo italuhanje kuti ka chi be chani," I chi chiba chitahali chokuti iñolo li zuzilizwe li wamba kuti, "Ba ba lyiabilis zizwato zangu mukati kab; ba ba lauli che loto chizwato changu." 25 Masole ba ba chiti izi zintu. Banyina wa Jesu, mwanche u banyina, Maria mwihabwe wa Kulopa, ni Maria Magadalena. A ba banakazi ba bazimene ku chifapano cha Jesu. 26 Jesu ha bona banyina ni mulutwana ya ba kusuna ni bazimine hembali, na ti ku banyina, "Mwanakazi, bone, mwanako!" 27 Linu nchati ku mulutwana, "Bone, banyoko!" Kuzwililila he nako yo mulutwana na muhinda ku mutwala kumunzi wa kwe. 28 Ha kumana ichi Jesu, mukuti a bakwizi kuti zintu zonse linu chi zamana, kuti kwi zuzilizwe mañolo, ati, "Ni fwile inyotwa," 29 Chibikilo chi bezwile i waine i canchumuka chi ba bikitwe

aho, linu chi ba bika chiponji chi zwile i waine i chanchumuka ku mutabi we haisopu ni ku inyamwina ku kaholo ka kwe. 30 Mi Jesu a cha nywine ku i waine i chanchumuka, chati, "Chi kwamana." Ni cha kotamisa mutwi wa kwe ni kuhu luhuho Iwakwe. 31 Linu Majuda, chokuti i ba li izuba lya kuli bakanya, ni kuti mibili kanji i shali ha chifapano mu lye Insabata (Mukuti Insabata i bali ya butokwa ahulu), ni chi bakumbila Pilato kucholola matende a bo ni ku bahangula. 32 Lunu masole chibeba ni kucholola matende a mukwame wa matangilo ni a mukwame wa bubeli ya ba kokotelwe ni Jesu. 33 Linu ha be za kwa Jesu, chi ba bona kuti cha bafwile kale, chobulyo ka na ba ba muchololi matende. 34 Ni hakubabulyo, zumwi wa masole cha muhweza mumpati yakwe ni mulinga, mi hohwaho malaha ni menzi ni za zwa. 35 I ye ya ba boni izi nja bapaki, imi bupaki bwakwe bwe niti. Wizi kuti cha ba wambi i niti njo kuti nanwe bulyo chi muzumina. 36 Chokuti izi zintu zi ba chitahali cha kwi zuziliza iñolo, "Kakwina nanta chimwina ku zifuha za kwe chete chi cholwe." 37 Hape, limwi iñolo lit, "Ka ba lole kwali iye u ba bahwezi." 38 Ha kumana izi zintu Josefa wa Arimatea, sina ha ba li mulutwana wa Jesu (kono cha kuliungula ka lyowa ku Majuda) cha kumbila Pilato heba u wola kuhinda mubili wa Jesu. Pilato cha muha chibaka. Linu Josefa ni cheza ni kuhinda mubili wakwe. 39 Nekudema na ye cheza, u zo kumatangilo ya bezite kwa Jesu masiku. A baleti i maire i kopenywe ni incenka, cha buima busika ha mwanda wonke. 40 Linu chi bahinda mubili wa Jesu ni ku u zingeleta mu majira a zi zabalo ni mi nunkiso, si na haibali chizo cha Majuda cha kuzika zitupu. 41 Linu muchibaka umo mwa ba kankamizwe, kubena luwa lwa zibyalantu; mi mwelyo iwa lya zi byalantu ku bena ikumbu ihya umo musena mu beni ku ungwa muntu kale. 42 Kakuti i ba li izuba lye intukiso za Majuda mi ni kuti ikumbu li bena hafuhi, ni ba lazika Jesu mwa teni.

20 Linu kuseni seni he zuba lya matangilo lye viiki, ha ku ba ku sisiha, Maria Magadalana cheza kwi kuumbu mi cha bona ibbwé ni li pindumunwa kuzwa kwi kuumbu. 2 Mi cha tiya ni kwiza kwa Simone Pitolosi ni ku ba lutwana bamwi abo Jesu ba ba kusuna, mi nati kubali, "Ba ba hindu Simwine kumu zwisa mwi ikuumbu, mi ka twizi uko ku baba ka mulaziki." 3 Mi kuzwa aho Pitolosi ni zumwi mulutwana chi ba zwa kuyenda, mi chi ba yenda kwi kuumbu. 4 Bonse chi ba tiya hamwina, mi zumwi mulutwana cha tiyya ha busu kuhitilita Pitolosi mi ni ku sika wentanzi kwi kuumbu. 5 Mi cha zunza mo cha bona majila a zi zwato na dansi hateni, kono kana abe njili mukati. 6 Simone Pitolosi ya ba shalile

kwali cha sika mi cha yenda mwi ikuumbu. Cha bona majira a zizwato na dansi hateni, 7 mi ni jira li bena ku mutwi wa kwe. ka hena li ba dansi hamwina ni majira a zizwato kono liba bungeletwe ha ngi lyolyona. 8 Linu zumwi mu lutwana, iye ya ba tangi kusika kwi kuumbu, naye che njila mukati, mi cha bona ni ku zamina. 9 Mi ku sikila ina i nako kana ba beni kwi ziba iñolo kuti mbwabuke ku zwa ku ba fwile. 10 Mi balutwana chi ba boola ku inzubo hape. 11 Kono Maria aba zimene hanze lye ikuumbu na silisa. Ha ba ku silisa bulyo, cha kotama ni ku zunza mwi ikuumbu. 12 Cha bona ma ngeloj obele muzituba ne keele, limwi ku mutwi, limwi ku matende uko mubiliwa Jesu uba lele. 13 Chi batí kwali, "Mwanakazi, cinzi ha usilisa?" cha wamba kubali, "Ka kuti ba hinda Simwine wangu, mi kanizi uko kuba mubika." 14 Ha wamba ichi, cha chebuka mi cha bona Jesu na zimene hana, kono kana abezi kuti nji Jesu. 15 Jesu chati kwali, "Mwanakazi, chinzi ha u silisa? ukwete ku lola ni?" abali ku seza kuti mu lolí we iwa, mi nati kwali, "Mutompehi, heba wa mu zwisa kunze, ni wa mbile ku wa mubika, mi munika mu zwise kwateni." 16 Jesu nati kwali, "Maria." Cha che buka, cha wamba kwali mu chi Aramaiki, "Rabboni," (italusa: "Muluti.") 17 Jesu nati kwali, "kanji uni kwati, ka kuti ka nini ku bola kwi wulu kwa Itayo, kono u yende ku ba mwangu mi ukate ku bali kuti muni ye kwi wulu kwa Tayo ni Itayo wako, kwe reeza wangu ni Ireeza wako." 18 Maria Magadalena che za ni ku wambila ba lutwana, "Ni ba boni Simwine" mi ni kuti aba wambi izi ziintu kwali. 19 Ha chiibali citengu, ho luna lu zuba, izuba lye ntanzi lwe viiki, mi mi lyango ya mu babena ba lutwana, ibe ya litwe cha ku tiya Majuda, Jesu che za mi cha zimana mukati kabó mi chati ku bali, "i nkozo kwenu." 20 Ha mana ku te chi, cha ba tondeza mayanza akwe ni mpaati yakwe. Mi ba lutwana haba bona Simwine, ba ba sangite. 21 Jesu kuzwaho cha wamba kubali hape, "i nkozo kwenu. Sina Itayo habani tumi, linu mu ni mi tumina." 22 Jesu hamana ku ta ichi, na huzikiza ha bali mi nati kubali, "Mu tambule lu Huho lu Jolola. 23 Bonse ba mu wo ndola zibe, ba zi wo ndelwa; bonse ba zibe zi mukwete, zi si kwetwe." 24 Tomasi, zumwi wabe kumi ni bobele, ya ba ku sumpwa Didimasi, kana bena nabo Jesu heza. 25 Bamwi ba lutwana ha ku mana chi ba mu cho, "Twa bona Simwine" Cha ba cho, "kwanda chi na bona mu mayanza akwe i bbata lya zi pikili, mi nikú bika munwe mwi bbata lya zi pikili, ni ku bika i yanza lyangu mwi mpaati ya kwe, ke te ni zumein." 26 Ha kumana mazuba akwana iyanza ni to tatwe ba lutwana bakwe ba bena mukati hape, Mi Tomasi a bena nabo. Jesu cheza milyango ni basi yalitwe, mi cha ziima mukati ka bo, mi chati, "inkozo kwenu." 27 Mi cha ti kwa Tomasi, "u chune

kunu ni munwe wako, u bone ma yanza angu, u chune kunu ni yanza lya ko, mi uli bike mwi mpaati yangu, kanji ubi yasa zumini, kono u zumine.” 28 Tomasi che taaba mi nati kwali, “Simwine wangu ni Ireeza wangu.” 29 Jesu na cho kwali, “kakuti wani bona, wa zumina. Ba fuyoletwe nja bo ba seni ku bona, mi ni bazumina.” 30 Linu Jesu cha tenda zi supo zimwi zingi mu ku bako kwa ba lutwana, zi supo zi seni kuñolwa mwe yi imbuka, 31 kono izi zi ba ñolwa mukuti mu zumine kuti Jesu nji Kerisite, mwana wa Ireeza, mi nji kuti ku zumina, ni mwaba ni buhalo mwi zina lya kwe.

21 Haku mana izi zintu Jesu cha li bonekisa hape ku ba lutwana kwi iware lya Tiberiasi. Bo buti mwa bali bonekisi: 2 Simone Pitolosi abena hamwina ni Tomasi yo sumpwa Didimasi, Nataniele uwza mwa Kana wa Gagilea, bana ba chi swisu ba Zebedia, mi ni ba mwi ba lutwana bo bele ba Jesu. 3 Simone Pitolosi na ti kubali, “Ni kaya kuku yamba.” Ni ba ti kwali, “Iswe, naswe, mutwize na we.” Chi ba yenda ni kwi chila mu chisepe, kono kakwina chi baba kwati mu ma siku onse. 4 Linu, ha chibali kuseni kwa kaku sasana, Jesu cha zimana he lizo, kono ba lutwana kahena ba bezi kuti ibali nji Jesu. 5 Mi Jesu cha ti ku bali, “Ba lombwana, mwina chimwi cha kulya?” chi ba mwi taaba, “Nee.” 6 Cha ti ku bali, “Mu so hele ka nyandi kenu kwi mbali yo bulyo bwa chisepe, mi kamu wane chi mwi.” Mi chi ba sohela kanyandi kabo, kono kena baba ku wola ku ka ya mbula che baka lye inswi zingi. 7 Linu mulutwana ya ba ku sunwa ahulu kwa Jesu nati kwa Pitolosi, “Nji Simwine.” Simone Pitolosi ha zuwa kuti nji Simwine, cha sumina chi zwato cha kwe cha hanze (mukuti kena a ba zwete), mi ni kuli sohela mwi iware. 8 Ba mwi ba lutwana chi beza mu chisepe (mukuti ka hena ba bena kule ni mutunda, iba li zi bima zo bele ku kuzwa aho), mi ba bali ku kwita ka nyandi ke zwile inswi. 9 Linu haba zubuka ku ya ha mutunda, chi ba bona mulilo ho wa makala mi inswi ni ibikitwe hateni, ni chinkwe. 10 Jesu chata ku bali, “mulete ku zimwi inswi zi chi mwa kwaata.” 11 Simone Pitolosi linu cha yenda ko ni ku kwitila kanyandi ha mutunda, ke zwile inswi inkando; 153. Zi bali zingi tota, kono kanyandi kena kaba haluki. 12 Jusu nati kubali, mwize mi nje mulisuke,” ka kwina ku ba lutwana bakwe yaba bileli ni kumu buza, “nje weni?” Ba ba kwizi njeye Simwine, 13 Jesus cheza, cha hinda chinkwe, mi cha chi baha, mi ni nswi bulyo. 14 Ulu chi lubali lya butatu Jesu nali bonekisa mwine ku ba lutwana kuzwa ha bukilika ku zwa ku ba fwile. 15 Ha ba mana kuli suka Jesu nati kwa Simone Pitolosi, “Simone mwana wa Johani, u ni suna kuhita aba?” Pitolosi chati kwali, “ee Simwine, wi zi kuti ni ku

suna.” Jesu chati kwali, “Lisike i mbelele zangu, 16 Nacho kwali hape lwa bubeli, “Simoni mwana Johani, uni suna?” Pitolosi nati kwali, “ee simwine, wizi kuti niku suna.” Jesu nati kwali, “U ba balele i mbelele za ngu.” 17 Cha wamba kwali lwa butatu, “Simoni mwana wa Johani, uni suna?” Pitolosi aba wililwe ka kuti Jesu aba wambi kwali lwa butatu, “uni suna?” cha ti kwali, “Simwine, wizi zintu zonse, wizi kuti ni ku suna.” Jesu na cho kwali, “U lisike imbelele zangu. 18 Cha buniti, niti, nicho kwenu, ha mu ba kusili mu ba hwile, mu bali ku li zwatika mubene mi niku yenda konse ku mu bali kusaka, kono ha mu supala, ka mu na mulule mayanza enu mi zumwi mwa mi zwatike ni kumi twala kwe sete mu sake kuya.” 19 Linu Jesu na wamba ichi mukuti a bonise ka cheyo inzila ye fu iyo Pitolosi yete a tembe Ireeza. Ha mana ku wamba ichi, na cho kwa Pitolosi, “Ni chilile.” 20 Pitolosi cha che buka mi cha bona mulutwana uzo Jesu abali ku suna na be chilile; zuna yaba ku ze ndamina ha chizuba cha Jesu mwi nako yaku lalila zilyo mi nati, “Simwine, njeni uzo yete a ku beteke?” 21 Pitolosi cha mu bona mi chati kwa Jesu, “Simwine, chinzi chete a chite uzu mukwame?” 22 Jesu nati kwali, “Heba ni ni saka kuti ekale ku sikila hete ni bolele, chinzi che cho kwako? Ni chilile.” 23 Mi ichi chi wambo chi che zu lankana mu kati ka ba mwakwe, kuti kuti zuna mulutwana keti afwe. Kono Jesu kena ba ti kwa Pitolosi kuti zumwi mu lutwana keti cho fwa, kono, “Heba ni ni wamba kuti ekale ku sikila he te ni bolele, chi nzi icho kwako?” 24 Uzo nji mulutwana yo paka ka che zi zintu, mi ya ba ñoli izi zintu, mi twizi kuti ku paka kwa kwe kwe niti.” 25 Kwina zimwi zintu zingi Jesu za ba tendi. kambe chimwi ni chimwi chiba ñolwa hansi, Ni sepa kuti ni haibile inkanda yine niyesete nya wola kwi zula imbuka zete ni ziba ñolwa.

Mitendo

1 Imbuka inibañoli kale, Tiofilusi, ibawambi zonse zabatangi kutenda ni kuluta Jesu, 2 kutwala izuba lyabatambulwa kwiwulu. Ichi chibatendahali hamana kuha itaelo cha Luhuho Lujolola kuba Apositola babaketi. 3 Kuzwa hakunyanda kwakwe, abalileti iye mwine nahala kubali ni bupaki buzuweka. Mumazuba achita makumi wone abalibonahazi kubali, mi abawambi ziamana ni mubuso we Ireeza. 4 Habali kulikopanya nabo, ababalaeli kuti kanji bazwi mwa Jerusalema, kono balindile insepiyo ye Shetu, cheyo, nati, "Mubazuwi kwangu 5 kuti initi Johani abali kukolobeza ni menzi, kono inwe kamukolobezwe muLuhuho luJolola mumazubazana akezite." 6 Munako ibabakungene hamwina babamubuzi, "Simwine, iyi nji nako yeti nolete mubuso kwa Isilaele?" 7 Abawambi kubali, "kahena njikwenu kuti mwizibe inako kapa inkalulo yabatomi Tayo chamaata akwe. 8 Kono kamutambule inguzu, munako yaLuhuho Lujolola heti nilwize hehulu lyenu, mi kamube impaki zangu monse mwa Jerusalema ni mwa Judeya ni Samaria, ni kutwala kumamanimani ekanda." 9 Simwine Jesu hamana kuwamba izi zintu, nibalolete kwilu, abatwalwa kwilu, mi ikope ni lyamuunguli hamenso abo. 10 Habachitutubalile kwiwulu nakaya, hahobulyo, bakwame bobele babazimene hemballi ni bazuwete zituba. 11 Nibati, "Inwe mubakwame ba Galileya, chinzi hamuzimene aha ni mulolete kwiwulu? Uzu Jesu wayenda kwiwulu mwakabole munzila iswana sina mumwamubonena nakaya kwiwulu." 12 Kuzwaho nibabola kwa Jerusalema kuzwa kwi Lundu la Olivi, lina hafwihi ni Jerusalema, musipili umana izuba Lesabata. 13 Habasika, nibatanta mumuzako wina kwiwulu, kubabali kwikal. Ibalu nji Pitolosi, Johani, Jacobo, Andriasi, Filipi, Tomasi, Bartolome, Mateu, Jacobo mwana wa Alufeya, ni Simoni Zeloti, ni Juda mwana wa Jacopo. 14 Bonse babakopene kuba chintu chimwina, kuzwila habusu kulapela katata. Babena nabo ibali banakazi, Maria nyina Jesu, ni bache bakwe. 15 Mwawo mazuba Pitolosi abazimi mukati kabanakwabo, balikana bantu basika ha 120, mi nati, 16 Bakwetu, kuyelete kuti chiñioletwe chizulilizwe, kutalusa kuti Luhuho Lujolola lubawambi itanzi chakaholo ka Davida kuamana ni Judas, yabaetetele babakasumini Jesu. 17 Mukuti ibali zumwi wetu mi abatambuli inkabelo yakwe yempo yelinu iluko." 18 (Linu uzu mukwame abawuli luwa chentifo zabawani chabubilala bwakwe, mi haho natangisa kuwisa mutwi, mi mumili wakwe niwañatuka kwiyaluka, mi zamwibumo lyakwe zonse nizalonotoka. 19 Bonse babalihala mwa Jerusalema babazuwi zateni, chobulyo babasumpi ulo luwa

muchishobo chabo "Akeldama," njikuti, "Luwa lwa Malaha.") 20 Mukuti kuñoletwe mumbuka ya Lisamu, 'Musiyi luwa Iwakwe lube lusinyehete, mi kanji musiyi nanga muntu umwina kuhalo mo'; 'Muleke zumwi ahinde chitulo chabuyenzi bwakwe.' 21 Chobulyo, kusakahala kuti umwina wa bakwame yabali kuyendanga naswe inako yonse Simwine Jesu habali kuyendanga mukati ketu, 22 kukatangila hakolobezwa kwa Johani kuya kwizuba lyabazwiswa kwetu, utameha kuba impaki hamwina naswe kuamana nikubuka kwakwe kubafu." 23 Babaleti habusu bakwame bobele, Josefa yosumpwa Barsabasi, yabali kusumpwa hape kuti nji Justusi, ni Matias. 24 Babalapeli nibati, "Iwe, Simwine, wizi inkulo zabantu bonse, chobulyo wizibahaze kuti njeni mukati kaba bobele yobaketi. 25 kuhinda chibaka mweli ikolo ni buapositola waba choli Judasi kuya kuchibaka chakwe," 26 Babalauli; mi idaula zibawili ha Mateu mi ababikwa hepalo yamuapostola wekumi ni wumwina.

2 Cwale izuva lya Pentecositi haliza, vonse vavena muchi baka chiswana. 2 Mwinako yonke chikweza mulumo uzwa kwi wulu uvu luhuho lye mbembwe lukando, mi chilweza kwizula inzuvo yonse iyo ivavalii kwikere. 3 Chikweza kuvonahala kuvali malimi aswana uvu muliro uvali kukauhanywa, mi chiweza kuzimana hewulu lye zumwi ni zumwi wavo. 4 Vonso vave zuziwa Luhuho luNjolola mi chivatanga kuwamba mumishovo imwi, sina Luhuho lu Jolola mulubali kuva hera kuti vawambe. 5 Linu kubena Majunda vavali kwikal mwa Jerusalema, vakwame vavalumeri, ku zwirila kwikanda zonse zomwi konde lye wulu, 6 Uwu mulumo hauzuweka, chisi chivakezi hamwina mivavali kulyangene kakuli zumwi ni zumwiavali kuva zuwire chiba wambulula mumushovo wakwe. 7 Vavali ku komokwete ni mbemuka; chiva wamba, "Luli, kena kuti vonse aba bakwete kuwamba Magalireya? 8 Chinzi hakuchita kuti tuva zuwa, zumwi ni zumwi mumishovo yentu ituva zalirwa mwayo? 9 Patiani ni Medesi ni Elamitesi, ni vamwi vavali kuhal mwa Mesopotamiya, mwa Judeya ni Cappadocia, mwa Pontusi ni Asia, 10 mwa Phygia ni Pamphylia, mwa Egepita ni muzibaka zimwi za Libiya kuama Cyrene, ni vapoti vavali kukazwa kwa Roma, 11 Majunda ni maProselite, Cretanisi ni ma Arambu, tuva zuwa niva wambira mumi shovo yetu kuamana ni misevezi mikando ye Ireeza." 12 Vavali kukomokwete vonse ni kuchanama; chavati kuzumwi ni zumwi, "Kanti ichi chitalusa nzi?" 13 Kono bamwi chiva sheununa ni kuti, "Vakoletwe i waine ihyu," 14 Kono Pitorosi chazimana nivena ikumi lyamaza ovore ni yenke, cha katula linzwi lyakwe ni kuti kuvali, "Vantu vamwa Judeya nanwe mwense

mwikala mwa Jerusalema, muzumine ichi chiziveke kwenu; mutekereze hande kumanzwi angu. **15** Kakuti ava vantu kava koletwe iwaine sina mumu hupulera, sina haili vulyo inanko ya kakusasani ke zuva. **16** Kono ichi jichona chiva wambitwe nji mupolofita Joele: **17** 'Kaive vulyo mama zuva okumamanikizo; Ireeza uti, 'Kani tire hasi Luhuho lwangu kuvantu vonse. Vaana venu ve chikwame ni ve chanakazi kava porofite, balombwana benu kava vone impono, mi vasupali benu vechi kwame kava lote ziloto. **18** Ni hewulu lyaba hikana vangu mwao mazuva kanitire hasi luhuho lwangu, mi kava porofite. **19** Kani vonise imakzo mwi wulu kuhitirila ni zisupo mwi nkanda hansi, malaha, ni muliro, ni vunsi mwibubyulu. **20** Inzuva kali sandunke ka sikwe mi mwezi kuvoneka uvu malaha, pilio izuva ikando litiza lya Simwine nili seni kusika. **21** Kaive kuti yense yo supa he zina lya Simwine kahanzwe'. **22** Vantu va Isiraele, muzuwe aa manzwi: Jesu wa Nazareta, mukwame wawa misepise kwenu Ireeza che zisupo zikando ni makazo ni zikomokisa izo Ireeza ava pang'i chali mukati kenu, sina inwe muvene hamwizi- **23** chevaka lya mulelo u kolete ni kwizibahaha ni iseni kusika inako yakwe Ireeza, a vatambikiwa, mi inwe, cha manza abakwame basezi mulao, chiva mukokotera ni ku mwihaya; **24** iye Ireeza ava muvusi, hamana ku sumununa ku chinsa kwefu kwali, kakuli kena kuvali kuwoleka kuti a kwatwe kulili ifu. **25** Kakuli Davida ava wambi kuyamana naye, 'Ni va voni Simwine havusu bwangu, kakuti wikere kwimbali lye yanza lyangu lyachiliso iri kuti kanji ni nyangayiswa kamba kushimbululwa. **26** Linu hanu inkulo yangu ivali kusangitwe mi lulimilwangu chi lwa yakalala. Hape, muvili wangu kawikale musepo. **27** Kakuti kokafwe kusiya luhuho lwangu muvafwire, kamba kuzuminina wako yo Jolola kuti avone kuvola. (**Hadēs g86**) **28** Uvavonahazi kwangu inzira zovuhalo; koni pange kuti nizule kusangwa che chi fateho chako.' **29** Vanakwetu, Ni wola kumiwambira cho vundume kuamana ni mupatirita Davida: uzo hape ava fwi ni kuzikiwa mi ikumbu lyakwe lisikere naswe ni sunu linu. **30** Cwalehe, avali muporofita mi avezi kuti Ireeza avali nkonki kwali cho kulisumina vuitamo kwali, kuti kazimike zumwi wavane hachi pura chovulena bwakwe. **31** Avatangi kuvona izi ni kutanga kuwamba kuama ni kuvuka kuva fwire kwa Keresite, 'Kena avazibalwa niku kungirwa muviri wakwe kukuvolwa.' (**Hadēs g86**) **32** Uzu Jesu- Ireeza ava muvusi, aho twense twipanki. **33** Cwale hacha mana kumuvusa nikuka muvika kwiyanza lyakwe lyo kuchiliso lyalreeza mi hachitu tambwire isepiso yo Luhuho lu Jolola luzwa kwa Tayo, abe tiri hansi inzi, zimubwene ni kuzuwa. **34** Linu Davinda kena ava kambamini kwi wulu, kono uwamba, 'Simwine ava wambi kwa Simwine

wangu, Wikale kwiyanza lyangu lye chiliso, **35** kusikira hasana kani pangire nzira zako kuva malyatiro a mantende ako.' **36** Hakuva vulyo, musiye inzubo ya Isiraele yonse izive handede kuti Ireeza ava mupangi hape kuva Simwine ni Keresite, uzu Jesu umuva nkankamizi.' **37** Linu hachi vazuwa inzi, vava chisiwa mwi nkulo zavo, ni kuwamba kwa Pitorosi ni kuva lutwana vonse, nikuti, "Bakwetu, mutu pange nzi?" **38** Mi Pitorosi cha nti kuvali, **39** Muvakire zivi zenu mi mukolovezwe, zumwi ni zumwi wenu, mwizina lya Jesu Keresite iri kuti zivi zenu ziwonderwe, mi mumu amuhere impo yo Luhuho lu Jolola. **40** Ka kuti kwenu nji kuherwe insepiro ni kuvana venu ni kuvantu vonse vana vena kule, sina vantuvangi vonse vasana kasumpe Ireeza.' **41** Nicha ziwanbo zingi cha paka nikuva kumbira; na nti, "Muli haze kuzwa kolu lusika luvilala." **42** Mi chiva tambula manzwi akwe mi chiva kolovezwa, mi kuva yekezwa mwelina inzuva valikana 3000 vantu kuvali. **43** Chi vazwira havunsu ni tunto zavaapositola ni kulapera hamwina, ni muku cholola chikwa ni mwi tapero. **44** Lyowa chilyeza hewulu lya Vantu vonse, mi zisupo zingi ni makazo ziva pang'wa kuva Apositola. **45** Vonse vavazumini vavalii kwina hamwina mi vavalikwina zintu ziswana mumi hupulo, **46** mi vava uzi zibya zabo zi vavalii kukwete ni kuyavira ku vonse, kuyenderela ni muvali kusaka halira kuzumwi no zumwi. **47** Cwale izuva ne zuva vavalii ku zwira havusu ni muhupulo umwina mwi tempere, mi vavalii kuchola chinkwa muma zuvo, mi vavalii kuyavira zilyo cho kusangwa ni kukwatisana mwi nkulo; **48** vava rumbi Ireeza ni kuhewa chisemo kuvantu vonse, Mi Simwine avali kuyekeza kuvali inzuva nezuva avo vavalii kusikuluha.

3 Linu Pitrosi ni Joani vavakuya kuyenda kwi Tempele mwinako ya milapelo, mwinako yavutantu. **2** Mukwame zumwi, yavali chihole kumatende, Avaku nyemunwanga nakalalikwa hamu lyango we Tempele, uvakusupwa mulutu. ilikuti akumbile itunso kuvatu vava kuya mwi Tempele, **3** chinga bona Pitrosi ni Joani chivasaka kwiniyira mwi Tempele, chakumbila intuso. **4** Pitrosi, nicha muluvukila nimenso akwe, ni Johani, chati, 'Lole kwetu.' **5** Mukwame wechihole chava lola, nalitukiseze kutambula chimwi kuvali. **6** Linu Pitrosi chati, "Isillivera ni gauda kani zikwete, kono chitukwete, mutuchikuhe. Mwizina lya Jesu Kereste, Yende." **7** Pitrosi nicha mukwata kwiyaza lya chilyo, niku munyemuna mwiwulu, inako ininizana matende ningongo chiza tambula zaho, **8** Chatanga kuchukuta mwiwulu, mukwame wachihole nicha zimana nikutanga kuyenda; Linu niche njila ne Pitrosi ne Joani mwi Tempele, naka buyenda, nachukuta, nikutemba Ireeza. **9** Bantu vonse nichiva muvona naka vutemba Ireeza.

10 Nicha valemuha kuti njiyena mukwame wilanga natambula itunso ha Vuluntu bwa mulyango we Tempele; bavezwile kumakala ni kukomokwa chizi chiva pangahali kwali. 11 Linu havali kukwatilile kwa Pitrosi ni Joani, Bantu vonse nichi vantilila hamwina kuvali muchivaka chisumpwa Solomoni, niva komoketwe ahulu. 12 Pitorosi havona ichi, chave tava vantu, "Nikuti inwe vantu va Israele, chinzi hamukomokwa? Chinzi hamu lollera kwetu bulyo, uvu jenswe twamuleta kuti awole kuyenda chezhi zetu kamba chovu laperi bwetu? 13 Ireeza wa Ambrahoma, ni wa Isaka, niwa Jakovo, Ireeza uve sukwezwetu, wakuteka muhikana wakwe Jesu. Jiyena yenke umuba tambiki ni kukana havusu bwa Pilato, Hacha vali kusaka kumu lukukulula kuti aliyendeze. 14 Mubakani yo Jolola ni Kuluka yenke, imi chimwa kumbira kuhewa mwihayi kuti a lukululwe ni kuhewa kwenu. 15 Muve hayi Mukwaye wo vuhalo, uzo Ireeza ava vusi kuva fwire - imi twi mpanki bechi chivapangahali. 16 Linu, che tumero mwi zina lyakwe - uzu mukwame umubwene ni kwiziba - ili izina liswana lyamu koza. Itumero ina cha Jesu yaha kwali kuhozwa kuyenderele muvusu bwenu mwense. 17 Linu, basakiwa, Nizi kuti muva pang'i chokuseziba, uvu muvava pangiri vayendisi venu. 18 Kono zintu inzo Ireeza ava wambi kuvusu cha kaholo kava porofita vonse, kuti uzu Keresite uswanera kunyaanda, hanumchave zuzirizi. 19 Muvake, cwale he, mi musanduke, iri kuti zivi zenu ziwole kuzwiswa kwenu, iri kuti kuwole kwiza inko zo kuli joloza kuzwamhavusu bwa Ireeza; 20 mi kuti na tumine Keresite yava keterwa inwe, Jesu. 21 Jiyena yenke Iwulu liswanera kutambula kusikira inako yo kuvuzekeza kwezitu zonse, kuamana nezo Ireeza ava wambi kale chatuholo twava porofita bakwe va jolola. (aiōn g165) 22 Mushe chovuniti avati, " Simwine wetu Ireeza kavuse mukati kenu muporofita yo swana name. Kamu teke zintu zonse zasana kawambe kwenu. 23 Kakupangahale kuti muntu yense yasana kakane kuteka uzo muporofita ke hayiwe kuzwiswa kuvantu vakwe." 24 Eni, mi vonse Vaporofita kuzwa kwa Samuere navo vavakezi muma sule akwe, vavezi kuwamba nikwiza kwi zivahaza aya mazuva. 25 Inwe muvana vamaPorofita mi nive chilikani icho Ireeza avapangi nive sukuzwenu, sina mwavateri kwa Abrahama, 'Mulusika Iwako jimona masika onse e ikanda ka afuyaule.' 26 Kasamulaho Ireeza hacha zimikite muhikana wakwe, ava mutumini kwenu chetanzo, iri kuti awole kumi fuyola cho sundukira kuzumwi ni zumwi kumuzwisa kuvuvi bwakwe."

4 Ba Pitrosi ni Johani ha va bakwete kuwamba kuvantu, bapurisita ni induna we tempele ni basaduki ni chivasika kuvali. 2 ba va kukatazehete chevaka lya Pitrosi ni Johana

va vakuruta bantu mi va bakuwamba za kuvuka kwa Jesu kuzwilila kuafwile. 3 Ba va basumini mi va vavika mwitolongo kuhilita kakusasana Ichilila chakuti chivali chitengu. 4 Kono bungi bwa vantu bavazuwi iñusa lyo ba bazumini; mi inombolo za vakwame va babazumini zi va kusika muzikit zikwanisa iyanza. 5 I bezi buti mwizuva licilila, chakuti manduna bavo, bakulwana ni bañoli ba va kungene mwa Jerusalema. 6 Annas muprisita mukando, ni Kayafa, ni Johani, ni Alexandere na vo vonse bakwavo va muprisita mukando. 7 Ha va kaleta va Pitrosi ni Johana mukati kavo, ni chibaba vuza, "Çha maata ani, kapa chezina lyani, ha muchita ezi?" 8 Linu Pitrosi, ne zwile Luhuho Lujolola, ni chawamba kuvali, "Manduna ba vabantu, ni bakulwana, 9 haiva iswe sinu mwikalile kutubuza chakuya cha musevezi mulutu wo tuvapangi kumuntu yo Iwala -mi chenzila ihi uzu muntu a vaholi? 10 Chinu chiswanelia kwizibwa kwenu ni kuvantu vonse va Isilaele, chakuti chezina la Jesu wa Nazareta, uzo ye muvakoteli, uzo Ireeza a va muvusi kuafwile - Nji kwakwe u zu mukwame hazimene aha havusu bwenu na liketete. 11 Jesu Keresite ibwe inwe muvazaki le muvanyansi kono livapangwa mutomo we mota. 12 ka kwina impuluso cha muntu zumwi; chakuti kakwina izina limwi mwikonde lye ulu, li vahewa muntu zumwi, ilyo lituswanelwa kuhazwa." 13 Linu cwale hachi vabwene vundume bwa Pitrosi ni Johani, ni kulemuha kuti avali vantu vulyo vasanaavalitutite, vava komokwa, cho kwiza kulemuha kuti Pitrosi ni Johani vavena ni Jesu. 14 Kakuli vava voni mukwame yava hozwa na zimene navo, kakwina chimwi chivava woli kuwamba kuamana nechi. 15 Kono hachi vamana kulaya ba Apositola kuzwa mumu kopano wavo, chiva tanga kuwamba mukati kavo vene. 16 Chivati, "Mutupange vule kwava vakwame? Cho vuniti vokuti imakazo ivoneka yapangahala chavo iziveka kuzumwi ni zumwi wikala mwa Jerusalema; katuwoli kuisampula. 17 Kono iri kuti kanji iyambuluki mukati kavantu, twende tuva kalimere kanji vawambi kuzumwi ni zumwi mweli izina." 18 Chiva sumpa Pitrosi ni Johani kwiza mukati ni vaha itayero kuti kanji bawambi hape kamba kuruta hape che zina lya Jesu. 19 Kono Pitrosi ni Johani chivali tavrila ni kuwamba kuvali, "Kamba kulukite mumenso a Ireeza kuti tuzuwe inwe isiñi iye, mu atule. 20 Kakuli katuwoli kulihaza kukuwamba kuyamana nezi zintu zituba voni ni kuzuwa." 21 Kasamulaho o kuva kalimera ahulu Pitrosi ni Johani, chivava siya nivaliyendeza. Kena vava wani ivaka liva wola kuva nyansa chalyo kuti vavahe inkoto, kakuli vantu vonse vavali kulumba Ireeza kwi makazo iva pangahali. 22 Mukwame ava tambuli iyi imakazo yo kuzwa chavali we zirimo zilikana makumi one ni kuhitirila kukuwalwa. 23

Hachiva mana kuva lukulula, Pitorosi ni Johani chiveza kuvantu vavo ni kwiza kuva wambira zonse inzo vakulwana vamaPurisita zivaka va wambira ni manduna ve tempere zivava wambi. **24** Hachi va zuwa ichi, chiva katula manzwi avo hamwina kwa Ireeza ni kiuwamba, **"** Simwine, iwe uva vumbi mawulu ni kanda ni wate, ne zina zonse zina mwa teni, **25** Inwe cho Luhuho lu Jolola, cho kaholo ka tayo Davida muhikana wako, ava cho, **"** Chinzi inkanda za machava hava lwa, ni maswaniso a sena ituso? **26** Basimwine va hansi va balikunganyi hamwina, ni bayendisi ba vakopani hamwina kulwisa Simwine, ni kulwisa Keresite wakwe; **27** Cheniti, bonse Heroda ni Ponse Pilato, hamwina ni va chisi ni vantu va Isilaele, va bakopani hamwina mumuleneñi uwo kulwisa muhikana wako Jesu, iye yo va iketeli. **28** Ba vakopani hamwina kuchita zonse izo ni mayanza ako ni maikuto ako zi vahupulwi pili kuti kazichitahale. **29** Linu, Simwine, lole kumifumbo yabo mi uhe mwihikana wako kuwamba inzwi lyako cha kukola. **30** chakuti ha cha namulula iyanza lyako mukuholisa, iponiso ni imakazo ziva kuchitahala che zina la muhikana wako yo jolola Jesu." **31** Ha chi bamana kulapela, chivaka ha vakopanelia hamwina chi va zikinyehi, mi vonse ni chebezuzwa cha Luhuho Lujolola, mmi va bakuwamba inzi la reeza cha kukola. **32** Inombolo inkando ya vo ba bazumini ba vena chenkulo yonke ni luhulo: mi kakwina zumwi wa bo ya vakuwamba chimwi chamunite kuti luli njichakwe; nihakwinavulyo, ba vena zintu zonse chakuswana. **33** Cha maata makando bapositola ba ba kuwamba ze va baboni kuamana ni nzuko ya Simwine Jesu, mi chisemo chikando chivena heulu lyabo. **34** Kakwina mutu mukati kavo ya va bulite chimwi chintu, kwavo vavali kuluwite ivu ini kamba mazuvo zana vava a uzi ni kuleta mali e zintu zivava uzi. **35** ni kwiza kuavika ha mantende'. Mi vantu babahewa kwavo vavali kuzumine, cho kuya zumwi ni zumwi mwavalii kusakira. **36** Josefa, yavali Mulevi, mukwame yavali kuzwa kwa Cyprusi, ava hewa inzina lya Banabansi kuva Apositola (iri kuti, chikutolokiwa, mwana wu susuzeza). **37** Chokuba newa, chali wuza ni kuleta mashereñi niwiza kuavika hamatende ava apostola.

5 Lyahanu mukwame zumwi yo sumpwa Ananiyasi, ni Safira mwihiyabwe, babauzi imbali ye zintu zabo, **2** Nabika imbalii imwi yeshiliñi ibauzwa (mwihiyabwe naye avakwizi), ni kuka leta onse avashali kumatende ava Apositola. **3** Linu Pitorosi nati, "Ananiyasi, cinzi Satani hezula munkulo yako ku chenga Luhuho lu Jolola kupata imwi isheleñi ya muulo wa chisi chako? **4** Hachisena chiveni kuuzziwa, kana chivali njichako? Linu hachi mana kuuzziwa, kana chivasina

muyediso yako? uva zezete vuti chezi zintu munkulo yako?" Kana uva chengi muntu, kono kwa Ireeza. **5** Mu kuzuwa aa maanzwi, Ananiyasi nawa hansi niku huza lwa ma manimani. Kutiya kukando nikwezila vonse vava zuwi izo zintu. **6** Baswisu niveza kumu vungila mwi sila, ni kumu nyamuna ni kukamuunga. **7** Haku hita inhola zotatwe, mwihiyabwe cheza kwinjira, nasezivite chiva tendahali. **8** Pitolosi nacho kwali, "Uni wamble kuti inkanda yenu mwa iwulisa cheyi inteko? "Nati "ee, cheyi inteko." **9** Linu Pitolosi nati kwali, "Muva zuminzani vule ku lika luhuho lwa Simwine? Lole, "Matende a vaka unga mwihyenu ena hamulyango, imi njete vakunyamune nawe." **10** Haho vulyo chawira hansi ha matende akwe, niku huza lwa mamanimani, imi vaswisu havenjira nikumu wana uwfile; chiva munyamuna, nikuka muunga hembali ni mwihiyabwe. **11** Kutiya kukando nikweza he nkereke yonse, ni heulu lya vonse vava zuwi izi zintu. **12** Imboniso zingi ni makazo zivali ku chitahala mukati ka vantu cha mayanza avapositola. Vavena vonse mu malibera a Salumoni. **13** Imlakwina niyava ku wola ku lipapata kuli kopanya navo; nikuva vulyo, vava ku tembwa ahulu ku vantu. **14** Nikuva vulyo balumeri vangi vavakusi wera kwa Simwine, ikunga lya bakwame ni vaanakazi, **15** chovulyo vava ku letanga va lwalla mumigwagwa niku va lazika ha mimbeta ni muzipura, kuti Pitolosi cha hita, munzunde wakwe mu uwole ku wila havamwi vavo. **16** Nikweza hamwina impalo inkando ya vantu bazwa kumatoropo mwa Jerusalema, kuleta valwala navo vava vulumukiswa inhuho zisa jololi, imi vonse vava hozwa. **17** Kono mupurisita yo hanzi na ziimana, nivonse vavena naye (chikwata chava Saduki); imi nive zula muna **18** Niva viika mayanza havapositola, ni ku va vika mu ntorongo ya vantu. **19** Masiku lñeloi lya Ireeza chilyeza kwi yalula milyango ye ngorongo niku vazwisa hanze, ni kuvati. **20** Muyende, muka zime mwi tempere, niku wamba ku bantu vonse manzwi avuhalo." **21** Hava zuwa izi, nivenjira mwi tempere musihalizana niku ruta. Kono mupurisita yo hanzi cheza, navo vavena naye, niku supa inkuta hamwina, ni vonse bakulwana vavantu va Israere, ni kuva tumina kuntorongo kuka leeta vapositola. **22** Kono vakapaso vava yendi kana vavakava wani muntrongo, ni vaka vola ni kwiza ku viha, **23** "Twaka wana intorongo iyalitwe siinte ni ba ganteli ba zimene hamulyango, kono hatwa iyalula, kakwina itwa wana mukati." **24** Linu muyendisi wa mwi tempere ni mupurisita mukulwana hava zuwa aa maanzwi, ciba ziyeleha chavo ni chiwola kuzwa mwateni. **25** Linu zumwi neza kuva wambila, "Vakwame vamu va vikite muntrongo vazimeene mwi tempere niva ruta vaantu." **26** Linu muyendisi chayenda ni vakapaso, niku kavavoza, kono nikusena vulwisi, mukuti

vava tite kuti vaantu pona chivava pwacoola cha mavwe. 27 Hava kava leta, chivava leta havusu vve nkuta. Mupurisita yo hanzi nava vuzola impuzo, 28 nacho, "Tumi ha mulandu wa kusa ruta mweli zina, imi, chimwe zuza Jerusalema ni ntuto zenu, niku tavera ku leta malaha ozu mukwame hetu." 29 Kono Pitolosi ni vapositola nivetaba, "Tulukera ku kuteka Ireeza insinyi vaantu. 30 Ireeza uveshetu ava kuzi Jesu, imuve hayi ni kumu hanzika hesamu. 31 Ireeza ava mukuzikizi kwi yanxa lyakwe lya chilyo kuva mwaana' simwine ni muhazi, kuha kuliwamba zivi kwa Isiraere, niku kwatila zivi. 32 Tu mpaki zezi zintu, imi ni luhuho lu Jolola, ulo Iwawahi kwavo vamu kuteka." 33 Lyahanu inkuta hai zuwa izi. Vava vengi nikusaka kwi haya vapositola. 34 Kono mufalisi yava kusupwa Gamaliele, muruti wa mulao, yava kukutekwa ku vantu vonse, chazima niku laera vaapositola ku zwila hanze kaninizana. 35 Linu chati kuvali, "Vakwame valsiraele, Mutwalize minahano kuchimusaka kutenda kwava vaantu. 36 Chenako ya kumasule, Teudiyasi avavuki nalibboka kuvaumwi, imi impalo yavakwame, valikana myanda yoone, nivenjila kwali. Nehaiwa, nivonse vaval kumu kuteka vava hasanywa ni kusa vachimwi. 37 Kuzwa kozu mukwame, Judasi wa Galileya navuka mumazuva achipalo nikuhindikisa vamwi vaantu mwisule lyaankwe. Naye chehalilwa, nivonse vakumu kuteka vava hasanywa. 38 Hanu ni mi wambila, muzwe kwava makwame, ni kuva siya vovona, ilikuti uwu muzezo kapa mutendo wa vaantu, muulyatililiwe. 39 Kono heba wa Ireeza, kete muwole ku u lyatilila, mu wola kuli wana kuti chi mu kwete mulwisa Ireeza." Imi chiva susuwezwa. 40 Linu ni va supila vaapositola mukati, nikua kavoola ni kuva hambiliza kusa kawamba mwi zina lya Jesu, ni vava siya kuti vayende. 41 Chiva siya inkuta niva tabuluhite mukuti vavalilwe kuku nyandisizwa che Izina. 42 Kuzwaho chezuva, mwi tempere ni chenzubo, ninzuvo, vava ku lutire ni kutaza Jesu kuva Keresite.

6 Lyahanu mwaanu mazuva, linu impalo ya valutwana haiva kukabwinjiha, impiraero ya Magerike va Majuda chiyatanga Kulwisa Maheveru, kakuti imberwa zavo zivali kuketululwa mwizuva ni zuva lya kuholiswa kwa zilyo. 2 Vena ikumi ni vovele chivasupi chinavungi cha varutwana kuvali ni kuti, "kakwina hande kwetu kuti tusiye liinzwi lye Ireeza niku taha he ntafule. 3 Mu swanera lyahanu kuketa, vakwaluzuvo, bakwame vakwana iyanza ni vovere mukatikenu, bakwame vene vuhalo vulotu, ve zwile luhuho ni vutali. Avo datuwola kuketa mwei impisinisi. 4 Haili iswe, katuzwire havusu mwi intapero ni mukukutaza liinzwi." 5 Zi wambo zavo ziva tavisi chinavungi chonse. Linu chivaketa

Sitefani, mukwame yowizwire intumelo ni Luhuho Lujolola, ni Filipi, ni Porokoras, ni Nikonora, ni Timoni, ni Parmemasi, ni Nikolas muprositelite yozwa kwa Antiyoke. 6 Varumeri vavaleti ava vakwame havusu vwa vapositola, vava lapeli ni ku tula mayanza avo haval. 7 Chovulyo linzwi lya Ireeza liva welli; imi impalo ya varutwana ivayekezehi mwa Jerusarema nikuhilitiza; mi impalo yingi ya vapurisita ivakezi kukuteka intumelo. 8 Lyahanu Sitefani, avezwile chisemo ni maata, ava kupanga inkezo zikomokisa ni imboniso mukati kavaantu. 9 Kono chikweza kuzimana vantu wa wila kumasinagoge asumpwa masinagoge alukuluhite, va kwa Serina ni Alexandriya, nivamwi vazwa kwa Silicia ni Asia. Ava vaantu vava kukandekisana ni Sitefani. 10 Kono kana vava kuwola kuzimana kulwisanisa vutali ni Luhuho ulo Iwa vakuwamba chalo Sitefani. 11 Linu che inkunutu chiva susuweza vamwi vakwame kuwamba, "Twazuwa Sitefani na wamba maanzwi akunyefula Mushe ni Ireeza." 12 Vava vengisi vaantu, vakulwana, ni vañoli, mi chiva yenda kwa Sitefani, ni kumukaheeka, ni kumuleeta kunkuta. 13 Vava leti impaki zamapa, vava wambi, "Uzu mukwame kaleki kuwamba maanzwi alwisanisa chivaka chichena ni mulao. 14 Kakuti tuvamuzuwi nawamba kuti Jesu wa Nazareta usaka kushinya ichi chivaka ni ku chincha milawo yavaleti Mushe hansi kwetu." 15 Vaantu vonse vavekele munkuta vava twalite meno avo kwali mi chivavona chifateho chakwe ni chikola ili chifateho che lñeloi.

7 Mu prista mukulwana chacho, "izi zintu zeniti?" 2 sitefana chacho, "va nchizyangu ni ve shangu, muteke kwangu: Ireeza we nkanya ava voneki kwe shetu Abrahama hava kwina mwa mesopotamia, naseni kukekala kwa haran; 3 chacho kwali, 'siye inkanda yako ni mahasi yako, mi uyende mu nkanda yete ni kutondeze.' 4 Cha siya inkanda ya makaladani niku ke kala kwa karani; kuzwaho, hava fwili isi, Ireeza cha muleta mweyi inkanda, mumuhala hanu. 5 kakwina chavahi kwali chokuyola, ne, kena chivali chikando kuti alyate itende hateni. kono ava sepisi-nanga aho Abrahama kena aveni kuva kale mwana-ilikuti ahinde inkanda kuva chiluwo chakwe ni lusika lwakwe kuzwa kwali. 6 Ireeza avali kuwamba kwali vuti, ishika lyakwe mulikahale inako zana mwi nkanda isali yayo, mi vene ve nkanda vaka va vike muvuhikana niku va nyandisa ke mianda yone. 7 imi muni atule inkanda mwete vakave vahikana; chawamba Ireeza; mi chizamanezo kavazwe mwateni nikuni lapela mwechi chivaka; 8 mi avahi Abrahama chilikan cho mupato, cwale Abrahama cheza kuva isi wa Isaka niku mutwala ku mupato kamazuva amana lyanza ni tunwe to tatwe. Isaka

cheza kuva isi wa Jakovo, mi Jacovo isi wa vana ve kumi nivo vele. 9 Vayendi vava susuwezwe cho muuna kwineku lya Josefa mi chiva muwuza kwa Egepita, mi Ireeza ava kwina naye, 10 mi chamulukulula ku manyando akwe onse, nikumuha chisemo ni butali havusu bwa Pharaoh, mulena wa Egepita. Pharaoh chamupanga ngambela mwa Egepita ni mwinzuvo yakwe yonse. 11 Linu aho chikweza inzala monse mwa Egepita ni kanana, Ni manyando makando mi veshetu kena vavawani zilyo. 12 Kono jakovo hazuwa kuti kwina mundale mwa Egepita cha tumina veshetu va veshetu che ntanzi. 13 cho vuveli Josefa chalivonahaza ku vakwame; mi mahasi a Josefa chiveza kwi ziveka kwa Pharaoh. 14 Josefa cha vona vamukulwe kuti vakasumpe Jamusi isi wakwe kwiza kwa Egepita, ni mahasi akwe onse, makumi amana iyanza ni makumi ovele ni vantu va mana iyanza. 15 Cwale Jakovo chayenda mwa Egepita; cha kafwa, iye ni vasukulu va vasukulu. 16 Vava twalwa kwa shecham nikuka lazikwa mwi vita ilyo Abrahama lyavawuli ke ntenko mwa silivela ni vana va hamor mwa shecham. 17 Sina inako ye nsepiso hachiyina hafuhi, insepiro yava pangil Ireeza kwa Abrahama, vantu vava kuli niku hweza mwa Egepita, 18 haisi hakuba kezi zumwi Simwine mwa Egepita, uzu murena yasena va kwizi chintu kuamana ni Josefa. 19 Murena yoswana uzu ava chengeleli vantu niku nyandisi va sukulu vave sukulu, vavahi vana vavo kwi nkozi niva dupula kuti kavahale. 20 Keyo inako Mushe ava pepwa, sekeli mulotu havusu bwe icerza, mi ava kuvikitwe mwi nzuvu ivesi cha mwezi yo tatwe. 21 hava ku vikitwe hanze, mwana Pharaoh ava muañuli niku mulela sina njiwakwe. 22 Mushe ava kwina inzivo mwintuto zonse za Egepita; mi avana ziho mu manzwi ni mumitendo. 23 kono hachavali kuchutile kuzilimo ze kumi zone, chiya keza munkulo yakwe kuti akapotele va mukulwakwe, vaana va isilaele. 24 kuvona mu isilaele na sikululwa, Mushe chamu lamulela ni ku vozekeza yava ku lwisa isilaele: 25 Ava kutele kuti va mukulwe kava zuwisse kuti Ireeza che yanza lyakwe ava kuva haza, kono kena vava zuwisisi. 26 Izuva lyitatama cheza kuvamwi ma Isilaele vavakwete kupanga inkani; avaliki kuva vika mwinkozo hamwina; chacho; vakwame, muva kwaluzuvo, chinzi hamu lizuwisa kuchisa? 27 kono yava fosekezi zumwi chamu timba, nikuchu,' yava kupangi moyendisi ni muatuli hewulu lyetu? 28 kana usaka kunihaya, sina movehaili ma Egepita izona? 29 Mushe chatiya hamana kuzuwa izi; cheza kuva tuyendisi mwinkanda ya midian, uko kwavavi isi wa vaana vo vele. 30 zilimo ze kumi yone hazihita, ifiloi chilyeza kuli vonahaza mwihalaupa lya mount sinayi, mu mulilo mukando muka zuka. 31 Mushe ha vona mulilo, cha komoka ha

vona izo; mi hava ku chunine kuka vona izo, chikweza inzwi lye Ireeza, kuwamba, 32 njime Ireeza wa veshako, Ireeza wa Abrahama, niwa Isaka, niwa Jakovo,' Mushe cha chachalika mi kena va liki ku lola. 33 Ireeza cha wamba kwali, 'chupule insangu zako, kaho chivaka cho zimene hachili chivaka chi jolola. 34 Niva voni luli manyando avantu vangu se vena mwa Egepita; niva zuwi intongosi zavo, mi niva kezi kwiza kuva haza; cwale wize, kani ku tume kwa Egepita.' 35 Uzu Mushe uvava kani, havava wambi,' njeni yava kupangi moyendisi ni muatuli?' - njeye Ireeza yava tumi kuva zonse moyendisi ni mulukululi. Ireeza ava mutumi ke yanza lye ūlolyi lyiva voneki kwa Mushe muka zuka. 36 Mushe chava zwisa mwa Egepita, hamana kupanga imakazo ni zisupo mwa Egepita mi nikwiwate lyempi, mi nimirihalaupa ke zilimo zimana makumi one. 37 Nji Mushe yoswana yava wambi kuvantu va Isilaele,' Ireeza ka vuse mu polofita wenu mukati kava mukulwenu, mupolofita ya swana neme.' 38 Uzu nji mukwame yava kwina muchikwata mwi halaupa ne ūlolyi lyiva wambi naye kwi rundu lya sinai. Uzu njimukwame yava kwina niva sukulu vava sukulu; uzu njimukwame yava amuheli manzwi ahala zwiza kutuha. 39 Uzu nji mukwame uzo va sukulu vava sukulu vava kani kwichilila; vava mutandili kule navo, mi mwinkulo zavo vava voli kwa Egepita. 40 Keyo inako chiva wamba kwa Aruni,' Tupangile va zimu vete va tuyendise. haili kozu Mushe, yava tuzwisi mwinkanda ya Egepita, katwizi chapangahala kwali.' 41 Cwale chiva panga iñombe mwao mazuva nikuleta chitavelo kwecho chizimu, niku tava cho musevezi wa mayanza yavo. 42 Kono Ireeza cha sanduka niku va siya kuti va lapele inkani mwiwulu, sina mwiñolelwemwi mbuka ya mapolofita,' kana muva nihi iñombe ni chitavelo ke zilimo zimana makumi one mwi halaupa, inzuvo ya Isilaele? 43 muva zumini i tabernakele ya moleki ni nkani ze zimu rafani, nizi vupiwa zi muvapangi kuti muzilapele: Mikani mihinde kwi mihitiliza kwa babilona.' 44 Va sukulu vava sukulu sevena itabernaka yo yupaki yo mwihalaupa, Sina Ireeza mwava laeli hava kuwamba ni Mushe, kuti aipange sina chivupeho chava voni. 45 Ichi njichintu va sukulu va vasukulu, mwinzila yavo, kuleta munkanda ni Joshuwa. Ichi chiva pangahali havavezi kwiniñja nikuluwa mwinkanda izo Ireeza zava zwisi havusu bwawa sukulu vava sukulu. Ivakwina vulyo mbwitwa mu mazuva a Davida, 46 yava wani chisemo mumenso a Ireeza; ava kumbili kuwana chivaka chamekalo cha Ireeza wa Jakovo. 47 Kono Solomoni ava zakili Ireeza izuvo. 48 Nihakuva buylo, yohanzi kekali mumazuvu okuzaka ni, mayanza; iswana sina mupolofita ha wamba, 49 Iwulu chihuna changu, mi ifasi malyatilo

amatende angu. Inzuvonzi yowola kuni zakila? Simwine uwamba: kapa chivaka chamapumulelo angu chinahi? **50** kena kuti iyanza lyangu lyipangi izi zintu zonse? **51** Inwe vantu va zuminine insingo nive inkulo zi sena mumupato ni matwi, mukaninanga Luho Lujolola; mupanga sina muvava kupangira va sukulu vava sukulwenu. **52** Njeni kuva porofita va sukulu vava sukulwenu isena uvavanyandisi? vavehayi maporofita vava voneki ku matangiro okukeza kuyo jolola; mi hanu chimweza kuva vaveteki ni vehayi vakwe nemwe, **53** Inwe vantu muva amuheli milao ivatangwa ku mañiloyi, kono kena muva ichilili.” **54** Linu va kwame ve nkuta hava zuwa izi zintu, vava fundwa kwinkulo, chiva suma meeno avo kwa sitefeni. **55** Kono iye, kakwizula luho lu jolala, chalolelela kwi wulu chokutokomela mi chavona inkanya ye Ireeza; mi chavona Jesu na zimene kwiyanza lya chilyiso lye Ireeza. **56** Sitefani chawamba, “ole, nibwene mawulu eyalukite, mi mwana muntu uzmene kwiyanza lye chiliso lye Ireeza.” **57** Kono ve nkuta chiva huweleza mwinzwi lyikando, nikwiyalu matwi avo niku muhwelela hamwina vonse; **58** vava muzindiri hanze yo muleneñi nikumu pwachola: mi impaki chiza zala zi zwato zavo za hanze ha matende a muswisu wa muhwile yo supwa Saule. **59** havavalu kupwachola sitefani, avazwili havusu kusumpa kwa Simwine ni kuwamba,” Simwine Jesu, tambule luho lwangu.” **60** Cha kuvama hansi niku huwa ke linzwi ikando, “Simwine, kanji ukwati ichi chivi kuvali.” hacha mana kuwamba izi, chalala.

8 Saule avena mukuzuminzana ni ifu lya kwe. Imi kuzwa yelyo izuva chikwazwa kunyandisa ahulu kwe kerenekevena mwa Jerusalema; imi vavazumini vose vava hasa neri muzi vaka za Judeya ni Samariya, mbwita vulyo va apositola. **2** Vakwame vavazumini ni kusepahala vava ziki Sitefani ni kumulira ahulu. **3** Kono Saule ava nyandisi ahulu inkerenke; ava kuyenda mwi nzovo ni nzovo ni kuzwisa mo vakwame ni vanakazi, ni kuba vika mutorongo. **4** Kono vava zumini vavali kuhasane chiva yenda ni va kutaza linzwi. **5** Filipi ava yendi kumuleñi wa Samariya ni kuka kutaza kuvali za Keresite. **6** Chinavungi chavantu havazuwa ni kuvona zisupo zava pangil Filipi, vava tekerezi ahulu hamwina kuvali kuwamba. **7** Imi ku vantu vangi vava zizwi, ihubo zisa chenete zibazwi hanze cho muhuwo mukando; ni vangi vava zuminine luñañali ni ziyanga vonse vava hozwa. **8** Mi kuvena ahulu kusangwa muwuna muleneñi. **9** Kono kuvena mukwame zumwi mowu muleneñi yavali kusupwa Simoni, uzo yavali kupanganga mabivo kumatangiro; avali ku komasanga ahulu vantu va mwa Samariya, lyinu avali kulihinda kuva muntu yo tompeha. **10** Vonse vena Samariya,

kuzwa kumunini ni kumukando, vavali kumuteka ahulu; vava wambi, “Uzu mukwame je ziho ze lreeza zi supwa vukando”. **11** Vava tekereze kwali, kakuti avali kuva komosa ahulu che nako inde ni mavivo a kwe. **12** Kono aho hachi vazumine izo zavava kutazi Filipi kuyamana ni evangeli yo muvuso we lreeza ni zina lya Jesu keresite, vava kolovezwa, vonse vanakazi ni vakwame. **13** Imi ni Simoni naye vulyo ava zumini: hacha mana ku kolovezwa, cha zwira havusu ni va ni Filipi; hacha vona imakazo ni mitendo ni ipangiwa, ava komokiswa ahulu. **14** Linu haveza kuzuwa va apositola mwa Jerusalema kuti vena Samariya vava tambuli linzwi lye Ireeza, chiva tumina kuvali Pitorosi ni Johani. **15** Hachiva shetumukere kuvali, chiveza kuva laperera, kuti vawole ku tambula Luhuho Lunjolola. **16** Kakuti bwita heyo inako, Luhuho Lunjolola kena luveni kukeza hewulu lyavo; vavali kukolovezwe vulyo mwi zina lya Simwine Jesu. **17** Linu Pitorosi ni Johani chiva vavika mayaza avo hewulu lyavo, mi chiva tambula Luhuho Lunjolola. **18** Linu Simoni hacha vona kuti Luhuho Lunjolola luva hewa cho kuvikiwa cho kuvikiwa cha' mayaza, ava apositola chava newira ishereñi. **19** Cha wamba, “Munihe izi ziho, name, iri kuti yense uni kambika manyanza hali a tambule Luhuho lunjolola.” **20** Kono Pitorosi chata kwali, “I silivera yanko i sinyeha nawe, kakuti u hupula kuwana impo ze lreeza cha mashereñi. **21** Kawina chiyemba chimwi mwezi zintu, kakuti inkulo yanko kayina hande ni lreeza. **22** Cwale he uvake kovu vuvi bwako, mi ulapere kwa Simwine, iri kuti mwendi mwa wondere kumi nahano ye nkulo yanko. **23** Kakuti ni kubwene kuti wina chifanu chovu vengi ni mumawenge e chivi. **24** Simoni cha mwitava ni kumuti, “Uni laperere kwa Simwine, iri kuti zonse zintu ziwa wamba kanji zipangahali kwangu.” **25** Aho Pitorosi ni Johani haci vamana kuwamba linzwi lya Simwine, chiva vola kwa Jerusalema; mwinzira, vavali kukutaza evangeri muminzi mingi ya mwa Samariya. **26** Hanu iñiroyi lya Simwine chiya wamba kwa Filipi ni kuti, “Katuke ni kuyenda kwa mbowera kwi nzira iya kuku shetumukera kuzwa kwa Jerusalema kuya kwa Gaza.”(lya nzira ina mwi halaupa.) **27** Ava katuki ni kuyenda. Muvone, kuvena mukwame youzwa kwa Etopiya, chikombwa cho muyendisi mukando Candesi, mulena wa Etopiya. Avali muvavaleli we chifumu chakwe chose. Avali kwizite kwa Jerusalema kuku lapera. **28** Chavali kuvala mi ave kere mwi kochikara ya kwe, mi avali kuya vuvala mwi vuka yo muporofita Isaya. **29** Luhuho chilwa ti kwa Filipi, “Yende kwali mi wi kale hafuhi ni kochikara yakwe.” **30** Linu Filipi cha tilira kwali, ni kumuzuwa na vala Isaya muporofita, ni kuti, “Mane uzuwisia cho kwete kuvala?” **31** Mu Esopiya chati, “Niwola vule, mwendi zumwi ani tondeze?”Ava kumbiri

Filipi kwiza kwi chira naye mwi kochikara ni kwi kala naye. 32 Linu vuvali vve ſolo lyavalı kuya vuvala mu Esopiya avali ili, "Avali twaliwa uvu imberere kukwi hayiwa; mi uvu imbere havusu i totwere havusu bwa fumwayo, ka zasumuni kaholo kakwe: 33 muma sukuluko a kwe i katulo yakwe iva zwiswa kwali: Jeni yata wambe lusika lwakwe? vuhalo bwakwe vuva hindwa hansi." 34 Linu mu Enuki cha vuza Filipi, "Ni kukumbira, jini yavalı kuwamba muporofita? avali kuwamba iye mwine, kamba avali kuwamba zumwi muntu?" 35 Filipi cha tanga kuwamba; ava tangi neli iñolo mwa Isaya kukutaza kuyamana ni Jesu kwa li. 36 Sina ha vavali kuya vuyenda munzira, vava kezi ha menzi; mu Enuki chati, "Vone, hena menzi hanu; chizi chini kanina kuku kolovezwa?" 37 Linu mu Etopiya cha laya i kochikara ku zimana. 38 Chiva yenda hasi mumezi, bonse Filipi ni muenuki, imi Filipi cha mukoloveza. 39 Hava zuvuka hanze ya menzi, Luhuho lwa Simwine chi lwa hinda Filipi; mu enuki kena ava muvoni hape, mi ava yendi mwi nzira yakwe na sangitwe. 40 Kono Filipi ava ka voneki kwa Azotusi. A vakayendi mwe zina zikiriti ni kukutaza lvangeri kumi leneñi yonse, mbwita hakasika kwa Caseriya.

9 Kono Saule, usiwamba zokutiza ni kwihaya balutwana ba Simwine, cha yenda ku mupurisita mukulwana 2 ni kuka kumbila mañolo ama Sinagoge mwa Damaseka, ili kuti chawana babakuwila mweyo inzila, kapa mukwame kapa mwanakazi, pona chokabaleta niba suminwe kwa Jerusalema. 3 Haba kukabuyenda, kuba tendahali kuti heza kusika hembali ni Damaseka, hahobulyo chikweza kuboneka iseli lingi libakuzwa mwiwulu; 4 mi chawila hansi ni kuzuwa linzwi liwamba kwali, "Saule, Saule, chinzi ho ni nyandisa? 5 Saule chetaba, "njewe ni, Simwine?" Simwine chati, "Njeme Jesu yokwete kunyandisa; 6 kono zime, winjile mu muleneñi, mi mowambilwe zo swanelia kutenda." 7 Bakwame baba kuyenda ni Saule chiba zima nikubula maanzwi, ni bazuwile linzwi, kono ni basabwene muntu. 8 Saule chabuka hansi, mi heyalula meno akwe, kakwina chabakubona; chiba mukwata kwiyanza niku muleta mwa Damaseka. 9 Abahindi mazuba otatwe nasaboni, mi kena aba kulya ni kunywa. 10 Linu Kubena mulutwana mwa Damaseka yaba kusumpwa Aneniyas; mi Simwine aba wambi kwali chempono, "Aneniysi." cha wamba, "Bone, ime zunu, Simwine." 11 Simwine cha wamba kwali, "Zime, uyende mwi kululu lisumpwa Kuotoloka, mi kwi nzubo ya Judasi buze mukwame yozwa kwa Tarese yosumpwa Saule; yokwete kulapela; 12 mi ababoni impono mukwame yaba ku sumpwa Ananiyasi nakeza kwali kwiza kumubika maanza, ilikuti atambule kubona kwakwe." 13 Kono Ananiyasi chetaba,

"Simwine, ni bazuwi kubangi kuamana nozu mukwame, inkolofalo isika hayi yabatendi kubantu bako bajolola mwa Jerusalema. 14 Wina maata azwa ku mukulwana wa maprisita ku sumina bonse kunu ba sumpa he zina lyako." 15 Kono Simwine chawamba kwali, "Yende, mi uzu uketetwe kuba chisabeliso changu, kuhinda izina lyangu habusu bwa chisi chingi ni malena ni bana ba Isilaele; 16 mi kani mutondeze mwete a sukulukile chebaka lye zina lwangu." 17 Cwale Ananiyasi chayenda, ni kwiniña munzuvo. Kuka muvika maanza hakwe, chati, "Mukwangu Saule, Simwine Jesu, yaba boneki kwako he nzila hamuba kukeza, wakanitura ili kuti zo tambule kubona kwako mi wizule luho lu jolola." 18 Hahobulyo zintu zikola maamba zibawi mumenso a Saule, mi chatambula kubona kwakwe, aba zimi ni kukolobezwa; 19 abali nikuwana ziho. Abekali ni balutwana mwa Damaseka chamazuba alikene. 20 Haho chaha upaki bwa Jesu muma Sinagoge, nata kuti uzo mwana wa Ireeza. 21 Bonse baba zuwi baba komokwa ni kuwamba, "kanjiyena uzu mukwame yaba sinyi abo mwa Jerusalema baba kusumpa heli zina? mi abakezi kunu ili kuti abalete zeba suminwe kumu kulgana wa maprisita." 22 Kono Saule abezi kwiniñihilwa ziho, aba leti filikana mukati ka ma Juda baba kuhala mwa Damaseka chakutondeza kuti Jesu nji Keresite. 23 Hakuhita mazuba mangi, ma Juda chibalela hamwina kuti bamwihaye. 24 Kono mulelo wabo chiwezibeka kwa Saule. Baba kugantela milyango musihali ni masiku ilikuti bamwihaye. 25 Kono balutwana bakwe baba muhindi masiku kumushilsa imota, shetumwina muchitanda. 26 Hakeza kusika mwa Jerusalema, Saule abaliki kukopana ni balutwana, kono bonse baba kumutiya, nibasa zuminia kuti mulutwana. 27 Kono Barnabasi abamuñhindi ni kumutwala ku bapositola. Mi Chaba wambila mwaba boneni Saule Simwine he nzila ni kuti kuti Simwine aba wambi naye, ni kwa Damaseka Saule mwa bakutazi chakusatiya mwizina lya Jesu. 28 Aba kopani nabo hababa kukeza ni kuzwa mwa Jerusalema. Abawambi chakusatiya mwi zina lya Simwine Jesu 29 aba wambolisani ni ma Gerike bama Juda; kono baba zwili habusu ni kulika kusaka kumwihaya. 30 Linu baakwetu habeziba izi, chiba mulate hansi kwa Sesaria nikumu tumina kwa Tarese. 31 Cwale linu, Inkeleke zonse mwa Judea, Galilea, ni Samaria babena inkozo imi ibazakite; ni, kuyenda niba tiite Simwine ni mukuombwa-ombwa kwa luhuho lu jolola, inkeleke chiza yekezeha chabungi. 32 Linu kubezi tendahali kuti, Pitrosi haba kukabuyenda muchikiliti chonse, aba kezi kuba lumeli baba kuhala mwi tolopo ya Lida. 33 Uko abakawani mukwame zumi wezina lya Enea, yabena kabulo bwakwe chezilimo zilimo zimane iyanza ni

zotatwe, aba kuzuminine lufiañali. 34 Pitrosi chati kwali, "Enea, Jesu Kereste waku hoza. Buke mi uzale bulobwako." hahobulyo cha zimana. 35 cwale bonse baba kuhala mwa Lida ni mwa Saroni bababoni mukwame ni ba sandukila kwa Simwine. 36 Linu mwa Jopa kubena mulutwana ya ba kusumpwa Tabita, itoloketwe kuti "Dorkasi." Uzu mwanakazi abezwile mitendo milotu ni zitendantu zizwile chishemo zaba pangili bahumanehi. 37 kubezi kauba kuti mwawo mazuba kuti abezi kulwala ni kufwa; hachi babamanite kumushanza, baba mulaziki munzubo yokwiwulu. 38 Sina Lida haiba kwina hembali ni Jopa, mi balutwana babazuwi kuti Pitrosi kwabakwina, chibatumina bakwame bobele kwali, kumu kumbila kuti, "Wize kwetu nikusena kuliyeha." 39 Pitrosi chazimana ni kuyenda nabo. Hakasika, chibamutwala kwi nzubo ya kwiwulu. Mi imbelwa zonse ziba kuzimene kwimbali yakwe ni zilila, niba mutondeza majansi nizi zizwato zababa pangti Dorkasi nasina nebo. 40 Pitrosi chaba zwisikiza bonse hanze ye nzubo, cha fukama, ni kulapela; haho, cha sandukila kumibili, chawamba, "Tabita, buke." Che yalula meno akwe, mi habona Pitrosi che kala. 41 Pitrosi linuchamuha iyanza lyakwe ni kumu zimanika; mi hasumpa balumeli ni mbelwa, abamuleti na hala kubali. 42 Iyi indaba chiyezibeka ahulu mwaJopa yonse, imi bantu bangi baba zumini kwa Simwine. 43 Kubazi kuba kuti Pitrosi abekali mazuba mangi mwaJopa ni mukwame yosumpwa Simoni, yaba kusuka madalo.

10 Linu kubena mukwame ya ba kuhala mu muleneñi wa Sesalia, Kornile che zina, mukulwana wa Masole yi ba kusumpwa Italiya. 2 I bali mukwame, zumwi ya bakulapela Ireeza ni be nzubo yakwe; aba hi masheleñi mangi ku bantu ba Majuda mi inako yonse a bakulapela Ireeza. 3 Chi ku ba kuatumela inako ya bulobañwi ye zuba, a ba boni hande mumpono iñeloi lye Ireeza nilikeza kwali. Iñeloi ni lyati kwali, "Kornele;" 4 Kornele ni chadunamena iñeloi imi abatite hahulu ni chati, "Chinzi fumwangu?" Iñeloi ni lyati kwali, "Intapelo zako ni mpo zako kuba saliwaneli ziba yendi kwiwulu sina kuzeza za chitabelo che Ireeza. 5 Linu utume bakwame ku muleneñi wa Jopa kukaleta mukwame we zina lya Simone yo sumpwa Pitrosi. 6 Wikele ni yo suha madalo yo sumpwa Simoni, uzo inzubo yakwe yina hembali yelizo lyewate." 7 Linu iñeloi liba kuwamba kwali ni chilyayenda, Kornele ni cha sumpa bahikana bobele benzubo yakwe, ne sole liba kulapela Ireeza mukati kamasole nabo babali kumusebeleza. 8 Kornele ni cha bawambila zonse zintu ziba chitahali mi ni chabatuma kwa Jopa. 9 Linu mwizuba lichiñila chibakuatumela inako ya busilela, sina hababena

mumusipili wabo mi babena hafuhi ni muleneñi, Pitrosi ni chayenda kunzubo ya kwiulu kuka lapela. 10 Mi haho ni chafwa inzala mi ni chasaka chimwi chintu cha kulya, kono bantu babakwete kwihiwa zilyo, ni cha hewa impono, 11 linu na bona ivulu nili yaluka ni chibya chimi chi bakuswana sina ijira ikando li ba kusuuka hansi, ne liiza cha makona one. 12 Mulili kubena mifuta yonse ya zinyoloz zina matende one ni zimwi zintu zi kokoba hansi, ni zizuni za mwiulu. 13 'Linu Inzwi ni lya wamba kwali. "Buuke, Pitrosi, wi haye mi ulye." 14 Kono Pitrosi nati, "Kahena njo bulyo; Simwine; Chokuti kena ni bali chimwi chi sajolwele ni china ikwe." 15 Kono inzwi ni lyeza kwali hape lwa bubeli: "Cha bajolozi Ireeza, kanji uchisumpi kusa jolola." 16 Izi zibatendahali totatwe; linu chibya hahobulyo ni chabozwa kwiwulu. 17 Linu Pitrosi haba kuchi lyangene kuamana ni impono ya baboni kuti italusanzi, mubone, bakwame babatumwa kwa Kornele ba bazimene kumulyango, habamana kubuza inzila yabo iya kunzubo. mi ni chibasumpa ni kubuza kapa Simoni, Ya ba kusumpwa hape kuti nji Pitrosi 18 Imla ni vahuweleza Simone, yava ku sumpwa Pitrosi, kwa ba kuikala. 19 Pitrosi ha ba sikhete kuhupula kuamana ni impono, Luhuho ni lwa wamba kwali, "Bone, bakwame botatwe bakwete bakulola. 20 Uzimane mi uyende hansi mi uyende nabo. Kanji uhakanyehi ku yenda nabo, kakuti naba tuma," 21 Cwale Pitrosi ni chayenda hansi ku bakwame imi ni chati, "Ime zunu ye mukwete kusaka. Chinzi ha mwakeza?" 22 Ni chibati, "Mulauli wa masole wezina lya Kornele, mukwame yo lukite mi yo lapela Ireeza, imi uwambwa kunkanda ya Majuda, aba wambilwa kwi iñeloi lijolola lye Ireeza kutuminwa kwako kuti uyende kunzubo yakwe, ili kuti akateke kumulaezo uzwa kwako." 23 Linu Pitrosi chabamema kuti benjile mukati ze bekale naye. Izuba lichiñila ni chazima ni kuyenda nabo, imi ni bamwi bakwake bazwa mwa Jopa ni chi bamusindikiza. 24 Izuba lichiñila ba bakezi kwa Sesarea. Kornile a babalindile, a basumpi hamwina bazalwa ni bo ni balikani bakwe. 25 Kubezi kutendahala kuti linu Pitrosi chengila, Kornele ni cha musanganya imi abafukami hamatende akwe ku mulapela. 26 Kono Pitrosi chamutusa, nawamba, "Zime! name bulyo ni muntu." 27 Haho Pitrosi aba kuwamba naye, ni chayenda mukati mi ni chawana bantu bangi ne bakungene hamwina. 28 Ni chati kubali, "Inwe mubene mwizi kuti kahena mulao kuti muntu wa Majuda a li kopanye kapa apotela zumwi yozwelela kumushobo ungi. Kono Ireeza a banitondezi kuti kanji ni sumpi muntu zuhi no zuhi kuti kajolwele. 29 Nji bakalyo ha na keza kusena kukanana, ha ni batuminwa. Linu ni mibuza chinzi ha mwa ni tumina." 30 Kornele ni chati, "Mazuba one abamani chehola iswana na yoyi, Ni bakulapela, chehola

yabulobanwi munzubo yangu; mi ni chinabona, mukwame na zimene habusu bwangu muzizwato zibenya. **31** Ni chati, 'Kornele, intapelo yako iba zuweki kwe Ireeza, imi impo zako kubabotana zi ba zezisi Ireeza kuamana na we. **32** Linu, utume muntu kwa Jopa, aka kusumpile mukwame we zina lya Simone yo supwa Pitrosi. **33** Wikala munzubo ya yo suha madalo wezina lya Simone, wikala hafuhu ni mbali lyewate. **34** Linu Pitrosi che yalula kaholo kakwe mi ni chati, "Cheniti, ni lemuha kuti Ireeza kahindi zumwi che nketululo. **35** Chobulyo, Mu mushobo ni mushobo ni zumwi ni zumwi yo lumbeka ni kuchita inkezo zilukite u amuhelwa kwali. **36** Mwizi iñusa lya batumine kubantu ba Isilaele, haba lemusa ze iñusa lye inzwi iloto kuamana ni nkozo chakuya cha Jesu Kreste, ili iye Simwine wa bonse - **37** inwe mubene mwizi ikezo zi bachitahali, ziba tendahali munkanda yonse ya Judeya, kutangila mwa Galileya, kuzwa ku nkolobezo ya balemusi Joani; **38** inkezo ziamana ni Jesu wa Nazareta, ka mo Ireeza mwaba musingili oli cha Moya ujolola ni cha maata. Aba yendi kuamana ni kuchita bulotu ni kuhzo bonse ba bakakatizwe kwa diabolosi, kokuti Ireeza abena naye. **39** Tumpaki ya zintu zonseza ba tendi munkanda zonse za Majuda ni mwa Jerusalema - uzu Jesu iye ye babehai, kumuhanzika ha chikuni. **40** Uzu mukwame uzo Ireeza a bamubusi mwizuba la butatu ni kumuha kuti ezipokane, **41** isiñi kubantu bonse, kono ku mpaki ziba ketwa kumatangilo che Ireeza- iswe tubene, babalyi, ni kuñywa naye amana kubuka kubafwile. **42** Aba tulaeli kukutaza ku bantu ni kupaka kuti uzu njiyena ybva ketwa kwe Ireeza ku va muatuli wabahala ni bafwile. **43** Njikwakwe kuti ba polofita bonse babe impaki, kokuti yense yo zumaña kwali a tambule inswalelo ya zive che zina lya kwe." **44** Haho Pitrosi nasikwete kuwamba izi zintu, Luhuho Lujolola ni lwa wila ku zumwi ni zumwi kwabo baba kutekeleze kwi ñusa lyakwe. **45** Bantu baba kuwila ku chikwata chi wila kumupato ilichikwata chizumine- Bonse abo babakezi ni Pitrosi- babakomoketwe, mukuti impo ya Luhuho Lujola ibetilwa vulyo niku chisi chingi. **46** Mukuti, babazuwi aba basiangi, ni bawamba cha mishobo ingi ni kulumbeka Ireeza. **47** Linu Pitrosi ni chetaba, "Kana kwinazumi uwola kukanisa menzi kwabo bantu kuti kanji ba kolobezwa, aba bantu ba ba amuheli Luhuho Lunjola sina motubatendeli swe?" **48** Linu naba laela kuti ba kolobezwa mwi zina lya Jesu kreste. Ni ba mukumbila kwi kala nabos chamazuba mangizana.

11 Linu bapositolita niba mwabo ba bena mwa Judeya chibazuwa kuti ba Sikunze chibatambula inzwi lye Ireeza. **2** Linu Pitrosi hakeza kwa Jerusalema, abo bena

muchikwata chamupato chiba munyansa; **3** Chibati. "Ubalikopanyi ni bakwame basena mupato ni kulya nabo!" **4** Kono Pitrosi chatanga kubatolokela chakwizula; 'chati, **5** Nibali kulaapel mu muleneñi wa Joppa, imi chinaba ni pono yachintu chikeza hansi, sina isila ikando likeza hansi kuzwa kwiwulu lina tukokolwa tonee. Chichakeza kwangu. **6** China chilolisa ni kuchizezisa. Chinabona zinyolozi za matende onne zamu inkanda, zibatana, ziyendisa mabumo, ni zizuni za mwiwulu. **7** Linu china zuwa inzwi liwamba kwangu, "zimane, Pitrosi; wihiye mi ulye!" **8** Chinati, "nee; Nanta kanjobulyo, Simwine: kakwina chintu chisachenete kapa china chive chisenjili mukaholo kangu." **9** Kono izwi chilyetaba kuzwilila kwiwulu, "Chalukulula Ireeza chijolola sanzi ucho kuti chinekwe." **10** Izzi zibatendahali totatwe, imi linu zintu zonse chizabozwa kwiwulu hape. **11** Kamulole, hahanu kwina bakwame botatwe bazimene habusu bwe zubo hatwina; ba bakatumitwe kwa Caesarea kwiza kwangu. **12** Luhuho Lujolola Iwanilaela kuti ni yende nabo, imi sanzi niloli kutibenabule. Aba bakwame balikana iyanza niyenke babayendi name, imi tubayendi ni kwiniila muzubo yamukwame. **13** Chatuwambilwa mwababoneni Iñeloyi ha tuwambilwa mwaba boneni iñilo ni lizimene munzubo yakwe ni kuchu, "Tumine bakwame kwa Joppa imi mukabozze Simone yo supwa Pitrosi. **14** Mwa wambe kwenu lizwi lyete limihaze - Iwe ni bezubo yako bonse. **15** Hani tanga kuwamba kubali, Luhuho Lujolola chilwasukila kubali, sina njikwetu lwtanzu. **16** Nibazezi mazwi a Simwine, mwaba wambili, "Joani chabusakusima abakukolobeza chamenzi; kono inwe muswanelu kukolobezza cho Luhuho Lunjolola." **17** Linu haiba Ireeza ababahi impo ziswana ni zetu hatuzumina kwa Simwine Jesu Kreste, njemeni, kuti ni kangisane ni Ireeza?" **18** Habamana kuzuwa izi zintu, kakwina chibaba wambi kilitabilila, Kono ba balumbeki Ireeza ni kuchokuti, "Imi Ireeza abahibulyo inswalelo ya buhalo kubalichaba nabo." **19** Linu babo babahasani bakeñi cha masukuluka abezi chebaka lyefu lya Sitefani, libahasani mane kutwala kwa Fonisiya, Sipera, ni Antioke, kono chibakutaza linzwi lya Jesu feela ku Majuda. **20** Kono bamwi kubali, bakwame bakwa Sipera, ni Sirene, chibenza kwa Antioke, imi chibawamba bulyo ni ku Magerike, ni ku bawambilwa mazwi malotu kuamna ni Simwine Jesu. **21** Imi iyanza lya Simwine libena nabo; bungi bwabo bubazumi ni kubola kwa Simwine. **22** Iñusa kuamana nabo chilyeza mumatwi ye Kereke ya mwa Jerusalema: imi chibatuma Barnabasi kuyenda kule kwa Antioke. **23** Hakeza ni kwiza kubona impoo ye Ireeza, aba sangi; imi chaba susuweza bonse kwikala ni Simwine chenkulo zabo zonse. **24** Imi abali mukwame yabena sinte wizwile Luhuho

Lunjolola ni tumelo, imi bungi bwabantu baba ekezehi kwiza kwa Simwine. 25 Barnabasi linu chayenda kwa Tarese, ku kasaka Saule. 26 Hamuwana, cha muleta kwa Antioke. Chikweza kubakuti, mwaaka onse chibali kunganya hamwina ne Kereke hamwina ni kuluta bungi bwabantu. Balutwana babakusumpwa Makereste Iwtazi mwa Antioke. 27 Linu mwa anu mazuva bamwi bapolofita chiba sezumukila kwa Jerusalema kwa Antioke. 28 Umwina kubali, Agabusi, chezina chazima ni kupolofita cha Luhuho kuti inzala inkando mwi ikanda yonse. Izi ziba kutendahala mumazuba a Klaudiya. 29 Njokuti, balutwana, sina zumwi ni zumwi habakuwola, chahupula kutumina intuso kubamwakwe mwa Judeya. 30 Babatendi bulyo, baba tumini mashelenyi kuba kulwana bakeleke chamanza a Barnabasi ni Saule.

12 Linu mwezo inako Simwine Heroda avali kusebelisa

inguu zakwe kusumina vava kuzwila mwikeleke mukuti avasukulule. 2 Abehayi Jakovo mwache wa Joani cha mukwale. 3 Kuzwaho chinga bona kuti zisangisa majuda, nichazwila hansu nikusumina Pitorosi naye. Linu ayo avali mazuva achikwa chisena mulungo. 4 Hmana kumusumina, nicha mubika mwitolongo linu nicha bika zikwata zone za masole kumu mamela; Avali kuzeza kumuleta kubatu kumasule Epaseka haimana. 5 Linu Pitorosi ava bwikitwe mwitolongo, Imi balumeli kana ba bali kusiya kumu kumbilila kwa Ireeza mwikereke. 6 Izvu lichilila Heroda avakuya ku kumuzwisa hanze. Awo masiku aswana Pitorosi avalele hakati kamasole bovere, nasumwinwe ichaini; vaganteli habusu bya chiyazo niba mamele itolongo. 7 Muvone, Iñiloyi lya Simwine inakozana chillya libonahalisa, linu mu moni chiwa munika mwizuvo yetolongo. chillya vakula Pitorosi he mbali niku muvusa, "buke chakulitahanelia" Imi ichaini chizawa kumayaza akwe. 8 Iñiloyi chilyawamba kwali nichinilyati, lizwatike zizwato, Imi zwate nimakatulo" Pitorosi cha chita vulyo. Iñiloyi chi lyati kwali, zwate zizwato za hanze unichilile 9 Linu Pitorosi niche chilila Iñiloyi ni kuzwa haze, kana abezi kuti zipangahala zakusakusima zilipanga Iñiloyi, Abakutele uwene ipono, 10 Hava hitilila mugateli we intazi ni wa buveli, Nichibakeza kumulyango wesipi ubakuya mwitolopo; nichi we yaluka uwo wine. nichi bazwa haze nikuya mu mungwangwa, Iñiloyi nichi lyamusya haho. 11 Linu Pitorosi chinga voletwa mano, chawamba kuti," hanu chabusakusima chine ziva Simwine aba tumini Iñiloyi lyakwe ni kwiza kuni sumununa mu mayaza a Heroda, mane nizintu ziva va livelele vantu va majuda. 12 "Hamana kuzeza izii, Nicha yenda kuzubo ya Maria inyina wa Joani izina livesi ba vali njiva Mareka; vangi vazumina baba kungene momo nivakwete kurapera. 13 Chinga ngongota ha mulyango

werapa, muhikana wamukazana wezina lya Roda hakeza kukwi tava. 14 Halemuha kuti izwi njilya Pitosi, kuzwililila kuku sanga chakangwa kwiyalula mulyango; kuhita, nicha tilila muzubo; nicha kava wambila kuti Pitosi uzimene hamulyango; 15 Linu nicha vanta kwali, "umbulumuka," Nicha tundamena kuti njimonja bovulyo. Nichi vata kwali, "Iñiloyi lyakwe." 16 Linu Pitosi nicha zwila havunsu niku ngongota, chinga veyalula mulyango, Nichi vamubona niku komokwa, 17 Pitosi nicha vatondeza kama yaza kuti vantotole. Linu nicha vawambila Simwine mwava muzvisikizi mwitolongo. Ni chati, "mukawambile inzi zintu Jakovo niva mwakwe," kuzwaho nicha vasiya nikuya kuchimwi chivaka. 18 Linu chinga lyazwa izuva. Nichi kwava nikulyangana kungi mukati kamasole, kuamana nichi vapangahali kwa Pitosi. 19 Kumasule Heroda chinga mungana linu kana aba muwani, Nlchavuza ba ngatela nikuha itaelo kuti vehayiwe. Kuzwa aho ni chazwa mwa Judea nikuya mwa Sesarea niku ke kala mwateni. 20 Linu Heroda nicha vengela vantu va Tire ni Sidoni. Nichi vayenda hamwina kwali. Nichi vaka wola Blasto mutusi wa Simwine, mukuti avatuse. Kuzwaho nichiva kumbila ikozo, Mukuti ikanda yavo ivatambuli zilyo zayo zizwa kwa simwine weyo ikanda. 21 Mwizuva livatomwa Heroda nicha zwata zizwato zakwe zavu simwine nikwikala hachihuna chavu Simwine; Nicha wamba kuvali. 22 Linu batu chiva ngalumuka, "nikuta kuti ilzwi lya muzimu, isinyi lya muntu;" 23 Pona hahaha Iñiloyi lya Simwine chillya mukava, Mukuti kana avahi Ireeza ikanya; Nicha liwa masene niku nfwa. 24 Imi izwii lye Ireeza chillya kula ni njihekana. 25 Linu Barnabasi ni Saule chinga vamana musevesi mwa Jerusalema, nichi vabolela haho, nivahinda Joani, Izina livesi va vali njiva Mareka.

13 Linu mwi kereke ya Antioke, kuvena vaporofita ni maruti. Vavalu Barnabasi, Simiyoni (Niga), Lusiyasi wa kwa Sirene ni Manaeni (yavalu mulikani wa kuvu hwile wa Heroda we tetarachi) ni Saule. 2 Havavali kukwete ku zimba niku lumbeka Simwine nikuli nyima zilyo, Luho Lujolola chi Iwawamba kuti, "Munivikile kumbali Barnabasi ni Saule, vapange musevezi univa vasumpili". 3 Havamane ku linyima zilyo ni kulapela, chiva vavika mayanza avo hava vakwame, niva va tuma. 4 Mi Barnabasi ni Saule vavalu kuteki Luhu Lujolola chiba yenda kusezumuka kwa Silusiya; kuzwaho chi vayenda cha chisepe mu chiwoli cha Sipurasi. 5 Hava vena mwi toropo ya Salamisi, chiva kutaza linzwi lya Simwine mu masinagoge a Majuda. Vavena ni Joani Mareka avali mutusi wavo. 6 Linu hava valiku yenda muchiwoli choonse cha Pafosi, chi wawana mukwame wa mavivo, muporofita

wa mapa wa Mujuda; izina lyakwe avali nji Bar- Jesu. 7 Uzu iñanga yavalı kwina chizwale kumuyendisi wa chikiliti Sergiusi Paulusi, mukwame yavalı kutalifite. Cha ngongota Barnbasi ni Saule, kakuti avali kusaka kuzuwa inzwi lye Ireeza. 8 Kono Elimasi, "wa mavivo" (bulyo inzina lyakwe mulivali kutolokelwa) chalika kuvakanisa, chalika ku kuzwisa muyendisi mwi ntumelo. 9 Kono Saule yavalı kusumpwi Paulusi, yave zwile Luho Lujolola, chamu lola kakumu luvukila. 10 ni chati, "Iwe mwana wa muswisu wa Javulusi, wizwile vuchengi ni muhupulo muvi. U chila chenzila zonse za kuruka. Kete nosiye kutenzeka inzila ziwllokete za Simwine, ko siye? 11 Hanu ulole, iyanza lya Simwine lina hewulu lyako, mi move u chivofu. Kente uvone izuva mwi nakozana". Hahobulyo cha wilwa kavundu ni kafifi; chakala kuzimbuluka ni kukumpila vantu kuti bamukwate kwiyanza. 12 Linu muyendisi havona bulyo ku chiva tendahali, cha zumina, kakuti ava komokiswa ka mulutilo kaza Simwine. 13 Haho Paulusi ni va valikani vakwe chiva lilonga niku zuha kuzwa mwa Pafosi ni kwiza mwa Perga yamwa Pamfilia. Kono Joani cha vasiya ni kuvola kwa Jerusalema. 14 Paulusi ni valikani chivayenda kwa Perga ni kwiza kwa Antioke ya Pisidia. Umo chi vayenda mu masinagoge mwizuva lye Nsvata ni kwi kala hansi. 15 Ha kumanwa kuvala za mulawo ni vaporofita, mi vayendi va ma masinagoge chiva tumina iñusa libalikuti, "Mizwale, chikwina liñusa lya kulisusuweza kuamana ni vantu vena hanu, mui wamba." 16 Mi Paulusi cha zimana ni kunyanganisa iyanza; ni kuti, "Bakwame va Isiraele ni nwe mutompa Ireeza, mutekeleze. 17 Ireeza wa vaantu va Isiraele avaketi waveshetu ventanzi mi ava pang'i chisi chivekali mwi nkanda ya Egapita, mi cheyanza lyakwe lina mata avava zwisi mwateni. 18 Ka zilimo za makumi one nakwate inkulo yakwe chabo mwi halaupa. 19 Kuzwaaho ne haya mishobo ivali kukwana iyanza ni yobele mwinkanda ya Kanana, chaha vaantu vetu inkanda yavo kuti ive chiyolo. 20 Zonse zintu ziva pangahali mu zilimo zina myanda yone ni zilimo zichita makumi eyanza. Hakumana zonse izo zintu, Ireeza na vaha vaatuli mane kusika muporofita Samwele. 21 Linu vaantu chi vavuza Simwine, mi Ireeza na vaha Saule mwana wa Kishi, mukwame yavalı kuzwa mulusika lwa Benjamine; kuva simwine ka zilimo za makumi one. 22 Kuzwa aho Ireeza na muzwisa havu simwine, Na zimika Davida kuti ave simwine wavo. Avali nji Davida wava wambi Ireeza, 'Na wana Davida mwana wa Jese, ave mukwame wina kwinkulo yangu, u tenda zonse zini suni kuti azitende.' 23 Kuzwa mulusika lozu mukwame Ireeza na letela Islaele muhazi, Jesu, sina kamwa vasepisize ku tenda. 24 Ichi chivakali kutendahala lili, pili Jesu na seni kusika,

Joani sapili avezivahazi ze nkolovezo ya kuvaka ku vantu vonse va Isiraele. 25 Aho Joani avali kumaniniza mutendo wakwe, chata kuti, 'Uzeza kuti njeme ini? Kanjime uzo. Kono mutekeleze, uzo yokezite mumasule angu, makatulo aku matende akwe kani swaneli ku a sumununa.' 26 Varmwangu, vaana vazwa muluzuwo lwa Abrahama, navo mukati kenu valapela Ireeza, nji kwetu uwu mulaezo we mpuluso ku uvatuminwa. 27 Linu avo vahala mwa Jerusalema, niva yendisi vavo, kena vava mulemuhi, mi nive zuzilikiza zivali kuwambibiwa kuva porofita kakuti zi valiwa i Nsabata ni NSabata zivali za kumunyasa. 28 Nihakuba vulyo kena vava wani ivaka ilotu liyelele ifu lyakwe, niva kumbila Pilato kuti amwihaya. 29 Havamana ku tenda zintu zonse zi ŋoletwe zi amana naye, chiba mususa kwi samu, ni ku mulalika mwi vita. 30 Kono Ireeza na muvusa ku vafwile. 31 Ava vonahali kamazuva mangi ku vonse vavalı kwiza naye kuzwa kwa Galileya kuya kwa Jerusalema. Avo vaantu nahananu vavavi impaki zakwe ku vaantu. 32 Linu tuka miletete mulayezo mulotu we nsepiso iva tendahali kuva zazi ventazi. 33 Ireeza ave zuzilizi insepiro kwetu, vana vavo, mukuti vulyo ava avavusi Jesu kumuvoza kuvuhala. Sina haku ŋoletwe mwa Lisamu wa vu veli: 'U mwanangu, sunu nava njime veso. 34 Hape cha vuniti bwakuti avamuvusi ku bafwile ili kuti muvili wakwe kanzi uvoli, cha wamba buti: "Kani kuhe kujolola ni mboyoti zeniti za Davida.' 35 Izi njizi vawambibiwa muzumwi Lisamu, 'Kente uzuminine vako va jolola kuvola.' 36 Kuzwa aho Davida hava ni lusika lwakwe ava valekeli intakazo ya Ireeza, cha lala mi na lalikiwa ni vesi, mi ava voni kuvoli, 37 kono uzo Ireeza ya vuse kente na vone kuvola. 38 Linu musiye izizintu zi zivahale kwenu, vakwangu, mozu mukwame ku kwizibahewe kwenu kuwondelwa kwe zivi. 39 Kakwe yense yozumina kwali mwalukululwe muzintu zonse za milawo ya Mushe usena uvali kulukulula. 40 Imi haho mutokomele kuti zintu maporofita zi vavalı kuwamba kanzi zitendahali kwenu: 41 'Muvone, inwe vanyazeze, mu mukomokwe mane musinyehe; Kakuti ni tenda mutendo mu mazuva anu, mutendo usete ni muzumine, ni haike mutu niha wiziva haza kwenu.' 42 Imi Paulusi ni Barnabasi havakatuka, vaantu chi vava kumbila ahulu kuti ni vawole kuwamba izo ziwambo ziswana mwi Nsabata ikeza. 43 Linu mukopano mu masigoge hau mana, vungi bwa majuda ni ma Sandika chive chilila Paulusi ni Barnabasi, vava wambi kubali ni kuva susuweza kuti bazwile habusi ni chisemo che Ireeza. 44 Kulye Nsabata lichilila, ha haho itoropo yonse ivakopani hamwina kwiza kuzuwa inzwi lya Simwine. 45 Mi majuda havavona chisi, chive njililwa muuna ni kuwamba zivilala kwineku lya Paulusi ni kumutuka. 46 Kono Paulusi ni

Barnabasi chi wamba ni basatiyi, "Kuwoleka kuti inzwi lye Ireeze liwambwe sapili kwenu. Kulolelela mumu liñahikila kule nanwe ni kulihinda inwe muvene kuti kamuswaneli vuhalo bwakuya kwile, muvone katu vole kuva kuhanze. (aiōnios g166) 47 Linu Simwine avatu leyeli, kakuta kuti, 'Ni vamiviki umo sina kaliseli ku va hanze, kuti mulete impulsu ku zibaka zonse cha hansi.'" 48 Mi bakuanze hava zuwabulyo, chi vasanga ni kutanga kutemba inzwi lya Simwine. Sina vungi havava ketelwe kuvuhalo vusa mani chiba zuminia. (aiōnios g166) 49 Inzwi lye Ireeza chilya hasana mu chisi chonse 50 Kono maJuda chiva susuweza vanakazi ba tompeha ni kukola, mane vulyo ni vakwame vayendisa itoropo. Izo chizi wekeza ku nyandisa Paulusi ni Barnabasi ni vasohela hanze kule kwenyinza ye toropo. 51 Kono Paulusi ni Barnabasi chiba ba kukumwini isuko kumatende avo kuvali. Linu chi vayenda kwi toropo ya Ikone. 52 Mi barutwana vavalii kwizwile kusanga ni cha Luho Lujolola.

14 Chikwasika inako mwa Ikone, Paulusi ni Barnabasi chivenjila hamwina mama Sinagoge a Majuda, vava wambi mumukwa uchita kuti ma Juda ni Magerike vangi vava zumini. 2 Kono ma Juda vasena vavalii kukuteka, chiva lyanganisa mihipulo ya va chisi niku letisa kuti vavengele va mwavo. 3 Linu chivekala mo mazuba mangi, Nivawamba cha kukola cha ziho za Simwine, mi chaha vushupi cha linzwi lya chisemo. Mi chachita ichi cha kuzuminina zimakaza ni zikomokisa kuti zichitwe cha mayanza a Paulusi ni Barnabasi. 4 Kono vungi bwa vantu vamwi toropo vava kauhene hakati: vamwi vantu vavalii kuzima kuma ma Juda mi vamwi kuva Apostola. 5 Mi vonse vasikunze ni ma Juda havavalii kulika ku susuweza mihipulo yava yendisi vovo kuti va nyandise niku govola Paulusi ni Barnabasi, 6 Chiva lemuha mi chivatilila kumi leneñi ya Laikoniya, Lisitira ni Derbe, ni zikiliti zi zimbulukite, 7 mi uko vavalii kuka luta linzwi. 8 Kwa Listra zuwi mukwame ave kele, kana avali kwina ziho kumatende akwe, avena vuyanga kuzwila mwi vumu liva nyina, asena ava yendi. 9 Uzu mukwame cha zuwa Paulusi na wamba. Paulusi avamulolelele ahulu mi chavona kuti wina itumelo yaku hozwa, 10 Linu chawamba kwali che nzwi ikando, "Zimane chamatende ako." Mi mukwame cha lotoka mwi wulu niku zimbuluka. 11 Mi chisi hachi vona chava tendi Paulusi, chivanyemuna manzwi avo, chiva wamba muchi Laukosiya, "Vazimu vakeza hansi kwetu muchizimo chavantu." 12 Chiva sumpa Banabasi "Zeyuisi" ni Paulusi "Hemesi" kakuti ivali nji muwambi. 13 Mu Prisita va Zeyusi, we tempele ivena kunze kwe tolopo, chaka leta mapulu ni zingalangala ze mpalisa kumulyango. Iye ni chisi vavalii

kusaka kuha zitavelo. 14 Linu va apositola, Barnabasi ni Paulusi, havazi zuwa, chivahalula zizwato zavo mi haho vulyo chiva ya mu chisi, nivakavulila cha kuhuwa, 15 mi nivawamba, "Vakwame chinzi hamuchita izi zintu? Naswe tuvantu sina njenwe ni maikuto aswana ni enu. Twaka mi letela makande malotu, akuta kuti muzwe kwezi zintu zisena intuso muvole kwe Ireza yo hala, ya va vumbi iwulu, inkanda, ni mawate mane ni zonse zina mwateni. 16 Mwinako zakale avazuminine inkanda zonse kuyenda mwi nzila zavo. 17 Mi nihakuva vulyo, kana avali siyi nikusena vushupi, mwezo avachiti vulotu mi avamihi invula kuzwa kwi wulu niku mi ha inako indotu, kwizuza inkulo zenu cha zilyo ni kusanga. 18 Mane ni cha a manzi Paulusi ni Barnabasi vava woli ku kanisa chisi kuva chitila chitavelo haluzala. 19 Kono ma Juda vavalii kuzwa kwa Antioki ni Ikone chivakeza ni kwiza ku susuweza chisi. Vava govoli Paulusi cha mabwe ni kumu kwitila kunze kwe tolopo, cha kuhupula kuti avafwi. 20 Mi va varutwana havavali kuzimene niva muzimbulukite, cha zimana nikwinjila mwi tolopo. Izuba lichiilila, chaya kwa Derbe ni Barnabasi. 21 Havamana ku ruta linzwi mwi toropo ni kutenda varutwana vangi, chivavola kwa Lisitira chikuya kwa Ikone. Mi chikuya kwa Antioki. 22 Vava kwete kukoza luhuho Iwava zumini ni ku vasusuweza kuzwila havusu mwi tumelo, niva wamba kuti, "Tuswanelia kwinjila mwi puso ye Ireza cha manyando mangi." 23 Hamana kuva ketala vakulwana mwi inkeleke sonze, mi vava lapeli cha kulinyima zilyo, chivava vika mama yanxa asimwine uvava zumini kwali. 24 Chiva hita inzila ya Pisidiya kwiza kwa Pampiliya. 25 Hava mana kuwamba linzwi mwa Perga, chiva sezumuka kuya kwa Atilia. 26 Chiva yenda kwa Antioki cha chisepe, kuvalavi kususuwezwe ku chisemo che ireza cha musevezi uvava kuzwa kuku mana. 27 Hava kasika mwa Antioki ni ku kopanya inkereke hamwina. Chiva kaviha zintu sonse Ireza zava veleki chavo, ni mwaveyalwiri Ireza mulyango we intumelo kuva sihanze. 28 Chivekala inako inde ni va lutwana.

15 Vamwi vakwame va vali ku zwa mwa Judea ni kuluta vakwavo, chivati, "Kuandakuti upangwe mupato kuzwa ku mulao wa Mushe, ko woli ku hazwa." 2 Linu Paulusi ni Banabasi ha veza ku va kalimela ni kuli kananisa navo, Vakwavo chi va zumizana kuti Paulusi, Banabasi ni vamwi va yende kwa Jerusalema ku va apositola ni va kulwana che iyi impuzo. 3 Ni hakwinavulyo, cha ku tumwa ni inkeleke, chiva hita mwa Phoenicia ni Samaria ni kwi zivisa che iyi indava ya chisi chingi. Chi valeta ku sanga ku vonse vamwavo. 4 Linu ha vakeza mwa Jerusalema, va va tambulwa ni

inkeleke ni va apositola ni vakulwana, mi chiva viha zintu zonse Ireeza chiti navo. 5 Kono vakwame vamwi va va zumini, va vali va chikwata cha Mafarisi, chi vazima ni kuti, "Kulukele kuti va chitwe mupato ni ku va laela ku mamela mulao wa Mushe. 6 "Linu va apositola ni va kulwana chi va kungana ha mwina ku zuminzana he iyi indava. 7 Hakumana wambisana kungi, Pitolosi cha zimana ni ku wamba kuvali, "Vakwetu, mwizi kuti Ireeza ava liketeli mukati kenu, kuti cha mulomo wangu Vasikunze va zuwe linzwi lya makande malotu, ni ku zamina. 8 Ireeza, wizi inkulo, upaka ku vali, cha ku vaha Luhuho Lujolola, si na mwa vachitili kwetu; 9 mi kana ava chiti ku chi nchana mukati ketu navo, ku panga inkulo za vo ku jolola che intumelo. 10 Hanu ni ha kwina vulyo chi nzi hamulika Ireeza, kuti muvike ijokwe he nsingo za valutwani liti nanga veshetu kapa iswe kena tuvali woli kuli kulika? 11 Kono tuzumina kuti katu hazwe ku zwilila ku chisemo cha Simwine Jesu, sina mu va vekalile." 12 Chisi chose chi chatontola ni va tekeleze kwa Banabasi ni Paulusi kuvihia zisupo ni zi komokisa Ireeza za vapangi mukati ka Vasikunze ku zwilila ku vali. 13 Ha va siya ku wamba, Jakovo chetava, chati, "Vakwetu mutekeleze kwangu. 14 Simoni ava wambi umo Ireeza ku matangisizo mwava heli musa ku tusa Vasikunze cha ku hinda vantu mukati kavo che zina lyakwe. 15 Mi manzwi ava apositola chi a zuminzana nezi, sina mukuñolelwé, 16 Chikwa mana izi zintu ka nivole, Mi kanizake itente lya Davida hape, li va wili hansi; Ka ni li zimike ni ku vozekeza ku shinyeha kwa lyo hape, 17 cho kuti vantu vasikeza va zimene va sake Simwine, ku kopanya vulyo ni Vasikunze vonse va sumpitwe che zina lyangu.' 18 Ichi cha wamba Simwine chiti, ya va pangil zintu zonse zive zi vahele ku zwa kwi nako zakale. (aiōn g165) 19 Niha ku va vulyo, mu nahano wangu kanzi tukatazi Vasikunze vola kwe Ireeza; 20 kono cha ku va ñolela kuti vazwe ku ku lisinya ni zibumbantu za manza, kuzwa ku vusangu, ni zonse zisinitwe, ni ku zamalaha. 21 Ku zwa kwisika lya kwa kale kwina vantu mwi tolopo ni tolopo va kwete ku kutaza ni ku vala Mushe mu masinagoge lwe Sabata ni Sabata." 22 Linu chi kwa voneka vulotu ku va apositola ni vakulwana, ni inkeleke yonse, ku keta Judasi yo sumpwa Basabasi ni Silasi, va vali va kulwana ve inkeleke, mi ni kuva tuimina kwa Antioch ni Paulusi ni Banabasi. 23 Chiva ñola izi. "Va apositola, va kulwana ni vakwetu, ku Vasikunze vakwetu mwa Antioke, ni Siria ni Silisia, intumeliso. 24 Tu va zuwi kuti vamwi va kwame va tu sana tuvahi mulao, va vazwi kwetu ni ku mi kataza ni intuto zi kataza ihuho zenu. 25 Linu chi kwa woneka vulotu kwetu tu vonse ku keta va kwame ni ku va tumina vasakiwa kwetu Banabasi ni Paulusi, 26 vantu va va

vik vuhalo bwavo muvukavo che zina lya Simwine Jesu Kirisite wetu. 27 Tu va tumini ni ha ku vavulyo Judasi ni Silasi, vese va mi wamble navo zintu ziswana. 28 Mi ni kwavoneki sinte ku Luhuho Lujolola ni kwetu, ku sa vika hewulu lyenu muzio mukando, kwanda zintu zi na intuso: 29 kuti musiye zintu za zi tavelo za zivumbantu za manza, malaha, zintu zi dinkitwe, mi ni za vusangu. Haiva ni mulizwisa mwezi muvene, mu ku shiame kwenu. Kulaeza." 30 Linu he, ha chi va lukululwa ni ku sezumukela mwa Antioke; ha vamana ku kunganya china vungi hamwina, ni vatambika iñolo. 31 Linu ha va livala, chi vasanga che ivaka lye nsusuwezo. 32 Judasi ni Silasi, mane ni vapolofita, ni va susuweza vana kwavo ni manzwi mangi ni ku va koza. 33 Ha va mana kwi kala inako zana aho, va vatuminwa mu inkozo ku vakwavo va va vatumite. 34 Kono ku vavoneki ku va hande kwa Silasi ku shala mwateni. 35 Kono Paulusi ni Banabasi ni vekala mwa Antioke hamwina ni vungi bwa vamwi, umo ni valuti ni ku kutaza linzwi lya Simwine. 36 Ha ku hita mazuva Paulusi nati kwa Banabasi. "Tuvole hanu mi tukapotele bakwetu mwi tolopo ni tolopo mutu va ku wambite linzwi lya Simwine, mi tuvone kuti vena vule. 37 Banabasi avali ku sunite ku yenda ni Joani ya vali ku sumpwa Mareka. 38 Kono Paulusi cha zeza kuti ka kwina hande ku hinda Mareka ya vaka vasiyi mwa Pamfilia mi kena ava zwili havusu navo mu musevezi. 39 Linu chikwa vuka ku sa zuminzana kukando, mi kuti mane chi va kauhana hakati, mi Banabasi cha hinda Mareka ni ku zuha naye ku ya kwa Sipera. 40 Kono Paulusi cha keta Silasi ni ku yenda, ha mana ku mu muhewa ni vakwakwe cha musa wa Simwine. 41 Mi ava yendi ku hita mwa Siria ni Silisia na ka vu koza makeleke.

16 Paulusi hape ni cheza kwa Derba ni Listra; mi mulole, mulutwana zumwi yo sumpwa Timotea kwabena, mwana wa muswisi wa Mujuda wa mwanakazi ya bazumine; beesi ba bali Magerike. 2 A ba kuwambwa neenza ku bakwake ba vena kwa Lisitra ni Ikone. 3 Paulusi a bakusaka kuyenda naye; ni chamuhinda ni ku ku mutwala kumupato chevaka cha majuda ba vena muchibaka echo, chakuti bonse ba vezi kuti beesi ba vali Magirike. 4 A ba vakuyenda mwinzila zabo kuya mwitolopo ba bali ku ya vuha inkeleke intayelo ye ba vakuswanelia kwichilila, intaelo i bañolwa kwa baapositola ni bakulwana venkeleke mwa Jerusalema. 5 Chobulyo inkeleke i va kolete che ntumelo mi i ba li kwinjiha chenamba mwizuva. 6 Paulusi ni bachikwata chakwe ba vali kuya muzikiliti za Frigia ni Galatia, chokuti ba vakaniswe cha Luhuho Lujolola kukutaza inzwi muchivaka cha Asia. Havazwa mwa Masia, babaliki ku ya kwa Bitiniya

kono Luhuho lwa Jesu ni chi lwabakanisa. 7 Chakuhita kumbali ni Masia, ni chibalika ku ya kwa Betenia, kono Luhuho Lwa Jesu ni chilwakanisa. 8 Chakuhita kumbali ya Misia, ni chiveza kwitolopo ya Troasi. 9 Impono ivavoneki kwa Paulusi masiku: mukwame wa kwa Masondonia avali kuzimene aho, namu sumpa na wamba, "Wize kunu mwa Masondoniya ni kututusa." 10 Linu Paulusi haca bweene iyo impono, yahaho chitwa nyemuka kuyenda kwa Mesondoniya, kuzumina kuti Ireeza watusupira kuka kutaza i evangeri ku vali. 11 Ni chibahinda lwendo nihakubabulo kuzwa kwa Troasi, ni chi twakatuka kuyenda feela kwa Samotras, mi izuva lichilila ni chitweza kwa Neapolis; 12 Ku zwa ko ni chitwaya kwa Filipi, I bali itolopo ya Masedonia, Itolopo i vali yabutokwa mwi chilalo ni mwikoloni ya Maroma, mi tubekali mwitolopo yo mazuva mangizana. 13 Mwizuva lye Sabata ni chitwayenda hanze ya mulyango cha Iwizi, ko tuvahupuli kuti kwina chivaka cha kulapelela. Ni chitwekala ni kuwamba ku banakazi ba bakezite hamwina. 14 Mwanakazi zumwi ya bakusumpwa Lidia, muuzi we pulipela kuzwila kwitolopo ya Tiatira, ya bakulapela Ireeza, ni chatekeleza kwetu. Simwine ni cheyalula inkulo yakwe kutekeleza kuzintu zi ba kuwambwa njii Paulusi. 15 Hamana kukochezwa ni venzubo yakwe, ni cha tukumbila ni chati, "Chokuti u ba ni atuli ku ba yasephala ku Simwine, mwize munzubo yangu, ze mwikale mwateni. Mi a ba tuhambilizi. 16 Ni chi kwachitahala buti, ha tu bakuya kuchivaka cha kulapelela, mwanakazana zumwi ya vena luhuho lwa bunuhi ni cha tukatana. A ba leteli nfumwe chifumu chingi chakunuhelela za bufumu. 17 Uzu mwanakazi ne chilila Paulusi mwisule naswe na huweleza, na ti, "A ba bakwame ba hikana be Ireeza Yo Hanzi. Ba wamba kwenu inzila ye mpuluso." 18 A ba kuchita bulyo mu mazuba mangi. Kono Paulusi, a ba nyewa ahulu, na chebuka mi na wamba kuluhuho, "Ni kulaela che zina lya Jesu Keriste u zwe mwali." Mi ni lwa zwa hohwaho. 19 Kono nfumwakwe ha bona kuti insepo ya chifumu cabu chi yamana, ni bakwata Paulusi ni Silasi ni ku bakokolwela muchibaka cha ku uzikiza habusu bwa babusi.

20 Ha ba baleta ku baatuli, ni ba cho, "A ba bakwame Majuda mi baleta mifilifili mingi mwi tolopo yetu. 21 Baluta zintu zi sa zumininwe kwetu kuti tu zi tambule kapa ku zi chilila u bu Maroma." 22 Linu chisi ni cha ziimana hamwina kulwisa Paulusi ni Silasi; ba atuli ni ba ŋatula zi zwato zabo ni ku laela kuti ba shupwe ni mbazi. 23 Ha bamana ku balindola chamañindi mangi, ni ba va sohela mwi ntolongo ni kulaela muganteli ku ba gantela ahulu. 24 Ha mana ku wana i yi intaelo, muganteli na basohela mu intolongo ya mukati ni kusumina matende a bo ha zi sindimwa. 25 Mukati ka

masiku Paulusi ni Silasi ba va kulapela ni ku zimba izimbo kwa Ireeza, mi basuminwa bamwi ba va li ku batekeleze. 26 Haho ni kwa ba ni nzikinyeho i nkando, mukuti ni mitomo ye ntolongo ni ya nyanganya, mi hohwaho milyango ye ntolongo ni ye yaluka, mi mawenge a zumwi ni zumwi ni a sumunuka. 27 Mulibeveli ha vuka mwi ŋonzi na bona milyango ye ntolongo ni ialukite; na hindu i sabule lya kwe mi cha ba kulihaya, kakuli cha ba kuzezete kuti basuminwa chi ba loboka. 28 Kono paulusi cha huwa chenzwi ikando, na ti; "Konji u lisasamisi, kakuti kutwina twense." 29 Muganteli a sumpisa mamony mi a hwelela mukati mi, a chachalika cha kutiya, na wila habusu bwa Paulusi ni Silasi, 30 mi na ba zwisikiza hanze mi na cho, "Batompei, chi ni swanela kuchita nije chihi kuti ni hazwe?" 31 Ni batu, "Zumine mwa Simwine Jesu, mi ka u hazwe, iwe ni ve nzubo yako." 32 Ni ba wamba inzwi lya Simwine kwali, hamwina ni bonse mu nzubo. 33 linu muganteli cha bahinda mwi inako iswana ya masiku, mi chasambisa zilabi za bo, mi iye ni bonse be nzubo yakwe ni ba kolobeza hohwaho. 34 Na leta Paulusi ni Silasi mwi nzubo yakwe ni kubika zilyo habusu bwabo. Chasanga ahulu ni be nzubo yakwe bonse, mukuti bonse ba bazumini kwa Ireeza. 35 Linu ha ku ba musihali, muatuli a tumina iñusa ku muganteli liti, "Siye a bo bakwame bayende." 36 Muganteli cha biha indaba kwa Paulusi, na ti, "Baatuli ba tumina inzwi kwangu kuti ni misiye tuyende: linu he muzwe, mi muliyendele che nkzo." 37 Kono paulusi ni chati kubali, "Ba batukabi he nkaza, bakwame ba sanyazitwe cha chi Roma, mi ni vatusohela mwi intolongo; mi linu hanu batuzwisa cha kuli wungula? Kamu kwikalile bulyo tota; mu basiye abo bene beze ze batuzwise." 38 Baganteli ni ba biha aa manzwu ku ba atuli; ba atuli ba ba tiyi ha bazuwa kuti Paulusi ni Silasi Maroma. 39 Baatuli chibeba ni kubakumbila; mi ha ba bawwisa mwintolongo, chi bakumbila Paulusi ni Silasi kuzwa mwitolopo. 40 Linu paulusi ni Silasi chi bazwa mwi ntolongo mi ni bayu kunzubo ya Lidia. Linu Paulusi ni Silasi ha ba bona ba mwabo ni ba ba susuweza ni kuzwa mwitolopo.

17 Linu haba hita mwi tolope ya Anfipolisi ni Apolonia, ni beeza kwi tolopo ya Tesalonoka, ku beena i sinagoge ya Majuda. 2 Paulusi, ka chizo chakwe, naya kubali, mi mu mazuba o tatwe e nsabata na li kumbulusa nabo ku zwilila muma ŋolo. 3 Abali kwi yalula mañolo ni ku toloka kuti kubali kwa bu tokwa kuti Kilisite a nyande ni kubuka hape kuzwa kwaan bana bafwile. Nacho, "Uzu Jesu uni wamba kwenu njeye Kilisite. 4 Ba mwi Majuda baba zumini ni kuli kopanya ni Paulusi ni Silasi, mane ni Ma gelike babali tombwele kwali, bungi bwa banakazi baba hitile ni chichaba

chikando. 5 Kono Majuda basana bali kuzumina, chaku yendiswa muuna, na hinda ba nakwame ba sena sinde muma uzikizo, na kunganya chicaba hamwina, mi na bika i tolopo mwi laata li lyanganisa. Ni ba ngundunganya i nzubo ya Jasoni. Babali kusaka kuleta Paulusi ni Silasi hanze ku bantu. 6 Kono haba sana baba bawani, ni ba tundanisa Jasoni ni bamwi bakwame habusu bwa ba sepathali be tolopo, kulila, "Aba bakwame ba chiba futumuna inkanda beeza kunu nabo. 7 A baba kwame Jason baba tambuli ba tenda chaku sandukila intaelo ya Sesare, ba cho kuti kwina zumwi simwine- Jesu." 8 Linu chichaba ni ba sepathali be tolopo haba zuwa izi zintu, baba katazehete. 9 Haba mana kuhinda intuwelo ye nsilelezo kwa Jasoni ni bamwi, ni baba lekeza kuti balyendeze. 10 Ubo busiku ba mwakwe ni ba tumina Paulusi ni Silasi kwa Beria. Haba sika kwateni, ni be njila mu masinagoge a Majuda. 11 Linu a ba bantu babali ku sepathala kuhita abo bamwa Teselonika, mukuti baba tambuli inzwi ca maano a litukiseze, ku tatuba mañolo mwi zuba kubona kapa izi zintu muzibekalile. 12 Kuzwaho bungi bwabo baba zumini, ku bika ni basusuwezi ba Ma Gelike ba bana kazi mane ni bungi bwa bakwame. 13 Kono ma Juda ba Teselonika habeziba kuti Paulusi naye abali kuwamba inzwi lye Ireeza kwa Berea, ba ba yendi ko ni kubusa musunga ni ku kataza bungi bwa bantu. 14 Linu haho bulyo, ba mwaakwe ni ba tuma Paulusi kuya kwi iwate, kono Silasi ni Timetea abo niba shala kwateni. 15 Abo baba sotweze Paulusi ni bamu twala uko kwi tolopo ya Anseni. Ha basiya Paulusi kwateni, ni ba tambula intaelo yakwe ya Silasi ni Timotea ya kwiza kwali cha kuhwela muku wolekela. 16 Linu mukuti Paulusi haba kuba lindile mwa Anseni, luuho Iwakwe ni lwa katazeha mwali ha bona i tolopo i zwiile ziswaniso zi lapelwa. 17 Mi na zeza zeza mwa sinagoge ni Majuda na bo ba bali ku lumbeka Ireeza mi mane na bo ba bali ku likopanya nabo izuba ni zuba mu cibaka ca musika. 18 Kono hape bamwi ba li tutite ba Ma epikulia ni ma Sitoiki ni bali kopanya naye. Mi bamwi nibati, "Uzu yo wamba ahulu u lika ku tii nzi? Bamwi ni bat," Uboneka kuba mulutu wa milimu iseri kubonwa, "kakuti abali kuluta za Jesu ni za ku buuka. 19 Ni bahinda Paulusi ni kumu leta kwa Areopagus, ni bat, Tusaka kwi ziba uwu mulutilo seke wo wamba? 20 Ka kuti u leta zintu zi seni kubonwa mu matwi etu. Linu tusaka kwiziba kuti izi zintu zi talusa nzi." 21 (Linu bonse ma Ansenia ni mabuu kwenda babali kuhalu mwa teni ni be kaala ni kusena ziba tenda kwanda ku wamba ni ku tekeleza zimwi zihya.) 22 Kuzwa aho Paulusi na zimana mukati ka ma Aeropagus mi nacho, "Inwe muba kwame ba Anseni, ni bwene kuti mwi zwile ahulu bu mulimu mwi nzila

zonse. 23 Sina ha ni bali ku hitite ni ba boni zintu zi mu lumbeka, Ni ba wani kataala kena uwu miñolo, "Kwa Ireeza ya se zibenkene." Icho linu chimu lapela mu kuseziba, ni chi mi wambila. 24 Ireeza ya ba bumbi i nkanda ni zonse zina mwateni, mukuti njeye simwine we iwulu ni hansi, ka haali mwi i tempele i ba bumbwa ni mayanza. 25 Nandi ku sebelezwa cha mayanza a muntu, mane ubu kwina cha saka, mukuti iye mwine njo ha bantu bu halo ni luhuho ni zintu zonse. 26 Mi kuzwa ku muntu yenke a ba pang'i cisi cha bantu ba hala hansi, mi ni ku akaleza ku ketwa kwe nako ni museto wa zibaka mu bahala. 27 Kuzwa aho, ba lukela ku gana Ireeza mukuti pona chiba sika kwali ni ku muwana, mi luli, kena kule ni yense wa kwetu. 28 Mi mwali tuhala ni ku yenda ni kuba ni buntu bwetu, sina mu iti imwi i mpwetele yenu i ba cho, "Cho kuti naswe tu ba luzubo Iwakwe. 29 Kuzwa aho, sina hatuli tu ba luzubo Iwakwe, katu swaneli ku zeza kuti bulimu bu swana ni gauda, kapa chilivela, kapa mabwe, zi bezetwe ni ka bu ma pangapanga ni kuzeza kwa muntu. 30 Kuzwa ho Ireeza na shila cha meno i nako ya ku li lyanganisa, kono hanu a ba laeli bantu bonse konse konse ku baka. 31 Ichi cha kuti aba bakanyi izuba lwete na atule inkanda mu kuluka ca muntu yaba keeti. I reeza aba hi bupaki bozu muntu ku yense cha ku mu busa kwabana ba fwile." 32 Linu bantu ba Anseni ha bazuwa za ku buka kwa ba fwile, bamwi ni ba sheununa Paulusi; kono bamwi ni bat, "mutu te keeleze kwako hape kwa amana niyi indaba." 33 Kuzwa aho, Paulusi, na ba siya. 34 Kono bamwi bantu ni ba likopanya naye ni kuzumina, mane bulyo ni Dionisuisi wa kwa Areopagite, mwankazi ya bali ku sumpwa Damaris, mi ni bamwi ba bena na bo.

18 Ha kumana izi Paulusi nazwa mwateni ni kuya kwa Atene kwa Korinte. 2 Na kawana Mujuda we zina lya Akila, ya bali ku pepipi mwa Pento ka mushobo; Njabali kukazwa kwa Italia ni mwi habwe Pulisila, ni Kilawudiya nalayera ma Juda bonse kuti vazwe mwa Roma; Mi Paulusi ava kezi kubali. 3 Paulusi Abali kuseveza musevezi uswana navo aba kali navo. Vavali bvapangji vama tente. 4 Linu Paulusi lwe sabata ni lwe sabata abali ku yanga mu masinangonge. Avali kuhambirikiza vonse majuda ni Magerike bazumene. 5 kono Sila ni Timotea habasika kukazwa kwa Macedonia. Paulusi avali kuyendiswe Luhuho kuwambira ma Junda kuti Jesu jiyena Keresite. 6 Aho Majunda hava mulwisa ni kumutuka, Paulusi cha zukutula chizwato chakwe ni kuwamba kuvali, "Malahia enu ave he wulu lye mitwi yenu; Kanina mulandu. kuzwa hanu muniyende ku Bamachava." 7 Nakatuka aho naya muzumbo

ya Tetius Justus mukwame yavalu ku lapela Ireeza. Inzubo yakwe yibene hafwihi ni sinagoge. **8** Krisiposi, muyendisi we sinangonge ni vonse vo luhasi Iwakwe mwa Simwine. Vungi bwa Makorite vava zuwi Paulusi vava zumini ni kukolovezwu. **9** Simwine na wamba kwa Paulusis masiku mu chiloto, "Kanzi utiyi, kono u wambe kanzi u ntontoli. **10** Ka kuti nina nawe, mi ka kwina yete aku holofaze, kakuti nina bantu bangi mowu muleneñi." **11** Paulusi a ba hali mwa teni chilimo ni myezi imana iyanza ni ka mwina na luta linzwi lya Ireeza mukati kabo. **12** Kono Galio haba mubusi wa Akaiya, Majuda ni ba zimana ku lwisa Paulusi ni ku muleta ha busu bwa chipula cha mu atuli; **13** Nibawamba "Uzu mukwame ukwete kushonga vantu kulapera Ireeza yasa yendereri ni mulao." **14** Mi Paulusi si hacava kuti awambe, Galio mubusisi nawamba kumajuda natii, "inwe Majunda, haiva inititi ivali indava yo mulandu kamba vuvangamwa, nikuva zuweki kumiha mulandu. **15** Kono sina inzi ipuzo ze ziyambo ni mazina ni milao yenu, muzi wamble inwe muvrene. kani saki kuva muatuli wezi indava." **16** Galio chava zwisa hanze ye chipura che inkatulo. **17** Cwale vonse ni chivakwata Sositene, muvusi we sinagoge, ni kumu kabila havusu bwe chipura che nkatalo. Kono Galio kena ava vileli chi va ba pang. **18** Pauluci cinga e kala kwateni mazubazana, cha siya vakwakwe ni kuzuhira kwa Siriya ni Purisila ni Akwila. Naseni kuyenda irizo, Senichiriya, ava ngukisi i sunki zakwe kakuti ava hindite vuitamo bye chi Nazareta. **19** Hachiva sika mwa Maefese, Paulusi cha siya Purisila ni Aquila mwatereni, kono iye cha yenda mwi sinangonge ni kuka ambolisana ni Majunda. **20** Hachiva kumbire Paulusi kwi kala navo kavaka zana, chakana. **21** Kono hacha yenda kwi pumulo, ava wambira, "Kanika mi vole hape kwenu haiva itato ye Ireeza." Linu cha zuha kuzwa kwa Maifese. **22** Paulusi haka sika he rizo lya Caseriya, chayenda ni kuka lumerisa inkereke za mwa Jerusalema mi hape cha kwa Atiyoki. **23** Hache kere inko zana kwateni, Paulusi cha katuka nayenda mukanda muzikiriti za Galatia ni Firigiya ni kususuweza varutiwa vonse. **24** Kubena mujuda ya va pepelwa mu Alexandria we zina lya Apolosi, avakezi kwa Maefese. Mi mukwame ya vali kwamba hande ni kwiziva mañolo. **25** Apolosi avali ku rutitwe mwi tuto za Simwine. Kwi ziva muluhuho, ava wambi ni kuruta hande zintu kuamana Jesu, kono avali kwizi vulyo inkolobezo ya Johani. **26** Apolosi chatanga kuwamba cho vundume muma sinangonge. Kono Purisila ni Aquila hava muzuwa, chivali panga chilikani naye ni kumutorokera ze zira ye Ireeza cho kumu swanelelela. **27** Linu hali takaleza kuya kwa Akiya, va na kwakwe ni va mususuweza ni kuñolela valutwiwa mwa Akaiya kuti va mu tambule. Hasika,

na tusa ahulu vava zumine cha chishemo. **28** Apolosi he nkanza cha komokisa Majunda cha zaho zakwe ni vuchaziva, cha kutondeza cha mañolo kuti Jesu avali njii Keresite.

19 Kubatendahali buti kuti Apolosi nena kwa Korinte, paulusi abahiti kwiliu lyekanda mi abezi kwa Efese, mi nicheza kuwana barutwana bamwi kwateni. **2** Paulusi nichati kubali, "Mubatambuli luhuho Lujolola na hamubazumini?" Chibamucho kuti, "Nee, kakwina mane ni chitubazuwi kuamana ni Luhuho Lujolola." **3** Paulusi abati, "Linu mubakolobeza muchinzi?" Ni chibati, "Munkolobezo ya Joani, **4** Linu Paulusi netaba, "Joani abakolobezi chenkolobezo yenswalelo. Abawambilu bantu kuti bayelele kuzumina kumuntu yokeza mwisule lyakwe, kokuta kuti, njii kwa Jesu." **5** Bantu habazuwa bulyo, nibakolobeza mwizina lya Simwine Jesu. **6** Imi linu Paulusi habatula mayanza hewulu, Luhuho Lujolola nichilwabenjila mi nibawamba mundimi zisiyenesiyene mi nibatanikiza zikezite. **7** Kuhindilila bonse ibali bakwame babali kulikana ikumi ni bobele. **8** Paulusi nenjila mwisinagoge mi nawamba chabundume munako ikwanisa myezi yotatwe. Abaetelele ziambantu ni ku kutolokla bantu kuti bazuvisise kuamana nimubuso we Ireeza. **9** Nihaika majuda kana babakuzuwisa nikusatwaliza cibatanga ku wambi zivi ni kulyefula Kreste. Paulusi cabasiya nikuzwila habusu nibabazumini. Catanga kuwamba izuba nizuba munzubo yakulutila ya Tyrannus. **10** Abazwili habusu kuwamba zilimo zobele kuti mane nibantu bekala mwa Asia, Judea ni mwa Greek bazuwe linzwi lye Ireeza. **11** Ireeza aba kupanga zimpangaliko zitolola ca mayanza a Paulusi, **12** mane ni balwala babali kuhola, Niluhuho lubilala luba kuzwa kubali, Habahinda kataulo ni ka apron hamubili wa Paulusi. **13** Kubena Majuda baba likwina mulieto lya kuyabuenda muzilalo kulola babahindi izina lya Jesu kulisabelisa mubasakila abobene, Baba kukabuiwamba kubantu bana bena luhuho lubilala feela; Cibawamba, "Nimilaela cha Jesu yabali kuwambiwa kwa Paulusi kuti muyende." **14** Baba tendi izo babali bakwame batenda iyanza ni bobele bana ba mupurita mukulwana wa majuda, wezina lya Sceva. **15** Luhuho lubilala lubabetabi, "Nizi Jesu, ni Paulusi; cwale iwe njewe ni?" **16** Luhuho lubilala lubena kumuntu cilwa mukoma kumubulisa zaho cawila hanzi ni kubakaba. Cibazwa munzubo nibasazabele hamubili ni kuholofala. **17** Iyo indaba ciyezibahala kubantu bonse, nibahala mwa Judea, mwa Greek, nimwa Efese. Imi baba tiyi ahulu, mane nizina lya Simwine Jesu ciba tanga kulikuteka. **18** Imi hape, bantu bonse babazumini kubakela zive nikuzumina kuzintu zibi zibaba pang. **19** Bonse babali kupangite za

mabibo cibaleta invuka zabo imi cizahisiwa mumenso abantu bonse. Haba zibala zonse, inteko yateni ibabi makumi amayanza azikiti zaziemba emba ze silivel. 20 Njikuti linzwi lye Ireeza liba ambalakani munzila ikolete. 21 Paulusi hamana musebezi wakwe mwa Efese, cahupula caluhuho lujolola kuti ahite ya Macedonia ni mwa Achaia munzila yakwe yakuya mwa Jelusalema; Cawamba, "Acinazwa munu, niswanela kukabona kwa Roma." 22 Paulusi catuma batumiwa bakwe bobebe baba mutusi, Timothy ni Erastus kwa Macedonia. Kono iye abali kusikala mwa Asia inako. 23 Mweyo inako cikwabuka cifoyoyo mwa Efese kuamana ni Nzila. 24 Demetrius yopanga isilivel ya Diana, Cikwaba ni bisinisi kubantu babeza. 25 Cakopanya babeleki bonse bamusebezi wa kubiza ni kuwamba, "Nfumwangu, wizi kuti mowunu musebezi tupanga masheleni mangi. 26 Mubwene ni kuzuwa kuti, kanji mwa Efese monke kono ni mwa Asia yonse, Paulusi caba kukuweza niku bawambila. kuti kakwina Ireeza yopangiwa ca mayanza. 27 Imi kana bukabo bwabo bonke kono niswe zintu zetu kese zisakahale kubantu, mane ni tempele ya mufumahali Diana Ireeza mukando muibile maata. Imi naye mwamaninwe bukando bwakwe mwa Asia ni mwinkanda yonse." 28 Habazuwa bulyo, bababengi ni kulila, Cibawamba, "Bukando bwina ha Diana yozwa mwa Efese." 29 Muleneñi onse babalyangani, cibahwei kucibaka cazizanino. Paulusi ni basindikizi bakwe mumusipili wabo, Gaius ni Aristarchus bazwa kwa Macedonia. 30 Paulusi abali kusaka kwijila mukati kenyangela kono batumiwa baba musilezezi. 31 Bonse batompeha ba cilalo ca Asia balikani bakwe cibamutumina liñusa kumukumbila kuti sanzi enjili mucibaka ca zizanino. 32 Bamwi bantu baba kuhuwana cintu conke, mane inyangela ciba lyangene, Bungi bwabo kana baba kwizi kuti cinzi habakeza bonse bonse. 33 Majuda cibaleta Alexander habusu bwe nyangela. Alexander abali kulila mumayanza kutolokela inyangela. 34 kono habeza kulemuha kuti Mujuda, bonse cibalila ca linzwi nyonke inhola zobebe, "Bukando nji bwa Diana yozwa mwa Efese." 35 Muñoli we tolopo hawamba ni nyangela, Cawamba, "Inwe bantu ba Efese, njeni yasezi kuti muleneñi wa Efese mwasebeleza mukando Diana ni ciswaniso cibawili hansi kuzwa kwiwulu? 36 Hamubona izi zintu zipangahala, muswanela kutontola niku sahwelela zintu. 37 Bantu bamwaleta kumulawo kana basa bamwi tempele kapa kuwamba zibi kuamana ni Ireeza wetu. 38 Heba, Demetriusi ni mubeleki yobeza kabazuwani, mulao kuwina wiyalukite. Mubasiye bazekisane. 39 Kono heba kwina zimwi zilukela kuambolwa, muzilukiswe hande comulao. 40 kakuti kwina inkozi kuamana nindaba za pangahala sunu, kakwina intatululo iwambiwe kuamana nei

indaba, kese tuwole kuitatulusa." 41 Hamana kuwamba izo calukulula bantu.

20 Kunyungana ha ku mana, Paulusi cha tuma batumiwa vakwe ni ku va susuweza. Mi cha balaeza ni kuba siya kuya kwa Macadonia. 2 Linu hacha yendete chahita mukati ke zilalo ni ku susuweza bazumine ahulu, mi chayenda kwa Greece. 3 Ha mana kwi kala mwezi yo tatwe, Majuda chiba hindu mulelo he wulu lyakwe kakuti chaba kuyenda kwa Syria, cha zeza kuti a bole ya mukati ka Macedonia. 4 Baba musindikizi kuya hesi kwa Asia nji Sopater mwana wa muswiswi wa Pyrrhus yo zwa kwa Berea; Aristarchus ni Secundus bose bazumine ba kwa Thessolonica; Gaius wakwa Berbe; Timothy; Tychicus ni Trophimus ba kwa Asia. 5 Kono aba bakwame baba kali kuyenda kwentu mi baba katulindili kwa Troas. 6 Chitwa zuha kuzwa kwa Philippi haku mana mazuba a chikwa chisena mulungo, mi mumazuba atende iyaza chi twaka sika kubali kwa Troas. Uko chi twa kekala mazuba atenda iyaza ni obele. 7 Ke zuba lya makalo mwisunda, ha tuba kungene tubeose kuti tu nkonomona cikwa, Paulusi cha wamba ku bazumine. Chaba ku lela ku katuka izuba lichilila, aba zwili habusa niku wamba hesi hakati kamasiku. 8 Kubema malambi mangi muzubo ya kwiwulu atuba kezi nawo. 9 Hehahulo kuba kwi kele mulobwana wezina lya Eutychus, yachaba lele iñoi. Sina Paulusi haba wambi inakonde, uzo mulobwana, aba kuchilele, chawa hasi kuzwa habulilo bobutatu mi chiba mutola na fwile. 10 Mihe Paulusi cha suka hasi, cha liwotwelela hali, ni kuzabalana naye. Linu cha wamba, "Kanzi mukomokwa, uchi hala". 11 Linu chayenda kwiwulu hape ni kukagamona chinkwa ni kulya. Hamana kuwamba nabo inako kutwala chitengu, cha yenda. 12 Chibakaboza muswiswi nahala mi babalizuwi neza. 13 Iswe tubene tubayendi habusu bwa Paulusi ni Chikepe kakuzuha kuya kwa Assos, kutuba kaleleli kukahinda Paulusi. Iye mwabalikusakila bobulyo, kakuti abakulelete kuyenda yahasi. 14 Linu hakatuwana kwa Assos, chitwa mulonga muchikepe ni ku yenda kwa Mitylene. 15 Linu chitwa kazuha kwateni ni kukasika izuba lichilila chibabambene ni chida cha Chios. Izuba lichilila chitwa kakwata chida cha Samos, lichilila izuba chitweza mumuleneñi wa Miletus. 16 Kakuti Paulusi iyemwine chabakuzezete kuzuha kuhitilila Ephesus, kuti kazi akahindi inako mwa Asia; kakuti abakuhwelele kukaba kwa Jerusalema izuba lye Pentakota, heba kuti ni kuwoleka kuti atende bulyo. 17 Kwa Miletus natumina bakwame kwa Efese ni kusupila kwakwe bakulwana bekeleke. 18 Habakeza kwali, chawamba kubali, "inwe mubene mwizi, kuzwa izuba lyamakalo kukulyata itende lyangu mwa Asia, inako iniba

hindi ninina nenwa. **19** Niba zwili habusu ninisebeleza Simwine mubufokoli bwaboko ni zisozi, ni mumasukuluko aba tendahali kwangu bakeñi chakulelwa kwa Majuda. **20** Mwizi kuti kananibaboleli mumasule kukutumusa kwenu zintu zonse zina ituso, ni muni bakumilutila mwichisi ni kuyenda izubo ni zubo. **21** Mwizi muniba kukalimela Majuda ni Magerike kuti babakele kwe Ireeza ni kuzumina kwe Simwine Jesu. **22** Mihanu, mulole, ni yenda nilinyongamine mu Luhuho Lujolola kwa Jerusalema, ninisezi zintu ziwola kukatendahala kwangu kuna, **23** konzi Luhuho Lujolola nji paki zangu muleneñi uhi no uhi kuwambwa kusuminwa ni manyando anilibelele. **24** Kono kanihipuli kuti buhalo bwangu bwabutokwa kwangu, kuti ni mane isiyano wangu ni misebezi iniba tambuli kuzwa kwa Simwine Jesu, kuba ipaki yeñusa lyabutokwa lyachisemo cha Ireeza. **25** Mihanu, mulole, nizi kuti inwe mubonse, banibayendeli kukaluta za mubuso, kesenimubone ipata yangu hape. **26** Hakwina bulyo ni mipakila mwelinu izuba, kanina mulandu wamalahala a mutnu zuhi no zuhi. **27** Kakuti kena nibaboleli mwisule kukutumusa kwenu mulelo wose wetato ye Ireeza. **28** Hakwinabulyo multokomele inwe mubene, ni mitapi iyo Luhuho Lujolola luba mitendi baokameli bayo. Mutokomele kuba balisani bekeleke ye Ireeza, yabawuli kamalahala akwe. **29** Nizi kuti chinayenda, bantuhu bakali kabeze benjile mukati kenu, mi keti nibeze bafulle mitapi inse. **30** Nizi kuti niheba mukati kenu mubene bamwi bakwame kabeze nikwiza kuwamba zintu ziwula bamwi ikweta, kutendela kuti bazwise balutwana kubali. **31** Chobulyo mutokomele. Muhupule muzilimo zotatwe kuti kana ni basiyi kulaela zumwi ni zumwi wenu ni kulila musihali ni masiku. **32** Mi hanu nimiha kwe Ireeza ni kulinzwi lyakwe lya chishemo, ili yowola kumikoza ni kumiha kuyola mukati kabo balukite. **33** Kana nibalakazi isilivera yamuntu, ni ngauda ni zizwato. **34** Inwe mubene mwizi kuti aa mayaza abaniwanisi zinisaka ni zibasaka abo babena name. **35** Muzintu zose nibakumiha mutala mumu wolela kutusuza basaliwoleli kakusebeze, ni mumuwolela kuhupulela manzwi a Simwine Jesu, manzwi oa abawambi: "Kwina imbuyoti zingi mukuha kuzamba kuhewa." **36** Hamana kuwamba mweyonzila, chakubama ni kulapela nabo bonse. **37** Bonse babalili hahulu ni kuwila Paulusi mwisingo ni kumuchuchuna. **38** Babawililwe hahulu chakuhitiza chebaka lyazabawambi, ziti kete nibabone bulubi bwakwe hape. Linu chibamusindikiza kuchikepe.

21 Hatukahuhana kuvali ni twazuha, tuvahindi inzila iya kumuleñi wa Koso, mi halizwa nitwaya kumuleñi wa Rode, mi hatuzwa aho nitwaya kumuleñi wa Patara. **2** Linu

hatuwana chikepe chibali kuya kwa Fenisia nitwechila kuchili ni kuzuha. **3** Linu hatusika muchida cha Sipera, nitwavola kuvumonso, nitwazuha kuya kwa Siria, mi nitwakasikila kumuleñi wa Tire, mukuti njoko chikepe kuchivali kulukela kukalongwela zivya. **4** Hatuwana valutwana, nitwekala mazuva amana iyanza ni obele. Ava valutwana ni vati kwa Paulusi chenzila ya Luhuho Lunjolola kuti senzi akalyatiki itende lyakwe mwa Jerusalema. **5** Linu hatumana mazuba, nitwakatuka ni kuyenda mumusipili wetu. Vonse ni banakazi ni bana vabo, ni vatusindikeza mane ulu hatukazwa mumuleñi. **6** Linu nitwakuvama helizo kulapela ni kulilaeza navo. Nitwakechila muchikepe abo havavola kumunzi. **7** Linu hatumana musipili wetu wa kwa Tire, chitwakasika kwa Ptolemaisi. Uko nitwakalumelisa vaakkawketu ni kwikala nabo izuva Lyonke. **8** Izuba lichilila nitwayenda kwa Sesarea. Mi nitwakenjila munzuvo ya Filipi, yo kutaza ifusa ilotu lya Jesus, yabali zumwi wavantu vamana iyanza ni vuvele, imi nitwekala naye. **9** Linu uzu mukwame avena vana vone vavakazana vaseni kwiziva kale vakwame vaval vatanikizi. **10** Sina hatuvena hateni mazuva alikene, chikwakeza mutanikizi yavali kuzwa kwa Judea yavali kusumpwa Agabusi. **11** Nakeza kwetu mi nahinda lutunga Iwa Paulusi. Chalismina mayanza ni matende akwe, "Vovulyo muluwambila Luhoho Lujolola, "mi vovulyo mweti nivamusuminine vantu vamwa Jerusalem solunu lutunga, mi muva mutamviye mumayaza avantu vamasi angi." **12** Linu hatuzuwa izi zintu, tuvonse ni vantu vavakuhala mwe cho chivaka nitwa kumbila Paulusi kuti sanziyayendi kwa Jerusalema. **13** Imi Paulusi cheteva, "Mukwete mutenda nzi, kulila ni kuni nicisa kunkulo? Mukuti nilitukiseze, isiñi kusumiñwa bulyo, kono ni kufwila izina lya Simwine Jesu mwa Jerusalema." **14** Sina Paulusi kanaavalkusaka kukukuwezwa, nitwasiya mi nitwati, "Kutendwe chisakwa ni Simwine." **15** Aa mazuva hamana, nitwahinda zivya zetu ni kuya kwa Jerusalema. **16** Linuhe vamwi valutwana vaval kuzwa kwa Sesara nivayenda naswe. Nivaleta ni mukwame yosumpwa Mnason, mukweme uzwa kwa Sipera, mi nivakeza ni mukwame, mulutwana wamatangilo utuola kwikala naye. **17** Ha chitusika mwa Jerusama, vaakkawke ni vatutamvula chakusanga. **18** Izuva lichilila Paulusi na yenda naswe kwa Jakobo, ni bakulwana bonse babena hateni. **19** Ha chivamana kuvalumelisa, navavihela chimwi ni chimwi chintu chava tendendwa ni Ireez muvamasi angi cha mutendo wakwe. **20** Linu hava izuwa, ni vatemba Ireeza, mi nibati kwali, "Ubwene muukwetu, zikit zongai ziva zumini mukati ka Majuda. Vonse vava kozeze kuvika mulao. **21** Vava wambilwa chako, kuti uluta Majuda vonse vahala mumasi angi kuti va kane Mushe, nikuti uvava

wambila kuti kanzi batwali vana vavo kumupato ni kuse chilila chisiyankulu chetu. 22 Tuwola kutendanz? Mavazuwe chokusima kuti uvakezi. 23 Mukuti utende zitu kuwambila hanu: Twina vakwame vone vava likonki chakuha isepiso. 24 Hinde ava vakwame ni kulijoloza navo vulyo, ni kuva lihila insinyehelo zavo, nikuti vangunke mitwi yavo. Kokuti vezive kuti zintu zivava wambilwa chako kazina vuniti. Muvalitute kuti nawe vulyo mwichilila mulao. 25 Kono kuamana ni vamasi angi vavazumiini, tuvañoli ni kuvalaha intayelo kuti vali zwise kuzintu zihailwe vazimu, kumalaha, niziva siniwa, niza vulyiyendezi.” 26 Linu Paulusi nahinda vakwame, imi izuva lichilila nalijoloza iyemwine ni kujoloza avo vakwame, nikuya mwi templele, kukatumusa mazuva akulijoloza, kukasikila hakuka hewa chitavelo kuzumwi ni zumwi wavo. 27 Linu mazuva akwana iyanza ni obele havena hafifi ni ku hamana, vamwi Majuda vazwa kwa Asia ni vavona Paulusi mwi temple, imi niya sangisa chinavungi chonse, niva vika mayanza avo hali. 28 Vavalu kuhuwa, “Vakwame va Isilaele, mutu tuse. Uzu njimukwame yoluta vaantu vonse kumwi ni kumwi zintu zilwisana vaantu, mulao ne chinu chivaka. Kwandahezo, avaleti Magerike mwi Tempele imi vava silafazi ichi chivaka chijolola.” 29 Mukuti chivava vwene kale Trofimosi Mufalisi naye mumuleneñi, imi nivazeza kuti Paulusi waka muleta mwi tempele. 30 Onse muleneñi uba sangite, imi vonse vantu nivatiya hamwina ni kukakwata Paulusi. Chivaka mukwitulwila kunze ye temple, mi ziwayo nize yaliwa haho. 31 Sina havava kulika kumwhihaya, iñusa nilyeza ku muyendisi wa vaganteli kuti Jerusalema yonse nyungana. 32 Haho vulyo nahinda masole ni balauli wa masole niku tilila hansi kuchi navungi chonse. 33 Linu vantu hava vona muyendisi wa masole ni masole, niva siya kundama Paulusi. Linu muyendisi wa masole cheza kuwonda Paulusi, imi nalaela kuti a suminiwe ni mawenge obele. Chavuza kuti njini imi chinzi chava tendonzi. 34 Bamwi muchina vungi vava kuhuleza chintu chimwi. Sina muyendisi kana ava kuwola kuwamba chimwi chevaka lyelata, nalaela kuti Paulusi aletwa munzubo ikolete. 35 Linu heza kutantilwa, Masole vava mukatwile kakuti chinavungi chiva kalihite. 36 Mukuti chinavangi cha vantu chiva ve chilile niva kuhuweleza. “Muzwe mumusiente!” 37 Linu Paulusi havena hafwihi ni kwi njizikwa munzubo ikolete, chati ku muyendisi yomanisa, “Ni woli kuwamba chimwi kwako?” Muyendisi chati, “U wamba chigerike? 38 Kena njewe zuna Muegepita, yaba letete inkondo imi uva hindi zikiti kitu zonee zava sandukili kuzitwala munkaanda?” 39 Paulusi chati, “Ni Mujuda, ni zwa mumuleneñi wa Tarese mwa Silisia. Ni muzaki wa muleneñi u sepahala, niku kumbila, kuti uni

zuminine ni wambe ku vantu.” 40 Lina muyendisi hamuha chivaka, Paulusi cha zimana hatantilwa ni kusovola vantu cheyanza, Hakuva tontwile ahulu, nawamba kuvali muchi Heberu, chati,

22 “Bakwetu ni batayo, mutekeleze buikalabelo bwangu bweti nihe hanu kwenu. 2 Linu ikunga halizuwa Paulusi nawamba kubali mumushobo wa Chiheberu, nibatotola zii. Nazwilahabusu nati, 3 “Ime ni Mujuda, yabahwizumukilwa mwa Terese yamwa Silisia, kono nibawani ituto mounu muleneñi hamatandabalilo a Gamaliele. Nibarutwa chamilao ikolete yenzila ibeshetu betanzi. Nitukufalelwe za Ireeza, mane sina njinwe mubonse sunu. 4 Nibasukululi chey Nnila (babalikuzmina Linzwi la Ireeza) kutwala ifu; nibasumini bonse bakwame ni banakanzi ni kubenjiza mutolongo. 5 Muprisita mukulwani ni bakulwana bonse bawola kuba ipaki kuti nibaamuheli mañolo abalikuzwa kubali abakwetu ba Damasika, kuti niye kwateni. Nibali kukaleta basuminwe kuzwa kwa Jerusalema abo baseyi Inzila (babalikuzmina Linzwi la Ireeza) kuti njebahewe mulandu. 6 Kubatendahali buti kuti hanibena mulwendo nili hemballi ni Damasika, izuba nilina hewulu lamutwi inakozana nikweza mumuni uzwa kwiwulu ubezi kumunika kunizimbuluka. 7 Nibawili hansi ni kuzuwa inzwi liti kwangu, ‘Saule, Saule, unisukulwilazi?’ 8 Nibetabi, ‘Njiwe ni, Simwine?’ Nati kwangu, ‘Njime Jesu wa Nazarea, yokwete kusukulula.’ 9 Banibena nabo bababoni mumuni, kono kanababazuwi inzwi liyabali kuwamba kwangu. 10 Ninati, ‘Nyielele kutenda nzi, Simwine?’ Simwine nati kwangu, ‘Katuwe ni kuyenda kwa Damasika; kwateni uko kokawambilwe zonse zotameha kutenda.’ 11 Kana nibali kubona chebaka labukali bwalumonyi luna, chobulyo ninayenda mwa Damasika ninietelelwé chamayanza abana banibena nabo. 12 Kwateni uko ninakasangana ni mukwame yosupwa Ananiasi, mukwame yotokomele chakuya chomulao ni yopakwa ni majuda bonse babali kuhalu mwecho chibaka. 13 Abezi kwangu, kwiza kuzima hemballi name, mi nati, ‘Saule mwinakwetu, amuhele kubona kwako.’ Mwihola iswana ninamubona. 14 Kuzwaho nati, Ireeza ubeshetu betanzi abakusangi kuti wizibe itato yakwe, ubone Yonjolwele, ni kuzuwa linzwi lizwa mukaholo kakwe mwine. 15 Mukuti kobe ipaki yakwe kubakwame bonse kuchobaboni ni kusuwa. 16 Imi linu chinzi holindile? Katuke, kakolobeze, ni kukasamba zive zako, nosupa izina lyakwe.’ 17 Kuzwa hanikabolu kwa Jerusalema, mi hanibakwete kulapela mwitempele, kubatendahali kuti ni bahewa ipono. 18 Nibamuboni naniwambila kuti, ‘Hwele ni kusija Jerusalema kapili, mukuti keti ni bazumine bupaki bwangu kwako.’ 19

Ninati, 'Simwine, abo bene bezi kuti nibenjizi mutolongo ni kukaba babali kuzumina mwizina lyako mwisinagoge yimwi ni yimwi. 20 Mwizuba hakuitika malaha a Setefani ipaki yako, name bulyo nibazimene habumbali ninizumina, imi nibali kumamela zizabalo zabana babali kumwhaya.' 21 Kono nati kwangu, 'Yende, mukuti kanikutumine kule, kubantu bamasi angi.' 22 Bantu babamuzuminini kuwamba mane kwiza kusika heyo inako. Kono kuzwaho nibahuweleza hakando nibati, "Muntu yoswana nozo azwisiwe mukanda: mukuti kakuyelete kuti ahale." 23 Hababakwete kuhuweleza, kuzula ni kusohela kuna zizabalo zabo, ni kuganwina ibu muluhuho, muyendisi mukulwana wamasole nichalaela kuti Paulusi aletwe muzubo ikozezw. 24 Abalaeli kuti abuzwe nasupiwa, kokuti iye mwine alizibile kuti chinzi habahuweleza chakwe bulyo. 25 Linu heti chibamusumina kuti ashupwe, Paulusi nichati kumuyenzi wamasole yabazimene hembali naye, "Kena mulao kwako kushupa mukwame yeli Muroma nosaatulwa?" 26 Muyenzi wamasole hazuwa bulyo, abayendi kumuyenzi mukulwana wamasole nakamuwambila nati, "Chosaka kuchita chinzi? Mukuti uzu mukwame muzaki wa Roma." 27 Muyenzi wamasole mukulwana abezi kwali namucho, "Honiwambile, kana umuzaki wa Roma?" Paulusi nati, "li". 28 Mulauli mukulwana wamasole netaba, "Ibalu chakuliha bulyo mashelef mangimangi chibaleti kuti niwane buzaki bwekanda." Kono Paulusi nati, "Nibapepwa ninili muzaki wa Roma." 29 Kuzwaho bakwame babali kuyelele kumubuza nibamusiya chabuhweluhwelu. Muyenzi mukulwana wamasole naye abakutite, hazuwa kuti Paulusi ibali muzaki wa Roma, mukuti abamusumine kale. 30 Mwizuba litatama, muyenzi mukulwana wamasole abali kusaka kwiziba buniti kuamana ni zibanyasa Paulusi Majuda chazo. Chobulyo namusumununa mumawenge mwabasuminwe ni kulaela maprista bakulwana ni manduna kuti bakopane hamwina. Linu naleta Paulusi ni kumuzimika hakati kabo.

23 Paulusi na lolelela vayendisi benkuta nikicho, "Bakwangu, niva hali havusu bwa freeza mu mihipulo yangu milotu, kuleta sunu hanu." 2 Mupurisita mukulwana cha laera avo vava zimene naye, kumu wopa kumulomo. 3 Imi Paulusi nacho kwali, "Freeza mwaku wope nawe, iwe limota vasiswe ku tuva. Wikere chakuni watula chomulao, mi hape uni laera kuti vani vakule, ku lvisanisa mulao?" 4 Avo vava zimene hembali nivati, "Njimona mumu tukila mupurisita Mukulwana wa freeza vovuti?" 5 Paulusi nacho kuti, "Kana niva kwizi, Bakwangu, kana nivesi kuti mupurisita mukulwana. Mukunti kuñoletwa, "Kanji mu wambi vuvi vwa

muyendisi wa vaantu venu." 6 Cwale Paulusi ha vona kuti imwina imbalu ye nkuta vavalu masaduki ni vamwi vafalisi, cha wamba chaku nyamuna liinzwi munkuta, "Bakwangu, ni mu Falisi, mwana wabafalisi. Ivaka lya kuti nina inseepo yakuti kuti vafu kavavuuke ini atulwa chayo" 7 Ha wamba vulyo, inkani chiza tanga mukati kavaFalisi ni MaSaduki, imi vuungi niwva liyaba. 8 "Mukuti maSaduki vacho kuti kakwina kuvuka kuva vafwile, kakwina mañilo, kakwina luhulo, kono baFalisi va zumina muzonse." 9 Cwale chi kweza ilata ikando, ni vamwi vañoli vawila kuvaFalisi niva ziima kukaanana, nivati, "Katu wani chifosahele kozu mukwame, kwina vule hamwi Luhuho kamba Iñiloj njilya wamba kwali?" 10 Hakuva ni nkani inkando, muyendisi wenkondo, ava tite kuti Paulusi mwa halowwe vusasa ku vali, imi cha laera valwi venkondo kuya hansi ni kumu twala chenkaani ku mu zwisa kuvenkuta, ni kumu leta munzuvo ikolete. 11 Masiku e chilila freeza na ziimana hembali naye, nikumuti, "Siye ku tiya, mukuti uva paki vuniti kachangu mwa Jerusalema, imi uka pake vulyo ni mwa Roma." 12 Haliza ku ñatula, majuda vamwi chiveza hamwina, niku sumpila chikuto havali veene: chivati, kete valye kamba kunywa chimwi konji chive haya Paulusi. 13 Vavalu kuhitilila amakumi one vava tendi uwu mulelo. 14 Nivayenda ku mupurisita mukulwana, ni kuvakulwana niku kawamba, "Chitwalivika tuvene mu chikuto chikando, kusa lya chimwi konji chitwe haya Paulusi. 15 "Cwale, hanu, mu siye inkuta i wamble moyendisi wenkondo, nikuka muleta kwenu, uvu musaka kusakisisa indava zakwe, imi iswe, mutuve kulitkiseze kumwi haya naseni kusika kunu." 16 Kono mwana'ñchizye wa Paulusi wa chiswisi naa zuwa kuti vava lele chaku lindila, imi ava yendi kukenjila munzuvo isilelezwe nikuta Paulusi, 17 Paulusi cha kumbila zumwi wa vaganteri nikicho, "Mutwale uzu mukwame kuva yendisi ve nkondo mukuti wina chimwi kawola kumu wambil." 18 Imi niva muhinda mushisu nikumu twala kumuyendisi we nkondo ni kukacho, "Paulusi musuminwa wani sumpila kwali, ni kuni takuti nilete uzu mushisu kwako. Wina cha saka kuwamba kwako." 19 Mukulwanna we nkondo na muhinda kwiyanza ni kuya kuchivaka chi li ungvile ni kumu vuza, "Chinzi cho swanelu kuni wamba kwangu?" 20 Mulombwana chamuwambila, "Majuda bazumizana kuti bakukumbile utwale Paulusi izona kukuta, ubu basaka kukabuza chakuya chenako ye indaba yakwe." 21 Kono kazi ubahi ye, kakuti kwina bakwame bahitilila makumi one bamubandamine. Ba bika chikuto hewulu lyabo, kense balye kapa kunywa hesi chiba mwhaya. Niheba hanu bali ndukiseze, balindile kuti uba zuminine." 22 Imi mupurisita mukulwana nasiya mushisu kuliyyendela, hamana kumu laera, "Kanji uwambili nangati

yeke kuti wa wamba izi zintu kwangu.” 23 Cha sumpila kwali vakwame vovere nikuti, “Uhinde valwi venkondo vachita myanda yovere vali tukiseze kuyenda konji kwa Sizeriya ni vatanti ve mbizi vena makumi achita myanda yovere hape, niva milinga vena myanda yovere. Mumu nyamuke hakati kamasiku.” 24 Naava laera hape ku lukisa imbizi Paulusi yawola kwichila hateni, ni kumu twala siinte kwa Felekisi muvusisi. 25 Imi avañoli iñolo chovuti; 26 “Kilaudiysi Laisiyasi kuyo tompeha muvusisi Felekisi, intumeliso. 27 Uzu mukwame ava suminwa kuma Juda, imi ava kusaka kwi hayiwa kuvali, hani keza havali ni masole venkondo, nikumu haza, kuzwa hani ziva kuti Muroma. 28 Nivaku saka kwiziva ivaka hava zekiswa, cwale cina mutwala kunkuta. 29 China lituta kuti ukwete ku zekiswa kuamana che mpuzo za mulao wavo veene, ni kuti kakwina zimusumina kutwala ku lufu kamba ku piká. 30 Imi ni kwezibahazwa kwangu kuti kuveena vusandukili kozu mukwame. imi namu tumina hahanu kwako, ni ku laera valwisi vakwe ku leta zivamunyaza chazo havusu vwako. Shale sintel!” 31 Cwale valwi venkondo chiva kuteka intaero zavo: niva hindá Paulusi nikumu leta masiku kwa Antiporisi. 32 Izuba lichilila, vuungi vva valwi benkondo nivasiya vantanti ve mbizi kuti vayende naye imi avo vene niva voola kuchivaka chisilelezwe. 33 Vatanti vembizi hava sika mwa Sizeriya, niva leta iñolo kumuvusisi, niku tambika Paulusi kwali. 34 Muvusisi hamana kuvala iñolo, na vuuza kuti Paulusi uzwa muchikiliti nzi; he ziva kuti uzwa kwa Sisilia, 35 Nati, “Muni zuwe chokwizula vazekisi vako chiveza kunu,” imi cha laera kuti a vikiwe mumuleneñi wa mubuso wa Heroda.

24 Hakumana mazuva akwana iyanza, Ananiyasi mulena wamapulisita, nivamwi vakulwana, ni mutoroki yosumpwa Teretulo, vava yendi ko. Ava vakwame vava leti mulandu kuhambiliza Paulusi kumu vusisi. 2 Linu Paulusi hazimana havusu vva muvusisi, Teretulo chatanga kumu hambiliza imi chati kwa musisi,” Chevaka lyako twina inkozo inkando; imikuvona kwako kuvaleti kuzakwa chincha mwinkanda yetu; 3 ku litumela kwetu konse tuamuhela zintu zonse zopanga, ukondise Felekisi. 4 Ili kuti senzi niku viki mwintolongo hape ni kamuta, ni ku kumbila cha vufuhi uniteke cha kuluka. 5 Kakuti twawana uzo mukwame kuti njo memeza yoletiseze maJuda mwinkanda yonse kusandukila muvuso. Nijyena tuyendisi wa Nazarene i keluhite. 6 Ava liki kusitalalisa itempele; cwale cha suminwa. Imi tuva kusaka kumu atula che nkatulo yetu. 8 Kono tuyendisi chasika chenkaani chivamuhinda munza etu, hamuvuza Paulusi heyi indava, ni nwe kamuwole kulinuta

ka chituva hambilizi kacho.” 9 Majuda nivakopene vava hambilinzi Paulusi, navo, michivamba kuti izi zintu ivali kusakusimwa. 10 Kono linu muvusisi hasumpa Paulusi kuti zawambe, Paulusi chetava, “Ni zuwisia kuti kazilimo zingi uvali umuatuli weyi inkanda. imi cwale nilitule kulitoloka kwaako. 11 U wola kuvonisisa kuti kena kuva hitilili mazuva akwana ikumi ni wovele chinga niva yendi kukalapela mwa Jerusalema; 12 imi linu havaniwana mwi kereke, kana niva kanani ni muntu, kana niva susuezi chichava, ni haike mumasinagoge, kapa mumuleñi; 13 imi hape kava woli kuleta vupaki kwenu vwe ndava zivava hambilizi hewulu lyangu hanu. 14 Kono ni litumelele izi kwenu, kakuya che nzila iva sumpa kikeluha, mwinzila iswana ni seveleza Ireeza uva kuku wetu. Ni sephala ku zonse za mulao ni ziva ñolwa kuvaporofita. 15 Ni na insepo iswana kwa Ireeza, ili njava vakwame naavo muvayilindile, kukeza kuvuka kwa vaantu vafwile, kuvalukite ni vasalukite; 16 imi mweezi, ni tenda kuti nive nizwalo nikusa nyazahala havusu vva Ireeza ni vaantu muzintu zonse. 17 Linu hakuhita zilimo zingi china leta intuso kwi nkanda yangu ni impo ya masheleñi. 18 Lyahanu ha nitenda izi, vamwi kumaJuda vazwa mwa Asia chivani wana ni joloza mikiti mwi kereke, insiñi cha chichava kapa chakukamba. 19 Ava vakwame vaswanelia kwiza havusu vwako hahanu mi zeva wambe zivani lvisikiza, heva vena chimwi. 20 Heva njovulyo, ava vakwame vaswanelia kuwamba vuvu vuva wana kwangu hana zima havusu vwe nkuta ya majuda; 21 haisi konji kuti i amana nechi chintu chonke chini vawambi chakutumusa hanivazimene mukati kavo,’ kuamana nikubuka kuva fwile kuni kwete kuatwilwa sunu kwenu. 22 Felekisi ava kwizi kuamana ni nzila, imi cha twala havusu intomelo yakwe. Chawamba, “inako ni nako Lisyiasi tuyendisi wa masole hakeza hansi kuzwa kwa Jerusalema, kani atule muzeko wako.” 23 Linu mukulwana chalaela mauli kuti a gantele Paulusi, kono uswanelia kumu vavalela, mi kakwina yo swanelia kukanisa valikani vakwe kumutusa kapa kumupotela. 24 Hakuhita mazuva, Felexisi chavola ni Durusicila mwihiyawwe, wa mujuda, imi chatumika Paulusi imi avazuwi kwa kuamana nintumelo kwa Jesu Keresite. 25 Kono Paulusi havali kulikananisa naye kuamana ni, kulyiyendisa umwine, ni inkatulo ikezite, Felekisi chezilwa kutya mi chati, “Muyende uko hanu. Kono chi na wana chivaka chinekalakala, ka nimi sumpe.” 26 Chenako iswana avali kuzeza kuti Paulusi kamuhe masheliñi, inako ni nako ava kutumina kwakwe niku wamba naye. 27 Kono linu zilimo zovele hazihita, Posiyasi Fesitasi cheza kuva muvusisi hakuzwa Felekisi, kono Felikisi ava kusaka kuti asakahale

ahulu kumaJuda, cwale chasiya Paulusi kuti azwile havusu mwi ntolongo.

25 Hanu, Fesitasi avengili mu chikiliti, mi hakuhita mazuva otatwe, ava yendi ku kazwa kwa caesariya mbwita kwa Jerusalema. **2** Mu prisita mukulwana ni machaziva va majuda vava leti inyazo zavo kuamana ni Paulusi kwa Fesitasi, mi vava wambi chokukoza kwa Fesitasi. **3** Mi vava kumbili Fesitasi chisemo kuamana ni Paulusi, kuti awole kumusumpila kwa Jerusalema njokuti va mwihaye mukati kenzila. **4** Kono Fesitasi avetavi kuti Paulusi avali musuminwe mwa kaeseria, mi kuti iye mwine chava kwina hafuhi ni kuvolu kwateni. **5** "Cwalehe, avo va wola," cha wamba, "vaswanela kuyenda kwateni oko naswe. Haiva kwina chi fosafele ni mukwame, muswanela kumunyasa." **6** Ha mana kwikala mazuva amana iyanza ni minwe yone kapa mazuva e kumi, chayenda kwa kaisera. Mi kwi zuva lyi chilila, chekala mu chipula che nkatulo ni kulaela Paulusi aletwe kwali. **7** Heza kusika, ma Juda vakwa Jerusalema vava kuzimene hembali, mi vavaleti inyazo mikando mingi isena ivava kuwola ku paka. **8** Paulusi chalizimanina iye mwine niku wamba, "kakwina chinapanga chifosahele kuamana ni mulao wa ma Juda, kapa kuamana ni tempele, kapa kuamana ni caesar." **9** Kono Fesitasi avakusaka ku wana chisemo ku majuda, mi he chetava Paulusi niku wamba, "Usaka kuyenda kwa Jerusalema mi nikuka atulwa kwangu kuamana nezi zintu kuna?" **10** Paulusi chawamba, "ni zimana havusu bwe chipula che nkatulo ya caesar hani swanela kuka atulelwa. Kena niva fosekezi mujuda, sina mo wizivile hande nenwe. **11** Kono haiva niva fosi, mi niva pangji chiswanela ifu, kani kani kufwa, Kono haiva kuhambiliza kwavo kahena, kakwina yata ni tambike kuvali. Nisumpa caesar." **12** Fesitasi hamana kuwamba ni venkuta, che tava, "wa sumpa caesar," moyende kwa caesar." **13** Hanu hakuhita mazuva, Murena Agrippa ni Bernice chiveza kusika kwa caesarea kwiza kumupotela Fesitasi chokusepahala. **14** Hachamana kwikala uko chamazuva mangi, Fesitasi cheza kuzala indava ya Paulusi ku Murena; cha wamba, "mukwame zumwi ava siiwa ku masule kunu nji Felixi sina suminwa. **15** Hani vakwina mwa Jerusalema, mu prista mukulwana ni va kulwana va majuda vavaleti milandu kuamana uzu mukwame kwangu, mi vava kumbili inkatulo hali. **16** Kwezi nivetavi kuti kena mulao ni Maroma kutambika muntu uvu chisemo; kono, muntu yo hambilizwe uswanela kuhewa chivaka chokuvonana navo va muzekisa mi niku lizimanina mu mizeko yakwe. **17** Cwale aho, hava keza hamwina kunu, mi kena niva lindizi, kono izuva lichilila nive kali mu chipula che nkatulo, mi niku laela

mukwame aletwe kwangu, **18** Vahambilizi hava zimana niku muhambiliza, seke ni tele kuti kakwina ku milandu iva muhambiliza yo vutokwa. **19** Kono, kuvavi niku salizuwa kuamana ni ntumero zavo ni kuamana ni Jesu yavafwi, uzo Paulusi wata kuti uhala. **20** Niva kuziyelehete kaku sakisia iyi ndava, mi niva muvuzi heva uwola kuyenda kwa Jerusalema kuka atulelwa kwateni kuamana nezi zintu. **21** Kono Paulusi hava sumpwa kuka vikwa mu mpavalelo ye nkatulo yo Murena, china mulaela kuti akavikwe haisi hasa mutuminwe kwa Caesar." **22** Agrippa cha wamba kwa Fesitasi, "seni saka neme kuteka kozu mukwame." "Izona," Fesitasi cha wamba, "ko muzuwe." **23** Cwale hezuba lyi chilila, Agrippa ni Bernice vavakezi ni mukiti mukando; vavakezi mumakopanelo ni mapokola niva kwame va sephahala vamwi ve ntolopo. Mi Fesitasi ha wamba intaelo, Paulusi avaletwa kuvali. **24** Fesitasi cha wamba, "Murena Agrippa, nenwe vakwame veni umu naswe, mubwene uzu mukwame; iveau ku zekisa ma juda vangi kwangu mwa Jerusalema no kunu konse chiva huweleza kwangu kuti kasiswaneli kuhala. **25** Niva lituti kuti kakwina ma fosisa a panga aswanela ifu; kono kakuli ava sumpi ku murena, niva atuli kuti va mutumine. **26** Kono kanina chintu chovuniti cho kuñola ku murena. Kelyi vaka, na muleta kwako, sihulu kwako, Murena Agrippa, njokuti nive ni chimwi chingi chokuñola kuama iyi indava. **27** Kaho ku voneka kusava ni vaka kutumina musuminwa mi hape niku sawamba mulandu hakwe."

26 Linu Agiripa chawamba kwa Paulusi, "Uwola kuli wambiliba." Lyahanu Paulusi cha wotolola iyanza lyakwe nikuli sileleza. **2** "Nilizuwa kuti nilukuluhite Mulena Agiripa, kutenda indava yangu havusu vwako sunu hewulu lyazintu zonse zivava nihambilizi ma Juda; **3** sihulu, kakuliwichaziva wechizo cha ma Juda ni mpuzo. Linu ni kumbila kuti unizuwe chentokomelo. **4** Cheniti, ma Juda vonse vezi muniva halili kuzwa kuvuhwile vwangu mwi nkanda yangu ni mwa Jerusalema. **5** Vavanizi kuzwa kuma tangilo vawola kuzumina kuti nivahali neli ni mu Falisi, yavalil wachiyemba ahulu cha chilumeli chetu. **6** Lyahanu nizimana hanu kuti ni atulwe kakuli ni lolete che nsepiso yaba tendi freeza ku veshetu. **7** Cheyi insepiso masika etu ekumi ni tobele vava lisepise kutambula niva kwalilile kulumbeka freeza masiku ni musihali. Nji cheyi insepiso, Simwine mukando Agiripa, Juda chingi ivanihambiliza. **8** Chinzi zumwi kwenu hazeza kuti kulotu kuti freeza uvusa vafu. **9** Ka imwi inako nivazezi kuti niswanela kutenda zintu zingi zilwisanisa izina lya Jesu wa Nazareta. **10** Niva tendi izi mwa Jerusalema. Niva sumini valumeli vangi mwi ntolongo cha maata aniva wani ku mupurisita

mukulwana, have haiwa, nivali kuvika inketisa zangu h havo.

11 Niva kuvala inkoto mwi nako zingi mu ma Sinagoge ni kulika kuva hambiliza kuti vanyanse. Nivava vengeli ahulu nikuva nyandisa nanga mu muleneñi muvasazwi. 12 Anivali kupanga ichi, nivayendi kwa Damaseka ni maata ni ntaelo zizwa kumu purisita mukulwana; 13 linu mwi nzila, musihali, Simwine mukulwana, nivavoni iseli livakuzwa mwiwulu liva kuvenya kuhita izuva imi livatondezi kwetu niva kwame vani va kuyenda navo. 14 Twense hatuwila hansi, niva zuwi inzwi liwamba kwangu mumushovo we chi Heveru, 'Saule, Saule, chinzi honi nyandisa? Ku kukutu kwako ku raha muso. 15 China wamba kuti njewe ni, Simwine? Simwine chetava, njeme Jesu yo nyandisa. 16 Linu vuke uzimane cha matende ako; nji chelei ivaka haniva voneki kwako, kuketa iwe kuva umuhikana ni mpaki kuamana ni zintu ziwizi zangu hanu nizintu zete ni kutondeze chitwe kalakala; 17 imi kani kulamulele kuvantu ni ku machava kuni kutuma, 18 kwiyalula meno avo kuazwisa mwififi ni kuatwala mwi seli ni ku ziho za Satani kwa Ireeza, njikuti vatambule kwa Ireeza maiswalelo ezivi zavo nikuyola zete nivahe ni kuli kauhanya kwangu che ntumelo ina kwangu. 19 Chikwina vulyo, Simwine mukando Agiripa, kena navikila kwimbali chivono chewulu; 20 kono kwavo vena mwa damaseka che ntanzi, navana vena kwa Jereusalema, ni nkanda yonse ya Judea, ni kumachava, niva kutazi kuti vavakile zivi zavo vavole kwa Ireeza, kuvonisa mitendo ivonisa kuvaka kwavo. 21 Cheli ivaka ma Juda vava nisumini niku lika kuni haya. 22 Ireeza avanitusi kusika hanu, cwale niziima nikuhu vupaki kuvantu feela niku va tompeha nizimwi zihita zivawambwa kuma porofita ni Mushe kuti muzipangahale; 23 kuti keresite uswanela kunyanda, ni kuta kuti mwave we ntanzi kukuvala kuvala niku zimana kupaka iseli kuma Juda ni machava. 24 Paulusi hamana kuli lamulela, fesitusi chawamba chenzwi li katukite, "Paulusi, uvurumuka; intuto yako inkando iku vulumuna." 25 Kono Paulusi chati, kani vurumuki, hande ahulu Fesitusi; kono cho vundume niwamba manzwu ovusakusima ninisa nywine. 26 Kakuli Simwine mukando wizi izi zintu; njikuti, niwamba kwali nini lukuluhite, kakuli ni susuweze kuti kakwina zi patitwe kwali; mukuti izi kena ziva pangilwa kuliungwile. 27 Uzumina kuvaporofita, Mulena Agiripa? Nizi kuti uzumina." 28 Agiripa chawamba kwa Paulusi, "Mu nako infuhi moni susuweze nive ni mulumeli?" 29 Paulusi chati, "Ni lapela kwa Ireeza, kuti kapa munfuhi kapa inde inako, insiñi iwe wenke, kono nivonse vanizuwa sunu, mwave uvu njeme, kono nikusena anu mahaka entorongo." 30 Linu Mulena chazima mwiwulu, ni muyendisi, ni Bernise naye, ni vonse vavekele naavo; 31 lyahanu hava siya uwo muyaho, vavawambi hamwina

nikuti, "Uzu mukwame kakwina zavapangi ziswanela lufu ni ku suminwa." 32 Agiripa cha wambila Fesitusi, "Uzu mukwame ava kuwola kulukululwa kambe kena ava likumbili kwa Sizare."

27 Hachi kuzumi zenwe kuti tuswanera ku zuhira kwa Itali, chiva vika Paulusi ni vamwi vambatiti mwi kamaiso yo muyendisi yavalu kusupwa Juliyasi we chisole cha Agustini. 2 Chitwe chira muchisepe chizwa kwa Adiramatiyamu, icho chichi vali kukatuka cha marizo a Asiya. Cwale chitwa yenda kwi wate. Arisitchesi wa kwa Mateselonika ava yendi naswe. 3 Izuva lichilira chitwa kafweka hamuleñi wa Sidoni, uko Juliyasi avaka panghi hande Paulusi ke chishemo ni kumu zuminina kuti a yende kuvali kani vakwe kuti aka wane ipavalero yavo. 4 Kuzwa aho, tuva yendi kwi wate ni kuka zuhira kuzimbuka chi oli cha Cypurusi icho civali ku wumbitwe ku luhuho, kakuti luhuho luvali kutu Iwisa. 5 Hachitu zuhite kuluta menzi ena hafuhi ni Chilisiya ni Pamilya, chitweza kwa Myra, muleneñi wa Lyicia. 6 Uko, muyendisi ava wani chisepe chizwa kwa Alexandiria icho chivali kuya kwa Itali. Chatu vika muchili. 7 Hachitu zuhite cho kulyehisa chama zuva mangi mi kumamani chitwa kasika cho vukavo he mbali ni Cnidusi, luhuho kena luva tuzuminini kuyenda mweyina inzira. Chitwa zuha kumbali ni marizo a Crete, kumbali ni Salmone. 8 Chitwa zuha kumbali ni marizo cho vukavo, kusikira hatwiza kusika hachivaka chimwi chi supwa Mawulu Hande, china he mbali ni muleneñi wa Lasea. 9 Chitu vali kuhindite i nako nde, inako yo kulinyima zilyo ya Majuda nayo chiyi va hitilire, mi chikuvali kwi zite vukavo kuku zuha. Cwale Paulusi chava laya, 10 ni kuti, "Vakwame, Ni vwene kuti chisepe chitu swanera kuhinda muchive ni nkolofalo ni shiyehero ahulu, insiñi vulyo ye zibya ni chisepe, kono mane vulyo ni vuhalo bwetu." 11 Kono muyendisi ava tekerezi ahulu kumu kulgana ni ku mwine we chisepe kuhita kuzintu inzo zavalu ku wamba Paulusi. 12 Kakuti irizo kena livena hande kuti twi kale hateni muma liha, vungi bwa vantu vavena mo chiva yerezwa kuzuha kuzwa ho, mwendi chomukwa wumwi mutu wole kukasika kumuleneñi wa Phoenix, kuti tuke kale kwaneti maliha. Phoenix irizo lina mwa Crete, mi lilore kwa mbowera wiko ni mutulo upa. 13 Ihuho lizwa kumbali yokuchi monso halu tanga kuhunga che konzo, vazuhi chiva nahana kuti chiva wana chivavalu kusaka. Cwale chiva tatuva mandinda ni kuzuhira kuya Crete, kumbali ni riso. 14 Kono hakuhita kavaka zana liñungwa lye huho, linsupiwa Ihuho lyo kwiyaza lye Chimonso, chilya tanga ku dama hetu kuzwa mwishirya lye chioli. 15 Aho chisepe hachiza kuwondwa kumutwi mi

kena chivali kuwola ku zuhira kulolera ihuho, chitwa siya kululii mi chilwa tu timba. **16** Tuva tiyiri kwi mbali ni minzunde yo kwimbali ye kawoli zana kasupwa Cauda; mi chovukavo tuva woli kuvavalera mato o vuhalo. **17** Hachi va katwire, vava severisi mihara yateni kusumina mutwi we chisepe. Vavali kutyiye kuti mutu tirire mwiseke lya Syrtisi, mi chiva sumununa hihara ye chisepe mi tuva vuviswa vulyo. **18** Tuva chimbolwa ku luhuho, cwale havusa vazuhi chiva tanga kuzindira zibya hanze. **19** Mwizuba lyo vutatu vazuhi chiva zindira hanze zisipi ze chisepe chamanza avo. **20** Cwale izuba ni nkani kana ziva muniki hewulu lyetu cha mazuva mangi, mi i huho ikando livali kusi dama hetu, kena kuvasina i sepo yo kuhazwa kwetu twense iva tumanini. **21** Ha chiva hindite inako inde niva sali zilyo, linu Paulusi ava zimani mukati ka bazuhi ni kuwamba. "Vakwame, saka muswanera kuteka kwa ngu. mi nikusa zuha kuzwa kwa Crete, sina kwiza kuwana iyi kolofalo ni shiyehero. **22** Mi hanu nimi susu weza kuti mukole, kakuti ka kwina zumwi yate a siyeherwe vuhalo mukati kenu, kono mbwitwa fera i sinyehero ye chisepe. **23** Kakuli masiku a mana Iñiroi lye Ireeza uko kuni wanika, uzo hape uni lapera - iñiroi lyakwe lyeza kuzimana hembali name **24** ni kuwamba, "Kanji u tiyi, Paulusi. Uswanera kuka zimana ha vusu bwa Caesar, mi vone, Ireeza mumuvuso wakwe waha kwako vonse vayenda nawe. **25** Cwale he, Vakwame, muve ni vundume, kakuli ni sepa Ireeza, kuti kaipangahale sina maya wambirwa kwangu. **26** Kono tuswanera kuzimana ha tuwoli tumwi." **27** Hakwiza kusika masiku e kumi ni minwe yone, sina hatuvali kutimbiriwe mweyi nzira ni kuti mwi wate lya Adriatic, mwinako yaha kati ka masiku va zuhi chivavalii kuhupula kuti chivavalii kusika he mbali ne rizo. **28** Chivahinda milumo ni kuwana makumi ovore yo kutunga. **29** Vava tiyite kuti muva chaise mumabwe, mi civa susa mabwe one kuchi sepe ni kulapera kuti kakusasani kwize chokuhwera. **30** Vazuhi vavali kusaka inzira yo kutiyira chisepe mi chiva sumunwina kato zana mwi wate, ni kupanga uvu vasaka ku zindira ikora mwi wate kuwusu vwe tusi. **31** Kono Paulusi cha wambira muyendisi wa masole ni masole, "Mbwita ava vakwame chive kala mu chisepe, kase muwole ku hazwa." **32** Cwale masole chiva kosola mihala ya kasepe zana ni kukasiya ka kuke. **33** Cwale izuba halivali kuñatala, Paulusi chava kumbira vonse kuti valye zilyo, Chati, "Ili izuba de kumi ni minwe yo ne ni mulindire mi kamuli; kakwina chimwi chimwalya. **34** Cwale ni mi kumbira kuti mulye chimwi, kakuti ichi cho kuhala kwenu; imi kakwina nanga lusuki lonke lwe mitwi yenu lwese luzove." **35** Hacha manite kuwamba izi, cha hinda vuroto ni kulitumera kwe Ireeza havusu bwa

vantu vonse. Mi cha chi jamona chikwa ni kutanga kulya. **36** Imi vonse vava susuwezwa mi hape chiva hinda zilyo. **37** Tuvali kwina 276 vantu muchi sepe. **38** Hachi vamanite kulya kwikuta, chiva zwisa zi lema muchisepe cho ku zindira zikwa zavo mumenzi. **39** Hachili ñatwire inzuva, kena vava lemuhii icho chivaka, kono vavoni irizo ni kamba, mi chiva kandekisana kambe vawola kutwala chisepe hateni. **40** Mi civa kosola mihara ikwete akori ni ku zisiya mwi wate. Mwi nako iswana chiva sumununa mihara akwete mapuranga oku sikululisa chisepe ni kuzimika i seiri ikando kuluhuho; mi chiva liva he rizo. **41** Kono chiveza hachi vaka aho mezi u kwimbali zovere avali kukopanera, mi chisepe chicha mina kuya hansi, ni tako lye chisepe chilya kakatira hateni ni kushala kusa soleka kuzwa ho ni kuchoka lyo kuwusu, kono chisepe chicha tanga kuñatoka vakeñi cha mandinda avali kukalihite. **42** Mulero wa masole ubali okwhiyaya vasuminwa iri kuti kanji kuwaniki yo wola kusamba ni kulovoka. **43** Kono mukulwana wa masole avali kusaka ku haza Paulusi, imi cha kanina muhupulo wavo; mi cha layera avo vavali kuwola kusamba kuti va chirukire mumezi ni kusambira kwi rizo. **44** Cwale vakwame vonse muve chilire, vamwi ha mapuranga, vamwi hanzimwi zintu zi chimboka zina muchisepe. Mweyi inzira chikwa wanika kuti tuvонse tuva kasiki hande herizo.

28 Hatuva letwa siinte vulyo, tuva lituti kuti chiwoli chiva kusupwa Maluta. **2** Vaantu vasecho chilalo nivaha kwetu isi ka chisemo cha vulyo vulyo, kono vava muniki mulilo ni kutu tambula twense, chevaka lya vungi vwe nvula ni mpeho. **3** Kono linu Paulusi ha kunganya zisamu ni kuvi vika ha mulilo, chihiri nica bbuluka kevaka lyakuhisa, ni ku lizingila kwiyanza lyakwe. **4** Vene vecho chilalo hava vona chinyolozi chidenga kwi yanza lyakwe, nivacho ku zumwi ni zumwi, "Uzu mukwame kanti mwihayi yavaka lovoki kwi wate, kono mulao kana uvali kumu zuminina ku hala." **5** Kono cwale na zukutwila nyolozi mumulilo imi kana ava holofali. **6** Vavamu lindile kuti eezule ifivere kamba kufwa. Kono havamana kumulolelela inako inde ni kuwona kuti kakwina chivonahala uvvi kwali, niva chincha minahano yavo ni kuta kuti nji Ireeza. **7** Haho muchivaka china hafuhi kuveena inkanda zavakulwana vachiwoli, mukwame yava kuwumpwa Pabuliyusi. Naatu tambula nikutu lela mazuva otatwe. **8** Iva chitahali kuti isi wa Pabuliyusi ava ku lwazikwa ifivere ni musululo. Paulusi hayenda kwali, avalapeli, kuvika mayanza akwe hali, ni kumu hoza. **9** Hakumana ku chitahala ichi, vaantu vonse vamu chiwoli vava kulwala navo chiveza nikwiza kuhozwa. **10** Vaantu hape nivatu kuteka chamikutekeri mingi. Hatuva kulitukiseza ku zuha, niva tuha zituvali saka. **11** Hakuhita myezi yotatwe,

nitwa zuhila muchisepe cha Alezandiriya, chivena hamaliha kuchiwoli, chiva kuswana sina mambili. **12** Hatuka siika mumuleneñi Sirasuse, tuve kalimo mazuva otatwe. **13** Kuzwaho chitwa zuha nikuka sika mumuleneñi wa Regiyumu. Hakumana luzuva lonke luhuho luzwa kuvumonso nilwa huunga, mumazuva overe nitweza kusika mumuleneñi wa Putewoli. **14** Umo tuvaka wani baswisu bazalwa hamwina imi vava memetwe kwikala navo mazuva ahinda iyanza niovore. cheyi inzila nitweza kusika kwa Roma. **15** Kuzwaho vantu vazalwa hamwina, hava zuwa zetu, niveza kutu katana kusika KuMusika wa Apiyusi ni Ku Mitaveni yotatwe. Paulusi havona vazalwa hamwina, nalitumeria kwa Ireeza ni likoza. **16** Hatwinjila mwa Roma, Paulusi ava zumininwe kuhalia kachakwe ni valwi venkondo vavaku mugantela. **17** Imi nikweza hakuti hakumana mazuva otatwe Paulusi nasumpa hamwina avo vakwame vavali vayendisi kuma Juda. Haveza hamwina, nacho kuvali, "Bakwangu, nihanisana niva pangizisalukite kuvantu kamba kumulao uvesikulwenu, nivaletwa chakuva musuminwa kuzwa kwa Jerusalema mu mayanza avaRoma. **18** Hava mana kuni vuza impuzo, niva tabela kuni lukulula, kakuli kana kuveena livaka mwangu kuatulelwa kwhayiwa. **19** Imi cwale maJuda havatanga kuwamba kusandukila intakazo zavo, china hambilizwa kuka kumbila kwa Sizare, nihaikenge kahena kuti kuvali kunyansa chisi changu. **20** Chakuya che nkupo yangu, linu, nakumbiila kukuwona kuti ni wambe nawe. Ivaka lyakuti Isiraere iina insepo yakuti ni kakatiile mumahaka. **21** Linu nivaacho kwaali, "Kana tuva tambuli mañolo akazwa kwa Judea kuamana nanwe, imi kakwina nanga mukati kenu muzwale yava kezi kuvisha kamba kuwamba chintu chivi kuamana nenwe. **22** Kono ni saka kuzuwa kwenu momu hupulela kwechi chiyemba, kakuli kwi zivehele kwetu kuti chiwambitwe kuhu no kuhu." **23** Hava mana ku lukisa izuva lyakwe, vaangi vaantu vava kezi ku munzi kwa vali kuhala. Cha tambika indava kuvali, niku wamba za vulotu bwa Muvuso wa Ireeza, nalika susweza kuamana ni Jesu, vonse vaku mulao wa Mushe niku vaporofita, kuzwa kuseni kutwala chitengu. **24** Vamwi baba zuwisisi chazitu ziva wambiba, imi vamwi kena vava kuzumina. **25** Hava sana vava lizumini mukati kavo, niva yenda Paulusi hamana vulyo kuwamba ili liinzwi Lyonke. "Luhuho Lujolola luva wabi initi cha muporofita Isaya kuve sikulwenu. **26** Nacho, "Uyende kwava vaantu nikukati, chaku zuwa kamuzuwe, konokete muzuvisise; Niku vona kamuvone, imi kete muvoniseze. **27** Mukuti inkulo yava vaantu chiya voola hansi, Matwi avo chi azuwa chavukavo, vava zimi meno avo; nikuzuwa cha matwi avo; kavati chi tambula cha meenso avo, ni kuzuwa cha matwi avo, niku

zuwisia che nkulo zavo, ni ku sanduka hape, nikuti kani va hoze." **28** Chovulyo, iwe wizive kuti impulsu ya Ireeza chi iva tuminwa ku machava, imi muva zuwe. **29** Hamana kuwamba, maJuda nivaliyendela, nivava ni inkaani mukati kavo vene. **30** Paulusi avahali zilimo zovele munzubo yakwe ya kulihila, nikuti avali ku tambula vonse vavali kwiza kwaali. **31** Avali ku ruta muvuso wa Ireeza ni ku ruta zintu kuamana ni Simwine Jesu Keresite cha kuli tombola konse. Kakwina yava kumuzimika.

Maroma

1 Paulusi, muhikana wa Jesu Kreste, yava sumpwa kuva mu Apositola, niku kauhanyewza hembali che ivangeli ye Ireeza. **2** lyi nije ivangeli yava sepisi inako ni seni kusika ca ma porofita mumanolo a njolola. **3** Ku amana ni mwanakwe, yava zalwa kwi shika lya Davida chokuya ke nyama. **4** Cho kuvuka ku vafwile, ave zibahazwa kuva iye Mwana we Ireeza we ziho cho Luhuho loku jolola- Jesu Kreste Simwine wetu. **5** Chakwe tuva hewa chishemo ni vu apostola cho kusepahala kwe ntumelo mwi fasi lyonse, chevaka lye zina lyakwe. **6** Mukati kezi inkanda, nanwe vulyo muva sumpwa kuti muve kwa Jesu Kreste. **7** Ilyi ŋolo njilyavo vonse vena mwa Roma, va sakiwa ve Ireeza, va sumpwa kuva vantu va jolola. Chishemo chive kwenu, ni nkozo izwa kwe Ireeza Ishetu ni Jesu Kreste. **8** Chentanzi, ni litumela kwe Ireeza ka Jesu Kreste henu muvonse, kakuti i ntumelo yenu ya wambwa mwi nkanda yonse. **9** Kaho Ireeza impaki yangu, ini seveleza mu Luho Iwangu mwi evangeli ya mwana, muni zwile havusu kuwamba zakwe. **10** Inako ni nako ni kumbilanga mwi ntampelo zangu kapa mwintila yonse kumamani mani nive yo zwila havusu hanu ke ntato ye Ireeza mwikwiza kwenu. **11** Kaho ni tavela kukuvona, kuti ni mihe mupuzo za Luhuho, kuti ni mikolise. **12** China njichi, ni nungwa kuva yo susuwezwa mu katiki, ke ntumelo yetu tu vonse, yenu ni yangu. **13** Hanu kani saki kuti kanzi muvi va sezivate, va kwaangu, kuti niva kusakanga kwiza kwenu, kono niva vinditwe haisi hanu. Niva kusaka izi kuti muve ni miselo mukati kenu sina hamwina mukati ka machava. **14** Ni mukoroti hamwina kuma Greeki mi niku mazwahule, hamwina kuvena vutali niva holo. **15** Cwale kwangu, nilitukise kuwamba evangeli nikwenu mwina mwa Roma. **16** Kaho kani swaveli evangeli, kaho manta a Ireeza ye mpuluso ya vantu vonse va zumina, kaho ma Juda chetanzi ni ma Greeki. **17** Kaho mwateni kujolola kwa Ireeza kuli vonahaza kwi ntumelo ni ntumelo, sina mwiva ŋolelwa, "Va jolola kava hale che ntumelo." **18** Kaho ku venga kwe Ireeza kulivonahaza kuzwa kwi wulu kwavo vasali ve Ireeza niku vantu vasa jololi, avo mukusa jololi va kakatiza vuniti. **19** Ilyo njivaka kuti icho chiziveka kwe Ireeza chivoneka kwavo. Kaho Ireeza avavahi iseli. **20** Kaho zisa voneki zakwe zivoneka hande kuzwa fela hakuvubwa kwe nkanda. Zi zuwahala che zintu ziva vubwa. Izi zintu nji manta akwe okuya kwile ni mukwa wakwe mulotu. Che nkalavo, ava vantu ka vena mavaka. (aïdios g126) **21** Ili njivaka, nanga havava kwizi ze Ireeza, kena vava munyamuni chokuba Ireeza, kapa kulitumela kwali. Kono, vavavi zihole mu mihipulo yavo, mi nkulo zavo zi

sena mano yavo iva vikwa mwi fifi. **22** Vava kulihinda kuti vena vutali, kona vava sanduki kuva zirole. **23** Vava lichinchinkanya yoku samana Ireeza cho kuswana chiswaniso yo kumana kwa muntu, ya zizuni, ni zivatana za matende yone, nizi kokova. **24** Cwale he Ireeza ava vahi kwavo ve ntakazo mwinkulo zavo chokusa jolola, kuti mivili yavo kanzi ikutekwa mukati kavo. **25** Njivona vava chinchi initi ye Ireeza cha mapa, mi vava lapeli niku seveleza chiva vumbwa kusiya yava zivumbi, ya hewa intumbo kuya kwile. Amen. (aïōn g165) **26** Ke vaka lyechi, Ireeza avava siyi va yende che ntakazo zi swavisa, kaho vanakazi vava chinchi muvekalile kwecho chisa swaneli. **27** Cho mukwa uwo, va kwame va siya mulawo wavo ku vanakazi nikuhya mwi ntakazo zavo kuhamwina. Ava va kwame vava pangizintu isali njizona ni vamwi va kwame, mi vava amuheli mupuzo wavo kuzivavapangi. **28** Kakuti kena vava zuminizi kuva ni Ireeza mukapanga kwavo, avavahi ku muhupulo ulyangene, njokuti va pange zintu zisena hande. **29** Vava kwizwile kusa jolola, kuva ni lunya, ni ntakazo, ni vuvi. Vezwile muuna, impulayo, inkani, kuchenga, ni zintu zivi. **30** Vasoha, vanyefuli, niva toyete Ireeza. Zi vangama, vena mwipo, vali nyamona. vatendi va zintu zivi, mi kave chillili va shemi vavo. **31** Kavena inkutwiso; kena voku sepa, kavena irato, mi kavena chishemo. **32** Va zuwisia inkatulo ye Ireeza, kuti avo va tenda izo zintu va swanela ifu. Kono kena kuti va panga izi zintu, va zuminiza ni vamwi va panga izi zintu.

2 Cwalehe, kamwina mavaka, iwe muntu, inwe mu atula, kecho chimu atula muzumwi nanwe muchili atula muvene. kaho inwe mu atula mupanga zintu zi swana. **2** Kono twizi kuti inkatulo ye Ireeza iyenda che niti haiwila kwavo va panga izo zintu. **3** Kono umamele ichi, iwe muntu, iwe u atula avo va panga izo zintu nawe nopanga zintu ziswana. Kowole kulovoka inkatulo ye Ireeza? **4** kapa muhupulela hanini ke chifumu cho vulotu vwakwe, nikuhu inkoto kwakwe kuliyehetu, ni nkulo yoku lindila? Kamwizi kuti vulotu vwakwe vokuti amitwale mwinila yokuvaka? **5** kono njikuva wina vukukutu niku savaka kwe nkulo kuti ulivikila iwe mwine kuengwa kwe zuva lya kuengwa, icho njikuti, izuva lyokwiziveka kwe nkatalo ye Ireeza i jolola. **6** Kahe ku muntu ni muntu chokuya ke inkezo zakwe: **7** kwavo va tundamina, mitendo milotu ya wana intumbo, ikute, nikusa lyanganiswa, kahe vuhalo vo kuya kwile. (aïōnios g166) **8** Kono kwavo vali ngana avo vene, vase chillili initi kono ve chillila kusa chena, vuvengi vusa mani niku venga kawwize. **9** Ireeza kalete manyando ni kufilikana haluhuho lya muntu ni muntu yava pangii chivi, kuma Juda sapili, niku ma Greeke hape. **10**

Kono intumbo, ikute, ni nkozo kazize ku muntu yense ya panga zilotu, kuma Juda sapili, niku ma Greeke. 11 Kaho kakwina kuketela muntu kwe Ireeza. 12 Kaho vangi va panga chivi mi hape kava mane nikusena mulao, mi nikuvangi vava pang'i chivi niva kuteka mulao kava atulwe cho mulao. 13 Kakuti kena vateki vo mulao vavikitwe kuluka havunsu bwe Ireeza, kono javo fera vapangi vo mulao vasane kava hewe kuluka. 14 Kakuti vamachava, vasena mulao, vapanga che mukwa wavantu zintu zomulao, avo, vali mulao kuvali vene, nagati kuti kavema mulao 15 Chezi vatodeza kuti zitu zisakiwa kumulao ziñoletwe munkulo zavo. Minahano yavo nayo ipaka vulyo kuvali, mi mihipulo yavo kuiva nyazi kamba kuva zimanina kuvali vene 16 mi nikwa Ireeza vulyo. Ichu kachipanga hale mwelyo izuva aho Ireeza hasane ka atule inkunutu zavantu vonse, chokuya ke evangeli yangu, chukuya ka Jesu Keresite. 17 Mwendu hamwi mulisupa kuti muma Juda, mupumwira hamulao, kusangwa chokuli kumusa mwe Ireeza, 18 kwiziva chasaka, ni kulika zintu zishutana kuzili, kasamulaho wo kutondeziwa kumulao. 19 Mi mwendi mwina inwe muvene nji tuyendisa chivofu, iseli kwavo vena mwififi, 20 musikululi we zihole, mi nihakuli kuti mwina mumulao mukwa we ngana nivu niti. 21 Inwe, linu, varuta vamwi, kamuli ruti inwe muvene? Inwe mukutaza kuti kanji tuyivi, tuyiva? 22 Inwe muwamba kanji mupangi vushahi, mupanga vushahi? Inwe tuyansa maswaniso, tuyivira itempere? 23 Inwe mulikumuseza kunyakalala mumu lao, kana munyasa Ireeza choku cholaa mulao? 24 Kuti "inzina lye Ireeza linyasahala mukati kava Machava vakeñi chenu," sina yovulyo mulivañolerwe. 25 Kakuti mupato chovuniti umi wanisa haiva nimwi chilira mulao, kono haiva umucholi wo mulao, mupato wako usanduka kusava mupato. 26 Haiva, lyahanu, muntu yasena mupato ne chilira inswanero zo mulao, kete kuve kuti kusaya mumupato kwakwe kuvoneke uvu yavayi mumupato? 27 Iri ivaka lyokuta mwina mañolo a ñioletwe mi mupato hape jivo vasechilili vo mulao! 28 Kakuli kena Mujuda luli iyemwine hanze vulyo; mi mupato luli konji upangiwa hanze mwinyama. 29 Kono Mujuda njiyena mwine luli mukati, mi mupato jowuna we nkulo, muluhuho, isiñi cho muñolo. Kutembwa kozo uswana muntu kakuzwi kumuntu kono kwe-Ireeza.

3 Volutu nzi Majuda vuva Kwete? Intuso nzi ina hamupato?

2 Inkando kuhi no kuhi. Chentanzi kuzonse, Majuda vava vikiwa manzwi azwa kwa Ireeza. 3 Cwale kambe Majuda kana vavema Intumelo? Nji kuti kusa zumina kwavo mukufosise ku sephahala kwa Ireeza? 4 Kenzi kuvi vulyo. Kono, musiye Ireeza a wanike kuva wina inita, Niha kuva kuti

muntu ni muntu wina mapa. Sina hakuva ñioletwe, ili kuti muvoniswe kuluka mu manzwi enu, ni kukoma chimweza kuatulwa. 5 Kono heva kusa luka kwetu niku tondeza kuluka kwe Ireeza, tuwola kuwamba nzi? Kana Ireeza kalukite hanyandisa cha kuvgenga? Niwamba cha kuya ka mano a muntu. 6 Sanzi nikuvu vulyo! Hakuva vulyo Ireeza ka watule vule inkanda? 7 Kono heva vuniti vwe Ireeza cha mapu angu vuleta kulumba Ireeza kusamani, chinzi hanisi atulwa kuva ni muezalivi? 8 Chinzi kusa wamba, sina hatuwambiwa cha mapu kuwamba, mi sina vamwi havazumina kuti tuwamba, "Tupange vuvi, nji kuti vulotu vvize"? Inkatulo havali ilukite. 9 Linu chinzi? Tulizwisa kuvamwi? Nanta. Chituba hambilizi kale ma Juda ni ma Gerike vonse, cha kuva mwi konde lyi chivi. 10 Ichi china vuti kamuchi va ñolelwe: "Kakwina yolukite, nanga yenke. 11 Kakwina yo zuwisisa. Kakwina yogana Ireeza. 12 Vonse vava sanduki. Hamwina vava sanduki kusava ni ntuso. Kakwina yopanga vulotu, nanta, nanga yenke. 13 Mimino yavo ivita lyi yalukite. Malimi avo ava chengi. Chifanu che nzoka china kunsu ye milomo. 14 Tuholo twavo twizwile zikuto ni vuvi. 15 Matende avo mahuvilila kukwi tila malaha. 16 Insinyeho ni masukuluka zina mwi nzila zavo. 17 Ava vantu kaveni kwiziva inzila ye nkozo. 18 Kava tiyi Ireeza mumenso avo." 19 Hanu chitwizi zonse ziuwamba mulawo, uwamba kuvena mwi konde lyamulawo. Ili nji vaka lyo kuta kuti tuholo tonse twi yale, ili kuti inkanda yonse ive ni vuikalavelo kwa Ireeza. 20 Chelyo ivaka kakwina muntu nihaiya yenke yete avikwe yo lukite cha mitendo ya mulawo mu meno akwe. Cha mulawo kwiza mano achivi. 21 Kono kunde ya mulao kulika kwa Ireeza kuve zivahanzwa. Kuva pakwa mulawo ni maporofita, 22 uko, njikuluka kwe Ireeza che ntumelo kwa Jesu Kelesite ku vonse vazumina. kakuli ka kwina muva fapene. 23 Vonse vava pang'i chivi ni kwiza kusa wana hande ikanya ya Ireeza 24 Vavikitwe cha kuluka feela cha chishemo chakwe cha kuhazwa kwina mwa Kelesite Jesu. 25 Ireeza ava leti Keresite Jesu kutiave chitavelo che ntumelo mumalahi akwe. Ava hi Keresite kuti a ve vupaki vo kuluka. kakuli kana va loli zivi 26 zo kuma sule cha vuiswalo vwakwe. Izi ziva pangahali che mboniso zakuluka kwakwe mweinu inako. Izi zivena vuti ili kuti atondeze kuluka kwakwe, ni kutondeza kuti ushemuva zumwi ni zumwi che ntumelo ya Jesu. 27 Kulitemba kwina kuhi? kuwazwisiwa. Cho wuhi mulawo? Ya mitendo? Nanta, kono cha mulawo we ntumelo. 28 Tu kolwa kuti muntu uvikwa yo lukite che ntumelo nikusena mitendo yo mulawo. 29 Kapa Ireeza nji Ireeza wa ma Juda vulyo? Kapa kana njiyena Ireeza wa machava? Eni, wa machava navo. 30 Heva, initi, Ireeza yenke, vavayi mumupato kavapange valukite che ntumelo,

ni vasena vavayi mumupato che ntumelo. 31 Nji kuti tumana mulawo che ntumelo? Kete ni kuve vulyo, Kono, tukoza mulawo.

4 Chizi cwale mutuwambe kuti Aburahama, isukuzwetu

chokuya che nyama, avawani? 2 Kakuti haiva Aburahama ava shemuviwa che misevezi, navavi nevaka lyo kuwola kuli temba, kono isiñi havusu bwe Ireeza. 3 Kono awamba nzi mañolo? "Aburahama ava zumini Ireeza, mi ivavalirwa kwali kuva yo lukite." 4 Lyahanu kwali yoseveza, ituwero zavo kazisupiwa uvu chishemo, kono uvu icho chava wana. 5 Kono kwali uzo yasa sevezi kono iye uzumina muyenke yo shemuva vapanga zivi, itumero yakwe avali uvu ilukite. 6 Davida naye ava wambi imbuyoti ha muntu kozo Ireeza wahaha kuluka nikusena misevezi. 7 Ava wambi, "Imbuyoti javo zivi zavo ziva wonderwa, mi zivi zakwe za bwikwa. 8 Imbuyoti njo mukwame uzo Simwine kete avalire chivi." 9 Linu inzi imbuyoti zivawambwa vulyo havo vavayi mumupato, kamba nikwavo vasana vavayendsi mumupato? Kakuti tuwamba, "Itumero ivava liwa kwa Aburahama sina yolukite." 10 Cwale ivavalirwa vule? Aho Aburahama havalii mumupato, kamba naseni kuya mumupato? Kena ivali mumupato, kono naseni kuya mumupato. 11 Aburahama ava tambuli chisupo cho mupato. Ichi ivali iswayo lyo kuluka lye tumero iyo yavalii kukwete kale aho naseni kupangiwa mupato. Mamanisezo echii chisupo ivali kuti avezi kuva isi wavonse avo vazumina, nangati kuti vena mukusaya mumupato. 12 Ichi kotalusa kuti kuluka muku valilwe ku vali. Iyi italusia kuti Abrahama avezi kuva isi wo mupato kwavo veza isiñi fela kwavo vakwazwa ku mupato, kono nikwavo ve chilila mihato ye shetu Aburahama. Mi iyi nji ntumeloyava kwina nayo kuwava seni va panga mupato. 13 Kaho kena ivali cho mulao kuti insepiro iva hewa kwa Aburahama niku vana vakwe, iyi nsepiro kuti kavave va yoli ve nkanda. Kono, ivali choku kuluka kwe tumero. 14 Lyahanu haiva avo vawira kumulawo vayoli, itumero ipangitwe mukungulu, mi isepriso chiyavuzwa zaho. 15 Kakuti mulawo uleta vukali, kono aho hasena mulao, kamba kuva ho kusechilira. 16 Cheli ivaka ichi chivapangahali che tumero, iri kuti iwole kuva che chishemo. sina mananikizo, isepriso jovu niti luli ku lusika lonse. Mi ululusika kaluhindilire isiñi vulyo avo vezi mulao, kono vulyo navo vazwa kwi tumero ya Aburahama. Kakuti ji shetu tuvonse, 17 sina haiñoletwi, "Niva kupangi isi we kanda zingi." Aburahama avali kwina havusu bwakwe uzo wava sepe, ili uzo, Ireeza, uha vuhalo kuva fwire niku supa zintu zisakwina kuku va kwateni. 18 Nihakuva vulyo onse masukuluko ahanze, Aburahama chovundume ava

sepe Ireeza kuzo kuvusu. Cwale cheza kuva isi wekanda zingi, chokuya kwecho chiva wambwa, "Ilyo jeteve ishika lyako." 19 Kena avali ku fokola mwitumero. Aburahama avazuvisi kuti muvili wakwe iyemwine kena uvali kuwola kuva ni mwana (kakuti chavali we zirimo zo mwanda zava hali). Hape avazumini kuti ivumo lya Saara kena livali kuwola kuhinda mwana. 20 Kono chevaka lye sepiso ze Ireeza, Aburahama kena ava hakanyehi mukusa zumina. Lyahanu, avali kukoziwe mwi tumero ni kuha milumbeko kwe Ireeza. 21 Avali kuzumine luli kuti icho Ireeza cha va sepisi, naye ava woli kwizuzirkiza. 22 Hawkina vulyo ichi nacho chiva valilwa kwali uvu yo lukite. 23 Lyahanu kena ziva ñolerwe chevaka lyazaza wane, izo zivavalirwa kwali. 24 Ivali kuñolelwé vulyo ni kwetu, kwavo vete valilwe, iswe tuzumina mwali uzo yava vusi Jesu Simwine wetu kwavo vafwire. 25 Uzu jiyena avali kuherwe chezivi zetu mi ava vuswa kutu panga vashiyeme.

5 Linu bulyo tutendetwe bashiyeme chetumelo, twina inkozo

ni Ireeza ka mfumwetu Jesu Kreste. 2 Chakwe hape tuwola kuwana itumelo mwe chishemo chituzimene kuchili. Tusanga chesepo yatuha Ireeza mukuya kubusu, isepo yete ni tuli yabele mwi kanya ya Ireeza. 3 Nanta kanjezi bulyo, kono tusanga ni mumasukuluko etu. 4 Twizi kuti masukuluko aleta kulikoza. Kulikoza kuleta kusephala imi kusephala kuleta isepo yaku busu. 5 Iyi isepo kaileti maswabisisa, mukuti ilato lye Ireeza libe tiwa mwi nkulo zetu che Luhoho Lujolola, luba hewa kwitu. 6 Munako hatusana tubena zaho, chenako iswanelia Kreste aba fwile basazuni ze Ireeza. 7 Kokutalusa kuti, kukabo kuti zumwi awole kufwila zumwi muntu yoshiyeme. Njichona ichi, mwendi zumwi mwa sake kufila muntu yoshiyeme. 8 Kono Ireeza a batondezi ilato lyekwe kwetu, mukuti hatubachili batendi chive, Kreste aba tufwili. 9 Kuekeza aho, linu, hahanu kakuli tobajolozwa cha malaha akwe, katuba tupulwiswe chawo kubukali bwe Ireeza. 10 Kakuli heba kuti, atubachili tuzila, tubabozinsani inkulo ni Ireeza chefu lya mwanakwe, kuekeza hezo linu, hatumana kuba babozinsene inkulo, kana katube ba pulwise chebuhalo bwako. 11 Isiñi cho bulyo, kono tusanga hape ni Ireeza cha Simwine wetu Jesu Kreste, chakwe tuba tambuli kubozinsana kwe nkulo. 12 Nihawkina bulyo, chive muchibe njilili muchisi cha mutu yenke, cheyo inzala ifu libenjili che chive. Imi ifu nilya hasana kubantu bonse, mukuti bonse babatendi chive. 13 Kulindilia kutwala haisi mulao, chive chibena muchisi, kono kana kubena kuli zuminina chive kokuti kakwina mulao. 14 Nahakuba bulyo, ifu liba kuyendisa kuzwa kwa Adama kuya kwa Mushe, nanga abo basana baba tendi chive ubu nji Adama chokubula ikute kwakwe,

yabali mutala wozo lyaba kwiza. 15 Kono ni hakuba bulyo, impo yakuhewa bulyo kaikoli ubu kuluta mulao. Mukuti che mwilandu ya yenke bangi baba fwi, nihaklibulyo zingi zibatendwa kechishimo che lreeza imi ni mpo ka chishemo cha muntu umwina, Jesu Kreste, chi njihile bangi. 16 Mukuti impo kaikoli ubu chintu chizwa kuchatendwa muntu watenda chive. Munzila imwi, inkutulo yaku nyanswa ibakezi chebaka lya chive cha muntu umwina. Kono munzila imwi, impo itubahewa bulyo ibezi cha kubonisa buniti mumasule ezie zingi. 17 Mukuti haiba, cha chive cha muntu umwina, ifu liba busi cha muntu umwina, kuekeza aho kana bana bete bawane kwinjihha kuamana ni mpo ya chishemo imi impo yakuluka ibusa cha buhalo bwa umwina, Jesu Kreste. 18 Linuhe, cha chive cha umwina bonse bantu baba atulwa, ni hakuba bulyo cha mutendo wonke wa chishemo uba lite intukuluho yabuhalo bwa bantu bonse. 19 Mukuti chokubula inkutwiso kwa muntu umwina bungi bwabo baba babatendwa batendi bazichive, ni hakuba bulyo che nkutwisiso yamuntu umwina bungi bwabo baba tendwe basheyeme. 20 Kono mulao uba kezi bulyo nawo, mukuti chive pona chi wole kwi njih. Kono henah chive chingi, chishemo chi kanduha ni kuhitiliza. 21 Izi ziba tendahali mukuti, ubu chive hachiba busi mwifu, Nikuba bulyo chishemo pona chiwole kuyendisa cha busakusima mubuhalo bukeza ka Jesu Kreste Simwine wetu. (aiōnios g166)

6 Linu katutende chihi? Kana tuzwile habusu mu chive ili kuti chishemo chitwinjihile? 2 Sanzi kubi bulyo. Iswe tubafwili muchive, chinzi hatusiwola kuhala muchili? 3 Naa kuti katwizi kuti bonse baba kolobezwa mwizina lya Jesu Kreste baba kolobezwa ni mwifu lyakwe? 4 Tuba zikiwa, linu, naye chenkolobezo ye fu. Ichi chibatendahali kebaka lyakuta kuti Kreste aba buki kuba fwile ke kanya ya Tayo, linu naswe tuswanela kuhala buhalo buhya. 5 Mukuti heba chitwakopana naye mukutabelia ifu lyakwe, mutu kakopane hamwina nimwi nzuhu yakwe. 6 Twizi izi, kuti zive zetu zonse ziba kokotelwa naye, kutendela kuti mubili we chive usinyiwe. Izi zibatendahali ili kuti sanzi tusebeliswa Chive. 7 lye yabaifwi natenda zilukite mukukuteka mu chive. 8 Kono haiba tubafwi ni Kreste, tuzumina kuti naswe mutuhale naye hamwina. 9 Twizi kuti Kreste ababuswa kubafwile, imi kasifwile. Ifu kalisibusi mwali. 10 Chobulyo kuamana nifu lyabafwi chalyo muchive, abafwi kamwina kuhindilila. Nihakuba bulyo, buhalo bwahala, uhala cha lreeza. 11 munzila iswana, nanwe mulibike mukufwila muchive, kono muhalile kwa lreeza mwizina lya Jesu Kreste. 12 Chobulyo sanzi mulekeleli chive kubusa mumibili yenu ifwa 13 Sanzi mutambiki zilama

zamibili yenu kuchive, kuti ibe zisebeliso zabana bapanga zisalukite. kono multambike kwa lreeza, sina bafwile ba chibahala hanu. imi mutambike zilama za mibili yenu kwa lreeza aipange zisebeliso zabana bapanga zishiyeme. 14 Sanzi mulekeleli chive kumiyendisa. kakuli kamuchihali cha mulao, kono chimwina mwikonde lye chishemo. 15 Kuti nzi linu? Naa mutupange chive kakuli twina mwikonde lya mulao, imi mwi konde lye chishemo? Keti kube bulyo. 16 Naa mwizi kuti mulibika mwikonde lya muntu kutenda za laela kakuba bulyo musanduka bahikana bakwe, iye imukuteka? Iyo initi kapa mubahikana ba chivi chimitwala kwifu, kapa bahikana bamamela zibatwala kuzishieme. 17 Imi tulitumela kwa lreeza! Chobulyo inwe mubali mubahikana ba chive, imi mubazumini chenkulo zenu zonse nikwichilila kwi ntuto zimubalutwa zimubahewa. 18 Imi muba lukululwa kuchive, imi muba tendwa bahikana batenda zishiyeme. 19 Niwamba chamubili wabantu kebaka lya bufokoli bwa mibili yenu. Chamukwa uwo mubaneli zilama za mibili yenu kuba bahikana kuzintu zisashiyeme nimuzintu zibi, kamukwa uswana, Munele zilama za mibili yenu kuba bahikana batenda zishiyeme kutendela kuti mujolozwe. 20 Chobulyo hamubali mubahikana be chive, mubalukuluhite kumbali yazishiyeme. 21 Cheyo inako, miselo imubawani njeihi kuzintu zimubakutenda zichi zimiswabiswa hanu? Imi mupuzo wezo zintu zonse ifu. 22 Imi mubalukululwa kuchive linu cheli mubahikana ba lreeza, imi chimwina muselo wakujolola. Imi mupuzo buhalo busamani. Imi mupuzo we chive ifu, (aiōnios g166) 23 kono mupuzo wamahala wa lreeza buhalo busamani mwi zina lya Jesu Kreste Simwine wetu. (aiōnios g166)

7 Kapa kawizi, bakwangu (mukuti, nikwete kuwamba kubantu bezi mulao), mukuti mulao njoyendisa muntu inako yose yahala? 2 Mukuti mwanakazi yosesetwe usuminwa chamulao kwamwihyabwe hebanachihala, kono mukwame hafwa, chazwisiwa kumulao wamasenso. 3 Linuhape, cheyoinako mwihyabwe nachihala, heba nakahala ni wungi mukwame, kasupiwe musangu. Kono heba mwihyabwe ufwa, ulukuluhute kumulao, linu kena musangu, heba nakedala ni wungi mukwame. 4 Chobulyo, bakwangu, mubatendwa bafwile kumulao chamubili wa Kiriste. Ichi chitendahala bulyo kuti mubemabantu bonke, linuhe, kozo yababuswa kubafwile, kuti tubike zichelantu za lreeza. 5 Mukuti hatubena munyama, itakazo zechive zibabusuluswa kubamwi bentu chamulao kuleta zichelantu kukati ifu. 6 Konohanu tubalukululwa kumulao. Tubafwi kechina chibatusumine. Ichi china bulyo mukuti tusebeze mubuhya bwaluhuho imi isini mukusupala kweñolo. 7 Katuwambe

nzi linu? Kana mulao uwo wine chive? Kanzi nikubebulyo hape. Nihakubabulyo, ninisana nibezibi chive, heba nikusana kubabi chamulao. Mukuti ninisana nibezibi kuti kulakaza chive hesi mulao hawuwamba, "kanzi ulakazi." 8 Kono chive chiba hindi chibaka mumulao imi libaleti ilato lisali lyeniti kwangu. Mukuti hebakakwina mulao, chive chifwile. 9 Mwinako yimwi nibakuhala ni kusena mulao, kono mulao hawiza, chive chichahala, imi ime chinafwa. 10 Mulao ubakuleta kuhala ubaleti kufwa kwangu. 11 Mukuti chive chibawani chibaka mumulao, imi chibanichengeleli. Kakuya chamulao chibanihayi. 12 Chobulyo mulao ujolwele, ni taelo ijolwele, yinahande ni kushiyama. 13 Kana chilotu chibabi ifu kwangu? Kanzi ni kubi bulyo. Kono chive, chibatondezi bubu mukati kabulotu, kubaleti kufwa kwangu. Ichi chibabi bulyo kuya chamulao, chive chiwola kuba chintu chibi chisawolwi kupimwa. 14 Mukuti twizi kuti mulao luhuho, kono ime ninyama. Nibawuzwa kuti nibeni mutanga wechive. 15 Mukuti chonse chinitenda, kanichizuwisisi. Mukuti chonse chinisaka kutenda, kanichitendi, imi chinitoyete, nichitenda. 16 Kono heba nitenda chinisasaki, ni zuminzana ni mulao kuti mulao mulotu. 17 Kono hanu kaichili ime yozitenda, kono chive chihala mukati kangu. 18 Mukuti nizi kuti china kwangu, njichina munyamayangu, kakuhali chituchilotu. Mukuti itakazo yezilotu yina name, kono kaniwoli kuchitenda. 19 Mukuti zilotu zinisaka kutenda kanizitendi, kono zive zinisasaki kutenda, zinitenda. 20 Linuhanu haba nitenda chinisasaki kutenda, linu kayichili ime yochitenda, kono chive china name. 21 Niwana, linu, mazimo enakwangu akuti nisaka kutenda chilotu, kono chive initia china name. 22 Linu nitabela mulao we lreeza ni muntu wina name. 23 Kono nibona mazimo angi muzilama zenyamayangu. Zilwisana ni mazimo aboko kwangu. Ziletwa kusuminwa kwa mazimo echive ena muzilama zenyamayangu. 24 Nimuntu yasena ituso! Njeni yese anizwise mowu mubili wefu? 25 Kono kulitumela kube kwa lreeza ka Jesu Krisite Simwine wentu! Linuhanu, ime nimwine nisebeleza mulao wa lreeza nengana. Nihakubabulyo, mwinyama nisebeleza mazimo echive.

8 Lyahanu kakwina ku atuliwa kwavo vena mwa Kresite Jesu. 2 Kakuti itayero zo Luhuho lo buhalo mwa Kresite Jesu iba ni sanduli yo lukuluhite ku milao ye chivi ni ifuu. 3 Kwecho mulao kena uva woli kuchipanga che vaka lyokuti kena uva kwina manta che nyama, lreeza avakwina. ava tumini mwanakwe muku saka chivi che nyama kwiza ku munewila kuchivi mi ava atulu chivi mwi nyama. 4 Ava pangizi kuti zitokwahala zo mulao zi wole kwi zuzilikizwa mwetu,

iswe tuyenda isiñi che nyama, kono chokuya cho Luhuho. 5 Avo vahala chokuya che nyama va twaliza muhupulo kuzintu ze nyama, kono avo va hala chokuya ko luhuho va twaliza muhupulo ku zintu zo Luhuho. 6 Kaho muhupulo we nyana ifu, kono muhupulo we Luhuho vuhalo ni nkozo. 7 Iyi nijikuti muhupulo we nyama ilwisa lreeza, kaho kaimwina mumulao wa lreeza, kapa iwoleka kuva. 8 Avo vena mwi nyama kavawoli kutavisa lreeza. 9 Nihakuva bulyo, kamwina mwi nyama kono mu Luhuho, haiva initia kuti Luhuho lwe lreeza luhalo mwenu. Kono haiva zumwi kena Luhuho lwa Kreste, kavalilwa kwali. 10 Haiva Kreste wina mwenu, muvili uwile cho kukuteka chivi, kono Luhuho luhalo cho kukuteka kujolola. 11 Haiva Luhuho lwakwe yava vusi Jesu kuvalu lyi hala mwenu iye yava vusi Kreste kuvalu kamihe vuhalo mane ni mu mivili yenu cha Luhuho lwakwe, ya hala mwenu. 12 Cwalehe, vamukulwangu, tu korota, kono isike kwi nyama kahala chokuya ke nyama. 13 Kaho haiva muhala chokuya che nyama, china hafuhi nikufwa, kono haiva cha Luhuho mwihaya mitendo yo mivili yenu, kamuhale. 14 Kaho vangi va yendiswa Luho lwa lreeza, ava vaana va lreeza. 15 Kaho kena muva tambili Luho lo kusuminwa hape kuti mu tiije. Kono, muva tambili Luho lo kuañulwa, kowo utu lira, "Abba, Father!" 16 Luho ulo lyine luhindite vupaki ni luho lwetu kuti tuvana ve lreeza. 17 Haiva tu vana, cwale tuvajovoli, va jovoli ve lreeza. mi tuva jovoli hamwina ni Jesu, haiva luli tu nyanda naye njokuti tuka nyemunwe naswe naye. 18 Kaho ihinda kuti manyando eyinu inako ka swaneli ku vambañwa ni nkaya yete vonahazwe kwetu. 19 Kokusaka luli zintu zi livelelwé zo kuvumbazilindile kuvonehala kwa vana va lreeza. 20 Kaho kuvumbwa kuva kuketetwe, isike cho kusaka kwateni, kono kwali yava chiketi. Ina mukukola luli 21 kuti kuvumbwa uko kwine kakuhewe kuzwa ku vukova ku vola, mi kailetwe mwi ntukulaho ye nkanya ya vaana ve lreeza. 22 Kaho twizi kuti kuvumbwa konse kwina mukulira ni misevezi ichisa hamwina nanga hanu. 23 Isike fela izo, kono nanga iswe tuvene, vena miselo ye ntanzi yo Luhnanga iswe tuvene tulivuza kukati ketu, kulindiza kuañulwa kwetu, kuwlula kwe mivili yetu. 24 Kaho cho vundume vakwe tuva hazwa. Kono icho chituba ni vundume kuchili ka chipangahale ni chiseni kuvoneka, kaho kozo ulindiza kwecho cha vona kale? 25 kono haiva tuva ni vundume kwecho chitusa voni, cwale tulindza ni nkulo inde kuchili. 26 Mwinzila iswana, Luho lutusa hape mutushekessa. Kaho ka twizi mutu swanela ku lapelera, kono Luho ulo lwine lyitu lapelera. 27 lye yo saka wizi mihipulo ye Luhuho, kakuti utu lapelera muchivaka cha valumeli chokuya chentanto ye lreeza. 28 Twizi kuti kwavo va saka lreeza, useveza zintu

zonse hamwina kuva vulotu, kwavo vava sumpwa chokuya kwali. 29 Kakuti kwavo va vezivi kale, avava hupuleli kale kuva chiswaniso cha mwanakwe, kuti avo we ntanzi mukati ka mizwale vakwe. 30 Avo vava hupuleli kale, avava sumpi hape. Avo vava sumpi, ava avava pang'i ku jolola. Avo vava jolozi, avo hape avava nyemuni. 31 Chinzi hape chese tu wambe kuamana izi zintu? Haifa Ireeza nji wetu, njeni yo wola ku tilwisa? 32 iye yasena va katwi mwanakwe kono ava muhi muchisa chetu, keta wole vule hape naye kutuha zintu zonse? 33 Yate lete kuhambiliza kwavo va keta Ireeza? Ireeza njiyena ya joloza. 34 njeni yata watule? Kreste njiyena yava tufwili, mi niku hita izo, ava vuswa hape. Niyendisa ni Ireeza mu chivaka china ikute, mi njiyena yo tulapelera. 35 Njeni yasa tuzwise kwi rato lya Kreste? manyando, kapa inzala, kapa kusa zwata, kapa inkozi, kapa kasho? 36 Sina mwinoñolewe, "chokukoma kwako twihaiwa izuva ni zuva. tuva kuhindwa sina ingu iya kukwhihiwa." 37 Mwezi zonse zintu tuvakomi mwali utusaka. 38 kaho niva zumini kuti kapa ifu, kapa vuhalo, kapa ma ñiloyi, kapa mivuso, kapa zintu zina koo, kapa zintu zete zize, kapa manta, kapa vule, kapa vutungi, 39 kapa chintu chimwi cha vumbwa, chete chi wole kuni zwisa kwi rato lya Ireeza, lyina mwa Kreste Jesu Simwine wetu.

9 Ni wamba vuniti mwa Kreste, kani chengi, mi muhupulo wangu uhindite yupaki name muloho lu Jolola, 2 kuti kwangu kwina kulira kukando niku chiswa ku nkulo kusa mani. 3 Kaho ni sepa kuti ime ni mwine ni kutiwe nikuvikwa ku mbali kuzwa kwa kreste che vaka lya vamukulwangu, avo va mushovo wangu chokuya ke nyana. 4 Ma isilaele. vena ku añulwa, inkanya, chilikani, impo zo mulao, kulumbeka kwe Ireeza, ni nsepiso. 5 Va sukukulu vava sukulu kwava kazwi Kreste wa keza ni kute kwi nyama- lye yali Ireeza konse. Alumbekwe kuya kwile. Amen. (aiõn g165) 6 Kono kena kuti insepizo za Ireeza za kanga. Kaho kena vonse vena mwa Isilaele vazwa mwa Isilaele. 7 mane ni vaana va Abrahama vaana vakwe ve niti. Kono, "nji ka Isaac kuti vaana venu kava sumpwe." 8 Ichø njikuti, vaana ve nyama kena vaana ve Ireeza. Kono vaana ve nsepiso va vikitwe nji vaana. 9 Kaho ilyi nji linzwi lye nsepiso: "keyi nako munize, mi mwana kahewe kwa Sarah." 10 Isiñi fela ichi, kono haisi Rebecca naye ava zalwa cha mukwame yenke, Ishetu Isaac- 11 kaho vaana kena vavalí kuzalitwe mi kena vava pang'i chintu chilotu kapa chimbi, njokuti intokwahalo za Ireeza chokuya chokuli ketela chiwole kuzimana, isiñi cha mitendo, koho chevaka lyakwe yo sumpa- 12 iva wambwa kwali, "mukulwana ka seveleze muhwile." 13 iswana sina muiva ñolelwa: "Jacovo niva kumusaka, kono Esau niva

kumutoyete." 14 Cwale he katu wambe nzi? kwina kusa jolola ni Ireeza? kanji ipangahali. 15 Kaho uwamba kwa Mushe, "kanive ni chishemo kozo yete ninive ni chishemo, mi kanive ni nkumbo kwali yete ninive ni kumbo." 16 Cwalehe, kena kuti nji kwakwe we ntato, kapa iye yo mata, kono ivaka lya Ireeza, yo vonisa chishemo. 17 Kaho iñolo lysi wamba kwa Pharoah, "kelyi vaka niva kunyemuni, njokuti ni sondeze manta angu kwako, mi hape kuti izina lyangu lyive kuwambwa mwifasi lyonse." 18 Cwalehe, Ireeza wina chishemo kwavo va saka, mi avo va saka, uvapanga kusa zuwa. 19 Kamuwambe cwalehe kwangu, "chinzi hasi wana zifoso? kaho yense ya vazimani he ntato yakwe?" 20 kwimbali imwi, mukwame, njeweni witava havusu vwe Ireeza? kana china chiva vumbwa kachiwole kuwamba kozo yava chivumbi, "Chinzi hova ni pang'i mwinzila umu?" 21 muvumbi kena mulao hewulu lye tope kupanga kwi lambi iswana ni chivikilo cho musevezi wo vutokwa, mi ni chimwi chivikilo chokusevelisa izuva ni zuva? 22 Cwale haiva Ireeza, ya saka ku vonisa vukali niku panga manta akwe aziveke, ava lindizi ninkulo inde yo kuvika vukali vwakwe che nchanganiso? 23 Cwale kape ava pang'i izi njokuti ezivahaze chifumu che nkanya yakwe mukati kezi vukilo ze chishemo, yava vikili kumasule inkanya? 24 Cwale kape ava chitupangili naswe, avo vava sumpi hape, isiñi fela mukati ka Majuda, kono hape niku ma Genitives? 25 Sina ha wamba hape mwa Hosea: "kani sumpe vantu vangu vasena vavalí vantu vangu, ni musakiwa wakwe yasena va kusakwa. 26 mi kaive kuti kuiva ka wambwa kuvali iva wambwa kuvali, 'kena muvantu vangu; aho kavasumpwe' vaana ve Ireeza yo hala.'" 27 Isaya ulila Isilaele, "haiva i nombolo ya vaana va Isilaele iswana sina ivu lye wate, kaive za shala kwezo ziva hazwa. 28 Kaho Simwine mwahinde linzwi lyakwe he fasi, yahanu niku mana. 29 Mi iswana sina Isaya hava wambi, "haiva Simwine kena va siyi vaana. 30 Katu wambenzi cwale? kuti ma Genitives, kena vave chilili kuchena, kuchena kwe nturnero. 31 Kono Isilaele, vave chilili kuchena ko mulao, kena vava siki koo. 32 Ivaka ncinzí? kakuti kena vava ichilili che tumero, kono che misevezi. Vava nkumi hechwe lyokukuma, 33 sina muivañolelwe, "Iole, ni lele mwa Zion ichwe lyokukuma ni hechwe lya mafosisa. iye ya zuminia muchili kete aswaviswe."

10 Bamwangu, intakazo ye inkulo yangu ni inkupo yangu kwa Ireeza, kuhazwa kwabo. 2 Sina haninha bupaki kuamana nabo kuti bena inchiseho kwa Ireeza, kono isiñi chokuya che inzibo. 3 Kakuti kabezi kuluka kwa Ireeza, imi basaka kuzaka kuluka kwabo bene. Kena babali tuli kundi yo kuluka kwa Ireeza. 4 Kakuti Kirisite nji mwi zuzilikizi

wo mulao cho kuluka kwa zumwi ni zumwi yo zumina. 5 Kakuti Mushe uñola kuamana ni kuluka kuzwa ku mulao: "Muntu yo panga kuluka kwa mulao kahale cho ku kuluka." 6 Kono kuluka kuzwa kwi intumelo kuwamba ichi, "Kanji u wambi mwi inkulo yako, 'Njeni yese akambame mwi wulu?' (cho kuti, kuleta Kirisite hansi); 7 imi kanji uti, 'Njeni yesa shetumukile mwilindi lisena ma maniman?' (cho kuti, ku zikula Kirisite kuba fwile). (Abyssos g12) 8 Kono iwamba nzi? "Linzw i lina he mbali nawe, mukaholo kako imi ni mwi inkulo yako." Ilyo nji linzwi lye intumelo, li tuwamba. 9 Mukuti haiba cha kaholo kako uwamba kuti Jesu nji Simwine, imi ni kuzumina mwi inkulo yako kuti Ireeza aba mubusi kuba fwile, kohazwe. 10 Kakuti che inkulo muntu uzumina cho kuluka, imi cha kaholo u lemuha cha kuhazwa. 11 Kakuti iñolo liwamba, "Yense yo zumina kwali kese na swabiswe." 12 Kakuti kakwina inshutano mukati ka Mujunda ni Mugerike. Kakuti Simwine uswana nji Simwine wa bonse, imi ufumite kubonse basumpa kwali. 13 Kakuti yense yo sumpa he zina lya Simwine ka hazwe. 14 Cwale linu kaba sumpe bule kwali ubasena ba bazumini? Mu ba zumine bule mwali ibasena ba bazuwi? Mu ba zuwe bule nikusena mukutazi? 15 Cwale kaba kutaze bule, kwanda haba tumwa? Sina mukuñolelwé, "Malotu bule mantende abo bawamba makande a zintu zi lotu!" 16 Kono bonse kena ba tekelezi kwi ivangeli. Mukuti Isaya uwamba, "Simwine, njeni ya ba zumini iñusa lyetu? 17 Linu intumelo izi cha kuzuwa, imi ni kuzuwa cha linzwi lya Kirisite. 18 Kono ni wamba, "Kana baba zuwi?" Eee, cho buniti. "Mulumo wabo ubayendi mwi inkanda zonse, imi manzwi abo ku mamani mani e inkanda." 19 Nihakubabulyo, ni wamba, "Kana Isiraele kana abezi?" Intanzi Mushe uti, "Kani mitangole cha muna kecho chisali che inkanda. Cha mukwa we inkanda ni kusena kuzuvisisa, kani mi tangole mane mubenge." 20 Linu Isaya abena bundume ha wamba, "Niba wanwa kwabo basana babali kunigana. Niba libonahazi kwabo basana babani kumbili." 21 Kono kwa Isiraele uwamba, "Musihali onse ni ba wololi mayanza angu kubasa kuteki ni bantu bamahañi."

11 Ni wamba linu, kana Ireeza aba kani bantu bakwe?

Kanji ibi bulyo. Kakuti name bulyo ni mu Isilaele, ni mwihwa wa Abrahama, wo kulusika lwa Benjamini. 2 Ireeza kena aba kani bantu bankwe, abo baba kwizi. Kamwinzi icho mañolo achi wamba kuyamana ni Eliya, umo mwaba kumbilili ni Ireeza kuamana ni Isilaele? 3 "Simwine, babehayi batanikizi bako, baba chololi tutala twako. Njime nenke yo shele, mi bakwete kugana buhalo bwangu." 4 Kono ikalabo ya Ireeza iba wambanzi kwali? "Ni libikile 7000 bakwame baseni kufukamina Baale." 5 Nihakwina bulyo cwale, heyinu

i nako nayo kusina bamwi bashele che baka lyo buketelo bwa chishemo. 6 Kono haiba kuti che chishemo, kaisili ke mitendo. Kusi bulyo chishemo ni chi sena chibabi chishemo. 7 Chinzi linu? Chintu chi baba kugana ma Isilaele, kahena baba chiwani, kono baketetwe baba chiwani, mi bungi buba zuminizi inkulo: 8 Kwina bobulyo sina mukuñolelwé: "Ireeza ababahi lihuho lwa kubula inzimbo, menso ili kuti kanji baboni, ni matwi ili kuti kanji bazuwi, kuleta linu izuba." 9 Linu Dafita ucho, "Musiyi itafule yabo isanduke ka nyandi ni kaswa, chisitataliso ni bubengiso kuba lwisa. 10 Musiyi menso abo a sihiswe ili kuti kanji ba boni. mi ba ongomane misana inako yonse." 11 Ni wamba cwale, "Kana baba chunchuli kuti mane bawe?" Kanji kubi bulyo. Nihakuba bulyo, cha kukangwa kwabo bene, kuhazwa ku bezi kube chisi, ili kuti ba bengiswe cha muuna. 12 Linu haiba kuti kukangwa kwabo njo bufumu bwe yinu inkanda, mi haiba kuti kusinyehelwa kwabo njo bufumu bu ba Chisi, kumana kwabo muku kanduhe bule? 13 Kono hanu ni wamba kwenu be Chisi. Kubona fela kuti ni muapostola kube Chinsi, Ni hinda buikumuso mumutendendo wangu. 14 Mwendi muni minyenze cho muna abo bakwangu che nyama. Mwendi mane mutu haze bamwi kubali. 15 Kakuti haiba kukaniwa kwabo joku bozekeza inkanda, ikamuhelo yabo kaibe bule kono buhalo kuzwa kwa bana fwile? 16 Haiba zilyatu ze intanzi zibikitwe, kwina bulyo ni kubusu bwa chinkwa, Haiba mihi si i babalelwé, mukube bulyo niku mitai. 17 Kono haiba kuti imwi mitai iba choki kwateni, haiba inwe, mutai we samu lye Olive lya muzuka, uba nungwa mwenu, mi haiba muba liyabilo nabo mubufumu bwa mihi si ye chikuni che olivi, 18 Kanji muli tundumuni hewulu ye mitai. Kono haiba nimuli tundumuna, kanjenwe mutusa mihi si, kono mihi si itusa inwe. 19 Kamuwambe linu, "Mitai iba konsolwa ili kuti ni nungwe kwateni." 20 Iyo nje niti. Chebaka lyo kusa zumina kwabo baba cholwa kwateni, kono inwe muzimene cho kukola chebaka lye tumelo yenu. Kanji muli hupuli cho kuli hanzika, kono cho kutiya. 21 Kakuti haiba Ireeza kena aba bukelezi mitai inswanelo, nangati inwe kakwina mwasa bukeleze. 22 Mulole hateni, linu, mihiato ya chishemo ni bukando bwa Ireeza. Kulimwi iyanza, bukando bubezi ha Manjunda ba bawi. Kono kulimwi inyanza, chishemo cha Ireeza chiza henu, haiba ni muzwila habusu ni mukuluka kwakwe. Kusi bulyo nanwe kamu kosolwe kwateni. 23 Mi mane nabo, haiba kuti nibasa zwili habusu ni kusa zumina kwabo, kaba nungwe mwateni. 24 Kakuti Ireeza usi wola kuba nunga mwateni hape. Mukuti haiba muba kosolwa bulyo kwi samu lye olive lya muzuka, mi cha kusaba ni ka mukulukelwa bulyo baba nungwa kwi samu ilotu lye olive, muchi samu chilotu

che olive, kakube bule kwa ba Majunda ili abo mitai tato, mwete ba nungwe hape mwi simu lyabo lye olive? 25 Mukuti kanisaki kuti mwi kale ni musezi, bamwangu, kweyi inkunutu, ili kuti kanji mubi batalifite mukuzeza yenu. lye inkunutu yakuti imbalu imwi yaku kuku tuhalisa iba tendahali mwa Isilaele, kusikila kwizuzilizwa ku be Chisi chikweza mukati. 26 Kobulyo Isilaele yonse mui i hazwe, sina mukuñolelwé: "Kuzwilila mwa Zioni kakube ni Mulukululi. Mwa zwise kusaba ni bumulimu kwa Jakobo. 27 Mi ichi kachibe chilikan chanu na bo, china zwisa zibi zabo." 28 Kulimwi iyanza kuamana ni evangeli, abo zila kwi neku lyenu. Kulimwi inyanza chokuya cho buketelo bwe Ireeza, basakiwa chebaka lya ba zimu babo. 29 Kakuti impo ni kusupiwa kwa Ireeza kaku chichiwa. 30 Sina kumatangilo hamusana muba kuku teka Ireeza, kono hanu chimuba tambuli chishemo chebaka lyo kusazuwa kwabo. 31 Mwi nzila iswana, hanu aba Majunda kana babali kusi zuwa. Mupuzo wakuti kacheshemo chitondezi kwenu nabo hanu kuti niba tambula chishemo. 32 Kakuti Ireeza abe yalili bonse che baka lya kuse chilila, njikuti naba bonise chishemo kubose. (eleesé g1653) 33 Oho, butungi bwe chifumu bonse bwa butali ni bwa maano e Ireeza! Kuwoleka bule kusanganiwa kwe nkatulo zakwe, mi inzila zakwe zina kule ni kwi zabahala! 34 "Kakuti njeni yabezibi muhupulo wa Simwine? Kamba njeni yaba bi myezezi wakwe? 35 Kamba njeni chetanzi yabahi chintu kwa Ireeza, ili kuti Ireeza amulihe?" 36 Kono kuzwa kwali, ni chakwe, ni kwali, kwina zintu zonse. Kwali kube inkanya kuya kusa mani. Amen. (aiōn g165)

12 Ni misusuweza cwale, bakwetu, ke chishemo cha Ireeza, kuti mulete mibili yenu ubu chitabelo chi hala, chi jolola, chi tambulwa kwa Ireeza. Uwu njo mutendo wenu usakahala. 2 Kanji tuyendeleli ne inu inkanda, kono mube ba chinchitwe chobuhya bwa mano enu. Mutende ichi kuti mwi zibe zilotu, zitambuleha, ni kusaka kushiyeme kwe Ireeza. (aiōn g165) 3 Kakuti ni wamba, chebaka lye chishemo icho chiba kuhewa kwangu, kuti yense wina mukati kenu kanji bazezi kuti ba bobutokwa ahulu kuhita mubaswanelu kuhupulela. Kusibulyo, baswanelu kuhupula che nzila yo butali, ubu sina Ireeza habahi kuzumwi ni zumwi itikanyo ye tumelo. 4 Sina hatwina zilama zingi mu mubili wonke, kono kahena kuti zilama zonse zina musebezi uswana. 5 Mwi nzila iswana, inswe tubangi tumubili umwina mwa Kresite, mi tuchilama chimwina kuzumwi ni zumwi. 6 Twina impo zi chinchana cho kuya ke chishemo chi tu bahewa. Haiba impo yo zumwi yo butanikizi, kutendahale bulyo kuya nche ntikanyezo ye ntumelo yakwe. 7 Haiba impo yonzumwi ku sebeza, mumu siye a sebeze. Haiba zumwi

wina impo yo kuluta, mumusiye a lute. 8 Haiba zumwi impo yakwe kususuweza, mumusiye a susuweze. Haiba zumwi impo yakwe kuha, mumusiye atende bulyo chekulo yonke. Haiba zumwi impo yakwe ku yendisa, musiye ayendise che ntokomelo. Haiba zumwi impo yakwe kutondeza chishemo, musiye achite cho kusanga. 9 Musiye ilato libe nikusena kuliha. Mukane cheli chibi; mukwatalile icho chilotu. 10 Kuamana nilato lya bamwetu, mube nilato ku zumwi ni zumwi. Kuamana ni kute, mukute zumwi ku zumwi. 11 Kuamana ni ntundamo hande, kanji muhakanyehi. Kuamana ni luhuho, mu nyolelwé. Kuamana ni Simwe, mumu tendele. 12 Musange mwi nsepo imwina nayo kuamana ni zisikezite. Mulisante muma sikuluko enu. Muzwile habusu ku lapela. 13 Mulyabile mu zisakahala kuba zumine. Musake inzila zingi zo kutondeza ikamuhelo. 14 Mufuyaule abo bami nyandisa; mufuyaule mi kanji mukuti. 15 Musange nabo basangite; mulile nabo balila. 16 Mube bo muhupulo uswana ku zumwi ni zumwi. Kanji muhupuli mwi nzila zo kulikumusa, kono mutambule bantu basali wanini. Kanji mutualifi mumi hupulo yenu mubene. 17 Kanji mubozekesi zumwi bubi cho bubi. Mutende bulotu habusu bwabantu bonse. 18 Haiba kuoleka, sina ha kulitingite henu, muhale mwi nkozo ni bantu bonse. 19 Kanji muli lwisi mubene, basakwa, kono muhe inzila kubu kali bwa Ireeza. Sina hakuñoletwé, "Kubozekeza nji kwangu; kani lihise; kuwamba Simwine." 20 "Kono haiba chila chenu chifwile inzala, mu mulisiike. Haiba uwfile inyota, mumuhe cho kunwa. haiba ni mutenda inchi, kamu kunganye makala o mulilo hamuntwi wakwe." 21 Kanji mukomiwa ku bubi, kono mukome bubi cho bulotu.

13 Musiye zumwi ni zumwi akuteke ba yendisi bamazimo makando, kakuti kakkina buyendisi kwanda ha buzwa kwa Ireeza. Imi buyendisi bwina kwateni buba ketiwa kwa Ireeza. 2 Kuzwaho iye yokana ubo bunyendisi u lwasanisa intaelo ya Ireeza; imi abo babulwisa kaba wane inkatulo he wulu lyabo bene. 3 Kakuti bayendisi kaba balwisi batenda zishieme, kono kuzitendantu zibi. Kana mulakaza kusatiya iye yo wina ha buyendisi? Pange chi shieme, imi kotambule ku zumininwa kwali. 4 Kakuti iye muhikana wa Ireeza kwako cha kushiama. Kono haiba upanga zibilala, utiye; kakuti iye kahindi mukwale nikusena ibaka. Kakuti iye muhikana wa Ireeza, mubozekesi wo bukali kozo yo panga bubi. 5 Kuzwaho uswanelu ku kuteka, isiriñi bulyo che ibaka lya bukali, kono hape che ibaka lye zwalo. 6 Ibaka lye chi muliha mutelo nao. Bayendisi ba hikana ba Ireeza, yo tekeleza kwezi zintu cho ku wondelela. 7 Mulife ku zumwi ni zumwi chi kolotwa kubali: mutelo kozo mutelo ku uswanelu; chikoloti

koto kuchi kolotwa; kutiya koto yo tiza; itompo koto u swanela itompo. 8 Kanji mukoloti zumwi chimwi, kwanda o kusaka zumwi ni zumwi. Kakuti uzo yo saka mwakwe naye wizuziliza intaelo. 9 Milao: "Kanji u pang'i busangu, kanji wi hayi, kanji wibi, kanji ulakazi," imi haiba kwina imwi intaelo nayo, ukungenye mowu mubamba: "Sake mwako sina molisakila." 10 Ilatu kali holofazi mwako; kuzwaho, ilato li zuziliza mulawo. 11 Chebaka lyezi, mwizi inako, kakuti cheli inako yenu kuti mubuke kuzwa kuku lala. Lyahanu kuhazwa kwetu chikwina hafuhi kuhita hatutanga kuzumina. 12 Masiku chi azwila habusu, imi izuba chilya chuta hafui. Twende linu tubike hembali mitendo ye fifi, imi twende tuzwate zizwato ze seli. 13 Twende tuyende cha kuboneka, sina musihali, isiñi cha kusanga kweinu inkanda kamba kukolwa ahulu; imi kanji tuyendi mu mitendo ya busangu kamba mwi intakazo zisawoleki kusiwa, imi isiñi mwi inkani kamba cho muna. 14 Kono muzwate Simwine Jesu Kirisite, imi kanji muhi chibaka kwi nyama, kwi zuzilikiza intakazo yayo.

14 Mutambule yense yo fokola mwi intumelo, nikusena

kuha inkatulo che inkani. 2 Umwina muntu wina intumelo yo kulya chimwi ni chimwi, zumwi yo fokola ulya vulyo zisihi. 3 Imi uzo yolya zonse kanji a nyansilizi uzo yasalyi; imi uzo yasalyi zonse kanji a atuli uzo yolya zonse. Kakuti Ireeza aba mutambuli. 4 Njewe ni, iwe yo atula muhikana yowila kuzumwi? Njikwali habusu bwa moyendisi wakwe kuti uzimana kamba uwa. Kono ka pangiwé kuti a zime, kakuti Simwine u wola kumu tenda kuti a zime. 5 Umwina muntu ukuteka i zuba limwina hewulu lya limwi. Zumwi ukuteka mazuba onse kulikanyeze. Musiye muntu yense azuwisise mumuhupulo wakwe. 6 lye yo kuteka izuba, ulikutekela Simwine. Imi iye yolya, ulyila Simwine, kakuti iye uha buitumelo kwa Ireeza. lye yasalyi, usiya kulyila Simwine, naye bulyo uha buitumelo kwa Ireeza. 7 Kakuti kakwina kwetu yo lihalila iye mwine, imi kakwina yo lifwila iye mwine. 8 Mukuti haiba tuhala, tuhalila Simwine, imi haiba tufwa, tufwila Simwine. Linu haiba tuhala kapa tufwa, tuba Simwine. 9 Kacheli ibaka Kiresite abafwi ni kuhalala hape, ili kuti abe Simwine wa bonse bafwile ni bahala. 10 Kono iwe, chinzi hau atula mwako? Linu iwe, chinzi hau nyansiliza mwako? Kakuti iswe twense katu kazime habusu bwe chipula che inkatulo cha Ireeza. 11 Kakuti kuñoletwe, "Kubona nihala," kuwamba Simwine, "kwangu lyonse izwi ni izwi ka lisungame, imi indimi ni indimi kaihe intumbo kwa Ireeza." 12 Chobulyo linu, zumwi ni zumwi kwetu mwahe buikalabelo bwakwe kwa Ireeza. 13 Kuzwaho, sanzi tuboleli kuatula zumwi ni zumwi, kono chebaka lyobulyo tuzeze izi, kuti kakwina zumwi yeta

bike chisitaliso kapa kuteela mwako. 14 Nizi imi nina muchilikanu ni Simwine Jesu, kuti kakwina chilijoloza icho chine. Kwanda yakwe njowola kuchihinda kuti kachijolwele, kwali kachijolwele. 15 Haiba ibaka lya zilyo mukwako uzuwa kuchisa, aho kosiyendi mwi ilato. Sanzi usinyi cha zilyo zako uzo Kiresite yaba fwili. 16 Chobulyo sanzi uzuminini zohupula kuba zishiyeme kuti ziwambiwe ubu zibi. 17 Kakuti mubuso wa Ireeza kawuami zilyo ni kunywa, kono kuama kushiyama, inkozo, imi ni kusanga Muluhuho Lujolola. 18 Kwali iye yotendela Kirisite cheyi inzila utambulwa kwa Ireeza imi uzuminwa ni bantu. 19 Chobulyo linu, twende tu tundamene zintu ze inkozo ne zina zi tuzaka. 20 Sanzi usinyi mutendo wa Ireeza kebaka lya zilyo. Zintu zonse luli zisolola, kono chibi kozuna muntu yolya imi chimuletela kuwa. 21 Kushiyeme kusalya inyama, kapa kunywa i waine, kapa icho chabona mwako kuti chi fosaheli. 22 Intumelo yo kwete, ibike mukati kako ni Ireeza, yo fuyoletwe njozo yasa linyansi iye mwine kucha zuminina. 23 lye yo akanyeha unyanswa ha lya, kakuli kachi zwi mwi intumelo. Imi zonse zisa zwi mwi intumelo chibi.

15 Linu kwetu tukolete tu swanela ku kutusa bufokoli bu

ba fokola, imi ni kusa litabisa tubene. 2 Tusie zumwi ni zumwi kwetu atabise ya bambene naye kwezina zi lotu, ili kuti a zakwe naye. 3 Mi ni heiba Kirisite kena abali tabisi mwine. Nihakubulyo, ibena bo bulyo sina mukunoolelwé, "Matapa abo ba bamituki aba wili hangu." 4 Kakuti zonse zi bañoletwe ku masule ziba ñiolwa che intaelo zetu, ili kuti che inkulonde ni che insusuwezo ya mañolo tube ni insepo. 5 Linu Ireeza we inkulonde ni insusuwezo a mihe mizezo iswana kuzwilila kwa Jesu Kirisite. 6 A pange bulyo ili kuti cha muzezo umwina ni mulomo umwina mutembe Ireeza ni Isi wa Simwine wetu Jesu Kirisite. 7 Kuzwaho mutambule zumwi ni zumwi sina Kirisite mwa ba mitambwili, chentumbo ya Ireeza. 8 Chingi ni wamba bulyo Kirisite abapangwa buhikana bwa mupato kwi neku lyo buniti bwa Ireeza, cha kwi zuzikiza insepi zo bahewa ku bazazi, 9 mi ku Basikunze ni kuha ikanya kwa Ireeza cha chishemo chakwe. Kwina bulyo sina mu kuñoolelwé, "Kuzwaho kanihe ikanya mukati ka Basikunze ni kuzimba intumbo che zina lyako." 10 Hape iti, "Musange, inwe mu Basikunze, ni bantu bakwe." 11 Mi hape, "Mutembe Simwine, mubose Basikunze; musiye bantu bonse ba mutembe." 12 Hape, Isaya uti, "Kakube ni muhisi wa Jese, mi iye yesa buke ku yendisa hewulu li Basikunze. Basikunze ka babe ni insepo mwali." 13 Linu Ireeza we insepo amizuze kusanga ni inkozo yonse cha ku zumina, ili kuti mube ni ku kwatinsana munsepo, cha zoho zo Luhuho Lujolola. 14

Name ni mwine ni zuwisia chenu, ba mwangu. Ni zuwisia kuti nanwe bulyo mwi zwile bulotu, kwizula inzibo yonse. Ni zuwisia kuti nanwe bulyo muwola kuli nyemuna zumwi ni zumwi. **15** Kono ni miñolela cha bundume bungi kwenu cha zintu zimwi ili ku mihipulisa hape, chebaka lye mpo ibahewa ime cha Ireeza. **16** lyi mpo ibali kuti ni swanelu ku ba ni muhikana wa Jesu Kirisite yo tumitwe ku Basikunze, kuha sina mupurisita ivangeli ya Ireeza. Ni swanelu kutenda bulyo ili kuti inubu i Basikunze pona chi itambulwa, ku jolozwa cha Luhuho Lujolola. **17** Imi kusanga kwangu kwina mwa Jesu Kirisite ni muzintu za Ireeza. **18** Njikuti kese ni wambe chimwi kwande yecho Kirisite cha ba maniselezi kuzwa kwangu cha ku kuteka ku Basikunze. Izi zintu zitendwa cha linzwi ni mutendo, **19** cha ziho za zisupo ni zikomokisa, ni cha ziho za Luhuho Lujolola. Ichi chi bapangahali bulyo kuti kuzwa mwa Jerusalema, mi ni kuzimbuluka umo mane ku kasika kwa Iliriko, ili kuti niwole kutwala linzwi lya Kirisite cho kwizula. **20** Che iyi nzila, intakazo yangu ibali ya kuwamba ivangeli, kono isiñi kwe zibitwe Kirisite chezina, ili kuti kanzi ni zaki hewulu lya mutomo wa zumwi muntu. **21** Mukwikalile sina mu kuñolwe: "Abo kubali basena ba ba wambilwe zakwe mwize mu mubone, mi nabo basena ba bazuwi kaba zuwe." **22** Kuzwaho ni ba kaniswa tungi kukwiza kwenu. **23** Kono hanu, ka nisina chibaka mwezi zikiliti, mi ni ba lyolelwé cha zillimo zingi kwiza kwenu. **24** Monse muniyendela kwa Sipeini, ni sepa ku mibona ha nihita, mi ni ku nisindikizwa munzila chenu, hani mana ku likola kuli kopanya nanwe che nako zana. **25** Kono hanu ni kaya kwa Jerusalema kuka tendela ba zumine. **26** Sina hakubali kulotu ku tabisa kwa Masedonia ni Akaya kuha chimwi ku basena mukati ka bazumine mwa Jerusalema. **27** Eee, ku bali kutabiswa kwabo, imi, luli, cho kuti ba bali ku bakolota. Mi heiba Basikunze ba bali abeli muzintu zabo za luhuho, ba bakolota nabo cha ku batenda muzintu zi boneka. **28** Kuzwaho, ha ni mana uwu mutendo ni ku bona kuti batambula zonse zi baletwa, ka ni yende kwa Sipeini ni ku mipotela hani hita. **29** Nizi kuti ha nikeza kwenu kani ni ze mu kwizula che mbuyoti ya Kirisite **30** Hanu ni mi susuweza, ba mwangu, cha Simwine wetu Jesu Kirisite, imi ni chelato lya Luhuho, kuti mulike hahulu mubonse name mwi intampelo kwa Ireeza changu. **31** Mulapele kuti ni bukelezwe kwa bana basa kuteki mwa Judea, ili kuti kutenda kwangu mwa Jerusalema ku tambulwe ku bazumine. **32** Mulapele kuti ni ze kwenu che intabo che intato ya Ireeza, ili kuti Ime, hamwina nanwe, ni wane impumulo. **33** Mi Ireeza we inkozo abe nanwe mubonse. Amen.

16 Nimiha bupaki ka nchizyetu Febe, muhikana we nkeleke ina mwa Senkreya, 2 kutendela kuti mumu tambule che zina lya Simwine. Muchite bulyo sina mubatendela ba zumine, imi mumuzime hembali mumutuse muzintu zonse mwasaka intuso yenu. Kakuti iye mwine kasibili abatusi bantu bangi, mane name bulyo. **3** Mu lumelise Prisila ni Akila niba hikana bangu mumitendo ya Kirisite Jesu, **4** abo chabuhalo bwangu babali tombweli buhalo bwabo chebaka lyangu. Nilitumela kubali, isiñi ime nenke, kono ni benkele zaba Sikunze bonse. **5** Mu lumelise inkeleke ina munzubo yabo. Mu lumelise musakiwa wangu Epaeneto, iye chichelantu chentanzi kuzumina kwa Kirisite mwinkanda ya Asia. **6** Mu lumelise Maria, yaba misebelezi ahulu. **7** Mu lumelise Androniko ni Juniasi, nchizyangu niba nibena nabo mwintolongo. Bezibahele ahulu mukati ka baapositola, abo babena mwa Kirisite ime niniseni. **8** Mu lumelise Amplias, musakiwa wangu mwa Simwine. **9** Mu lumelise Urbano, mutendi wetu mwa Kirisite, ni Stakisi ini suna. **10** Mu lumelise Apelles, yozuminwa mwa Kirisite. Mu lumelise bena munzubo ya Aristobulusi. **11** Mu lumelise Herodioni nchinzyangu, mu lumelise abo benzubo ya Narsiso bena mwa Simwine. **12** Mu lumelise Trifena ni Trifosa, basebeza ahulu mwa Simwine, Mu lumelise ni Persida ini suna, yaba sebezi ahulu mwa Simwine. **13** Mu lumelise Rufus, yoketetwe mwa Simwine, niba nyina ni bangu, **14** Mu lumelise Asinkrito, Flegono, Hermes, Patrobasi, Hermasi ni bamwabo bena nabo. **15** Mu lumelise Philologus, Julia, Nerea ni nchizye, Olimpa ni bazumine bonse babena nabo. **16** Mu lumelisane cha kuli chunchuna kujolola. Inkeleke zonse za Kirisite zimi lumelisa. **17** Linu ni misusuweza, bamwangu, kuti muhupule abo baleta kukauhanya ni kusitalisa. Chiba hitilila intuto imuba lutwa. Muzwe kubali. **18** Bantu bakola ubu njaba kabasebelezi Simwine Kirisite wetu, kono mabumo abo. Cha buhuba bwabo ni manzwi atu shambwe shambwe bachengelela inkulo ziba sena mulandu. **19** Cha mutala wenu wa kukuteka usika kuzumwi ni zumwi. Nisanga, kuzwaho, henu, kono nisaka inwe kuti mutualife kuzishiyeme, imi ni kusaba ni mulandu kuzi sashiyeme. **20** Ireeza we inkozo mwalyatolele Satani kunsi ya matende enu cha kuhwela. Imi chishemo cha Simwine wetu Jesu Kirisite chibe nanwe. **21** Timotea, ini sebeza naye, umi lumelisa, ni Lusiusi, Jasoni, ni Sosipatere, nchizyangu. **22** Ime, Teriusi yoñola ili ñolo hanzi, mulumele mwa Simwine. **23** Gayusi, kunikala nibe inkeleke bonse, ba milumelisa. Erasto, mutuli wa masheleni e tolopo, umi lumelisa ni Kwato mwakwe. **24** "Imi chishemo cha Simwine Jesu Kirisite chibe nanwe mwense. Amen." **25** Linu intumbo zibe kwali yowola kumizimika kuya che ivangeli

ni inkutazo za Jesu Kirisite, (aiōnios g166) 26 chakuya che
insinulo ye inkunuto ibaungwilwe kuzwa ukoo, kono hanu
chiya patululwa, kuya cha muñolelo wa chipolofita chize
zibahala kwinkanda zonse, kuya che intaelo ya Ireeza wa
kuya ku samani, cha kukuteka intumelo. (aiōnios g166) 27
Kwa Ireeza umwina yo talifite, cha Jesu Kirisite, kube ikanya
isamani. Amen. (aiōn g165)

1 Va Korinte

1 Paulusi, ava sumpwa kwa Jesu Kreste ku va muapositola che tanto ya Ireeza, mi ni Sosthene mukwetu, 2 kwi kereke ye Ireeza ya Makorinte, kwavo va va njolozwa ni Jesu Kreste, va supitwe ku va vantu va njololo. Tu ŋolela vulyo vonse avo va supa izina lya Simwine Jesu Kreste mu zivaka zonse, Simwine wavo ni wetu. 3 Chishemo ni konzo zi ve kwenu kuzwilila kwe Reeza Muzazi wetu ni Simwine Jesu Kreste. 4 Inako yonse ni litumela kwe Reeza wangu chenu vakeñi cha chishemo che Reeza chi va hewa kwenu cha Jesu Kreste. 5 A vami tendi va vahumi mwi nzila zonse, ni mu zi wambo zonse ni nzivo yonse, 6 sina ha kuva pakiwa za Jesu Kreste zi ve zuzilizwa ku va zeniti mukati kenu. 7 Linu hanu ka mu vulite impo za luhuho sina ha mu lindile zi ungilwe za Simwine Jesu Kreste. 8 Ka wole ku mi koza ku twala ku ma manimani, kutendela kuti mu vule kusa swaviswa mwi zuva lya Simwine wetu Jesu Kreste. 9 Ireeza u sephala, ya va mi sumpi kuva mu chilikani cha Mwan'a kwe, Jesu Kreste Simwin"e tu. 10 Linu ni mi kumbila, vakwangu, che zina lya Simwine Jesu Kreste, kuti mwese mu zumina, mi kuti sanzi ku vi ni kauhano mukati kenu. Ni mi kumbila kuti mu kopane ha mwina che ngana yonke ni mutendo u swana. 11 Imi iva vikwa munzila yi zuweka kwangu, va kwangu, cha vantu va Kloé kuti mitendo yavo yi tendahale mukati kenu. 12 Chi ni wamba nje chi: zumwi ni zumwi kwenu ati, "ni wa Paulusi," kapa "wa Apolosi," kapa wa Kefasi; kapa ni wa Kreste. 13 Nji kuti Kreste u kauhene? Kana Paulusi ava kokotelwa ka chenu? Kana mu va koloveza mwi nzina lya Paulusi? 14 Ni litumela kwe Reeza kuti kana ni va kolovezi nangati umwina kwenu, kunde a Krispusi ni Gaius. 15 Ku vavi vulyo ku tendela kuti ka kwina nangati umwina yo wamba kuti ava koloveza mwi nzina lwa ngu. 16 (Ni va kolovezi vulyo ni vezovo ya Setefanisi. Kuzwaho, kanizi heva ni va kolovezi vamwi.) 17 Imi Kreste kena avani tumi kwiza ku koloveza kono kwiza ku ruta linzwi. Kena avani tumi kwiza ku ku ruta cha manzwi a vutali vwa muntu, kutendela kuti chifapano cha Kreste sanzi chivuli ziho. 18 Imi ituto kuamana ni chifapano ivonisa vuholo kwavo va chi vafwa. Kono mukati kavo avo va kwete kuhaza Ireeza, ziho ze Reeza. 19 Imi ku ŋioletwe, "Mu ni sinye vutali bwavo vena vutali. Mu ni filikanyi kutwisiso ya wina maano." 20 Winahi muntu muchinu? winahi muñoli? winahi Muwambi we nako zinu za sunu? Kena kuti Ireeza ava sanduli maano e kanda kuva isena intuso? (aiōn g165) 21 Kuzwila uko inkanda kena ivena maano akwi ziva Ireeza, ku va sangisi Ireeza chavo ziholeluli va sena va vena maano a

ku ruta za ku lukulula avo va zumina. 22 Majuda va saka imakazo mi Magerike va saka maano. 23 Iswe tukutaza Kreste ya va kokotelwa, chi sitataliso ku Majuda ni vuholo luli ku Magerike. 24 Kono kwavo vava sumpi Ireeza, vonse Majuda ni Magerike, tu ruta Kreste ziho ni maano a Ireeza. 25 Imi vuholo luli vve Reeza vvina vutali luli kuhita vwa vantu, mi ku vula ziho luli kwe Reeza ku kolete kuzamba kwa vantu. 26 Mu lole ipinzo zenu, vakwangu, kena vungi vwenu vena maano ena mazimo a vuntu. Kena vungi vwenu va vena ziho. Kena vungi vwenu va pepwywa nenza. 27 Kono Ireeza ava keti zintu mwi inkanda zivoneka vuhole ku swavisa vatali. Ireeza ava keti zi sena ziho mwi inkanda ku swavisa vena ziho. 28 Ireeza ava keti zintu ze inkanda hansi ni zikendetwe. Ava keti vulyo ni zintu zi vonahala kuva zi sena tuso, ni zi sa kwina ni zina kwateni ava zitendi ku sa va za vutokwa. 29 Ava tendi vulyo kutendela kuti ka kwina yo swanelia kuli katula havusu vwakwe. 30 Vakeñi cha va tendi Ireeza, hanu twina kwa Jesu Kreste, ya va tendwa maano kwetu ke Reeza. Avavi yo shiyeme, yo njolwezwe, ni mu sumununwa. 31 Che kalavo, sina linzwi ha li wamba, "mu siye yo liyemuna, ali nyemune mwi zina ya Simwine."

2 Linu, hani za kwenu, vakwangu, Kana na keza ni bulotu bukando vwa ziwambo nanta vwa vutali sina ani wamba vuniti vu liungwile vu amana ni Ireeza. 2 Kokuti ni va liketeli kuse ziva chimwi hani vena mukati kenu kunde a Jesu Kreste ya va hanzikwa ha chi fapano. 3 Mini vena nanwe muvu fokoli, ni mulyowa ni ku cha cha ahulu. 4 Imi mwi ŋusa lyangu ni muku wamba kwangu vwangu kana kuvena za kumi koza mu manzwi a vutali. 5 Kokuti itumelo enu kazi ivi ya vutali vwa vantu, kono che ziho ze Ireeza. 6 Hanu, tu wamba cha vutali mukiti kava kulite, kono, isiñi cho vutali vwe kanda, kapa va vusi ve inu' nako, vakwe vafwe. (aiōn g165) 7 Kono, tuwamba vatali vwa Ireeza mwi niti ili wungwile. Vatali vu unguli Ireeza nako ni seni kuva kwateni kuti iswe tube ni kanya. (aiōn g165) 8 Ka kwina ku va yendisi ve yi nako vave zi u vu vutali, kambe vava vu zuwisisi ine nako, niva sana vava hanzikli Simwine we kanya. (aiōn g165) 9 Kono kuva ŋioletwe, "zintu zisana ziva vav onwa, zi sina zi va zuiwa matwi, ni zi sana zi vezi mu mihipulo. Zintu Ireeza zava lukiseze ava va musaka." 10 Izi rji zintu za va tutondezi Ireeza cha luhuho. Kokuti luhuho lusa kisia zintu zonse, nanga nezo zintu zi li ungwile ze Ireeza. 11 Njeni wizi mihipulo ya muntu, kunde ya luhuho lwa muntu lwina mwali? Vulyo hape, kawina wizi zintu ze Ireeza zi li u ngwile kunde a luhuho lwe Ireeza. 12 Kono kana tuva tumbuli luhuho lwe kwanda, kono luhuho luzwa kwa Ireeza.

Kokuti twizive zintu ziva hewa fela kwetu cha lreeza. **13** Tu wamba zhizi zintu mu mazwi a vutali uvo muntu kaoli ku ruta, kono, luhuho luto ruta. Luhuho lutoloka mazwi a luhuho ni vutali vwa luhuho. **14** Muntu ya sena luhuho lwe lreeza, kaoli kutambula zintu ze luhuho lwe lreeza, kokuti kwali za vuholo. Kaoli kwizi ziva kakuli zi patululwa vulyo cha luhuho lujolola lwe lreeza. **15** Wina luhuho lujolula u atula zintu zonse, kono kena inswanelo yaku atula va mwi. **16** Njeni yo ula kwiza muhupulo we lreeza, yo wola ku mulaya. Kono, twina muhupulo wa Kreste.

3 Mi ime, vakwanugu, kana ni va kuwola kuwamba kwenu uva vantu vo luhuho, kono uvu vantu ve nyama uvu muchiche mwa Kreste. **2** Niva milele cha muzilili isiñi che nyama, kana muva litukiseze inyama. Mi, ni heva hanu, ka mulitukiseze. **3** Mi musina mwi nyama, mi kwina ifufa niku sazumi nzana ku sina mukati kenu, kamu hali che nyama, mi ka tuyendi cha mazimo avuntu. **4** Mi zumwi hawamba, ni chilila Paulusi, zumwi uti ni chilila Apolosi, kamuhali uvu vantu na? **5** Njeni Apolosi linu, mi Paulusi njeni? Vahikana avo vamu va kuzumina, avo vava hewa musevezi kwa Simwine. **6** Niva vwali, Apolosi ave tilele, kono lreeza ava ku kuzi. **7** Mi linu, yo vwala ni yowi tilele kakwina. Kono nji lreeza yokuza. **8** Hanu, uwuala ni yowitilela umwina. Mi zumwi ni zumwi kalihewe cha musevezi wakwe. **9** Tuva veleki ba lreeza, mwiba lye lreeza, muzako wa lreeza. **10** Kuya ka chishemo che lreeza chi va hewa kwangu che ntuto ya kwi ziva kuzaka, ni va vatangi intungo mi zumwi u zaka hateni. **11** Linu mutokomele zumwi ni zumwi atokomele mwate azakile hateni. Kokuti kakwina yo ola kutunga intungo kunde yo zuna ya va itangi, nji Jesu Kreste. **12** Ha hanu, haiva zumwi na zaka hentungo che gauda, silivera, cha mawwe a sephala, zisamu, zilyo ze ñombe, kapa lyani, **13** musevezi wakwe ka u putululwe, mwete ni kupatulwe mwi nako ya mulilo. Mulilo kaulike musevezi wava tendi zumwi ni zumwi. **14** Haiva misevezi ya zumwi ni zumwi ni izi mana, mwa tambule inkavelo; **15** kono haiva musevezi wa zumwi ni zumwi ni uhiswa, mwa nyande, kono iye mwine mwa puluswe, cha ku vanduka ku mulilo. **16** Kana mwizi kuti mwi tempele ya lreeza ni kuti Luhuho lwe lreeza luhala mwenu. **17** Haiva zumwi na haya itempele ye lreeza, lreeza mwe haye zuna muntu. Imi itempele ye lreeza i jolola, mumu ikalile nanwe. **18** Kanzi kuvi niyo lichenga mwine. Haiva zumwi mukati kenu uhupula kuti wina vutali mwe inu' nako, mu mu siye ave "cihole" mukuti ave yo talifite. (aión g165) **19** Mokuti vutali vwe inu ikanda kwa lreeza vuholo. Mi ku ñoletwe, "U wonda vatalifite muvu vilala vvavo." **20** Mi hape,

"lreeza wizi kuti mi hupulelo ya vatali kakwina." **21** Linu ka kusina kulitemba cha vantu! Kakuti zintu zonse nji zenu, **22** kapa Paulusi, kapa Apolosi, Kefesi, kapa inkanda, kapa vuhalo, kapa ifu, kapa zintu zina kwateni, kapa zintu zi sike zite. Zintu zonse nji zenu, **23** mi muva Kreste mi Kreste we lreeza.

4 Nji mona vovuti muntu mwa swanelo kutu hindila, sina va hikana va Kreste ni va hikana va humbilwe vuniti vwa lreeza. **2** Mwe chi chilikani, nji zi zumi ninwe ku va kuti mu ve mu va hikana va sephala. **3** Kono kwangu chintu chinini kuti ni atulwe inwe kapa muntu vulyo wa mulao. Imi kani atuli ime ni mwine. **4** Ka kwina nangati chonke chinizi kuya cha mulandu uni va hewa, kono ka ku talusi kuti kanina mulandu. Nji Simwine yo ni atula. **5** Kuzwaho sanzi mu atuli chimwi inako ni seni kukeza, Simwine na seni kukeza. Kalete ku njolola ku zintu zi patitwe mwififi mi ni ku patulula musevezi we nkulo. Linu zumwi ni zumwi njete na wane ku tembwa kuzwilila kwa lreeza. **6** Hanu, vakwangu, Ni va viki kwangu mulao ni Apolosi vaseñi chenu, linu kuti kuzwila kwetu mu wole ku lituta itoloko yi wamba, "Sanzi mu hilitizi kuzwila ha vusu ni chi ñoletwe, "Ku vavi vulyo ku tendela kuti ka kwina kwenu yo linyemuna vakeni cha zumwi. **7** Imi njeni yo vona ku shelana kwenu ni vamwi? Chinzi chi mukwete chi mu sena mu vahewa vulyo? Heva mu vahewa vulyo, chinzi ha mu linyemuna uvu kena mu va tendi vulyo? **8** Chi mwina kale zonse zi mu saka! Chi mwina kale muhumite! Mu va tangi ku yendisa-mi ku shiyeme kunde yetu! Iuli, ni mi lakaleza ku vusa, kuti tu wole ku vusa ha mwina. **9** Imi ni wana lreeza ava tuhi va apositola he ñandaleza ya muvamba wa ma manimani mi sina muntu yo kaya kuku hayiwa. Tu va vikwa va livelei ve inkanda-ku mangeloi, ni vantu. **10** Tuzihole che vaka lya Kreste, kono twina maano kwa Kreste. Ka mwina zoho, kono tu kolete. Tu showelelwia mi tu shuvulwa. **11** Kuleta kwi inako yinu tu fwile izala mi tufwile inyotwa, tu va njewwe tu chumpwilwe, tu ndamiwa, mi ka twina mekalo. **12** Tu seveza katata, cha manz'a etu. Linu hatusekwa, tu wana imbuyoti. Ha tu nyandiswa, tulikoza. **13** Ni ha tu kendwa, tusi wamba chekulo imwina. Tu va yumbwa sina uvu matakala e inkanda ni inkwe lya zintu zonse. **14** Kani ñoli izi zintu ku mi shwaula, kono ni mi sikulula sina vaan'a ngu vani suni kuhitiliza. **15** Mi ni heva wina chikit ya va zimanini kwa Kreste, kena kuti wina vazazi vangi. Imi ime njini muzazi wenu cha Jesu Kreste cha Linzwi. **16** Mi ni mi kumbila kwi chilila zini tenda. **17** Chingi ni va tumini kwenu Timotea, yo sakiwa ni ku sephala ku va mwana Simwine. Mwa mi ku mbuluse inzila zangu kwa Jesu Kreste, sina muni

vava rutili zintu zonse ni mwi Kereke imwi ni imwi. **18** Vamwi chi vali kumwise uvu kete ni ni voole kwenu. **19** Kono linu mu ni keze kwenu, heva Simwine na tuvusa. Linu kete ni nizive ku wamba kwavo va lihele, kono muni vone ziho zavo. **20** Imi muvuso wa Ireeza kena ku wamba vulyo kono zaho. **21** Chi mu saka chinzi? Ni keze kwenu che mbazi kapa che lato ni ka luuhu lu njolola?

5 Tu zuwile kuti kwina vushahi vvina mukati kenu, vuuhule vu tenda kuti ka vu zu mi ninwe ku va machava. Ipiho icho kuti zumwi kwenu u pumula ni mu kulwakazi weesi. **2** Mi mu li kumwise! Ka mu swaneli ku silisa na? Muntu zumwi yo tenda vulyo u swanela ku zwiswa mukati kenu. **3** Imi, ni hakuva kuti muvili wangka wu kwina, kono ku nina cha luuhu, Na mu watula kale muntu ya va tendi vulyo, sina kuti kuni veena. **4** Cwale ha mukopana che zina ya Jesu Kreste, mi luuhu Iwangu ku lyina nerwe mu zaho za Simwine Jesu, ni mu watuli kale uzu muntu. **5** Ni va tendi vulyo ku muha mananza a Javulusi cha ku sitataliswa muvili, ku tendela kuti luuhu Iwakwe lupuluswe che zuva lya Simwine. **6** Ku linyemuna kwenu ka ku shiyeme. Kana ka mwizi kuti mumela ulikene u fundulusa chikwa chonse? **7** Mu linjoloze ku mumela wa kale kuti muve ifende ihya, mi kuti muvule mumela. Imi i Kreste, imbelele ye paseka yetu, ava kokotelwa. **8** Cwale tutende mukiti isinyi cha mumela wa kale, mumela wa mikwa mivilala ni inkulo imbilala. Linu, tutende mukiti isi ka mulungo wa kale kono mañende a mulungo u njolola ni vuniti. **9** Ni va mi ñoleli mwi ñolo lyangu kuti sanzi mu li kopanyi ni vasahi. **10** Mwi nzila imwi ni cho ku vashahi ve yinu inkanda, kapa va lakaza vuhumu, kapa lapela vazimu, Mu hale mwi inkanda isinyi kuva ve inkanda. **11** Kono hanu ni mi ñolela isiñi kuli kopanya ni mukwame yo zamina kutendwa vwanakazi, kapa yo nyimana, kapa yonyandisa, kapa munywavi, kapa mu chengeleli. Mu vindiswa kulya zilyo ni vantu vena vulyo. **12** Imi ni na vule mu ku watula vantu vena hanze ye kereke? Kana, ka mu swaneli ku watula vena mukati ke Kereke? **13** Kono, ka mu swaneli ku watula vena hanze ke kereke? Kono Ireeza u watula avo vena ku hanze. "Mu zwise muntu muvi mukati kenu."

6 Wa kwenu hava wina muzeko ni zumwi, kana kete a tiye kuyenda ku chikota chava hedeni havusu muatuli yasa zumini, kuhita havusu vwa va jolola? **2** Kana ka mwizi kuti ba jolola muva atule inkanda? Mi haivani muatula inkanda, Ka mu woli kumanisa zintu zisena ahulu vutokwa? **3** Kana kamwizi kuti ka tu atule mageloi? wongai vule, linu, tuwula ku atula indava za vuhalo? **4** Cwale haiva mwina ni ku atula

kumana ni za vuhalo, chinzi ha mutwala indava zenu kuva vasa zimene chimwi mwi Keleke? **5** Ni wamba izi kuma swavi enu. kakwina yenke mukati kenu yo wina vutali yo wola kutontoza mifilifili mukati ka valikani? **6** Kono niha kuzima vulyo, Mulumeli utwala ni mulumeli nkuninakwe ku chikota, mi utenda vulyo havusu vu vwa muatuli yasa zumin. **7** Kanti za ku zekisana mukati kava lumeli ziva kwomwa kale kwenu. Chinzi ha mu sanyandi cha zivilala? Chinzi hamusa lizumi kuchengwa? **8** Kono muva fosekezi ni ku chenga vamwi, mi vava njiva kwenu! **9** Kana mwizi kuti va tenda za kusaluka kete valikote muvuso wa Ireeza? Sanzi muzuminu mapa, Vu sahi, kulapela va zimu, va vuki, va kwame vava shahi, mu kwame yo zamina ku tendwa mwana kazi, **10** vasa, va nyimana, va nwavi, va pono, ni vachengeleli-ka kwina ku vali yete a yole muvuso wa Ireeza. **11** Mi izo ivali njii vamwi kwenu, kono mu vacheniswa, mu vajolozwa, mu va pangwa hande cha Ireeza mwizina lya Jesu Kresite ni cho luuhu Iwa Ireeza wetu. **12** Zintu zonse zi zumwininwe kwangu, kono kazitusi zonse, zintu zonse zi zumininwe kwangu, kono keti ni zumuninwe kuvuswa ku chimwi chazo. **13** Zilyo ze ivumu, mi ivumu lya zilyo, "kono Ireeza kave kule ni zonse. Muvili kana uva pangilwa vushahi. Kono, Muvili njija Simwine, mi Simwine kalukiseza muvili. **14** Ireeza ava vusu Simwine ni hape katuvuse cha nguzu zakwe, **15** kana mwizikuti mivili yenu zilama za Kresite. kana linu ni wola kuhinda chilama cha Kresite ni ku chi kopanya ku cha vuuhule? keti ni wole kuva vulyo! **16** Kamwizi kuti eye Mwine yo kopanwa ku vu shahi usanduka muvili wonke nae? Sina inzwi haliwamba, vo vere muive inyama yonke." **17** Kono iye yo kopene kwa Simwine mwave luuhu Iwakwe nae **18** Mu tiye vushahi! chivi ni chivi chapanga muntu hanze ya muvili, kono muntu yopanga vushahi u fosekeza muvili wakwe. **19** Kamwizi kuti mivili yenu i Tempere ya luuhu Iujolola, luhala kwe nwe, lu muva hewa kwa Ireeza? Ka mwizi kuti njenwe muvene? **20** Imi muva wulwa ke nteko. Hakwina vulyo mutembe Ireeza cha mivili yenu, ni kaluhu luujolola lu wila kwenu.

7 Hanu ku wamana ni ndava zi mu va ñoli: "Kulotu kuti mukwame sanzi akwati mukurwakazi." **2** Kono vakeñi cha miliko mingi ya vuvuki, zumwi ni zumwi mukurwame ave ni mukurwakazi, mi zumwi ni zumwi mukurwakazi ave ni mukwam'a kwe. **3** Mukwame u swanela kuha iswanelo zakwe ku mukurwakazi, mi ku ve vulyo ni ku mukurwakazi ku mukwam'a kwe. **4** Kena kuti mukurwakazi wina mulao ku muvili wakwe, kono mukwame. Mi kuswana vulyo, ku mukwame kena mulao ku muvili wakwe, kono mukurwakazi. **5** Sanzi mu lichengi inwe muvene, kono cha kuzumizana mi

che inako iswanelia. Mu tende vulyo kuti muve vena inako ya kulapela. Linu mu volisane hamwina hape, ku tendela kuti javulusi sanzi amiliki kuti mwa vula kulisepa. 6 Kono ni cho izi zintu kwenu sina muhupulo isinyi cha kulaela. 7 Ni lakaza kuti kambe zumwi ni zumwi u swana sina njeme mu ni kalile. Kono zumwi ni zumwi wina impo yakwe izwa kwa lreeza. Zumwi wina iyi impo, mi zumwi wina ina. 8 Ku va sa sesetwe mi kwi mbelwa ni cho kuti kwina hande kuti ve kale ni va sa sesetwe, sina mu nina. 9 Kono hava kangwa kuli kwata awo veene, va woola ku sesa. Imi kwina hande kuti ve kale ni vantu kunde ya kwi hayiwa intakazo. 10 Hanu ku va lisestet ni ha uwo mulao- nata ime, kono nji Simwine: Mukurwakazi ka swaneli ku siya mukwam'a kwe." 11 Kono heva na siya mukwam'a kwe, u swaneli kwi kala na sena mukwame kapa vali swalele. Mi" mukwame ka swaneli kukana mwihiyavwe." 12 Kono ku voose ni cho- lme, isinyi Simwine - kuti heva zumwi ya sa mukurwakazi ya sa lumere, mi heva na saka kwi kala ni mukwame, ka swaneli ku swaneli ku kauhanna. 13 Heva mukurwakazi wina mukwame asa lumere, mi na tavela kwi kala naye, ka swaneli ku muhindika. 14 Imi mukwame ya sa lumere u lukulwilwe vakeñi cha mukurwakazi wakwe, mi mukurwakazi ya sa lumere u lukulwilwe vakeñi cha mulikan'a kwe. Kusicwalo vaana venu ni va vavi va sa njolwele, kono aho va lukulwilwe. 15 Kono heva mulikani ya sa lumere u yenda, mu siye a yende. Mwinzila zina vulyo, mulikani wa mukwame kapa wa mukurwakazi kena u su minwe ku mulao. lreeza ava tusupi kuti tuhale mwi konzo. 16 Imi ka mwi zive vule, mukurwakazi, kapa ka mu puluse va kwame venu? Kapa ka mwi zive vule, mukwame, kapa ka muhaze va kurwakazi venu? 17 Konji ku siya vulyo kuti muhale vuhalo uvo Simwine ava tuhi, ku zumwi uvo lreeza ava supili. Nji mulao wangu ku kerekere zonse. 18 Kana kwina ya va nyi kumupato ha sumpwa kuti a lumere? Kana kwina zumwi ya sena avali kwina mu mupato ha sumpwa kwi tumelo? Sanzi a pangwa mupato. 19 Imi kena kuti konji heva wina mupato kapa ku sa va ni mupato nji vileza. Kono chi sakahala kwi chilila milao ya lreeza. 20 Zumwi ni zumwi u swanelia ku va mu mayemo avali kwina pili na seni ku lumera. 21 Kena uvali u muhikane lreeza cho kusupa? Sanzi u vileli ku wamana nezo. Kono heva no wola ku va yo sumunikite, u hinde vulotu vwa teni. 22 Mi zumwi cho sumpwa cha Simwine ku va muhikana u lukulwilwe cha Simwine. Kwina vulyo sina zumwi yo lukuluhite cho sumpwa ku ku lumera vuhikana vwa Kreste. 23 Mu va wulwa che ngulo, cwale sanzi muvi vahikana vwa vakwame. 24 Vakwangu, ni ha mu va mu vuhalo vumwi vu muvahiti kuvuli ni museni ku lumera, mu siye twikale vulyo. 25 Hanu kuamana navo vaseni kuseswa,

kanina intaelo ya Simwine. Kono ni hitisa maikuto angu, ka chi shemo cha Simwine, chi sephahale. 26 Linu, ni hupula kuti ivaka lya vukavo vukaza, kulotu kuti muntu ekale vo vulyo mwekalile. 27 Musu mininwe ku mukurwakazi? sanzi usaki ku sumununwa kwali. Kolisumine ku mukurwakazi? Sanzi ugani mukurwakazi. 28 Kono niho sesa, ko tendi chivi. Mi haiva mukurwakazi yasa sesetwe na seswa, kana tenda chivi. Kono avova sesa muvave ni manyando mangi mu vuhalo, ni saka ku mi kauhanya kuzili. 29 Kono izi ni wamba, vakwangu: Inako infuhi. kuzwa hanu, misiye avo 30 vena vakurwakazi va ve uvu kavena. Avo valila va ve uvu kavalili, mi avo va tavite vave uvu kava tavite, mi avo va wula zintu vave uvu vasa kwete zintu. 31 Mi avo vasevelisa ze inkanda vave uvu kava zili tusisi, kakuti mukwa weyi inkanda kusike hakumana. 32 Ni tavela kuti mu lukuluhe kwi tongosi. Vantu va sa sesete vena chiseho ku wamana ni zintu za Simwine, mu va swanelia ku mu lumbeka. 33 Kono va kwame va sesete avo vena chiseho ya ku tavia va kurwakazi va vo- 34 u kauhene. Va sa sesetwe va kurwakazi kapa va lyanjo va vilela ku wamana ni zintu za Simwine, mu va swanelia ku njololeza mivili ya vo mi mu luhuho. Kono va kurwakazi va sesetwe vena hulu mu ku vilezwa za va kwame vavo mu va swanelia ku va taviseza. 35 Ni wamba izi ku tendela kuti mu wane chimwi, mi isinyi ku mi vika mu mulandu. Ni wamba izi imi nji shiyeme, kutendela kuti mu ve va yemukite Kwa Simwine ni ku sena nangati ku sitatala. 36 Kono heva zumwi na hupula kuti katendi hande mulikan'a kwe che kute - heva na hitilie zilimo zakwe za maseso mi ku woleka kuva vulyo- u wola kupanga mwa sakila. kena kuti utenda chivi. Va swanelia ku sesa. 37 Kono heva ni va zimene cha kukola mwi kulo zavo, heva na sa chukumiswe kono na wola kuliyeleza muhupulo wakwe, mi heva ava hindi muhato mwi kulo ya kwe wa ku tenda vulyo, ku vikila mulikan'a kwe muvili wa kwe, mwa tende hande. 38 Cwale uzo zumwi yo sesa mulikan'a u panga hande, mi uzo zumwi yo liketela ku sa sesa upanga hande mane ni kuhita. 39 Mukurwakazi u suminwe ku mukwam'a kwe kutwala ma manimani avuhalo vwakwe. Kono heva mukwam'a kwe cha fwa, u lukuluhite ku sesa, kono konji cha Simwine. 40 Imi cha mulao wangu mwa wole ku sanga heva ne kale mwena. Mi Ni hupula kuti na me ni na Luhuho lwa lreeza

8 Linu kuamana ni zilyo ziva nelwa ku va zimu. Twizi kuti "tuvonse twina ingana." im ingana ileta mwipo kono ilato lizakisa. 2 Haiva zumwi uhupula kuti wizi chimwi, zuna muntu kakwina chezi cha swanelia kwiziva. 3 Kono yense yo saka lreeza, zuna muntu wizi kuti lreeza u musaka. 4 Kuamana ni

kulya zilyo zi vanelwa kuva zimu: Twizi kuti "muzimu we inu inkanda kakwina" mi "kuti kakwina ungi Ireeza kunde ya kwe. 5 Mwendi va tewa kuti vazimu kuvi vvina, konse mwi hulu kapa ni hansi, sina muve njihile "vazimu" ni va "simwine." 6 Niha kuva vulyo kwetu, "Kwina fela Ireeza yenke ishetu, zonse zintu vizwa kwali, mi nje ye utu hala kali, ni Jesu Kreste Simwine yenke, iye umo zintu zonse zihala, iye umo tuhala. 7 Ni hakuva vulyo, iyi izivo kaina ku zumwi ni zumwi. kono, vamwi vava ku lapela ziswaniso, mi va kulya zilyo uvu zi nelelwe ku ziswaniso. Che zwalo lyava lisakolete. 8 Kono zilyo kete zitu zimanine kwa Ireeza. Katu dodovela haiva katulile. 9 kono mutokomele kuti intukuluhu yenu kanzi ivi kuti wina intumelo ifokola asitatale. 10 mi pona chi kuwanika kuti zumwi u ku vwene, wina inzivo, kulya zilyo mwi tempele ya vazimu. Izwalo lifokola limu hambilize kuti atye zinelelwe kuva zimu. 11 Linu chevaka lye nkutwisiso kuamana ni vuniti vwa va zimu, va fokola, mukwangu yava fwili Kreste, mwe haiwe. 12 Linu hamu fosekeza bakwenu muholofaza izwalo lyavo 13 lifokola, aho mufosekeza Kreste. Hakwina vulyo, chilyo cha wisa mukwako, kete nini lye inyama hape, linu kuti kanzi ni letisi mukwangu kuwa. (aiōn g165)

9 Kana ime ni lukuluhite? Kana ime ni mupolofita? Kana ni ba boni Jesu Simwine wetu? Kana katu sebezi hamwina kwa simwine? 2 Heba kana ni mupolofita kubamwi, nanga cho bulyo munibe kwenu. Mihe inwe mwi mpaki zangu muchi polofita cha simwine. 3 Ubu njibona bupaki bwangu kwa bana bani tatuba. 4 Kana katu helwe intukelo yoku lya ni ku nwa? 5 Kana ka twina intukelo zaku hinda mwanakazi wine ntumelo kuyenda naye, sina bungi bwa bapositola muba ba tendeli, niba kwetu kwa Simwine, ni Kefasi? 6 Kapa nji Barnabasi yenke njo wola kusebeza? 7 Njeni ya ba sebezi nali isole kuli neula mwine? Njeni mubyali wa muomba yasali zi chelantu zakwe? Kapa njeni yowola kulela mutapi nasanwi muzilili uzwa kwayo? 8 Nji ni kwete kuwamba izi zintu che nguzu ya muntu? Kana mulao ka wu wambi bulyo? 9 Mihe muku va ŋolelwe mu mulao wa Mushe, "Ka nji mu vwiki ka holo ke mpulu chi ikwete ku lyatoka imbuto. "Kana initi Ireeza uwamba za kubabalela Mapulu?" 10 Kana kuti u wamba kwamana neswe? Kuba ŋolelwe iswe, kakuti yo dunduvula mauza a dunduvule chakusanga ni kuli kauhanyeza mukusinza. 11 Heba tuchita zintu zi jolola mukati ketu, kana chintu chisa oleki kuwana zisebeliso kuzwa kwako, 12 Kana bamwi baba lituti ku zwilila kwako, ka twina zimwi zingi? Nihakuba bulyo, kana baba tongoki kuzili. kono, kusepa zintu zonse kuzwila habusu mu zintu zonse Insiñi ku kangisa inzwi lwa Kiresite. 13 Kana ka

wizi kuti aba ba sebeleza mwi tempele ba wana zilyo zabo mwi tempele? Kana ka wizi kuti abo basebeza ha katala ba likauhanyeza cha hewa ku katala? 14 Mwi nzila iswana, Ireeza aba laeli kuti ba hasanya inzwi ba swanelu ku wana buhalo kwi inzwi. 15 Kono kana ni ba woli ku lihindila chimwi ni chimwi ku ze intukelo. Mi kana ni ba ŋoli izo zintu kuti chimwi chi tendahale kwangu. Cho bulyo ni wola ku fwa ku zamba ku chengelelwaa kukuli tundula. 16 Mihe ha ni luta inzwi, ka ni na ibaka lya kuli tundula, kakuti ni swanelu ku tenda bulyo. Bumayi bwina kwangu heba ka niluti inzwi! 17 Mihe chi na tenda bulyo cha kusaka, ka nibe ni mpo. Kono hani tenda nini sasuni, aho buhikana buni helwe. 18 Chizi haho impo yangu? Linu ha ni kutaza, ni wole ku ha inzwi ni ku sena niku sena chinilihisa mi kanzi u hindi kwi zula kwe tukelo yangu mwi inzwi. 19 Ni hakuba bulyo ni lukuluhite ku zonse, ni babi muhikana wa bonse, kuti ni muna bangi. 20 Ku Majuwishi ni babi ni Majuda, kuti ni luwe Majuda. Kwabo ba bema kunsi ye milao, ni baka bi ubu nji zumwi ya bema mukunsi ka mulao kuti ni mune abo bema kunsi ya mulao. 21 Kwabo bema hanze ya mulao, ni babi zumwi wina hanze ya mulao, ni haku ba bulyo kana ni bema hanze wa mulao we Ireeza ime, kono kunsi ya mulao wa Kirisite. Ni ba tendi bulyo cho kuti ni mune abo bema hanze wa mulao. 22 Kwa bana ba fokola nibabi yo fokola, mukuti ni kome bafokwele. Nibezi kuba ni zintu zonse ku bantu bonse, mukuti monse mu woleka ni be ni mutusi wabo. 23 Ni chita zintu zonse che nzwi bulyo, nji kuti ni be zumwi wa ba tambula infuyolo. 24 Kana ka mwizi kuti bonse ba tiya ba tiya lubilo, kono yenke yo wana impo? 25 U tiye cho kuti u wane impo. Wina mu zizano zakuti abe ni nguzu zo kutiya ku njila mu zizano. Bazi tenda kuti bawane chifumu chi samani, 26 Kono batiya cho kuti ba wane impo zi samani. Niha kuba bulyo kanitiyi ni ku sena ibaka kapa ku dama Luhoho. 27 Kono ni tenda mubili wangu ku u tenda buhikana, njo kuta kuti heti china mana ku wamba inzwi kubamwi, ime ni mwine sanzi ni zwiswa.

10 Ni mi suni kuti mwi zibe, bakwangu, beshetu ba bema mukunsi ka makope, mi baba hiti mukati kewate. 2 Bonse chi ba kolobezwa kwa Mushe mukunsi ka makope ni mwi wate, 3 imi bonse baba lya ku zilyo zi swana zi jolola. 4 Bonse ba banwi kuzi nyo zi swana zi jolola. Kakuti baba nwi kwi ivwe lijolola, mi ilyo ivwe nji Kirisite. 5 Mihe Ireeza kana a ba ku tabite ni bungi bwa bo, ni zitunta zi ba kuhasene mu muzuka. 6 Linu izi zintu zi bali mutuala kwetu, kuti kazi tubi ahulu muchibi ubu mubaba tendele. 7 Kanzi mulapeli ziswaniso, ubu njabo. Ubu muku ba ŋolelwe, 'Bantu kabe kale hansi kunwa ni ku lya, ni ku buka ni ku zana.' 8 Kanzi

tubi ni busangu, ubu mu baba tendeli. Mwi zuba lyonke, bantu ba tita zikiti za makumi o beli ni zo tatwe chi ba fwa ke baka lyezo nzintu. 9 Lyu hanu kanzi tu biki Kirisite he tatubo, ubu bungi bwa bo muba batendeli mi chi ba haiwa inzoka. 10 Mihape kanzi mutongokeli, abo ni ku haiwa ke ingeloi. 11 Linu izo zintu ha zi ba ku tendahala ibali mutala kwetu. Zi ba ŋolwa kutu eleza — iswe tukezililwe inako ya ma manimani. (aiōn g165) 12 Ni hakuba bulyo yo hupula kuti u zimene a tokomele kanzi na wi. 13 Ka kwina miliko yibabi ise zibehelo ku bantu. Mihe, Ireeza u shiyeme. Kese na zumine kuti ni mu likiwe ku hitiliza ha musika. Ka muliko ka mihe inzila mwese mu balehele, kuti mu wole kozo za yo. 14 Ni haina bulyo, inwe ba nisuna, mu siye ku lapela ziswaniso. 15 Ni wamba kwenu ubu bantu be mihipulo, kuti ni mu watule zina wamba. 16 Inkomoki ye mbuyoti yitu litumela kayo, kana kuti tuli yabelelanga malaha a Kirisita? Chinkwa chi tu gamona, kana kuti tuli yabalelanga inyama ya Kirisite? 17 Kakuti kwina bulyo chinkwa chonke chi zwile, iswe tubangi twinyama yonke. Twense tu hinda ku chinkwa chonke chi zwile. 18 Mu lole ku bantu ba Maisilaele: kana ibali abo baba lyi kuchitabelo ba bena ha katala? 19 Chizi chi ni kwete ku wamba linu? Kutu chi swaniso chintu? Kapa zina zilyo ze chi tabelo che chiswaniso chintu? 20 Kono ni wamba zintu zi ba tendela chitabelo bahedeni, mihe ba ha nzi zintu ku madimona isini kwe Ireeza. Ka nisuni kuti inwe mube ubu madimona! 21 Ko woli kunwa mwi inkomoki ye Ireeza ni kunwa mwi inkomoki ya madimona. Ko woli kulila he ntafule ye Ireeza ni he ntafule ya madimona. 22 Kapa tu shamaeta Ireeza kuti abe ni fufa? Tu kolete ku muhita njii? 23 Zintu zonse ziya chemilawo, 'kono kana kuti zonse zina intuso.' Zintu zonse ziya che milawo, kona kana kuti zintu zonse zi zakisa bantu. 24 Ka kwina yo swanelia ku gana zintu cha kwe yenke. Cho kuti zumwi ni zumwi a gane zintu zi swanelia yo bambene naye. 25 Mu wola ku lya zintu zonse zi wuzwa mu mauzikizo, musa bunzi ipunzo ibaka le zwalo. 26 Mihe, "ikanda ye Ireeza, ni zina mwateni zonse." 27 Heba muntu ya sa zumine ha mi sumpila ku zilyo, mini musuna ku yenda, mulye chonse chete ba mileteli ni musa buzi impunzo ibaka le zwalo. 28 Kono heba zumwi na wamba kwenu, lzi zilyo zizwa ku chitabelo cha mahedeni, sanzi mu lyi. Ke baka lya zuna wa mi wambila, ni ke baka le zwalo. 29 Ka ni tololi i zwalo lyako, kono izwalo li bamwi. Mihe chinzi ikatulo yangu ha yi atulwa ni zwalo lya zumwi? 30 Heba ni ni lya ni nili tumele, ka ni nyaswe bule ha chintu chi ni bali tumeli? 31 Ni haina bulyo, ni heba mulya kapa munwa, kapa icho chonse chi mutenda, mu tende zonse che kanya ye Ireeza. 32 Kanzi mu hi mulandu ku Majuwishi kapa

ku Magirike, kapa kwi Keleke ye Ireeza. 33 Ni suni ku tabisa bamwi bantu mu zimwi zintu. Kani suni ku tenda zintu zi sakwa ime nenke, kono ni zibamwi. Ni tenda izo kuti ba ka puluswe.

11 Mube muba likanisi, sina hani likanisa Kirisite. Cwale ni mi temba kakuti muni hupula mwi ndaba zonse. 2 Nimi temba kaku tokomela intuto zangu muni ba mi utili. 3 Cwale ni saka kuti mu zuwisise kuti Krisite njo mutwi wa bakwame bonse, imi ba kwame nje mitwi ya banakazi, sina Ireeza hali mutwi wa Krisite. 4 Yense mukwame yo lapela kapa ku polofita na zwete inkuwani ku mutwi u nyansa mutwi wakwe. 5 Kono mwanakazi yense yo lapela ni ku polofita NASA sumine intaulo ku mutwi u nyansa mutwi wakwe, kakuti cintu chi swana niha gunkite insuki. 6 Heba mwanakazi kali sumini cimwi ku mutwi u swanelia ku gunka insuki za kwe ka bufwihi, heba mwanakazi ha gunkwa insuki ku luna, mumu leke a sumine intaulo ku mutwi. 7 Mukuti mukwame ka swaneli ku bika cimwi ku mutwi, sina hali chiswaniso ni kanya ye Ireeza, kono mwanakazi i kanya ya mukwame. 8 Kono mukwame kana aba bumbwa ha mwanakazi, konohe mwanakazi aba bumbwa ha mukwame. 9 Hape mukwame kana aba bumbwa bakeñicha mwanakazi, kono mwanakazi aba bumbwa bakeñicha mukwame. 10 Che swanelo mwanakazi wina ni kuba ni chi supo ku mutwi ci tondeza ku buswa, bakeñicha mangeliyi. 11 Nihakuba bulyo, kwa Simwine, mwanakazi ka lukuluhite ku mukwame, imi ni mukwame ka lukuluhite ku mwanakazi. 12 Kono mwanakazi u zwa ha mukwame, ni mukwame u zalwa ku mwanakazi? Imi zintu zonse zi zwa kwe Ireeza. 13 Muli atule inwe mubene: Kana inswanelo yo mwanakazi kusa lisumina cimwi ku mutwi ha lapela kwe Ireeza? 14 Itu luta kuti mukwame ni jiwina insuki inde nasa gunki u nyansa mutwi wakwe. 15 Kana tu lutwa kuti heba mwanakazi wina insuki inde, wina ikanya? Sina ha helwe insuki ku wumba mutwi. 16 Kono heba zumwi u suna ku tenda inkani ka mukwa usa kwina kwetu, imi kau kwina ni mwi keleke zimwi ze Ireeza. 17 Kono ni mi lemusa kuti, kani mi tembi, kakuti hamu kopana kamu leti bulotu kono muleta bubi. 18 Indaba ya matangilo njokuti hamu kopana muma keleke, enu kuba ni kusa zuminzana mukati kenu, mi muchi lama ni zamina. 19 Imi inkauhano zi swanelia kuba mukati kenu ilikuti ku bonahale bena buniti. 20 Hamwiza hamwina, kaku talusi kuti mulalilo wa Simwine u mu lya. 21 Chimu lya, zumwi no zumwi ulya zilyo zakwe, bamwi niba seni kuba ni zilyo. Zumwi u fwile inzala, zumwi u koletwe, 22 Kana ka mwina mazubo ku mu lila ni ku munywina? Kapa mushwaula ikeleke ye Ireeza ni ku swabisa

basa likwatile? Kani wambe nzi kwenu? Nimi tembe? Kete ni mi tembe kwezo. 23 Kakuti ime niba tambuli kwa Simwine chini bahewa, mukuti Simwine Jesu, ha betekwa masiku aba hendi chinkwa. 24 Hamana kulitumela, cha chi cholola chati “iyi nje nyama yangu, nji yenu, muchite bulyo njokuti ni muni zeze”. 25 Chenzila iswana hamana mulalilo abahindi inkomoki, chati, “iyi nje nkomoki ya bulikani buhya bwa malaha angu”. Mutende bulyo chi munywa mwa teni njokuti muni zeze kacho. 26 Che nako yonse hamu lya chinkwa ni ku nywa mwi nkomoki, kamu wambe ifu lya Simwine ku hita hese naka bole. 27 Chebaka ilyo, muntu ni muntu yo lya ku chinkwa ni ku nywina muchinywino cha Simwine kamukwa usa swaneli kabe ni mulandu we nyama ni malaha a Jesu. 28 Muleke muntu ali tatube iye mwine chenzila yakwe mumu leke alye chinkwa ni ku nywa mu nkomoki. 29 Kono yo lya niku nywa nasa tokomeli ze nyama ya Jesu, kulya ni kunywa ali tatube mwine. 30 Njikuti bamwi mukati kenu ka bena zaho mi ba lwalla, imi bamwi kwenu ba ya muñonzi. 31 Kono tuli tatube iswe tubene, kete tu atulwe. 32 Kono hatu atulwa ni Simwine, hatu kalimelwa naye kuti kanji tu atulwa ne inkanda. 33 Mihe, bakwaluzubo, habeza hamwina kukulya, bali lindile. 34 Heba zumwi u fwile inzala mumu siye a lye ku nzubo, mukuti ha mwiza hamwina kanji kumi wanisi mulandu. Imi kezo zintu zi ŋoletwe kanize nihe zisupo chineza.

12 Che mpo zi jolola, ba kwangu, ka ni suni kuti kanzi mwi zibiswa. 2 Ha muba chili muvahedeni, mu ba ku kwitilwe ku ba zimu ba sena manzwii, monse mu muba ku kwitwilwa ku bali. 3 Ni ha kwina bulyo ni suna kuti mwi zibe kuti ka kwina yo wamba ka luhuho lwe Ireeza yo wamba, “Jesu a nyanswe.” Ka kwina yo wamba, “Jesu nji Ireeza.” konji ka luhuho lu jolola.” 4 Linuhe kwina impo zishutana, kono luhuho lonke. 5 Mi kwina mitendo i shutana, kono Ireeza yenke. 6 Mi kwina mitendo i shutana, kono kwina Ireeza yenke yo tenda kuti zintu zi woleke kubonse. 7 Hanu zumwi ni zumwi aba hewa i mponinso ya hanze ya luhuho kuti bantu bonse ba wane inkabelo. 8 Mihe zumwi luhuho luba muhi ingana, mi zumwi luhuho luba muhi kwi ziba. 9 Mi ku zumwi aba wani intumelo ku luhuho, mi zumwi aba wani ingunzu ya ku hoza zilwalo. 10 Zumwi ava hewa ingunzu zaku tenda imakazo, mi ku zumwi ku polofita. Zumwi aba hewa ku keta mukati ka mahuho, zumwi ku malimi mangi, mi zumwi ku toloka malimi. 11 Kono ku zumwi luhuho luswana luba muhi zintu zonse, liha zumwi ni zumwi impo, mulu sunina. 12 Mihe inyama yonke yina zilama zingi mi zonse zilama zina inyama yonke, nji Kirisite. 13 Ka luhuho lonke tuba kolobezwa mwi

nyama yonke, nihakuba kuti u Mujuda kapa Mugerike, u sumine kapa u lukuluhite, bonse baba tendwa ku nywa muluhuho lonke. 14 Inyama ka yina chilama chonke, kono zingi. 15 Heba i tende li wamba, “Sina hani sali ni yanza, kana ni chilama chimwi che nyama”, kena kuti ni chilama che nyama. 16 Mi kutwi ka ku wambe, “Ka kuti ka ni linso, kani wa chilama che nyama”. 17 Heba inyama yonse ibabi linso, ku zuwa niku ba zwi hi? Heba inyama yonse ibabi kutwi, ku nuka ni kuba zwhi? 18 Kono Ireeza aba biki chilama ze nyama kuya ka mwa ba ku sunina. 19 Mi kambe chi bali chilama chiswana, inyama niyi babi buti? 20 Nihakuba bulya zilama zingi, kono inyama yonke. 21 Linso kali woli ku wamba kwi yanza, “Ka nina chi nisuna kwanko”. Kapa mutwi ku wamba kwi tende, “Ka nina chi nisuna kwanko”. 22 Kono zilama ze nyama zi boneka kulonda nji zi sakahala. 23 Mi zilama ze nyama zitu hupula kuti ka zina ikute, tu zisha ikute ikando ni zilama zetu tu ziswabela zina ikute. 24 Linu zilama zetu ka kuchina i ntuso ku zisha ikute, ka kuti zina kale ikute. Kono Ireeza aba kopanyi zilama zonse kuzi tenda chonke, mi aba hi ikute ikando kwabo ba sena. 25 Aba tendi bulyo kuti kazi kubi ni kauhanyo mwi inyama, kono zilama zi wole kuli babalela ka ku swana. 26 Mi chilama chonke hachi zuwa kuchisa, zonse chilama zi zuwa kuchisa. Heba chilama chonke chi helwa ikute, zonse zilama kazi sange. 27 Mi chimuli mwi nyama ya Kirisite mi muzilama zimwi zakwe. 28 Mi Ireeza che ntanzi aba keteli mapositola mwi keleke, cha bubeli mapolofita, cha butatu maluti, niba tenda zintu che inguzu, ni bempo yaku hoza, ni baha tunso, abo ba tenda mitendo ya bu yendisi, ni bena malimi mangi. 29 Kana bonse mapositola? Bonse mapolofita? Bonse maluti? Bonse ba tenda mitendo ye ngunzu? 30 Kana bonse bena impo yaku hoza? Kana bonse ba wamba cha malimi? 31 Kana bonse ba toloka malimi? Muna u suna impo zingi. Mi ka nimi tondeze inzila i ndotu.

13 Kaku wamba cha lulimi lwa muntu kapa cha mangeloi. Heba kanina chisemo, mu nibe chisupo cha mulangu ulila. 2 Linu heba kanina chisemo, nibabi chisupo cha mulangu upange ilata. Kuswa nela kuti nibe nimpo ya bupolofita niku zuwisia nzintu zili patite nikuhewa inzibo, cho kuti nibe ni ntumelo ya kuzwisa malundu. Kono heba kanina chisemo, kana ni chimwi. 3 Mi nihaniha zonse zini kwete ku fepa banjebwe kapa kuha mibiliwangu kuti uhiswe. Kono heba kanina chisemo, kani wani chimwi. 4 Chisemo china inkulo inde ni nse. Chisemo ka china muna ni kuli tundula. Ka china mahanyi 5 kapa inkulo mbi. Ka chilitusi icho chine. Ka chili hweleni kuvenga, 6 kapa ku vika chintu

chi fosahele. Kachi sangi mu sa jololwe. Isini, chi sanga mubuniti. 7 Chisemo chi zala zintu zonse, chi zumina mu zintu zonse, mi kwina insepo kuamana ni zintu zonse, kono zileta zintu zonse. 8 Chisemo kachi mani. Heva kwina vapolofita, kava mane. Heva kwina malimi, ka amane. Heba kwina inzibo, kayi mane. 9 Mihe katwi zibe imbali mi katu mpolofite imbali. 10 Kono zintu shiyeme chi zenza, zina zisa maninte kazi mane. 11 Hani bali ni muhwile, ni ba ku wamba uvu muhwile, ni ba kuhupula ubu muhwile, ni bakuha mabaka ubu muhwile. Haniba ni mukulwana, ni babiki kwimbali zintu za buhwile. 12 Linu hanu tubonenwa kwimbali ya chiponi, kono chifateho ka chifateho. Hanu chinizi mwi mbali, hanu linu kani zibe kakwi zula uvu ha nibe zibwa ka kwi zula. 13 Kono inzo zintu nzotatwe zikala bovulyo: intumelo, isempo ni chisemo. Kono chikando kwe nzo chisemo.

14 Mu zwile habusu ni chisemo mi munungwe impo za luhuho, sihulu bupolofita. 2 Mihe uzo yo wamba cha malimi kawambi ku bantu kono kwe Ireeza. Mihe ka kwina ni heba yenke yo muzuwa kakuti u wamba zintu zili patite mu Luhuho. 3 Kono muntu yo polofita u wamba ku bantu cha kuba bumba, kuba susuweza, ni kuba senga senga. 4 Uzo yo wamba cha malimi uli bumba iye mwine, kono yo polofita u bumba inkeleke. 5 Hanu nisuna kuti mubonse mu wambe malimi. Kono ku hite aho, ni suna kuti mube mu bapolofite. Yo pulofita mukando kuyo wamba malimi (konji muntu hayi toloka kuti inkeleke i bumbwe). 6 Kono hanu, bakwangu, heba niza kwenu nini wamba malimi, u wana nzi? Ka niwoli, hesi ha ni wamba kwenu che nsinulo, kapa inzimbo, kapa cha bupolofita, kapa cha buluti. 7 Mwi kwikalile ni ku zintu zi sa huzi zizwisa milomo — sina impala kapa kambuli mi kazi zwisi milomo isa swani, zumwi muntu ke zibe bule mulililo we impala kapa wa kambuli? 8 Mihe heba impeta hayi lizwa ka wumwi mulililo, muntu ke zibe buti kuti cheli inako ya kuli tukiseza kuya kwi nkondo? 9 Linu njenwe. Heba nimu wamba chiwambo chisa zuweki, muntu ka zuwe buti chi mwa wamba? Kamu wambe, kono ka kwina muntu yesa zuwe zimu wamba. 10 Mwi ikanda kwina mishobo mingi, kono ka kwina isena intaluso. 11 Kono heba ka nizi intaluso ya mushobo, ka nibe ni muzwahule ku yo wamba, mi yo wamba kabe muzwahule kwangu. 12 Cwale irwe, sina hamu tukufalelwé kwi impo za Luhuho, munungwe muku zakisa inkeleke. 13 Mihe muntu yo wamba cha malimi u swanela ku lapela kuti a toloke. 14 Mi heba nini lapela cha malimi, luhuho lwangu nilu lapela, kono kani zuwisisi. 15 Kanti ime ni tenda nzi? Kani lapele ni luhuho

lwangu, kono kani lapele ni ku zuwisia. Ni zimbe ni luhuho lwangu, mi kani zimbe nini zuwisia. 16 Ni hakuba bulyo, heba no temba Ireeza cho luhuho, muntu ya sena inzibo ka cho bule "Amen" heba no litumela kakuti iye ka zuwi zo kwete ku wamba? 17 Mihe iwe uha buitumelo bwako hande, mi zumwi ka bumbisi. 18 Ni itumela kwe Ireeza ha ni wamba cha malimi ku mi zamba mubonse. 19 Kono mwi inkeleke nisuna ku wamba ni zuwisia manzwi a tenda i yanza kuti nimirite inwe mubamwi, isini manzwi a tenda zikitze ikumi za malimi. 20 Bakwangu, kazi mubi mubahwile mu ku zeza. Chabulyo, chi amana ni chibi, mube mu bahwile. Kono muku zeza mube mubakulwana. 21 Ku mulao ku ŋoletwe, "Kani wambe kube chisi za bantu ba malimi ni milomo ise zibenkani. Naho kese niba nizuwe", ku wamba Ireeza. 22 Ni haku ba bulyo malimi chisupo, isina kuba zumine, kono kubasa zumine. Kono kupołofita chi supo, isini kuba sa zumine, kono kuba zumine. 23 Heba, kuba kuti, inkeleke yonse hayikopana mi bonse ba wamba cha malimi, mi bahanze ni bazumine habe njila kese ba wamba kuti mupehuhite? 24 Kono heba mu bonse ni mupolofita yasa zumine niya sezi habe njila, ka zumine zonse zese a zuwe. Ka atule zonse za wambwa. 25 Zipatitwe mwi nkulo kazi putululwe. Che bakelyo, ka wile hansi ka bulubi ni ku temba Ireeza. A wambe cha kukoza kuti initi Ireeza kwena mukati kenu. 26 Chinzi chi chilila, bakwangu? Heba ni mukopana mu bonse, zumwi ni zumwi nena luzimbo, kamba intuto, kamba zi patuluka, malimi, kapa intoloko. Mu tende zonse zintu kuti mu bumbe inkeleke. 27 Heba zumwi yo wamba che ndimi, ku be bobele kapa botatwe haba liha inako. Mi zumwi u wola ku toloka cha wambwa. 28 Kono heba kuti ka wina yo toloka musiye bantu bonse batontole mwi inkeleke. Mu siye muntu ni muntu a wambe yenke kwe Ireeza. 29 Muleke bobele kapa botatwe bapolofita ba wambe, mi mu leke bamwi ba tekeleze ka ku zuwisia chi wambwa. 30 Kono heba zumwi ku bekele mwi inkeleke ha hewa kubungutula chintu, mu leke yo wamba a totoze. 31 Mihe heba mubonse mu wola ku polofita kuti mubonse mulitute ni ku susuwezwa. 32 Mihe luhuho lwa bapolofita luhuho lu yendiswa bapolofita. 33 Mihe Ireeza kana Ireeza yo lyangana, kono we kozo. Uwo nji mulao mwi inkeleke zonse zi ba zumini. 34 Banakazi ba tontole mu makeleke. Mihe kaba zumininwe ku wamba. Kono ba swanela ku libika kensi, muu wambila mulao hape. 35 Heba kwina chimwi chi ba suni ku lituta, ba buze ba kwame ba bo ku mazubo. Mihe ka ku woleki ku mwanakazi ku wamba mwi inkeleke. 36 Inzwi iye Ireeza liba zwi kwako? Kana nji kwenu bulyo ku liba siki? 37 Heba zumwi ni zumwi u hopula kuti iye mupolofita kapa

wina luhuho, a zuwisse kuti zintu zi ni ŋolela intaelo izwa kwe Ireeza. 38 Mihe zumwi ha kana ku zumina izo, kanji a zumini. 39 Linu haho, bakwangu, mu twale inkulo zenu ku ku polofita, mi kani kanisi muntu ku wamba cha malimi. 40 Kono mu leke zintu zonse zi tendahale che swanelo ni kamulao.

15 Bakwetu, nimi zibisa kuti evengeli ini ba mi wambili imuba tambuli ni ku zimana. 2 Kayo evangeli njimi hazza heba muibika kakutu niba imhi, heba nimu wondisa che zoho manzwi aniba kutazi kwenu, chikuna bulyo intumelo yenu kaina intuso. 3 Kakuti, matangilo, zimwi za butokwa zini ba tambuli: Kuti Jesu aba tu fwili bafeñicha zibi zetu, kakuya cha mañolo, 4 kuti aba zikwa, imi aba buswa che zuba lya butatu cha kuya cha mañolo. 5 Mukuti aba boneki kwa Cefasi, niku balutwana bena ikumi niyenke, 6 Cwale aba bonahali ku chicaba china myanda yilikanza iyanza cheyo inako. Bamwi kubali basi hala, bamwi cibaba lali. 7 Cwale cha libonahaza kwa James, mi ni kuba Apositola. 8 Ku ma manimani, cha libonahaza kwangu, sina mwana yaba zalwa che nako ifosahele. 9 Njeme nimunini ku ba Apositola mi kani lukeli ku sumpwa Muapositola, kakuli niba nyandisi ikeleke ye Ireeza. 10 Kono ka chisemo che Ireeza njeme chili icho, mi chisemo chakwe kwangu kana niba chi hewa kusena intuso. Mukuti, niba sebezi chezihou ku hita bamwi. imi kana ibali njeme. Kono chisemo che Ireeza china kwangu. 11 Heba ime kapa abo chitu kutaza niku zumina. 12 Linu ku lutwa kuti krisite aba buki fubafu, cwale cinzi bamwi haba kanana kuti kakwina kubuswa ku bafu? 13 Kono heba kakwina kubuswa kubafu, cwale nji kuti ni Jesu kana aba buki kubafu, 14 lmi heba Jesu kana aba buki, cwale inkutazo zetu kazina intuso. mi ni ntumelo yenu kaina intuso. 15 lmi tu wanika kuti tu mpanki za mapa kuamana ni Ireeza. Mukuti tuba paki kuti Ireeza aba busi Jesu, kanti kana aba mibusi, 16 Heba kuti bafu kena babuswa, mini Jesu kana aba buswa kubafu. 17 Kambe Jesu kana aba buswa, intumelo yenu kaina intuso, imi musina mucibi. 18 Abo baba fwi ni Jesu baba fwilili, 19 Haiba tusepete jesu mubuhalo bwetu bu mana, tumaibite ku hita bonse ba fwile. 20 Kono krisite aba buswa kuba fwile ceyo inako, nji chichelo che ntazi kuba fwile. 21 Sina ifu hali bezi cha muntu, imi ka muntu kubuswa kubezi chefu. 22 Kono cha Adama bonse baba fwi, mi hape bonse ka bahale. 23 Muntu ni muntu ka buke che nako yakwe: Krisite, chililo che ntanzi, imi nabu ba wanika kwa Krisite kabeze ba buswe hete na keze. 24 lmi kaibe nji mananimani, Krisite hete na tambike mibuso kwe Ireeza Tayo. Njinako yete na manise milao, mibuso ne nguzu, 25 Kono u swanelo ku busa kuhita zila zakwe chiza

ba mwi konde lya matende akwe. 26 Chila cha mananimani ku ku maniswa ifu. 27 Kono, "Iye cha bika zintu zonse mwi konde lya matende akwe", Kono hachi wamba kuti" aba biki zintu zonse", imi zintu zonse ziba bikwa mwi konde lyakwe, ku zuweka iye ka balwa mwa teni. 28 lmi zintu zonse chiza bikwa mwi konde lyakwe, imi ni mwana kabikwe mu mata akwe. Ilikuti Ireeza abe wa zintu zonse kubantu bonse. 29 Kapa ka tende nji abo ba ba kolobeza kubafu? Heba bafu kete ni ba buswe, heba bafu kaba buki chi haba kolobeza? 30 lmi chinzi neswe hatu hala mubukabo inako yonse? 31 Ni wamba buniti bakwetu, sina hanina ibaka lya kulitemba kenu kwa Jesu Krisite Simwine wetu, nicho, kuti nina mwi fu izuba ne zuba, 32 Chinzi cini wana ku muntu, heba kuti niba lwi ni zibatana mwa Efese kamukwa wa bantu fela, heba kuti bafu kete niba buke? Cwale tulye niku nywa, kakuti lye izona katufwe. 33 Kanji mulicengi, kuti itwayelano imbi zi sinya mukwa mulotu, 34 Mulilekule! Mi muhale cha ku luka! lmi kanji mutendi chibi. sina bamwi kwenu habasena inzibo ye Ireeza. Nimi wambila izo kuti muswabe. 35 Kono zumwi mwa ka wambe, "Bafu babuswa ka mibili wina buti? 36 Kubula ingana kwako! Ili kuli cho byala kachi woli ku mena konji hacifwa. 37 lmi cho byala kanji wona mibili wete ube, kono u byala imbuto isa zwete. Iwola kwiza ka buloto kapa chimwi chintu. 38 Kono Ireeza kahe mibili kaku keta, mi ke mbuto ni mbuto ka mibili wayo, 39 Inyama zonse kazi swani, kono inyama ya bantu ingi, ni imwi nyama ya zinyolozi, imwi nyama ya zizuni, imwi inyama yenswi. 40 Hape kwina mibili ya kwi wulu, ne mibili ya hansi. Kono ikanya yo mibili wo kwi wulu ungi, ni kanya ya mibili wa hansi ingi. 41 Kwina ikanya yonke ye zuba, ni kanya ya mwezi, ni kanya ye nkani. Kono inkani ne nkani i chinchana kwi kanya. 42 Niku buka kwa bafu kakube bulyo. Mibili u byalwa ni usa boli, imi kau buke nosa boli, imbuto isana iba byalwa hande kai bukile mwi kanya. 43 Kai byalwe ni ifokwele; mi kaibuke ne nguzu. 44 Iba byalwa ka mibili wina bulyo; mi kau buke mumubili wa luhuho. Heba kwina mibili bulyo, mi kwina mibili wa luhuho. 45 lmi kuñoletwe kuti, "Mukwame we ntanzi Adama aba bi mibili u hala. Adama wa mananimani aba hi luhuho lwa buhalo. 46 Kono luhuho kena luba kezi lwe ntanzi kono che nyama, chichilila che nyama. 47 Mukwame we ntanzi wa hansi, aba bumbwa he longo. Mukwame wa bubeli uzwa kwi wulu. 48 Mwe kalile wa hansi, ni bahansi mube kalile. Mi mwe kalile we kwiwulu, niba kwiwulu mube kalile. 49 Sina hatu zabele chiswaniso che longo, mutu zabale bulyo ni chiswaniso ca kwiwulu. 50 Linu ni cho kuti, bakwetu, malaha ni nyama kazi woli ku muna mibuso we Ireeza. Mi chi bola kachi woli ku muna chisa boli. 51 Mubone nimi wambila

indaba yiba patitwe: Tubonse kete ni tufwe, kono tubonse katu sanduke. 52 Tubonse katu sanduke chaku koba kwe liinso, che mpeta ya mamanimani. Impeta kazi lile, mi bafwile kaba buswe ku bafu. 53 Mi chi bola ci zwate kusa bola, mi cifwa chi zwate kusa fwa. 54 Chi bola keyo inako muchi zwate chisa boli, mi chifwa chi zwate kusafwa, mi kaku tendahale kenzwi ku ŋioletwe kuti, imi ifu liba minwa niku shila. 55 Iwe ifu ku shila kwako kwinahi? Iwe ifu, chihaiso chako chinahi? (Hades g86) 56 Chihaiso chefu chibi, mi inguzu ze chibi mulao. 57 Kono tumela kwe Ireeza yaba tuhi ku tula kwa Simwine Jesu Krisite! 58 Cwale bakwetu, mukole kanji munyanganiwa. Mi mukole mumisebezi ya Simwine, ni mwizi kuti misebezi yenu kwa Simwine ina intuso.

16 Linu kuamana ni newo zaba lumeli, sina muni balaelezi inkeleke za Galatia, cwale mutende. 2 Kezuba lyu matangilo kwi nsunda, muntu ni muntu kwenu abike chaba hewa kuti inewo kanzi zi pangwa hani keza. 3 Mi hete ni nisike, bonse bamu vazuminini, kani tumine cha mañolo ineo zenu kwa Jelusalema. 4 Mi haiba ku woleka kuti niyende nabo, bawola kuyenda name. 5 Kono kani hite kwenu chinaya kwa Masedonia. ka kuti munihite mukati ka Masedonia. 6 Mwendi kani kale nenwe kapa kumana maliha nanwe, cho kuti muwola kuni tusa mu musipili, konse ku niya. 7 Mihe kani litukiseze ku mi bona mwi nako ifwihi. 8 Mihe ni hupula kuhinda inako nanwe, haiva Simwine na zamina. 9 kono muni kale mwa Maefese hesi Pentekositi, mihe mulyango mu kando wi yalulilwe ime, mihe ba kanani bangi. 10 Hanu Timosi cheza, mubone kuti wikala nanwe na satite, chokuti utenda musebezi wa Simwine, china yenda. 11 Kazi muleki zumwi ku mushewu nuna. mu. mutuse che nzila ye nkozo, cho kuti uwola kwiza kwangu. Mihe ni mulindile kuti eze ni Bakwetu. 12 Hanu ku amana ni mu kwetu Apolosi, ka kukoza ni mu susuweza kumi potela ni bakwenu. Kono kena ibali kusaka kwa kwe kuti eze hanu, keze inako chi ni yasika. Niha kuba bulyo, keze che nako ya kwe. 13 Mu lolisise, muzime kapili che ntumelo, mu tende sina mukwame, mukole, 14 Muleke zonse zimu chita zi tendwe che chinemo. 15 Mwizi kuti benzubo ya Sitefaniasi, ba bali ba matangizo mwa Achaia, mi chiba libakanya abo bene cha chilumeli chabo. Linu, nimi susuweza bakwetu. 16 Muzuwe bantu abo ba seveza misebezi iswana ni yetu. 17 Ni nsangiswa kwiza kwa Stephanas, Fortunatus, ni Achaicus. Ba banitusi zimuba kangitwe kuni tusa. Mihe ba ba sisimuni luhuho Iwangu ni Iwenu. 18 Imi he, mu zuminine bantu batenda bulyo. 19 Inkeleke za Asia zimi lumelisa. Akila ni Prisila ni nkeleke yabo inkando bami lumelisa ke Ireeza. 20

Bakwetu bonse bami lumelisa. Ku lumelisa zumwi ni zumwi cha kuli chuchuna. 21 Ime, Paulusi, ni ŋola izi cha mayanza angu. 22 Cho kuti zumwi kasaki Simwine, ka nyanswe, Simwine wetu, wize! 23 Inse za Simwine Jesu zibe nanwe. 24 Chisemo changu chibei nanwe mu bonse ka Jesu Kresite.

2 Makorinte

1 Paulusi, muapositola wa Jesu Kreste che ntato ye Ireeza, mi Timoteya mukwetu, ku nkereke ye Ireeza ina mwa Korinte, ni kuva zamina vonse vena muchilalo cha Akaiya. **2** Chisemo chive kwenu ni nkozo kuzwila kwe Ireeza ishetu ni Simwine wetu Jesu Kreste. **3** Ireeza ni Ishetu, cha Jesu Kreste Mfumwetu a tembwe. Nji yena Isii wa chisemo ni Ireeza wavo vonse va ombaombwa. **4** Ireeza u tuombaombwa muma sukuluka etu onse, ili kuti naswe tuombaombe bena mu masukuluko. Tu ombaomba vamwi sina Ireeza mwa va tuomba-ombeli. **5** Sina masukuluko a Kreste ava letwa chetu, linu niku ombaombwa kwetu kutu leta hamwina cha Kreste. **6** Kono ni hatu sukulwa, nji mukuti mwane ku ombaombwa ni impuluso. Imi hatu omaombwa, ku ombaombwa kwenu. Ku ombaombwa kwenu kuseveza sinte chimuli kauhanyeze masukuluko chenkulo inde sina iswe mutuva sukulukili. **7** Imi insepo yetu kwenu inkando, twizi sina nanwe hamuli kauhanyeza masukuluko, nanwe mulikauhanyeze ku ombaombwa. **8** Linu katusaki kuti kanzi mwi zivi vakwangu, cha masukuluka atuva wani mwa Asiya. Tuva pwacolwa chakuhitiliza ahulu kuhita mutu va kuwolela kuchihindila, mane kana tuva kusepa kuti tusi wola kuhalo hape. **9** Chavu sakusima, tuvena inkatulo yefu hetu. Kono, ivali kutu pangila kuti kanzi tulisepi iwe tuvene, kono tusepe Ireeza, yo vuusa vafwile. **10** Njijena yavatu lamuleli kwi nkodzi ivilala, imi, katulamulele hape, Tuva tuli insepo yetu kwali, kuti tulukule kwi nkodzi hape. **11** Katende ichi sina inwe hamu tu tusa cha mirapelo yenu. Linu, vungi kavahe vvitumelo cha chisemo chituhelwe 'kwetu che ntapelo zava vangi. **12** Tuli kumusa chechi; yupaki cha lizwalo lyetu. Mukuti mihupulo milotu ni kusephala kuzwiliili kwe Ireeza sina mutu batendeli iswe munkanda. Tuva tendi bulyo cha vungi nanwe- isiri cha vutali vwe nkanda, kono cha chisemo che Ireeza. **13** Katu miñoleli zintu zi musa oli kuvala kapa kuzuvisisa. Ni sepa ka mutu zuvisise chakwizula, **14** sina hamu va tuzuwi kanini hanu. Linu mwizuba lya Mfumwetu Jesu katuve twi vaka lyenu lya kuli temba, sina mwete mu vile yetu. **15** Mukuti nivena insepo kwa mana nezi, Niva kusaka kukeza kwenu intanzi, linu kuti mutambule mipuzo cha mipotelo yo vele. **16** Ni vaku lela ku mipotela chini kaya kwa Masedoniya. Linu hape ni vaku zeza kumi potela chini kazwa kwa Masedoniya, ni kuti inwe ze munitumine munzila yangu kuya kwa Judeya. **17** Linu hani vali kuhupula buti, niva kuhakanyeha? Kana nilela zintu mukulukela cha buntu, linu niti "Eni, eni." mi "Awa, awa" chenako iswana? **18** Kono sina Ireeza yo sepahala katuti vulyo zonse "Eni" ni "Awa." **19**

Mukuti mwana e Ireeza, Jesu Kreste, ka Silvanasi, Timoteya, ni va kutazi mukati kenu, kena "Eni" kapa "Awa." kuhita kuti nji "Eni" chenako yonse. **20** Mukuti insepiro zonse ze Ireeza nji "Eni" chakwe. Linu, chakwe iye mwine tuti "Amen" kwi kanya ye Ireeza. **21** Hahanu, nji Ireeza yo tunyakisisa nanwe Kreste, imi ava tu tumi. **22** Ava tuviki luswayo mi chatuha luhuho mwi nkulo zetu kuti ive chisupo cha chete natuhe. **23** Kuhita kuti, ni sumpa Ireeza kuti ave mpaki yangu mwi vaka anisenya nivezi kwa korinte ivavi kuti nimi sileleze. **24** Izi kena kuti tusaka kuyendisa entumelo yenu mwi swanelala kuivila. Kuhita kuti, tukwete kuseveza nanwe kuti muve nentavo, sina hamu zimene muntumelo yenu.

2 Linu china zeza kalwangu kuti kazi nikezi chezila isasamisa. **2** Heva niva mi sasamisi, vava kuni susuweza nji vona vani vachisi. **3** Na ŋiola muna ŋolela njokuti kanzi ni chiswa kwavo vava kuswanelala kuni tavisa. Nina insepo kuamana inwe muvonse kuti intavo yangu njiyona imukwete nenwe. **4** Linu niva miñoleli ni manyando makando, mi ninina mubukavo vwe nkulo, ni zinsozi zingi. kena ni vali kusaka kumi sasamisa. kono, nibali kusaka kuti mwizibe ilato likando lini kwete kwenu. **5** Haiba zumwi waleta kuchisa, kena leta bulyo kwangu, kono kamukwa umwi, noti kwi tula chabukali, kono waleta kwenu mwese. **6** Kuli kene uzo mutu hahewa Inkoto bulyo ku vantu bangi. **7** Lya hanu hasa muha ikoto, mwina noku swalela niku muomba-omba. wina v, unjo nange ehaiwe vukando bwa maswavi akwe. **8** Linu ni misusuweza kuti muwole ku patala ilato lyenu kwali. **9** Ili nji vaka hani va ŋoli, linu chingi nali kumilika kubona nandi mwi chilila onse. **10** Heba uswalela zumwi, nimu swalela zuna muntu name. China swalela- haiva kwina china swalela-chaswalela kwineku lyenu havusu bwa Kreste. **11** Ili kuti Satani sazi atu zwisi mwizila, kaho twizi hande milelo yakwe. **12** Simwine ava ni yalwili mulyango haniya mwi tolopo ya Troas kuka kutaza ivangeli ya Keresite uko. **13** Nanga vulyo, kena ni vena ni nkozo yo muhupulo, ka kuli kena ni vezi kuwana mukulwangu Titi uko. Cwale chi navasiya niku voleta kwa Macedonia. **14** Kono vuitumelo vuve kwa Ireeza, umo mwa Kreste utuyendisa mu miliko. Ketu usansaila munko yenzivo yakwe konse. **15** Kakuli twina kwa Ireeza ina munko munati ya Kreste, bonse abo bakwete ku hazwa nabo ba kwete sinyeha. **16** Ku vantu va vasinyehi, mi munko uzwa kwi fuu ni fuu, kwabo va kweta hazwa, mi munko uzwa kwi vuhalo ni vuhalo. Yo swanelwa izo zitu? **17** Mukuti katu swani ni vungi bwa batu va vali kuwuza izwi lya Ireeza cho vu polofiti. Niha kuti, ka kujolola kwa mulelo, tuwamba mwa

Keresite, sina hatu kwe tumitwe kwe Ireeza, ha busu bwe Ireeza.

3 Chitu tanga ku litemba hape tubene? Katu saki mañolo a ku tuzuminina kwenu kapa azwa kwenu, sina vamwi vaantu, tu swanela? **2** Inwe muvene njenwe mu mañolo etu a tu zuminina, añoletwe mwi nkulo zetu, ezivenkene ni kubaliwa vaantu bonse. **3** Imi mutondeza kuti iñolo lizwa kwa Kereste, libaletwa iswe. Kena libañolwa ni inke kono cha Luhuho lye Ireeza yo hala. Kena liva ñoletwe ha matapa a bwe, kono ha matapa e nkulo za vaantu. **4** Imi iyí nji sepo itukwete kwe Ireeza ka Keresite. **5** Ka twina bwizivi vuhitiliza mukati ketu kuti tute izizintu zizwa kwetu. Kono, kwiziva kwetu kuzwila kwe Ireeza. **6** Nji Ireeza yava tutendi kuti tuwoli kuva vahikana be chikani chihwa. Ichi chilikani kahena cheñolo kono cha Luhuho. Mukuti iñolo lihaya, kono Luhuho luha vuhalo. **7** Hanu isevelezo ivaleti ifumiñolo i chakwilwe ha mabwe- kuvezi ikanya ku vaantu va Iselaele ichita kuti mane vaantu kana vavalu kuwola kulola muchi fateho cha' Mushe. Ibalí ibaka lya nkanya ibena ha chifateho chakwe, inkanya ivali kumana kani kani. **8** Mukusike kuhi kubenza kwe kanya ye nsevelezo ya Luhuho? **9** Mukuti insevelezo ivali kunyazahala ivena ikanya, mukuvevule kwikanya ye nsevelezo ya kuluka ikwetwa chabungi kwinkanya! **10** Kavuniti, china chi vapangitwe che nkanya, kachi sina mumukwa we nkanya, vakenyi che kanya ihita ahulu. **11** Haiba kuti china chivali kuhita chivena nkanya, mukuve vule kwechina chikalilile kuva ni nkanya! **12** Sina hatwina vulyo insepó, tuzwile habusu. **13** Katuswani sina nji Mushe, yavalí vikite isila ku chifateho chakwe, mane kuti vaantu va Isilaele kenavavalu kuwola kumulola kakumu tulula kevaka lye nkanya ivali kuhita bulyo. **14** Kono mihupulo yabo iveauyelwe. Mane kwiza kusika lunu luzuva kapayi kaswana kasishele cha kuvala chilikani chakale. Kakeni ku wumbuka, kakuti nji kwa Keresita bulyo kukawolwa kuzwiswa. **15** Kono kuli sunu, Mushe havalwa, kapayi kasi zalitwe inkulo zavo. **16** Kono muuntu havola kwa Simwine kapayi ka wumbulwa. **17** Hanu Simwine Luhuho. Hena Luhuho lwa Simwine, kwina intukulaho. **18** Hanu tubonse, tuwumbukite tupayi ha meenso, bone inkanya ya Simwine. Tuba sandulwa mwikanya iswana kakuzwa mwinkalulo ye nkanya kuya muyimwi, sina ku zwililila kwa Simwine, lye ili Luhuho.

4 Linu, mukuti twina ili ikolo, ni sina mutu va tambwiri chisemo, katuzwafi. **2** Ni hakwina vulyo, tuve zivahazi inzila ziswavisisa ni zili wungwile. Katuhali cha ku chengelela, tuwonda inzwi lye Ireeza hande. Chaku zimanina initi, tulileta havusu bwa zumwi ni zumwi cha kuya che zwalo lyakwe

mu meno e Ireeza. **3** Haiva i evangeli yetu i umbitwe, i umbitwe feelsa kwabo basinyeha. **4** Imi kuvali, mulimu we inu inkanda ava hofuhazi kusa zamina kwa mihupulo yavo. Chelo ivaka, kava woli kuvona mumuni wa linzwi we kanya ya Kresite, iye chiswaniso che Ireeza. (aión g165) **5** Katuli zivahazi iswe tuvane, kono Kresite Jesu neli Simwine, mi iswe tuvahikana venu kuchitila Jesu. **6** Mukuti Ireeza nja va wambi kuti, "mumuni kauvenye mwi fifi." Ava veñysi mwi inkulo zetu, kuha iseri lyo kwiziva ikanya ye Ireeza mukuba kwa Jesu Kresite. **7** Kono twina ichi chifumu tuhamwe twe rongo, nji kuta kuti ziho zonse kuhitiliza njiza Ireeza mi isinyi zetu. **8** Tuwina muvukavo mwinkalulo zonse, kono katu pwachuki, katwizi cha ku panga kono katwizuli kuswava. **9** Tunyandiswa kono katukanwa. Tu wisikizwa hansi kono katusinyehi. **10** Tuhindite ifu lya Jesu mu mi viri yetu inako yonse, jo kuti vuhalo bwa Jesu vuvoneke mumivili yetu. **11** Iswe tuhala tuhindite mumivili yetu inako yonse ifu lya Jesu, njokuti vuhalo bwa Jesu vuvoniswe mumivili yetu ya vuntu. **12** Njokuti ifu likwete kuveleka mwetu, kono vuhalo vukwete kuveleka mwenu. **13** Kono twina luhulo luswana lwe ntumelo kakuya ka chiva ñoletwe: "Niva zuminí, mi linu niva wambí." Naswe tuzumina mi hape tuwamba. **14** Twizi kuti iyemwine yava vusi simwene Jesu, katu vuse naswe ni Jesu. Twizi kuti kaatu hinde nanwe kuya mwena iye. **15** Zintu zonse zichtilwe inwe kuchila kuti, sina chisemo hachi hasene kuvantu vangi. Kutambika vuitumelo kwi njihe kwi kanya ya Ireeza. **16** Linu katuzwafi. Nihakuva vulyo, hanze tukwete ku sinyeha, mukati tukwete kuvumbwa chihya izuva ni zuva. **17** Mweyi inako zana, manyandozana anu a kwete atuvakanyenza kulema kwe kanya kulikanyezwa kusamani. (aiónios g166) **18** Katu lolete zintu zivoneka, kono zintu zisa voneki. zintu zivoneka zenakozana, kono zintu zisa voneki za kuya kusamani. (aiónios g166)

5 Twizi kuti mubili we nkanda mutuhala hausinyeha, twina muzako kuzwa kwa Ireeza. Izuvo isa pangitwe cha mayaza abantu, kono i zuvo isamani, mwi wulu. (aiónios g166) **2** Mi mweli tete tu tonga, tu shukelwa ku zwatikwa chizwato cha kwilulu. **3** Tushukelwa i chi chitu mukuti hatu chizwata kete tu wanike kuti katu zwete. **4** Cha kwizula ni twina mweli itete, tu tonga, ni mubukabo. Katu saki kwi kala ni tusazwete. Kuhita, tusaka kuzwata, ili kutu chisafwi chi miniwe buhalo. **5** I ye yaba tu lukisezi ichi chitu nji Ireeza, ya batuhi Luhuho ili kuti ibe bupaki bwa chikeza. **6** Nihakuba bulyo twina ni kuba ni nsepo. Twina ni kwiziba kuti heti twina ku munzi mu mibili, tuzwa kwa Simwine. **7** Mi tuyenda chetumelo, isini cha chi voneka. **8** Mi twina insepó. Tu swanela kuzwa mu mibili ni

kukava kumunzi ni Simwine. 9 Linu tu panga chi kokwani chetu, kapa twina kumunzi kapa hanze, ku musangisa. 10 Mi twense tu swanena ku boneka habusu bwa chipula che inkatulo cha Keresite, I li kuti zumwi ni zumwi a tambule chitu chaba pangni mu mubili, kapa kubu lotu kapa ku bubi. 11 Niha kuba vulyo, kwi ziba kutiza kwe Simwine, tu susuweza vantu. Mutwi kalile tu bonwa kwa Ireeza. Ni sepa kuti zonse zizuwekete kwi zwalo lyenu. 12 Ka tuliki kumi susuweza kuti mutu bone kuti tusephala. Kuhita, tumiha ibaka lya kuli kumusa chetu, ili kuti ube ni kalabo kwabo bali kulitemba cha ziboneka isini zina mwi nkulo. 13 Mi heba tuzwile mu mihupulo yetu, njiza Ireeza. Mi haiba twina mu mihupulo yetu ishiyeme, nji kwako. 14 Mi ilato lya Keresite litu susuweza, ka kuti tuli kolwisia kechi: kuti muntu yeke aba fwili vonse, mi niha kuba bulyo vonse linu ba bafwi. 15 Imi Keresite ava fwili vonse, ili kuti avo bense bahala kazi bahali lwabo, niha kuba vulyo, bahale ka lwakwe iye ya wafvi ni kuvuka. 16 Che libaka, kuzwa hanu kutwala oko katu nyansa muntu kuya ka chizimo cha buntu, niha kuba bulyo naswe mutu bali kuhindila Keresite mwei nzila. Kono hanu katu sinyansi bamwi cheyi nzila ni kamuta. 17 Niha kuba bulyo, haiva zumwi wina mwa Keresite, chibumbatu chihya, zintu za kale ziba mani. Mubone, chiba ba sanduki bahya. 18 Zonse izi zintu zizwa kwa Ireeza. Aba tubonzi kwali cha Keresite, imi aba tuhi ikolo lya ku bolisana inkulo. 19 I li kuti, mwa Keresite Ireeza ukwete u bozekeza ikanda kwali, nasa ba balili milandu yavo. U kwete utuha iñusa lya kubozisana inkulo. 20 Tubasalwa kuti tube bazimanini ba Keresite, ubu Ireeza abali kuli zibahaza chetu. Tu likumbilila nanwe, che baka lya Keresite: "Mubole kwa Ireeza. 21 Aba chiti Keresite kuti ibe chitabelo chetu kechibi. Nji yena ya sena ba tendi chibi. Aba tendi izi kuti tube ba shiyeme kwa Ireeza mwali.

6 Imi hape, kusebeziana hamwina, tumikumbila kusatambula ikanya ye Ireeza isena musebezi. sina aba wambi, Munako iswanelia, Nibatekikwako. 2 Imi mwizuba lye mpuluso ni bakutusi. "Iole hanu chinako iswanelia." Lole hanu izuba lyempuluso. 3 kanzitubiki zisitatiliso habusu bwazumwi mukuti kazilete musebezi we Ireeza kushinyeha. 4 Mukuti, tuli kolwisia tubonse cha misebezi yetu. Mukuti tubahika be Ireeza. 5 Tubahikana bakwe mukutundamina, mukuzwafiswa, mumanyando, mukudamwa, mukusuminwa, mukulwiswa, mumasukuluka, mukulala chilabila, 6 munzala, mukujolola, munzibo, munkulonde, mukushiyama, muchisemo, muluhujo lujolola, nimwilato lishiyeme. 7 Tubahikana bakwe ni mwinzwi lyeniti, nimuziho ze Ireeza. imi twina insilelezo inakwianza lijolola linakubulyo

niku lyachimonso. 8 Tusebeza mwikutute, ni mukusakutekeha, ni mukuwambwa bubi, ni mukububekwa. Tunyanswa mukuti tuwamba mapa imi nituwamba ze niti. 9 Tusebeza sina katwizibitwe imi kanti twizibenkena. tusebeza sina bayakukufwa, mi mulole tusihala, Tusebeza sina bahindikitwe munkezozetu kono katunyansilizwe mukufwa. tusebeza sina basukulukite kanti inakoyonse tusangite. 10 Tusebeza sina bashebete, kono kanti tubika bangi kuba bafumite. Tusebeza ni tusawani chimwi kanti katuwane, zintuzonse. 11 Kanti, tuwamba kwenu zonse chabuniti. Makorinte, imi nkulo zetu ziyaluki. 12 Inkulo zenu kazisinene chetu, kono zisinene cha maikuto enu. 13 Hanu, mushelene ni wamba sina yowamba kumuuhwile mwiyalule ahulu inkulo zenu. 14 Kanji, musuminwa hamwina nibasa zumini. Linu chinzi balukite abakopana niba tenda zive? Imi kanti chizwale nzii china mwiseli ne fifi? Kuzuminzana kwinabule kwena Jesu ni batenda zibe? 15 Kapa chinzi chali kauhanyeza mulumeli niyotenda zive? 16 Imi intumelelano nzi, ina mukati ke tempele ye Ireeza ni ziswaniso? Sina hatuli twi tempele ihala ye Ireeza, sine Ireeza habawambi: "Kanizake mukatikabo imi niyende mukati kabo. Munibe Ireeza wabo, imi mubabe bantu bangu." 17 Lyahanu, "Muzwe mukati kabo imi mulikauhanye," mwatela Ireeza. Kanzi muwondi zintu zisa jolwele, imi muni mitambule. 18 Munibe Ishenu inwe mubebana bangu, imi kamube banabangu baba swisu niba kazana, "Kuwamba Ireeza wina kwilu.

7 Basakiwa, buti mutwina insepiro tulijoloze kunzitu zonse zitu panga bena inkwe mumibili ni muluhuho. Tu wonderere kunjolola mukutiya Ireeza. 2 Mutu lukiseze chibaka! kana tubafosekezi umwi. kana tuba holofazi muntu kapa kuchengelela umwi. 3 Kana kumimyaza iyo niwamba. Sina hani bawambi kale kuti mwina mwi nkulo zetu, kwetu kuti tufwe hamwina ni kuhala hamwina. 4 Nina i sepo inkando mwenu, imi nilinuneka chenu. ni zwire ku ombawombwa. Ni zwire kusanga nanga mumanyando etu onse. 5 Hatukeza kwa Masendoniya, mibiri yetu kena ibena impumulo. chebaka lyobulyo, tuba katezwe muzintu zonse che nfapani zibena hanze ni kutiya kubena mukati. 6 Kono Ireeza, yo susuweza ba zwafite, aba tu susuezi cha kusika kwa Tite. 7 Kena ibali chakusika bulyo chaba tususuezi kacho Ireeza. Ibalu ni che susuezo yaba tambuli Tite kuzwa kwako. Abatu wambiri kaze rato lyenu, kuwilwa kwenu, ni kubirerera ahulu ime. Imi sanga ni kuhitiliza. 8 Nangati kuti iñolo lyangu libezi kukuzuwsa bubi, Kani linyasi chalyo. Kono nibali nyansi hani bona kuti iñolo lyangu libezi kukuzuwsa bubi. Kono ubalizu bubi che kanako zana. 9 Hanu ni

sangite, insiñi kuti muba mubazuwile butuku, kono kakuti kusalizuwa hande kwenu buba mileti kulinyaza zivi zenu. Mube zibi maswabi a zamilimu, mi kana muba nyandi cha kusinyehelwa chimwi kabeka lyetu. **10** Kakuki chiliro cha milimu chiletera kubaka iri kuwanisa kuhazwa nikusena kuli nyansa. Chiliro chefasi, nihakuba bulyo, chileta ifu. **11** Bone bukando bwentundamo yamaswabi abuireeza ziabaleti kwako. Ibalu inkando vule intundamo mwenu ku konisa kuti kana muvbenya mulandu. Ibalu kukando vule kubenga kwako, kutiya, indiwulu yako, kulitombola, nikuna kuti busakusimwa bupangwa! Munzintu zonse zimuba bonahazi kuti kamwina mulandu mwi indaba. **12** Nihakuba kuti niba miñoleri, Kena niba ñoli chebaka lyo kupanga bubi, kamba chozo yaba pangibubi. Niba ñoli iri kuti kusepahala kwenu kwetu kuboneke kwenu habusu bwe lreeza. **13** Ibaka lyezi tuba susuwezwe. Chokuwelekeza kuwombawombiwa kwetu, tubezi kusanga ni kuhitiliiza chebaka lya kusanga kwa Tite, kakuli luhuho lwakwe lubabiswa buhya chenu mobonse. **14** Mukuti haiba nili tundumuna kwakwe chenu, Kena niba swabisiswa. Ne kena bulyo, sina zintu zonse zitu bawambi kwenu zibali za kusakusimwa, kuli tundumuna kwetu kuamana nanwe kwa Tite kuba bonisi kuba kusakusimwa. **15** Ilato lyakwe kwenu ikando maswe, sina habazezi ikute lyenu mubonse, mumubezi kumu tambwila chokutiya ni chachalika. **16** Ni sangwa kakuti nina i sepo inzwire mwenu.

8 Tusaka kuti mwi zibe, balatiwa, kuamana ni chisemo che Irreeza icho ciba hewa kwi ikereke ya Mosodoniya. **2** Mwinako inkando ye miliko ni kunyandiswa, bungi bo kusangwa kwabo ni muku nyanda mubu njebwe bwabo babaleti chifumu chikando ahulu che yumbula. **3** Kakuti niha bupaki kuti babahi chobungi sina mubabali kuwlora. Ni kuzwirira kusi ye nkulo zabo **4** nimu kutu kumbira ahulu kuchibaka cho kuli yabira mowu musebezi niba zumine. **5** Ichi kahena chiba pangahali ubu mutubali hupulere. Lyinu, babatangi kuli ha abobene kwa Simwine. Lyahanu njibenza kuliha abovene kwetu che tato ye Irreeza. **6** Linu tuba kumbiri Tite, yaba tangi kale uwu musebezi, kuti a manisize uwu mutendo wo kuha kwi neku lyenu. **7** Kono mwina buikalabero muzitu zonse- ni mwitumero, ni mukuwamba, ni mwi ngana, ni mukusepahala konse, ni mwi rato lyenu kwetu. Lyahanu mubone kuti muwonderela munkezo zokuha. **8** Niwamba ichi isifii uba itayero. Kono, Ni wamba ichi iri kulika buniti bwe rato lyenu cho kubu swanisa cho kusaka kwa bamwi bantu. **9** Kakuti mwizi chisemo cha Simwine wetu Jesu Kheresite. Nangati kuti abali kufumite, che baka lyenu aba sandu kanjebwe, iri kuti cho bunjebwe bwakwe muwole

kuba bafumite. **10** Mweyi indava kani mihe ikerezo iyo isina kayi mituse. Chirimo chimwina chiba mani, kena mubatangi kupanga chimwi, kono mubali kunyolerwe kuchi panga. **11** Lyahanu mu maniseze. Sina mukubena inchiseho ni takazo yo kuchipanga hana, cwale mule kuchileta kumamanikizo, sina ahulu sina mumu wolera. **12** Sina haiba muhupwire kupanga iyi ikezo, i ndotu mi i tambulwa. i swanera kuli tinga kamo muntu mwa kwatire, insiñi kamwasa kwatire. **13** Inyikalulo kayina mumukwa ukuti bamwi bawole kuyimululwa mi inwe mu hambirizwe. Chikwina bulyo, kuswanera kuba niku zumizanwa. **14** Cho kuba nizingi mweyinu inako mukutuse inzo zibasaka. Iyi njikuti nabo zingi zibakwete nizi wole kutusa zimusaka, mi iri kuti nikube niku yenderera. **15** Yina ubu muyi ñolerwe: "Uzo yowina zingi kena ababi nichimwi chiba shali, mi zumwi yabena tuche kena ba tayeri kamba kusaka chimwi." **16** Kono buitumero bube kwe lreeza, yaba biki mwi nkulo ya Tite chisemo chikando icho chini mikwatire. **17** Kakuti ka tambuli fera ikupo zetu, kono aba sephali ahulu kuyamana nacho. Aba kezi kwenu cho kusaka kwakwe. **18** Tuba mutumini naye muzwale yo rumbiwa ahulu mu makereke onse che misebezi yakwe yo kuwamba i evengeli. **19** Insiñi bulyo iyi, kono naye bulyo abali kuketetwe kubekereke kuti tuyende naye muku hinda iyi inkezo yokuha. Iyi njo kurumbiwa kwa Simwine iye mwine ni mukusaka kutusa kwetu. **20** Tukwesi kulika kusiya kuwoleka kuti zumwi kanji a woli kubirera kuyamana naswe kuyamana noku kuha kutu hindite. **21** Tu babalera kupanga icho chi kutekeha, isiñi bulyo habusu bwa Simwine, kono niha bunsu bwa bantu. **22** Tumu tumina nizumwi muzwale nabo. Hangi nitu mulika, mi tuba muboni kuti kutabera misebezi yonse ya hewa na tabite. Mi lyahanu usangitwe chebaka lye sepo inkando yena nayo mwenu. **23** Haili cha Tite, mubereki kuninangu ni mulikanangu kwenu. haili che mizwale yetu, batumiwa mbabe kereke. Basepahala kwa Khresitte. **24** Lyahanu muba ntondeze i rato lyenu, mi mutondeze kwi kereke ibaka lye kuli tundumuna kwetu kuyamana nanwe.

9 Kuamana ni mutendo u va zumine, ka kwina intuso kwangu ya ku mi ñiolela. **2** Ni zi kuamana ni intakazo zenu, zi ni va li tunduvuli kazo ku vantu va Masedonia. Ni va va wambili kuti ma Achaia va kwete vali vakanya ku zwa chilimo chi va mani. Ku tundamena kwenu ku va susuwezi vungi bwavo ku panga. **3** Hanu ni vatumi vakwetu ili kuti kuli tunduvula kwetu ku ama ninwe kanzi kuvi ni kusava ni inita, mi ili kuti mulitukise, sina Mu ni vateli mo mu swanelia ku vila. **4** Kwando vulyo, haiva zumwi ku Masedonia wiza ku miwana ni musali tukiseze, mu tu swave - kese ni wambe

chimwi kwenu-cha ku va ni vuisepo kwenu. 5 Mi chi nazeza kuti kwina intuso kuti mukumbile vakwetu kwiza kwenu mi ni kwiza ku vakanya cha ku litahanelo che impo i mu va sepise. Ichi ku lukela kuti va vakanye sina imbuyoti, isiñi sina chimwi chi muhambilizwe. 6 Initi njei: iye mwine yo byala cho vuche mwa sinze cho vuche, mi iye yo byala che ivaka lye mbuyoti naye vulyo mwa sinze che mbuyoti. 7 Mu siye zumwi ni zumwi ahe mwa lelele mwi inkulo ya kwe. Kanzi ahi che iswavite kapa ku ha mbilizwa. Ka kuti Ireeza usuni muhi yo sangite. 8 Mi Ireeza u wola ku tenda imbuyoti yonse ku ekeza chenu, ili kuti, inako yo nse, mu zintu zonse, muve ni zonse zi musaka. Mu kuve vulyo kuti mu ekeza zilotu zonse zitendwa. 9 Vo vulyo sina ha ku ŋoletwe. "Ava ava aveli vuhumi bwakwe ku va humanehi. Ku luka kwa kwe kwi kalilile." (aiōn g165) 10 lye yo ha imbuto ku yo lima ni ku byala ni chinkwa cha zilyo, mi naye kaekeze i mbuto yenu ya ku byala. Ka ekeze ku sinza kwenu kwa ku luka. 11 Ka mu humiswe monse ili kuti muhe cha vungi. Iyi ka ilete kuha vuitumelo kwa Ireeza ku zwilila kwetu. 12 Cha ku hinda uwu mutendo isiñi vulyo ku saka vutokwi ku va zumine. Mi i ekeza muzimpangaliko za kuha cho ku litumela kwe Ireeza. 13 Kakuti cha ku tatuviwa kwenu ni ku vonisia cheyi mitendo, namwe vulyo ka muhe ikanya kwe Ireeza cha ku kuteka ku wamba ivangeli ya Keresite. Namwe ka muhe ikanya kwe Ireeza cha vungi bwe impo zenu mi ni ku vonse. 14 Va mi tavele, mi va kwete ku mi lapelela. Vapanga izi che vaka lya musa mungi we Ireeza wina mwenu. 15 Mi vuitumelo vungi vu ve kwe Ireeza cha impo yakwe isa woleki ku tatususwa!

10 I me, Paulusi, ni mwine ni li kumbilila kwenu, cha kiliboba hansi ni lato lya Keresite. Ni li bozekeza hansi hate nina habusu bwenu kono ni chita cha kukola haiba nina kule nanwe. 2 Ni mikumbila kuti, heti nina hamwina nanwe, kete ni sake kukola cha kulisepa ni mwine. Kono ni zeza kuti ka nibe ni kukola ha ni ku li kangisana babo bazumina kuti iswe tuhala chakuya che nyama. 3 Ni ha kubabulyo ni ha tuyenda che nyama, ka tuhambilizi inkondo kuya che nyama. 4 Chokuti zilwiso ze tu lwa kazo kahena ze nyama. Kono, beena ziho zижolola zi sinya sinya zi ba zimbulukite. Ka kwina che zi wola kuleta inkani za kuchengelela. 5 Naswe bulyo tusinya chonse chihanzi chizimana kulwisa inzibo ye Ireeza. Tuhinda ni kusumina mihipulo yonse i sakuteki Keresite. 6 Mi tu libakanya ku ha inkoto kwi kezo zonse zi sa kuteki, haho bulyo ikute lyenu ha chi lye zuzilizwa. 7 Mulole chi bonahala sinte habusu bwenu. Haiba zumwi chalikupula kuti chili wa Keresite mu muleke a lihupulise iye mwine kuti sina iye ha li wa Keresite chobulyo mutwina tubonse. 8 Chokuti ni ha ni litundumuna kanini cha bungi

kuamana ni inkamaiso, i yo Simwine a va ihi chetu kuti tu misake kono isinyi kumisinya, kete ne ni swabe. 9 Ka ni saki kuti kubonahale chokuti ni mitiiza cha mañolo angu. 10 Chokuti bamwi bantu ba ti, "Mañolo a kwe a hambiliza ni zaho, kono cha mazimo u fokwele. Manzwi a kwe kaswanelwi ku tekelezwa." 11 Musiye a bo bantu balemuhe kuti sina mu twikalile mu manzwi a mañolo e tu ni ha tu sa kwina kono mwete ne tubile mu zimpangaliko zetu ha te ne tube uko. 12 Ka tuyendi kule sina kulinunganya iswe tubene kwetu kapa cha ku lilikanyisa kwetu na bo bakwete ku li itemba a bo bene. Kono ha ba bali ku li likanyisa a bo bene cha zumwi ni zumwi ni ku li likanyisa kwa bo zumwi ni zumwi, kakwina chebezi. 13 Iswe, ni ha kwinabulyo, kete tu li tundubule cha kuhitiliza intikanyo. Kusi bulyo, ka tuchite bulyo mwi ntikanyo ya Ireeza ya ba tuhi, intikanyo i wola kusika kule u ko kwenu. 14 Mi kana tu ba lihitilizi tubene ha twiza kusika kwenu. Njiswe ba ba tangi lwestanzi kusika u ko kwenu che ivangeli ya Keresite. 15 Kana tu ba litundumuni chakuhitiliza intikanyo chakuya cha mitendo ya bamwi. Kusi bulyo, tusepa kuti sina intumelo yenu ha ili kuti chibaka chetu cha mutendo kachikule ahulu, mi ni ku ba muintikanyo mu iswanelela. 16 Tu sepa chobuti, tu ka kutaze ivangeli mane ni mu zikiliti zi mi hitilile. Ke te tu li tundumune cha mutendo u chitahala muzibaka zimwi. 17 "Kono musiye u zo yo litundumuna, a li tindumuna mwa Simwine." 18 Chokuti ka njieye uzo u lipaka iye mwine yo zumininwe. Kusi bulyo, njozo mwine u pakwa kwa Simwine.

11 Ni li takaleza kuti kambe ni mwa libika mu bumwi buholo bwa ngu. Kono tota mu libika name! 2 Mukuti ni fwa muuna chenu. Nina muuna wa bu ireeza ka chenu, kuzwa ha ni ba mi sepisezi ku ba mu maseso ku mukwame umwina. Ni ba sepisi ku mi tambika habusu ni muli ba kamwale luli kwa Keresite. 3 Kono ni tiite kuti hamwi, sina inzoka mwi ba chengeleli Eva cha butali tali bwayo, mizezo yenu i wola kumi zwisa mwi nzila ya kuli boza hansi ni kulibika mubu niti bwa Keresite. 4 Mi mukuti kuti zumwi mweze mi nja wambe za Jesu zumwi kwanda yozo utu ba lutu. Kapa mukuti mu tambula lungi luhuho kwanda lu muba tambuli. Kamba mukuti mu tambula yingi i vangeli kwanda yeyina i mu ba tambuli. Muli bika ahulu mwezi zintu cho kwi zuula! 5 Mi ni zeza kuti kanina hamu koloko wa bana ba lizuwa bunini kuba sumpwa ba apositola ba tota. 6 Kono ni hanisa lutitwe mukuba chiwambo, ka hena ni yasa lutitwe mu maano. Mwinzila zonse ni mu zintu zonse tu be ziba nkanisi ichi kwenu. 7 Kana ni ba tendi chibi cha kuli bozahansi cho kuti inwe mu nyamunwe? mi cha ku

lukuluha ni ba kutazi i vangeli ya Ireeza kwenu. 8 Ni ba hibili inkeleke zimwi cha ku tambula i ntuso zi zwa ku bali kuti cini mi tendele musebezi. 9 Hani bena nanwe mi ni ba ku bulite, kahena ni ba lemenezi muntu zintu. Mi kubula kwangu ku ba tuswa ba mwangu baba li ku zwilila kwa Masedoniya. Mu zintu zonse ni bali bikite kuti kanji ni ni mi katazi, mi muni zwile habusu ni ku chita bulyo. 10 Sina buniti bwa Kiresite mu bwina mwangu, ku li tundubula kwangu kete ku tontozwe mu zibaka za Achayia. 11 Ibaka? Ka kuti kanimi saki? Ireeza njo wizi. 12 Mi zini tenda muni zwile habusu ni ku zi tenda, nji kuta kuti nizwise kuzekelela kwa kuni nyansa mi ni ku zekelela ku basaka ku li tundubula ka teni- kuti nabo ba wani kite ni ba tenda mutendo uswana ni utu tenda. 13 Mi mukuti abo bantu ba polofita ba maapa ni ba tendi ba buchengi. Ba libonekisa abo beene kuti ba Apostola ba Kiresite. 14 Mi iyi ka yi komokisi, kakuti ni haibe satani uli bonekisa kuti ingeloi lye seli. 15 Ka hena indaba inkando i komokisa haiba aba ba hikana nabo bali bonekisa kuti ba hikana ba ku luka. Bu kaabo bwabu ka bu swanele mi tendo yabo. 16 Ni ta kuti hape: kanji kubi niyo zeza kuti ni muholo. Haiba mu mu zezela, muni tambule mu buhole bwa ngu nji kuti ni li tundumune kanini. 17 Chini wamba kakuya cha kuli tundumuna kwa kulizuwisisa kaku nyanswitwe kwa Simwine, kono ni wamba ubu chihole. 18 Sina mukuti bungi bwa bantu buli tundumuna ka kuya che nyama, name muni li tundubule. 19 Mi cho ku tabela muli kopanya ni zihole, mu talifite mu bene? 20 Mu likopanya ni zumwi yo mi tenda ba hikana, ha mi sinya, cwale ha mi hinda ha bufokoli bwenu, haiba uli bonisa ku hita iwe, kapa haiba uku bakula ha meno. 21 Kani wambe ka cha maswabi etu kuti tu bema bufokoli mu ku chita bulyo. Kono he haiba kwina yo litundumuna- Ni wamba ubu chihole- Name bulyo muni li tundubule. 22 Kana Maheberu? He name. Kana Maisilae? He name. Kana ba luzubo lwa Abrahama? He name. 23 Kana ba hikana ba Kerisite? (Ni wamba ubu kana ni ba hena mwi ngana.) Ime nji ahulu. Ni bema mane mu mitendo mingi mi kukutu, mwi ntolongo zingi, mu ku kabwa ku hitilize, ku lolinsana ni bukabo bungi bwe ifu. 24 Kuzwa ku Majuda ni ba wani iyanza ka ku ekeza "makumi onee e mbazi ni kuzwisa kamwina." 25 To tatwe ni ba shupwa che mbazi. Limwina ni ba goobolwa. Totatwe nini fwiwa chisepe. Ni ba mani izuba ni busiku mu chisepe chiyalukite. 26 Ni ba kwina mu misipili inako ni nako, mwi nkozi ya Iwizi, mwi nkozi ya baasa, mwi nkozi ya bakwangu, mwi nkozi ya ba kunze, inkozi ya mumu lenefii, inkozi ya mwi inkanda, inkozi ya kwi wate, inkozi ya ba mwangu ba maapa. 27 Ni bema momu tendo mu kukutu ni mu bu halo bukukutu, mu masiku a kusalala, mwi nzala ni mwi nyotwa,

mukuli nyima zilyo inako ni nako, mu mpeho ni mu ma mpunu. 28 Kuzwa ku zintu zonse, kwina kusunda kwe izuba ni zuba hangu cha kuli ka lililwa kaze nkeleke zonse. 29 Njeni yasena zih? mi kanina zih? Njeni yaba chitwa kuti a we, mi ime kani suntiki? 30 Haibe ni ni li tundumuna, munili tundumune ni zi bonisa bu fokoli bwangu. 31 Ireeza ni Isi wa Simwine Jesu, iye yo tembwa kuya kwi ile, wizi kuti kani chengi! (aiōn g165) 32 Kwa Damaseka, mubusi mwi konde lya Mulena Aretasi abali ku gantela itolopo ya Damaseka kuti ani sumine. 33 Kono ni ba zwisikizwa he haulo lye mote mu chitanda, mi niba ba banduki mu manza akwe.

12 Ni swanelu ku litundumuna, kakwina chini wana mwateni. Muni yende che pono ni zini ba tondezwa kwa Simwine. 2 Nizi mukwame mwa Keresite ya ba hidiva zilimo zina ikumi ni zone ukoo kapa mu mubili kapa hanze lye mubili ime kanizi, Ireeza wizi- yava hidiva mwi wulu lye vutatu. 3 Mi nizi kuti uzu mukwame - nji mukati ka mubili, kapa hanze ko mubili, kanizi, Ireeza njiwizi- 4 Aba hidiwa mwi paradaisi ni ku zuwa zintu zi jolola mukuti zumwi ni zumwi a wambe 5 Mu ku zimanina zuna muntu muni litundumune. Kono mukuli zimanina ni mwine kete ni li tundubule kwanda ka bufokoli bwangu. 6 Ni bakusaka kilitundumuna, ni ni sana ni babi chihole, ni naba cha kuwamba bu niti. Kono mo ni lizwise ku ku litundubula, mi kakwina yetu ni upule ahulu kuhita chibwenwe mwangu kapa kuzuwa zangu. 7 Name bulyo kanizwe mu ku litundumuna bakeni chezo isinulo zi hitilize. Kuzwaho, ne ni sete ne ni balinyamuni ni mwiipo, ni bahewa mwiya mwinyama yangu, mutumiwa yo zwa kwa Satani ku ni kalihila, kuti kanji ni bi ni muipo ahulu. 8 Totatwe ni ni kombelela Simwine ke ci, mu kuti iye achi hinde kwa ngu. 9 Mi na wamba kwa ngu, "Muusa wangu mungi kwa ko, mi maata apangitwe mokulukela muvofokoli." Chokuti ni ni balitundubuli ahulu mu bufokoli bwangu, njo kuti maata a Keresite nati na hala mwangu. 10 ku zwa aho ni li kolwisia mu bu fokoli cha Kerisite, mu matapa, in masukuluka, ni mu manyando ni bwikalo bu zieze. Linu chi ni fokwele, nji ni kolete. 11 Chi ni babi chihole, mu bani hambilizi kuba bulyo, mu kuti ni bali ku swanelu ku lumbekwa kwenu. Mukuti mi he kana ni babi mwi konde lyabo ba sumpwa ba apositola ba tota, ni hakuba bulyo kani cimwi. 12 Zi supo ze niti za ba apositola zi ba kuboneka mukati kenu che nkulo inde i zwile, zisupo ni mboniso ni misebezi ikolete. 13 Mi he mubena bule basa sephahili kuhita zonse inkeleke, ni hebile kuti kena ni bali ni muzyio kwenu? mu ni wondele ko uu mulandu? 14 Mubone! ni li tukiseze kwiza kwenu lwa butatu. Kete ni be yo milemeze, ka kuti kani saki cheli chenu. Ni saka inwe. Mukuti

ba hwile kete chiba wola ku biikila bazazi. Kono bazazi ba bikile ba hwile. 15 Cha kusanga muni sebeze ni ku belekiswa ba keñisa cha ihwuho zenu. heiba ni mi suna ahulu, ime ni sunwe ka buche? 16 Kono sina kamukwi kalile, kahena ni ba milemezi. Kono, mukuti ime ni chilokete mukupanga zintu ahulu, nje me ni ba mi kwati cha kucenga. 17 Kana ni ba mihindili muhato wa kumi lyatilila ka cha bana ba ni ba tumite kwenu? 18 Ni ba susuwezi Tite kuti ayende kwenu, mi niba mutumi ni zumwi mwaakwe. Kana Tite aba mi lyatilili? Kena tuba yendi mwi nzila iswana? Kena tuba yendi mu muhato u swana? 19 Muzeza kuti i nako yonse ii tu bali kulihuna kwenu? Ha busu bwa Ireeza? Tubali kuwamba mwa Keresite zintu zonse za kumi koza. 20 Mi ni tite kuti chi neeza pona chini sa mi wana ka muni lakaleza. Ni tite kuti kete chi muni wana ka kuya ka muni lakaleza. Ni tite kuti pona cikuba ni nkaani, muuna, ku beenga ku kando, bu inuneki, kusooha, bu ikumusi ni kusa lukisa sinte. Ni tite kuti china boola, Ireeza wangu pona choni kokobeza habusu bwenu. 21 Ni tite kuti pona chini chiswa kwi nkulo chabana bangi baba chiti chibi pili ku matangilo, mi nabana basana baba bakili ikwe ni busangu ni intakazo mubabenjili ni ba tenda.

13 Ulu lwa vutatu ni niza kwenu. "Ku nyaswa konse ku swanelia ku tanga cha zi vonekete ka che panki zovele kapa zotatwe." 2 Chini va wambite kale kwa va na va chiti chivi mi ni ku vonse ha ni ve na uko imwi inako ya vuveli, mi ni iwamba hape: Hete ni nize hape, kete ni ni va siyevulyo. 3 Ni mi wambila izi kakuti mukwete ku lola zivoneka kuti Kirisite njo wamba ku zwilila mwangu. Ka vulite ziho ka chenu. Kusivulyo, iye u kolete mwenu. 4 Mukuti a va vambulwa mu ku vula ziho, kono uhala cha ziho za Ireeza. Mi naswe vulyo tu vulite ziho mwali, kono mutuhale naye cha ziho za Ireeza mukati ketu. 5 Mu li tatuve mu vene mu vone haiva mwina mwi intumelo. Mu li like muvene. Ka mulemuhte kuti Jesu Kirisite wina mwenu? Mwe na, konji haiva kena mu va zumininwa. 6 Mi nina insempo ya kuti ka muwane kuti ka tuzumininwe. 7 Hanu tu lapela kwa Ireeza kuti kanji mutendi nanga bumwi vuvi. Ka ni lapeli kuti tu voneke sina tu va hitilili intiko. Kusivulyo, ni lapela kuti mutende chi shieme, ni ha kuvoneka kuti tu vashali intiko. 8 Mukuti ka tu woli ku panga chimwi chi Iwisanisa initi, kono vulyo cha initi. 9 Mukuti tusanga mu kuvula ziho mi inwe mukolete. Naswe tulapela kuti mwi zuzilizwe. 10 Ni ŋola izi zintu ni ni sena namwe, nji kuti chinina nanwe kanzi ni mi tendi cha vukali cha ku velekisa vuyendisi bwangu-uvu Simwine bwa va nihi, ili kuti ni mizake ku zwila havusu, mi isiñi ku mi vozekerza

hansi. 11 Cha ma manikizo, vakwetu, musange! Mutende cha ku vusulusa, mu su suwezwe, muzumi nzane ha mwina, muhale mwi inkozo. Mi Ireeza we lato ni inkozo ka ve nanwe. 12 Muli lumelise mukati kenu cha kuli chunchuna ku jolola. 13 Vonse va zumine va mi lumelisa. 14 Mi musa wa Simwine Jesu Kirisite, ilato lya Ireeza, ni kuli kopanya kwa Luhuho Lujolola zive nanwe mu vonse.

Agalatiya

1 Paulo, Otumiwa- osati otumiwa kucoka ku banthu kapena kutumiwa na umunthu, koma mwa Yesu Kristu na Mulungu Atate, emuusha kwa akufwa- 2 na anekwasu onse ali naneo, kuma chalichi yamu Agalatiya: 3 Cisomo kwa mweo na mtendele kufuma kwa Mulungu Atate na Ambuye Yesu Kristu, 4 ezipelika mumalo mwamacimo yasu kuti atiombole kumukhalidwe uipa wa mtundu uno, mwacifunilo ca Mulungu Atate, (aiōn g165) 5 kwa yeve ulemelelo osasila. Ameni. (aiōn g165) 6 Nine odabwa kuti muwelela mwamusanga kucoka kwa ekuitanani mwa cisomo ca Kristu. Nine odabwa kuti mwayamba kukonkha ciphunziso ciyakine, 7 osati kuti pali ciphunziso ciyakine, koma pali madoda yaikine oleta musokonezo kwa mweo ndipo ofuna kusintha uthenga wabwino wa Kristu. 8 Koma olokuti seo kapena mungelo occokela kululu awele kuzolalikila uthenga osiyana nawetelalikila seo kwa mweo, lekani atembeleleke. 9 mwetelabilila poyamba, nalomba pano nulabila soti, "ngati tuyakine olalikila uthenga osiyana na wemwelandila, lekani atembeleleke". 10 niliyekuti lomba nufuna mbali ya banthu kapena ya Mulungu? Nufuna kukondwelesha banthu? Ngati nikali kufuna kukondwelesha banthu ndiye kuti ninelini kapolo wa Kristu. 11 Cifukwa nufuna muzibe, anekwasu, kuti uthenga wenelabila niwa munthu lini. 12 Niliye ulandile kucokela ku munthu aliyense, niliye phunzisiwe na munthu. Koma, cenze mwacivubuluso ca Yesu Kristu paneo. 13 Mvecimvwa za moyo wangu wakale mwacyuda, mwenenzo mangila chalichi ya Mulungu kupyola tuyeso ndipo nenzofuna kuti niononge. 14 Neluta pasogolo muciyuda kuposa wonse benze nthanga yangu, kucokela ku mtundu wangu. Ndiye cidwi cenenze naco pa mwambo wa makolo bangu. 15 Koma Mulungu, ndiye enipatula kucokela mu mala mwamama, ndiye eniita mwa cisomo cake, 16 cemuwamijya kuvumbulushya mwana wake mwaneo, kuti nikalalikile za yeve pa amitundu, niliye fufuze mwamusanga mwathupi na ngazi. 17 Niliye lute ku Yelusalemu kwabala enkhala atumwi neo nikaliye. Mumalo mwake, neluta ku Arabiya nowelela soti ku Damasiko. 18 Pepepita zaka zitatu neluta ku Yelusalemu kuti nimuzibwe Kefas ndipo nenkhala naye masiku fifitini. 19 Koma niliye onane na otumiwa aliyense koma Jemusi, mukwao wa Ambuye. 20 Pa vanakulembelani, nikusimikijjilani pamenso pa Mulungu kuti nunamalini. 21 Ndipo neluta ku mizinda ya Asiliya na Silisiya. 22 Nenze nikaliye zibika pa meso kuma chalichi yaku Yudeya ali mwa Yesu. 23 Bengokumwva vukambika, "Lidoda lenzo manga seo lomba yayamba

kulalikila mbili yacikhulupililo cenzo funa kuononga poyamba".

24 Belemekeza Mulungu kamba ka neo.

2 Pepepita zaka fotini neluta soti ku Yerusalem na Banaba, netola Tito noluta naye. 2 Neluta kamba ka civumbuluso nakuleta kwabeve ulaliki unulalika pakati pa amitundu. Nenzo kamba mwakabisila kwabala benzo oneka olemekeza, kuti nionesheshe kuti nuutuka lini lubilo lwatyala. 3 Koma ngakhale Tito, enze naneo ndipo enze Mugiliki, aliye kangamijjuya kucita mudulidwe. 4 Madoda yaboza mwacisinsi bewela kuzoona mtendele utilinao mwa Kristu Yesu. Benzo laka laka kuti tinkhale akapolo, 5 koma tiliyegonjele kwabeve elo pakanthawi katontho, kuti coonadi ca uthenga cikhaliilie mwa mweo. 6 Koma ao benze oneka ngati olemekezeza (mulimonse mwebenzelili aliye kanthu kwa neo, cifukwa Mulungu aliye sankho)- ao, binikuti, enzeolemekezeza aliye onjezele kanthu kwa neo. 7 Mosiyana, beona kuti nepasiwa udindo kulalikila uthenga kwaopanda mudulidwe, monga Petulo epasiwa udindo olalikila uthenga kwa amudulidwe. 8 Pakuti Mulungu, esebenza mwa Petulo potumikila kwa ao oduliwa, soti asebenza mwa neo kwa amitundu. 9 Pamene Jemusi, Kefasi, na Yohane, enze na mbili ngati sandamila, pebezindikila cisomo cenze pa neo etilola. 11 Lyahanu linu Kefasi henza kwa Antioke, Chi ni mu kanina havusu bwe mpaata ya kwe kakuti ava foseze. 12 Chetanzi vamwi vakwame ni va seni ku sika kwa Jakovo, Kefasi avali kulya ni va Machava. Kono cwale ava vakwame ha va keza, cha zimana mi ni kuva vutavuleni ni va Machava. Cha vali ku tite ava vakwame va vali kusaka mupato. 13 Mane ni vungi bya Majuda ni va kopana ne Kefasi mu kulinyemona. Ikalavo ivaali kuti nanga Barabasi chava yembulwilwe ku linuneka kwaavo. 14 Kono hani vona kuti ka ve chilile vusakusima bye linzwi, ni na waamba ne Kefasi ha vusu byaavo voonse, "Haiva mu Vajuda mi ni mu hala che ikute lya vantu va Lichava vulyo kwaanda a ikute lya Vajuda, mu woola ku hambiliza vule va Lichava kuhala ili Vajuda? 15 Iswe tu majuda cha ku pepya mi yisini "ve Lichava va tenda ziivi" 16 mwi zive kuti ka kwina na ngati wu mwina yeta njolozwe cha musevezi wa mulawo. Ni hakuvavulyo, va njolozwa che tumelo ya Jesu Kereste. Tu vasezi che tumelo kwa Jesu Kereste cwale kuti tu njolozwe che tumelo kwa Kereste mi yi sinyi cha musevezi wa mulawo kakwina nyama ye te ni njolozwe. 17 Kono heva, ni tusaka Reeza kuti attu njoloze ka Kereste, tu liwane na swe tu veene kuti tu va yenzalivi, kana Kereste u swanelu ku va mutanga we chiivi? Sanzi ku ve vulyo! 18 Heva ni zaaka isempo yangu cha kuya cha mulawo, Isempo ichini va sinyi kaale, ni livonahaza kuti ni

mucholi wa mulawo. **19** Ku zwila ku mulawo ni va fwi ku mulawo, ili kuti ni haale che Ireeza. **20** Ni va konkotelwa vulyo ni Kereste. Kayisili me ni haala kono Kereste njo haala kwangu. Vuhalo vuni haala linu mwi nyama ni vuhalu che tumelo ya Mwana Reeza, Uzo ya va ni suni ni kuliha yiye mwine kwangu. **21** Ke se ni manise chisemo che Reeza, chokuti heva va lukite vavali kuhalu mulawo, linu Kereste ni ku sena za va fwili.

3 Zihole za Magalata! Menso aani mavilala avamiletelini inkonzi? Kana kuti Jesu Krisite ava swaniswe na hanzikvitwe habusu bwa menso enu? Kuti kanzi mukuteki init? **2** Nisa kulituta izi kwenu. Chumuvu amuhela luhuho ljolja cha musebezi wamulao kapa chakuzumina chimubazuwi? **3** Muzihole ahulu? Muvatangi mu luhuho feela ni kumana hanu mwi nyama? **4** Kana muvavi ni nzivo ingi isena chimwi-Heba cheniti ni kusena? **5** Lunu iye yomiha luhuho ni ku panga imakazo zikolete mukati kanu uzipanga cha mulao kapa cha kuzuwa che tumelo? **6** Abrahama "A vazumine kwa Ireeza mi a vazumininwa cha kuluka kwakwe." **7** Mwinzila iswana, kuzuvisisa, linu, kuti avo va zumina vaana va Abrahama. **8** Mi iñolo chakuvona kuti Ireeza kachenise valichava che intumelo. Inzwii nilya wambailwu che ntanzi kwa Abrahama: "Mwaako mishovao yonse ye nkanda kayi itonolofazwe." **9** Kuti linu, avo veena itumelo va tonolofezwe ni Abrahama, yavena intumelo. **10** Avo vahalila ha musebezi wa mulao vena mwikonde lya chikuto. Kakuli ku ŋioletwe, va kutitwe vantu vonse vasechilili zintu ziñoletwe mwi mbuka yamulao, kuzipanga zonse." **11** Hanu kuvoneka cwale kuti Ireeza kachenisi muntu cha mulao, kakuti "Valukite muvahale che intumelo." **12** Mulao kawuzwi kwintumelo, kono nihakuva vulyo, "Iye yo panga izi zintu chamulao mwahale cho milao." **13** Kresite ava tuhazi kuchikuto cha mulao heza kuba chikuto chetu. Kakuti kuñoletwe, "Yo kutitwe muntu yense yo dengelela kwi samu." **14** Vutokwa ivali kuti imboyoti ivena kwa Abrahama pona chikeza ku chicaba chaa Jesu Keresite. Ili kuti chitutambula insepiso yaluhuho che intumelo. **15** Vaakwaangu, niwamba cha mukwa wa muntu. Nihaike chilikani cha bantu chicha kolela, ka kwina yowola kuchikani kapa kuchi ekeza. **16** Hanu insepiso ziva zivawamba kwa Abrahama ni lusika lwakwe. Kakuwambi kuti, "kulusika lwakwe," kovoza kovaangi, kono nihakuva bulyo kumuntu yenke, "nikulusika lwenu," yeli nji Keresite. **17** Hanu ni wamba izi. Mulao, uvekezi mwaaka yina miyanda yone ne makumi otatwe ku masule aho, kaikanisi chilikani chibapangwa kuma masule ni Ireeza. **18** Kakuti chifumu chibakezi cho mulao, ni chisenya chibakezi

che nzila ye sepiso. Kono Ireeza chakulukuluha ava chihi Abrahama che isepiso. **19** Chinzi linu mulao ha u vahewa? Uva ekezwa che baka lya mafosisa, mbwitwa valusika Iwa Abrahama lu vakwiza kwavo vavasepiswe. Mulao uva vikwa cha mañiloi che yanza lya muzimanini. **20** Linu muzimanini uzimanina bantu bahitilila muntu yenke, kono Ireeza yenke bulyo. **21** Kana mulao ulwisanisa insepo ya Ireeza? Sanzi kuwamba vulyo! Cwale mulao heva u bahewa u va kuwola kuha buhalo, valukite vava kuswanelu cheniti kwiza cha mulao. **22** Kono nihakuba bulyo, iñolo lisuminine zintu zonse mwikonde lya chivi. Ireeza ava tendi izi kuti insepo yakwe itutuse che ntumelo mi Jesu Kresite pona cho hewa kwa vo vazumina. **23** Kono intumelo ni seni kusika cha Keresite, tuva suminwe ni ku lyatililwa cha mulao kusikila hakuvezili insinulo ya ntumelo. **24** Cwale linu mulao chi wa keza kuba Muvalavelei wetu kusikila Jesu hasika, ili kuti tu tcheniswe che ntumelo. **25** Hanu intumelo hachiya keza, katusina mwi konde lya muvavaleli. **26** Kakuti muvonse muvana ve Ireeza mwi intumelo cha Jesu Keresite. **27** Muvonse mu kolovezwa cha Kresite muvalizwati Kresite muvene. **28** Kakusina kuti uzu mu Juda kapa Mu Gerike, muhikana kapa mulukuluhi, mukwame kapa mwanakazi, kakuti muvonse muchintu chonke kwa Jesu Keresite. **29** Haiva muva Kresite, Linu muva lusika Iwa Abrahama, mikamuyole kakuya che nsepiso.

4 Ni wamba kuti ya te na yole chanda nji muhwile, iye kakwina ha chinchanela ni muhikana, ni hakuva kuti nji mwine wa chivaka chonse. **2** Ni hakuavulyo, u siina mwikonde lya muvavaleli ni kusepwa kusikila inako i vatomwa kwe vesi. **3** Cwale ni iswe vulyo, ne tusili tuvahwile, tuvakwina muvuhikana bwe intuto zamulao we fasi. **4** Kono inako yina hande haisika, Ireeza ni chatuma Mwanakwe, ya va pepwa kumwanakazi, ya vapapelwa mwikonde lya Mulao. **5** A vatendi vuti chamulao kulukulula a vo va vena muikonde lya mulao, kuti tuamuhele kuañulwa sina tuvana. **6** Kakuti muvana, Ireeza a vatumi Luhuho Iwamwanakwe mwinkulo zetu, Luhuho lusumpa, "Abba, Ndanda!" **7** Cheli ivaka kosili umuhikana kono u mwana. Haiva u mwana, linu nawe koyole cha Ireeza. **8** Mwisule, ne museni kwiziva Ireeza mu vali mu vahikana kwavo vasali vavali va milimu **9** Kono hanu ha chimwizi Ireeza, kapa, hanu ha chimwizivitwe kwa Ireeza, chinzi ha chimuvolela hape nkwiintuto za matangilo, zi fokola, zi satusi chimwi? Muchisaka ku va vehikana konse hape. **10** Inwe chakutokomela mulolelo mazuva a vutokwa, kutasa kwa myezi, inako, ni zilimo. **11** Ni tiya chako. Ni tiya kuti hamwi ni va misevelezi ne kusena intuso. **12** Ni

mikumbila, vaakwaangu, mube mo niikalile, name ni ve mo mu mwikalile. Kana mu va ni fosekezi. **13** Kono mwizi kuti ivali ivaka lya kulwala mumuvili chingi ni va wambi inzwi kwenu che tanzi. **14** Nihaike mayemo amuvili wangu a va miviki he ntatubo, kana mu vanihindiki kapa ku ni kaana. Kono muvaniamuhelelina ingeloi lye Ireeza, i mi ivali njime Jesu Kelesite i ye mwiine. **15** Kuhi, chiingi, hanu cheli intavo yenu? Chingi ni paka kwenu kuti, kambe kuwoleka, ne chi muvatuloli meno enu ni kuanaha. **16** Ili kuti, chi ni vavi ni chila chenu kakuli ni miwambila vuniti? **17** Va tukufalelwem kumigana, kono ne kusena zilotu. Vasaka kumizwisa kwangu kuti muvecilile. **18** Inako yonse kushiyeme ku va ni ilato cha mavaka ena siinte, isinyi feela heva nina nenwe. **19** Vana vangu vanini, ni nyandiswa kucisa kwakupepa kwenu hape kutwala Kelesite cha vumbwa kwenu. **20** Ni tabela kukava ko nanwe haho ni kukachincha muwambilo wangu, kokuti ni ziyelehete kwamana nanwe. **21** Mu ni wamble, inwe mulakaza ku ba mwikonde lya mulao, Kamuzuwi mulao zo wamba? **22** Kuñoletwe kuti Abrahama a vena vana vovele, zumwi i vali wa mwanakazi wa muhikana mi zumwi wa mwanakazi yo lukuluhte. **23** Kokuti, u zu wa muhikana a va pepwa feela chenyama, kono u zu wa mwanakazi yo lukuluhte a va pepwa che sepiso. **24** Izintu ziwoleka kutolokwa cha kusevelisa inguli, Cwale a vo vanakazi vaswana sina intumelelano zo vele. Yimwi yazo i zwa he Lundu la Sinai. U pepa vaana va va hikana. U zo nji Hagare. **25** Hanu Hagare nji Ilundu la Sinai, mwa Arabia. Chisupo chi zimanina Jerusalema wa suunu, i ye nji muvhikana ni vaana vakwe. **26** Kono Jerusalema ina mwiulu i lukuluhte, uzo nji, nyinetu. **27** Kakuti kuñoletwe, "Tave, i we mwanakazi wa muumba, iwe yo sa pepi. Luluweze mi uhuwe nce tabo, iwe yo sezi kupepa kwa mwana. Vungi bwa vahwile vaana va muumba, kuhita vakwe uzo wina mukwame." **28** Hanu inwe, vaakwaangu, kuswana ni Isaaka, nji vahwile ve sepiso. **29** Cheina inako zuna ya vapewa chakuya kenyama a va nyandisi ya vapewa cha Luhuho. Kuswana bulyo nahantu. **30** Chinzi chiwambwa mwiñolo? "Mutwale kule muhikana wa mwanakazi ni mwaanakwe. chokuti mwaana wamwanakazi wamuhikana kete nayole chaanda hamwina ni mwaana wa mwanakazi yo lukuluhte." **31** Chovulyo, vaakwaangu, ka tuvana va mwanakazi wa muhikana, kono wa mwanakazi yo lukuluhte.

5 Tuba wani intukuluho ku zwililila kwa Jesu kreste ya va tulukululi. Linu muve vakolete mi sanzi mu wondwa hape kwi joko lya vuvi. **2** Muvone, Ime, Paulusi niti kwenu haiva ni myua ku mupato, Kreste kese na mihe mupuzo munzila i mwi ne imwi. **3** Hape ni paka mukwame zumwi

ni zumwi mukwame ya va yendi ku mupato linu uswanelu kukuteka ni kwi chilila mulao wonse. **4** Inwe mukauhenye ku "zwililila" kwa krest. muvonse mu va wani ku shemuvia cha mulao. Muva wilile kule ni chisemo. **5** Kuzwililila ku Luhuho, che ntumelo, linu tulivelele che nsempo ni ku shiyama. **6** Cha Jesu Kereste nanga cha mupato kapa cha kusaya ku mupato kutolokwa chintu chimwina. Kwande ntumelo iseveza che lato nji yiine tuo. **7** Zile mutiya hande. Njeni ya va mizimiki ku kuteka buniti? **8** Ku susuwezwa ku tenda vulyo, ka ku zwili kwali uzo ya va misumpi. **9** Chi vilisa chi nini chi tende muñende kufunduluka. **10** Ni na nsepo kwenu che Reeza kuti ke se muhupule kusanduka munzila imwi ne imwi. Uzo yo milyanganise u swanelu inkatalo ya kwe, iye mwine. **11** Va kwangu, heva ni ni si kutaza za mupato, chi nzi hani sinyandiswa? Che yo nzila chi sitataliso cha chifano ka chi shiniyi. **12** Ni lakaleza avo va mi lyanganisa ka vali kawule avo vene. **13** Chokuti Ireeza ava misumpi, vakwangu, kwi ntukuluhu. Sanzi mu sevelisi intukuluho yenu sina ha mu wanina ze nyama. Ni hakuvavulyo che lato mutusana ha mwina. **14** Chokuti mulawo wonse wi zuzilikizwe cha mulawo wumwina, "Mu swanelu kusaka va mu vambene navo sina mu mu lisakila inwe mu vene." **15** Kono heva ni musumana ni kulisana ha mwina, mutokomele kuti ka mu liholofazi ha mwina. **16** Niti, tuyende cha Luhuho, mi ke se mwi zuzilikize intakazo ze nyama. **17** Chokuti inyama ine ntakazo nkando yi lwsa Luhuho, mi Luhuho lwine ntakazo nkando kuhite nyama. Chokuti inzi zi lwsanisa izo ziine. Inkalabo yi chokuti ka muwoli kutenda chintu chi mulakaza kutenda. **18** Kono heva Luhuho lu miyendisa, ka musina mwi konde lya mulawo. **19** Linu misevezi ye nyama i bwenekekete. Vena vuvuki, vahule, vasa njolwele, ve takazo zihilitize, **20** ni kulapela vazimu, ni vulozi, ni kuli toya, ni kuli fwila muna, ni kuwamba cha kukalimela, **21** ne fufa, ni muna ni vundakwa, ni vulyavi, ni zimwi zi fosaheli. Ni mi kalimela, sina muni va mi kalimeleli ku tanzi, kuti avo va tundamena izo zintu ke se ni va yole muvuso we Reeza. **22** Linu zichelantu za Luhuho i laato, yi ntavo, inkonzo, inkulo inde, chisemo, vulotu, ni tumelo, **23** ni kulishuwa ni kuliyeleza. Linu kakwina mulawo ulwisa nisana nezo zintu. **24** Kwavo vena kwa Jesu Kereste vava kokotelwa ni takanzo ze nyama ni hamwina ni ntakazo zi fosaheli. **25** Heva tu hala cha Luhuho, tu swanelu lyaho ku yenda cha Luhuho. **26** Sanzi tu saki ku vuvekwa ku sene ntuso, kuli shemayeta kapa kuli fwila muna.

6 Vaakwangu, heva muntu na kwateka mu mafosisa, yinwe mwina luhuho mu swanelu kuvoza zuna muntu mwi nzila yi shiyeme. Mu litokomele inwe muvene, ili kuti sanzi

mulikiwa. 2 Mu hindisane miziyo, mi cwale ka mwi zuzilize mulawo wa Kereste. 3 Chokuti heva zumwi na zeza kuti nji chimwi kono ni ku sena, u li chenga yiye mwine. 4 Zumwi ni zumwi ali tatuve musevezi wa kwe. Linu mwa ve chimwi yiye mwine cheta likumuse kaacho, na sa livaambanyi ku vamwi. 5 Chokuti zumwi ni zumwi ka kulike chiputu cha kwe. 6 U zo ya va lutwa linzwa u swanelu kuli yavela zintu zi lootu ni va muluti. 7 Sanzi mu chengelelwa. Ireeza ka shewununwa. Chonse vulyo cha byeala muntu, chete na kutule. 8 Chokuti yiye yo byela lutanga mu vuhalo bya kwe bya chivi mwa ikutule yakwe mwilyangane, kono yiye yo byela lutanga ku Luhuho, ka kutule vuhalo vu sa maani vuzwa ku Luhuho.
(aiōnios g166) 9 Sanzi tusiyi kupanga ku tende vulotu. chokuti che nako yi shiyeme ka tukutule ikutulo heva ni tu sa voleli mwisule. 10 Cwale linu, chi twina chivaka, tu pange vulotu ku zumwi ni zumwi. Tutende bulotu sihulu kwavo ve nzubo ye intumelo. 11 Mu vone tanku zi kando zi ni ūoleli kwenu cha muñolo wangu. 12 Vavo va sanka ku livonisa vulotu mwi nyama va mi hambiliza kwi njila mu mupato. Va tenda vulyo kuti sanzi va nyandiswa che vaka lya chifapano cha Kereste. 13 Nanga vavo vasa pangitwe mupato ka va kuteki mulawo. Ni hakuvavulyo, va saka inwe ku va mu mupato ku tendela kuti va ve ni kulitemba hewulu lye inyama. 14 Mane sanzi kuvi vulyo kuti nili kumusa konji che chifapano cha fumwentu Jesu Kereste. Ku zwila kwali kuti i faasi li va konkotelwa kwangu nime kwi faasi. 15 Kamba kwina mupato kapa kakwina mupato konse. Ni hakuvavulyo, kuvumbwa kuhya kwa vutokwa. 16 Kwavo vonse ve te va haale cheyi mpunso, inkoozo ni chisemo chi ve kuvali, ni ha Isilaele ye Ireeza. 17 Kuzwahanu sanzi ku waniki yo ni kataza, kakuti ni kulikite imaaka ya Kereste ha muvili wangu. 18 Mi chisemo cha Simwine Jesu Kereste chive mu luhuho lwenu, vaakwangu. Amen.

Maefese

1 Paulusi, mu apostola wa Kresite Jesu che ntato ya Ireza, ku vantu ve Ireza va jolola mwa Efesiysi mi basepahala mwa Kreste Jesu. **2** Chishemo kwenu ni nkozo kuzwa kwa Ireza ishetu ni Simwine Kreste Jesu. **3** Ireza nisi wa Simwine Jesu Kreste wetu a lumbekwe, ava tufuyoli ni mbuyoti zonse zo luhuho muzivaka ze wilu mwa kreste. **4** Ireza ava tuketi kuzwa ku matangilo e fasi, kuti tuve va jolola nikusava ni mulandu mu meno akwe. **5** Ireza avatulukisezi kale ku aňulwa uvu vana chakuya ka Jesu Kreste, chokusaka kwe ntato yakwe. **6** Kuňulwa kwetu kuzwilira kukulumbwa kwe nkanya ye chishemo chakwe chatuha kokuva avo vasaka. **7** Mwa Jesu Kreste twina intukuluho cha malaha akwe ni nswalelo ye zivi, cho kuya ko bukando bwe chishemo chakwe. **8** Ava tuhi chishemo chikando ni vutali ni nkutwisiso. **9** Ireeza ava tondezi kwetu mulero wa vali ku patite che ntato yakwe, chokuya kecho chi mutavisa, mi chava vonahazi mwa kreste. **10** Musevezi wa kreste ivali mulelo wo kwizula we nako, kuleta zintu zonse hamwina, zintu zonse mwi wulu ni hansi, hansi wo mutwi wonke, nanga Kreste. **11** Mwa Kreste tuva ketiwa kuva va jovoli. Tuva ketwa kwi ntazi muhupulo wakwe yo seveza zintu zonse cho kuya ko mulero wakwe. **12** Ireza wa tu keta kuva va jovoli njokuti tuve va matangilo kuva ni nsepo mwa Kreste, mi tuve va lumba mwi nkanya yakwe. **13** Mwa Kreste, inwe nanwe, hanu va zuwi lizwi lye nit, ivangeri ye mpuluso, mi muva zumini mwali mi muva vikwa chisupo chiva sepiswe cho Luho lu Jolola. **14** Luho lu Jolola chintu chi tometwe ko ku jovola haisi hatutwa ziwana zonse, ke ntumbo ye nkanya yakwe. **15** Kelyi vaka, kuzwa hanu va zuwili ze ntumelo yenu mwa Simwine Jesu ne rato lyenu ku ve Reeza va chena, **16** Kena niva siyi kuli tumela kwe Ireza kwenu ni mi wamba mwi ntapelo zangu. **17** Nilapela kuti Ireza wa Simwine wetu Jesu Kreste, Isi we nkanya, kamihe luhuho lwa maano ni kunutu mwi nzivo yakwe. **18** Nilapela kuti meno ye nkulo yenu awole kuvona, kuti mwi zive vundume bwe nsepo kwa misumpila ni chifumi che nkanya yo ku jovola kwavo vantu va jovola va Ireza. **19** Mi mwintapelo zangu ni kumbila kuti mwi zive vukando bwe ziho mwetu va zmina, cho kuya ko kuseveza kwizi makando. **20** Aya nji mazi aswana awo Ireza ava sevez i mwa kreste hava muvusi kuva fwile niku mwi kazika kwi yanza lye chilyo lya mavaka e wilu. **21** Ava mwikaziki kule kuhita kuvusa konse ni vavusi ni nzivo ni kuyendisa, mi ni mazina ava kuvikitwe. Kreste keta yendise fela mweyi nako, kono ni mwi nako zi keza. (aión g165) **22** Ireza ava viki zintu zonse kundi ya matende a Kreste ni kumuha inchechi

kuvusa he wulu ye zintu zonse. **23** Ichechi muvili wakwe, vungi bwakwe yo wizula ni kuizula monse.

2 Sina kwenu, muba fwire kumilandu yenu ni muzivi. **2** Ibalí mwezi zintu kuti mani mubayendi chazo Iwazintu zenkanda. Muba kuyenda keswanelo kuya cha Mubusi wepuso ye mbyumbyulu. Ulu njilu hoho lwa muntu yo sebeza mubana basena ikute. (aión g165) **3** Naswe bulyo imwi inako tuba kwina kuvali avo basa zumini. Tuba kusebeza kuya che ntakazo imbi yo mubiri yetu. Tuba kupanga misebezi ye nyama ni mihupulo. Chakuya chensimulo lo tubali tubana ba bengerwe sina bamwi. **4** Kono Ireza muhumi kuchisemo chebaka lyakwe lyelato lya tusaka. **5** Haho tuba kufwire mumilandu, Aba toleti tubonse mubu halo bunhya mwa Christ. Linu kechi semo chakwe tuba hazwa. **6** Ireza aba tuyemuni tubose ni kutupanga kwi kala tuvose muzibaka zokwiulu mwa Jesu Christ. **7** Aba pangí inzi kuti mwínako inkeza atutondeze bungi bwe chisemo cha kwe. Uzi tutondeza izi ka kuya kachi semo mwa Christ Jesu. (aión g165) **8** Kuya ke chisemo muba hazwa che ntumelo, Linu inzi kena zibazwe kwako, impo ye Ireeza. **9** Kaizwe kumisebezi kuti zumwi ali tundumune. **10** Mi tuba beleki be Ireza, kubumbwa mwa Christ Jesu kupanga misebezi milotu iyo Ireeza yabazezi kale kale uko kwetu, iri kuti tuyende mwa teni. **11** Nihakubabulyo muhupule kuti inako imwe mubali volusika mwi nyama. Linu munsumpiwa "vasena baba yendi kumupato" kakuya icho chinsumpiwa mupato mwi nyama chi pangwa mayanza umuntu. **12** Mwe ina inako muba kukauhenwe kwa Christ. Mubali bazwa kule ku chisi cha Isilaele. Inwe mubali muba yenzi ku chilikani che nsemioso. Kena mubena i ntukelo ya kubusu. Kena mubena Ireza mwinkanda. **13** Linu mwa Christ Jesu inwe imwe inako muba kwina kule ni Ireza mubaletwa hafuhu ni Ireza ni malaha a Christ. **14** Kakuli njijena inkozo yetu. Aba kopanyi bobere hamwina. Chamubili wakwe abu shiinyi ma mota abu kutukauhanya ni kutu suminina. **15** Linu, abu manisi mulao we ntuelo ni milao kuti a wole kbumba muntu munhya mwali. Aba pangí inkozo. **16** Aba pangí inzi kovoza hamwina bantu vonse mumubili onke kwa Ireeza kuya ke chifapano. Ke chifapano abe hayi kusuminina. **17** Jesu abu kezi nikwiza kuwamba inkozo kwenu mubakena kule, hape inkozo kwenu mubena hafuhi. **18** Kuya ka Jesu tubonse tuzumininwa mu luhuho lonke kwe Ishetu. **19** Nihakubabulya, hanu inwe chisi chamasi angí kamusili muba enzi nibazwa kule. Kono inwe mubazaki nabo babikilwe kwi mbali kwe Ireza ni mamembala be nzobo ye Ireza. **20** Linu muba zakwa ha mutomo wa baapositola ni bapolofita. Christ Jesu iye

mwine avali musumo. 21 Mwali tuyaho onse ukopanyiwa ni kukula ubu inkeleke mwa Simwine. 22 Nji mwali muzakiwa hamwina ubu chibaka chokuhala kwa Ireeza mu Luhuho.

3 Cheli vaka, Ime, Paulusi, ni musuminwa wa Keriste Jesu we nu bachisi cha masi angi. 2 Ni akaleza kuti mubazuwi za mitendo ya chisemo che Ereeza che ni bahewa chenu. 3 Ni ſola chakuya chempono i bezibahazwa kwangu. I cho nji buniti buungwilwe bu ni bañoli chavo chavufuhi mulimwi iñolo. 4 Ha chi mwabala izi, kamuole kuzuvisisa impono yangu mwabo buniti buungwile kuamana Keriste. 5 Mumirahi imwi buniti bo kana bube zibahazwa kubana babantu. Kono hanu chi bu baziba hazwa cha Luhuho kwabaapositola bakwe bajolola ni bapolofita. 6 Uvu vuniti bupatitwe nji kuti Vachisi cha masiangi nabo nji bayola hamwina ni imembala zamubili. Ba va abelwa vonse kwisepiso ya Kerisite Jesu che evengeli. 7 Chobulyo nivavi ni muhikana we vangeli chempo ya chisemo che Ireeza chi ni bahewa chakuya cha misebezi ye ziho zakwe. 8 Ireeza a vahi impo yi kwangu, nihakuti nji ni munini ka kumaniniza kuvena ikalulo ya chiyembe che Ereeza, impo iyo njiyakuti ni wambe ku va chisi cha masiangi i evangeli ya chifumu cha Keresite. 9 Ni swanela kuwambila vantu vonse kuamana cha mulelo we kunutu ye Ireeza. U wo nji mulelo u va humbitwe cha zilimo limo zivamani nji Ireeza, ya va vumbi zintu zonse. (aiōn g165) 10 Izo zivakwina bulyo linu hanu, cha kuya che keleke, babusi ni mpuso muchibaka chakwiulu moveze vezibe imbali - zingi zi babumbwa cha butali bwe Ireeza. 11 Izi mu zichitahale chakuya chamulelo wakaya - kuire wa vezuzilizi cha Kirisite Jesu Nfumwetu. (aiōn g165) 12 Mukuti mwa Keresite twina bundume ni kuzumininwa cha isepo ka kuya chetumelo yetu mwali. 13 Linu nihakwinabulyo ni mikumbila kusa zwafa chevaka lyamasukuluko angu chenu. Izo nji kanya yenu. 14 Mokuti chebaka ili ni choola mazwi angu kwa Tayo, 15 uzo kwali masika wonse a kwiliu ni hansi ava sumpwa chakwe. 16 Ni lapela kuti aku zuminine kukuha, chakuya cha chifumu chekanya yakwe, ka kukozwa chenguzu za Luhuho Iwake, Iwina kwako. 17 Ni lapela kuti Keresite ahale mwinkulo zenu che ntumelo. Ni lapela kuti ne muzikame mi mukolele mukusakiwa kwali. 18 Mu be mukusunwa kwakwe kokuti muole ku ba ni kutwisiso, hamwina ni bazumine bamwi, njovuhi vule bwa bukando, vule bwa kuya muluhati, vule bwa kuya mwiulu, vule bwa kuya hetako chakusuna kwa lato lya Keresite, lihitilila inzuvo. 19 Ni lapela kuti mwizive bukando bwa kusunwa kwe lato lya Keresite, li hitilila inzibo. Muchite bulyo kokuti mwizuzwe che kwizula kwe Ereeza. 20 Linu kwali yowola kuchita zintu zonse hande, kule heulu ya

zintu ze tukumbila kapa kuhupula, chakuya cha maata akwe aseveza mwetu, 21 kwali kube ni kanya munkeleke ni kwa Kelesite Jesu ku masika ya kuyakwile. Ameni. (aiōn g165)

4 Nihakuavulyo, sina musuminwa wa Simwine, Nimi susuweza kuyenda kaku shiyama kuamana ninsuupo imu vasupwa. 2 Muhale muvukando wwakulishuwa nichisemo ni nkulonde. Mutambulane muku sakana. 3 Mupange mumuwolela kuvila hamwina muluhuho niku suminwa chenkozo. 4 Kwina muvili umwina ni luhuho lumwina, Sina hamuvasupwa che sempo imwina mukusupwa kwenu. 5 Imi kwina Simwine umwina, itumelo imwina, Ikolovezo imwina, 6 ni Ireeza umwina ni Shentu wentu. wina hewulu lyazintu zonse nikuhita muzonse nimukati kazonse. 7 Kuzumwi ni zumwi ava hewa impo ilikanelela nimpo ya Keresite. 8 Sina mwawambila mañolo; "hayenda kwiwulu, Avahindi vava hapitwe niku kava hapa. Avahi impo kuvantu". 9 Zitalusa chizi izii, "Ava kambami", "konji heva avyendi muzivaka zakusi mwikanda? 10 lye yavashetumuki muntu yoswana niya vakambameli kumawulu. Avapangi izi zintu kwizuziliza zose zintu. 11 Keresite avahi impo ziswana nezi; ma Apostola, mapolofta, Wawambi, Balisani ni varuti. 12 Avapangizi ku kuza vazumine kamutendo wesevelezo, kakuzaka muvili Kerest. 13 Upanga mbwiteli chitwakasika hantu hoke mwitumelo nikwiziva mwana we Reeza. u panga izi mbwiteli chitwa kula sina njavo va vasiki haku kula kumazimo a Kereste. 14 Zipangahala kuti kanji tuvi sina vahwilezana. zipangahala kuti kanji tusandolwa. Zipangahala kuti kanji tuhindwa niluhuho Iwamirutilo, kamano uvutali vwa kuchenga. 15 Mukuti, mutua wambe initi mwirato niku kula mwirato lyakwe iye mutwi, Kereste. 16 Kereste ukopanya muvili wonse wawa lumeli hawina. nukwete ku kula mukuswanelela inguzu zivahewa chilama nichilama imi uzakiwa mwirato. 17 Nihakuavulyo niwamba ichi, imi niminyemuna mwa Simwine; Kamusiyendi sina maz wahule vayenda kevovo lyamizezo yavo. 18 Vasilafezwe mwingana zavo. Imi venakule ni vuhalo vwa Ireeza. Vazwile kuvuhalo vwa Ireeza kuvula kwiziva kwavo kevaka lyakukutuhaza ikolo zavo. 19 Kavalizwi kuswava. Vava likukutuhali avovene niku sachena kwamitendo, muzintu zonse zivawola. 20 Imi kanjimona mu muvarutilwa kuamana ni Kereste. 21 Nisepa muvazuwi kuamana ni zakwe. Imi nizumina kuti muvarutwa mwali, sina vuniti havwina kwa Jesu. 22 muzwise zintu ziamana nimitendo yenu yakale imwali kurunda, muntu wakale. muntu wentazi yoboliswa zintu zichenga. 23 Muchupule muntu wentazi ilikuti muwole kubusuluswa muluhuho Iwamizezo 24 yenu. Mupange vulyo mukuti tuyole kuzwata muntu muhya, Chakuzwa kwa

Ireeza. Zivumbitwe mukushiyama nikunjolola kweniti. **25** Muvike kumbali zakuchenga, "Muwambe chaku shiyamisa, wumwi niwumwi niyavambene naye, "Mukuti tuvantu va hamwina. **26** "Muvenge, kono kangi mupangi chive". "Imi kanji musiyi izuva nilimina nimusivengete, **27** Kanjimuhu Diavulusi chivaka. **28** Munsa kanji navoleli kwiva hape, chakuti, uswanela kuseveza. uswanera kutendisa mayaza akwe, llukuti awole kulyavela nimuntu yasena. **29** kanji kuzwi chiwambo chivilala mu mulomo wakwe. Imi, kuzwe manzwi ashiyeme enachakuba china mutendo, kuha intuso kwavo vatekeleze. **30** Imi nsazi munyazelezi Luhuho lunjola lwa Ireeza. Kakuli nijiyena umuvawswaiwa kali mwizuba lyepuluso imuvawani. **31** Muvike kumbali zivava, kufilikana, kuvenga, ikani, kutukana nizose zina **32** chive. Muve nichisemo kuzumwi ni zumwi, mulizuwile inse. muliswalele, sina nji Ireeza mwa Keresite hamiswaleli.

5 Nihakuavavulyo muve muvalikanyisi ve Ireeza, sina hamuliana vakwe vasakahala. **2** Ni kuyenda mwilato, sina Keresite mwavatusakili ni kuliha iye mwine kwetu. A vavi ineo ni chitavelo, kuva mununko u tabisa kwa Ireeza. **3** Vuvi bwa vusangu kapa mikwa mivi yonse ni kulakamina chifumu kanji zi wambwa mukati kenu, kakuti ka ziswaneli ku vazumine. **4** Kapa kuva kuziwamba ziszwavisa, kuwamba za vuyanga, kapa musiye museki zi sena ntuso, zi sa swaneli. Kono kuve ni za kulitumela. **5** Kokuti muswanela kubona kuti kakwina vubi bwa vuuhule, kusachena, kapa vubi bonse, kapa mntu yosaka chifumu, njikuti, ihule, kena chiaanda mumpuso ya Keresite ni Ireeza. **6** Kanji muzumini zumwi kumichenga cha manzwi ena mukungulu. Chevaka lya zintu ezo vukali bwa Ireeza bukeziteni kwa vaana vasena ikute. **7** Chobulyo kanji muvi ni kavelo nabo. **8** Kakuti inwe muvali ififi, kono hanu chimuli mwiseli kwa Simwine. Chobulyo muyende sina vaana ve seli. **9** Kakuti miselo yeseli i hindilile bulotu bonse, kujolola, ni buniti. **10** Mu wane kuti njechihi chitavisa Simwine. **11** Kanji muvi ni kavelo kumisevezzi yamiselo ye fifi. Mucivaka chakuti, mu vezivahaze. **12** Kakuti zintu zi vava pangti avo mwikunutu ziszwavisa hahulu nanga ku kuziwamba. **13** Zintu zonse, ha zi patululwa cheseli, zi zivahali. **14** Kakuti zintu zonse zi va patulwilwe zi vamaniswa. Nihakwinabulyo kuwambwa kuti, "Mulala, inwe vanamañonzi, mi munyamuke kuzwa ku vafwile, mi Keresite kabenyen henu." **15** Nihakwinabulyo mutokomele mo moyendela, isinyi kuva sina vantu vasena vutali kono sina vatali. **16** Mumamele inako chakuti mazuva chena vuvi. **17** Kanji muvi vaholo. Nihekuvavavulyo, muzuwisisize itato ye Simwine kuti njehi. **18** Kanji u kolwa kunywa iveine, kakuti i

twala kwisinyeho. Nihakwinavulyo, wizuzwe cha Luhuho Lujolola. **19** Mu kandekisane zumwi kuzumwi chaLisamu ni nzimbo nimu chafela. Muzimbe mi mulumbeke chenkulo zenu zonse ku Simwine. **20** Inako yonse muhe bwitumelo kuzintu zonse chezina la Simwine wetu Jesu Keresite kwe Ireeza Tayo. **21** Mulivonde kunsu bamwi kubamwi chetukelo ya Keresite. **22** Vanakazi, mulivike kunsu ku va mwihyenwanwe, sina ku Simwine. **23** Kakuti mukwame nji mutwi wa mwankazi, sina Kelesite naye hali mutwi wenkeleke. Nji muhazi wa muvili. **24** Kono sina inkeleke ha ina mwikonde la Keresite, chobulyo ni mwankazi u swanela ku va vulyo kwa mwihabwe mwizintu sonse. **25** Bakwame, musake vanakazi venu sina Keresite mwa sakile inkeleke ni kuliha iye mwine kwili. **26** Avachiti bulyo kokuti a mupange yojolola. Ava muchenisi chaku musambisa ni menzi che nzwi. **27** Avachitibulyo kuti a lihye iyemwine mwikanya yenkeleke, ne kusena vubi nanga kunya nanga chimwi chiswana necho, kono nihakwinavulyo kujolola kusena mafosisa **28** Chenzila iswana, bakwame vaswanela kusaka vanakazi vavo sina mivili yabo. Iye mwine yosaka mwihabwe usaka wakwe mwine. **29** Kakwinwa muntu ya cha vatoi muvili wakwe. Kono, u vavalela ni kuusaka, sina Keresite naye mwaskakile inkeleke. **30** Chakuti iswe twinkalulo ya muvili wakwe. **31** "Chevaka lyo mukwame kasiye besi ni banyina mi kalikopanye kwa mwihabwe, mi vovele ka vave inyama yonke". **32** Uvu vuniti bukando buungwilwe, kono ni wamba kuamana niKeresite ni nkeleke. **33** Nihakubabulyo, zumwi ni zumwi kwenu naye asake mwihabwe cha mwalisakila, mi vanakazi bakuteke bakwame vabo.

6 Bahwile, muzuwe vashemi venu mwa Simwine, kakuli nji swanelo. **2** "Mukuteke veshenu ni vanyinenu" (yeji nji ntayelo ye ntanzi yine nsepiso), **3** "njokuti kuve hande nenwe mi muhale inako inde he fasi." **4** Mi, inwe veshetu, kanji musundi vana venu kuti mane vaka nyelwe. Kono, muvalute kukalimewa ni mwi ntayelo ya Simwine. **5** Vahikana, muve vakuteka va yendisi venu va he fasi ni nkute likando niku chachalika, cho kusepahala kwe nkulo yenu. Muve va kuteka kuvali linu mumu pangila kwa Kreste. **6** Muswanela kukuteka va yendisi venu isiñi fela hava milolete kuti muva tavise. Kono, muve va kuteka linu chokuva va hikana va Kreste. Mupange intato ya Ireeza ke nkulo zenu. **7** Museveze ke nkulo zenu zonse, uvu museveleza Simwine isike vantu. **8** Muswanela kwi ziva kuti chintu chonse chi ndotu chi mupanga muntu ni muntu, ka wane kuvozekezwakwa Ireeza, kapa mwi kana kapa ulukuluhite. **9** Nenwe vayendisi, mupange zintu ziswana kuva hikana venu. Kanji muva tizi. Mwizi kuti iye yali

Simwine wenu wina kwi wulu. Mwizi kuti kakwina chiyaluluti kwali. **10** Kumamaniman, muve va kolete kwa Simwine ni mu ziho zo kukola kwakwe. **11** Muzavale zizavaloz e nkondo za ireza, ili kuti muwole kuzimana kulwisa mihato mivilala ye milelo ya dyavulusi. **12** Kakuti inkondo yetu kailwiwa inyama ni malaha. Kono, ilwisa inkamaiso ni vavusisi ve luhuho ni vayendisi ve luhuho lwe ififi luvilala, kulwisa luho luvilala mu zivaka ze wulu. (aiōn g165) **13** Cwale haho mutule zi lwiso zonse za freeza, linu muzimane chokukola ku lwisa vuvi mwi nako yinu yo vuvi. Hachi mwa mana kupanga zintu zonse, kamu zimane chokukola. **14** Cwale aho muzimane cho kukola. Mupange chi hachi mina kuvika itunga lwe niti ni chisilelezo che chivua yo kuchena. **15** Mupange inzi chimwa mana kuzwata insangu ze evangeri ye konzo. **16** Muzintu zonse mukwate i teve ye ntumelo, linu kamu wole kuzima masho endimi a wuloka o muntu muvilala. **17** Mi muhinde inkuwani ye tukuluhu ni mukwale we luhuho, ilyo linzwi lya freeza. **18** Nitapelo yonse ni inkupo, mulapere inako yonse muluhuho. Chowu muhupulo, mukulolelela choku kwatirila ni kulaperela vulumeli vonse. **19** Mi muni lapele name, kuti iñusa lyihelwe kwangu hani yalula mulomo wangu. Mulapele kuti ni wole kwi zivahaze cho vundume initi ilipatite ya evangeli. **20** Ivaka lye vangeli hanili mu apositola mu mawenge, linu kuti muzili ni wola ku wamba cho kulivonahaza sina muni swanelu ku wambila. **21** Kono kuti newwe mwi zive misevezi yangu ni muni vukila, Tychicus, muzwale usakiwa ni muhikana ya sephala wa simwine, keze nezibahaze zintu zonse kwenu. **22** Niva mutuminizi kwenu ke lyinu ivaka, iri kuti mwi zive zintu zi amana iswe, mi awombe wombe inkulo zenu. **23** Inkozo ive ku vazumine, ni rato mi ni ntumelo izwa kwa ireza isi wetu ni Simwine Jesu Kreste. **24** Chisemo chive navo vonse va saka Simwine Jesu Kreste ni rato lisa mani.

Vafilipi

1 Iswe ba Paulusi ni Timutea, bahikana ba Jesu Keresite, kwabana bonse babakungulwa cha Jesu Keresite bekele kwa Filipi, ni bakulwana ni madikoni. **2** Chisemo chibe nanwe ni kozo izwa kwa Ireeza Ishetu ni Simwine wetu Jesu Keresite. **3** Nilitumela kwa Mulimu wangu munimihupwila monse. **4** Inako ni nako mutapelo zangu zonse kwenu, cabuitumela heti nitenda itapelo zangu. **5** Nileta buitumelo kutumelo yenu kwinzwi la Mulimu kuzwa luzuba lwetanzi mane kusika hanu. **6** Nizumina kwechinu chitutenda, mukuti iye yotanga musebezi mulotu kwenu kazwile habusu kumaniniza kutenda zilotu kukasika izuba la Jesu Keresite. **7** Kulotu kwangu kulizuwa munilizuwila ibaka lenu mubonse kakuli mwina kunkulo yangu. Inwe mubonse mabalikani bangu chamusa hanina mumawenge ni mukusileleza ni kukonzeleza inzwi la Ireeza. **8** Init Ireeza nji paki yangu, muninyolezwi kumibona mubonse mubutungi bwelato la Jesu Keresite. **9** Mi itapelo yangu njeyi: kuti ilato lenu nilinjih chabungi ni kwinjih chabungi luli muzibo ni kutwiso yonse. **10** Kanimilapelela kokuti nimusole ni kusala zintu zilukite chakumaniniza. Kanimilapelele kokuti nimube ni inkulo injolola ni isena mafosisa kuya kwizuba la Keresite. **11** Kakube bulyo mukuti kamube mwizwile zichelantu zichenete ziza cha Jesu Keresite, mwikanya ni kubabazwa kwa Ireeza. **12** Linu nisaka kuti mwizibe, bakwangu, kuti zintu zibatendahali hewulu lyangu zibaletisi kuti iivangeli ihasane chokuhwela. **13** Chendabayobulyo, kuba mumawenge kwangu cha Keresite kubezibahali mucibaka chisilelezwe ni kumwi konse, **14** mi bungi bwabakwangu mwizina la Simwine babakuwezwa hahulu ibaka lakuba mumawenge kwangu kakuwamba inzwi ninisena lyowa mi ninilukuluhite. **15** Ikumbya bamwi mane babezibahazi za Keresite chamuna ni kulikataza, imi bamwi chakusuni bulyo. **16** Bana bezibahaza Jesu chakusuna kwabo bezi kuti nibabikwa munu chakuzimanina inwzi la Ireeza. **17** Kono bamwi bezibahaza za Keresite chabuñwanyama ni mihipulo isena chisemo. Bahupula kuti baniletela bukaabo mumawange angu. **18** Linu chibileza chi? Iwola kuba inzila ihi ne ihi, iwola kuba chakuchenga kapa cheniti, Keresite wizibahazwa, imi cheyi indava ninyakalala! Eni kaninyakalale. **19** Mukuti niizi kuti iyi indava ileta kuti nilukululwe. Ichi kachitendahale bulyo chebaka le tapelo zenu ni tuso ya Luhuho Lunjolola lwa Jesu Keresite. **20** Ziyendelela chakuya chetibelelo yesepo ni buniti buta kuti keti niniswabe. Mukicho, chesusuezo yonse, sina inako yonse mane naivo hahanu, nina itibelelo yakuti Keresite kabuse mubuli wangu, kapa kaibe kakuhala kapa chefu. **21** Kwangu

kuhala nji Keresite, imi kufwa kufuma. **22** Kono heba kuhala chenyama kuleta zichelantu kuzwililila hamitendo yangu, linu kanti kanizi chiniswanela kusalwa. **23** Kakuli nikatezwe inketo yachiniwanela kuketa hazobe. Nina itakazo yakufunduka kukekala ni Keresite, ili indava initabela hahulu ni kuhitiliza! **24** Imi hape kushala munyama kuyelele chebaka iyenu. **25** Mukuti nina isepo kuamana nechi, nizi kuti kanishale ni kuzwila habusu kuba nanwe mubonse, chebaka lakuzwila habusu kwenu ni tabo mutumelo. **26** Chebaka lyobulyo, kulumbeka kwenu kwa Jesu Keresite chebaka lyangu kakwinjih chebaka lakuba kwangu hape mukati kenu. **27** Mukwate fela buhalo bwenu chenzila iyelele iñusa la Keresite. Mutende bulyo njo kuti, kakwina indava kapa nikesite kukumibona kapa kanikwina, niwola kuzuwa mumuzimanine chenguzu chaluhuho lumwina. Nitabela kuzuwa kuti mwina ni moozo umwina kulika kukwatisana hamwina chebaka letumelo yeñusa. **28** Imi musiye kutizwa zintu zonse zichtita ni zila zenu. Ichi kwabo chisupo chitondeza kusinyeha kwabo. Kono kwenu chisupo chitondeza ipuluso yenu, imi ichi chizwa kwa Ireeza. **29** Mukuti kwenu chichibahewa kale, chebaka la Keresite, isifñi kuzumina fela kwali, kono ni kumunyandila hape. **30** Mukuti namwe mwina kulilwisa kuswana nokuna kumubaboni kwangu, nokuna kumuza wa kuti kwina name hanu.

2 Ni zeza kuti kubo ni kukozwa mwa Keresite. Ni zeza kuti kwina kuhumbulizwa mwilato lyakwe, Ni zeza kuti kwina kuhalinsana hamwina koluhuho. Ni zeza kuti kwina kubabalela kwense ni ka mukechima. **2** Muni sangise choku nahana buswana, ni mwina ilato liswana, ni mu wondinsene muluhuho, ni mwina ka kuzeza kumwina. **3** Sanzi u pangji chimwi kuya che inkulo imbi kamba kuvula ingana ka kusa hupula bamwi. Imi bulyo cho livika hansi uhinde kuti bamwi vaku zamba. **4** Siye kwikala no saka zako bulyo, imi usake ni zi bamwi. **5** Muzeze mwinzila yabena nayo Jesu Keresite. **6** Abena muchibumbantu che Reeza, kono kena abahindi kuti ulikana ni Ireeza chachintu chente a tundamene. **7** Imi bulyo, aba lizuuli bu Mulimu. Abezi muchizimo cho buhikana. Cho hinda mazimo abuntu. Cho wanika muchiyemo chomuntu. **8** Cho likokobeza ni kuli kuteka konji ifu, ifu ha chifapano. **9** Cho bulyo Ireeza na munyamuna kamayemo a hitilize. Imi ni chamuha izina lihanzi kumazina onse. **10** Aba tendi bulyo kuti mwizina lya Jesu izwi ne zwii kali fukame, mazwi abena mwiwulu nibena hansi ni mwikonde lya hansi. **11** Linu aba tendi bulyo chokuti indimi zonse kazi lyatilize kuti Jesu Keresite nji Simwine, kenkanya ye Reeza Tayo. **12** Linu, inwe banisuni

cha kuhitiliza, sina inako yonse muku kuteka, insinyi feela henti nina kwateni, kono mane hanu nanga chinisakwina, mu belekele ku hazwa kwenu ka kutiya ni kunjanja. **13** Kakuti nji Reeza u kwete ku beleka nenwe chentato ya kutenda kakusunana kwakwe. **14** Mu tende zintu zonse ka kusabilela ni ku sakana. **15** Mu chite mweyo inzila kuti muwole kuba basa nyazahela ni balukite, bana be Reeza basena katowati. Mupange mweyo inzila njikuti mubelenge siina mamuni a munkanda, murahi ulyangene unyimitwe. **16** Ku khatilila chenguzu kwinzwi lya buhalo kokuti mube ni baka ninkanya mwizuba lya Keresite. Linu aho kani zibe kuti kena ni batiyi lubilo lwamuhuho kapa kubelekela waluka. **17** Kono ni haike kanibe ni newo ichunkwa ha chitabelo ni nsebelezo ye ntumelo yenu, muni nyakalale, ni ku nyakalala nanwe mubonse. **18** Kamukwa uswana nanwe munyalale, ni konyakalala name. **19** Kono ni sepa ka Simwine Jesu kutumina Timoteya kwenu kapili, chokuti ni susumezwé chokwiziba zintu zenu. **20** Imi kakwina zumwi uswana naye kumikwa, yomi shilila inkulo cha kwizula. **21** Kakuti bonse basaka bulyo zibatabisa, insinyi zintu za Jesu Keresite. **22** Kono mwizi kuti uyelela chenteko, siina mwana yo tendela beesi, imi aba tendi name mwi Ivangeli. **23** Ni sepa ku mutumina hente ni ni bone kuti zintu zi yenda hande kwangu. **24** Kono nina ni nsepo kwa Simwine kuti ime nimwine muni bole kapili. **25** Kono ni zeza kuti chisakahala ku tumina Epafrodite abole uko kwenu. Mwanawaswisi kulinangu, uni tenda naye, iisole kulinangu, mutumiwa wenu hape muhikana wa zinisuni zonse. **26** Njikuti aba wililwe chenzila chaku chiswa kukando, imi u nyolelwé kuba nanwe mubonse, kono muba zuwi kuti abali kulwala. **27** Ikumbya abali kulwala zeniti mane sake nafwe. Kono Ireeza chaba ninse kwali, iinsinyi kwali yeyena, kono mane ni kwangu bulyo, kakuti sanzi nibi mumaswabi hamwi ni hamwi hape. **28** Chobulyo ni nahahulu insusumezo ya kumu tumina, mukuti hente ni mumu bome ni musangalale ili kuti name ni nibe yosumunukite mukutongoka kwangu. **29** Mutambule Epafrodite ka Simwine mukusanga konse ka kumaniniza. Mukuteke bantu ba swana naye. **30** Chebaka lya mitendo ya Keresite chigi chaba chunine kwifu. Aba biki buhalo bwakwe mubukabo kuti ani tendele mane ni kwizuziliza chi musena mubali kuwola kuni pangila.

3 Chamamanizo, mizwale musangalale mwa Simwine. Kwangu ime kumiñolela zintu ziswana kaku ni kazikatazi. Izzi zintu muzi mibike mubuketo. **2** Mulisileleze kubambwa. mulisileleze kuba vereki ba fosahela. mulisileleze kubanokola zilama zavukwame. **3** Kakuli. njeswe tunokola zilama

zavukwame. Imi njeswe tulumbeka kaluhuho lwe Reeza. Imi njeswe tuhinda bwi kumuso mwa Keresite Jesu, hape tusena isepo mwinyama. **4** Niha kuba bulyo, Ime nimwine nivena isepo mwinyama. Haiva umwii uezeta kuva nisepo ye nyama, ni nivavi ni zingi. **5** Imi niba kosolwa inyama yabu kwame ninina mazuba akwana iyaza niyotatte, nibantu bamwa Islale, ba mushobo wa Benjamine, Muheveru wa Maheveru; kuya chekute lya mulawo, ni Mufarisi. **6** Nivena ichiseho yaku nyandisa ikereke. Kaku kuteka kuluka kwa mulao, kana nivena mulandu. **7** Kono zinibali kuhupula kuti bufumu kwangu, niva ziboni kuti kusinyehelwa chebaka lya Jesu. **8** Chabuniti, hanu nibala zintu zose kusinyehelwa ibaka ylakupanga sinte kamano akwiziba zintu ka Keresite Jesu Simwine wangu. Kakwe nibalitobohi zintu zose Imi nizilola sina ikwe ilikuti niwane Keresite **9** imi niwanike kwakwe. Kanina kuluka kwangu kuzwa mumulao. Kono nina kuluka kwe tumelo izwakwa Keresite, kakuli kuluka kuzwa kwe Reeza kulizingite he tumelo. **10** Cwale hanu nisaka kumwiziba ninguzu zaku buswa kwakwe ni chizwale cha masukuluka. Cwale hanu nisaka kuchichululwa kuva yoswana naye kuzwila mwifu lyakwe, **11** ilikuti name nikabe nikwiziba kwaku buka kubafu. **12** Kahena initi kuti chini batambwile izi zintu, imi kakatalusi kuti chinakwanisa. Kono nitundamene kuti nika wonde china habusu bwangu ka Keresite Jesu. **13** Mizwale, kani hupuli kuti ime nimwine chini bachikwati. Konokwina choke chitu: ni zibala china kumasule imi nihwelela zina habusu. **14** Nitilila heena chifunda nika wine mupuzo wakusupwa kuwolokete kwe Reeza mwa Keresite Jesu. **15** Tubonse tulukite, tuhupule mweyi izila. Haiba uezeta ka kuchichina nizimwi zintu, Ireeza naye mwabonise zintu halukanda kwako. **16** Niha kubabulyo, chose chintu chovasiki hachili, mukwatilile kuchili. **17** Mulikanyise ime, mizwale. Hafuhu mulolelele kwabo bayenda chaku likanyisa miyendelo imwina nayo. **18** Bangi bayenda—kuamana nabo banibali kumi wambilanga, hanu nimi wambilaga kazi sonzi — siina zila zachi fapano cha Keresite. **19** Ma maninizo insi nyehelo. Kakuli bazimu babo nji mabumu abo, hape mungatuko wabo nji maswabi abo. Linu bahupula zintu zekanda. **20** Kono munzi wentu tota wina kwiwulu, kuzwa uko naswe nitulindile muhazi, lye Simwne Jesu Keresite. **21** Mwa kachiche mivili yetu ibola nikubika mivili yetu kuba sina muvili wakwe ubelenga, kupangwe kenguzu zamata akwe kubikila zintu zonse mwikonde lyakwe.

4 Kuzwaho, mizwale bangu banisaka, kusanga kwangu nimushukwe, cheinzila muzimane chenguzu Nisimwine, balikani banisuni. **2** Nikumbila Evodia, ni kumbila. Sintike,

kuti babe ninkulo imwina kwa simwine. 3 Chabusakusima, nikulaela nave bulyo, mulikanangu ininyadiswa naye: utuse aba banakazi. Mukuti babanyandi name mukuhasanya evangeli hamwina ni Klementi ni bungi bwabalikani banibali kusebeza nabo, basimazina ena Mumbuka ya Buhalo. 4 Tabele Ireeza inako yonse. Hape muniti, nisangalale. 5 Musiye chishemo chenu chizibwe kubantu. Simwine chiwina hafwihi. 6 Nsanzi ubi nitakazo kuchintu chimwi ni chimwi. Nihakuba bulyo, chimwi ni chimwi chotenda chentapelo ni kukumbila ni kuhempo za kulitumela, usiye inkumpo yako izibwe kwe Ireeza. 7 Imi ikozo ye Ireeza, Ihitiliza kuzuvisisa konse, kababalele inkulo yako ni muhupulo wako mwizina la Jesu Keresite. 8 Chakumaninika, bakwangu, zintu zonse zisimite, zintu zonse zitompeha, chakumanikiza chintu chonse chikutekeha, chakumaniniza chitu chonse chiwolekete, chakumaniniza chitu chonse chijolola, chakumaniniza chintu chonse chisunwa, chakumaniniza mulaezo uzuweka, haiba kwina chintu chishiyeme kakumaniniza, haiba kwina chimwi chiswanelia kutembwa, uhupule chezi zintu. 9 Zintu zobalituti, ni zobaamuheli, ni kuzuwa, ni kubona kwangu, utende izi zintu. Imi Ireeza wekozo kabe nave. 10 Nina mwi nyakalalo Inkando kwa Simwine, kakuli hanu kumamaninizo chimwapangasicha Impilaelo yenu kwangu. Init iuli mubena Impilaelo kwangu kutazi, kono kana mubena Inako yakunitusa. 11 Kahena chintu chitokwahala kwangu kumiwambila ezi nintu. Kakuli mukuti nibalituti kulitumelela chinina zintu zamukwa uhi no uhi unina kuuli, nizi inako yakutokwa chintu. 12 Mihape nizi inako yakuba nizitu zingi. Munzila lhi ne lhi nimu zintu zonse nibalituti Inkunutu mukuliwa hahulu ni mukufwilwa Inzala, mwinako yakuba ni zingi ni munako yakutokwa zingi. 13 Ni wola kutenda zintu zingi zingi chenzila yakwe yoniha Inguzu. 14 Hape linu, ubapangi nenza kuba name kumapalelwi angu. 15 Imi mwizi, inwe mubafili, kuti kumatangilo a evangeli, inako inisiya Masodenia, kakwina nkeleke ibali kunitusa mundaba yakuha ni kuamuhela kunde yako wewena. 16 Nanga hanibena mwa Batesalonika, mubatumini ituso yazinitokwa zonse kuhitilila kamwina. 17 Kahena kuti ni tokwa impo. Chamukwa winabulyo, nisaka chichelatu cheti chiekeze kuchimuswanelia kuwana. 18 Ni batambuli zintu zonse, minina zingi. Nibahewa zintu zonse. Ni bamuheli kuzwilila kwa Epafrodite zintu zizwakwenu. Impalisa ya aloma ina munko mulotu, chitabelo chiamuhelwe ni kutabisa Ireeza. 19 Imi Ireeza wangu kezuzize zonse zotokwa kakuya kabufumu bwakwe nikanya ya Jesu Keresite hanukwe. 20 Kwe Ireeza ni Ishetu ni kanya yakuya kwile. Amen. (aiōn g165) 21 Mulumelise boonse kwa Jesu Keresite. Bakwetu baninanabo bamilumelisa. 22

Balumeli bonse kunu bamilumeli, sihulu benzubo ya Sesare.
23 Chishemo cha Simwine Jesu Keresite chibe niluhuho lwenu.

Makolose

1 Paulusi, mu apositola wa Jesu Keresite che tanto ya Ireza, ni Timotea muzwale wetu, 2 ku va lumere ni mizwale yi sephahala mwa Keresite vena kwa Makolose. Chisemo chive kwenu, ni koozo izwa kwe Ireza i Shetu. **3** Tu ha vuitumero kwa Ireza, Isi wa Simwine we tu Jesu Keresite, mi inako yonse tulaperera inwe. **4** Tuva zuwi ze tumero yenu kwa Keresite Jesu ni ze rato limukwete kwavo vava kauhanyizwa kwe Ireza. **5** Mwina ili lato ivaka lye sepo imulindire ivikirwe nwe kwi wulu. Muva zuwi zeyi sepo ilindirwe piri linzwi lye niti, ivangeli, **6** iyo iva kezi kwenu. Iyi ivangeli i vika misero mi ikwete kukula mu kanda zonse. Ivali kupanga izi ni mwenu vulyo kuzwa he zuva limuva lizuwi ni kilituta kuama ni chisemo che Ireza mu niti. **7** Iyi nji Ivangeli sina hamu va ilituti iyo kwa Efafarasi, yo sakiwa wetu mutanga, ili yo sephahala muhikana wa Keresite ku mbali yetu. **8** Efafarasi ave zivahazi kwetu i lato lyenu mu Luhuho. **9** Ivaka lyeli i lato, kuzwa he zuva litu va zuwi izi kena tuva siyi kulaperera inwe. Tuvali kukumbira kuti mumwi zuziwe che ngana ya cha saka muvutali vonse ni kutwisiso ya zo luhuho. **10** Tuvali kulapera kuti mumu yende cho kusephahala kwa Simwine mwi zira zi tavisa. Tuvali kulapera kuti mumu vike misero mwi kenzo indotu ni kuti mumu kule mwi ngana ya Ireza. **11** Tulapera muwole kukoziwa muzintu zonse cho kuya cha mata e kanya yakwe muku kwatasisa konse ni kulindira. **12** Tu lapera kuti mumu sangwe ni kuha vuitumero kwe Shetu, yava mi pangil kuwola kuva ni chivaka muku yola ku va zumiina mwi seri. **13** Ava tuhazi kwi kamaiso ye fifi ni kutushimbwlira ku muvuso wa mwanakwe yo sakiwa. **14** Ku mwana kwe twina kupulusiwa, ku wonderwa zivi. **15** Mwana chi swaniso che Ireza yasa vonwa. Nji we ntazi kuzonse ziva bumbiwa. **16** Kakuli cha kwe zintu zonse ziva vumbiwa, izo zina mumawulu nezo za hansi, zivoneka ni zisa voneki zintu. Kamba zipura kamba vuyendisi kamba mivuso kamba zaho, zintu zonse ziva vumbiwa nji ye mi zakwe. **17** Wina havusu bwewitu zonse, mi kwali zintu zonse zikwatana hamwina. **18** Mi nji mutwi wo muvir, i kereke. Nji yena matangiro ni we mwieri kuvamwi va fwire, yokuti wina chi vaka cha matangiro muzintu zonse. **19** Kakuli Ireza avali kusangitwe kuti konse kulisuziriza kwa kweke mwali, **20** ni kuzumizanisa cho mwana zonse zintu kwali mwine. Ireza ivapangi inkozo cha malaha e chifapano chakwe. Ireza ava zumizanisi zintu zonse kwali mwine, kamba zintu hanu hasi kamba zintu mwi wulu. **21** Mi nanwe vulyo, he nako yimwi, muvali mama zwahule kwe Ireza ni zila zakwe mwi ngana ni mwi nkzeno. **22** Kono hanu chava mizumizanisi cho muvir wakwe u

voneka che fu. Ava pangil ichi iri kuti a mivonahaze ku jolola, kusa nyazahala, ni kusavi ni vuvu havusu bwakwe, **23** haiva ni mu zwira havusu mwi tumero, kuzakwa ni kukozwa, kusa zviswa kule ni sepo kuliverera kwe ivageri i muva zuwi. Iyi nje ivangeri iva wambiba ku muntu yense ya vavumbwa mwi konde lye wulu, iyi nje ivageri iyo Ime, Paulusi, niva sanduki muhikana. **24** Hanu ni sanga mama sulukulo chenu. Mi ni nyemuna mwi wulu mumu viri wangu chinzi chisa mwina mama sikuluko a Keresite che vaka lye muvir wakwe, iyo ikereke. **25** Ivaka lyeyi i kereke hanili ni muhikana, cho kuya cha musevezi uzwa kwe Ireza uva hewa kwangu chenu, kwi zuziriza manzw a Ireza. **26** Iyi nje kunutu ye niti ivali ku patitwe che zirimo zingi ni ku masika. Kono hanu chiye zivahazwa kwavo va zamina kwa li. (aiōn g165) **27** Nji kuvali Ireza avali kusaka kwi zivahaza vufumu bwe kanya bwe yi nkunutu mukanti kava Machava. Nji yena zuna Keresite wina mwenu, i nsepo ye nkaya i kezite. **28** U zu njiyena utu wamba. Tu wambira muntu yense, mi tu ruta muntu yense cho vutali vonse, iri kuti tuvonise muntu yense kuva hande mwa Keresite. **29** Che chi ni seveza ni kukwatisa kuya che zihzo zakwe ziseveza mwango cha mata.

2 Kakuli ni saka kuti mwi zive bukando vwa manyando aniva vi ka chenu, chavo kwa Laudesiya, mi vungi kana vava voni chifateho changu mu nyama, **2** Ni seveza njikuti inkulo zavo zi susuwezwe chaku letwa hamwina mwi lato ni mu chose chifumu cha kwi zula nsepo ye nkutwisiso, mu maano a vuniti vuli patite vwa Ireza, nji kuti, Keresite. **3** Mwali vonse vufumu vwa vutali ni maano zi patitwe. **4** Ni wamba ichi iri kuti nanga yenke ye ta mi cenge ca vuwambi vo ku wondelela. **5** Mi niha ni sena nanwe mu nyama, kono nina nenwe mu luhuho. Ni nyakalala ku vona vuissalo vwenu ni ca zihzo ze ntumero yenu mwa Keresite. **6** Sina hamu va tambuli Keresite Simwine, mu yende mwali. **7** Mu yyalwe cha kukola mwali, mu zakwe hali, mu simululwe mu ntumero sina mumu va rutirwa, ni ku kwatisa mu ku litumera. **8** Mu vone kuti kakwina yo mi hapa kuya cha buchaziba ni bu chengeleli vwa mukungulu vu letwa chizo za vantu, kwi zuziliza ku mayendero e inkanda, ni kusa li zuziliriza kwa Keresite. **9** Kakuli mwali mu hala vutungi vonse vwa muvir we Ireza. **10** Mi mwi zuzizwe mwakwe. Nji mutwi wa zihzo zonse ni maata. **11** Mwali muva twaliwa ku mupato u sana uva chitwa cha vantu mu ku zviswa ku muvir we nyama, kono mu mupato wa Keresite. Muva ungwa naye mu nkrorovezo. **12** Mi mwali muva zviswa che ntumero mu maata a Ireza, yava mu vusi ku vamu bafu. **13** Mi cwale hamu va fwile kwi nfoso zenu ni mukuva mu mupato we

nyama yenu, ava mi pang'i kuhala hamwina naye ni ku tu swalela zonse infoso zetu. **14** Ava sindi indava zetu zonse za zikoroti ni ntaero zi ba tu lwsa. A va zi zwisi zonse ni ku zi kokotela ha chifapano. **15** Ava zwisi maata ni zibo. Che mpatalaza chazi zibahaza ni ku va twala ku koma che nyakalalo cho mukwa we chifapano chakwe. **16** Nji kuti, kanji mu zimini nanga yenke yo mi atula mu kulya kamba ku nya, kamba kaze zuva lya mukiti, kamba mwezi muhya, kamba ka mazuva a mukivero. **17** Izi muzuunde wa zintu zi keza, kono mutomo nji Keresite. **18** Kanji mu zuminini yo saka ze nyama ni ku lumbeka kwa mañeloi ku mi atula kuzwa ku mupuzo wenu. Muntu wina vulyo wi njira mu zintu za vaa voni ni ku litunduvula che mihupulo yakwe ye nyama. **19** Ka kwatilili ku mutwi. Chizwa ku mutwi kuti muviri wonse ku sika mwi nuungo ni matefukiro zi tenda ni ku kwatila hamwina; chi kula ni cha mukulilo u herwe nji Ireza. **20** Heva uva fwi ni Keresite cha zitendiso ze nkanda, chizi ho hala che ntamo ze nkanda: **21** "Kanji u kwati, kamba ku sola, kamba ku wonda"? **22** Zonse izi zintu zi twala ku vu lyangelino ni ntuso, cha kuya ka milao ni ntuto za vantu. **23** Iyi milao ina ku luka kwa kuli pangila chirumeri ni che nyama ni ntakazo za muvili. Kono ka zina yutokwa ku ku li twala mu nyama.

3 Cwale haiva Ireza ava mivusi ni Keresite, mu gane zintu zo kwi wulu, uko Kerisite wikere kwi yanxa lye chilyo lye Ireza. **2** Muhipule cha zintu zina mwi wulu, isiñi che zintu za hefasi. **3** Kakuli muva fwi, mi vuhalo bwenu vupatitwe ni Keresite mwa Ireza. **4** Hate na voneke Keresite, iye vuhalo bwenu, cwale kamu voneke naye mwi nkanya. **5** Muvike kwifu, cwale, zilama zina hasi- vushahi, kusa jolola, kusava ni chishemo, itakazo imbi, ni ku lya ahulu, ili maswaniso. **6** Ivali njezi zintu kuti vukali bwe Ireza vu kezite ha vaana swisu vasa zuwi. **7** Njimona mwezi zintu nanwe ha imwi inako mumu va yendi hamuvali kuhala muzili. **8** Kono hanu inwe muswanera kusoha zonse izi zintu- vukali, vuvengi, mihupulo mivi, kutukana ni ziyambo zivilala kuzwa mu milomo yenu. **9** Kanji mukuli chenganga, akubona muva cupuli muntu wakale ni nkezo zakwe, **10** mi ci muva zwati muntu muhya unzo yo chafazwa mwi ngana cho kuya che chiswaniso chozo yenke yava chivumbi. **11** Ichi njaho kakusina Mugerike ni Mujunda, womupato ni yasali wamupato, mubabaria, Sisenia, mutanga, yolukuluhite, kono Keresite nji yense, mi wina muzonse. **12** Muzwate, cwale, sina va ketiwa ve Ireza, kuchena ni sakiwa, vali tovohete, mañeke, kusalitundula, inse, ni kusavenga. **13** Mukwaterane zumwi cha zumwi. Muve ni musa kuzumwi ni zumwi. Haiva zumwi wina impiraero kuamana ni zumwi, muswalere mwi nzira iswana mwava kuswaleleri Simwine.

14 Hewulu wezi zonse zintu, muve ni rato, ili icho chisuminiso che kuvahande. **15** Muzuminine i nkozo ya Keresite kuvusa mwi nkulo zenu. ivali cheyi kozo hamuva sumpiwa mumuviri umwina. Mi mulitumere. **16** Muzuminine linzwi lye keresite lihale mwenu cho vufumu. Cho vutali vonse murute mi mususuweze zumwi ni zumwi cha lisamu ni zimbo ni zimbo zo luhuho. Muzimbe cho vulitumero mwi nkulo zenu kwe Ireza. **17** Mi chose chimupanga, muma nzwi ni mwi kenzo, mupange zonse mwizina lya Simwine Jesu. Muhe vulitumero kwe Ireza ishetu chakwe. **18** Vafumahali, mulivike kusi yiva mwihenwanu, sina haili iswanero kwa Simwine. **19** Veshetu, musake vafumahali venu, mi kanji muvi ni vuvengi kuamana navo. **20** Vahwire, muzuwe ziva miwambira vashemi venu muzintu zonse, kaukili ichi chi tavisa kwa Simwine. **21** Veshetu, kanji muvengisi vanenu, iri kuli kanji va zwafi. **22** Vatanga, muzuwe vamiyendisa cho kuya chenyama muzintu zonse, isiñi cha musevezi wa meno sina vatavisa vantu, kono che nkulo yavuitumero. Mutiye Simwine. **23** Chonse cho panga, usevezekuzwirira kumuhupulo sina kwa Simwine mi isiñi cha vantu. **24** Mwinzi kuti kamu tambule kwa Simwine impo zo kuyola. Ji Simwine Keresite uzo umusevereza. **25** Uzo yense yo mpanga zisalukite zava pang'i, mi kakwina chilivonda.

4 Basimwine, muhe ku batanga chi va swanelia ni china sinte. Mwizi kuti nenwe mwina Simwine mwi wulu. **2** Mu zwile havusu cha ku zimana cha kuhwera mu ntapero. Mwi kale cha ku liverera mu iri ni kuha vuitumero. **3** Mu lapere hamwina chetu neswe, kuti Ireza e yalule mulyango we liinzi, ku wamba inkunuti ye niti ya Keresite. Ka veka lyezi, Ni haktiwe. **4** Ku lapera kuti ni i pange cho ku jolola, sina mu ni tavera ku wambira. **5** Mu yende mu vutali kuya kwavo vena hanse, ni ku vozekeza inako. **6** Mu siye manzwi enu inako yonse ave ni chishemo. Mu a siye a lungiwe isautu, nji kuti mwi zive mu mu wola kwi tavila zumwi ni zumwi muntu. **7** Cha zintu zini amana ime, Tychicus mwa zi zibahaze kwenu. Mu zwale yo sakiwa, muhikana yo sephahala, ni mutanga kwe Ireza. **8** Ni ba mutumi kwenu che zi, kuti ni mwi zibe indaba ku amana neswe, ni kuti a susuweze inkulo zenu. **9** Ni va mutumini hamwina ni Onesmus, yo sephahala ni muzwale yo sakiwa, ili zumwi wa kwenu. Muva mi wambile zintu zonse zi va pangahali kunu. **10** Aristochus, mulikani wang'u we bbantiti, u mulueresa, hamwina ni Mareka, mwana wa nchizye wa Barnabus (cakwe muva tambuli intaero; heva wiza kwenu, mumu tambule), **11** ni Jesu yo sumpwa Justus. Izi zonke za mupato balikani vangu vani seveza navo mu mubuso wa Ireza. Vavalii va ombi ombi kwangu. **12** Epaphras u mulumeresa. Nji zumwi wenu ni cikombwa

cha Keresite Jesu. U likataza chenu mu ntapero, nji kuti mu zime cha kwi zula ni ku sepa kwizwiire mu zintu zonse ze ntato ya Ireza. **13** Kakuli ime nina vupaki vwakwe, mukuti u sebeze tota chenu, ku vena kwa Laodesia, na vo vena mwa Hierapolisi. **14** Luka i ñanga yo sakahala ni Demasi va mi lumeresa. **15** Mu lumerese mizwale mwa Laodesiya, ni Nympha, ni nkereke ina mu nzuvo yakwe. **16** Cwale ili iñolo chi lyaka valiwa mukati kenu, mu livale ni mu nkereke i vena Laodesiya, ni ku vona kuti hape nanwe muvala iñolo lizwa kwa Leodesiya. **17** Mu wambile Archippus, “Lole ku musevezi wo va tambuli kwa Simwine, kuti u wi zuzilize.” **18** Izi intumeriso zina ni yanxa lyangu ni mwine-Paulusi. Hupule mahaka angu. Chishemo cive nawe.

1 Matesolonika

1 Paulusi, Silvanus, ni Timotea ku nkereke i vena Matesolonika mwe Ireza Ishetu ni Simwine Jesu Keresite. Chishemo ni nkozo zive nenwe. **2** Inako yonse tuha vu itumero kwa Ireza chenu mwense, chi tu mi sumpa mu ntapero. **3** Tu zeza cha ku sa siya havusu vwa Ireza wetu ni Isi mitendo yenu ye ntumero, mutendo ye rato, ni kuliverera kwe nsepo kwa ku vusu mwa Simwine wetu Jesu Keresite. **4** Mizwale va sakiwa kwa Ireza, twizi ku sumpwa kwenu, **5** mu ivesiri ivangeli yetu kwenu insiñi mu liinzwi feela, kono hape ni mu maata, mu Luhoho lu Jolola, ni mu initifazo tota. Mu nzila iswana, nemwe hape mufuta nzi wa vantu mutu ve kalile mu kati kenu ke vaka lyenu. **6** Mu va sanduki valikanyisi vetu ni vwa Simwine, sina ha muva tambuli liinzwi cha vukukutu ni nyakalalo izwa ku Luhoho lu Jolola. **7** Ku mamani mani mu va sanduki mutala ku vonse mwa Sedoniya ni Achiya va zamina. **8** Mukuti kuzwa kwenu liinzwi lya Ireza li va lili hanze, mi insiñi feela mwa Masedoniya ni Achiya. Konohe, ni ku chimwi ni chimwi civaka i ntumero yenu mwa Ireza mu iva hiti. Ma mani mani, katu suni ku wamba cimwi. **9** Kakuli avo vene va viha mwiziro u tu vena mukati kenu. Va mu rwilwa mu mu veziri kwa Ireza kuzwa ku siswaniso ku tendera yo hala ni we niti Ireza. **10** Va viha kuti mu lindire Mwanakwe kuzwa kwi wulu, yava vuusi ku va fwire. Uzu nji Jesu, u lukulula iswe ku vukali vu kezite.

2 Chenu inwe muvene mwizi, mizwale, kuti kwiza kwetu kwenu kahena kuvali ku sena intuso. **2** Mwizi kuti ku masule tuva nyandi ni ku swasiswa mu tuva ka chitirwa kwa Maflilipi, sina ha mwizi. Tu vavi ni vundume kwa Ireza wetu ku wamba kwenu ivangeri ya Ireza mu vukukutu vungi. **3** Sina inkutazo zetu kana zi vali kuzwa mwi sheya, kamba ku ku sa chena, kamba mu vuchengeleli. **4** Ka kuva vulyo, sina mu tu va zimininwa nji Ireza kuva ku sepiwa ni ivangeri, cwale tu wamba. Tu wamba, insiñi ku tavisa vantu, kono ku tavisa Ireza. Njeye yo tatuba inkulo zentu. **5** Kakuli kana tuva chiti nanga ihi inako ku tendisa maanzwi uvu aku shemba shemba, sina hamwizi, kamba ku uungula intakazo ya vufumu, sina Ireza i mpaki yetu. **6** Kamba ku saka inkanya kuzwa ku vantu, nanga kuzwa kwenu kamba ku vamwi. Kamba ku saka ku tembwa ku vantu sina ka va Apositola va Keresite. **7** Ni kuva vulyo, tu vali kwina sinte mukati kenu sina mushemi o mwanakazi yo humbuliza vane. **8** Mwe yi inzila tu vavi ni ku shiyama chenu. Tu va saki ku kuli avela nenwe insiñi feela i ivangeri ya Ireza kono hape ni vvine vuhalo vwetu. Mukuti chi mu vavi ahulu va sakahala

kwetu. **9** Mukuti mu zeza, Mizwale, vukukutu vwa mutendo wetu ni ku li katataza. Masiku ni musihali tuvali ku tenda kuti pona kanji tu lemezi hansi umwi kwenu. Mweyo inako, tu va kutazi kwenu ivangeri ya Ireza. **10** Inwe mu mpaki, ni Ireza naye, u jolola vule, mu ku shiyama, ni kusa nyazahala tuvali santi tuvene kwenu mu zumina. **11** Mu nzila i swana, mwizi vule zumwi ni zumwi wenu, sina isi ni vana vakwe, tuva mi nyamuni ni ku mi susuweza. Tuva hi vupaki **12** kuti mu yende cha mukwa u lukera Ireza, iye yo mi sumpa ku muvuso wakwe ni mu nkanya. **13** Che ri ivaka naswe tu litumera kwe Ireza cha ku sa siya. Mukuti hamu tambula kwetu vulumiwa vwa Ireza vu mu va zuwi, muva vu tambuli insiñi sina cha liinzwi lya vantu. Niha kuva vulyo, inwe muva a tambuli cha mu vuniti mu likalile, liinzwi lya Ireza. Nji cheli liinzwi lina ha ku tenda mukati kenu inwe mu zimina. **14** Chenu, mizwale, muva vi valikanyisi vve kereke ya Ireza zina mwa Judeya mwa Keresite Jesu. Sina nenwe hape muva nyandili zi swana zintu ku vakwenu vantu ve munkanda yenu, sina mu vava chitiri ku ma Juda. **15** I vali ma Juda vave hayi vonse Simwine Jesu ni vaporofita. Ivali ma Juda vava tu tandili hanze. Kava tabisi Ireza. Kono, vava nyandisi vantu vonse. **16** Va tu kanina ku wamba ku va machava kuti avo va pulswe. Mamaninizo nji kuti inako yonse ve zulilile mu zivi zabo. Vukali vuvezi havali ku ma mani mani. **17** Iswe, mizwale, tuva kauhenye kwenu mu nako infuhi, muvusu, insiñi munkulo. Tu va liki cha vukando vve ncicheho ku bona sifateho chako. **18** Tu va ku saka kwiza kwako, Ime, Paulusi, hamwi ni hamwi, kono Satani ava tu zimiki. **19** Kanti insepo yetu nje ihi ku zi keza, kamba i ntabo, kamba inkuwani ya buikumuso mu vusu vwa Simwine wetu Jesu mu kwiza kwakwe? Kana瓦aval nijimwena ca vungi sina nji vamwi? **20** Kakuti inwe nji mwi nkanya yetu ni ntavo yetu.

3 Chi kwina vulyo, ha tusa si woli ku i vika, tu va zezi kuti ku vena sinte ku siiwa mwisule lya Athens twenke. **2** Tuva tumini Timoteya, muzwale wetu ni mukwetu kwa Ireza ni mwi ivangeri ya Keresite, ku mi kuza niku mi ombo ombo ku amana ni intumero. **3** Tuva citi izi kuti kakwina yete a nyanganyiswe cha a masukuluko. Mu kuti inwe muvene mwizi kuti chezi tu ba vikwa ha mutendo. **4** Cheniti, hatu vena nenwe, tuva mi rwiri piri kuti seke nitu lwale ku lyangana, mi chi va chitahali, sina ha mwizi. **5** Cheri ivaka, hani sana niva kusi wola ku zi zimanina, ni va tumini kuti ni zibe ku amana ni ntumero. Mwendi hamwi muliki cava liki kuku lika, mi masukuluko etu avavi a mahala. **6** Kono Timoteya ceza kwetu kuzwa kwenu ni tu letera manzwi malotu e ntumero ni rato. Na tu rwira kuti inwe hañata mwina minahano mi

lotu yetu, ni kuti mu virera ku tu vona sina neswe mutu villaerer ku mi vona. 7 Keli ivaka, mizwale, tu va ombiwa ombiwa kwenu ke ntumero yenu, mu zonse vukavo ni ku lyangana. 8 Cwale hanu tu hala, hamu zimana cha ku kola mwa Simwine. 9 Mukuti vuitumero nzi vutu wola kuha kwa Ireza chenu, cha yonse ntavo itwina nayo kwa Ireza wetu ka henu? 10 Masiku ni mushali tu lapera ahulu kuti mwendi mutu vone chifateho chako ni ku ha chintu chi swanela mu ntumero yenu. 11 Ireza ni Ishetu iye mwine, ni Simwine Jesu, a namalaze inzila yetu kwenu. 12 Simwine a mi pange ku ekeza ni ku mi kopanya mwi rato zumwi cha zumwi ni ku vonse vantu, sina mu tu pangila kwenu. 13 A pange ku koza inkulo zenu kusa nyazahala mu ku chena havusu bwa Ireza ni Ishetu ha kwiza kwa Simwine Jesu ni vonse vakwe va jolola.

4 Chamamani mani, mizwale, tumisusuweza ni kumilumerisa mwa Simwine Jesu. Sina hamuva amuheri intayero kuzwa kwetu kamumu swanerera kuyendera ni kutavisa Ireza, iri kuli mupange vulyo nanga ahulu. 2 Sina hamwizi mirao nzi zituvamihi cha Simwine Jesu. 3 Kakuti iyi nji tanto ya Ireza: kucheniswa kwenu chenu- kuti musiye vushahi, 4 iri kuti zumwi ni zumwi e zive muku vira ni mwihyabwe mu kuchena ni kute. 5 Kanji muvi ni mwihyewanu che takazo vulyo (sina va Machava vasezi Ireza). 6 Kanji kuvi ni zumwi yo fosa ni kuvengisa muzwale wa kwe mwensi zintu. Kakuli Simwine nji muvozekezi mwezi zintu zonse, vovuti mutu vamikalimeri ni kupaka. 7 Kakuti Ireza kena ava tusumpiri kukusa jololola, kono kuku chena. 8 Jikuti, iye yo kana inzi u kakani vantu, kono Ireza, yo ha Luhuho lu Jolola kwenu. 9 Kuamana ni rato lye chizwale, ka kwina ituso yo zumwi kumi ñolera, kakuti inwe muvene murutitwe ji Ireza kusaka zumwi ni zumwi. 10 Chovuniti, mupanga inzi kumi zwale vonse vena mwa Mesondonia yonse. Kono tumi susuweza, mizwale, kupanga inzi ahulu. 11 Tusimi susuweza kuzwira havusu ni kuhala che nkozo, mutoko mere zenu zintu, mi museveze ni manza enu, sina mutu vami layeri. 12 Mupange inzi iri kuti tuyende hande mwi kute kwavo vena hanze ye tumero, ni kuti kanji musaki chimwi. 13 Katu saki kuti inwe musiye kutu zuwisia, mizwale, Kuamana navo valilalize, iri kuti kanji mulichisi muluhuho sina vonse vasena muhupulo kuzo kuvunsu. 14 Kakuti haiva tuzumina kuti Jesu ava fwi ni kuvuka hape, vovulyo Ireza kalete ni Jesu avo vava fwiri mwali. 15 Chezi tuwamba kwenu chelinzw iya Simwine, kuti iswe tuhala, vashere haku keza kwa Simwine, kanji ni tuhitiri avo vava lilalizi. 16 Kakuti Simwine kachiviri ka suke mwi wulu. Kakeze

cho muhuwo, ni mulumo we niroyi lye kondo, ni ke mpeta ye Ireza, mi vafu mwa Keresite kava tange kuvuka che tenzi. 17 Cwale inswe va hala, vashere, hamwina katu kungane navo muma kope ni Simwine muluhuho. mwewi nzira katuve inko yonse ni Simwine. 18 Jokuti, mususuweze zumwi ni zumwi chaya manzwi.

5 Hanu kuamana ni ze nako ni myaha, mizwale, kamwina itukero yokuti chimwi ch ñolerwe kwe nu. 2 Kakuti inwe kachiviri mwizi hande kuti izuva lya Simwine likezite uvu musa muma masiku. 3 Hava wamba, "Ikzo ni sirerezo," yahaho i sinyehero ka ikeze haval. Kaku swane uvu kuchisa kuku zala ko mwanakazi yo limisi. Kava ve ni kuvula mapicukiro. 4 Kono inwe, mizwale, kamwina muka zinkwe iri kuti ilyo zuva nili mi hitirire uvu musa. 5 Kakuli inwe mwense muvana ve seri ni vana vomwi zuva. Kena tuvana vomu masiku kamba vaka sikwe. 6 Cwale he, Kanji tu lali uvu vonse muvapangira. Kono, Tuzwire haku tondera ni kuli ntontoleza. 7 Kwavo va lala vapanga bulyo muma siku, mi avo vakolwa vapanga vulyo hama siku. 8 Kono kuvona tuvana ve zuva, tu zwire ha ntonda. Tu vike chizwato che chizuba che tumero ni lato, ni, kuwani, ye mihipulo ye tukuluho ikezite. 9 Kakuti Ireza kena avatu vumbiri ku sinyeha, kono ku tambula i puluso cha Simwine wetu Jesu Keresite. 10 Njiyena yavatu fwiri iri kuti, kamba tutonda kamba tulere, ni tuhale hamwina naye. 11 Cwale he mususuweze zumwi ni zumwi ni kulizaka zumwi ni zumwi, sina nikale hamu kwete kupanga. 12 Tumi vuza, mizwale, kulemuha avo vaseveza mukati kenu ni vena he wulu lyenu kwa Simwine ni ba mi tondera. 13 To miyuza kuva kuteka ahulu mwi rato vakeñi che mitendo yavo. Muve he konzo mukati kenu. 14 Tumi yereza, mizwale: mukalimere vasayi cho kwi chilira, mususuweze vachi va vola mwisule, mutuse va katere, muve neza kuvonse. 15 Muvone kuti kakwina yo voza vuvi cho vuvi kwani ne ni. Kono, mwichilire china hande ku zumwi ni zumwi ni kuvonse. 16 Musangwe honse. 17 Murapere ni musa siyi. Muzintu zonse muhe vuitumero. 18 Ka kuti iyi nji tato ye Ireza mwa Keresite Jesu kuvo se. 19 Kanji mu kanini Luhuho. 20 Kanji mu yanzirizi vu porofita. 21 Mulike zintu zonse. Mukwatirire kuzina hande. 22 Mukanine kuvoneka ko vuvi. 23 Mi Ireza we konzo a mipange ahulu ku jolola. Mi luhuho lwenu lonse, mozo ni muviri u vonekiswe cho kusa nyazahala cho kukeza kwa Simwine wetu Jesu Keresite. 24 Yo sephala jiyena ya va misumpi, iye hape yasana ka pange ichi. 25 Mizwale, mu tulaperere naswe. 26 Mulumerise mi zwale vonse cho kuchuchuna ku jolola. 27 Ni kumbira kwenu cha Simwine kuti

ili ñolo livalirwe mizwale vonse. 28 Mi chisemo cha Simwine
Jesu Kerisite chi ve nanwe.

2 Mateselonika

1 Paulusi, Siluvinia ni Timoti, kwi keleke ya Matesolonika mwe Ireeza Ishwetu ni Simweni Jesu Kirisite. **2** A chishemo chive na nwe ni inkozo izwa kwe Ireeza Ishetu ni Simwine Jesu Kirisite. **3** Tuswanelia inako yonse kuli tumela kwe Ireeza chenu, vakweetu. Ichi chintu chi swanele hande, kakuti ntumelo yenu ikula ahulu, mi ni lato mukati kenu li kwatinsene hamwina. **4** Mi iswe tuvene tu wamba cha kuli kuumusa ku amana namwe mu katiki ke keleke ye Ireeza. Tu wamba cha kuva ni inkuloonde ni ntumelo mu masukuluko enu onse. Tuwamba cha ku nyanda ku mwina mu kuli. **5** Ichi chi supo cha Ireeza cha ku luka kwe inkatulo. Mani mani a kuti mwiziviwe cha ku swanelia kwa muvuso we Ireeza umu sukulukili. **6** Ku lukite kwe Ireeza ku vozekeza masukuluko kwavo va ku sukulula, **7** mi ni ku mi lukulwila va sukulukite na swe. Kapange ichi ha ku voneka kwa Simwine Jesu ku zwa mwi wuulu ni mañilo cha maata akwe. **8** Cha malimi a mulilo u bukuka mwa vozekeze kwa va sezi Ireeza ni kwavo va kana ku tambula ivangeli ya Simwine Jesu wetu. **9** Ka va nyande imbazi ye sinyeho ku ya kwile ku zwa ha vusu bwa Simwine mwi kanya ni maata a kwe. (aiōnios g166) **10** Ka chite ichi iyo zuva chini neza kuti mwelyo izuva na tebwe ni vantu vakwe mi ni ku komokiwa kwavo vonse va muzumini. Ka kuti vupaki bwetu kwenu vu va zuminwa. **11** Keli linu ivaka naswe tulapela cho kusa kosoza ka chenu. Tulapela kuti Ireeza wetu na mivone chi mu swanezi cha ku sumpiwa kwenu. Tulapela kuti mwe zu zilize zi musaka zilotu ahulu ni musevezi we ntumelo cha maata. **12** Tulapela izi zintu kuti izina lya Simwine wetu Jesu li tembwe chenu. Tulapela kuti ka mutembwe chakwe, ivaka lya chishemo che Ireeza wetu ni Simwine Jesu Kirisite.

2 Linu ku amana ni cha ku iza kwa Simwine wetu Jesu Kirisiti mi ni kuba hamwina kwetu mu kuba naye: tu mi buza, ba na swisu, **2** kuti kanji mu hweli ku sukuluka kamba ku sa lizuwa hande, mane nangati cheluoho, cha mulaezo, nandi che ifiolo li boneka ku zwililila kwetu, ku kasika ubu izuba lye Ireeza chi lya sika. **3** Kanji mu zuminini ni heiba u mwina kumi chengelela mwi nzila ihi kamba ihi. Kono kete chi ku pangahala kwanda ku kangwa chi kwa sika, mi mukwame ya seena mulawo chali tondeza, mwana wa bu sinyi. **4** Uzu njeye yo kana nisana ni kuli nyamuna mwine cha kulwisa zonse zi sumpwa Ireeza kamba zi lapelwa. Chelyo i baka, wi kaala mwi itempele ye Ireeza ni kulibonekisa ubu nje Ireeza. **5** Ka mu hupuli kuti hani beena nanwe ni ba mi wambili izi zintu? **6** Hanu mwizi chimu woondete, kuti

a boneeke bulyo he inako i shiyeme. **7** Kakuti i kunutu ya yasena mulawo chi i kwete kusebeze kale, kono kwina bulyo zumwi yo mu kaniise hanu mbwita cha zwiswa mu inzila. **8** Ku zwaaho ya sena mulawo mwa boneke, iye Simwine Jesu yete ne haye cho muhuuza wa ka holo ka kwe. Simwine mwa mu lete haseena chaku to ndeza kwa kwiza kwakwe. **9** Kwiiiza kuya sena mulawo mu kube cha musebezi wa satani cha maata onse, zi shupo, ni zi komosi za maapa, **10** mi ni ku chenga kwa kwe konse ku sa lukite. I zi zintu ka zibe za bo ba sinyeha, ka kuti ka na ba batambuli ilato lya bu sakusima kuti ba hazwe. **11** Ka cheli ibaka Ireeza na ba tumina musebezi u fosahale kuti ba zumine maapa. **12** Ma manimani a kuti bonse muba atulwe, abo ba sana baba zu mini busakusima kono ni ba hindia izanina mu zisa shiyeme. **13** Kono tu swanelia kuleta buitumelo kwa Ireeza inako yo nse chenu, bana swisu ba sakiwa kwa Simwine. Kakuti Ireeza aba miketi kuba ba zi chelantu zihia che mpuluso mu kujolola kwa Luhuho ni ku zamina mu bu kusakusima. **14** I chi cha ba mi sumpi kachili ka che ivangeli mwani i kanya ya Simwine Jesu Kirisiti. **15** Ku zwaaho, baana swisu, mu ziime cha kukola. Muhindie chizo chi mu ba lutwa, che inzwi kamba, cha Ifiolo etu. **16** Linu a Simwine wetu Jesu Kirisiti iye mwine, ni Ireeza Itayo ya ba tu sa ki ni kutuha ku sa mana kwa ku humbulizwa mani ni bulotu bwa ku lisepa bwa ku buusu cha chi shemo, (aiōnios g166) **17** ku humbuliza ni kutanga inkulo ze nu mumu sebezi mulotu ahulu ni Inzwi.

3 Lyinu lya hanu, mu tu lapere, kuti lyizwi lya Mulimu li wole ku hwela niku ku tembwa, mu kwi kalile feela ni kweenu. **2** Mu lapele kuti kulukulula ku vumi ni vatuvavi kakuti kena vatuvose veena i tumelo. **3** Kono mulimu, yesen na mu koza ni kuku vavalela kuyo fosahale. **4** Twina i sepo kwa mulimu chako, kuti mu vose mu pange ni ku zwila ku panga zintu zini mi laela. **5** A Ireeza a yendesa inkulo zenu kwi lato lya mulimu ne ku ku kolera Kelesite. **6** Lyahanu tu mi laela, bana nswisu mwi zina lya mulimu Jeeso Kilisite, kuti mu siye mwana nswisu yo wi kala kere feela ne ku sa yendelela ne chizo chimu wana kwetu. **7** Kakuli inwe muvene mwizi kuti kumu shiyamele kutu ziyanisa. Kana tuva hali mukati kenu uvu ba sena mulao **8** Mi kena tuva lya zilyo za muntu ni tusa nzi lihile. Kwanda, tu vaseveze masiku ni musihali misevezi mikukutu mu manyando, kuti sanzi tuvi ni muziyo kwenu muvonne. **9** Tuva ku panga inzi isiñi kuti katwina mulao. Kwanda, tuva pangii izi kuti tuve mutala kwenu, kuti tu mi ziyanise. **10** Hatu vena ni nanwe, tuva mi laeli, "heva umwi kasuni kuseveza, asazi alyi." **11** Kakuti tu zuwile kuti vamwi va yenda feela mukati kenu. Kava sevezi kono bali

chochomeza. **12** Lyinu vavo tuva laela niku va kooza cho kuwamba mwi zina lya Jeeso Kilisite, kuti va sebeze niva tontwele mi valye zilyo zavo. **13** Kono unwe, vaana nswisu, sazi mu mani i nkulo muku panga vulotu. **14** Heva kwina yasa kuteki ciwambo mwelyi i ñolo, mu mu tokomele mi sanzi mu vi ni chilikani naye kuti a swave. **15** Sanzi mumu hindi kuti chira chenu, kono mumu kalimele uvu mwana nswisu. **16** Mulimu irecta we kozo iye mwine a mihe i kozo i nako yose, mwi nzila zonse. **17** Mulimu a ve nirwe mwese. U ku nje ku rumeresa kwangu, Paulusi, che yaza lyangu, nje chi supo cangu mwi ñolo lyimwe ne lyimwe. Bo buti muni mu ñolela. **18** Chi shemo nca mulimu Jeeso Kilisite chi ve nanwe mu vose.

1 Timotea

1 Paulusi, muapositola wa Chrisite Jesu kuya che intaelo ya Ireeza mu hazi wetu ni Chrisite Jesu i nsepo yetu, 2 kwa Timotea, mwana we niti mwi ntumelo: Chisemo, inse ni nkozo izwa kwa Ireeza Ishetu ni Chrisite Jesu Simwine wetu. 3 Ubu muniba kukumbilili kuti upange hani bakukaya kwa Masedonia, wikale mwa Efese kuti uwole kuhu intaelo kubarmwi bantu kuti sanzi baruti intuto ingi. 4 Nikusa ntekeleza kuma tangu asa mani amasika. Izi zileta kupanga inkani kuhita kutusa mulelo wa Ireeza, iri che ntumelo. 5 Hanu cwale ma manimani omu lao i rato lizwa kwi nkulo i chenete, kuzwilila kwi izwalo ilotu, ni kuzwililila kwi tumelo ina buniti. 6 Bamwi batu baba kwangi kusika hama manimani kono baba sanduki nokutanga kuwamba zobuhafu. 7 Basaka kuba maruti womu lao, kono kaba zuwi sisi zibawamba kamba ondelelwa hateni. 8 Kono twizi kuti mulao wina hande haiba zumwi usebelisa chenswanelo 9 Mi tuzizi izi, kuti mulao kena uba pangilwa muntu yolukite, konu kubantu ba sena mulao niba kwenuheli, nibantu basena Ireeza, niba panga zivi, mi nabana ba sezi Ireeza niba fosahere. Linu uba pangilwa bana behaya bashemi bavo baba kwame nibanakazi, ni behayi. 10 nibantu bapanga zabushahi, mukwame yozumina kusandulwa mwanakazi, abo bahiba bantu nikubapanga batanga, ba pono, ipanki za mapa, mi nizintu zose zisena initi niku Iwanisa intaelo. 11 Izi intaelo ziyendelela ni kanya ye linzi lifuyawile kwa Ireeza ilyo lini bahewa. 12 Nili tumela kwa Chresite Jesu iye Fumweetu. Aba ni konzi, kakuti aba ni hindi kuti ni sepahala, mi nikuni bika ha musebezi. 13 Nibali nimunyazerizi, ni munyandisi nimu kwame yonyandisa. Kono niba tambuli chishemo ka kuli niba kupanga nini sezi nikusazumina. 14 Kono chisemo cha fumwangu chiba kezi kwangu ni tumelo mwi lato lina kwa Christ Jesu. 15 Ili iñusa lisepahala ni kuswanelia mi nikuzumiwa, kuti Christ Jesu aba kezi mwifasi kwiza kuhabza mu eza libi. Ime nji niwa mamani mani kwezi. 16 Mi keli ibaka niba hewa chisemo, kuhitiliza, Christ Jesu u wola kutondeza kuli keta cose. Aba pang izi nili mutala kwabo basepa kwali mubuhalo bunhya. (aiōnios g166) 17 Linu ku Mulena wakale, ya saboli, ya sabonwa, Ireeza yenke, ikute, nikanya, nikutwala kusa manu mani. Amen. (aiōn g165) 18 Nibika iyi intaelo ha busu bwenu, Timotea, mwanangu. Nizipanga izi kuyendelela ni chipolofita chiba wambwa kwako, iri kuti kupangila kuti winjile mwindwa indotu. 19 Uzi pange izi kuti ube mwi tumelo ni izwalo ilutu. bamwi batu baba kani izi ni kumina ka kuti lye ntumelo. 20 Baswana sina Imenca ni Alexandere, abo vaniva tambiki kwa Satani iri kuti valutwe kusa yefula.

2 Hakwina bulyo cha matangilo, Ni mi susuweza kuti inkupo, intapelo, kulapelela, ni bwitumelo zi pangwegirwe vantu vonse, 2 ku malena ni vonse vena mwi nkamayiso, njokuti twikale mwi nkozo ni vuhalo vu ntontwele mwi nzila ya chilumeli ni butokwa bwako. 3 Ichi chi lotu mi chitamwirwe ha vusu bwa Ireeza muhazi wetu. 4 Usaka kuti vantu vonse va hazwe mi veze kukwi ziva vuniti. 5 Kakuti kwina Ireeza yenke, ni muzimanini yenke fela wa Ireeza ni wa vantu, mukwame Kreste Jesu. 6 Ava litambiki iye mwine kuva ntifo ku vantu vonse, sina kuva yupaki he nako iswanera. 7 Chowu mulero, Ime, ni mwine, niva pangiwa muwambi ni muapositola. Nimi wambila initi. kani chengi. ni muluti we chisi mwi ntumelo ni mwiniti. 8 Chobulyo, ni saka vakwame vonse muzivaka zonse va lepele cho kunyemuna mayanza a jolola ni kusena vu vengi kapa kukanana. 9 sina vulyo, Nisaka vakulwakazi vakuzwata zi zavalu zina hande, va liwonde ni kuli vakanya. kanji va hosi i sunki zo kuwula kapa igauda ni zizwato zi dula. 10 Nisaka kuti va zwate zi voneka hande za vakulwakazi va tondeza zintu za Ireeza kuya che misevezi milotu. 11 Mukulwakazi uswanela kuli tuta na tontwre ni mukukwi chilira. 12 Kani zuminini mukwalwakazi ku ruta kapa kuha mulawo hewulu lyo mukwame, kono kuhala mu ntowele. 13 Njaho Adama ava tangwa ku vumbwa, njikwiza eva. 14 Mi Adama kena va chengwa, kono mukulwakazi ava chengwa kuhitilira ni ku panga chivi. 15 niha kuva vulyo, kahazwe cho kupuluha vana, haiva ni va zwila havusu mwi ntumelo ni mwi rato nikujolozwa ni muhupulo u hupula hande.

3 Muwambilo uwu we niti: Haiva zumwi muntu usaka kuva muruti, ulakaza mutendo mulotu. 2 Imihe muruti uswanela kuva nikusanyazahala. Uswanelia kuva mukwame wamwanakazi umwina. ave niku liwonda, nikuzuvisiza, nikulikuteka, yosaka kutabmula vayene, yowola kuruta. 3 Kanji avi chindakwa cha vunjwala, insi wekondo, kono yolukite, wina inkozo. Kanjavi muntu yosaka masheleñi. 4 Yo yendisa vezuvo yakwe nenza. ni vana vakwe vamuwe mi vamuhe ikute liyere. 5 Mukuti haiva muntu kezi kutomela vezuvo yakwe nenza, mwatokomele vule ikeleke ya Ireeza? 6 Imi nsazi avi muntu yozwa hakuzumima, ponu cholikumusa mane akawile mwikatulo ya diavulusi. 7 Ave yopakwa nenza nivantu vena hanze, ilikuti kanji awili mumaswavi nikaswa ka diavulusi. 8 Vahikana, kakwiziva, vave nivutali, isiñi vendimi zovere. Kanji vavi zinywi zavunjwara ahulu kamba nikulya ahulu. 9 Vavike ininti ive zivahazwa yetumelo ni zwalo linjolola. 10 Vaswanelia kutatuvwa Iwetazi, linu valukela kuhewa musevezi kakuli vashiyeme. 11 Nivanakazi chenzila iswana bave nikuzuvisisa. Kanji bavi vasoha. Bave

nikuliwonda, imi bave nikulwonda nikusepahala muzintu zonse. **12** Muhikana wekeleke ave ni mwanakazi yeke. Vayendisa hande bana bavo ni mazuvo avo nenza. **13** Mukuti kwavo vavasebezi hande vakwete musevzi mulotu, kavawane mazimo malotu, ninguzu zina mwa Kereste. **14** Niñolela izi zintu kwako, imi nisepa kwiza kwenu hahanu. **15** Linu heva ninyleha, nimiñolera ili kuti mwizive mumuswanelia kwi kalila muzubo ya Ireeza, Iliyo Ikeleke ya Ireeza yohala, mutomo ni tuso ihalia. **16** Mi Indava isakananwa yive zivahazwa ikunutu yakulapela ikando: "Aba vonahazwa munyama, abavikwa yolukite muluhuho, abavonwa ni mañiloyi, abawambwa kumansi, abazuminwa mwikanda, imi avahindilwa mwinkanya."

4 Linu Luhuho luwamba cha kujoloza kuti chenako za kuvusu vantu vamwi kavasiye intumelo mi vawonderele kwi huho ichenga ni kuntuto za madimona, **2** cha kuliha kwamapa. Mihupulo yavo vene ka hiswe chensipi ihisa. **3** Ka vakanise kusesa ni kutambula zilyo za vavumbi Ireeza za kulyavela cho kulitumela mukati kavo vazumine ni bezi initi. **4** Linu zintu zonse zibavumbwa kwa Ireeza zilotu. Kakwina chetuhinda chempo ya kulitumela chiolwa kukanwa. **5** Chakuti i vajolozwa chenzwi lya Ireeza ni tapelo. **6** Haiva no vika izo zintu havusu bwa vawkako, kove u muhikana molotu wa Jesu Kelesite. Chakuti u vabalelw camanzwi etumelo ni ntuto zilatu zove chilili. **7** Kono ukanine matangu efasi asakwa ku vachembele. Nihakuvalyulo, u lirute umwine chavulapeli. **8** Chakuti ituto ya muvili yina intuso inini, kono intapelo ina intuso muzintu zonse. Ikwete isepiso ya buhalo bwalyahanu ni buhalo buchikezite. **9** Vulumiwa ubu busepahala mi buswanelia kuamuhelwa kwizwile. **10** Chakuti nji chona echo hatu yanda ni kuseveza a hahulu. Chakuti twina isepo kwe Ireeza yo hala, i ye yali muhazi wa vantu vonse, kono sihulu avo vazumine. **11** Wambe mi ulute izi zintu. **12** Kanji kuvi ni muntu yo kushuvula chabuhwire bwako. Chobulyo, u ve umutala kwavo vazumine, cha kuwamba, cha kulionda, che laato, che kusepahala ni cha kujolola. **13** Konzi Ha chinasika, u ve kuzakubala, ni ku kususuweza, ni ku kuluta. **14** Kanji u keshevise impo i na kwako, i vahewa kwako cha bapolofit, chakubikwa mayanza e kopano ya bakulwana venkeleke. **15** U tokomele zintu zi. Ube muzili, chakuti izwelopili yako i lemuhifi chavantu bonse. **16** U he itokomelo inkando kwako umwine ni kukuluta. U zwilehabusu muzintu zi. Linu chakuchita bulyo, kolihaze u mwine mane bulyo nabo batekete kwako.

5 Kanji ukalimeri mukwame mukulwana. Kono, umuhinde naye uvu avali nji veso. Uhinde milombwana uvu vache

banko ve chikwame. **2** U hinde vakulwakazi uvu vas hemi ve chanakazi, mi vakazana uvu bachizako muku jolola konse. **3** Mukuteke va shaminine, vashamine luli. **4** Kono haiva va shamine vena vana kapa vehwa, muva siye pili va tondeze ikute mu mazuvo avo. Muva siye va vozekeze vas hemi vavo, kakuli ichi chi tavisa kwe Ireeza. **5** Kono yo shamine ze niti mi ushele yenke. U vika insempo yakwe kwa Ireeza. Inako yonse ushala ni nkupo ni ntapelo masiku ni kamwi konse. **6** Nihakuvalyulo, mukulwakazi uhala che minyaka uwire, nanga ha sihala. **7** Mi ukutaze izi zintu ili kuti kanji vavi niku nyazwa. **8** Kono haiva zumwi ka lukisezi va kwakwe, sihulu vana vo mwi nzovo yakwe, wa sampula intumelo mi uswana fela sina ya seli mulumeli mane ni kuhita. **9** Muzuminine mukulwakazi ku ñoliswa kuva hava ni zirimo zi sena mwikonde yezirimo ziska he kumi lyeminwe ye yaza Lyon ne chonke, yo sestwe kumukwame yenke. **10** Uswanera kwiziveka che mitendo milotu, nangati kuti yo kuvavalera vahwire, kamba avali ku amuhera bazwahule, kamba ava kushanja matende ava vazumini, kamba ava tusi ni kuhzo vanyandiswe, kamba avali kulitulite ku misevez iyonse milotu. **11** Kona kuva fwamini vasiri bahwire, uva kanine kuva ñiola ha mukoloko. Kakuli chiva tambika miviri yavo kwi takazo kulwisa Keresite, va sisaka kusesa. **12** Cheyi inzira baliwana va ni mulandu kakuli chiva chola itayero ya matangiro. **13** Hape valiwana chive na kumilapero ya maswaniso. Vatanga kuya vuzimboka zimboka muma zuvo ni mazuvo. Insiñi fera kusanduka vasekali, kono vasanduka va soha ni valeta i fapano. Vatanga kuwamba zintu ziva swaneri kuwamba. **14** Iri linu nisaka vakulwakazana kusesa, kuzala vana, ku vavalera mazuvo, iri kuli kanji vahi muvilala chivaka cho kutu nyasa mukupanga vuvi. **15** Kakuli bamwi chivava sanduki kuya kwa Satani. **16** Haiva kuvamwi vanakazi vazumine kwina wina vava shaminini, mumusiyi ava tuse, iri kuli ikereke kanji i lemezwa ahulu, iri kuli ikereke i tuse vana vasena vava tusa. **17** Uzuminine va kulwana va vusa hande kuti vahewe ikute kovere, sihulu hulu avo vasebeza mu linzwi ni mukuli ruta. **18** Kakuti iñolo litu, "kanji uviki muhala kukaholo ke mpulu chiyi kwete kusinza vuheke," mi "Yoseveza uswanera itifo yakwe." **19** Kanji utambuli muzeko u yama muntu mukulwana kwanda yokuti kwina impanki zo vere kamba zo tatwe. **20** U kalimere vapanga chivi havusu bwa vonse iri kuli vamwi valitute kiivali. **21** Ime ni kulayera havusu bwa Ireeza ni havusu bwa Keresite Jesu mane vulyo nihavusu bwa mañiroyi aketetwe, **22** kuti u kwate inzi tayero nikusena kulikumusa mi kanji upangi chihi ne chihi cheva ni chiyaluluti. Kanji uli yaviri muchivi cho zumwi miuntu. Uvone kuti uli chenisa. **23** Kanji uwirii havusu kunwa menzi

vulyo. linu, u swanera kunwa ni waine inini kupangira ivumo lyako ni kulwalanga kwako. 24 Zivi zabawmi vantu ziziveka niku boneka hanze, mi vayenda muzili kuya mwikantulo. Kono zimwi zivi zichilira inako zana. 25 Chokuswana, Imwi misevezi milotu iyalukite ivoneka hekanza, mi yimwi kaioloi ku ungulwa.

6 Musiye bahikana vonse vena kwi jokwe kukuteka vayendisi vavo che kute lyulonse. Vaswanera kuchita ichi iri kuti izina lya Ireeza ni tuto yakwe kanji zi nyaziwa. 2 Vahikana vena vayendisi vavo vachi vava zumini kavaswaneli kuva vuza ikute kakuli mizwale. linu, vaswanera kuva severesa monse ahulu. Kuva yendisi va tusiwa che misevezi yavo kuva zumeine ni vasakiwa. Urute ni katalusa izi zintu. 3 Mwendi zumwi uruta zi chichana mi katambuli itayero zetu zi sepahala, nji kuti, manzwi a Simwine wetu Jesu Keresite. Mwendi mane kava tambuli i tuto zitwala kuvu halo bwa Ireeza. 4 Uzo muntu uli kumusa mi kakwina chezi. nihakwina bulyo, u lwala cho kulyangana ni kukanana kuama ziyambo zi sena tuso. Azi ziyambo kazina ituso, ni muuna, ni mukutukana, ni mukuhupulera bantu vuvu, ni 5 hape pahazwa ifapano i mbilala za vantu va maano a volete. Va sanduka kuzwa kwi niti. Vahupula kuti vulaperi nje nzira ifumiza mutu. 6 Linu vulaperi ni kusepa che nkulo chifumu chi kando. 7 Kakuli kakwina chituva leti mwi Nkanda. Hape kakwina chituola kuhinda muili. 8 Linu, tuli tumere che zilyo ni zizwato zitukwete. 9 Hanu avo vasaka kuva vafumite wawiranga mumiiko, mukla swa. Wawiranga muma lava ovu hafu ni muzintu zi holofaza ni muzintu zonse zipanga vantu kuwira mu kusinyeha ni kufokola. 10 Kakuti i rato lya mashereñi njo muhisi we zivilala zonse. Vamwi vantu vazi lakamina ahulu chivavazwi mwi tumero mi chivavali hwezi avo vene ni masikuluko mangi ahulu. 11 Kono inwe, vakwame va Ireeza, muzwe kwezi zintu. Mungane kuluka, vulaperi, kusepahala, irato, kuwonderela, ni kulikwata. 12 Mulwe inkondo i ndotu inkondo ye tumero. Mukwatirire kwi sepiso iya kuireisa mani iyo imuva supwa. I vaka lyechi kuti muvahi vupaki havusu bwe pankinzingi kwecho chili chiloto. (aiōnios g166) 13 Ni miha iyi itayero havusu Ireeza, yo leta kuti zintu zonse zihale, ni havusu bwa Keresite Jesu, yava wambi chivali che niti kwa Potisi Pilato: 14 muvike hande itayero, nikusena kunyazahala, kusikira ha kuvoneka kwa Simwine wetu Jesu Kiresite. 15 Ireeza kezivahaze kuvoneka kwakwe he nako i swanera - Ireeza, yo Fuyaultwe, inzo ziho zonke, Simwine yo vunsa, Simwine yo yendisa. 16 Njiyena yenke yasa fwi mi uhala mwi seri lisa lolawa. Kakwina muntu yo mulola kamba kumuvona. Kwali kuve ni kute ni ziho zisa mani. Amen.

(aiōnios g166) 17 Uwambire vafumi mweyinu inkanda kanji valikumusi, ni kusa vika i sepo yavo muchifumu, iri zintu zise kalilire. kono, vaswanera ku sepa mwe Ireeza. Utu newira vonse vuniti bwe chifumu kuti tulikole. (aiōn g165) 18 Uva wambire kuti banpange hande, kufuma mukupanga zintu zilotu, kuli yumbula, ni kusaka kuliavira. 19 Mweyo, inzira, muvali vikire musumo mulotu wezo zikezite, iri kuli niva kwatirire kuvuhalo sakata. 20 Timoteya, uvavalere icho chiva hewa kwako. Uzwe kwi ngambolo zo buholo ni kani zisa tusi chimwi checo chiva supa kuti ingana. 21 Vamwi vantu vawamba inzi zintu mi chivava zwi mwi tumero. Mi chishemo chive nawe.

2 Timotea

1 Paulusi, muapositola wa Jesu Keresite chetato ye Ireeza, chakuya chesepiso ya vuhalo bwina mwa Keresite Jesu, 2 kwa Timotea, mwanangu yo sakahala: Chisemo, inse, ni inkozo izwilila kwa Ireeza Tayo ni Keresite Jesu Simwene wetu. 3 Ni litumera kwe Ireeza, uzo u ni vasebelezi kuzwililila ku basukulu wa vesukulu wetu, chakuya chezwalo lijolola, sina ha ni zwilile habusu kukuzeza mwitapelo zangu musihali ni masiku. 4 Sina mu ni zezera zinsozi zako, ni shukelwe ku kubona, chakuti ni zule chakusanga. 5 Ni vakumbuluswa chetumelo yako ikolete isa yangayi, iva hali chetanzi kubanyokoko va Loisi ni vanyoko va Eunisi. Mi ni zuminha kuti ihalia ni kwako bulyo. 6 Ili nji vaka ha ni ku ku kumbulusa utimbe impo ya Ireeza ina kwako chakubikwa heulu mayanza angu. 7 Chakuti Ireeza kana a vatuhi luhuho lwa lyowa, kono lwa ziho nilwe rato ni lwe kute. 8 Chobulyo kanji u swabeli vupaki bwa Nfumwetu, kapa ime, Paulusi, ni musumiinwa wakwe. Nihakuva bulyo, u liyavele mu manyando a evangeli chakuya cha maata a Ireeza. 9 Nji yena Ireeza ya va tuhazi mi ni chatusumpa cha musumpiro u jolola. A vachiti ichi, isinyi cha misebezi yetu, kono chakuya chamihupulo yakwe ikolete. A vatuhi izi zintu cha Keresite Jesu pili inako neiseni kutanga. (aiōnios g166) 10 Kono hanu intukuluhu ya Ireeza iva zibahazwa chakuboneka chamupulsi wetu Kelesite Jesu. I vali nji Keresite, ya vamanisi ifu ni kuleta buhalo busena ma maninizo che seli lya evangeli. 11 Hakwinabulyo ni vakotelwa bukutazi, buapositola ni buluti. 12 Chevakelyo name ni banyandi che zo zintu. Kono kaniswabite, chakuti ni zi uzo ye nizumine kwali. Mi ni bazumini kuti u wola kubika izo ze ni bamuhi kusikila izuba ilyo. 13 Uvike mutala wa mañusa o vazuwi kwangu, chetumelo ni ilato lina kwa Keresite Jesu. 14 Zintu zilotu izo Ireeza aba viki kwako, zivavalele cha Luhuho Lujolola, luhalal mukati kanko. 15 Wizi zintu izi, chakuti vonse vahala mwa Isia ba va ni futatili. Muchikwata echo kwina Figelo, ni Hemogene. 16 Mi Simwine ahe chisemo ku venzubo ya Onesiforo, chakuti hangi a vanikatulusi mi kana a vaniswabeli ha ni vena mumahaka. 17 Chevaka linabulyo, ha vena mwa Roma, a ba tukufalelwu kunisaka, mane na cha niwana. 18 Simwine a muhe kuwana chisemo chizwilila kwali mwelyo izuva. Ni mwinzila zonse za va nitusi mwa Efese, iwe uzizi hande.

2 Cwale iwe, banangu, mukozwe mu chishemo cha na mwa Kreste Jesu. 2 Mi ni zintu zimwa zuwa kwangu hakatu ke mpaki zingi, muzi tambike ku vantu va sephahala vete va

wole ku luta vamwi hape. 3 Munyande muvukavo - vukukutu neme, sina ili isole lyi shiyeme lya Kreste Jesu. 4 Kakwina i sole lyi seveza nili suminwe muzintu zovunu vuhalo, kuti a tavise wina he wulu lyakwe. 5 Mi hape, haiva zumwi wi zuziliza kuva yo tiya, kazwatikiwa i kuwani yo mushukwe haisi ha yenderera ni milao. 6 Mi itukero yo mulimi yo seveza ahulu kuti atambule inkavelo yakwe ye zimelantu kumatangilo. 7 Hupule chini wamba, kaho Ireeza kamihe inkutwisiso muzintu zonse. 8 Muhipule Kreste Jesu, kuzwa kwi mbuto ya Davida, yava vuswa kuvamwi va fwire. Ichi chiya che ūusa lye ivangeli yangu. 9 Kecho ni nyanda mane kusika he nako yo kusuminwa sina ni chisinyi. Kono linzwi lya Ireeza kali suminwe. 10 Yahaho niva nyandi muzintu zonse kwavo vava ku ketetwe, kuti niva wole kuwana impulsu ina mwa Kreste Jesu, ni nkanya iya ku mamanimani. (aiōnios g166) 11 Ichi chiwambo chi sephahala: "haiva tuva fwi naye, ka twikale naye hape. 12 Haiva tu wonderela, katu vuse naye hape. Haiva ni tu musampula, katu sampule naye. 13 Haiva katu sephahali, ushala na sephahala, kakuli ka woli ku lisampula iye mwine. 14 Uwondelele kuva hupulisa ke zi zintu. Uva kalimele havusu bwe ireeza kuti kanji va lilwisi ku amana ni ziyambo. Kelyi vaka kakwina chintu chimwi cho vutokwa. Kelyi vaka kwina kusinya sinya kwavo va teka. 15 Pange chi woleka kuti uve zumwi wa zuminwa kwa Ireeza, muveleki u sena cho kuswawa, yo luta inako yonse inzwi lye niti. 16 Uzwe kwi ndava zo kuwamba wamba, zimi twala kuku nyazeleza ku mizwisa mwi nzila ina hande. 17 Ku wamba kwavo kaku yende. Mukati kavo va Hymenaeus nima Philetus. 18 Ava nji vakwame va sena vava zuwa vuniti. Va wamba kuti ku vuka kuvalwire ckiva pangahali kale. Va chinca i ntumelo i vamwi. 19 Ni hakuvva bulyo, mutomo u kolete wa Ireeza uzimana. Ina nili swayo: "Simwine wizi avo vali vakwe" mi "yense u sumpa izina lya Simwine uswanela kuzwa ku zintu zi sena hande." 20 Mwi nzuvo i fumite, kakwina fela imponto ze gauda ni silivera. Kwina hape impoto zo kuveza hazi kuni nizo kuvumba he rongo. Zimwi zina musevezi u sephahala, ni zimwi zisa sephahala. 21 Haiva kwina zumwi yoli joloza kuzi sa sephahala, muntu yo sephahala. Uvikite ku mbali, wina musevezi kwa Simwine, mi uvikilwe musevezi mulotu. 22 Uzwe kwi takazo zovu jaha. Tundamine zi chena, intumelo, irato, ni nkozo navo va sumpa kwa Simwine kuzwa kwi nkulo ichena. 23 Kono mukane vuhole ni mpuzo zi sena hande. Wizi kuti zi zala inkani. 24 Muhihana wa Simwine ka swaneli ku panga inkani. Kono uswanela kuva yo lukite ku vonse, yo wola ku ruta, ni kuwola ku lindila. 25 Uswanela kuva wa chisemo ku luta vana vasa zumini va mulwisa. Mwendi Ireeza kawole kuvaha kuvaka ke ntuto ye

niti. 26 Kavave vena hande hape niku zwa mutuswa twa dyavulusu, kasamulaho okuva kwata che ntato yakwe.

3 Mi mwizibe izi: muma zuba ama mani mani mukube ni nako inkunkutu. 2 Linu bantu mu baba kulisaka abo bene, basuni masheeleni, kuli tundumuna, kuli kumusa, bakanani, kusaba nikuti kubashemi, kusalitumela, ni kusachena. 3 Kababe nibasena ilato kubamwi, basayendereli, basohi, basaliwondi, benkondo, basasaki zilotu, 4 Kavave baveteki, vazuminine mitwi, vafosahere, vasaka ahulu minyaka isiñi irato lya Ireeza. 5 Kaba be ni mazimo e chi lumeri, kono kavakane maata acho. Uzwe kuvali abo vantu. 6 Mi bamwi kubali bakwame benjila mumazubo ni kuahaha banakazi vazihole. Ava nji vanakazi vezewire chivi mi vayendiswa itakazo zavo zivilala. 7 Aba vanakazi valitutirile inako yonse, kono kavakafwe kwiza kusika he niti ya maano. 8 Mwinzila iswana iyo Janesi ni Jambres yaba zimi kulwisa Mushe. Linu mwinzila iswana baruti ba mapa, bazimana niku lwisa i niti. Bakwame ba bolete mumi nahano yabo mi bazobete kuze ntumelo. 9 Linu kese bazwile habusu kuya kule. Kabuholo bwabo mubu boneke kubonse, sina wabana bantu. 10 Kono inwe, mube chilili i ntuto zangu, munipangila, munihupulela, tumelo, inkulo inde, ilato, kuli koza. 11 kuryandiswa ni manyando, nezo ziba pangahali kwangu kwa Antioch, kwa Iconium, hape ni Lystra. Nibali kolisi mumanyando. Kuzwa muzintu izi zose, mi Simwine aba nihazi. 12 Bonse abo basaka kuhala mwinzila ye Ireeza mwa Chrisite Jesu kaba nyandiswe. 13 Bantu babi ni maapa kaba yende kububi luli. Muba chenge bantu bamwi kono nabo nabo nibachengiwa. 14 Kono iwe, wikale muzintu izo zobali tuti ni kuzozumina muzili. Wizi kozo kobali tuti kwali. 15 Wizi kuti kuzwililila kubunhyile ubezibi mañolo alipatite. Linu izi ziola kuku talifisa mwi ntukuluhu kuya che ntumelo mwa Chrisite Jesu. 16 Mañolo ose aba kenzi cha Ireeza. Mi lina ituso kuku luta, kuku sikuluhu, ku kusikiulula, niku luta mwi niti. 17 Iyi ina bulyo kuti mutu wa Ireeza a shiyame, nikuli tukiseza misebezi ina hande.

4 Nikuha itaela ikolete havunsu bwa Ireeza ni Kreste Jesu, yente na atule vahala ni vafwile, bakeni chaku livonahaza kwakwe mwipuso: 2 Ukutaze Inzwii. Ulitukiseze mukuwoleka niha kusawoleki. Unyanse, Ukalimele, Ususuweze, nikulonde ni mukuruta. 3 Linu inako ikezite iyo vantu muvakangwe intuto yeniti. kono. Kavali kunganyize maruti vayenderera ni takazo zavo. 4 kavasike mantwi abo kuti kanjivazuvi vuniti. Kavazwe mukuzuwa initi, imi muvayembulukele kumatangu. 5 kono iwe, ulikwate muzintu zonse. Ulikoze muvukavo, upange musevezi wavu buleli. wizuzilize isevezvo yanko.

6 Kakuli nive tiliwa kale hanze, Inako yangu yakuyenda chiyasika. 7 nivalwi ikondo indotu; nivasiki kuma manizo; niva viki intumelo. 8 Ikuwanu yakuluka ivikilwe ime, Ni Simwine yo iye muatuli, yente naka nihe mwelina izuva, kono isinyi ime neke, kono navo bavasaki kuvonahala kwakwe. 9 Upange mo wolela kwiza kwangu cho kultahanera. 10 Demasi avanisiyi. Kakuli usaka zekanda yahanu imi avayendi kwa Tesalonika. Kresensi avayendi kwa Magatia; imi Tite avayendi kwa Dalmatia. (aiōn g165) 11 Mbwiteli Luka njowina name. muhinde Mareka mwize naye wina intuso kwangu kuwamana mowu musevezi. 12 Nivatumti Titiko kwa Efese, 13 Uniletele ijasu linibasiyi kwa Troasi kwa Karpo. wize nalyo, ni mbuka, sihulu izo za hamandaloo anoletwe. 14 Alexandere mufuli we zintale zekopa avapangi zintu zifosahele kwangu. Ireeza mwa muvozekeze kuyenderela ni mitendo yokwe. 15 Nawe uzwe kwali umutokomere, Mukuti ulwisa mazwi etu. 16 mwinako iniva litavilili, vonse vavanisiyi. mi kanji nizi valirwa kuvali mulandu. 17 Kono Simwine avazimani name niku nikoza ili kuti, mukati kangu, ilikuti ku kutaza kwangu kuwole kwizuzilizwa. ilikuti vechinsi vawole kuzuwa. niva hazwa mumilomo ivandau 18 Simwine mwani lukulule muvuvi vonse mi imi chebaka lyemupuso yewulu. kwali kuve ni kanya kuya uko kusamani. Amen. (aiōn g165) 19 Ulumelise Pulisila, ni Akwila, nivezuvo ya Onesiforosi. 20 Erasitusi avashali kwa Makorite. kono nivakasiyyi Trifimosi kwa Mileta nalwala. 21 Ulike mo wolera kukeza maliha ni aseni kusika. Eubulo uku lumelisa, Ni Pendenisi, Linasi, kalaundia, ni mizwale yonse. 22 Imi Simwine ave ni luuhu lwako, Nichisemo chive nanwe.

Tite

1 Paulusi, mutanga we Ereenza ni mutumwa wa Jesu Kereste, ke tumelo ye ereenza ni Vatu Vaketetwe ni zivo ye niti izumizana ni vurumeri. **2** Iva Vena i sepo yo vuhalo vusamani vve Ereenza, iye a sa chengi, ava sepisi pili izinako niziseni kuva kwateni. (*aiōnios g166*) **3** Ke nako iswanera, cha patulula lizwi lyakwe lyava nihi kuti ni lilete. Ni va tendi vuti kuya ke tayero ye Ereenza Muhazi wentu. **4** Kwa Tite, mwana mwitumelo ye niti yetu. Chisemo ni nkoko izwa kwe Ereenza Eshetu ni Christe Jesu Muhanzi wetu. **5** Keli evaka niva kusiyi mwa Kerete, kuti uva kanye zintu zisa manite ni keta vayetereri kayedisi mwi tolopo muni va kuchoo. **6** Muyetereri u swanela kusa nyazahala, mukwame wa mwanaakazi umina, ni vana bakwe vaswanela kusepahala basiye kunyaswa cho vuvi ni kuvula ikute. **7** Inswanelo ku muyendisi, muyendise we zubo ye Reenza, kusanyazahala. Uswanela kusa zuweka kapa kulinyemuna. U swanela kusabenga benga, kasaneli kutwaela kuniwa iwaine, isinyi wenkondo, ni kusha lya hahulu. **8** Nihawkina vulyo, uswanela kuwola kutambula vene, mulikani wa zilontu. Uswanela kuba utalifite ulukite, vu ireesa, ni yo wolakulikwata. **9** Mi uswanela ku kwata ahuulu kulinzwi lisepehala liva rutwa, cho kuta kuti a wole ku susuwenza vamwi ni intuto ilotu ni kusikulula vose va mulwisa. **10** Kwina vantu vava sandukiri vangi, sihu lu avo vo mupato. Mazwi avo kaena ituso. Valichenga ni kuhitisa vatu mwi nzila isali njoyo. **11** Mi vaswanela ku zimikwa. Varuta ziva sa swaneli kuruta kutenda bufumu vufosahele ni kuhauhanya masika onse. **12** Umwina kuvali, utalifite wavo, chati, "Makerete kuvasiyi kuchenga, vuvi ni ziñolozi zitiza, mavumu makata." **13** Iyi ndava ye niti, cwale muvasikulule luli kuti va ve ni tumelo izuweka. **14** Musiye kuteeka matangu a ma Juda kapa milayo ya vantu vasandula initi. **15** Kwavo va jolola, zintu zonse jolola. Kwavo va va sachenete ni va sazuini, ka kwina colola. Mi mihupulo yavo ni maikuto avo e zwile vuvi. **16** Vata kuti venzi lreeza, linu vamusapula muzitendantu zavo. Vena mitendo mivi nikusa zuwa. Ni musevezi milotu ivakanga.

2 Kono iwe, wambe chi swanela itaelo ye tumelo. **2** Vakwame va kulwana va swanela kuli kwata, ni ku kutekeha, vena i nkutwisiso, vena tumelo izuweka, mwi lato, ni mukukola inkulo. **3** Vanakazi vakulite navo lukera kuli likwata, isinyi kusooha. Sanzi valihi ahulu kukunwyia i waine ingi. Vaswanera kuruta zintu zishiyeme. **4** kuchitira kuti vawole kuruta vaana kazana muvaswanela kusakira vakwame vavo ni vaana vavo. **5** Vaswanela kuva ruta

inkutwisiso, kujolola, kwiziva kuavalela mazuvo, nikuti valivike kundi lya vakwame vavo, vaswanela kutenda izo zintu kuchitira kuti linwi lye Ireza sanzi li nyanswa. **6** Mwinzila iswana, susuweze valomwana kuti va talife. **7** Mwinzila zonse mulivonise kuva vo mutala wa misevesi milotu. Mi horuta, vonise vuntu ni ku kutekeha. **8** Wambe linwi li jolola mi lisanyazahali, kucitira kuti valwisanisa vaswave, kakuti kakwinazintu ziva wola kuwamba kahetu. **9** Vahikana vakuteka va simwine vavo muzintu zonse. Vaswanela kuva sangisa isinyi kukanana navo. **10** Sanzi vevi, kono va swanela ku tondeza intumelo indotu. Kuchitirira kuti mwinzila zonse vakutekise ituto lye Reza muhazi wetu. **11** Mi chisemo che Reza chiva voneki kuvantu vonse. **12** Chituruta kukana vuvi vonse ni mihaliro ya minyaka ya hansi. Ituruta kuhala cha kuzuvisisa, chaku shiyama, ni cha kulikanyisa ireza mwe zinu inako. (*aiōn g165*) **13** Heti tu leote kuvusu kuti to tambule insepo i fuyaullitwe, kuvoneka kwe kanya ye Ireza wetu mukando ni Jesu Kreste muhazi. **14** Jesu iye mwine avali tambiki kwetu kuchitira kuti atuliuilule ku vuvi bwetu ni kutu tenda va jolola, kwali mwine, vantu vavu tokwa vena inyotwa yaku chita mitendo milotu. **15** Wambe mi ususuweze izo zintu. Sikulule cha ziho sonse. Zanzi kuvi ni muntu yoku nyansiliza.

3 Vahipilise kuli nera kuva yendisi ni mivuso, kuva zuwa, kuli tukiseza kupanga mitendo milotu. **2** Uva hupilise kusa nyefula zumwi, vasiye i nkani, kuzuminina vamwi kuva ni zira zavo, ni kuvonisa chisemo ku vonse vantu. **3** Kakuti hamwi naswe kena tuvali ku nahana zilotu ni kusechilira. Tuvali kuchengetwe ni kuva muzitamo ze minyaka isiyana ni ntakazo. Tuvali kuhala muvuvu ni muna. Tuvali ve zitoyo ni kuli toya zumwi ku zumwi. **4** Kono cwale kushiyama kwe Ireza muhazi wetu ni lato lyakwe kuvantu livavoneki, **5** kena ivali che mitendo ya kushiyama itu va pangii, kono kechishemo chakwe kuti ava tu hazi. A vatuhazi che kushajiwia ko kuzalwa chincha ni kusandulwa vuhya cho Luhuho lu Jolola. **6** Ireza cho vufumu ava chunki Luhuho lu Jolola hentu cha Muhamizi Jesu Keresite. **7** Ava pangii inchi ili kuti, kuwana kunyemunwa ke chisemo, katu wole kuva vayoli ve sepo yo vuhalo vusa mani. (*aiōnios g166*) **8** Iri ūusa lisepahala luli. Nisaka kuti u wambe cha vundume kuamana nezi zintu, iri kuti avo va sepete Ireza vave ne sepo hamii tendo mirotu yava viki havusu bwavo. Inzi zintu zi lotu ni kuvozeka ku vonse vantu. **9** Kono usiye inkani zo vuholo ni masika ni kukanana ni kuzeka kuamana ni mulao. Izo zintu kazina intuso mi kakwina chizi vozeka. **10** Ukanine yense yo leta i kauhano mukati kenu, kuzwa ha yonke kamba zo vere inkalimero, **11** mi wizive kuti uzo yenke chava sanduki kwi

nzira i shiyeme mi u panga chivi ni kuli atula iye mwine.

12 Hani tuma Atemasi kamba Tayichisi kwenu, uhwere ni kwiza kwangu kwa Nikopolisi, uko kuni vali keteri kuke kala hamalihha. **13** U hwere ni ku tuma Zenasi, i chaziva mu mulao, ni Apolosi, cho mukwa ukuta kuti kanji vavuli chimwi.

14 Vantu ventu vaswanera kulituta kuva muzintu ze mitendo milotu isaka zintu haho iri kuti kanji ve kali nivasena misero.

15 Vonse avo vena name vaku lumerisa. Ulumerise avo va tusaka mwi tumero. Chishemo chive nanwe mwenze.

Filimoni

1 Paulusi, muhikana wa Jesu kereste, ni mukulwe Timoteya ni Filimoni, mulikanetu yo sakiwa, mi ye tuseveza naye, **2** ni Alufeya nchizyeta, ni Alukipusi i sole kunitetu, ni ku nkeleke i kopanela munzubo yako. **3** Chisemo chi ve kwenu ni nkozo kuzwila kwe Reeza Isheetu ni Jesu Kereste Simwine wetu. **4** Ime i nako ni nako ni litumela kwe Ireeza wangu. Ni mi sumpa mwi ntapelo zangu. **5** Ni va zuwi ze lato ni chisemo chi mwina na cho kuzwila kwa Jesu Nfumwetu ni kwavo vonse va zumine. **6** Ni lapela kuti chi likani che ntumelo yenu chive chi kolete che nzivo ya zintu zonse zilotu nzina kwetu cha Jesu Kereste. **7** Cho kuti nive ni kusanga ni kwombwa- ombwa che lato lyenu, vakeni che nkulo za varumeli zi pumulele kwenu, vaa kwangu. **8** Nihaike, nihakuvavulyo ni na zoho cha Kereste ku milaya kutenda zi muswanela kutenda. **9** Vakeni che lato, ni kumbila kwenu - niha kuvavulyo I me, Paulusi, mukulu-kwame linu yo suminwe cha Jesu Kereste. **10** Ni mikumbila kuamana ni mwaanangu Onesimus, u zo ye ni vasepi ne ni suminwe. **11** kakuti inako imwi kana a vena intuso kwenu, kono hanu chena intuso kutuvonse kwenu ni kwangu, **12** Ni vamutumini kwenu hape, iye yeli inkulo yangu. **13** Ni lakaza kuti ne ni vamuvi kunu kwangu, chokuti a ni na mumawenge chevaka lye nzwi. **14** Kono kena ni vasaki kutenda chimwi ni chimwi kusena maikuto enu. Zile anisaka inkezo zenu zilitu kuzwa kusalukite kono cha maikuto malutu. **15** Kono chovulyo a va kauhanywa kwenu chenako zana, chokuti muwole kumuvoza hape kuyakwile. (*aiōnios g166*) **16** Kete na ve muhikana hape, kono yo hita muhikana, muukwaangu yo sakahala. Yo sakahala sihulu kwangu, ni ahulu kwako, konse ni mwinyama ni kwa Simwine. **17** Cwale hova name sina umukwangu, u mwamuhele mweti njime. **18** Niheva a va kuchiti vuvi kapa a va koloti chimwi kwako, u chilihise kwangu **19** Ime, Paulusi, ni fiola izi che yanza lyangu: Ka ni kulihe hape. Isinyi ku ni wambila kuti mu ni kolota inwe muvene. **20** Ee Muukwaangu, ni pange che chisemo ku Siimwine; he impumulo mwinkulo yangu cha Kresite. **21** Isopo kuamana ni ikute lyako, Ni kuñolela. Nii zi kuti kaupange mane kuhitilila mo ni kumbilila. **22** Chenako i swana, ni lukiseze inzuvo ya beene, Aho ni na insepo kuti che ntapelo zenu ka nihewe kwenu hape. **23** Epafrasi, mukwangu mwintolongo cha Jesu Kresite, u milumelisa. **24** Ni Mareka, ni Aristarko, Damasi, ni Luka, va likani vangu kumusevezi. **25** Chisemo cha Simwine wetu Jesu Kresite chive ni luhuho lwenu. Amen.

Maheberu

1 Kuntanzi Ireeza abawambi kubashemi betu chabapolofita, chenako ziingi ni munzila zishelene. 2 Kono munzila zamazuba amaniman, abawambi kwetu cha Mwanakwe yabaket, kuba swaana wazintu zonse. Ireeza hape ababumbi Inkanda chakwe. (aiōn g165) 3 Nji yobenyisa ikanya ye Ireeza, muchibumbantu chena muchili. Mane uwondise zintu zonse hamwina chalinzwii lyaziho zakwe. Heti chamana kujoloza zive, nekala hansi kwiyanza lyabulyo lya Nfumwetu wakwiwulu. 4 Ababi sina mukando kumañeloi, sina izina lyabayoli halishiyeme kuzamba mazina abo. 5 Chakuti Ireeza kanabachiwambi kumañeloi, "U Mwanangu, sunu chinaba ni Iso"? "Kaniibe ni mushemi kwali, imi iye mwabe mwanangu"? 6 Hape, Ireeza haleta bana bentanzi munkanda, nati, "Wонse mañelo a Ireeza atameha kumulapela." 7 Kuamana ni mañelo nati, "iye yo litendela luhuho Iwamañeloi akwe, ni malimi amulilo abahikana bakwe." 8 Kono kuamana ni Mwanakwe abati, Chihuna chako, Ireeza, chakuya kusena mamanimani. Mubuso wako mubuso wakuluka. (aiōn g165) 9 Usaka kutenda zishiyeme, mi utoyete batenda zibilala. Hakwinabulyo Ireeza, Ireeza wako, yabakusiingi ioli yentabo kuhitiliza bamwenu." 10 "Kuntanzi, Simwine, ubatendi matangilo enkanda. Iwulu, nje mitendo yamanza ako, 11 Kazimane, kono ive mozwile habusu. Bonse kabasukehe sina kabaali kejila. 12 Kamuzibunge sina ngubo imi kazisanduke sina inkalulo yejila. Kono iwe uswana bulyo. imi zilimo zako kazimani." 13 Kono nji kwelihi kumañeloi Ireeza kwabawambi chenako ihi ne ihi, "Wikale kwi yanza lyangu lyabulyo kusikila inako yete nitende zila zako chihuna chamatende ako"? 14 Kahena luhuho lonse Iwamañeloi lutusa, mi lutumwa kubabalela kwabo beti nibayole impulsu?

2 Nihakwinabulyo tuswanelia kutwaliza hahulu maikuto etu kuzitubazuwi, kokuti kanji tuzwi kuzili. 2 Mukuti haiba mulaezo ubawambwa cha mañelo uyelele, imi bubi bonse ni kusazumina zitambule inkoto, 3 linu aho mutubanduke bule haiba nitusatokomeli impulsu inkando? Iyi nji mpuluso ibawambwa kuntanzi nji Simwine yabezuziliziki kwetu chabo babaizuwi. 4 Chenako iswana Ireeza nezuzilizika chachisupo, imakazo, ni chenkezo zikolete, ni chakuabela impo zaLuhuho Lujolola chakuya chetato yakwe. 5 Mukuti kanaibalii mañeloi kuti Ireeza aba biki mwikonde inkanda i keza, kuamana ni zitukwete kuwamba. 6 Nihakwinabulyo, zumwi abapaki kumwi, nati, "Muntu chinzi, kuti mubilaewze chakwe? Kapa mwana muntu, kuti mumutokomele? 7 Ubatendi muntu kuba mwikonde lyamañeloi; ubamuzwatiki inkuwanu

yekanya ni kukutekeha. 8 Ubabiki zintu zonse mwikonde lyamatende akwe." Chokuti ibali chakwe Ireeza hababiki mwikonde lyakwe zintu zonse. Kanaabasiyi chimwi chintu nichisena mwikonde lyakwe. Kono hanu katwini kuboni zintu zonse kuba mwinkonde lyakwe. 9 Kono tubaboni umwina yababikwa mwikonde lyamañeloi chenakozana: Jesu, iye, chebaka lyamasukuluka akwe ni fu, abazwatikwa inkuwanu yekanya ni kukutekwa. Chobulyo hanu chachisemo che Ireeza, abatamuni ifu chebaka lyamuntu ni muntu. 10 Mukuti kubayelete kwe Ireeza, kakuli zintu zonse zina kwateni chebaka lyakwe ni chenzila yakwe, kuleta bana bangi kwikanya. Kubayelete kwali kutenda muyendisi wempuluso yabo chenzila yamanyando akwe. 11 Mukuti bonse nozuna yojoloza nabana bajolozwa bena matangilo aswana. Chobulyo kena insoni ya kubasumpa bakwakwe. 12 Utí, "Kanibabaze izina lyako kubakwabangu, Kanizimbe kuamana nawe kuzwilila mukati kenkopano." 13 Mi hape, "Kaniibe nisepo kwali." Mi hape, "Lole, lme zunu ni bahwile abo babanihi Ireeza." 14 Hakwinabulyo, mukuti bana be Ireeza baliyabela mubili ni malaha, Jesu nayebulyo abaliyabeli zintu ziswana nabo, njokuti chenzila yefu kasiye wina maata heulu lyefu, uzo, nji diyabulusi. 15 Ichi chibabi bulyo kuti nalukulule abo bonse chakutiya ifu babali kuhala buhalobwabo bonse mubuhikana. 16 Mukuti cheniti kahena kuti ubilela chamañeloi; kono, ubilezwa chalutanga lwa Abraham. 17 Chobulyo kubayelete kwali kuti a be sina banakwabo munzila zonse, kokuti nabe ni chisemo ni intumelo sina hali muprisita mukulwana kuyendelela ni zintu ze Ireeza, mi chobulyo mwalete chiamana ni inswalelo yazine zabantu. 18 Kakuli Jesu iye mwine abasukuluki mi abalikwa, uwola kutusa abo bakwete kulikwa.

3 Chobulyo, bakwangu banjolola, basupitwe kulyabelia zakwiwulu. Muzeze kuamana ni Jesu, mwapositola ni muprisita mukulwana utuliyamba kakwe. 2 Abakusepahala kwa Ireeza, uzo abamuketi, sina ubu nji Mushe mwa basepahalili muzubo ya Ireeza. 3 Mukuti Jesu abali kusepahala hahulu mwikanya kuhita Mushe, kakuti muzaki wezubo ukutekeha hahulu kuhita izubo kasibili. 4 Mukuti izubo yose izakwa muntu, kono yozaka zonse nji Ireeza. 5 Kwiyaza limwi, Mushe abali muhikana yabali kusepahala mwizubo yonse ya Ireeza. Abali ipaki kuamana ni kupaka zakabusu. 6 Kono Christe Mwana njoyelele muzubo ya Ireeza. Twizubo yakwe haiba ni tukwatalila kwisepo yetu ni bwikumuso butuzumina kubuli. 7 Chobulyo, kwina neza sina mulutela Luhuho Lujolola: "Sunu, haiba nimuzuwa inzwi lyakwe 8 sanzi mukukutuhazi inkuulo zenu sina munako

zakusandukilwa, mwinako zakulikwa mwihaalaupa. **9** Iyi ibali inako ibakuku ubakuku wenu habanisandukila chakunilika, imi linu, muzilimo zina makumi wone bababoni mitendo yangu. Chobulyo kananitabiswa una murahi. **10** Chinati, 'bahitizwe zintu zibilala mukulo zabo inako yonse. Kana babazibi inzila zangu.' **11** Kuswana bulyo ni munibakokeli chakubenga kwangu: 'Kabakafwe kwinjila mwipumulo yangu.' **12** Mutokomele, bakwangu, chokuti mukati kenu sanzi kuwaniki nangati umwina winjiliwa luhuho lubilala mwikulo lwakusazumina, inkulo ifutata kuzwa kwa Ireeza yohala. **13** Nihakuba bulyo, mususuwezane izuba ni zuba, nihakutewa kuti njii 'Sunu,' njokuti sanzi nikuwaniki mukati kenu yokukutuhazwa chakuchengelelwa chive. **14** Mukuti tubabi chiyemba kwa Christe haiba ni tukwatilila kwisepo yetu itwina kwali kuzwa kutanzi kuya kumamaniman. **15** Kono inzi zibawambitwe, 'Sunu, haiba nozuwa inzwi lyakwe, sanzi mukukutuhazi inkulo zenu, sina munako yabusandukili. **16** Njibani babamuzuwi Ireeza ni kumusandukila? Kahena kuti njibona babo babakazi ni Mushe mwa Egepita? **17** Njibani babo bababengeli makumi azilimo zone? Kahena kuti njibona babo babapangi chive, basimili ifwile ibawili mwihaalaupa? **18** Njikubani kwabawoli kukonka kaluchi kuti ketenibawole kukenjila mupumulo yakwe? **19** Imi tubona kuti kanababoli kuwola kwinjila mupumulo yakwe chebaka lyakusazumina.

4 Chobulyo, tutokomele kuti kanji kuwaniki niyobonahala kukangwa kukasika hesepiso ibashali kumasulenu enu kuti mukenjile mupumulo ya Ireeza. **2** Mukuti tubawambilwa makande malotu sina njabo. Kono uwo mulaezo kanaubawoli kutusa abo basenababena hamwina mwitumelo nabo babakuteki. **3** Mukuti iswe tubazumini katwinjile mweyo ipumulo, sina mwabawambili, 'Sina hanibakoki chabukali, Kufwa bulyo kwinjila mupumulo yangu.' Nihakwinabulyo, mitendo yakubumba ibamani kumatangilo ekanda. **4** Mukuti abawambi kumwi kwamana nizuba Lesabata, 'Ireeza abapumuli izuba Lesabata kumisebezi yakwe yonse,' **5** Hape abawambi, 'Mubakafwe benjile ipumulo yangu.' **6** Chobulyo, lisibikilwe kuti bamwi kuti benjile mupumulo, imi sina habali bangi Maisilaele babazuwi makande malotu basanababenjili chebaka lyakusakuteka, **7** Ireeza hape abacho kubikwe limwi izuba lisupwa, 'Sunu.' Kuzwa kumasule amazuba amwi, Abawambi chakusebelisa Davida, Sina habawambi kutanzi nati, 'Sunu haiba muzuwa inzwi lyakwe kanjimukukutuhalisi inkulo zenu,' **8** Mukuti haiba Joshua ababahele ipumulo, Ireeza nasana abawambi kuamana ni limwi izuba. **9** Linuhaho kusina yimwi Isabata yepumulo ibikilwe bantu

ba Ireeza. **10** Mukuti yese winjili mupumulo ya Ireeza iye mwine chenjila mupumulo yamitendo yakwe, Sina Ireeza mwabatendeli kuyakwe. **11** Chobulyo, tube nichiseho kwinjila mweyo ipumulo, kokuti kanji nikuwaniki yetenawile mumukwa wakusakuteka ubabatendi. **12** Mukuti izwi lye Ireeza lihala imi lihwela imi lishengete kuhita mukwale ucheka mambali wonse. Lihweza bulyo ni kulukulula mozo ni luhuho, ni kukopanya kuzwila kumuhamo. Liwola kwiziba minahano ni milelo izwilili kunkulo. **13** Kakwina chibabumbwa chilipatite habus bwa Ireeza. Kunzeyobulyo, zintu zonse ziza hanze ni kwiyaluka habusu bwakwe iye utilitabilila kwali. **14** Chobulyo, kubona twina mupurista mukulwana iye yahabiti kumawulu akwiwulu, Jesu mwana wa Ireeza, tukwatiilie kakukola kuchitubazumini. **15** Mukuti katwina muprista mukulwana yasawoli kutufwila inse kabufokoli bwetu. Nihakubabulyo, twina umwi iye yabalikwa munzila zonse sina mutulikilwa, nihakwinabulyo iye kena chive. **16** Linuhaho tuyende kakukola hachihuna chachisemo, mukuti tuwane kutambula inse ni kuwana chisemo chitusa mwinako ichisakahala.

5 Imi yense mupurista, yaba ketwa mukati kabatu, ababikwa kutenda muchisa cha bantu kuamana nimitendo ye Ireeza, mukuti ahe yose mipuzo nizitavelo zavive. **2** Uwola kuseveza kabutali basea chibezi nikuzwila habusu mukuti iye naye uzimbulukitwe nikubola hasi. **3** Chebaka lyezi, naye ulukela kuha zitabelo zavive zakwe, sina mwapangila zive zabantu. **4** Imi kahena kuti jizakwe kuti zumwi ahinde ikute. kakuli, abasupwa ni Ireeza, sina Aruni mwabena. **5** Munzila iswana, ni haiba Keresite kana abalihu ikute kakulibika mupurista mukulwana. Mukuti, iye yowamba kwali abati, 'Iwe umwanangu; sunu naba ni Beso,' **6** Kuswana sina mwabacho muchimwi chibaka, 'U mupurista kuya kusamani kuzwa kumusebelezo wa Meluchizedeki.' (aiōnios g165) **7** Mwinako zamazuba abuhyabwakwe, Kresite abahi mwiwulu zonse itapelo nizikumbilwa kaku huweleza hahulu ni zinsozi kwe Ireeza, iye umwina yowola kumuhamaza kwifu. Nazuweka chebaka lyense zakwe. **8** Nikwabali mwana, abalituti kukuteka muzintu zabasukuluki. **9** Aba pangawa yolukite imi kuba, wa umwi ni umwi yo mukuteka, iyo ibaletwa inpusulo isamani. (aiōnios g166) **10** Abapangiwa ni Ireeza kuba mupurisita mukulwana kuzwa kumusebelezo wa Meluchizedeki. **11** Twina zingi zakuwambola kuamana ni Jesu, kono kukuti kuzitoloka kakuli chimubasanduki muzitimbi mukuzuwa. **12** Mukuti mweyinu inako mubakuyeleta kuba mumaluti, musiswanelia kuba nizumwi muntu zamilute matangilo amulaezo wa Ireeza. Musaka muzilili, isinyi zilyo zikolete! **13** Mukuti zumwi yohinda bulyo muzilili keziba

ni mulaezo wakuluka, kakuti usili mbumbu. 14 Kono zilyo zikolete zabakulwana. Izii njizabo babo ckokuti kukula kwabo kwina kuzuwisia kuzintu babalutwa kukauhanya zilotu mububi.

6 Linuhaho, tuhale ka matangilo amulaezo wa Kereste niku yenda habusu bwakuluka. Kanji kuzali hape matangilo akubaka kuzwa kumisebezi ifwile niye tumelo yina kwa Ireeza, 2 kamba matangilo abulutti bwe kolobezo, kukambika mayaza, kubuka kwabantu bafwile, ni katulo iyakusamani. (aiōnios g166) 3 Mutupange bulyo izi haiba Ireeza utuzuminina. 4 Mukuti kese nikuyoleke kwabo baba boniswa, baba sozwa impo zewulu babayabelwe Luhuho Luchenete, 5 imi abo babasolete bulotu bwezwili lya Ireeza ni nguzu bwazilimo zikeza, (aiōn g165) 6 kono abo chibawa mukube kukutu kubozekewa hape kuti bakabake. Ili njibaka kakuli ba kokotela Mwana wa Ireeza abo bene, imi chiba muswabisisa ipatalaza. 7 Mukuti ikanda inywa kuvula iza chenanako kuyili, imi iha kuzala kwezi byalatu zinaituso kwabo baba sevezi-iyi nji ikanda itambula imbuyoti zizwa kwe Ireeza. 8 Kono haiba niyibika miya ni lubangu, kayina intuso imi yina hafuhi ni chikuto. Mamaninizo yina mukujincwa. 9 Kono tuhindwa nizitu zishiyeme kuamana nanwe, ba sakakahala, zintu ziamana ni puluso, nihakuba kuti tuwamba buti. 10 Mukuti Ireeza kahena kuti kashiyeme kuti azibale irato lya misevezi yenu imu ba bonisi mwizina lyakwe, kakuli muba tusi bazumine imi musikwete kubatusa. 11 Hape kunungwa ku kando zumwi nizumwi kwenu atondeze ichiseho kukasika kuma maninizo kuamana nikwizula kwesepo ikolete. 12 Linukuti kanji mubi mubakata, kono mulikanyise abo chetumelo ni inkulo inde baba yoli insepiso. 13 Mukuti Ireeza hapanga insepiso kwa Abrahama, aba nkoki chakwe mwine, mukuchokuti kana abali kuola kunkoka chazumwi yomuhita. 14 Chati, "Muniwole kukufuyola, imi muni kwinjise chabungi." 15 Cheyinzila, Abrahama abawani chabasepiswe kumasule akulindila ninkulo inde. 16 Mukuti bantu bankoka chozumwi mukulwana kubahita. Kuma manimani azumwi ni zumwi kwiza kukauhanna, kuli sumina kutenda kaku bonisana. 17 Linu Ireeza haliketela kubonisa kabungi kubayola insepiso inamazimo amutendo usenazintu zisa chichululwa, aba zuzilizi chakukonkeleza. 18 Abapangi bulyo kuti zintu zobele zisa chichululwa-kakuyoleki kuti Ireeza achenge - Iswe, abo tubatillii kumatililo, twina ku inguzu zakukozana chakuondisa chesepo ibabikwa habusu bwetu. 19 Twina iyi insepoo itokomelwe imi isepahala ikwete ihuho zetu, insepoo injila mukati kachibaka china kumasule yesila. 20 Jesu abanjili mukati kechibaka natiya habusu bwetu,

chasanduka kuba muprisita mukulwana kuyakusamani kuzwa kumusebelezo wa Meluchizendeki. (aiōn g165)

7 Ibalu njozu Melekisedeke, simwine wa Selemu, muprisita wa Ireeza Yohitilize Kuhangama, yabasangani Abrahama habola kuzwa kukusinya chakwihaya basimwine mi namutohonolofaza. 2 Ibalu kwali kwabahi Abrahama inkalulo yimwina yazina ikumi yazintu zonse. Izina Lyakwe "Melekisedeke" italusa "simwine wabulotu bumaniniza." Ilumbatina lakwe limwi nji "simwine wa Salemi," italusa, "simwine wekozo." 3 Kena isi, kena nyina, kena bakulubatanzi, kena nanga matangilo amazuba mane nanga mamaninizo abuhalo. Muchibakchobulyo, uswana ni Mwana we Ireeza, kakuli uswala kuba muprisita kuya kusena mamanimani. 4 Mubone mwabubanelia uzu mukwame. Bakulubatanzi ba Abrahama babamuhi inkalulo yimwina yazina ikumi yazintu zonse zabakahindi mukondo. 5 Munzila imwi, bana ba Livi babaamuheli buprisita bena itaelo inzwa kumulao yakutambula inkalulo yimwina yazina ikumi yazintu kubantu, kutalusa kuti, kuzwililika kubanakwabo, nihaike kuti nabu, bulyo, babazwi kumubili wa Abrahama. 6 Kono chenzila imwi, Melekisedeke, ili uzo lusika lwakwe kanalubawoleki kwizibwa kuluzwa, abaamuheli inkalulo yimwina yazina ikumi yazintu kuzwa kwa Abrahama, imi abamutohonolofazi, iye yabena insepiso. 7 Kakwina kusapula kuti muntu wamazimo ena kensi utohonolofazwa kumuntu wina mazimo makando. 8 Mweyi indaba, mukwame yofwile utambula inkalulo yimwina yazina ikumi yazintu, kono chendaba ikola neyo kutiisezwu kuti uwilahabu kuhala. 9 Imi, chamazimo akuwamba, Livi, yabatambuli inkalulo yimwina yazina ikumi yazintu, naye bulyo abalihi inkalulo yimwina yazina ikumi kwa Abrahama, 10 kakuli Livi abena mumubili wamuzazi wetanzi munako ya Melekisedeke hasangana Abrahama. 11 Linu haiba kuba yobuzwile mubuhalo bwachilumeli chintu chiwoleka chenzila yabuprisita bwa Chilivi (mukuti mwikonde lateni bantu babaamuheli mulao), bulotu nzi buchitokwahala kuba kwateri kwamuprisita zumwi kuba kwateni mumasule enzila ya Melekisedeke, ni kusahewa itokomelo kuba yichilila mikwa ya Aaroni? 12 Mukuti buprisita heti chibwachinchwa, mulao nao utameha kuchinchwa. 13 Mukuti yowambwa chezi zintu ngwamushobo umwi, kusena nanga umwina yabati nasebeza hakatala. 14 Hanu kujolwele, ibali kwa Juda kwaba pepwa Simwine wetu, mushobo uti nanga ubabi Mushe asauwambi kuamana ni maprisita. 15 Imi chituwamba chizuweka haishaiba zumwi muprisita uba kwateni yoswana ni Melekisedeke. 16 Kanaibal hamutomo wamulao walusika lwenyama kuti abe muprisita, kono ibali chamutomo wamaata

abuhalo bwakwe busetinibumane. **17** Mukuti ziñioletwe zimupaka bulyo: "Umuprisita wakuya kusena mamanimani munzila iswana ni mwababili Melekisedeke muprisita." (aiōn g165) **18** Mukuti kubena kumanisa kwamulao ubena kwateni kakuli kanaubakolete ni kusaba ni yuso. **19** Mukuti mulao kana ubapangi chilukite. Nihawkina bulyo, kubena matangilo ena kulisepa nenza akubusu chenzila ituswanelia kwiza kwe Ireeza. **20** Imi inzi kanazibatendahali ni kusena kulikonka chekumbya. Chenzila imwi, abo bamwi bababi maprisita ni kusena kulikonka chekumbya. **21** Kono chenzila imwi, iyi kwateni, Jesu, ababi muprisita chakulikonka chekumbya kozo yabawambi kwali, "Ireeza abalikonki chekumbya mi ketinachinché maikuto akwe: 'Umuprisita wakuya kusena mamanimani.'" (aiōn g165) **22** Cheyi inzila hape Jesu abahi isepiso yizwile yetumelelano yina nenza. **23** Chenzila imwi, bangi bababi maprisita kakuli chakufwa bakungulwa ni kusazwila habusu. **24** Chenzila imwi, kakuli Jesu ushala kuba bulyo kuya kusena mamanimani, wina mazimo abuprisita asamani. (aiōn g165) **25** Chobulyo uwola hape kuhuna cheniti beza kwe Ireeaza chenzila yakwe, kakuli inako yonse uhalila kubalapelela. **26** Mukuti muprisita mukulwana bulyo njotuswanelia. Kena chive, kena katowati, ujolola, uwisziswe kubatendi bazine, imi ababi yohanzi kuhita mawulu akwiwulu. **27** Kakwina chatokwa, kaswani ni muprisita mukulwana, yoha chitabelo izuba ni zuba, kutanga chazive zakwe, mi linu zive zabantu bamwi. Abatutendeli bulyo kamwina tubonse, habalineli iye mwine. **28** Mukuti mulao ubika bakwame bena bufokoli kuba baprisita bakulwana. Kono linzi lakulikonka chekumbya, libezi mumasule amulao, libabiki Mwana, yabatendwa yolukite kuya kusena mamanimani. (aiōn g165)

8 Cwale nto yeama seni bulela kise: Nina ni muprisita yomuhulu yabekali kwiyanza lyachilyo lachihuna cha Simwine Yomaniniza mumawulu akwiwulu. **2** Muhikana muchibaka chijolola, itabernakele yeniti ibatomwa ni Simwine, isiñi muntu. **3** Mukuti zumwi ni zumwi muprisita mukulwana abahewa chitulo kuhu impo ni zitabelo. Chobulyo kuyelete kuba ni chimwi chakuha. **4** Linu haiba Kresite abena muchisi, kanabali kuswanelia kuba muprisita, mukuti kwina abo baha impo chakuya camulao. **5** Basebeza muchibaka ni muzunde wazintu zakwiwulu. Kukola fela sina nji Mushe mwabakalimwe kwe Ireeza munako yasake natange kuzaka itabernakele: "Ubone kuti," Ireeza natu, "upanga zintu zonse chakuya chamazimo abatondezwia kwako helundu." **6** Kono hanu Kresite abatambuli ikolo lina nenza ni kuhita. Liswanelia sina hali hape yokaupa zetumelelano yina neza, izimene

hesepiso yina nenza. **7** Mukuti haiba yina itumelelano yetanzi kanaibena bubilala, kana kubali kuyelete kuti kube ni yimwi itumelelano yabubeli. **8** Mukuti munako Ireeza hawana bubilala kubantu, abati, "Mutekeleze, mazuba akezite — kuwaba Simwinw — heti ninipange itumelelano inhya ni zubo ya Isilaele hamwina ni zubo ya Juda. **9** Ketiniswane ni swane sina nji tumelelano inibapangi ni bazazi babo betazi mwizuba linibahinda chamayanza abo kubaetelela kubazwisa mukanda ya Egepita. Mukuti kanababazwili habusi ni tumelelano yangu, mi nibabasiyi — kuwamba Simwine. **10** Mukuti iyi nji tumelelano yeti ninitende ni zubo ya Isilaele muasule aana mazuba — kuwamba Simwine. Kanibike milao yangu muboko bwabo, imi hape kaniziñole munkulo zabo. Kanibe Ireeza wabo, imi kababe bantu bangu. **11** Ketinibalute zumwi kuyabambene naye ni kumwi kumwina kwabo, nati, 'Izibe Simwine.' Mukuti bonse kabanizibe, kuzwa kuyofokola, kutwala kumukando hahulu mukati kabo. **12** Mukuti kanifwile inse zitandantu zabo zisalukite, imi ketininihipule zive zabo ni kamuta." **13** Chakuwamba "chihya," abachiti chilikani chentazi kuba cha kale, mi chisasina mussebezi ni kusupala chichina hafuhi niku mana.

9 Linu ni haiba chilikani chamatangilo chiba kwina milao ya kulapela mane nichibaka chijolola chefasi. **2** Aho i tabenakele iba lukiswe. Chibaka camatangilo, mwi tabenakele, mubakwina matomeno e lambi, i ntafule, chinkwa cha kuba, chibali kusumpwa chibaka chijolola. **3** Kwishilya lya majila abubeli akuanzika kubena chimwi chibaka, chisumpwa chibaka chijolola ahulu. **4** Chibakwina katala ke gauda ka insense. Hape mubakwina i aleka ya chilikani, chibaku lamitwe chokuijula ni gauda. Mukati kayo kubena kapali mubena maana, inkoli ya Aroni iba tumpite, ni matapa a mabwe a chilikani. **5** He uulu lye aleka ya chilikani, mashurubime ekanya a bwikilize chifupi cha kubolinsana hamwina, chitusawoli kuwamba hanu chakwizula. **6** Hakumana ku bakanya izizintu, ba purisita inako yonse babali kwinjila muchibaka chakunze che tabenakele kutenda mitendo yabo. **7** Kono kwanda a mupurisita yohanzi njabali kuwola kwinjila kuchibaka cha bubeli kamwina muchilimo, mi isiñi nikusena malaha aba lichitili chitabelo iye mwine mane nibantu baba tendi zibe isi chakulikeza. **8** Luhuho lujolola luba bonisi kuti inzila iya muchibaka chijolola ahulu kena ibeni ku patululwa kubona fela itabernakele ya tanzi ibakusi zimene. **9** Ichi chibali chisupo che inu inako. zonse impo ni zitabelo zikwete kuhewa lyahanu kaziwoli ku shiyamisa sinte minahano ya balapeli. **10** Batwalize bulyo muhupulo kuzilyo ni kunywa mane nizimwi

zintu zishelana shelana za mikiti ya kushanza. Iyi yonse ibali milao chenyama iba helwe kusikila intaelo inhya hete ni babumbwa. **11** Krisite abezi nali muprisita mukulwana wazintu zi lotu zibezi. Abenjili che tabenakele i nkando ni kushiyama ahulu isena iba tendwa chamayanza abantu, iyo isali ye fasi libabumbwa. **12** Kahena ibali cha malaha empene ni a manamani, kono chamalaha akwe mwine abe njili limwina muchibaka chijolola ahulu ni kubukeleza ku uliwa kwetu kwa kuyakwile. (aiōnios g166) **13** Kono haiba malaha empene ni ba mpho mi ni kusansela kwe twe lye nkowana ya citole habo bababi nikwe awola kuba kungwila kwa Ireeza chakuba joloza mwi nyama, **14** mukusike hi chamalaha aKrisite, iye chaluuhu Iwakuya kusamani aba lihi mwine nikusena chinyansahala kwa Ireeza, kushanza maano etu kumitendo ifwile kutendela Ireeza yo hala? (aiōnios g166) **15** Ka cheli ibaka, muzimanini wachilkani chihya. kwina bulyo nji kuti, kuzwa ifu haliba hindi chibaka chaku sumununa abo babena muchilikani chamatangilo kuzwa muzibe zabo, bana ba sumpitwe muba tambule insepiso yakuyola kwa kuya kusamani. (aiōnios g166) **16** Aho hena iñolo lye nkabelo, ifu ly a muntu yaba itendi liswanela ku bonekiswa. **17** Mukuti iñolo lyenkabelo li boniswa bulyo haiba chikwaba nifu, kakuti kalina maata haiba walitenda nasihala. **18** Mane nihaiba cilikan ca matangilo kena ciba bumbwa ni kusena malaha. **19** Mi mukuti Mushe haha intaelo ya mulao kubantu bonse, abahindi malaha amanamani ni impene, ni menzi, bwanda busubila, ni haisopa ni kusansela iñolo lye pampili ilee mane ni bantu bonse. **20** Kuzwaho nati, "Aa malaha acilikani awo Ireeza aba laeli kwenu." **21** Mwinzila iswana, aba sanseli malaha he tabenakele mane ni ha zi belekiso zonse zibali kutendiswa mwi nsebelezo. **22** Chakuya chamulawo, mukuti bungi bwa zintu zi ba kujolozwa cha malaha. Chikusena kwitila kwamalahaa kakwina inswalelo. **23** Kuzwaaho kuba kuswanelu kuti zintu zikola ubu zamwi wulu zi jolozwe hamwina ni zitabelo za zinyolozi. Nihakuba bulyo, zintu zamwi wulu zine zi swanelu kujolozwa nenza ahulu kazitabelo sakata. **24** Mukuti Kresite kana abenjili muchibaka chijolola ahulu chiba tendwa ni mayanza, icho chiswaniswo bulyo chache initi. Kusibulyo abenjili mwi wulu line, kuti hanu ali bonekise mwa Ireeza kwetu. **25** Kena abayi kwateni kuti akalinele tungi tungi, ubu mwabakutendela muprisita mukulwana, ya ba kwinjila muchibaka chijolola ahulu chilimo ni chilimo ni malaha achimwi. **26** Kambe mu kubekalile bulyo, linu ni kubaswaneli kuti anyande tungi tungi kuzwa kuma tangilo a mutomo we nkanda. Kono hanu inako imwina bulyo ku ma manimani azilimo zaba sinulwilwa kuti azwise chibe cha chitabelo chakwe mwine. (aiōn g165) **27**

Zumwi ni zumwi ubikilwe kufwa limwina, mikuzwa aho kwiza i nkatalo. **28** Mwinzila iswana, Kresite naye, yaba neelwa limwina ku zwisa zibe za bangi, mwaboneke lwa bubeli, isi chakubonana nichibi, kono chempuluso yabana baba mulindili chenkulo inde.

10 Mukuti mulao munzunde bulyo wezo zintu zilotu zi sikeza, isiñi luli impupeho yezo zintu zine. Abo ba chuna kwe Ireeza kete chiba wola kutendwa sakata zi tabelo zi swana izo Maprisita baba zwili habusu kuleta inako yonse chilimo ni chilimo. **2** Kambesi bulyo awo matabelo kambe na sana aba mani ku letwa? Chikuba bulyo, haiba ba jolozwa li mwina bulyo ni kumana, ba lapela ni basana baba lemuhi ze chibe. **3** Kono chezo zitabelo kwina inkupuzo ya zibe ka chilimo ne chilimo. **4** Mukuti kaku woleki kuti malaha aba mpoho ni impene a zwise zibi. **5** Kresite heza mwi nkanda, abacho, "kahena ibali zitabelo kamba impo zoba tabeli. Chikuba bulyo, mubili umu bani bakanyezi. **6** Mi kahena inubu zonse za ku jicha kamba zitabelo za chibi zimi sangisa. **7** Mi chinacho, 'bone, ime zunu, sina muku ñolelwé changu mwi ñolo, kuchita cimu saka.'" **8** Cha kutanga chati, "kana ibali chitabelo, kapa inewo, kapa chitabelo chonse cha kuhisa, kapa zitabelo ze chibe zimu ba tabeli. Kana muba zi tabeli nanga ka nini. "Izi zitabelo zihewa kakuya cha mulao. **9** Linu chati, "Bone, ime zunu kuchita mo sakila." u zwisa mutendelo wa matangilo mukuti a tome mutendelo wa bubeli, **10** Kache ina intato, tuba jolozwa kache nubu ya mubili wa kelesite kamwina bulyo niku mana. **11** Ku limwi iyanza, Muprisita zumwi ni zumwi u zimana izuba ni zuba ku tendela Ireeza. Inako yonse u leta matabelo a swana, ni haike kazi woli ku zwisa zibi. **12** limwi iyanza, Kresite abahi chitabelo kamwina cha zibi kuya kusa mani, Abe kali hansi kwi yanxa lya bulyo lye Ireeza. **13** U lindile zila zakwe kusikila hete nizibe chilyatilo cha matende akwe. **14** Cha chitabelo chonke aba pangsi sinte kuya kusamani kwabo bakwete ku jolozwa. **15** Luhuho lu jolola nalo lutu pakila. Mi cha ku tanga abati, **16** "Ichi njichi likani chete nini tende nabo chi amana awo mazuba, ku wamba Simwine. Kani bike milao yangu mwi nkulo zabo, mi Kani iñole mumano abo. **17** Mikete chini zeza hape zibi zabo ni bubi bwa bo." **18** Linu hena inswalelo yezi, kaha sina chimwi chitabelo cha chibi. **19** Kuzwaho, bamwangu, twina insepoo yakwi njila mu cibaka chijolola ahulu cha malaha a Jesu. **20** Iyo nji nzila inhya ni ihala yaba tuyalwili kayo ke jila, njikuti, che nyama yakwe. **21** Kakuti twina muprisita mukando he nzubo ye Ireeza, **22** Tu chunine che nkulo ye niti, chakwi zula kwe nsepo ye ntumelo, inkulo zetu ni zi sanseletwe ku jolola ku

bubi bwa mihipupo, ni kuba ni mibili yetu ishanjitwe ka menzi a jolola. 23 Tukwatise cha ku kola ku buliwambililo bwe nsepo zetu, nikusena ku hakanyeha, kakuti Ireeza, yaba sepisi, u sephala. 24 Tuhupule mutu wola ku susuweleza zumwi ku zumwi ku suna ni mitendo milotu. 25 Sanzi tu siyi kuli kopanya hamwina, ubu bamwi mubaba chitili, kusibulyo, muli susuweze ku zumwi ni zumwi ahulu-hulu, mi ni ku hilitiza chimu ka bubona mazuba na kwete ku chunina. 26 Heba nitu zwila habusu ku tenda chibi kabomu ni twizi buniti, chitabelo cha zibi kachi sikwina. 27 Kusibulyo, kwina bulyo chimwi chi lindilwe chitiza che nkatalo, mi ni mulilo utiza wete niumane zila ze Ireeza. 28 Yense yaba kani mulao wa mushe uwfa ni kusena chisemo habu paki bwa bobele kapa bo tatwe. 29 Kana mulandu u hilitiza swanelu uzo yaba lyatoki mwana we Ireeza, iye yaba shubuli malaha a chilikani ubu asa jolwele—kachawo malaha abajolozwa—mi nikutuka Luhuho lwa chisemo? 30 Mukuti twizi ya bat, “Kubozekeza njikwangu”, Kani nilihise.” Mi hape, “Simwine ka atule bantu bakwe.” 31 Indaba i tiza ku wila mu mayanza a Ireeza yohala! 32 Kono muzeze mazuba akwi sule, hamu munikilwa inzibo, mumu bali likozekezi mumanyando makando. 33 Muba letwa he mpatalaza cha ku tukolwa ni ku nyandiswa, mi mubali yabili nabo mu manyando ababa hiti mwali. 34 Mi mubena inse ahulu kubabena mwi ntologo, mi muba zumini ncne ntabo ku nyangwa zintu zenu. Muba kwizi inwe mubene kuti mwina zabutuka zi hita izo kubulotu zi samani. 35 Chobulyo kanji musoheli kule insepo, Yina mupuzo mukando. 36 Mukuti musakana kuba ni nkulo inde, njikuti mutambule chaba sepisi Ireeza, hamu mana ku tenda cha saka. 37 “Imi mwi nakozana bulyo, iye yo keza mweze mi kete a liyeho. 38 Bangu ba jolwele muba hale che ntumelo. habola mwisule, Kete ni ni sange chakwe.” 39 Kono iswe kanjeswe abo ba bolela mwisule kuku sinyeha. Chobulyo, njeswe bamwi bena intumelo yo ku bukeleza luhuho lwetu.

11 Linu, Intumelo kukolwa zintu zosepa chakulibelete. Bupaki buamana ni zintu ziseni kubonwa. 2 Chebakalyakuti bazazi baba amuhelwa chetumelo yabo. 3 Chetumelo tuzuweisisa kuti inkanda ibabumbwa chetaelo ya Ireeza, njokuti chibonekete kenezibapangiwa kuzwa hazintu zibabwenekete. (aiōn g165) 4 Ibalì chetumelo kuti Abele apangile Ireeza chitabelo chihita cha Kaine, imi kuzwaho abapangiwa kuba yonjolwele, imi Ireeza abawambi bulotu kuamana ni chachitabelo chakwe. Imi chetumelo Abele usikwete kuwamba, nihadwile. 5 Ibalì chetumelo kuti Enoke abahindilwa kwiwulu, njokuti kanababoni ifu.” Kanabawaniki, kakuli Ireeza abamuhindi. “Mukuti naseni kuhindilwa kwiwulu,

kubapakiwa kuti abakutabisa Ireeza. 6 Linu chosena intumelo kahenakuhuba kumatabisa. Mukuti kwina nenza kuti zumwi hakeza kwa Ireeza uswanelu kuzumina kuti kwena uhala imi kuti njimuhu wamipuzo yabo bamusaka. 7 Ibalì chetumelo kuti Nuwe, hamana kuhewa mulaezo kuamana nizintu ziseni kubonwa, chekute lyabuereeza awole kuzaka chikepe kuhuna bezubo yakwe. Chakutenda bulyo, abanyazi inkanda ni kuba tuyoli wazinjolola ziyendelela chakuya chetumelo. 8 Ibalì chetumelo kuti Abrahama, chosumpwa, abakuteki ni kuzwa nakaya kwabali kukatambwila kuyola chanda. Abazwi nakaya, nasezi kuti ukaya kuhi. 9 Ibalì chetumelo kuti abahali kuhalu muchisi chesepiso nali muzwahule. Abahali kuhalu mumatente ni Isaka ni Jakobo, babali bayoli besepiso iswana. 10 Mukuti abalolete kubusu kumuleneni wina mitomo, utenda kuti mufundeli ni muzaki uswanelu kuba nji Ireeza. 11 Ibalì chetumelo, nihakubabulyo Sarah iyemwine kanabali kupepa, mukuti Abrahama abawani maata akupepa. Izi zibapangahali bulyo, nihakuba kuti chabasupele, sina hakuhupulwa chabusepahali kozi ababahi chibaka chesepiso. 12 Chobulyo, kuzwila kumukwame umwina, chabali kuboneka kufwile, njabazali bantu benjhite sina inkani mwiwulu imi sina isekeseke lyamwiwate, usawoleki kubalwa. 13 Ibalì mwitumelo kuti bonse bafwile kana bababoni isepiso zabo. Linu, kuzwa hakubabona ni kubalumelisa chibasina kule, babazumi kuti bayezi imi bahitite munkanda isali yabo. 14 Mukuti abo bawamba izozintu bawamba chabuniti kuti bakabusaka munzi wakwikala. 15 Haiba babali kuzeza inkanda kubabayendi, babakuwola kuba ni nako yakubola. 16 Kono kuya kamukwikalile, ni balakaza inkanda ina hande, ili, yakwiul. Chobulyo Ireeza kaswabiswa kusumpwa Ireeza wabo, chebakalakuti ababa lukisezi muleneñi wabo. 17 Ibalì chetumelo kuti Abrahama, habali kulikiwa, kupanga Isaka chitabelo. Abali njiyike mwana mukwame yabali kuha, iye yabatambuli insepiso. 18 Ibalì nji kwa Abrahama kuzibali kuwambwa, “Ibalì chenzila ya Isaka kuti behwa babejwa bako kababikwe izina. 19 Abrahama abahupuli kuti Ireeza wina maata akubusa Isaka kubafwile, imi kuwamba buniti, aba mubozekezw. 20 Ibalì chetumelo hape kuamana ni zintu zakubusu kuti Isaka afuyole Jakobo ni Isau. 21 Ibalì chetumelo kuti Jakobo, mwinako yakufwa, habafuyoli zumwi ni zumwi wabana ba Josefa. Jakobo abalapeli, nazendamine hekoli yakwe. 22 Ibalì chetumelo kuti Josefa, habona kuti mamanimani akwe chachunine, abawambi chakufunduka kwabana Baisilaele kuzwa mwa Egepita imi chabalaela kuamana ni zifuha zakwe. 23 Ibalì chetumelo kuti Mushe, haopepywa, bashemi bakwe babamuwungwile myezi yotatwe kakuli bababwene kuti mwana mulotu. Kana babatiyi

bakeñi chetaelo ya Simwine. 24 Ibalí chetumelo kuti Mushe, chokula, chakana kusumpwa mwan'a wa mwan'a Simwine wa mwanaakazana. 25 Chebakalyakutí, abaliketeli kunya ndi bantu ba Ireeza, kuhita kulikola minyaka ya cheve chenakozana. 26 Abanahani kuti kunyanda kwakwichilila Jesu Christe kuhita chifumu chamwa Egepita. Mukuti ababikite meno akwe kuzetawane. 27 Ibalí chetumelo kuti Mushe azwe mwa Egepita. Kanabatiyi bubengi bwasimwine, mukuti abanyandi sina yobwene yasabonwa. 28 Ibalí chetumelo kuti abakuteki Ipasaka ni kusanselwa kwamalahá, kokuti musinyasinyi wa mwana wetanzi sanzi akwati bana betanzi bachiwisu ba Maislæle. 29 Ibalí chetumelo hababahiti mwiwate lisubila sina babali kuyenda muzumite. Maegepita habalika kutenda bulyo, babaminwa. 30 Ibalí chetumelo kuti mamota a Jeriko habawili hansi, kasamulaho akuzimbukwa mazuba amana iyaza ni obele. 31 Ibalí chetumelo Rahaba wehule hasana abafwi nabana basana babakukuteki, kakuli abatambuli matwela chekoko. 32 Imi chinzi hape chiniwola kuwamba? Mukuti inako kayinuzuminini haiba niniwamba kaza Gedioni, Baraki, Samsoni, Japhethah, Davida, Samwele ni ziamana ni bapolofita. 33 Ibalí chetumelo hababahapi mibuso, kusebeleza buniti, imi babatambuli insepiro. Babeyali milomo ibandavu, 34 Babazimisi maata amulilo, baba banduki bukali bwamukwale, babahozwa kumatuku, bababi indwalume mukondo imi babakomi impi zakunze. 35 Banakazi bababozekezwá bafwile babo chakubuswa. Bamwi baba nyandiswa, chakusamuhela kulukuluwa kokuti nibawane kubuswa kwina nenza. 36 Bamwi babakuliwa chakushengunwinwa ni kushumpwa, mane ni kuhambwá nisimbi ni kubikwa mutolongo. 37 Babapwacholwa ni mabwe. Babanokolwa zilama zobele. Babehayiwa chamikwale. Babazw ni kuyenda nibazabele makabi embelele ni ipene. Bababotanite, babalyatililwe, kunyandiswa. 38 Inkanda kana ibali kubaswanelá. Babali kuyembana mwihalaupa, mumalundu, mumabwe, ni mumalindi mukunsi ke inkanda. 39 Nihakubabulyo bonse bantu babapakwa ni Ireeza chebaka lyetumelo yabo, kana babamuheli insepiro. 40 Ireeza abatuleleli zintu zina hande, kokuti kwande yetu, kete nibatendwe bashiyeme nenza.

12 Chobulyo, mukuti tuzimbulukitwe ikope lyachisi chepaki zingi, tusiye kumbali zonse zintu zitulemena ni chive china hafuhi naswe. Linu tutiye lubilo chekulonde ibikitwe habunsu bwetu. 2 Tutokomele fela za Jesu, mutangi ni mulukisi wetumelo. Kakusanga kubabikitwe hasu bwakwe, naliwongoza hachifapano, kuhita maswbisa acho, hape na kekala hachihuna chalubona lwa Ireeza. 3 Linu muzeze,

aye yabaliwongozi mukulwisa kuzwa kubatendi bacheve balwisana naye, Mukuti kanji mwizilwa kukatala munkulo zenu ni kusiya. 4 Kanamubení kukana kapa kulwila kulwisa chive mbwiteli kuzwa malaha. 5 Hape chimwazibala insusuwezo imieleza kuti mubana: "Mwanangu, kanjuzezi kabuhuba ikalimelo ya Simwine, nandi kukatala haiba nakusikulula." 6 Mukuti Simwine ukalimela bonse basuni, mi uha ikoto kuyese mwana yatambula. 7 Mutundamene mukunyando sina mukalimewa. Ireeza umitenda sinamubana. Kana kwina mwana yasa kalimewa ni besi? 8 Kono haiba kamukalimewa, kubaliabelá bantu bonse, linuaho mubana bamulyani kamubakwe, 9 Kuwelaho, tubena beshetu bamunyama babali bakalimeli, imi tubali kubakuteka. Linuaho mutukangwe bule kukuteka Ishtetu wehuho kuti tuhale? 10 Mukuti chenzila yimwi, Beshetu batukalimela mumazuba alikene aboneka nenza kubali. Kono munzila yimwi, Ireeza ututendabulyo mukuti tuwana bulotu bwakuliyabela mukujolola kwakwe. 11 Kakwina ikalimelo iboneka bulotu mwyeo inako, kono isasama. Nihakwinabulyo kumamaninizo ibika zihantu zekozo yakuluka kwabana babalutwa bulyo. 12 Chobulyo mukoze mayaza enu adengelele ni mazwi enu akatele. 13 Mupangile matende enu inzila ziwolekete, mukuti lichukuta kete nilisikuke kono mulihozwe. 14 Mutundamene kuhala chekoco ni muntu umwi ni umwi, mi hape ni kunjolola haiba kakwinabulyo kakwina yense nabone Simwine. 15 Mutokomele kokuti kanjinikubi ni yetenabule chisemo che Ireeza, nikuti kakwina muhisí wina bubilala wete niukule kuleta bukabo, mukuti bangi kanji basinywa nawo. 16 Mutokomele kuti kanji kuwaniki buhule kapa muntu yasayendi munzila ye Ireeza sina nji Isau, aye yabati kamulalilo umwina abawuzi bukulwana bwakwe. 17 Mi mwizi kuti kuzwaho, halakaza kuyola imbuyoti, abakaninwa, kakuli kana abawani chibaka chakubaka, nihabanani kazinsozi. 18 Mukuti kanamubezi kwirundu liwolwa kukwatwa, irundu lyamulilo ubbukuka, kelima, kasihwe, ni liñungwa. 19 Kanamubezi kutolombita ilila, nandi inzwi liwamba kwabo bazuwile mbwiteli kwabo batekeleze kutakuti musiye isinyi limwi izwi musiye. 20 Kakukuli kana babakuwola kutundamena itayelo ibabahewe; "Haiba kuti chinyolozi hachikuma irundu, chiyelele kupwacholwa, 21 "Chebaka lyakutiza hahulu kwecho chibabaka Mushe natí, "Nisuhite mane ni chachalika." 22 Nihakwinabulyo, "mubezi kwi Lundu lya Siyone ni kumuleneri uhala we Ireeza, Jerusalema wakwiwulu, hape ni kumangiloi achita zikitikití asangite. 23 Mubezi kukopano yabana bentazi, abo babañolwa mumbuka yakwiwulu. Mubezi kwe Ireeza, Muatuli wazonse, ni huho zabazakulukite babapangíwa balukite. 24 Imi mubezi kwa Jesu, musikululi wetumelelano inhya, ni

malaha asanseletwe a wamba kuhita malaha a Abele. 25 Mubone kuti kamukani yokwete kuwamba. Mukuti haiba kana babawoli kubanduka habakana uzo yababakalimeli mukanda, naswe ketenituwole kubanduka haiba nitusandukila iye yokalimela kuzwilila kwiwulu. 26 Mwinako yimwi, Izwi lyakwe libanyungi ikanda. Kono hanu abahi isepiso mi nati, "Munako yimwi ketenininyunge fela ikanda, kono mane ni mawulu akwiwulu." 27 Aa manzwi, "Inako yimwi," utalusa kuzwisa zimwi zintu ziwlwa kunyungwa, njikuti, kwezi zintu zibabumbitwe, kokuti zimwi zisanyungwa kazishale. 28 Chobulyo, kutambula mubuso usanyanganiswa, tulitumele imi chiyi inzila tulumbeke Ireeza chekute ni kukomokwa. 29 Mukuti Ireeza wentu mulilo uhisa.

13 Muleke ilato lya chikwaluzubo kuzwila habusu. 2 Kanji muzibali inkamuhelo kubene. Mi chobulyo, bamwi ba babonisi inkamuhelo kumañeloi ne basezi. 3 Muhupule bema mwitolongo, sina ili nanwe musuminwe nabo. Muhupule abo basukulwilwe, sina ili nenwe mwina mumibili ya bo. 4 Muleke maseso akutekehe kuzumwi ni zumwi. Muleke bulo bwa maseso ni busena ikwe, chokuti Ireeza ka atule babuki basaoli kulionda ni basangu. 5 Muleke zitendako zenu zi lukuluhe chakusasaka masheleñi. Mu litumelele kuzintu ze mukwete, chokuti Ireeza iye mwine mwa bawambili, "Kete ne ni kusiye, kapa ime kukukana." 6 Tu be batokomele chokuti tu be ni bundume bwa kuwamba, "Simwine nji mutusi wangu; kakwina che te ni tiye. Chinzi muntu chawola kunichita." 7 Muzeze bayendisi benu, abo bawambi inzwi le Ireeza kwenu, mi mutokomele inkalabo za mitendo yabo. Mulikanyise intumelo yabo. 8 Jesu Kereste uswana lyezona libani, ni lyasunu, ni kuya kusena mamaninizo. (aiōn g165) 9 Kanji tuyembululwa che intuto zi chinchana chincha zi sa wondeki. Mi kulutu kuti inkulo yangu iswanela kukozwa chachisemo, isinyi chazilyo zisatusi abo bayenda nezo. 10 Twina kataala kazwilila kwabo basebeza mwitabarnakele kabena intukelo yakulya. 11 Mi malaha azinyolozi zibehaiwa ke zive zi baletwa cha murisita mukulwana muchibaka chijolola, nihakuba bulyo mibili ya zo i bahisiwa kunze ye inkamba. 12 Nihakwinabulyo Jesu naye a ba sukuluki hanze ya milyango ya muleneñi, kokuti kujolozwe bantu chakuya chamalaha akwe. 13 Twende lyahanu kwali hanze ye inkamba, ne tuhindite maswabi akwe. 14 Kakuti katwina muleneñi utukonka kunu. Nihahuba bulyo, tulotele ku wonke una usikezite. 15 Chakuya chakwe, linu, inako yonse kuzwise matabelo a kulumbeka Ireeza, kulumbeka nji miselo ya milomo i bezibwa izina lyakwe. 16 Imi sanzi tuzibali kupanga bulutu ni kutusa zumwi ni zumwi, kakuti chakuya cha

chitabelo echí, nji chiletela Ireeza ku ba yatabite hahulu. 17 Muteke mi mulibike kunsí ya baendisi benu, ili kuti bazwile habusu kubabalela inhuho zenu, sina njabo bete bahe buikalabelo. mukuteke ilikuti bayendisi benu bachite bulyo ne basangite, isiñi chakufundilila, ku sebe kuge ni ntuso kwenu. 18 Mutulapele, kakuti tu hambilizwe kuti tube ni maikuto achena ni kulakaza kuhala buhalo bushiyeme mwintzila zonse. 19 Ni misusuweza hahulu kuti muchite bulyo, ili kuti ni kabole kwenu hahanu. 20 Lyahanu Ireeza we kozo, yababozi ku bafile mulisana mukundo we mbelele, Simwinwe wetu Jesu, cha malaha asama ni a silikaní si sena ma maninizo (aiōnios g166) 21 kamunyazahali muzintu zilutu zonse kupanga chakusaka kwake. Asebeze mwetu. chitabisa hande habusu bwake, cha Jesu Kresite, kwali ku be ni kanya ya kuya kusamani. Kubebulyo. (aiōn g165) 22 Hanu, ni misusueza, bakwangu, mube ni manzwi e susumezo ao chabufuhi li ni ba miñolei 23 Mwizibe kuti mukwetu Timotea cha lukululwa i ye yete ni mibone naye heba mwekeze hanu. 24 Mulumelise bayendisi benu bonse ni bazumine bonse. Na bo bema kwa Itali ba milumelisa. 25 Chisemo cheleza chi be nanwe mubonse.

Jakovo

1 Jakovo, muhikana we Ireeza ni wa Simwine Jesu Kresite, ku mishovo ikwanisa iyanza ni yovele ahasene: Ni lumelisa. **2** Mwihinde kiti ive kusanga, vakwangu, hamu hita mu matata mangi. **3** Mwizi kuti kulikiwa kwe intumelo yenu kuleta ku lileta. **4** Musiye ku lileta ku maniniza misevezi ya teni, ili kuti muve vakulite luli ni ku maniniza, ili kuti sanzi muvuli chimwi. **5** Kono heva zumi kwenu hasaka vutali, avu kumbile kwa Ireeza, iye yoha chavungi mi nasa kanani, mi kavu hewe. **6** Kono mumu siye a kumbile mwi Itumelo, na sa hakanyehi chimwi. **7** Imi yense yo hakanyeha u kola ili lindinda mwi wate lika vutizwa luhuho ni li zimbuluka feela. Cwale uzo muntu sanzi ahupuli kuti mwa wane chimi kwa Ireeza. **8** Muntu wina vulyo wina mihupulo yovele, kawondeki mwi nzila zakwe. **9** Misije mwetu we njevwe alitembe ka chi tulo chikando chakwe, **10** kono muhumane ali tembe cha kulikokoveza kwa chitolo chakwe, Mukuti kafwe sina impalisa ya mwinkanda ina mulyani. **11** Imi izuva lizwa niku hisa ni kuzumisa lyani. Impalisa iwa, mi vulotu vwayo vumanii, che nzila iswana, muhumanehi mwa mannine ha kati kamusipili. **12** Wina imbuyoti muntu yo lileta kwi ntantuvo. Mi hakumba intantuvo, ava tambuli mushukwe wa vuhalo, vuva sepiswe kwavo vasaka Ireeza. **13** Muntu halikwa senzi ati, "Na likwa Ireeza," Mukuti Ireeza kalikwa cha vuvu, Mi kaliki muntu. **14** Kono muntu ni muntu ulikwa che ntakazo yakwe, imu kwita ni kumu chengelela. **15** Linu intakazo haimu chunina, i zala chivi. Mi chivi ha chikula, chizala ifu. **16** Sanzi Mu chengwa, vakwangu va sakiwa. **17** Impo i ndotu ni impo ina hande izwa kwiwulu. i keza hansi kwuzwa kwe shetu we seli. Imi khakwe kakwina kuchinca kapa munzunde vakeñi chaku sanduka. **18** Ireeza ava keti kutuha kupepa cha linzwii lye niti, ili kuti mufuta muselo we ntazi muzintu zonse za vapangi. **19** Mwizi izi, va kwangu vasakiwa: muntu ni muntu azuwe cha vuhweluhwelu, kusa hwela kuku wamba, kulyeha kuvenga. **20** Kuvenga kwa muntu kaku sevezi ka kuluka kwa Ireeza. **21** chelyo ivaka misiye zina i kwe zonse, nichisina ko cha lunya. cha vuntu tu amuhele ka chishemo linzwii, liwola kuhaza luhuho lwetu. **22** Mutende zi lisaka linzwii isinyi ba lizuwa feela, kulichenga muvene. **23** Mi heva zumi uzuwa linzwii kono kalitendisi, uswa uvu muntu yolilola muchimponi chifateho cha va pepwa kacho. **24** Hamana kulivona uyenda kule mi haho uzivala mwekalile. **25** Kono muntu yo lilola chentokomelo kamulao wa kulukuluha, mi uzwila havusu kutenda, isinyi kuzuwa vulyo ni kuzivala, uzu muntu mwa tonolwefazwe ke Inkezo zakwe. **26** Heva zumwi uli hupuela kuti mulumeli, kono ka sikulului lulimwi lwakwe, u chenda

inkulo yakwe, mi chilumeli chakwe kachina intuso. **27** Ku chena ni ku sanyazahala kwa chilumeli havusu vwa Ireeza ni Ishetu njovu: Kutusa vasena veshavo ni mbwela mu vukavo vwavo, kuli vavalela kuvuvi vwe inkanda.

2 Vakwangu, kanzi mu wondi kwi intumelo ina kwa Simwine Jesu Kreste, Simwine we nkanya, kuketulula vantu vamwi ni kusa tenda vamwi hande. **2** Mukuti zumwi muntu wi njila mwikopano yenu na zwete iseka lye gauda kwi munwe ni zi zwato zilotu, mi kwiza kwi njila injevwe yo zwete zi zwato zina ikwe. **3** Haiva no lolu ko zuna muntu yo zwete zi zwato zilotu ni kuta kuti, "Wi kale mu chivaka chi lotu," kono ku mukwame we njevwe uti, "Zimane kuna," kapa "Wikale ha fasi a' matende angu," **4** Kamuli atuli mukati kenu? Kachimwava muvatuli mu mihupulo yenu mivilala? **5** Muteke, vakwangu vasakahala, kena kuti Ireeza ava keti va njemwe veinu inkanda kuva va fumite mwi' tumelo ni kuva vayoli va muvuso wa va sepisi kwa vana va musaka? **6** Kono inwe muva nyefule va njevwe! Imi kanji vona vava mitwali ku chikota? **7** Kahena nji vona va tuka izina ilotu limu wila kulili? **8** Kono hanu, haiva wi zuziliza mulao wa chilena, ku amana ni mañolo, "Usake yo vambene naye sina moli sakila iwe umwine." u tenda hande. **9** Kono haiva no saka vamwi vantu no ketulala vamwi, u chita chivi, imi u atulwa choku chola mulao. **10** lye yense yo kuteka mulao, linu haiva no chola mulao umwina chi wachola milao yonse. **11** lye ya vati, "Kanzi ulundi vusangu," imi linu avati, "Kanzi wihihi." Haiva no satendi vusangu, kono haiva niwi haya, chiwa va mucholi wa mulao. **12** Linu u wambe sina nja va vete ni va atulwe cha mukwa wa mulao we ntukuluho. **13** Mi inkatulo ka ize ni kusena chishemo kwa vana va sana vava tondezi chi shemo. Chi shemo chizunda inkatulo. **14** Linu bulotu njovihi, vakwangu, haiva zumwi uta kuti wina intumelo, linu na sena musevezi? kana iyo intumelo mwi muhaza? **15** Tute kuti unizalwa naye wa mukwame kamba wa mwankazi kawetwe hande imi nasena zilyo ilyo' zuva. **16** Tute kuti zumwi kwenu uta kuvali, "Muyende chenkozo, mutukutilwe mutukutilwe imi mwi kuta." Haiva no savahi zintu zisakahala za muvili, vulotu njo vuhi? **17** Munzila iswana intumelo chayo, Haiva intumelo kaina musevezi, musevezi, ifwile. **18** Niha kuva vulyo zumwi uwola ku wamba, wina intumelo, ime nina misevezi." Nitondezi intumelo yako mi ime kani kutondezi intumelo yangu cha misevezi yangu. **19** Uzumina kuti kwina Ireeza yenke; u panga nenza. Mi nanga madimona a zuminha kuti, mi a chacha. **20** Musaka kwi ziva, mukwame wa chihole, mukuti intumelo isena misevezi kaina intuso? **21** Kana kuti Abrahamu ishetu, kana ava chitwa yo

sheyemi ka misevezi, che nako yava viki lsaka hi aletare? 22 Mu mbwene kuti intumelo iva sevezi ni misevezi yakwe, mi intumelo yakwe iva kuli cha misevezi yakwe. 23 Mi kuva izuzi likizwe chiva ŋoletwe mwi nzwi chata kuti, "Abrahama ava zumin i kwa Ireeza, mi ava valiwa yo shiyemi." Imi ava sumpwa mulikani wa Ireeza. 24 Mubwene kuti che misevezi muntu ava cheniswa cha misevezi insiſhi che intumelo yo nke vulyo. 25 Cha mukwa wina vulyo, Rahaba wa mushahi, ava chiwa yo shiyemi chi misevezi, cha nako ya va tambuli va tumiwa, mi ni kuva tumina che nzila ingi. 26 Sina muvili hau kauhana ku luhuho u file, mi intumelo mu ikalile haiva kaina misevezi ifwile

3 Kena vungi vwa vantu, va swaneli ku va varuti, va kwangu. Twizive kuti mwi se ni tu tambwile inkatulo ikolete kuhita. 2 Mi twese tu tatalika mwi nzila zingi. Heva zumwi ka tataliki mu zi wambo, nji kuti mukwame wizwile, yo woola ku yendisa muvili wakwe wonse. 3 Hanu heva ni tuyika inkwele mu milomo ye mbizi mi ili kuti zu tuzuwe, tu woola ku yendisa nimivili yazo yonse. 4 Kwina vulyo ni ku zisepe, ni hazili zi kando zi yendiswa luhuho lukando, zi futumwina kwina muchila munini konse kwa saka yo zi kovocha. 5 Chamukwa wina vulyo lulimi chilama cha muvili chinini, mihe lu li kumusa cha zintu zikando. Mu lemuhe hape mulilo munini mu wola ku hisikiza muzuka mukando. 6 Lulimi nalo mulilo, Inkanda ye chivi ivikitwe mu zilama za muvili wonse. Lu tampeka muvili wonse inkwe ni kutumbika kwi intuto ya vuhalo. Nji lona Iwine luli vika mwi lyangalilo. (Geenna g1067) 7 Mi cha mifuta ya zi nyolozi za mwi Inkanda, zi zuni, zi hahave, mi ni zi vumbantu za mwi wate zi tapiswa mi zi va tapiswa ni vantu. 8 Kono, cha lulimi, kakwina mukati kenu yo wola ku lu tapisa. Ka luwoleki ku luyendisa Iwina vuvu, Iwizwile chifanu chi fwile. 9 Chalo tulumbeka Simwine ni Tayo, mi chalo tukuta muntu, uzo ava vumbwa cha kuswana ni Ireeza. 10 Kuzwa mu mulomo uswana kuzwa imbuyoti ni chikuto. Va kwangu, izi zintu kazi swaneli ku tendahala. 11 Kana mulonga u wola kwitila ku wi yalukila ku zwisa menzi malotu ni avava? 12 Kana isamu lye feiga, va kwangu, li wola kuleta i oli? Kapa masamu amuwomba, kuvika feiga? Kana ku woleka kuti menzi ena mwinyo kuzwe ena menzi atavusa. 13 Njeni yo talifite ni kutwisiso mukati kenu? Muleke uzo muntu atotendeze vuhalo vulotu cha mitendo ya vuntu cha vutali. 14 Kono heva mwina muna uvava ni kaani, mwi kulo zenu, sanzi mu litembi mi ku chenga ku amana ni vuniti. 15 Uvu kena nji vutali vu zwila kwi wulu. Kono, vwe Inkanda, vwa vantu, vwa vazimu. 16 Mi hena muna ni inkani, nji hena ku lyangana ni misevezi yonse ina ikwe. 17 Kono vutali vuzwa

kwiwulu, vunjolola, linu inkozo, kuluka, insoni, chishemo ni zihantu zilotu, ka kwina chishweka ni mwipo. 18 Mi zihantu zi njolola zi vwalwa mwi inkozo mukati kavo valeta inkozo.

4 Hanu ni mi wambila chizi ha mulilwisa ni ku kanana mukati kenu? Kena kuti mubonse mu suna ku tenda zintu zibi zi mu suna ahulu ku tenda zintu zisa tabisi ba mwenu? 2 Mu shukelwa zintu, mi kamu zi wani. Mwi ihaya bantu ba mi bindisa kuti muzi wane, mi kamu wani zimu suna. Mu lwa ni kukanana. Kono ka muwani zimu suni kakuti ka mu kumbili kwe Ireeza. 3 Niha mu kumbila kamu wani kakuti mukumbililo wenu kana mu lotu, kakuti muzi tendise mu mu sunina. 4 Inwe basangu! Ka mwizi kuti ku suna nze ikanda ku Iwisa Ireeza? Ni hakuba bulyo yo suna kuba mulikani wa ze inkanda uli tenda chila cha Simwine. 5 Kapa muwana kuti ka kwina ibaka Ireeza haba wamba bulyo "Luhuho Iwaba biki kwetu luhalu Iwina ifufa ikando? 6 Kono Simwine utu ha chisemo, mi iñolo litu, "Ireeza u kanina bali kumusa, kono uha chisemo ku bali bika hansi." 7 Mi mulitule kwa Simwine. Mu tande satani, mi kazwe kwenu. 8 Mwize hafuhu ni Simwine, mi keze hafuhu nenwe. Mujoloze mayanza, inwe mahedeni, mi mujoloze inkulo zenu, inwe mwina mihupulo yobele. 9 Mu likalilwe, mulile, mi mubokolole! Mu leke ku sekwa kwenu ku sanduke chililo mi ku sanga kube maswabi. 10 Mulikokobeze habusu bwe Ireeza, mi kami nyamune hewulu. 11 Kanzi muwambi zibi ku ba mwenu, bakwangu. Muntu yo wamba zibi kwa mwakwe kapa kuatula mu kwako ha wamba chibi hamulao u atula mulao. Heba no atula mulao, kena umu tendi wa mulao, kono umuatuli. 12 Hesi yenke njo ha mulao mi njo atula. Nji yenke yo haza ni kushinya. Njinwe bani, inwe mu atula ba mu bambene nabo? 13 Hanu, mutekeleze, inwe mu wamba kuti "Sunu kapa Izona kantu yende ku muleñeni, mu ka wuze mi muka tende iñambekelo." 14 Njeni wizi chete ni chitendahale izona, mi buhalo bwenu njo buhi? Mihe mu mume wiza kenako inche ni ku mana. 15 Kambe, muwamba kuti, "Heba Ireeza na suna, heba ni tuchi hala katu tende ichi kapa china". 16 Kono hanu muli tundula ka mitendo yi mu suna ku tenda. Zonse za kuli tundula bubi. 17 Muntu yense wizi ku tenda chilotu kono ka chi tendi, kwa li chibe.

5 Mwize inwe mu fumite, mulile, mubokolole cha kunyanda kwenu ku kezite. 2 Chifumu chenu chi bolete, ni zizabalo zenu zi liiwe mafele. 3 Igawa yenu ni silivera yenu zina mafume, mafume azo kaabe bupaki bumi sumina indaba. Imi kazi mane inyama zenu ubu mulilo. Mukunganye chifumu mu mazuba a mamanimani. 4 Mubone, intuwelo za ba tendi be mitendo yaku ku sinza mu mawa enu balila kakuti muba

ba lili mali abo, mi chililo cha ba sinzi chiba ka siki mu matwi a Simwine wa bantu bonse. 5 Mubahali hansi cha kulikola zi nunate. Muba nunisi inkulo zenu che zuba lya kwhaya. 6 Muba nyazi nikwi haya muntu yo lukite, mi kana aba kani. 7 Mulindize, bakwangu, hesi Simwine hete neze, mubone mulimi ha lindila lukau lu zwa mwibus. Ulikoza kulindila, kuti a tambule invula ye ntanzi ni ya mamanimani. 8 Mi mulikoze mwi nkulo zenu, kakuti kwiza kwa Simwine chi kwina hafwihi. 9 Kanji mubileli, bakwangu chaku bona bamwi mulandu, mubone, inkatulo izimene ha mulyango. 10 Muhiinde mutala, bakwangu, kuzwa ku manyando aba Profita baba likozi baba wambi mwi izina lya Simwine, 11 mubone, tuba wambila kuti bena imbuyoti baba woli ku likoza. Muba zuwi kaza Jobo zakusa benga kwakwe, mi muba boni mamanimani akwe, mi mwizi ibaka lya Simwine, kakuti wizwile chisemo nense. 12 Muzintu zonse, bakwetu, kanji mukonki che wulu ni ku konka che nkanda kamba ka mukonkelo, uhi no uhi, mukuti muleke chimu "suna" cibe chimu "suni", chimu "sasuni" cibe cimu "sasuni," kuti kanji mu wili munkatulo. 13 Kana kwenu kwina yo nyandise? Mumusiy a lapele. Kana kwina yo tabite? Mumu leke a zimbe inzimbo. 14 Heba kwenu kwina yo Iwala? Mumu leke a sumpe bakulwana be nkeleke, zebamu lapele niku musinga oili mwi zina lya Simwine. 15 Intapelo ye ntumelo ihoza muntu yo Iwala. Heba aba tendete chibi, lreeza kamu swalele. 16 Muliwambe zibi zenu kuzumwi ni zumwi, mimu lilapelele kuti muhole. Intapelo za muntu yo lukite zina zihio mu misebezi. 17 Elia abali mukwame sina njeswe. Aba lapeli kuti invula kanji isoki, imi kana iba soki mwi nkanda cha zilimo zo tatwe, ne myezi ina iyanza ni wonke. 18 Mi Elia aba lapeli hape. Iwulu ciyla leta invula, mi inkanda chiya leta zichelo. 19 Ba kwangu, heba zumwi kwenu kezi buniti, imi zumwi umu boza, 20 heba kuti muntu u ku sanduka mueza libi mwi nzila yakwe ifosahele, uhaza buhalo bwakwe kwifu, no ku fupika zibi cha bungi.

1 Petorosi

1 Petorosi, mwapositola wa Jesu Krisite, kuva yedi ve nako, vava kwetwa, mukati kose ka Potiasi, Magalatia, Cappadocia, Asia, ni Bathiania. **2** Cho kutenda kezivo yokuvusu ye Ireenza Ishetu. Ivali cho kuchenisa ni Luhuwo lo kuzumina ni kwi tilela malaha a Jesu Krisite. Linu chisemo chive ni we, ni kozo yako iyekeze. **3** Ke Ireenza ni Esi wa Jesu Krisite a fulyolve. Muvukando bwe chisemo chakwe, cha tuha ku zwala cihya ke sepo yo kuyola. Ichi chiyolo chi keza kezila yo kuvuka kwa Jesu Krisite kuva fwile. **4** Kono ichi ciyolo chisa maani, kese chive ni vuvi, kete ni chi mane. chivi kilwe inwe kwiwulu. **5** Mu silelezitwe cha maata a Ireenza che tumero, cho kuhazwa kulivelelwe kuvoneka kumanzi mani enako. **6** Mi usangite kuamana nezi, ni kuavavulo kuswanelia kuti nova lizuwi vuvi mu bukabo vushutana shutana. **7** Uko kulika itumelo yenu, mi kwina vutokwa ahulu kuhita gaunda isinyeha, ni hailikwa mumulilo. Izi zitendehala kuti itumelo iwanike mwi tumbo, ikanya, ni kute kuku bonahaza Jesus Christe. **8** Kena muvamuvoni, kono mumusaka. Kamumu voni hanu, kono muzumina kwali ni mutavite ni tavo isawambiwa, inkanya ye tavo. **9** Kono hanu mutambula kwenu bulyo mupuzo we tumelo yenu, kuhazwa kwo luhuwo lwenu. **10** Vafolofita vava sakisisi ni kwiza ahulu kuamana zo kuhazwa, kuamaana ni chisemo chese chibe cenu. **11** Chiva sakisia kwi ziva uzo ni lili ni Luhuwo lwa Krisite haluvali kuwamba kualvi. Inzi ziva pangahali ziva wambirwa havusu kuamaana ni kunyadiswa kwa Christe zitu ze kanya kuzwa aho. **12** Zive zinveki kuva vopolofita kuti hati vavalii kultusa avo vene, kono enwe. Ichi chi vavalii kutenda kuamaana ni zitu zi muva wambilwi kamukwa wo Luhuwo Lujolola, uvatumwa kuzwa kwi wulu. Izi zitu nanga magiloyi alakazwa kuvonisa. **13** Cwale mutende muzezo yenu hande. Musiye kukolwa. Muvike isepo yose muchisemo chileta kwi ziveka kwa Jesu Krisite. **14** Ha tuli tuvana ve chilila, musiye ku swana itakazo nezina zimuvali kwichilile ni musezi niti. **15** Kono iye avamisupi u jolola, inwe, nanwe, mujolole mumaikuto enu wonse. **16** Kakuli kuñoletewe, "Mu jolole, kakuli ime ni jolola." **17** Mi hamusupa "Ishetu" iye yenke uyatula zwimwi ni ku sena isovozi kuamana ni mutendo wo mutu, muhinde inako mumusipili ni sabo. **18** Mwizi kuti hati kavali ke silivera ni gauda efwa iva muhanzi kuva holo ye mimitedo imuva lituti kuve ishenu. **19** Hakuli vulyo, u va hazwa ni malaha avutokwa a Krisite, avali kuswana ni imbelele isena chivata. **20** Krisite ava saliwa pili ni misumo ye kanda, kono hanu chali zivahalisa kwenu mwinako ya maniman. **21** Chakwe muzumina kwe Ireenza,

ava muvusi kuvali mi kuvamwi chavaha ikanya kuti itumero yavo ni sepo ive kwe Ireenza. **22** Muvatendi luhuwo lwenu kujolola choku zmina kwi niti. Ichi chivalikutenda mulelo wo vulikani mwi rato, cwale mulisake ahulu mwi kulo. **23** Linu mu vanzalwa chihya, isini ketanga ivola, kono che tanga isavoli, muvuhalo ni lizwi lye Ireenza likalilila. (aiōn g165) **24** Ke "nyama yonse iswana sina lyani, ni ikanya yateni yonse iswana nipalisa ya lyani. Lyani lizuma, ni palisa ziwila hasi, **25** Kono lizwi ye Ireenza likalilila kuya kwile. "Ichi makande malotu ave zibiswa kwenu. (aiōn g165)

2 Linu muvike kwi mbali vuvi vonse, vuchengereri, kuliha, muuna, nikusooha konse. **2** Sina vambumbu va zwa haku zalwa, mushukerwe muziriri ujolola wa luhuho, njikuta kuti mukulire mwateni chakuhazwa kwenu. **3** haiva uva liki kuti simwine ushiyeme. **4** Mwize kwali mukuti iye ivwe lihala livakanwa vantu, kono livaketwa kwe Ireza kuti njilyona lya vutokwa kwali. **5** Nanwe vulyo mukoleri mu mavwe ahala akwete ku tendeswa kuku zaka inzubo ya luhuho, kuchitira kuti muve muva purisita vaha zitavelo za tambula Ireza cha Jesu Kiresite. **6** Iñolio lina ichi: "Vone, ni tuula mwa Siyone ivwe lya mwi nkona, liketetwe mi lyavutokwa. Yense yo zmina kwali kete na swave." **7** Kukutekwa kwina kwenu mu zmina. "Kono ivwe livakanwa kuva zaki, liba sanduka mutwi we nkona **8** iñomwe lyachi sitataliso ni niwwe lyachi sitataliso. Ba sitatala, chakusa mameria linzwi, kakuti ku vava lukisezwe. **9** Kono inwe muvantu vaketetwe, lusika lwa vu purisita, inkanda ijolola, vantu ve Reza vali munine, jo kicho kuti kamwi zivahaze mitendo mikando yakwe yava mi sumpi kumi zwisa mwififi niku mi leta mwi seri likomokisa. **10** Hasana muvali muvantu, kono hanu chiru muvantu ve Ireza. Kana muva tambwire chisemo, kono hanu muva tambuli chisemo. **11** Vasakiwa, nimi sumpa ma zwahule, ni vantu vaka vu yambaela kuti mulizwise kwintakazo ze nyama, zi leta inkondo kulwisanisa luhuho lwenu. **12** Muswnela kuva ni mitendo mi lotu mukati ka Vantu vasezi Ireza, chokuti, hava wamba kahenu kuti muva chiti zintu zivi, Muvavone mitendo yenu milotu, mi lumbe ishenu luzuva lwete neze. **13** Mukuteke vuyendisi bwa vantu vonse chevaka lya Simwine. Mukuteke vu simwine vonse vvina he wulu. **14** Mane ni va Vusisi, va vakatumwa kuti vahe milandu ku va fosa niku temba va chita zilotu. **15** Kakuti icho intato ye Ireza, kuti chaku chita vulotu, mutontoza ziambo za vantu va zihole. **16** Cha vantu va lukuluhite, sanzi mutendisi intukuluhu yenu ku fupika vuvi, kono muve sina va hikana va Ireza. **17** Kuteke vantu vonse. ve niilato kuvamwi, Tiye Ireza. Kuteke simwine. **18** Vahikana, mulivike kukuteka va nfumwenu che

kute lyonse. Sanzi mukuteki vulyo va vashiyeme niva va lukite, kono navana va kukutu. **19** Kakuti ichi china mupuzo muntu hali koza mwi nako inkukutu kunyandiswa no chita zishiyeme che vaka lyokwi iziva ireza. **20** Linu hamulikoza nimukwete ku kabwa che baka lyakufosa mumu tembwe vule? Kono haiva muva chita vulotu, mi unyanda noherwe inkoto, icho china mupuzo kwa ireza. **21** Cheli ivaka muva sumpwa, Kakuti Keresite naye ava sukulirwa inwe. Avasiyi mutala kuti mwi chirire mwintzila yakwe. **22** Kana ava chiti vuvi, nanga chiwambo chi fosahere muka holo kakwe. **23** Nihavali kutukwa kana avali kuvoza matapa, nihanyadiswa kana avali kufumbira, kono chali tambika kwali yo atula chaku woloka. **24** Iye mwine ava hindi vuvi bwetu mumuviri wakwe nikuvutwala hachisamu. Kuchitira kuti sanzi tuvi ni chiyemba mu vuvi, kono tutange kuhalira kushiyama. Chakuhalowa kwa muviri wakwe muvahozwa. **25** Muvonse muvali kuherahera sina imberere zi zovete. Kono hanu muvavoli kumu lisi we mberere ni muvavaleri wa luhuho lwenu.

3 Mweyi zira, inwe muli vafumahali muli tule kundi yiva mwihyenwanu. Mupange ichi iri kuli, nanga vamwi vakwame kava zuwisisi kuli zwi, cho kuya che mikwa ya vanakazi vavo, mikwa i wola kuva koma nikusena linzwi. **2** Chiva avonni mikwa yenu i zwirire havusu che kute. **3** Musiye i kupangiwe insiñi cho mukwa uvoneka kuvena hanze: insuki zi hosetwe, maseka e gaunda, kamba zizwato zo mujoko. **4** Kono, musiye zipangiwe cho muntu o mukati we nkulo, mi vulontu vusa mani bwina hande ni kuntontola muluhuhi, nili chilotu havusu bwe ireza. **5** Chavanakazi va jolola vavalii susuwezi mowu mukwa. Vena i sepo mwe ireza mi vavalii tulite kwi konde liva muhyabwavo. **6** Mweyi zira Sara avali kuzuwa Aburahama ni kumusupa simwine wakwe. Inwe hanu muvana vakwe haiva ni mupanga zina hande ni kusa tiya i nkozi. **7** Cho mukwa u swana, inwe vashetu muswanera kuhala ni vafumahali venu cho kuya che kutwisiso, sina che chiviko chi fokola, mwanakazi. Muswanera kuvaha i kute sina vamwi vayoli ve mpo zo vuhalo. Mupange ichi iri kuli itapero zenu kanji zikaninwi. **8** Cha ma manimani, mwense, muswane mumi hupulo, chishemo, kulisaka sina mizwale, inkulo zina hande ni kuli kokoveza. **9** Kanji muvozekezi vuvi cho vuvi kapa itapa che tapa. Cho kusa yenderera, muzwire havusu ku fuyola, vakeñi chezi muva supwa, iri kuti muyole imbuyoti. **10** "I ye yosaka vuhalo ni kuvona mazuva malotu siyisa lulimi lwakwe ku vuvi ni milomo yakwe kuku wamba mapa. **11** Mumu siye a sanduke kuzintu zivi ni kupanga zilotu. Mumusiye a sake inkozo ni kuzwira muili. **12**

Menso a Simwine avona va shiyamite, mi matwi akwe a zuwa ziva kumbira. Kono chifateho cha Simwine chi vengere avo va panga vuvi." **13** Jeni uzo yasa mi horofaze haiva ni mulakamina zina zilotu? **14** Kono haiva ni munyanda che vaka lio kuluka, mufuya ulitwe. Kanji mutiyi ziva tiya. Kanji mu firikani. **15** Kono, muvikire ha mbali Simwine Keresite mwi nkulo zenu sina yo jolola. Honse mulitukiseze kwi tava vonse vami vuza chinzi hamwina i sepo mwa ireza. Mupange ichi cha mañenke ni kute. **16** Muve ni muhupulo mulotu iri kuli vantu va tukola vuhalo bwenu vulotu mwa Keresite vawole kuswawa kakuli va wamba cho kumilwisa uvu mane muva pangii vo vuvi. **17** Kwina hande, haiva ireza ulakamina, kuti munyanda cho kupanga vulotu kuhita kupanga vuvi. **18** Keresite naye ava nyandi hamwina che zivi. Iye yo lukite ava nyandiri iswe, vasina vavalii kulukite, iri kuli awole ku tuleta kwe ireza. Ava vikiwa kwifi mwi nyama, kono ava pangia yo hala cho Luhuho. **19** Cho Luhuho, ava yendi ni kukakutaza kwi huho yina hanu mwi torongo. **20** Vavalii kusa zuwa aho kulindira kwe ireza kuvali kulindire mama zuva a Nuwe, mama zuva o kuzaka i aleka, mi ireza a va hazi vantu vache vulyo- ihuho ye yanza ni to tatwe- cha menzi. **21** Ili nji swayo lye nkorozevo iyo imihaza hanu- isiñi uvu ku shanjiwa kwe ikwe lye miviri, kono sina kovekisa kwe nkulo indontu kwe ireza- chokuya kuvuka kwa Jesu Keresite kuvafu. **22** Keresite wina kwi yanza lye chiloy lye ireza. Ava yendi kwi wulu. Mañiroyi, mivuso, ne ziho ziswanera kulivika kundi yakwe.

4 Kuzwa ho, kakuli Keresite ava sukuluki ahulu mu nyama, mu wondese mwense cha munahano u swana. Mukuti iye yense yava sukuluki mu nyama ava zwi ku chivi. **2** Nihakuva vulyo, muntu wina vulyo, cha yonse inako yakwe mu nyama, kasi hali mu ntakazo ya vuntu, kono che ntato ye ireza. **3** Che nako ilikene ha ihita ku chita chi va va ku saka kuchita va machava- vushyahi, intakazo, vuñyavi, minyaka ye fasi, minyaka ya hansi, ni mitendo mivi ya maswaniso. **4** Va tere vukavo kuti hamu sa vechilili navo mou muunda wa ku lyangana, mi vawamba vuvi ku amana nenwe. **5** Kava hewe mulandu ko zo yo litukiseze attula va hala ni va fwile. **6** Cho u mulelo Ivangeri ivali ku kutuzwa hape ku va fwile, njikuti, nanga vava va atulwa mwi nyama sina ko vuntu, ni va hale sina ireza mu luhuho. **7** Ma maninizo ezi zintu chi a kezite hafuhi. Cwale muve mu talifa mu muhupulo, muve ni munahanelo ujolola che vaka lye ntapero. **8** He wulu lyazintu zonse, muve ni rato ikando ku zumwi ni zumwi, mukuti irato li yala zingi zivi. **9** Mu litambule vamwi ku vamwi cha kusa tongoka. **10** Sina umwi no umwi wenu ava tambuli impo, mi i

sebelise cha ku tendera umwi ku umwi. Mu chite izi sina cha vahikana va sephala za Ireza mu mpo zingi za mahala. **11** Haiva umwi u wamba, mu siye ive ku ziho izo Ireza zaha. Mu cito izi zintu kuti mu nzila zonse Ireza a lumbiwe cha Jesu Keresite. Mi kuve inkanya ya Jesu Keresite ni maata ya kuya ku ile. Ameni. (aiōn g165) **12** Vasakahala, kanji mu hindi cho ku seziba ku likiwa mu mulilo uwo uva citahali kwenu, sina zintu zimu sezi zi va chitahali kwenu. **13** Cwalehe, nikuva vulyo cha kuya ke nzibo mu kwi ziba masukukluko a Keresite, mu nyakalale, nji kuti hape ni muka nyakalale mi mu tablete kwiza kwe nkanya yakwe. **14** Haiva mu tukolwa che zina lya Keresite, mu fuyoletwe, kakuli Luhuho lwe nkanya ni Luhuho lwa Ireza lwina henu. **15** Kono ku vuleke kwenu nanga yenke yete a sukululwe sina mwihayi, musa, mu tendi wa civi, kamba musinyi. **16** Kono haiva zumwi u sukululwa cha kuva mulumeri, kanji a swabi; kono, mumu leke a lumbe Ireza chelyo izina. **17** Kakuli chi nako ye nkatulo ku tanga cha ve nzubo ya Ireza. Cwale chi yi tanga chetu, mu kuve vule kuzwa kwavo vasa kuteki ivangeri ya Ireza? **18** Ni kuti haiba "muntu yo jolola ka hazwe cha ku kakatiza, mu kuve vuti kuva nyefula ni ku va eza livi? **19** Cwale mu siye avo va sukuluka ke vaka lya ku saka kwe Ireza va vike inhuho zabo mu vusepahali vwa muvumbi mu ku tenda sinte.

5 Ni lumba va vakulwana mukati kenu, lme, neme ni mukulwana. Neme ni mpaki ya masukuluko a Keresite, neme ni zumwi mu nkanya yete ni i wulwe. **2** Cwale, ni mi kuteka, vakulwana, mu lise nenza muraka we ngu za Ireza zina mukati kenu. Muzi lole, insiī kevaka lya kuti mu saka vulyo, kono akuli nanwe mu saka, che ntato ya Ireza. Mu zi lole, isiī cha kusa sepa mashelleñi, kono chaku saka. **3** Kanji mu chitī sinā muvusa hewulu lya vantu vena mu mpabalelo yenu. kono, muve mutala ku mutapi. **4** Cwale Mulisani Mukulwana cha wumbulwa, mu mu tambule vu simwine vwe nkanya. **5** Mu nzila iswana, inwe muva hwire, muli voze hansi ku va kulwana vakwame. Mwense vulyo, muli zwatike muvuikokovezo ni ku tusana zumwi cha zumwi. Kakuli Ireza ukainina valikumusa, kono uha chishemo kwa vana vali kokoveza. **6** Cwalehe mulikokoveze mwikonde lya manza eziho e Ireza iri kuti nawole kumi nyemuna mwinako ikeza. **7** Muvike impiraelo zenu hali, kakuli u virela kuamana na nwe. **8** Muve ni muhupulo u chena, mu tondere. Chila chenu, iye diavulusi, uvu undavu ukwete kulira nazimboka, ku gana zumwi weta halole. **9** Muzimane cho kumulwisa. Muve va kolete mwi ntumero yenu. Mwizi kuti manyando a swana akwete kuhitiwa mu ali kuva lumeri kuninenu mu nkanda. **10** Chimwa mana kunyanda kavaka zana, Ireza we chishemo chonse, yava misipi mwikanya ina mwa Keresite,

kami kondise, kumi zimika ni kumi koza. (aiōnios g166) **11** Kwali kuve ni vulena kuya kwi ire ni ire. Ameni. (aiōn g165) **12** Ni zuminina Silvanus sina muzwale yo sephala, mi chi ni va miñolera chovu fuhi chakwe. Ni mi lumerisa mi nipaka kwenu kuti ziniva miñoleri njo vuniti bwe chishemo che Ireza. Muzimane mwateni. **13** Mukulwakazi wina mwa Vavilona, yo ketetwe hamwina nanwe, umi lumerisa. Hamwina ni Mareka, mwanangu we chikwame, umi lumerisa. **14** Mulumerise zumwi ni zumwi che michuchuno ye rato. Mi inkozo ive kwenu mwense vena mwa Keresite.

2 Petorosi

1 Simone Pitolosi, muhikana ni mu apositola wa Jesu

Keresite, kwavo vava tambuli intumelo ya vutokwa i swana uvu neswe hatu va i tabuli, intumero mu ku chena kwa Ireza ni Muhazi Jesu Keresite. **2** Chishemo ni nkozo chi werwe cha ku pima mu maano a Ireza ni Jesu Simwine wetu. **3** Zintu zonse ku amana maata a hitilila cha vuhalo ni vu Ireza ziva hewa kwetu cha maano a Ireza, ya vatu sumpili che nkanya yakwe ni vulotu. **4** Chezi, ava tuhi insepsio i ndotu ni vukando, njikuti muve mu vatambuli ku nkavero ya vvikalo vulotu, uvu hamuva lovoki ku vuchengeleli vwina mu nkanda kevaka lwa ntakazo imbi. **5** Cheli ivaka, muchite cha kulikoza kuku kondisa che ntumelo yenu, ni cha ku kondisa kwenu, maano. **6** Cha maano enu, mu were kuli yendisa, mi kuku liyendisa kwenu, muwere kuli koza, mi mu kuli koza kwenu, mu were vu ireza. **7** Cha vu ireza vwenu, mu were ku zuminzana chense, mi mu ku zuminzana chense kwenu, mu were irato. **8** Chikuti izi zintu zina mwenu ni ku kula mwenu, kete muve vavulite zintu kamba kusa vika zihantu mu maano a Simwine wetu Jesu Keresite. **9** Kono yense yo vulite izi zintu u bona feela china hafuhu; ka voni. Chava zivali za ku jolozwa kuzwa ku zivi zakwe za kale. **10** Lyahanu, vakwangu, mu wongoze ku chita ku sumpwa kwenu ni buketwa vwenu mu vuli kolwisise. Ha mu chita izi zintu, kete mu chunchule. **11** Cheyi inzila menjililo mu muvuso wa kuya kuile ya Simwine wetu ni Muhazi Jesu Keresite mu zi hewe kwenu cha ku fuma. (aiōnios g166) **12** Kuzwaho mu ni kuli tukiseze kumi nahanisa chezi zintu, ni ha kwina kuti mu zizi, mi nanga mu kolete kale mu vuniti hanu. **13** Ni zeza kuti ku shiyeme kwangu ku mi kundunga cha kumi nahanisa chezi zintu, ha ni sina mwelinu itente. **14** Mukuti nizi kuti hahanu kani zwise itente lyangu, uvu nji Simwine wetu Jesu Keresite mwavani tondelezi. **15** Kani li koze chenu kuti muku zeza inako yonse chezi zintu nanga cina hita. **16** Mukuti kana tu ve chilili cha vutali matangu akulipangila hatu va mi wambili za zihni kuli vonahaza kwa Simwine wetu Jesu Keresite. Kono, tuva paki cha meno za vukando vwakwe. **17** Mukuti ava tambuli kuzwa kwa Ireza Ishawtu ku kutekwa ni nkanya liinzwi haliva letwa kwali che nkanya ikando ni icho, "Uzu mwanangu, u sakahala, cakwe ni sangite sinte." **18** Tu va zuwi ili liinzwi liva zwi mwi wulu, hatu vena naye he lindu li chena. **19** Twina ili liinzwi lwa chiporofita liva nitihazwa. Mu chita sinte ku twala ko maano. Li kola uvu ilambi li munika mu civaka che fifi hesi hakwiza kakusasani mi inkani ya kakusasana i zwa mu nkulo zenu. **20** Mwi zive ichi tanzi, kuti kakwina chiporofita chete nichii

torokwe muntu umwina. **21** Mukuti kawina ciporofita chivati chichiza che ntakazo yo muntu. Kono, vantu va hinditwe cha luohoho lu jolola lu wambitwe kuzwa kwa Ireza.

2 Va polofita va vuchengi niveza ku vantu, ni maruti va vuchengi mu veze kwenu nanwe. Cha vu unguli muveze ni murutilo wa vusinyi, mi muva sampule mfumwavo yavava uli. Valileteli cha vuhwelu i nsiyeho he ulu lyavo. **2** Vungi kawvi chilile ze zanina lyavo, mi kachavo inzila ye niti mu i vule ikute. **3** Cha muliilo muvilala muva pange i kekezo henu cha manzwi ovu chengi. Ku nyansiliza kwavo kete ku hinde i nako inde; i nsiyeho yavo ka i lali. **4** Mukuti Ireeza kena ava kwtibili mañiloai ava chiti chivi. Kono a va atambiki kwa Tarutarusi kuti avikwe mumahaka effifi li shulumukite kufitelata inkatulo. (Tartaroō g5020) **5** Naye, kena ava kwtibili inkanda yo vukulukulu. Kono, ava hazi Nowa, yavalu mu tumwa wo kujolola, hamwina nivamwi ve yanza nitivele, haleta munda he nkanda isena vu mulimu. **6** Ireeza naye ava fukuzi intolopo za Sodoma ni Gomora kwi itwe ni kuva nyansa che nsiyeho, cha mutala wete ni uchitahale ku vasena Ireeza. **7** Kono kuyo jolola Lota, yava lyatililwe cha mukwa wa vantu vasena mulao muzintu ze nyama, Ireeza namu punyula. **8** Ka cho zuna mukwame yo jolola, yavalu kuhalu mukati kavo izuva ni zuva, ava sukululwa muluhuho lwakwe lu jolola chakwe chevaka lya chava voni ni kuzuwa. **9** Simwine wizi mwa lukulwila vantu va lukite kuva zwisa mumi liko, ni mwakwatila vantu vasena vuniti inkoto he zuva lye kantulo. **10** Ichi china vuniti sihulu kwavo va zwila havusu ni intakazo zi sa tavisi ze nyama ni ku shuvula vuyendisi. Vena vundume ni kuli chitila muvasakila. Kava tiyi ku tuka vana va vaumbitwe ikanya. **11** mañiloai ena zihoh ahulu ni mata, kono ka valeti i nkatulo za kutukana kwavana kwe Simwine. **12** Kono izi zinyolozi zisa zezi zivavumbwa bulyo ku pangilwa ku kwtwa ni ku sinywa. Kavezi ziva tuka. Kava sinyiwe. **13** Kava tambule mupuzo wa ma fosisa avo. Va zeza kuti kuhalu hande musihali nji kuli tavisa. zi bata ni zi donko donko. Valikola mikwa yavo ya vuchengeleli imi niva kwete kulya nanwe. **14** Vena meno ezwile vanakazi va sangu; kavali kolwisia ni chivi. Va chengelela inhuho zisa kolete kupanga zivi, mi vena inkulo zavo zi lutitwe intakazo. Vahwile va chikuto! **15** Vava siyilili inzila i shiyeme. Vava zovi ni kwichilila inzila ya Balamu mwana wa Beori, ya vali kutavela ku tambula intifo ya kuvula vuniti. **16** Kono ava wani i nkalamelo ya mulandu wakwe. Chimumu che ndonki ni chi wamba mwi nzwi lya muntu ni cha zimika vu bbulumuki vwa mupolofita. **17** Ava va kwame vakola zi sima zisena menzi. Va kola makope a yendiswa ihuho ikando. Kafifi kakolete

kavikilwe avo. (questioned) 18 Va wamba ni mukuli nyamuna kusena intuso. Va chengelela vantu cha kulakamina za muvili. Va chengelela vantu va lika ku zwa kwa vana va hala mu mafosisa. 19 Vava sepisa i ntukuluho, kono avo vene vahikana va vuchengeleli. mukuti muntu muhikana kuchonse chi mukoma. 20 Yense yo tiya vuvilala vwe inkanda che nzivo ya Simwine ni muhazi Jesu Kirisite, ni ku volela ku zivilala hape, ma manimani awwikalo chava a ziyeze kuvali kuhita vvikaloo wwa matangilo. 21 Nikuvavile hande kwavo havasete nivave zivi inzila yaku luka kuhita kuiziva ni ku futatila mwi ntuelo ya kuluka iva letwa kuvali. 22 Iyi inguli i niti kuvali: "Umbwa uvolela kuvulusi vvakwe. Chi guluve chi sambite chivolela mwi tope."

3 Hanu, Ni ñolela inwe, vasakiwa, ili iñolo lye vuveli lye nkupuzo mu ku ndunga vuniti bwa muhupulo wenu, 2 nji kuti muzeze manzwi ava wambwiwa ku masule ni vapolofita va jolola ni intaelo ya Simwine wetu ni Muhazi ya vahewa cha va apositola. 3 Mwizive ichi intanzi, kuti vasheununi kaveze mu mazuva a mamaninikizo. Ka vasheunune ni kuzwila havusu ku ya chentakazo zavo vene. 4 Kavati, "Inahi insepiso ya kuvola kwa kwe? Kuzwa vazazi vetu ha valala, zintu zonse zivekali muswana, ku zwa ku matangilo a ku vumbwa." 5 Ka vazivale kavomu kuti mawulu ni hansi zi vezi kuva cha kuzwa mu menzi mi ni cha menzi, kuzwiliilila uko, che ntuelo ya Ireza, 6 mi ka chezi zintu, inkanda ye yina inako iva sinyiwa, cha ku miniswa ni menzi. 7 Kono hanu mawulu ni hansi zi vikilwe kwiza ku hiswa ni mulilo che ntuelo iswana. Zi vikilwe izuva lye nkatulo mi ni insinyeho kwa vantu va sena Ireza. 8 Kanzi mukangwa ku lemuha, vasakiwa, kuti izuva Lyonke kwa Simwine likolovu lule lwa mwazuva, mi mazuva ena lule a kolovu izuva Lyonke. 9 Simwine ka yendi cha kulyehi ku ya che sepiso zakwe, sina vamwi ha vainedinda cha kulyeha mukuva. Kono, inkulonde kwenu. Kalakazi ni heva zumwi kwenu ku sinyeha, kono kuyense ave ni chivaka cha kuvaka. 10 Nihakuavulyo, izuva lya Simwine kalize uvu musa: mawulu ka zihite ni muhuwo we lata. Mi zintu kazi zihiswe ni mulilo, mi hansi ni mitendo zina mwatensi ka zipatululwe. 11 Sina zonse izi zintu kazi sinyeha mweyi inzila, kamuve muvantu venavule? Mulukela kuhala vuhalo vu jolola ni mihalilo ya vu ireza. 12 Mu swanela ku lindila ni kuhwelisa kwiza kwe izuva lya Ireza. Helyo zuva, mawulu kasinyiwe cha mulilo, mi zivumbatu kazi wanjamuke mwi ijeje ikando. 13 Kono chakuya che insepiso yakwe, tulindile mawulu mahya ni hansi hahya, mwete kuve ni kuluka. 14 Kuzwaho, vasakiwa, sina hamulindile izi zintu, muchite mu muwolela muwanike ni musena kavala ku sanyazahala

havusu vvake, mwinkozo. 15 Hape, muzeze inkulonde ya Simwine wetu cha kuhazwa, sina mwena mwetu Paulusi yosakahana ha va miñoleli, chakuya cha vutali vuvahewa kwali. 16 Paulusi uwamba chezi zintu muwonsen mañolo akwe, muali mwina zintu zi kukutu ku kuzizuwisa. Vakwame va sezi mi ni va sawondeki mwezi zintu, sina havapanga vulyo zimwi intimana, kwi insinyeho yavo. 17 Kuzwaho, vasakiwa, sina hamwizi izi zintu, mulivukeleze njikuti kanzi muzwiswa cha vuchengi bwa vantu vafokola mi muzovelwe ku sephala kwenu. 18 Kono mukule mu chishemo ni nzivo ya Simwine ni Muhazi wetu Jesu Kirisite. Mi ikanya ive kwali konse hanu ni kuya kuvusu uko. Kuvevulyo! (aiōn g165)

1 Johani

1 China chivena kuma tangilo-chi tu vazuwi, chi tuva voni ni meno etu, chi tuva loli hateni, mi etu mayanza ava kwati- kuya kache nzwi lya vuhalo. **2** Hape, vuhalo vuve zi vankaniswa, mi tuva vu voni, mi twina upakai vvaza teni. Twi zi vahaza kwenu za vuhalo vu ya kule, vu vena ni Tayo, mi vu ve zibahazwa kwe tu. (aiōnios g166) **3** China chitu va voni ni ku zuwa tu chi wamba kwenu nanwe, nji kuti nanwe muve ni chilikani na swe. Chi likani chetu china ni Tayo ni mwana kwe, Jesu Kirisite. **4** Hape, tu miñolela izi zintu kwenu nji kuti kusanga kwetu ku izuzilizwe. **5** Uwu nji mulaezo utu va zuwi kwali mi wi ziviswa kwenu: Ireza i seli, mi mwali kakwina nanta chi nzime. **6** Heva ni tu wamba kuti twina chilikani na ye mi ni tu yenda mwi chi nzime, tu chenga mi ka tu likanyisi bu niti. **7** Kono haiva ni tu yenda mwi seli sina iye hena mwi seli, twina chilikani ni zumwi ni zumwi, mi malaha a Jesu Mwana kwe a tu joloza ku chivi chonse. **8** Heva tuwamba kuti katwina chivi, tu li chenga tuvene, mi vu niti ka vvina mwetu. **9** Kono ha tuli wamba zivi zetu, u sepahala ni kuluka kuku tu wondela zivi zetu mi ni ku tu joloza mu ku sa luka kwetu konse. **10** Heva nitu ta kuti ka twini ku chita chivi, tu mu panga kuti ave muchengi, mi inzwi lyakwe ka lina mwetu.

2 Vahwile, ni mi ñolela izi zintu kwenu nji kuti kanji mu chiti chivi. Kono heva zumwi na chita zivi, twina mu zimanini ni Tayo, Jesu Kirisite, yenke yo lukite. **2** Mu sunguli wa zivi zetu, mi isiñi zetu bulyo, kono ze nkanda yonse. **3** Kechi twizi kuti tu mwizi: heva ni tu vika intaelo zakwe. **4** Zuna yo wamba," Ni izi Ireza," kono ka viki milao yakwe, u chenga, mi initi kaina mwali. **5** Kono yense yo vika inzwi lya kwe, cha vuniti vvi zwile, nji mo zuna muntu kuti i lato lya Ireza li va chitwa tota. Kechi twizi kuti twina mwali. **6** lye yo wamba kuti u shala mwa Ireza u swanelia naye ku yenda uvu Jesu Krisite mwa vayendeli. **7** Basakiwa, Kani ñoli mulao muhya kwenu, kono wa kale mulao umu vena nao ku matangilo. I ntaelo ya kale i nzwi i muva zuwi. **8** lmi ni ñola mulao muhya kwenu, ili initi mwa Kiresite ni mwenu, kakuti chinzime cha mana, mi iseli lye niti chili venyete kale. **9** lye yo wamba kuti wina mwi seli mi kasaki mwakwe wina mu chi nzime ku sikila hanu. **10** lye yo saka mwakwe u shala mwi seli mi kakwina chi mwi mwali chiwola kumu letela chunchula. **11** Kono lye ya sasaki mwakwe wina mu chinzime mi uyenda mu chinzime; kezi kwa kaya, kakuti chinzime cha mu cita vuhofu ha meno akwe. **12** Ni mi ñolela, bahwile ba sakahala, kakuti zivi zenu zi kwatilwe che vaka lyezina lyakwe. **13** Ni ñola

kwenu va zazi, kakuti mwizi iye ku zwa kuma tangilo. Ni ñola kwenu, mi lombwana, kakuti mu va komi mu vilala. Ni vami ñoleli va hwile va nini, kakuti mwizi Itayo. Ni va mi ñoleli va zazi, kakuti mwizi iye yo zwa kuma tangilo. **14** Ni va ñoli kwenu mu va lombwana, ka kuti mukolete, mi inzwi lya Ireza li shala mwenu, mi muva komi muvilala. **15** Kanji mu saki inkanda kamba zintu zina mwi inkanda, heva kwina yo saka inkanda, i lato lya Itayo kalina mwali. **16** Linu zonse zina mwi inkanda -ku lakamina kwe nyama, ku la kamina kwa meno, ni ku li tundumwina vuhalo- ka ku zwi kwa Itayo kono kuzwa mwi inkanda. **17** Inkanda ni ntakazo yateni zi hita. Kono yense yo chita ku suna kwa Ireza mwaveko kuya ukoo. (aiōn g165) **18** Bahwile vanini, inako ya mamani mani. Sina mu mu va zuwili kuti vu kani vwa Kirisite u kezite, hanu vangi vakana Kerisite vavezi. Kechi twizi kuti cheli inako ya ma mani mani. **19** Vava yendi kuzwa kwetu, kono kena vavali kuzwa kwetu. Mukuti kambe vavali kuzwa kwetu ni vava shali naswe. Kono hava yenda kuzwa, ku va tondezi kena vavali kuzwa kwetu. **20** Kono wina i ntozo ku zwa kuyo Jolola, mi mwense mwizi vuniti. **21** Kena na ñola kwenu ka kuti ka mwizi vuniti, kono kakuti mu vvizi mi kakuti ka kwina mapa azwa mu vuniti. **22** Muchengi njeni kwande yo zuna yo sampula kuti Jesu nji ye Kirisite? Zuna muntu njo lwisa Kirisite, kakuti u sampula Itayo ni mwana. **23** Kakwina yo sampula mwana wina Itayo. Iye mwine ulemuha mwana naye wina Itayo. **24** Kuya chenu, musiye zi muva zuwi ku ma tangilo zi shale mwenu. Heva zimuva zuwi ku matangilo zi shale mwenu, ka mu shale nanwe mu Mwana ni mwe Tayo. **25** Mi iyi insepiyo ya va hi kwetu: vuhalo vusa mani. (aiōnios g166) **26** Nami ñolela izi zintu cha kuya chavo vete ni vavami zwisi mwi nzila. **27** Kuya chenu, i ntozo i muva tambuli kuzwa kwali i shale mwenu, mi kamu saki umwi ku mi luta. Kono sina intozo yakwe imi luta zintu zonse mi initi mi kahena kuchenga, mi sina ka mumu va ilutilwa, mushale mwali. **28** Mi linu, va hwile va sakahala, mu shale mwali, nji kuti kuti chavoneka, mutuve ni vundume mi kete tu swave havusu vwa kwiza kwakwe. **29** Heva mwizi kuti ulukite, mwizi kuti zumwi ni zumwi yo panga chi lukite ava zalwa kwali.

3 Vone, mufutanzi we ilato Ishetu lya vahi kwetu, kuti tu sumpwe vana va Ireza, mi nji chona chi tuli. Cheli vaka, i nkanda ka itwizi, kakuti kana iva mwizi. **2** Vasakiwa, hanu cheli tu vana va Ireza, mi kakwini ku patululwa chese ni tuve kacho. Twizi kuti Kirisite cha voneka, katuve sina iye, kakuti ka tu muvone sina uvu mwe kalile. **3** Yense wina iyi insepo kuya cha vuhalo vwa ku vusu vu lolete hali u lishanza mwine sina mwe kalile ku jololola. **4** Yense yo zwila havusu

u chita chisena mulao, kakuti chivi ku vula mulao. 5 Mwizi kuti Kirisite ava patululwa ku pangila ku zwisa zivi. Mi mwali ka mwina chivi, ka kakwina yo shala mwali yo zwila havusu ni chivi. 6 Ka kwina yo zwila havusu muchivi ya va muvoni kapa ku mwi ziva. 7 Vana vasakiwa, kanzi mu siyi yense ku mi zwisa mu nzila. Iye yo panga zilukite u lukite, sina uvu Kirisite ha lukite. 8 Iye yo panga chivi uzwa kwa javulusi, kakuti javulusi ava fosi ku zwa ku matangilo. Cheli vaka Mwana wa Ireza ava patululwa, kuti za sinyenge misevezi ya javulusi. 9 Yense ya va zalwa kwa Ireza katendi chivi kakuti lutanga lwa Ireza lushala mwali. Kawoli ku zwila havusi na chita chivi kakuti uzelwe cha Ireza. 10 Mwe chi vana va Ireza ni vana va javulusi va patululwile. Yense ya sa pangchi lukite ka zwi kwa Ireza; kapa njozo ya sa saki mwakwe. 11 Ili njeli iñusa li muvazuwi ku matangilo: kuti tulisakan tuvonse. 12 Isiñi uvu Kaine, ya vali kuzwa ku muvilala ni kwi haya mwa nchakwe. Mi chinzi ha va mwi hai? Kakuti misevezi ya kwe ivali mivilala, mi ya mwakwe iva lukite. 13 Kanzi mu komokiswa, va kwetu, haiva inkanda imi toya. 14 Twizi kuti tu va hitilili ku zwa mwiflu ku ya mukuhala, kakuti tusaka vakwetu. Yense ya suni ushala mwifu. 15 Yense yo toyete mwakwe chi hayi. Mi mwizi kuti uvu vuhalo vusa mani ka vushali mu chihayi. (aiōnios g166) 16 Kache chi mwizi kuti ilato, kakuti Kirisite ava la ziki vuhalo bwakwe hansi chetu. Na swe tuswanelu ku lazika vuhalo vwetu cha va mwetu. 17 Kono yense yokwete zintu ze nkanda, na vona mwakwe yo vulite mi wi yala inkulo yense ku zwa kwali, linu ilato lye Ireza ka lishale vule mwali? 18 Vana vangu va sakahala, kanzi tu saki mwi inzwi kapa mu lulimi, kono mu zimpangaliko ni initi. 19 Nji ka chezi twizi kuti tuzwa ku niti, mi tulizwi vuvu inkulo zetu ha li. 20 Mi haiva inkulo zetu zi tunyansa, Ireza mukando ku hita inkulo zetu, mi wizi zintu zonse. 21 Vasakiwa, haiva inkulo zetu ka zi tunyansi, twina insempo kwa Ireza. 22 Zonse zitu kumbila katuzi tambule kuzwa kwali, kakuti tu vika milao ya kwe mi tupanga zintu zi kondwa hali. 23 Uwu nji mulao wakwe: kuti tu zumine mwi zina lya Mwana Jesu Kirisite, mi ni kulisaka mu vonse, sina mwa vatuheli uwu mulao. 24 Iye uzo yo vika milao ya Ireza ushala mwali, mi Ireza ushala mwali. Che chi twizi kuti ushala mwetu, cha Luhuho lu vahewa kwetu.

4 Ba sunwa, sanzi muzumini ihuho zonse. Mihe mulike ihuho kuvona kapa zizwa kwe Ireeza, kakuti vaporofita va mapa bangi vava yendi mwi nkanda. 2 Chechi ka mwizive luhuho lwe Ireeza—luhuho lonse luzumina kuti Jesu avezi mwi nkanda che nyama uzwa kwe Ireza, 3 Mi luhuho lonse lusa zumini kuti Jesu uzwa kwe Ireeza kaluzwi kwe

Ireeza. Ulu nji luhuho lwa bakani ba keresite, umu vazuwi kuti ukeza, mi hanu chiwina kale mwi nkanda. 4 Muzwa kwe Ireeza, Vaana va lotu, mi muva zunda kakuti iye wina mwenu mukando kwali wina mwi nkanda. 5 Abo vazwa mwi nkanda, linu ziva wamba zizwa mwi nkanda, Mi ve nkanda va teka kuvali. 6 Tuzwa kwe Ireeza. Yense yo zwa kwe Ireeza utekeleza kwetu. Iye yasa zwi kwe Ireeza ka tekelezi kwetu. Chechi twi ziva luhuho lwe niti ni luhuho lu fosafele. 7 Vasakwa, tulisake zumwi ku zumwi, mi ilato lizwa kwe Ireeza, mi yense yo suna uzalwa kwe Ireeza mi wizi Ireeza. 8 Muntu yasa suni vamwi kezi Ireeza, mukuti Ireeza ilato. 9 Cheli ivaka ilato lye Ireeza liva patulwilwa mukati ketu, Kutu Ireeza ava tumi mwana kwe ye yena mwi nkanda kuti tu hale che vaka lya chakwe. 10 Mweli ilato, isinyi kuti tuva suni Ireeza. kono kuti aba tusuni, mi cho kuti aba tumi mwaana kwe kuti ave chitavelo cha zivi zetu. 11 Basunwa, haiva Ireeza ava tusuni, naswe vulyo tuli sune. 12 Kakwina ichaba bwene Ireeza. Hatu lisuna, Ireeza wi kala mwetu, Mi ilato lyakwe li kondete mwetu. 13 Chechi twizi kuti twina kwali mi wina kwetu, kakuti ava tuhi lumwi kulu huho lwakwe. 14 Hape, tu vavoni mi twina vupaki bwa kuti Ishetu ava tumi mwana kwe we chiswisi kuti za ve muhazi we nkanda. 15 Yense yo lemuha kuti Jesu mwana Ireeza, Ireeza wina mwali mi naye mwe Ireeza. 16 Hape, tuvezivi ni kuzumina ilato lye Ireeza kwetu. Ireeza ilato, mi yo shala mweli ilato wi kalilila kwe Ireeza, mi ni Ireeza wi kalilila kwali. 17 Cheli ivaka, Ili ilato liva chitililwa mukati ketu. Njokuti katuve ni nsepo mwi zuva lye nkatulo, kakuti mwe kalile, vo vulyo mutwi kalile mwi nkanda. 18 Kakwina kutiya mwilato. Kono, ilato lishiyeme kutandila kutiya kunze. Kakuti kutiya kuleta inkatulo. Kono yo tiya keni kupetahala mwi lato. 19 Tusuna kakuti Ireeza ava tusuni lwe ntazi, 20 Haiva muntu nata kuti, "Nisuni Ireeza" kono utoyete mwakwe, wina mapa. Mukuti yasa suni mwakwe, yava voni, ka woli kusuna Ireeza, yaseni kuvona. 21 Hape, iyi nji ntaelo itukwete kuzwa kwali: Yense yosuna Ireeza, uswanelu kusuna mwakwe.

5 Yense yozumina kuti Jesu nji Kiresite u pepwetwe ku zwilila kwa Ireeza. Mi yense yosaka isi muntu usaka mwana yo pepwetwe ku zwa kwali. 2 Chobuti twizi kuti tusaka bana ba Ireeza: hatu saka Ireeza niku panga intaelo zakwe. 3 Mukuti ili njilato lya Ireeza: kuti tubike intaelo zakwe. Mi intaelo zakwe kazilemi. 4 Mukuti yense yopepetwe kuzwilila kwa Ireeza u koma inkanda. Mi ichi njikuwinia kukoma inkanda: intumelo yetu. 5 Njeni yozo yokoma inkanda? Iye yozumina kuti Jesu Mwana wa Ireeza. 6 Uzu njiyena yabakezi cha menzi ni malaha: Jesu Kiresite. Kanabezi bulyo chamenzi, kono chamenzi ni malaha. 7 Mukuti kwina botatwe

bena bupaki: 8 Luhuho, menzi, ni malaha. Izi zotatwe zina mwintumelelano. 9 Heva tuwana vupaki vwa vantu, vupaki vwa Ireeza vukando. Vushupi vwa Ireeza njovu, chava hi vupaki ku amana za mwana kwe. 10 Yense yo zumina mu Mwana Ireeza iye mwine wina vushupi mwali. Yense yasa zumini Ireeza chava mupangi kuti uchenga, kakuli ka zume vupaki vwa hele Ireeza ku amana za Mwana kwe. 11 Mi vupaki njovu: Ireeza ava tuhi vuhalo vusa mani, mi vuhalo uvu nji Mwana kwe. (aiōnios g166) 12 Iye yo wina Mwana wina vuhalo. Iye ya sena Mwana Ireeza kena vuhalo. 13 Niva miñoleli izi zintu ku chitila kuti mwi zive kuti mwina vuhalo vusa mani - kwenu inywe muzumina mwi zina lya Mwana a Ireeza. (aiōnios g166) 14 Mi hape, iyi nji nkutwisiso itwina nayo ha vusu vvakwe, kuti hatu kumbila chonse kuya ke ntato yakwe, utu zuwa. 15 Mi hape, heva twizi kuti utu zuwa - chonse chi tumu kumbila - twizi kuti twina chonse chitu va kumbili kwali. 16 Heva yense uvona mwake na panga chivi chisa leteli ifu, u swanelia ku lapela, Mi Ireeza mwa muhe vuhalo. Nita kwavo zivi zavo kazi leteli ifu. Kwina chivi chi leteza ifu; kani ti kuti uswanela ku lapelela zezo. 17 Vonse vufosi chivi, kono kwina zivi zisa leteli mafu. 18 Twizi kuti yense yo pepwetwe kuzwa kwa Ireeza kena chivi. Kono iye ya va pepwa kuzwa kwa Ireeza umu vuluka ke ntokomelo. Mi iye muvilala ka woli kumu tenda vuvi. 19 Twizi kuti tuzwa kwa Ireeza, Mi twizi kuti lyonse ifasi li wila kozo muvilala. 20 Kono twizi kuti Mwana we Ireeza avezi mi ava tuhi inkutwisiso nji kuti twizive uzo we niti. Mi hape, twina mozo wa vuniti, mu mwana kwe Jesu Kirisite. Njiye Ireeza we niti ni vuhalo vusa mani. (aiōnios g166) 21 Bana, muli zwise kuzi swaniso.

2 Johani

1 Kuzwa kumukulwana kuya kumwanakazi yoketetwe nivana vakwe, uzo unisaka mubuniti- mi isiñi fera ime, Linu nikwavo bonse vezi buniti- **2** Vakenyi chavuniti bwikalilile kwentu nintato iyenda kusamani. (aiōn g165) **3** Imi chisemu, kuluka, inkozo muive naswe niku nsuna kuzwa kwa Ireeza kuzwa kwe Shetu kuzwila kwa Jesu Kereste, mwana weshetu, muvuniti nirato. **4** Nisanga chavu kando kuti niawani vamwi vanavenu bayenda mwiniti, sina mutuvatambwili iyi intayelo izwila kweshetu. **5** Imi hanu niku kumila, mwanakazi- isikuti niku ñolela intayelo ihya, kona itubazuwi kuzwa kutazi-mukuti tusakane, **6** Imi ilinji rato, Ilikuti tuyende chetaelo yakwe. Iyi nji ntayelo, sina hamubazuwi kumatangilo kuti muyenda muyili. **7** Mukuti vangi vachengi bachi vavayendi mwikanda, linu kavawambi kuti Jesu kereste avezi mwinyima, uzu njimuchengi mukuti kahena nji Jesu. **8** Mulilole inwe muvene, ilikuti kanji musinyehelwa icho chitu vasevelezi. kono Ilikuti tuka tambule mupuzo wizwile. **9** Yense yoyenda havunsu nasekali mwituto za Jesu kena Ireeza. imi wikala mwitunto, Linu uzu njiwina Ishentu ni mwanakwe, **10** linu iye wiza kwenu nasena yinu itunto, kanji mu mutambuli mwizuvo yenu kanji mu mulumeresa. **11** Mukuti iyemwine yo mutambula uwanika muchive cha mitendo yakwe. **12** Nikwete zintu zingi zinilukela kuminolela, nina zintu zingi kono kani nsuni kuzi nola hepapili ni inke. Nihakuvabulyo, nilakaza kwiza kwenu zeni wamblee nitulilolete, Ilikuti kusanga kwentu. **13** Bana vamwachako wachikazana vakurumelesa.

3 Johani

1 Mukulwana ku yosakwa Gayusi, uzo ye ni saka mwiniti. **2**

Yosakwa, Ni rapela kuti u zwire havusu muzintu zonse mi uve ni bwiketo, sina luhuho lwako halushiyeme. **3** Chobulyo ni vatavi hahulu mizwale ha vabakezi kuku niha vupaki bweiniti yako, sina hauyenda mwiniti. **4** Kanina intabo inkando kuhita iyi, kuzuwa kuti vana vangu bayenda mwiniti. **5** Yosakwa, upange cha vusepahali inako yonse yo tendela mizwale ni vantu vasezibenkani, **6** avo ba vazalwa ne vapaka ilato lyako havusu bwenkeleke. U chita hande ku vatumina mulwendo lwabo munzila zi swanela lreeza, **7** chakuti i vali chevaka lye zina ha va bayendi kungi, ne kusena che va vahindi ku bechisi. **8** Iswe cwale nihakuva vulyo tuswanela kuamuhela zintu ziswana nezi. iri chakuti tu ve vaveleki ve chilile initi. **9** Ni va ſoleli chimwi kwi inkeleke, kono Diotrefi, usaka kuva kuvusu mukati kavo, ka tu tambulangi. **10** Nihakwinabulyo, haiva ni nikeza, kanihupule inkezo zakwe zava chita, mwa wambilanga zintu zivi zilwisa iswe cha manzwi e na lunya. Isinyi cha kutaviswa chekezo izo, iye mwine ka atambuli mizwale. U kanisa abo va ba kakulakaza kuchita bulyo ni kuvatanda ku vazwisa mwinkeleke. **11** Yosakwa, kanji u likanyisi kuchita bubi kono zilutu. I ye mwine u chita zilutu nji wa lreeza; I ye mwine u chita bubi keni kuvona lreeza. **12** Demetriusi a vapewa na pakwa kuvantu vonse ni kwiniti iyo yine. Naswe bulyo tupaka, mi mwizi kuti vupaki bwetu bweniti. **13** Nivena zintu zingi zi ni wola kukuñolela, kono ka ni taveli kuziñola cha siñoliso ni inke. **14** Ni libelele ku kuvona lyahanu, mi katuwambe meno cha meno. Mi inkozo ive nawe. Valikani va kurumelisa. U rumelise valikani che zina.

Juda

1 Juda, muhikana wa Jesu Chrisite, ni mwanche wa Jakobo, kwabo bansumpitwe, Basakiwa kwa Ireeza Fumwetu, mi babikilwe Jesu Chrisite: **2** Mi chisemo ni nkozo, lato zibe zingi kwenu. **3** Yosakiwa, niba kutabele kuku ŋolela choku hazwa kutu kopanelwe, Ni swanela kuku ŋo kukolisa kwa ko kunyanda choku tundamena kulyila i ntumelo iba kenzi kuba lumeli bose. Barnwi bakwame bali kopenye mukati kenu. **4** Aba bakwame ba swaitwe kuya kuku nyaziwa. Aba bakwame basena Ireeza basinya chisemo cha Ireeza mubukata, mi bakana Muyendisi ni Simwine, Chrisite Jesu. **5** Hanu nimi lakaleza-niha kuba bulyo maba kuzizi hande-linu Simwine aba hazi batu mwi nkanda ya Egepita, mi kuma mani mani aba shinyi abo nsena baba kuzumina. **6** Ni mañilo sena aba liwongozi mubunduna bwa mata awo, kono aba siiyi chibaka china hande chawo-Ireeza wa sumine ni mawenge akuya kusamani, mwi fifi luli, kulindila izuba lye nkatulo inkando. (aiōnios g126) **7** Kuswana feela sina niji Sodoma ni Gomorrah ni mileneñi iva zimbulukite, Awo alikopene mumu hupulo obushahi nikuzwila habusu nimi hupulo ye chivi. Batondeza mutala wavo vanyanda ikoto yamulilo we kuya kusamani. (aiōnios g166) **8** Ili mwintzila iswana, ava mwakulota kwavo sa silafaza mibili ya bo. Ba lyisa mata, mi bawamba zintu zamapa zilwisa mubuso we nkanya. **9** Linu Mikaele induna ya mañilo, haba ku kanana ni Diabulosi zomu bili wa mushe chamu kalimela, sazi uliki kuleta ikatulo ya mapa ku amana naye. Kono chowamba, "Linu Simwine aku kalimele!" **10** Linu aba bantu bawamba mapa kuzintu sonse zibasa zuwisisi. Niziba zuwisia-chinzi zinyolozi zisa hupuli hande chezizi-izi njizona zi baba sinyi. **11** Bumai kubali! Linu baba yendi mwintzila ya Kaine, hape baba bikwa mwa Balaam ma fosisa kuwana. Baba fwili mwa kora musandukili. **12** Aba chibona balipatite beyalila mu mikiti yenu ye lato. Linu mukiti iswabisisa, balilela abo bene. Linu makope asena mezi, ahindiwa luhuho. Linu zikuni zamaliha zisena zichalantu-zifwile totele, zi zwile kumihisi. **13** Vaswana ili mandinda omwi wate akalihite, apanga ziswabisisa awo ene. Inkani zilyangene, linu kusiba kwe fifi kuba kubikilwe kuya kule. (aiōn g165) **14** Enoke, yokwana iyanza limwina kuzwilila kwa Adama, baba polofitwa ku amana nabo, Kuwamba, "Lole! Simwine ukeza ni zikiti kiti zabakwe zижolola. **15** Ukeza kukuntenda inkatulo kuzumwi ni zumwi. Ukeza kuku kalimela bantu bose basena Ireeza chamisebezi yose iba bapangi mwintzila isali ya Ireeza, nimazwi ose mabi ababa wambi bantu bavi basena Ireeza ku amana naye." **16** Aba jiba kanana, batongoka, bechilila mihipulo yabo mibi.

Bakuhuweleza chakuli tundubula, abo, balumba bantu kuti bawane, zibasaka. **17** Kono inwe, yosakwa, muhupule manzi aba wambiwa kale cha muapositolata wa Simwine Chirisite Jesu watu. **18** Baba wambi kwako, "Mwinako zama mani mani mukube niiba nyefuli be chilila intakazo zabo zisena Ireeza." **19** bantu kabena luhuho. Abo be fasi, mi kabena luhuho. **20** Kono inwe, yosakwa, mulizake inwe mubene che ntumelo i jolola, mi mulapele cho luhuho lujolola. **21** Mulibike mwi lato lya Ireeza, nikulindila i lato la Simwine Chirisite Jesu iku letela buhalo busamani. (aiōnios g166) **22** Chisemo cheve kwabo basa zumin. **23** Muhaze bamwi kakuba zwisa mu mulilo. Mutoye nihaiba chizwato che nyama. **24** Linu kwali yenki yo wola kuti tusa kuku sawa, mi niku tuwolisa kuzimana habusu ye nkanya yakwe, nikusena kunyazahala nimwi ntabo, **25** Kwa Ireeza yenke ni muhazi kuya ka Chirisite Jesu Simwine wetu, kube ni kanya, bulena, kubusa, ni mata, inako yose yamamani mani, linu, ni kuya kuma mani mani. Amen. (aiōn g165)

Insinulo

1 iyi i nsinululo ya Jesu keresite iyo Ireeza aba muhi kubonisa ba hikana bakwe chiswanelu ku tendahala nambwangu. aba i zibankansi caku tuma ingeloi lwakwa kumuhikana wakwe Joani. **2** Joani abahi bupaki ku amana ninzwi lya Ireeza mini cabu paki buba hewa kwa amana ni Jesu Kereste, zintu zonse za baboni. **3** Ba tohonomolefzeze abo ba bala ca kuhuwa, mi nabo ba teeka kwirizwi lyakwe lya cipolofita, ba kuteka ci! noletwe mwateni, mukuti inako ciyina hafuhi. **4** Joani, kwi keleke zikwana iyaza ni zobele mwa Asia; Chishemo chibe nanwe ni nkozo izwa kozo winako, imi abenako, imi iye yosikeza, imi yozwa kwihuhu zikwana iyaza nitobele benakumasule achihuna chakwe, **5** imi kuzwa kwa Jesu Kereste, ipaki isepahala, lye wetanzi kuzwa kuba fwile, iye mubusi uba simwine ba mwikanda. Kwali iye mwine yotusaka aba tulukululi kuzive kamalahaa akwe— **6** aba tupangi busimwine, burprisita bwabulreeza imi Shetu- kwalli kube nikanya ni maata kuya kusamani. Amen. (aiōn g165) **7** Mubone, ukezite mu makope; meso wonse kamubone, kukopanya nabo baba muhwezoli. Imi yonse mishobo ya munkanda kayisilise chebaka lyakwe. Eni, Amen. **8** Njeme wetanzi ni mamanimani,” kuwamba Simwine Ireeza, “iye wina ko, imi yabena koo, imi yosikeza, wina Inguzu.” **9** Ime Joani-mukwaluzubo wenu hape uli yabela nanwe mu manyando nimuso nikulo inde kubena kwa Jesu—nibena muchiwoli chisupwa Patmosi chebaka lyewi lye Ireeza ni bupaki buamana niJesu. **10** Ni bena Muluhuho mwizuba lya Simwine. Ni bazuwi kumasule angu muhuwo mukando sina intolombita. **11** Nilyati, “ñole zobwene mumbuka, imi uzitumine kwi kereke zikwana iyanza limwina ni tobele—kwa Maefese, kwa Simina, kwa Pegamumu, kwaTiyatira, kwa Sadisi, Kwa Filadefia, im ni kwa Laodisia.” **12** Ninachebuka kubona mwine wezwi liwamba kwangu, imi hani chebuka china bona malambi egaunda akwana iyaza nitobele. **13** Hakati kamalambi kubena yoswana sina mwana muntu, nazwete chizabalo chile chisika kumatende, imi ni mbati lizimbukite chizuva chakwe. **14** Mutwi ni suki zakwe zibali kutuba sina boza bwembelele sina kabundu, hape meso akwe sina indimi ya mulilo. **15** Matende akwe aba kubanya sina ibronze, sina ibronze iba hiswa mu mulilo, hape izwi lyakwe liba kuzuweka sina mezi mangi atiya. **16** Abena ikani zikwana iyaza nitovere kwiyaza lyamalyo, ni chilinga chishengetwe kose chiba kuzwa mu mulomo wakwe. Chi fateho chakwe chiba kubanya sina izuva lihisite. **17** Linu hanimubona, chinawila habusu bwamatende akwe sina muntu ufwile. Chakambika iyaza lyabulyo imi nati,

“Sanzi usuhi. Njeme wetazi ni wamamaninizo, **18** ime yohala. Nibafwile, kono bone, Nihala kuyakusamani! Hape nina chikulukulu chefu ni Hele. (aiōn g165, Hadēs g86) **19** Chobulyo ñole hansi zbaboni, zinako hanu, ni zetenizihinde chibaka kuzwa kwezi. **20** Kwezina ziungwilwe italuso kuamana nikani zikwana iyaza nizobele zbaboni zina mwiyaza lyangu lyabulyo, ni malambi egaunda akwana iyaza ni wobele. Ikani zikwana iyaza ni tovele nji mangilo akwana iyaza ni zobele ekereke, imi zikwana iyaza ni zobele malambi akwana iyaza ni wobele nji kereke zikwana iyaza ni zobele,”

2 Uñolele iñiloyi lye Kereke ya Sarde. Aya njimanzi ozo yokwatalile inkani zitenda iyaza ni zobele kwiana zikwana iyaza lyabulyo imi yoyenda mukati kamalambi egauda akwana iyanza ni obele, **2** “Nizi zobapangi imi musebezi wako mukando ni inkulo inde yakulindila. Nizi kuti kowoli kulolelela bantu barchive. Nizi kuti ubaliki abo baliwamba kuti ba Apositola, kono nisali njibona, imi ubabawani kuti babuhata. **3** Nizi kuti wina inkulo inde yakulindila, imi ubanyandi maswe chebaka lyezina lyangu, imi kena ubakatali. **4** Kono nikubengelele kuchokuti ubasiy kumasule ilato lyako lyetanzi. **5** Uzeze chobulyo kukazwiliha hobakawili. Ubakele zive imi utatike kutende zintu zobatatiki kwitazi. Konji chiwabakela zive, Kanikeze kwako imi kanizwise mekalilo amalambi hazikalilo zateni. **6** Kono uzikwete izi: Utoyete bulyo za Filadelfia zabapangi, izo name nizitoyete. **7** Usiye abo bene matwi bazuwe chiluwamba Luhuho kwi Kereke. Kwabo bakoma kanibahe inswanelo yakulya kwisamu lyabuhalo, uwanika mumubuso muhya wa Ireeza.”” **8** Uñolele iñiloyi kwi Keleke ya Laudisea: Aya njimanzi uzo we tanzi ni mamani mani, uzo habafwile imi chabukila kuhalo hape. **9** Nizi masukuluka aka ni bunjebwe bwako, kono ufumite. Nizi kuti kwina baliwamba kuti Majuda, kono nisali njibona. Bezwile bulyo Buhedeni. **10** Sanzi mutiyi kuamana kuzete munyandiswe. Mubone! Jabulosi ukwete kulinukiseza kusohela bamwi mutolongo kutendela kuti mulikwe, imi munyandiswe chamazuba atenda ikumi. Musepahale bulyo kutwala ifu, imi kanihi mushukwe wa buhalo. **11** Musiye bena matwi bazuwe Luhuho chiluwamba kwi Keleke. Lyewine yatakome kesenabone kusasama kwefu lyabubeli.”” **12** Uñolele iñiloyi lye Keleke ya Pergamum: Aya njimanzi ozo yokwete mukwale ucheka kobe. Nizikale kumuhala, uko kuwanika mubuso wa Satani. Njokuti mukwatalile kwizina lyangu. **13** “Nizi kuti kene mubakani intumelo yenu yakwangu, nihakuba mumazuba aa Antipas muzimanini wangu, Basepahala bangu, njeni yabahayiwa mukati kenu, uko kwahala Satani. **14** Nina zintu zilikene

zinisatabeli: Kwina bamwi mukatikenu bakwatalile kwi tuto za Balaamu, uzo yabaluti Balaki kuzinda zisitataliso pili kubana ba Masilaele, kuti bawole kulya zilyo za chitabelo cha maswaniso imi nikuba basangu. **15** Mwinzila iswana, musina bamwi bakwatalile kwituto za Nicolaitans. **16** Mubakele zive, chobulyo, Haiba nimusa tendi bulyo, imi munibutule indwa ya kusazumizana nabo chamukwale wamulomo wangu. **17** Musiye abo bene mantwi bazuwe Luhuho chiluwamba kwi Keleke. Kwabo bakoma, kanihe bamwi kumannia apatitwe, imi kanihe inbwe lituba izina ihywa liñolitwe hebwe, izina ilyo kakwina nanga yenke wizi kono iye yolitambula.”” **18** Uñolele Iñilo be Keleke ya Thyatira. Aa njimanzwi azwa ku Mwan'a Ireeza, uzo wina meno amunika sina malimi amuliloimi matende abenya sina makatulo abasizwe sinte. **19** Nizi zimubapangi: Izwalo lyenu ni tumelo ni musebezi ni inkulo inde ilindila. Nizi kuti zintu zimubapangi linuhanu zihita zimubapangi kutanzi. **20** Kono ninazi zinilwisanisa namwe: Mubasilili uzo mwanaakazi Jezebele, yolisumpa kuti mupolofita wamwana. Chituto zakwe abachengeleli bantu kutende buhule ni kulya zilyo zamatelo aziswaniso. **21** Nibamuhi inako yakubakela chive, kono kasuni kubakela zive za tuyendelo wakwe mubi. **22** Bone; Kani musohele hesasa nikulwala, nabo batenda naye busangu mama sukuluka makando, konji chini ba baka muzipangatu zakwe, **23** Kani kave bana bakwe bafwe, imi zose ikereke kazi zibe kuti njeme yosakisiza kuzeza nikulo. Kani he wumwi ni wumwi kuya kamitendo yakwe. **24** Kono bamwi kwenu mwa Tayatira. basa tendi kezi zirutwa, imi hape kabezi zintu zile za Satani muba zisupila - kwenu nimi wambila.' Kani mikulikisi kulemenwa kumwi; **25** Niha kuba bulyo, mukwatilile kaku kola mbwiteli hese nini kabole. **26** lye mwine yozunda hape natenda zinali kutenda kuka sika kuma maninizo, kani muhe itukelo hewulu lyechisi. **27** Mwa ba buse ke nkoli yesipi, Sina tuhambwe twelongo mwaba pwachole bufwafwali.' **28** Sina muniba tambwili kwaTayo, Name muni muhe ikani ya lilungwe. **29** Musiye wina matwi atekeleze chilu wamba Luhuho kwi kereke.””

3 Uñolele Iñilo iye Keleke ya Sardis: Aa njimanzwi ozo yokwatalile inhuho za Ireeza zikwana iyaza ni zobe ni inkazi zikwana iyanza ni zobe. “Nizi zimubapangi. Mwina intohonolo kusihala, kono mufwile. **2** Mubuke imi mutondole chishalile, kono nangati chikufwile, chokuti kena nibawani misebelezo yenu ishiyeme mumenso ya Ireeza wangu. **3** Muzeze, chobulyo, izo zimubatambuli ni kuzuwa. Muzikuteke, ni kubaka, Kono haiba kamutondete, Kanikeze sina ubumusa, imi kese nimwizibe ni haiba ihola yete ninikeze kwenu nini misandukile. **4** Kono kwina mazina

alikene abantu ba Sardis abo basena baba izuzi zizwato zabo masila. Kabaka buyenda name, nibazwete zituba, kakuti baswanelia. **5** Uzo yokoma kazwatikwe muzizabalo zituba, imi kanikafwe kusinda izina lyakwe mwi Mbuka ya Buhalo, imi kanikawambe izina likwe habuzu bwa Tayo, ni habuzu mbwa mañilo akwe. **6** Musiye abo bena matwi bazuwe chiwambwa Luhuho Kwi Keleke. **7** Uñolele Iñilo iye Keleke ya Philadelphia: Aa njimanzwi ozo yo njolola ni buniti —ukwatalile inkiyi za Davida, wi yalwila imi kakwina wiyla, heyala imi kakusina wiyla. **8** “Nizi zimubapangi. Mubone, Nibabiki habusu bwene mulyango wiyalukite kutendela kuti kakwina yowola kuwiyala. Nizi kuti mwina intumelo zifokola, chokuti mubazumini manzwi imi kena mubakani izina lyangu. **9** Mubone! Abo bahala mumubuso wa Satani, ano bachokuti Majuda abo nibasali njimona, bachenga chobulyo. Kanibalete imi kabakubame habusu bwamatende enu, imi kabezibe kuti niba misuni. **10** Sina hamubawoli kubeka intaelo ya kulindila inako inde, kaniwole kumisileleza kwinako ya kulikiwa kukeza mwifasi. **11** Nikezite lyahahanu. Mukwatilile kuzi mukwete sanzi kuwaniki yohinda mishukwe yenu. **12** Munibike uzo chatakome kuba mushukwe mukeleke ya Ireeza, imi kakafwe kuzwa mwateni. Kaniwole kuñola hali izina lya Ireeza wangu, izina lya muleneñi wa Ireeza wangu(Jerusalem inhya, kuzwililila kwe Ireeza wangu), ni zina lyangu inhya. **13** Musiye abo bena matwi akuzuwa chiluwamba Luhuho kwi Keleke.”” **14** Kumañilo ekeleke ya Laodisea ñole: Aa njimanzwi a Amen, bupaki busepahala ni bweniti, buyendisa zibumbantu ze Ireeza. **15** Nizi zimubachiti, nikuti kamutolli kapa kuhisa. Nilakaza kuti kambe mutotola kapa kuhisa. **16** Imi linu, kakuli mutukuta —kapa kuhisa kapa kutotola —Chinina hafuhu kuti nimiluke kumuzwisa mukaholo kangu. **17** Mukuti muchokuti, 'Ni fumite, Nina bungi bwa masila amushobo shobo, imi kakwina zinisuna.' Kono kawizi kuti muziyelehete, mufwisa inse, mubahumanehi, muzihofu imi mwina mapunu. **18** Tekeleze kukelezo yangu: Muwule kwangu Igauda ijolwezwe ni mulilo kokuti mube mubafumi, imi chizabalo chituba hahulu kutendela kuti mulubwike imi ketimutondeze kuswabisa kwamapunu enu, imi ulichuke musamu mumenso kuti ubone. **19** Ni bakanya zumwi ni zumwi unisuna, imi ni ruta umo mubaswanelia kuhalila. Chobulyo, mube basepahala ni kubaka. **20** Mubone, Nizimene hamulyango imi nikwete kungongota. Haiba zumwi nazuwa inzwi lyangu imi neyalula mulyango, munize kwizubo yakwe imi munize nilye naye, imi naye mwalye name. **21** Uzo yokonka, munimuhe maata akwikala name hachipulo chabusimwine, sina name hanibawoli kukoma imi nikele

ni ba Tayo hachipula chabo. 22 Musiye abo bene matwi bazuwe ziluwamba Luhuho kwi Keleke.

4 Hazimana izi zintu ni baloli, china bona mulyango wiyalukite mwiwulu. Inzvii lyentazi li ni bazuwi libali kuwamba kwangu ili intolombita, ni liti, "Wize kunu, mi kani kutondeze zete zipangahale chikwamana izi zintu." 2 Inakozana bulyo ni bera muluhuho, mi nibaboni kubena chipula cha chilena chibabikitwe mwiwulu, ni kwina muntu yabekele hateni. 3 Zumwi yabekele hateni abakuboneka ili njii Jaspe ni Sardiyo. Kubena simutalanzi yabazimbulukite chipula chachilena. simutalanzi ababoneki ili emralda. 4 kuzimbuluka chipula chechilena kubena zimwi zi pula zibena makumi obele ni zone, mi babekele hazipula aho ibali bakulwa baba kwina makumi obele ni bone, ni bazwete zizwato zituba, ni kuwani zachilena ze gauda kumitwi. 5 Kuzwilila hazipula za chilena kubezi kumunika kwa mumuni, milumo, ni kupalakata kwenvula. malambi akwana iyanza ni obele abali kumunikite habusu bwa chipula ch chilena, malambi abali kukwana iyanza ni obele ibali luhuho Iwa freeza. 6 Habusu bwa chipula cha chilena kubaboneka ili iwate lya chimponi, likola kristale. Hakati kachipula chachilena mi kuzimbuluka chipula ch chilena kubena zibumbantu zihala zone, zibezwile meno, kubusu ni kumasule. 7 Chibumbantu chentazi chiba kukola ili undavu, chobubeli chibumbantu chihala chibakukola ili kanamani, chobutatu chibumbatu chihala chibena chifateho chikola ili muntu, mi chobune chibumbantu chihala chibakukola ili imbande i wuluka. 8 Zibumbantu zihala zone chimwi ni chimwi chibena mabando akukwana iyanza ni Lyonke, zibezwile meno hewule ni mwikonde. Masiku ni musihali kana babakusiya kuwamba, "Kujolola, kujolola, kujolola nji Simwine freeza Wina Maata Onse yabena ko, yo wina ko, ni yosikeza." 9 Inako ihi ne ihi zibumbantu zihala zibahi ikanya, kulumba, ni kulitumela koozo yabakwikele muchipula chachilena, uzo yohala buhalo busamani, (aiōn g165) 10 bakulwana bera 24 babali bonahazi habusu bwayabekele muchipula chachilena. Babafukami kuyohala buhalo busamani, ni babasoheli inkuwanu zabo habusu bwa chipula cha chilena, ni bawamba, (aiōn g165) 11 "U swanelia, Simwine wetu ni freeza wetu, kutambula ikanya ni kulumbekwa ni maata. Kakuli ubapangi zintu zonse, mi kakusaka kwako, kuzina mi zibapangwa.

5 Linu nichinabona kwianza lya bulyo lyozo yabekele hachipula chachilena, mumbuka iñoletwem kumambali yakubusu ni kumbali yakumasule. Ibalamikitwe ni zilamatela zikwana iyanza ni zobebe. 2 Chinabona iñilo lina maata nilitabeleza chenzwi ikando, "Njeni yoswanelia kwiyalula

imbuka ni kulamutula chilamatela chateni?" 3 Kakwina nanga yenke mwiulu kapa hansi mwikonde lye inkanda ya ba kuwola kwiyalula imbuka kapa kuibal. 4 Ni balili chakuchiswa kakuti kawwina yenke ya bawaniki yo swanelia kwi yalula imbuka kapa kwibala. 5 Kono zumwi wa bakulwana ni chawamba kwangu, "Kanji ulli. Lole! Undavu wamushobo wa Majuda, Muhihi wa Davida, abazundi. U wola kwiyalula imbuka ni zilamatela zateni zikwana iyanza ni obele. 6 Ni baboni Imbelele i zimene mukati kachipula chachilena ni zibumbantu zone zihala ni mukati ka bakulwana. A ba kuboneka sina ya behaitwe. a bera maziya a kwanisa iyanza ni obele ni meno a kwanisa iyanza ni obele; awo njii mahuho a kwanisa iyanza a freeza a batumitwe mwinkanda yonse. 7 A bayendi mi ni kukaonda imbuka kuzwisa kwi yanza lyachilyo lyozo ya bekele hachipula chachilena. 8 Linu Imbelele chiyahinda imbuka, zibumbantu zone zihala ni bakulwana bamakumi obele ni bone ba balibonahazi abo bene habusu bwakwe. Zumwi ni zumwi wabo a bakukwete i harepa ni kasuba ke gauda kezwile isense, zibali intapelo za bazumine. 9 Ba bazimbi inzimbo ihyia; "U swanelia kuhinda imbuka ni kwiyalula zilamatela zateni. kakuti u be haiwa, mi chamalahako u baulili freeza bantu kwizwilila kumushobo ni mushobo, impuo, bantu, ni chisi chonse. 10 U ba bapangi ku ba muleneñi ni baprisita kusebelea freeza wetu, mi ka babuse inkanda." 11 Linu ni nalola mi ni nazuwa milumo wamañeloi mangi mangi azimbukite chipula chachilena mi zibumbantu zihala ni bakulwana. Inombolo yabo ibali kuchita makiti enaikumi yamakiti enaikumi ni makiti a makiti. 12 Ba bawambi chamuho mukando, "Iswanelia Imbelele i behaiwaya chakutambula zaho, chifumu, butali, maata, kutompwa, ikanya ni kulumbekwa. 13 Ni bazuwi chimwi ni chimwi chi babumbwa chibena kwiulu ni mwinkanda ni mwikonde lyenkanda ni chibena mwiwate chimwi ni chimwi kuzili chiwamba, "Kozo wikalha hachipula chabulena ni kwimbelele, a lumbekwe, kutompwa, ikanya, ni maata a kubusa, kutwala ku samani." (aiōn g165) 14 Zibumbantu zihala zone zi bawambi, "Amen" mi ni bakulwana ba balibonahazi ni kulapepa uzo yo hala buhalo busamani.

6 Nibaleote imbelele hailamatula chimwina chazilamatela zimana iyaza ni zobebe, imi nibazuwi chimwina chazibumbantu zihala zone hachiwamba chenzwi libalikukola sina milumo wupalakata, "Wize!" 2 Ninalola mi kubena imbizi ituba. Mutanti wayo abakwete buta, mi abahelwe mushukwe wabubusi. Abezi nalimuhapi kwizila kuhapa. 3 Imbelele hailamatula chilamatela chabubeli, nibazuwi chibumbantu chihala chabubeli hachiti, "Wize!" 4 Linu imbizi

yimwi ibazwi - yabusubile bwamulilo. Mutanti wayo abahewa maata akulihindila imbalu yimwi yachisi, kokuti bantu bayo nibalisandukile kulihaya chabubilala. Uzu mutanti abahelwe mupene mukando. 5 Imbelele hailamatula chilamatela chabutatu, nibazuwi chibumbantu chihala chabutatu hachiti, "Wize!" Nibaboni imbizi isiha, mutanti wayo abakwete zikala zobele mwiyaza lyakwe. 6 Nibazuwi chibali kukola sina mulumo mukati kazibumbantu zone zihala haziti. "Ikilo yimwina yaboloto iwlula itifo yamutendo wezuba limwina, imi makilo otatwe amahila awulwa itifo yamutendo wezuba limwina. 7 Imbelele hailamatula chilamatela chabune, nibazuwi chibumbantu chihala chabutatu hachiti, "Wize!" 8 Linu nichinaboni imbizi yeseta. Mutanti wina haili abali kusumpwa Ifu, mi Chibaka Chabafwile abamwichilile. Babahelwe maata hawulu lenkalulo imwina - yazone yenkanda, kwihaya ni mukwale, inzala ni butuku, ni kuselisa zinyolozi zenkanda. (Hadēs g86) 9 Imbelele haiyalula chilamatela chimana iyanza, nichinabona mwikonde lakatala ihuho zabana babahaiwa chebaka lalinzwu le Ireeza ni bupaki bubabakwete. 10 Babahuwi chenzwi ikando, Mubusi Yobusa zonse, yojolola ni weniti, kakuhinde inako ikuma hi kuti wize uatule abo bahala munkanda, ni kubozekiza bubi ibakeñi chamalaha etu?" 11 Linu zumwi ni zumwi abahewa chiapalo chituba, mi nibawambilwa kuti bayelele kulindila kanini kufitela ipalo yabahikana kuninabo ni banakwabo ni bachizabo baswanelu kwhiwa chiyakwana, bobulyo fela sina mubabehailwa. 12 Imbelele haiyalula chilamatela chimana iyanza ni chimwina, nibalwelu mi kubena izikinyho ikando yenkanda. Izuba libasanduki busihe bwesaka lizwile boza bwepene, imi mwezi ubasanduki sina malaha. 13 Inaleli zakwiwuli nizawila munkanda, mane sina chisamu chefeige hachiwisa zihantu zacho zisenikubuzwa hachinyungwa liitungwa. 14 Imbyumbyulu ibazwiko sina imbuка ikwete ibungelwa. Ilundu ni chinda chimwi ni chimwi chibasutiswa kuzwiswa hachibaka chateni. 15 Linu simwine wahansi ni bantu basepahala, ni bayezi bemp, bafumite, bena maata, ni zumwi ni zumwi bulyo, batanga ni tukuluho, babaliwungili mumahaha amabwe ni mumabwe amalundu. 16 Babawambi kumalundu ni mabwe, "Muwile hetu! Mutuwungule kuchifateho chawumwina wikele hachihuna chabusimwine ni kubukali bwembelele. 17 Mukuti izuba ikando labukali bwabo chilyasika. Njeni yowola kuzima?

7 Kuzwa aho ninabona mañeloi one azimene mutukokola tone twenkanda, chakukola nawondete mumasule inkalulo zone zenhuho lyenkanda ilikuti kakwina luuhuho luswanelu

kuhunga munkanda, mwiwate, kapa kulwisanisa Isamu limwi. 2 Ninabona iñeloi limwi nilikeza kuzwila mubuzwe, libena ni chisupo che Ireeza yohala. nahuweleza chenzwi ikando kumañeloi won, abahewa maata akushinya inkanda ni mawate: 3 "Kanzimusinyi inkanda, ni mawate kapa masamu kusikila chitwabika chisupo habulubi bwamuhikana we Ireeza wetu." 4 Ni bazuwi inombolo yabo baba swaitwe bena: 144,000, baba swaitwe kuzwilila ku mishobo yonse ya Isilaele: 5 myanda ina 12 kuzwililila kulusika Iwa judah baba swaitwe, myanda ina 12 yalusikalwa rubeni, myanda ina 12 kuzwililila mulusika Iwa Gadi, 6 myanda ina 12 kuzwila mulusika Iwa Asheri, myanda ina 12 ya lusika Iwa Naphitali, myanda ina 12 yalusika Iwa Manasse. 7 Myanda ina 12 kuzwililila mulusika Iwa Simone, myanda ina 12 kuzwililila mulusika Iwa Levi, myanda ina 12 kuzwililila mulusika Iwalwa Isaaka, 8 myanda ye 12 kuzwelelela mwa lusika Iwa Zelubule, Myanda ye 12 kuzwelelela mu lusika Iwa Josefa, ni myanda ina 12 izwila mulusika Iwa Benjamini luba swaia. 9 Kuzwa henzo zintu zini baboni, imi ni kwaba chilundwamanje cha bantu abo kakwina yo swanelu kubabala- kuzwililila munkanda, ni kumishobo yonse ya bantu, ni mpuo zabo- niba zimene abusu bwa chipula cha busimwine abusu bwe Ngunyana. Baba kuzabele zi zwato zituba ni bakwete mitabi yenzalu mumanza, 10 imi baba kusupwilila mumanzwi makando: "impuluso izwila kwe Ireeza wetu. wikele achihuna che Ngunyana!" 11 Mañeloi onse aba zimene na zimbulukite chihuna ni kuzimbuluka bakulwana nikuzimbuluka zibumbantu zihala imi baba libwikite kuzi fateho chibazimene abusu bwa chihuna cha Simwine. Baba kulapela Ireeza, 12 nibati "Amen! kulumbe, ikanya, butali, kuhabuitumelo, ikute, zoho, ni, zibe kwe Ireeza wetu kuya kusena mananiman! Amen!" (aiōn g165) 13 Linu umwina kubali ba kulwana chanibuza, "njibani aba, bazzwete zizwato zituba, imi nibazwila kuhi?" 14 Ninati kwabali, "Ita, mwi zi," imi nati kwangu, aba njabo bakazwi mumanyando makando. Babashanzi zizabalo niku zibika kutuba mumalahua engunyana. 15 Chenkezo izi, bena habusu bwa chihuna che Ireeza, Imi nibamulapela izuba ni masiku mwi tempele yakwe. Uzowikele hachihuna chabu Simwine mwa zale itente abali. 16 Kete bafwe izala hape nikamuta, nanga kufwe inyotwa nikamuta linu Izuba kete libakabe hape kapa kuba hisa. 17 Linu aho Ingunnyana ikele mukati kabo achihuna chabu Simwine iye mwabe mulisanabo, imi mwaba twale ku mawelu-welu amenzi ahala. imi Ireeza ka sinde zinsozi kumenso abo."

8 Linu imbelele hayi yalula luswayo lukwana iyanza ni tobele, kuba tontozi mwe wulu inako ilikana ihola ha ihitwa hakati. **2** Linu china bona mangilo ali kana iyanza ni tobele azimana habusu bwe Ireeza, mi intolombite zi kwana iyanza ni zobele zi bahewa kwali. **3** Limwi ingilo ni lyеза, ni likwete kasuba ke gauda ka insense, ni lizimene ha katala ke insense. Insense yingi iba hewa kulili njikuti liwole kuha ni intapelo ziba zumini bonse ha katala ke gauda ke insense habusu bwa lubona. **4** Busi bwe insense, hamwina ni ntapelo zaba zumini, ni za zima mwi wulu ha busu bwe Ireeza kuzwa mwi yanza lye gilo. **5** Ingilo chi lya hindka suba ke insense ni kuke zuza mulilo uzwa ha katala. Linu chi lya ka sohela hansi mwi nkanda, mi ni kwaba ni lata inkando, kupwa choka, mimuni mane ni nzikinyeho. **6** Mangilo a likana iyanza ni tobele aba kukwete intolombita zi likana iyanza in tobele aba li tukiseze kuliza. **7** Ingilo lye ntanzi chi lya liza intolombita ya teni, mi ni kwaba ni invula ya mabwe ni mulilo ukopene ni malaha, Iba sohelwa hansi he nkanda mane kuti kusika he nkalulo ya imwina ye kalulo zo tatwe bwe nkanda bu bahi, kusika he nkalulo ya imwina kuzo tatwe bwa masamu bubahi, mi mane lyani iteke lyonse libahi. **8** Ingilo lwa bubeli ni lya liza intolombita ya teni, mi chimwi chi ba kukola ubu ilundu ikando liba kuhyia ni mulilo liba so helwa mwi wate. Inkalulo ilikana imwina kuzo tatwe bwe wate bu ba sanduki malaha, **9** inkalulo ilikana imwina kuzo tatwe bwa zintu zihala ni za fwa mu menzi, mi inkalulo ilikana imwina kuzo tatwe bwe zi kepe bu ba sinya. **10** Ingilo lwa butatu ni lya liza intolombita ya teni, mi inkaani inkando chi yawa kwi wulu, kubanya ubu intachi, habu tatu bwa lwizi ni mu mawelu-welu a menzi. **11** Izina lye nkaani chi babiso. Kusikila he nkalulo ilikana iyonke ku zo tatwe bwa menzi chi bwa baba, mi buungi bwa bantu buba fwi ku menzi alula. **12** Ingilo lwa bune chi lya liza intolombita lya teni, mi ku sikila he nkalulo ilikana ni zo tatwe bwe zuba chi bwa sinya, mane bulyo ni sikila he nkalulo ilikana ni to tatwe bwa mwezi ni nkalulo ilikana ni totatwe bwe nkaani. Linu ku sika he nkalulo ilikana ni iyonke kuzo tatwe bwazo niza sanduka kusiha; yonke ku zo tatwe bwa mushihali ni yonke kuzo tatwe bwa masiku kana kubena iseli. **13** Ni baloli, mi china zuwa imbande iba ku uluka mukati ke bwu-bwulu, ku sumpa che nzwi ikando, "Bumai, bumai, bumai, kwa bo bahala hansi, kebaka lya milumo ye ntolombita i si shalile ina hafifi ni kulizwa cha mangilo otatwe."

9 chobulyo iñilo litenda iyanza chilya liza intolombita yalyo. Nicha bona inkani izwa kwi wulu ku wila he hansi. Iyo inkani iba helwe inkiyi yo mutomo we lindi lisena

mamanimani. (Abyssos g12) **2** A be yaluli mutomo we ilindi lisena mananimani. imi busi chi bwaya mwi wulu ni kuzwa hanze lya mutomo ubu busi buzwa muchibaka chikando cha mulilo. Linu izuba ni luhuho ciza sanduka kusiha cha busi bube tilwa hanze lye mutomo. (Abyssos g12) **3** Mubusi chikwazwa impanse zibezi hansi, imi ziba helwe zihio zi kola ubu tubanze hansi. **4** Ziba wambilwe kuti kanji zi sinyi lyani he hansi, kapa zimela zihya kapa zisamu, kono haisi abo bantu ba sena iswayo lya Ireeza ha zifateho. **5** Kana baba helwe chibaka cha kwhiyahabo bantu, kono haisi kuba nyandisa mu myezi itenda iyanza. Butuku bwabo bu kola ubu musumino wa kabanz haka suma muntu, **6** Mwawo mazuba bantu kaba sake ifu, kono kete baliwane. Kaba table hahulu ku fwa, kono ifu kali batiye. **7** Impanse ziba ku bonahala ubu imbizi zi lukisezwe inkondo. Ha mitwi yazo habena zintu zikola ubu mishukwe ye gauda, imi zifateho zazo ziba kukola ubu zifateho za bantu. **8** Zibena insuki zikola ubu insuki za banakazi, imi meno azo abo kukola ubu meno wo ndavu, **9** Zibena zizabalo zi sileleza chizuba ziba ku kola insipi, imi mulumo wa mabando azo abo ku panga ilata ubu makoloi mangi. **10** Zibena michila isuma ubu tubanze; mumichila yazo kubena mata akuholofaza bantu mu myezi itenda iyanza. **11** zibena muyendisi wazo iñilo lye lindi lisena mananimani. Izina lyakwe muchi Heberu abali Abbadoni, imi muchi Gerike abena izina lya Appllyoni. (Abyssos g12) **12** Kutiza kwe ntanzi kuba mani, bone, chikwamana izi kusina bukabo bobele bu sikeza. **13** Iñilo litenda iyanza nikonke liba lizi intolombita, imi china zuwa inzwi lizwa mu manaka a katala ke gauda ka letwa habusu bwa Ireeza, **14** Inzwi chilya wamba kwi iñilo litenda iyanza nikonke ilyo libena intolombita, "Lukulule mañiloy one awo a suminwe ha lwizi lukando lwa Euphrate." **15** Mañiloy one awo abo lukiswe cheyo inhola, chelyo izuba, chowo mwezi imi nechina chilimo, abo lukulwilwe kwi haya kwa butatu bwa bantu bonse. **16** Inombolo ya masole babena he mbizi ibali kuma ha 200.000.000. Ni bazuvi ze nombolo yabo. **17** Umu njimona muniba boneni impono ye mbizi nabo ba tantite hazili: imi zizwato zensilezezo ziba kusubila tele, mubala bulu usiha imi ni mubala wa yelo. Mitwi ye mbizi iba kulikozete ubu mitwi iba ndavu, imi mutuholo twabo cikwazwa mulilo, busi ni surlpur. **18** Butatu bwa bantu babe haiwa che nkoto zo tatwe: mulilo, busi, ni salufa iba kuzwa mutuholo twazo, **19** Kakuti zihio ze mbizi zibena mutuholo ni ku michila yazo—mukuti michila yazo ibaku kolo ubu inzoka, imi zibakwina mitwi yezo ibali ku bika zilabi ku bantu. **20** Bantu bonse, abo basana babehaiwa kwezi inkoto, kana ba ba bakili mitendo ibaba tendi. kapa kusiya ku lumbeka

madimona, ziswaniso ze gauda, silibela, brunze, mabwe ni zisamu— zintu izo zisa boni, niku zuwa, niku yenda, 21 Kapa baba bakeli kwi haya kwabo, za bulozi, za busangu kapa mitendo yabo ya busa.

10 Linu chinabona limwi iñilo iikolete likeza hansi kuzwa kwi wulu. Aba libungelele mumakope, imi kubena simutalanzi heulu lya mutwi wakwe. Chi fateho chakwe chiba kukola ubu izuba imi matende akwe aba kukola ubu misumo ya mulilo. 2 Abakwete imbuka inini iyalukite mwi yanxa lyakwe, Imi chabika itende lyakwe lya chilyo he wate imi itende lye nzohoto hansi. 3 Linu cha huweleza cha linzwi lizuweka ubu lyo ndavu yollila. Ha huweleza, chikwa zuweka milumo ikwana iyanza nitobele iwamba hanze mu manzwi awo. 4 Lyo milumo ikwana iyanza ni tobele haiwamba hanze, Chi nibali kusaka kuñiola, kono ni bazuwi linzwi lizwa kwiwulu liti, “bike inkunutu iya wamba milumo ikwa iyanza ni tobele. Sanzi uzi ñoli hansi”. 5 Linu iñilo lini baboni ni lizimene he wate ni hansi, lizimikite iyanza lya chilyo mwi wulu. 6 nicha konka chozo yohala kuya kusamani. yaba bumbi iwulu ni zonse zina kwateri, inkanda ni zonse zina hateni, ni wate ni zonse zina mwateni, imi iñilo nilya ti, “kete ni kube ni kulyeha hape. (aiōn g165) 7 Kono luzuba iñilo likwanisa iyanza ni tobele chilyati chi liliza intolombita, linu milelo ye inkunutu za Ireeza njete imane, sina mwaba teli ku bahikana bakwe bapolofita.” 8 Inzwi lini ba zuwi kuzwa kwi wulu chi lyawamba kwangu hape: “Yende, kahinde imbuka i umbukite ina mwianza lye ifiloi lizimene he wate ni hansi.” 9 Linu china yenda kwi ñilo, imi china li wambila kuti linihe imbuka inini i umbwilwe. Cha wamba kwangu, “Ihindie iyo imbuka imi uilye. muipange ibumo lyako bubi, kono mukaholo kako mukube ni munati ukola buchi.” 10 China hinda imbuka inini mwianza lye iñilo ni ku ilya. ibali kwina munati ubu buchi mukaholo kangu, kono hanimana kuilya, ibumo lyangu chilya biha. 11 Linu zumwi chawamba kwangu, “uswanela kutanikiza hape kuamana ni bantu bangi, inkanda, mishobo ni malena.”

11 Luhe lubahelwe kwangu kutendisa sina kasamu kakupimisa. Ninatewa, “Zimane ukapime itempele ye Ireeza niaka tala, imi nabo ba heintumbo mwili. 2 Kono kanzu pimi ilapa lyahanze ye tempele, kakuti libahewa ku Basikunze. Kabanyatole itolopo ijolola cha myezi ya makumi one ni yobele. 3 Kanihe impaki zangu zobele zabuyendisi kuti zihe chipolofita cha mazuba 1,260, nibazwete muzizwato zamasa.” 4 Izimpaki nji masamu obele a olive ni hazimana malambi obele a bazimani habusu bwa Ireeza we inkanda. 5 Haiba zumwi uliketela kuba holofaza, mulilo uzwa mukaholo

kabo ni kumana zila zabo. Yense yo lakaleza ku bahofaza uswanesi kufwa mweyi inzila. 6 Inzi impaki zina buyendisi bo kwiyala invula mwi imbimbyulu kanzi iwhansi munako iba polofita. Zina ziho ziwola kusandula menzi mumalaha ni kushupa inkanda ni mifuta futa sina muzalakaeza. 7 Hazimana bupaki bwazo, chibatana kachizwe mwilindi lisena ma manimani chikuba lwsanise mukondo. Ka bakome imi niku behaya. (Abysos g12) 8 Mibilili yabo kailale mu migwagwa ye tolopo inkando(iyo che chisupo chisumpwa Sodoma ni Egepita) uko Simwine kwaba kankamizwa. 9 Mu mazuba otatwe ni chiyemba ku muntu ni muntu, isika, lulimi ni inkanda kazi lole ha mibili yabo. Kese ba bazuminine kubikwa mumakumbu. 10 Abo bahala hansi kaba sange hewulu lyabo ni intabo. Mane kaba litumine mipuzo kuzumwi ni zumwi kakuti aba mapolofita bobele ba banyandisi abo ba bali kuhalo hansi. 11 Kono chikwhaita mazuba otatwe ni chiyemba che zuba luhuho Iwahuhalo luzwa kwa Ireeza kalubenjile, imi kabazime hamatende abo. Kutiya kukando kakwi njile habo ba babona. 12 Linu kabazuwe izwi chokuhuwa kuzwa mwiwulu liti kubali, “Mwize kunu!” Linu kaba yende mwiwulu mwikope, haho zila zabo ni zibalolete. 13 Keyi inhola ka kube ni inzikinyeho inkando, imi chibakazana chimwi chetolopo kachiwe. Imi bantu balikana 7000 kabehaiwe mwi inzikinyeho, imi bese bahale kabatiye ni kuha ikanya kwa Ireeza wewulu. 14 Kutiza kwabubeli chi kwamana. Bone! Kutiza kwa butatu kuukezite chakuhwela. 15 Linu iñillo limana iyaza ni obele chi lyaliza intolombita yalo, imi muhuwo wa milumo ya mazwi chikuwamba mwiwulu kuti, “Mubuso wahansi chiwaba mubuso wa Simwine wetu ni Kirisite wakwe. Kayendise kuya kusamani ni kusamani.” (aiōn g165) 16 Linu bakulwana bema makumi obele ni bone ba bekele hamabona abo habusu bwa Ireeza kuwa hansi cheimpata zabo. Chiba lumbeka Ireeza. 17 Chibati, tuha buitumelo kwako, Simwine Ireeza wa Zihozonse, iye yowina kwateri niya bema kwateri, ibaka lyakuti ubahindi ziho zako zikando imi ubatangi kuyendisa. 18 Inkanda ziba bengete, kono bukali bwako chibweza. Inako chiyasika kubafwile kuti ba atulwe nikwako kuhewa mipuzo ku bahikana ba polofita, abo bazumine, ni batiyi izina lyako bonse nabo basena mazimo ni bakolete. Inako chiyasika kwako kusinya abo bakwete kusinya inkanda.” 19 Imi itempele ya Ireeza mwiwulu ibe yalukite ni aleka ya kuzuminzana iba boneki mukati ketempele. Kubena mi muni yeseli, kutimba, kulidamona mulumo, ni inzikilyeho, ni invula inamabwe ni luhuho.

12 I mboniso inkando i ba boneki mwi wulu: mwanakazi yaba zwete izuba, mi ni mwezi mukunsi kama tende

akwe, ni mushukwe we nkani zekumi nitotwatwe hamutwi wakwe. 2 Abe minsi, mi abali kulila chokuhuwa muku sasama kwa ku puluha, mubutuku bukando bwa kupuluha. 3 Linu imwi imboniso i baboneki mwi wulu: bone, kubena i dilagoni inkando isubila iba kwina mitwi ye yanza ni tobele ni maziya e kumi, mi kubakwina mishukwe ina iyanza ni to bele hamitwi wayo. 4 muchila wayo uba fiyeli zikiti zo tatwe ze nkani mwi wulu ni kuzi kwitila hansi. I dilagoni chiya zimana habusi bwa mwankazi yaba kwina ha fuhu ni kupuluha, nji kuti cha puluha, i yo ilye mwana. 5 Cha puluha mulombwana, mwana muswisu, yete ayendise chisi chonse ni nkoli ye nsimpi. mwankwe aba zwabulwa ni kutwalwa kwa Ireeza ku lubona lwakwe, 6 mi mwankazi cha tilila mwi halaupa, uko Ireeza aba mubakanyizi chibaka chakwe, njo kuti aka silelezwe mama zuba alikana lule ni myanda yo bele ni makumi eyanza ni kamwina 7 Linu hanu kubena inkondo mwi wulu. Maikulu ni mangeloi akwe chi balwaa ni dilagoni; mi i dalagoni ni mangeloi ayo chi zalwa nabo cha kubozekeza. 8 Kono i dalagoni ka hena iba kolete ahulu kuti i kome. Nji kuti kana kubasina chibaka mwi wulu cha yo ni mangeloi ayo. 9 I dalagoni ikando — i nzoka ya kale i sumpwa diabulusi kapa Satani, yo chengelela inkanda yonse— aba sohelwa hansi mwi nkanda, ni mangeloi akwe aba sohelelwa hamwina naye hansi. 10 Kuzwa aho china zuwa muhuwo mukando mwi wulu: “Linu chikwa sika kusungununwa, zaho, mubuso wa Ireeza wetu, ni buyendisi bwa Krisite wakwe. Mukuti iye munyansi wa ba kwetu aba sohelwa hansi, iye yaba banyansi habusu bwa Ireeza wetu musihali ni masiku. 11 Baba muwoli cha malaha e mbalele mi ni che inzwi lya bupaki bwabo, mukuti kahena baba saki buhalo bwabo mane kubambanya ni ifu. 12 Kuzwaho, musange, inwe maulu, nabo bonse ba hala mwateni. Kono bumai kwi nkanda mi nikwi wate kakuli daiabulusi aba sezumukili hansi kwenu. Wizwile ni bukali bu tiiza, kakuti wizi kuti wina bulyo inako zana. 13 Kuzwa i dilagoni ha lizela kuti liba sohelwa hansi he nkanda, cha hindikisa mwankazi yaba puluhi mwana wa mwanaswisu. 14 Kono mwankazi aba helwe mabando o bele a kolete e mbande, njo kuti awole ku tilila kuchibaka cha lukisezwe mwi halaupa. Ichi nji chibaka uko kwa ba kuswanelu ku babalelelwa, mwi inako zana, inako zingi, mi ninako infwihi— kuzwa mumenso e nzoka. 15 I nzoka ncietila menzi azwa mukaholo kayo ubu lwizi, kuti ipange muunda uwola ku tanyela mwankazi kumutwala kule. 16 Kono inkanda chiya tusa mwankazi. Inkanda chi ye yalula kaholo ni ku mina lwizi ulo i dilagoni liba yubula kuzwa mukaholo kalyo. 17 kuzwa aho idilagoni ncilya nyelelwa mwankazi mi chilya zwa hateni ni kuka leta inkondo ku luhasi lwakwe,

kwabana be chilila intaelo za Ireeza mi niku kwatilila ku bupaki bwa Jesu.

13 Mi kuzwa aho i dilagoni chilya zimana halusekesekse lwa helizo lye wate. Linu china bona chibatana chibbikuka kuzwa mwi wate. Chibena maziya e kumi ni mitwi yina sebeni. he wulu lya maziya habena mishukwe itenda ikumi, mi hamutwi ni mutwi haba kwina izina lishubula. 2 Ichi chibatana chinibaboni chikola ubu ungwe. Matende acho abalikukola ubu matende ebere, mi kaholo kateni kabali ku kola ubu kaholo ko ndavu. I dalagoni libahi zaho zateni kuchili, ni mushukwe wa teni, ni buyendisi bu kolete bwa ku yendisa. 3 Umwi mutwi wa chibatana uba boneki kuti ube haiwa, kono chilabi chateni chi kando chibaholi. Bantu benkanda yonse baba komokwa nibe chilile chibatana. 4 Nabo mane baba lapeli i dilagoni, Kakuti ibahi zaho zayo ku chibatana. Baba lapeli chibatana, nacho, mi nibata kuti, “njeni yokola ubu chibatana?” mi “njeni yowola kulwa naco?” 5 Chibatana chi bahewa kaholo ka wola kuwamba manzwi abuli kuhumusi ni ku nyansa. Chiba zumininwa ku bonisa zaho ka mulao mu myezi itenda makumi onee ni yobele-42. 6 Njikuti chibatana ni cheyalula kaholo kuwamba zi shubula Ireeza: ku shubula izina lyakwe, ku chibaka kwa hala, mane nabo bahala mwi wulu. 7 Chibatana chiba zumininwa kuleta inkondo ni ba lumeli mi ni kuba kooma. Hape, impuso iba hewa kuchili he wulu lya mishobo yonse, bantu, malimi, ni nkanda. 8 Bonse bahala hansi mubachi lapele, yense wezina lisa ſioletwe, kuzwa kumatangilo e mpupo ye nkanda, mwi Mbuka ya Buhalo, ili ye Mbelele, ibe haiwa. 9 Heba kwina wina kutwi, mumusiyé azuwe. 10 haiba nikwina yo twalwa mubukoba, mubukoba mwaye mo. Haiba kwina wi haiwa ni sabule, che sabule mwe haiwe. kunu ku sumpwa kwa ku lindila inako inde mi nintumelo yabana ba jolola. 11 Hape chinabona chimwi chibatana chitumuka kuzwa mwi inkanda. Chi bena maziya obele ubu imbelele, mi chiba wambi ubu i dilagoni. 12 Chi babonisi zonse zaho za chibatana chamatangilo ha busa bwacho, mi chiba letisi kuti inkanda nabo bahala mwateni kulapela chibatana chamatangilo-icho chibena chilabi chikando chiba hozwa. 13 Chi ba tendi imboniso zikando. mane chiba bonisi ni mulilo uba soki hansi kuzwa kwi wulu habusu bwa bantu, 14 Che mboniso ichiba zumininwa kutenda, chiba chengelei abo bahala hansi. chibaba wambili ku tenda chi bumbantu mukukuteka chibatana chibena chilabi che sabule kono chiba hali. 15 Chi ba zumininwa kuha luuho ku chibumbeho cha chibatana nji kuta kuti chibumbeho chi bakuwola kuwamba ni kuletela kuti bonse bakana ku lapela

chibatana be hayiwe. **16** Chi ba hambilizi zumwi ni zumwi, basena intuso ni ba kolete, ba fumite ni ba shebete, ba lukuluhite ni bahikana, ku tambula lusalo heyanza lya bulyo kapa ha bulubi. **17** Ke na ku ba ku woleka kwa zumwi ni zumwi ku ula kapa ku uuza, kwanda kuti wina lusalo lwa chibatana, nji kuti, nji nombolo izimanina izina lyacho. **18** Ichi chisumpa butali, haiba kwina wina inkutwisiso, akopanye i nombolo ya chibatana, inombolo yamuntu, iyi nombolo nji 666.

14 Ni baloli mi china na bona imbelele izimene he lundu lya Zioni. Ba bena naye ba sera 144,000, ba bena izina lya kwe ni lyesi ni liñoletwe ha bulubi bwabo. **2** Ni bazuwe inzwi mwi wulu litutuma ubu menzi mangi ni muhuwo mukando wa mu muni. Muhuwo uni ba zuwi ukola ubu balizi ba maharepa baliza maharepa. **3** Baba zibi luzimbo luhyahabu bwa lubona ni habusu bwa zibatana zoone zihala ni bakulwana. Kakwina yaba kuwola kulinuta luzimbo konji 144,000 baba ulwa ku zwa mu nkanda. **4** Abo nja bana basana baba lisilafazi ni banakazi, Mukuti baba libaba leli bena cha ku jolola ahulu kuzwa kubu biki. Njabo be chilila imbelele konse ku iya. Aba baba ulwa mukati ka bantu ka kuba ziyantru zentazi za freeza mi ni ze mbemele. **5** Ka kwina mapu aba waniki mutuholo twabo; ka bena ha ba nyansheha. **6** China bona ingilo li uluka mubyulu-mbyulu, libena iñusa lisa mani lya buhalo lina ma ñusa malotu a ku wamba kwaboba hala hansi—ku chisi chonse, mushobo, lulimi, mi ni bantu. (aiōnios g166) **7** Aba sumpi cha muhuwo mukando, “Mutiya freeza mi mu muhe ikanya. Mukuti inako ye nkatulo cha ya sika. Mu mulumbeke, iye yaba bumbi iwulu, inkanda, iware ni ma welu-welu a menzi.” **8** Limwi ingilo—ingilo lya bubeli—chi le chi lila niliti, “U wile, u wile Babilona mukando, yaba ha mbilizi chisi chonse ku nwya iwaine ye ntakazo ya busahi bwa kwe.” **9** Ingilo limwi - ingilo lya butatu-chi ly be chi lila, liba li ku wamba ni nzwi ikando, “Haiba kwina yo lapela chibatana ni chibumbucho cha cho, mi ni ku tambula liswayo ha bulubi lwa kwe kapa he yanza lyakwe, **10** naye mwa nywe imwi ye waine ya bukali bwa freeza, iwaine ibe tilwa ni sapeswilwe mu nkromoki ya bukali bwakwe. Muntu yo inywa mwa nyandiswe mu mulilo ni silufura ha busu bwa mangiloi e freeza a jolola ni habusu bwe mbemele. **11** Busi buzwa mu masukuluka abo buya mwi wulu kuya kusa mani, mi kaba huzi musihali kapa masiku—abo ba lapeli be chibatana ni chi bumbantu cha cho, mi niyense yo tabmbula luswayo lwe zina lya cho. (aiōn g165) **12** Iyi ipizo yabo bali tombwele kulindila kwabo ba jowlwela, abo ba kuteka milao ya freeza ni ntumelo mwa Jesu.” **13** Niba zuwi inzwi lizwa kwi wulu liti, “Ñole ichi: Bafuyoletwe ba fwile baba fwili mwa Simwine.”

“Eni” Ku wamba Luhoho, “njikuti ba huze ku mitendo yabo, mukuti mitendo yabo mwi be chilila.” **14** Ni baloli, mi kubena ikope li tuba. Ya bekele he kope aba kukola ubu mwana a muntu. Abena mushukwe we gauda ha mutwi wakwe mi ni jekisi li cheka mwi yanxa lya kwe. **15** Linu ingilo limwi chi lya zwa mwi tempele mi ni lya sumpa che nzwi ikando kuya be kele he kope: “Hinde ijekisi lya ko mi utange ku siza. Mukuti inako ya ku siza chi ya sika, sina ku siza kwe nkanda ha chi kwa buzwa.” **16** Linu iye ya be kele he kope cha zi mbulusa i jekisi lya kwe he wulu lye nkanda, mi inkanda chi ya sinzwa. **17** Ingilo limwi chi lya zwa mwi tempele mwi wulu; Nalyo li bena ijekisi li cheka. **18** Mi hape limwi ingilo ni lya zwa mukatala ka insense, lina ziho he wulu lwa mulilo. Cha sumpa che nzwi ikando kozuna yaba kwete ijekisi licheka, “Hinde ijekisi lyako licheka mi uku nganye mu zikwata za zilyantu ze veine ye nkanda, mukuti zi lyantu ze veine chi za buzwa.” **19** Ingilo chilya zimbulusa ijekisi lya teni ha nkanda ni kunganya zi lyantu ze veine ziba sinzwa ze kanda. Chi lya chi sohela mwi wiene ya bukali bwe freeza. **20** Mi chi tendelo che waine chi baka lya tokelwa hanze wa muleneñi, mi malaha che tika mwa teni ku sikela ha bule bwe chi zwato cha ku mutwi we mbizi, kuli kana 1, 600 mubule.

15 Linu china bona chisupo mwi wulu, chikando imi chikomokisa: Habena mañilo akwana iyanza ni obele ena inkoto zikwana iyanza ni obele, izo inkoto zama mani mani, kazo bukali bwa freeza hete bumanine. **2** Niba boni chiba boneki kuba iware libelenga ubu i gilazi likopene ni mulilo, lizimene kumbali ni wate kubena abo ba babanduki kuchi batana ni chi swaniso chachio, imi heulu lye mpalo izimanina izina lyakwe, ba bakwete ma alepa aba bahewa kwa freeza. **3** Ba bali kuzimba inzimbo za Mushe, muhikana wa freeza, inzimbo ye ngunyana: “zikando ni zikomokisa mitendo yako, Simwine freeza, wa ziho zonse. kushiyama ni niti inzila zako, Mubusi we nkanda. **4** Njeni yasete akutiye, Simwine, ni kulumbeza izina lyako? mukuti iwe wenke njo jolola. inkanda zonse mubeze ni kufukama habusu bwako kakuti misebezi yako ishiyeme iba patuluki.” **5** Hakuma izi zintu ni baloli, imi intente ya bupaki ibe yaluki mwi wulu. **6** umo muchibaka chijolola ahulu chi kweza ma ñillo akwana iyanza ni obele akwete tuhambwe tue inkoto tukwana iyanza ni obele. Ba bawete masila a jolola, abenya imi babikite tutaulo tue gauda kuzimbulusa zizuba zabo. **7** Chimwi ku zibumbatu zone zihala chi chaha kuma ñilo akwana iyanza ni obele tuhambwe tue gauda tukwana iyanza ni tobole twizwile bukali bwa freeza, uhala kusa mani. (aiōn g165) **8** I tempele ibezwile busi buzwa kwi kanya ya freeza ni kukola

kwakwe. Kakwina yabali kuwola kwinjila mo hesi tuhambwe twe inkoto tukwana iyanza ni tobele twa ma ŋilo akwana iyanza ni obele ha mana.

16 Niba zuwi inzwi ikando li sumpa hanze ye tempele

mi niliyati ku mañiloyi akwana iyanza ni wobele, "Mu yende mi muke tile hanze lye fasi tuhambwe tukwana iyanza nitobele twa bukali bwa lreeza." 2 Iñiloyi lye ntanzi libayendi mi nilye katila hanze kahambwe hansi; bubi ni ku chisa kwa zilabi zibezi ku bantu babena luswayo lwa chibatana, abo baba lumbeki chiswaniso chakwe. 3 Iñiloyi lya bubeli chilye tila kahambwe kalyo mwi wate. Chilya ba malaha, ubu malaha o muntu yo fwile, imi zintu zonse zi hala mwi wate chiza fwa. 4 Iñiloyi lya butatu chilye tila kahambwe kalyo mulwizi, ni milonga ya menzi, imi chizaba malaha. 5 Niba zuwi iñiloyi lya menzi niliti—u lukite, iye yenke wina mi ya bera, iye Yenke yo Jolola— mukuti uba atuli izi zintu. 6 Mukuti babe tili malaha aba zumine niiba polofita, ubabahi malaha akunywa; njizona ziba swanelo." 7 Niba zuwi katala ni ke taba, "Eee, Simwine lreeza Yokolete, inkatulo zako ze niti ni ku luka." 8 Iñiloyi lyabune libetili hanze kahambwe kalyo he zuba, imi libahewa chibaka chaku hisa bantu ni mulilo. 9 Baba hiswa cha ku hisa kutiza, imi chiba nyansa bubi izina lye lreeza, iye wina zihohewulu lye zi inkoto. Kana baba baki kapa ku muha ikanya. 10 Imi iñiloyi litenda iyanza libetili kahambwe kalyo halubona lwe chibatana, imi ififi chilya bwika mubuso walyo. Baba kulya indimi zabo chebaka lya ku sasama, 11 Mi baba nyansi ahulu lreeza wewulu mukuti baba zuwile ku sasaminwa, kwe zilabi, imi baba kusi kanite kubaka kecho chiba ba tendi. 12 Iñiloyi litenda iyanza nikonke libetili kahambwe kalyo mulwizi lukando, lwa Euphrate. Imi menzi aloyo aba hwiwsa chebaka lya ku lukisa inzila ya bayendisi bete nibeze kuzwila kubu zwe izuba. 13 Niba boni inhuho zotatwe zisa jolwele zi kolo ubu masesi kuzwa mukaholo ke dilagoni, ni muchibatana, ni mu mupolofita wa mapa. 14 Mukuti kwina inhuho imbi za ma dimona ziba ku tenda imakazo za zisupo. Baba kuyenda hanze kuba bayendisi bonse be ifasi chebaka lya kuba kunganya hamwina kache inkondo ikando yeloy izuba lye lreeza mukando. 15 ("Bone! ni kezite ubu musa! Yo tohonomofezwe njozo yo zwila habusu libelela, niyo bika zizabalo zakwe hafwihi ilikuti kanji na zwi hanze chintene ntene, miba bona ku swabiswa kwa mazimo akwe.") 16 Baba letwa hamwina nabo muchi baka chi sumpwa Ammagidoni muchi Hebelu. 17 linu Iñiloyi litenda iyanza nitobele chilye tila kahambwe kalyo muluhuho, linu inzwi ikando libazwi mwi itempele ni mulubona, niliwamba, "chikwa tendahala!" 18

kubena mimuni i munika, kupwacoka, kutimba ni zikinyeho itiza—inzikinyeho inkando kuhitiliza zonse ziba pangahali kuzwa muntu haba bili hansi, njikuti inzikinyeho ibali inkando.

19 Itoplopo inkando iba kauhani muzi baka zo tatwe, mi masika ni ma tolopo aba wi. Linu lreeza aba sumpi ku hupulisa Babilona mukando, imi abahi iyo itolopo inkomoki izwile iwaine ipangitwe ha bukali bwakwe. 20 Ziwi zonse ziba mani, imi malundu wonse kana aba ku siwanika. 21 Bukando bo luhuho lwe invula yamabwe a lema ahulu cheiza hansi kuzwa kwi wulu kwiza ha bantu. Baba kuti lreeza che nkoto zibezi mukuti inkoto ziba kutiza.

17 Limwina iñiloi ku a kwana iyanza ni Lyonke libakwete tuhambwe tukwana iyanza ni tobele imi nikuti kwangu,

"Wize, Kani kutondenze kunyanseha kwa musangu mukando yo wikele ha menzi mangi. 2 Njikwali uko ba busi be inkanda ba bapangi busangu. Nji waine ya kwe ya busangu kuti bantu be inkanda bakolwa." 3 Linu iñiloi chilya ni hindu Muluhuho kwi halaupa, imi chinabona mwanakazi wikele ha chibatana chisubila chibe zwile mazina abulyansi. Chibatana chibena mitwi ikwana iyanza ni wonke ni maziya akwana ikumi. 4 Mwanakizi aba zwete mwa pepulu ni kusubila aba kabiswe nigauda, mabwe asepahala, ni bulungu. Aba kwete mwiyanza lyakwe inkomoki yegauda izwile zintu zisazuweki sinte ni kusajolola kwa busangu bwakwe. 5 He impata yakwe haba ŋoletwe izina lina intoloko ye inkunuto: "Babilona mukando, nyina wa busangu ni zintu zisazuweki za hansi." 6 China bona kuti mwanakazi aba koletwe cha malaha aba zumine imi ni malaha abo ba basukulukili Jesu. Hani mubona, nibakomokwa kukando. 7 Kono iñiloi chilyati kwatu, "Chinzi hokomokwa? Kani kutolekele intaluso ya mwanakazi ni chibatana chi muhindite, chibatana china mitwi ikwana iyaza ni yobele ni maziya e ikumi. 8 Chibatana cho baboni ku chibali kwina, hanu kachikwina, kono chihafuhi nikwiza kuzwililila mwilindi lisena manimani. Linu ka chizwile habusu ni kusinya. Abo bahala hansi, nabo mazina abo kana aba ŋolwa Mwimbuka ya Buhalo kuzwa matangilo e inkanda-kabakomokwe chiba bona chibatana chibali kwinako, ka chikwina hanu, kono chi china hafuhi ni kwiza. (Abysos g12)

9 lyi i sumpa munahano wina butali. Mitwi ikwana iyanza Lyonke ni yobele ziwulu zikwana iyanza nizobele hekele mwanaki. 10 Kwina hape ba babusi bakwana iyanza ni bobele. Ba busi bakwana iyanza ba bawi, yenke kwena, imi zumwi keni kwiza; chinasika, uwola kushala bulyo inako zana. 11 Chibatana chi balikwina kwateni, kono ka chikwina hanu, nacho bulyo chibusi chikwana iyanza ni zotatwe, kono nachocha zimwi zibusi zikwana iyanza ni zobele, imi chikaya

ku kusinyeha. 12 Maziya akwana ikumi obani ba busi baseni kutambula mubuso, kono ka batambule buyendisi cha bu busi che inhola hamwina ni chibatana. 13 Izi zina muzezo wonke, imi zitambika kukola ni buyendisi kuchibatana. 14 Kaba buse inkondo kulwisanisa Ingu, kono Ingu kazikome kakuti njiye Simwine uba simwine ni Mubusi wa babusi-imy iye wina niba sumpitwe, baketetwe, ni basepahala." 15 Iñilo chilyati kwangu, Menzi obaboni, aho hekele ihule, bantu, inkunga, inkanda, ni mishobo. 16 Maziya ene ikumi oba boni-izo ni chibatana kazi holofaze ihule, kazi mushubule ni mapunu, kaba sinye inyama yakwe, kaba muhise ni kumanisiliza cha mulilo. 17 Kakuti lreeza aba zibiki muinkulo zabo kuhinda mulelo wakwe cha kuzuminzana kuha ziho kuchibatana kuti manzwi a lreeza ezuzilizwe. 18 Mwanaki yoba boni nji itolopo inkando iyendisa hewulu lya babusi bahansi."

18 Hakumana izo zintu chinabona iñilo limwi ne lisuka kuzwa kwiwulu. Libena maata makando, mi inkanda ibaboniswa chekanya yakwe. 2 Li bahuwelezi chamata enzwi likolete, nilyati, "Abawi, Abawi, Babilona mukando! Abakezi ku bachibaka chamekalo amadimona, matililo a mahuho onse asajolwele, ni matililo a zonse zisajololi ni zizuni zisaliwa. 3 Chokuti mishobo yonse ibanywi kwiwaine ya bubi bakwe. Malena beinkanda ba bapangi busangu bubi naye. Bauzi be inkanda bababi bafumi chamata abubi bwa ba kuhala." 4 Kuzwaho ni chi nazuwa inzwi limwi lizwa kwiulu liti, "Mu zwe kwali, bantu bangu, ilikuti kanji muliabeli muzivi zakwe, mikuti kanji mutambuli imwi yenkozi zakwe. 5 zivi zakwe zibalindami kuya mwiulu sina iwulu, mi lreeza abazezi inkezo zibilala zakwe. 6 Mu mulihe chaku mubozekeza sina mwabalihili bamwi kubabozekesa, mi mumulihie tobele kachabapangi; mwinkomoki ya bakopanyi, mukopanye tobele inteko yakwe. 7 Sina habali kulinyamuna nikuhala mubuhalo bulutu, mu muhe kusasaminwa chabungu ni kuchiswa. mukuti abaliwambili munkulo yakwe, 'Nikele cha bu Simwine wa mwanakazi; kahena ni mbelwa, mi kete ne ni bone chililo,' 8 Nihakwinabulyo lumwiluzuba inkoto zakwe mozize: ifu, chililo, niinanga. Mwahiswe chamulilo, Kakuti Simwine lreeza wina maata, mi nji muatuli wakwe." 9 Basimwie benkanda ba bapangi busangu buzwile munzila naye mobalile ni kuswaba chebaka lyakwe hete nibabone buusi bwa nahya. 10 Ka bazimane kule butabule naye, kutiya mwanyandisezwa nibawamba, "Mawe, mawe kumuleneñi mukando, Babilona, muleneñi u kolete! Mukuti mwiola yimwina inkoto yakwe chiyasika. 11 Bauzi bahansi babalili ni kumusilisa, sina hakusana kubasina bawula zintu zakwe

hape- 12 Izo zintu ibali igauda, silivela, mabwe abutokwa, lipelela, masila eline indotu, pepulu, siluki, asubila, nimifuta yonse yazisamu zinunka bulotu, zintu zamanaka abanzovu, zintu zonse zipangitwe hazisamu zabutotwa, bronze, insipi, marabulu, 13 sinamoni, mununkiso, isense, mira, lisende, waine, oili, busu bunakitwe, buloto, iñombe, imbelele, imbizi ni inkolo, ni bahikana, ninhuho zabantu. 14 Zichelantu zabanungitwe chamaata ako wonse chik wahita kule nawe. Zonse zachimbombo ni zakulifumisa chizamana, mikete ziwanike hape. 15 Bauzi bezi zintu baba fumi chebaka lyakwe kabazimane kule naye butabule kakuti batya manyando akwe, kilila ni kusilisa katata. 16 Kabawambe, "Mawe, mawe kumuleneni mukando ubazwatikitwe mwisila lyelineni, ni pepulu, ni asubila, mi abakabiswe ni gauda, inyanga zidula, ni liperela. 17 mwiola yimwina bufumu bonse bubashinyehi." Muyendisi yense wachikepe, Bayembani bamwiwate vonse, bazuhi, mi nabana bonse bahala chazintu zipangwa mwiwate, babazimani butabule. 18 Babalili ahulu hababona busi bwakwe nahya. Nibati, "Muleneni nzi uswana ni muleneni mukando?" 19 Babasoheli itwe hamitwi yabo, ni kuhuwa, kulila ni kusilisa, "Mawe, mawe ku muleneni mukando uko bonse babena zikepe baba fumi kubufumu bwakwe. Mwiola imwina chasinyiwa." 20 Musange chakwe, iwulu, inwe muzumina, baapositola, ni bapolofita, mukuti lreeza abaleti inkatulo yenu kwali." 21 Iñilo lina maata nilya hinda ibwe likola insilwana inkando yakusilisa ni kuli sohela mwiwate, niliti, "Munzila inabulyo, Babilona, muleneñi mukando, kausohelwe hansi chakubenga mikete niwubonwe hape. 22 Muhuwo we herepa, bazimbi, baliza impala ni baliza impeta kete niwuzuweke kwako ni kamuta. Kakwina mubezi wamufuta uhi nowuhi yete nawanike kwako. Kakwina milumu wachigayo wete niwuzuweke hape kwako. 23 Iseli lye lambi kete nilimunike kwako hape. Manzwi a munyalu ni munyalu kete niazuweke kwako hape, mikuti wauzi bako ibali bamukwaye benkanda, mi chisi chibachengetwe chabulozi bwako. 24 Mumalahi akwe kubawaniki ampollofita ni abazumine, ni malaha abantu bonse babe hahiwa hansi."

19 Kuzwa kwezi zintu Nibazuwi chintu chikola sina linzwi ikando lyabantu bangi bema kwiwulu nibati, "Haleluya, Impuluso, Ikanya, ni zoho zizwila kwe lreeza wetu. 2 Inkatulo, ni kuluka, linu cha atula Mahule bakando babali kusinyasinya inkanda chabusangu. Abahindite chakubozekeza cha malaha amuhikana wakwe, awo iye mwine abetikili kwali. 3 linu babawambi tobele: "Haleluya! busi nibwazwilila kwali kuzwa kusena mamanimanu." (aión g165) 4 Bakulwana bema makumi obele ni bone. Ni zibumbantu zone nibalibwikite kuzifateho ni balapela lreeza yabekele achihuna. Bonse babakuta

kuti, "Ameni. Haleluya!" 5 Linu linzwi nilyeza kuzwililila hachihuna, niliti, "Kulumbwe lreeza wetu, mubonse bahikana bakwe, inwe bamutiya, mubonse, basali, babutokwa ni benaziho." 6 Linu chinazuwa mulumo ubali kukola sina wabantu bangi bangi, sina kuchuma kwamenzi mangi, imi sina kupalakata kwe invula ilenga, batii "Hallelujah! Mukuti Simwine ubusa, lreeza yobusa hewulu lyazonse. 7 Twwende tusangalale ni kutaba hahulu imi mumuhe ikanya kakuli mukiti weseso lye Mbelele chiwasika, ni museswa chalibakanya. 8 Abazumininwa kuzwata zibenza ni boneka hande sina iline' (mukuti iline yakuluka izimanina bantu banjololo). 9 Iñiloil chilyati kangu, "Ñole: Imbuyoti njiyabo basumpitwe kumukiti we nyalo lye Mbelel." Abawambi bulyo nikwangu, "Aa njimanzwi abuniti a lreeza." 10 Nibali kokobezi habusu bwa matende akwe kumulapela, kono chati kwangu, "Sanzi utendibulyo! Nizumwi muhikana uswana nawe imi bamukulwako bawkete bupaki kuamana ni Jesu. Mulapele lreeza, mukuti bupaki kuaman ni Jesu muluhuho lwe chipolofita." 11 Kuzwaho chinabona iwulu niliyaluka, imi chikwaboneka imbizi ituba. Yabakwichile hateni usumpwa yosepahala imi weniti. Kuluka kwakwe ni kuatulo kwakwe kushiyeme ni kulwa kwakwe. 12 Menso akwe aswana sina lulimi lwa mulilo, imi hamutwi wakwe henamishukwe mingi. Wina izina liñioletwe hali kuti nangati umwina yolizi kono lizibitwe iyemwine. 13 Uzwete imbatilbenikwa mumalahaa, imi izina lyakwe lisumpwa Inzwi lye lreeza. 14 Chisole chakwiwulu chiba mwichilile hembizi zituba, nibazwete zizabalo zalineni inahande, zituba ni kunjololo. 15 Mukati kakaholo kakwe chikwazwa mukwale ushengete mumambali onse uwo ubawisi chisi chonse, imi mwababuse chekoli yesipi. Njeye chatalyatole chilubilo chewane yebeine yabukali bwe lreeza wina maata onse. 16 Wina izina liñioletwe hachapalo ni chilipi chakwe: "Mubusi wa babusi ni Simwine uba simwine. 17 Chinabona Iñiloil lizimene mukamwi. Chilahuweleza chamuhuwo mukando wakusupa zizuni ziwlukula mwimbimbiyulu, "Mwize, mukungane hamwina kamukiti mukando wa lreeza. 18 Mwize zamulye mibili ibasimwine, mibili yabahitile chisole, mibili yendwalume, mibili ye mbizi ni batati bazo, imi ni mibili yabantu bonse, ni balukulwilwe ni bahikana, basena mubena ni bakolete. 19 Nibaboni chibatana ni basimwine benkanda ni masole babo. Babakungene nikulukisa inkondo naye yabakwichile hembelesa, ni masole bakwe. 20 Chibatana chibahapwa imi naye mupolofita wamapa yabakupanga imakazo habusu bwakwe. Chechi chisupo chachengelela abo babatambuli inombolo ya chibatana imi nikulapela chibumbantu. Bobele kubali nichibasohelwe nibahala mwiziba lyamulilo wasulufula.

(Limnē Pyr g3041 g4442) 21 Bungi bwabo babehayiwa chilumo libakuzwa mumulomo wozo abakabutiza indonki. Zizuni zonse zibali mibili yabo ibafwile.

20 Kuzwa aho china bona iñiloi nilizwa kwi wulu liza hansi. Libkwina i nki ye lindi lisena ma manimani, mi libakwete incheni inkando mwi yanza. (Abyssos g12) 2 Chilya kwata i dilagoni, inzoka ya kale, isumpwa diabulusi, kamba Satani, mi ni kumusumina ka myaka ikwana wani sauzandi. 3 Cha musohela mwilindi lisena ma manimani, chali yala ni kuli lamika hewulu lya kwe. Ku babi bulyo kuti ka nji a chengi macaba hape kusikila myaka itenda wani sauzandi chiya mana. Kuzwa aho, uswanela ku lukululwa mwi nako zana. (Abyssos g12) 4 Linu china bona mabona. Ba bekele hateni njabana baba hewa ziho zaku atula. Hape china bona myoyo ya bana baba kosolwa mitwi chebaka lya bupaki bwa Krisite mi ni inzwi lya lreeza. Kena baba lumbeki chi batana kamba chi bumbeho cha cho mi baba kani kutambula luswayo lwa cho ha bulubi bwabo kamba he yanza. Baba bolewa buhalo, mi baba busi ni Kriste myaka ina sauzandi. 5 Bungi bwa bantu kahena baba bolewa buhalo konji ha kumana myaka itenda wani sauzandi. uku nji kubuka kwa matangilo. 6 U fuyoletwe ni ku jolola iye yo wanika mu kubuka kwa matangilo! he wulu lyechi ifu lya bubeli kalina ziho. Ka babe ma prista ba lreeza ni Krisite mi kaba buse naye mu myaka itenda wani sauzandi. 7 Myaka ina wani sauzandi chiyeza kuma manimani, Satani mwa lukululwe kuzwa mwi ntlongo. 8 Mwa yende ni ku chengelela mishobo mu nkona zone ze fasi-Gogo ni Magogo-kuba leta hamwina mwi nkondo. Ka babe bangi ubu isekese lye wate. 9 Baba yendi he baala liyalukite lye fasi ni kuzimbuluka malapa aba lumeli, muleneñi usakahala. Kono mulilo uba soki kuzwa mwi wulu ni kuba hisa. 10 Diabulusi, ya baba chengeleli, aba sohelwa mwi wate lya mulilo wa silufula, umo mubasohelwa chibatana ni ba tanikizi ba mapa. muba nyandiswe musihali ni masiku ka kuya kusamani. (aiñ g165, Limnē Pyr g3041 g4442) 11 Kuzwa aho china bona lubona lukando lutuba mi ni ya bekele hateni. Inkanda ni wulu ziba tiyi kuzwa mibusu bwa kwe, kono kahena kubena chibaka kuziwola kuya. 12 Ni ba boni bafwile—ba kolete ni basa sephali— nibazimene habusu bwa lubona, mi imbuza zi be yalwilwe. Linu imwi imbuza chi ye yalulwa— Imbuza ya Buhalo. Bafwile baba atulwa kachi ba ñoletwe mwi mbuka, ka kuya cha mitendo yabo. 13 Iwate liba lekezi bonse ba sera mwateni. Ifu ni makumbu ziba lukululi bafwile ba sera mwa teni, mi bafwile ba ba atulwa chakuya ka mitendo yabo. (Hadēs g86) 14 Ifu ni makumbu zi ba sohelwa mwi wate lya mulilo. Ili ifu lya

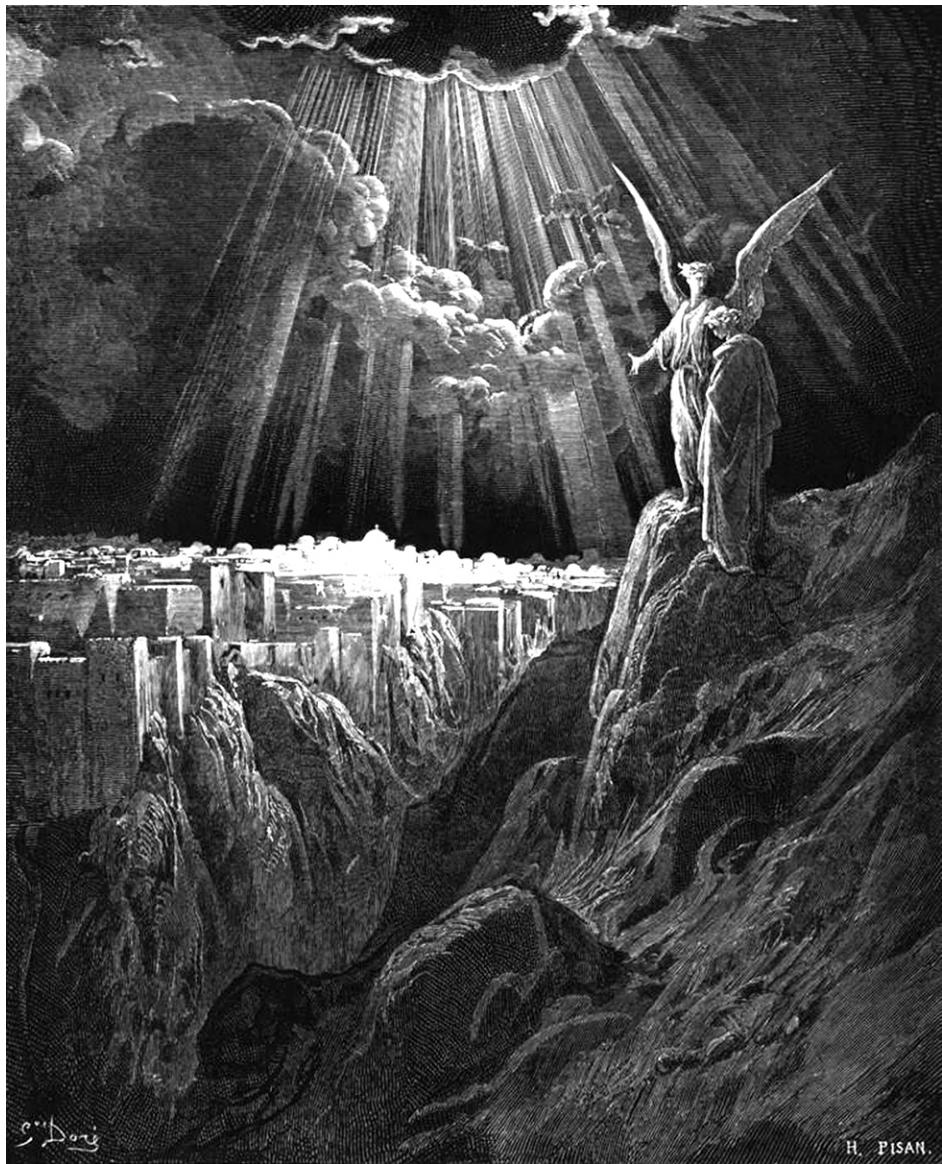
bubeli—i wate lya mulilo. (*Hadēs g86, Limnē Pyr g3041 g4442*)
15 Izina lya zumwi ni zumwi haiba kali waniki ni liñoletwe mwi Mbuka ya Buhalo, aba kusohelwa mwi wate lya mulilo. (*Limnē Pyr g3041 g4442*)

21 Linu chinabona iwulu ihyia ni nikanda inhya, mukuti iwulu lyetanzi ni inkanda lyetanzi zibamani, imi kana kubasina iware. 2 Chinabona muleneñi, Jerusalema muhya, kuti chilizwa mukati kewulu kuzwa kwe Ireeza, yolikanya sina museswa yolilotuseza muhyabwe. 3 Nibazuwi inzwi inkando lizwa hachihuna licho, “Bone! Chibaka chabwikalo bwa Ireeza chinakubantu, imi mwahale nabo. Kababe bantu bakwe, imi Ireeza iyemwine kabenabo imi kabe Ireeza wabo. 4 Kasinde zisonzi zonse mumenso abo, imi kese nikube nifu, kapa kubilayela, kapa kulila, kapa kuchiswa. Zintu zakale zibahiti. 5 Yabakele hachihuna chati, “Bone! Nipanga zintu zonse buhya,” Nati, “Ñole izi hansi kakuli aa manzwi asakusima ni buniti.” 6 Chati kwangu, “Izi zintu chizamana! Njime wetanzi ni wamamani mani, wa matanginzo ni wa mamaninizo. Yofwile innyotwa kanimuhe chakunywa nikusena chalihha kuzwa muchisima chamenzi abuhalo. 7 Yetanazunde kayole izi zintu, imi Kanibe Ireeza wakwe, imi kabe mwan'a ngu. 8 Kono kumapyeha, betumelo inini, basenahabekete, behayi, basangu, balozi bachikwame, balapela maswaniso, imi nimasawana bonse, chibaka chabo kachibe chiziba chamulilo umbukuka wo bumbe. Njokuti njefu lyabubeli.” (*Limnē Pyr g3041 g4442*) 9 Limwi kumañilo attenda iyanza in obele chilyeza kwangu, limwi libakukwete tuhambe twizwile inzyezi zikwana iyanza nitobe, imi chati, “Wize kunu. Munikutondeze museswa, mwihiyabwe we Mbelele.” 10 Linu chanitwala Muluhuho helundu inkando liwumbukite imi nikunitondeza muleneñi uchenete wa Jerusalema niukazwa kwiwulu kwe Ireeza kwiza hansi. 11 Jerusalema ibene ikanya ya Ireeza, imi iseli lyateni libanya sina ibwe lyabutokwa, sina ibwe lyajaspē libelela sina kristal. 12 Ubikitwe mulukwakwa lukando lule kwina milyango ikwana ikumi ni yobele, ni mañilo akwana ikumi niwobe. Imi hamilwango habañoletwe mazina abana ba Isilaele akwana ikumi ni wobele. 14 Imota lya muleneñi libena mitomo, ina ikumi ni milyango yobele, imi kwili kubena mazina ene ikumi ni obele abalutwana bena ikumi ni bobele be Imbelele. 15 Yabawambi name abena inkoli yakupimisa ibatendwa chegauda kupimisa Muleneñi, milyango ni mamota ateni. 16 Muleneñi ubazalitwa chenkona zone; bule bwateni bubali kulikanelela ni mubufuhi bwateni, Abapimi muleneñi chenkoli yakupimisa, zikiti zina ikumi ni zobele mubule (bule bwao, zibalikuswana). 17 Abapimi bulyo ni mota lyateni, bukima bwamakiyibbu ena 144 chamupimino

wabantu (lli ichita chipimo cheñilo hape). 18 Imota libazakwa chajaspe ni muleneñi chegauda ineine, ni gilasi ibeleta. 19 Mitomo yamamoto abakabiswe chamabwe amifuta yonse. Chetanzi ibali jaspa, chabubeli ibali safiro, chabutatu ibali kalesedo, chabune ibali emerald, 20 Chikwana iyanza ibali sardlusi, chikwana iyanza ni chimwina ibali sardiyo, chikwana iyanza ni zobele ibali krisolito, chikwana iyanza ni totatwe ibali berilo, chikwana iyanza ni zone ibali topazo, chikwana ikumi ibali krizoprazo, chikwana ikumi ni chimwina ibali jasinto, mi chikwana ikumi ni zobele ibali ametisto. 21 Ziyazo zamilyango zibena ikumi ni zobele zibali zalipelela; umwi ni umwi wamilyango ubapangiwa hepelela yonke. Mikwakwa yamuleneñi ibali yagauda vineyine, sina igilazi ibeleta. 22 Kananibaboni itempele mumuleneñi, chokuti Simwine Ireeza wina Maata Wonse ni Mbelele bekele mwitempele. 23 Muleneñi kakubena intokwahalo yezuba kapa mwezi ili kutu kubenyne mukuti ikanyaye Ireeza ibamuniki hateni, mi ilambi lyate imbelele. 24 Mishobo kayiwambe cheli iseli lyowuna muleneñi. Malena bahansi kabalete chifumu chabo muwuli. Mushobo wete upuluswe kawuwambe cheseli lyowuna muleneñi. 25 Minyango yateni keti niyyiale mukati kezuba, mi ketenikube masiku kwateni. 26 Kabalete mwateni chifumu chabo ni templo yakumisho yabo, 27 mikakwina chisajololi cheti nichinjile mwateni. Kapa zumwi ni zumwi yotenda chintu chonse chiswabisa kapa chichenga yeti nenjile, kono haisi abo bamazina añaletwe muMbuka ye Mbelele ya Buhalo.

22 Linu iñilo chi lyanitondeza iware lya menzi a buhalo, a chena ulu kristale. Ibalu kububa kuzwa ku mushukwe wa Ireeza ni ku e Ngunnyana 2 mukati ke tolopo. Ku mabbali onse o Iwizi kubena isamu lya buhalo, libikite mifuta ya miselo itenda ikumi ni tobole, imi libika iyo miselo mwezi ni mwezi. Makoba e samu a kuhozisa inkanda. 3 Kete ni kubo ni kukutwa hape. Lubona lwa Ireeza ni lwe ingunyana kalube mwi tolopo, imi bahikana bakwe muba musebeleze. 4 Mubabone chifateho chakwe, imi izina lyakwe muliñolwe he mpata zabo. 5 Kete ni kubo ni masiku hape; kete nikube ni ntuso ye seli lye ngunnyana kapa iseli lye zuba kakuti Simwine Ireeza mwa ba benyeze. Muba buse kuya kusa mani. (aiōn g165) 6 Iñilo chinya wamba kwangu, “Aa manzwi asephala imi e niti. Simwine, Ireeza we inhunho zama polofita, abatum iñilo lyakwe li kabonise ba hikana bakwe chiswanelu ku pangahala hahanu.” 7 “Bone! Nikezite hahanu! yo fuyoletwe njozo yo kuteka manzwi atanakizwe mweyi imbuwa. 8 Ime, Johani, njeme niba zuwi ni kubona izi zintu. hani zuwa ni kuzibona, china lala hanzi habusu bwa matende e iñilo kumulumbeka, iñilo liba ni tondezi izi zintu. 9 Chi lyawamba

kwangu, "Sanzi uchiti bulyo! name niwa bamwi bahikana nina nanwe niba kwenu ba polofita nabana bakuteka manzwi ena mweyi imbuka. lumbeke Ireeza!" **10** Cha wamba kwangu, "Sanzi upangi i nkunitu manzwi a atanikizwe mweyi imbuka, inako ina hafuhi. **11** lye yasa shiyeme. mumusiyé azwile habusu nikupanga zisa shiyeme. lye yopanga busangu bubi, mumusiyé azwile habusu ni busangu bubi. lye yo shiyeme, mumu siye azwile habusu niku tenda zishiyeme. lye yo jolola, mumu siye azwile habusu niku jolola." **12** "Bone! Nikeza chakuhwela. Imi mupuzo wangu wina name, kuliha zumwi ni zumwi chakuya ba mwa batendeli. **13** Njime alfa ni omega, kubusu ni kumasule, intanzi ni ma manimani. **14** Bafuyoletwe njabo bashanza minganjo yabo ili kuti babe ni intukelo ya kulya kwi samu lyabuhalo imi ni kwi njila mwitolopo cha mulyango. **15** Hanze kwina bambwa, balozi, basangu, behayi, bamaswaniso, imi ni bonse basaka niku tenda mitendo isena buniti. **16** Jesu, nibatumi iñiloi lyangu kuha bupaki kwenu kuamana izi zintu che inkeleke. Njime ni muhisi ni isika lya Dafita, inkani i benya ya kuseni." **17** Luhuho ni Musesiwa ziti, "Wize" Siye uzo yo zuwa ati, "Wize!" Yense yo fwile inyotwa, musiye eze, imi yense yo ilakaza, umusiye awane menzi abuhalo nikusena intifo. **18** Niha bupaki kubonse ba zuwa manzwi e chi polofita cheyi imbuka: Heiba zumwi mwawekeze kuali, Ireeza kawekeze kwali inkoto zi ſioletwe kuamana ni mweyi imbuka. **19** Heiba zumwi uwvisa mu manzwi amweyi imbuka ya chipolofita, Ireeza kazwise inkabelo yakwe mwisamu lya buhalo imi ni mwitolopo ijololwa ziñoletwe kuamana mweyi imbuka. **20** lye yoha bupaki kwezi zintu uti, "Eee! Nikeza chokuhwela." Amen! Wize, Simwine Jesu! **21** Imi musa wa Simwine Jesu ube ni zumwi ni zumwi. Amen.

*Chinabona muleneñi, Jerusalema muhya, kuti chilizwa mukati kewulu kuzwa kwe Ireeza,
yolibakanya sina museswa yolilotuseza muhyabwe. Nibazuwi inzwi inkando lizwa hachihuna
licho, "Bone! Chibaka chabwikalo bwa Ireeza chinakubantu, imi mwahale nabo.
Kababe bantu bakwe, imi Ireeza iyemwine kabenabo imi kabe Ireeza wabo."*

Insinulo 21:2-3

Reader's Guide

Chikuahane at AionianBible.org/Readers-Guide

The Aionian Bible republishes public domain and Creative Common Bible texts that are 100% free to copy and print. The original translation is unaltered and notes are added to help your study. The notes show the location of eleven special Greek and Hebrew Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and for all mankind, and the nature of afterlife destinies.

Who has the authority to interpret the Bible and examine the underlying Hebrew and Greek words? That is a good question! We read in 1 John 2:27, "*As for you, the anointing which you received from him remains in you, and you do not need for anyone to teach you. But as his anointing teaches you concerning all things, and is true, and is no lie, and even as it taught you, you remain in him.*" Every Christian is qualified to interpret the Bible! Now that does not mean we will all agree. Each of us is still growing in our understanding of the truth. However, it does mean that there is no infallible human or tradition to answer all our questions. Instead the Holy Spirit helps each of us to know the truth and grow closer to God and each other.

The Bible is a library with 66 books in the Protestant Canon. The best way to learn God's word is to read entire books. Read the book of Genesis. Read the book of John. Read the entire Bible library. Topical studies and cross-referencing can be good. However, the safest way to understand context and meaning is to read whole Bible books. Chapter and verse numbers were added for convenience in the 16th century, but unfortunately they can cause the Bible to seem like an encyclopedia. The Aionian Bible is formatted with simple verse numbering, minimal notes, and no cross-referencing in order to encourage the reading of Bible books.

Bible reading must also begin with prayer. Any Christian is qualified to interpret the Bible with God's help. However, this freedom is also a responsibility because without the Holy Spirit we cannot interpret accurately. We read in 1 Corinthians 2:13-14, "*And we speak of these things, not with words taught by human wisdom, but with those taught by the Spirit, comparing spiritual things with spiritual things. Now the natural person does not receive the things of the Spirit of God, for they are foolishness to him, and he cannot understand them, because they are spiritually discerned.*" So we cannot understand in our natural self, but we can with God's help through prayer.

The Holy Spirit is the best writer and he uses literary devices such as introductions, conclusions, paragraphs, and metaphors. He also writes various genres including historical narrative, prose, and poetry. So Bible study must spiritually discern and understand literature. Pray, read, observe, interpret, and apply. Finally, "*Do your best to present yourself approved by God, a worker who does not need to be ashamed, properly handling the word of truth.*" 2 Timothy 2:15. "*God has granted to us his precious and exceedingly great promises; that through these you may become partakers of the divine nature, having escaped from the corruption that is in the world by lust. Yes, and for this very cause adding on your part all diligence, in your faith supply moral excellence; and in moral excellence, knowledge; and in knowledge, self-control; and in self-control patience; and in patience godliness; and in godliness brotherly affection; and in brotherly affection, love. For if these things are yours and abound, they make you to be not idle nor unfruitful to the knowledge of our Lord Jesus Christ,*" 2 Peter 1:4-8.

Glossary

Chikuahane at AionianBible.org/Glossary

The Aionian Bible un-translates and instead transliterates eleven special words to help us better understand the extent of God's love for individuals and all mankind, and the nature of afterlife destinies. The original translation is unaltered and a note is added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. Compare the meanings below to the Strong's Concordance and Glossary definitions.

Abyssos g12

Greek: proper noun, place

Usage: 9 times in 3 books, 6 chapters, and 9 verses

Meaning:

Temporary prison for special fallen angels such as Apollyon, the Beast, and Satan.

aïdios g126

Greek: adjective

Usage: 2 times in Romans 1:20 and Jude 6

Meaning:

Lasting, enduring forever, eternal.

aiōn g165

Greek: noun

Usage: 127 times in 22 books, 75 chapters, and 102 verses

Meaning:

A lifetime or time period with a beginning and end, an era, an age, the completion of which is beyond human perception, but known only to God the creator of the aiōns, Hebrews 1:2. Never meaning simple endless or infinite chronological time in Greek usage. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs.

aiōnios g166

Greek: adjective

Usage: 71 times in 19 books, 44 chapters, and 69 verses

Meaning:

From start to finish, pertaining to the age, lifetime, entirety, complete, or even consummate. Never meaning simple endless or infinite chronological time in Koine Greek usage. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs.

eleēsē g1653

Greek: verb, aorist tense, active voice, subjunctive mood, 3rd person singular

Usage: 1 time in this conjugation, Romans 11:32

Meaning:

To have pity on, to show mercy. Typically, the subjunctive mood indicates possibility, not certainty. However, a subjunctive in a purpose clause is a resulting action as certain as the causal action. The subjunctive in a purpose clause functions as an indicative, not an optative. Thus, the grand conclusion of grace theology in Romans 11:32 must be clarified. God's mercy on all is not a possibility, but a certainty. See ntgreek.org.

Geenna g1067

Greek: proper noun, place

Usage: 12 times in 4 books, 7 chapters, and 12 verses

Meaning:

Valley of Hinnom, Jerusalem's trash dump, a place of ruin, destruction, and judgment in this life, or the next, though not eternal to Jesus' audience.

Hadēs g86

Greek: proper noun, place

Usage: 11 times in 5 books, 9 chapters, and 11 verses

Meaning:

Synonomous with Sheol, though in New Testament usage Hades is the temporal place of punishment for deceased unbelieving mankind, distinct from Paradise for deceased believers.

Limnē Pyr g3041 g4442

Greek: proper noun, place

Usage: Phrase 5 times in the New Testament

Meaning:

Lake of Fire, final punishment for those not named in the Book of Life, prepared for the Devil and his angels, Matthew 25:41.

Sheol h7585

Hebrew: proper noun, place

Usage: 66 times in 17 books, 50 chapters, and 64 verses

Meaning:

The grave or temporal afterlife world of both the righteous and unrighteous, believing and unbelieving, until the general resurrection.

Tartaroō g5020

Greek: proper noun, place

Usage: 1 time in 2 Peter 2:4

Meaning:

Temporary prison for particular fallen angels awaiting final judgment.

Glossary +

AionianBible.org/Bibles/Kuhane---Kuhane-Bible/Noted

Glossary references are below. Strong's Hebrew and Greek number notes are added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. Questioned verse translations do not contain Aionian Glossary words and may wrongly imply *eternal* or *Hell*. * The note placement is skipped or adjusted for verses with non-standard numbering.

Abyssos

Luka 8:31
Maroma 10:7
Insinulo 9:1
Insinulo 9:2
Insinulo 9:11
Insinulo 11:7
Insinulo 17:8
Insinulo 20:1
Insinulo 20:3

Mitendo 3:21
Mitendo 15:18
Maroma 1:25
Maroma 9:5
Maroma 11:36
Maroma 12:2
Maroma 16:27
1 Va Korinte 1:20
1 Va Korinte 2:6
1 Va Korinte 2:7
1 Va Korinte 2:8
1 Va Korinte 3:18
1 Va Korinte 8:13
1 Va Korinte 10:11
2 Makorinte 4:4

1 Petorosi 1:25
1 Petorosi 4:11
1 Petorosi 5:11
2 Petorosi 3:18
1 Johani 2:17
2 Johani 1:2
Juda 1:13
Juda 1:25
Insinulo 1:6
Insinulo 1:18
Insinulo 4:9
Insinulo 4:10
Insinulo 5:13
Insinulo 7:12
Insinulo 10:6
Insinulo 11:15
Insinulo 14:11
Insinulo 15:7
Insinulo 19:3
Insinulo 20:10
Insinulo 22:5

aïdios

Maroma 1:20
Juda 1:6

1 Va Korinte 3:18
2 Makorinte 4:4

Insinulo 5:13
Insinulo 7:12

aiōn

Mateu 12:32
Mateu 13:22
Mateu 13:39
Mateu 13:40
Mateu 13:49
Mateu 21:19
Mateu 24:3
Mateu 28:20
Mareka 3:29
Mareka 4:19
Mareka 10:30
Mareka 11:14

Luka 1:33
Luka 1:55
Luka 1:70
Luka 16:8
Luka 18:30
Luka 20:34
Luka 20:35
Johani 4:14
Johani 6:51
Johani 6:58
Johani 8:35
Johani 8:51
Johani 8:52
Johani 9:32
Johani 10:28
Johani 11:26
Johani 12:34
Johani 13:8
Johani 14:16

2 Makorinte 11:31
Agalatiya 1:4
Agalatiya 1:5
Maefese 1:21
Maefese 2:2
Maefese 2:7
Maefese 3:9
Maefese 3:11
Maefese 3:21
Maefese 6:12
Vafilipi 4:20
Makolose 1:26
1 Timotea 1:17
1 Timotea 6:17
2 Timotea 4:10
2 Timotea 4:18
Tite 2:12
Maheberu 1:2
Maheberu 1:8
Maheberu 5:6
Maheberu 6:5
Maheberu 6:20
Maheberu 7:17
Maheberu 7:21
Maheberu 7:24
Maheberu 7:28
Maheberu 9:26
Maheberu 11:3
Maheberu 13:8
Maheberu 13:21
1 Petorosi 1:23

Insinulo 10:6
Insinulo 11:15
Insinulo 14:11
Insinulo 15:7
Insinulo 19:3
Insinulo 20:10
Insinulo 22:5

aiōnios

Mateu 18:8
Mateu 19:16
Mateu 19:29
Mateu 25:41
Mateu 25:46
Mareka 3:29
Mareka 10:17
Mareka 10:30
Luka 10:25
Luka 16:9
Luka 18:18
Luka 18:30
Johani 3:15
Johani 3:16
Johani 3:36
Johani 4:14
Johani 4:36
Johani 5:24
Johani 5:39
Johani 6:27
Johani 6:40
Johani 6:47
Johani 6:54
Johani 6:68

Johani 10:28
Johani 12:25
Johani 12:50
Johani 17:2
Johani 17:3
Mitendo 13:46
Mitendo 13:48
Maroma 2:7
Maroma 5:21
Maroma 6:22
Maroma 6:23
Maroma 16:25
Maroma 16:26
2 Makorinte 4:17
2 Makorinte 4:18
2 Makorinte 5:1
Agalatiya 6:8
2 Mateselonika 1:9
2 Mateselonika 2:16
1 Timotea 1:16
1 Timotea 6:12
1 Timotea 6:16
2 Timotea 1:9
2 Timotea 2:10
Tite 1:2
Tite 3:7
Filimoni 1:15
Maheberu 5:9
Maheberu 6:2
Maheberu 9:12
Maheberu 9:14
Maheberu 9:15
Maheberu 13:20
1 Petorosi 5:10
2 Petorosi 1:11
1 Johani 1:2
1 Johani 2:25
1 Johani 3:15
1 Johani 5:11
1 Johani 5:13
1 Johani 5:20
Juda 1:7
Juda 1:21
Insinulo 14:6

eleēsē

Maroma 11:32

Geenna

Mateu 5:22
Mateu 5:29
Mateu 5:30
Mateu 10:28
Mateu 18:9
Mateu 23:15
Mateu 23:33
Mareka 9:43

Mareka 9:45
Mareka 9:47
Luka 12:5
Jakovo 3:6
Hadēs
Mateu 11:23
Mateu 16:18
Luka 10:15
Luka 16:23
Mitendo 2:27
Mitendo 2:31
1 Va Korinte 15:55
Insinulo 1:18
Insinulo 6:8
Insinulo 20:13
Insinulo 20:14
Song of Solomon 8:6
Isaiah 5:14
Isaiah 7:11
Isaiah 14:9
Isaiah 14:11
Isaiah 14:15
Isaiah 28:15
Isaiah 28:18
Isaiah 38:10
Isaiah 38:18
Isaiah 57:9
Ezekiel 31:15
Ezekiel 31:16
Ezekiel 31:17
Ezekiel 32:21
Ezekiel 32:27
Hosea 13:14
Amos 9:2
Jonah 2:2
Habakkuk 2:5

Limnē Pyr

Insinulo 19:20
Insinulo 20:10
Insinulo 20:14
Insinulo 20:15
Insinulo 21:8

Sheol

Genesis 37:35
Genesis 42:38
Genesis 44:29
Genesis 44:31
Numbers 16:30
Numbers 16:33
Deuteronomy 32:22
1 Samuel 2:6
2 Samuel 22:6
1 Kings 2:6
1 Kings 2:9
Job 7:9
Job 11:8
Job 14:13
Job 17:13
Job 17:16
Job 21:13
Job 24:19
Job 26:6

Psalms 6:5
Psalms 9:17
Psalms 16:10
Psalms 18:5
Psalms 30:3
Psalms 31:17
Psalms 49:14
Psalms 49:15
Psalms 55:15
Psalms 86:13
Psalms 88:3
Psalms 89:48

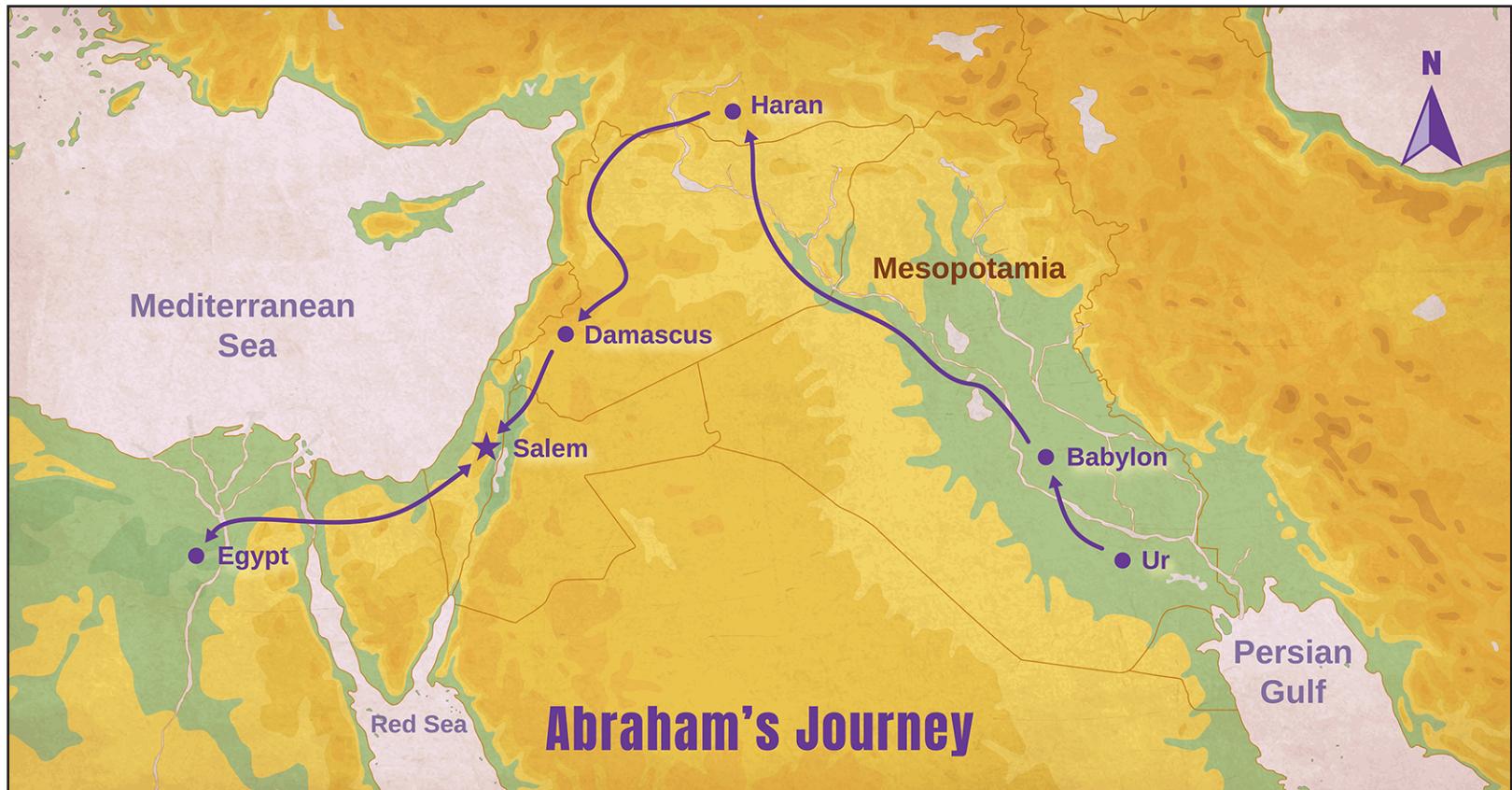
Psalms 116:3
Psalms 139:8
Psalms 141:7
Proverbs 1:12
Proverbs 5:5
Proverbs 7:27
Proverbs 9:18
Proverbs 15:11
Proverbs 15:24
Proverbs 23:14
Proverbs 27:20
Proverbs 30:16
Ecclesiastes 9:10
Song of Solomon 8:6
Isaiah 5:14
Isaiah 7:11
Isaiah 14:9
Isaiah 14:11
Isaiah 14:15
Isaiah 28:15
Isaiah 28:18
Isaiah 38:10
Isaiah 38:18
Isaiah 57:9
Ezekiel 31:15
Ezekiel 31:16
Ezekiel 31:17
Ezekiel 32:21
Ezekiel 32:27
Hosea 13:14
Amos 9:2
Jonah 2:2
Habakkuk 2:5

Tartaroō

2 Petorosi 2:4

Questioned

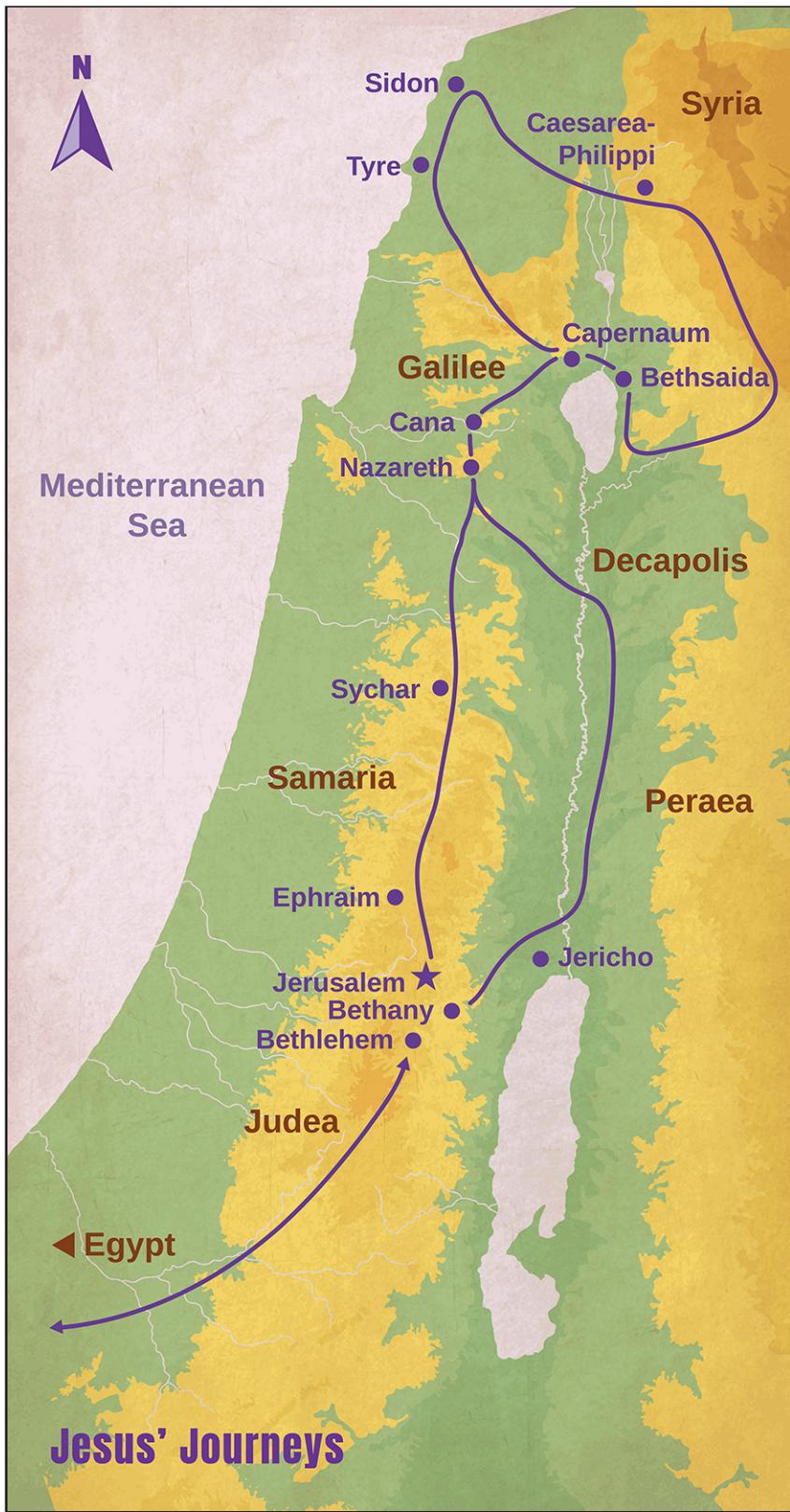
2 Petorosi 2:17

Ibali chetumelo kuti Abrahama, chosumpwa, abakuteki ni kuzwa nakaya kwabali kukatambwila kuyola chanda. Abazwi nakaya, nasezi kuti ukaya kuhi. - Maheberu 11:8

"When Pharaoh had let the people go, God didn't lead them by the way of the land of the Philistines, although that was near; for God said, 'Lest perhaps the people change their minds when they see war, and they return to Egypt'" Exodus 13:17

Mukuti Mwana Muntu kena avakezi ku kutendewa, kono kukutenda, ni kwiza kuha vuhalo bwakwe kulekulela vaangi - Mareka 10:45

Paulusi, muhikana wa Jesu Kreste, yava sumpwa kuva mu Apositola, niku kauhanyezwa hembali che ivangeli ye Ireeza. - Maroma 1:1

Creation 4004 B.C.

Adam and Eve created	4004
Tubal-cain forges metal	3300
Enoch walks with God	3017
Methuselah dies at age 969	2349
God floods the Earth	2349
Tower of Babel thwarted	2247
Abraham sojourns to Canaan	1922
Jacob moves to Egypt	1706
Moses leads Exodus from Egypt	1491
Gideon judges Israel	1245
Ruth embraces the God of Israel	1168
David installed as King	1055
King Solomon builds the Temple	1018
Elijah defeats Baal's prophets	896
Jonah preaches to Nineveh	800
Assyrians conquer Israelites	721
King Josiah reforms Judah	630
Babylonians capture Judah	605
Persians conquer Babylonians	539
Cyrus frees Jews, rebuilds Temple	537
Nehemiah rebuilds the wall	454
Malachi prophesies the Messiah	416
Greeks conquer Persians	331
Seleucids conquer Greeks	312
Hebrew Bible translated to Greek	250
Maccabees defeat Seleucids	165
Romans subject Judea	63
Herod the Great rules Judea	37

(The Annals of the World, James Usher)

Jesus Christ born 4 B.C.

New Heavens and Earth

1956	Christ returns for his people
1830	Jim Elliot martyred in Ecuador
1731	John Williams reaches Polynesia
1614	Zinzendorf leads Moravian mission
1572	Japanese kill 40,000 Christians
1517	Jesuits reach Mexico
1455	Martin Luther leads Reformation
1323	Gutenberg prints first Bible
1276	Franciscans reach Sumatra
1100	Ramon Llull trains missionaries
1054	Crusades tarnish the church
997	The Great Schism
864	Adalbert martyred in Prussia
716	Bulgarian Prince Boris converts
635	Boniface reaches Germany
569	Alopen reaches China
432	Longinus reaches Alodia / Sudan
397	Saint Patrick reaches Ireland
341	Carthage ratifies Bible Canon
325	Ulfilas reaches Goth / Romania
250	Niceae proclaims God is Trinity
197	Denis reaches Paris, France
70	Tertullian writes Christian literature
61	Titus destroys the Jewish Temple
52	Paul imprisoned in Rome, Italy
39	Thomas reaches Malabar, India
33	Peter reaches Gentile Cornelius
	Holy Spirit empowers the Church

(Wikipedia, Timeline of Christian missions)

Resurrected 33 A.D.

Where?

Who?

When?

		When?									
		Innocence		Fallen			Glory				
Who?	God	Eternity Past	4000 BC Creation	Fall to Sin No Law	1500 BC Moses' Law	Advent of Christ 0-33 AD	Church Age Kingdom Age	Great White Throne	New Heaven and Earth		
		God's Perfect Fellowship	John 10:30	Living in Unapproachable Light, 1 Timothy 6:16					God's Perfectly Restored Fellowship with All Mankind in the Holy City		
		Son		Pre-Incarnate, John 8:58	Incarnate, John 1:14	Paradise, Luke 23:43					
		Holy Spirit		Everywhere, Psalm 139:7	Indwelling Believers, John 14:17						
	Mankind	Living Mankind	Adam in the Garden of Eden	Serving the Savior or Satan on Earth, Ephesians 2:1-5					All Restored		
		Deceased Believing Mankind		Blessed in Paradise, Luke 16:22							
		Deceased Unbelieving Mankind		Punished in Hades until the final judgment, Luke 16:23 and Rev 20:13							
	Angels	Holy Angels	No people	Serving Mankind at God's Command, Hebrews 1:14					No Hades No Dead Rev 20:3		
		Imprisoned Angels		Imprisoned in Tartarus, 2 Peter 2:4 and Jude 6							
		Fugitive Angels		Rebelling Against Christ Thalaasa, Rev 20:13							
		First Beast Demon	Gen 1:1	Accusing Mankind			Lake of Fire Revelation 19:20	Lake of Fire Prepared for the Devil and his Angels	Fallen Angels Forgiven? Col 1:20 Yes?		
		False Prophet Demon		1 Peter 5:8 and Revelation 12:10							
		Satan		Abyss Revelation 20:2							

Destiny

Chikuahane at AionianBible.org/Destiny

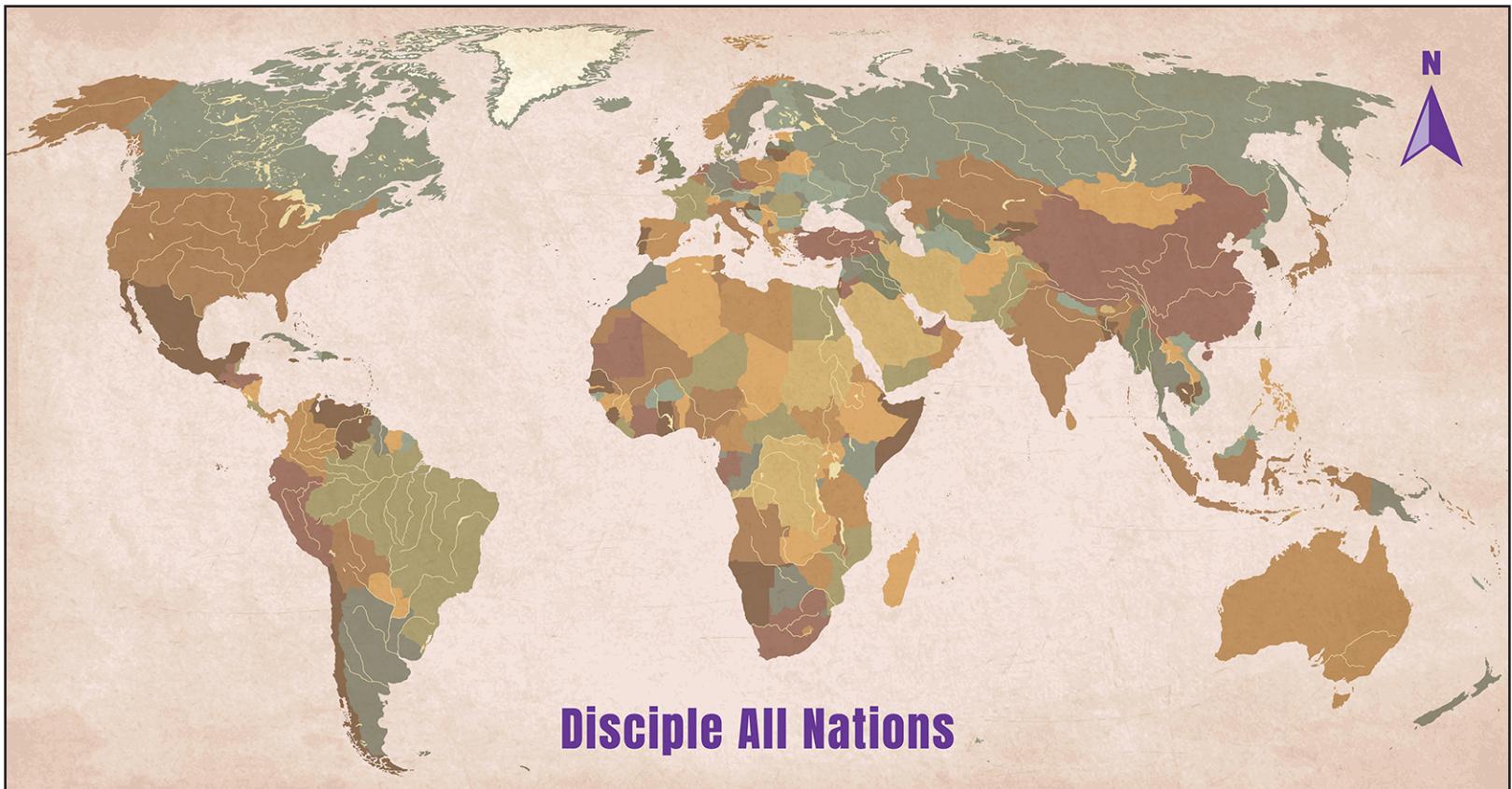
The Aionian Bible shows the location of eleven special Greek and Hebrew Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and for all mankind, and the nature of after-life destinies. The underlying Hebrew and Greek words typically translated as *Hell* show us that there are not just two after-life destinies, Heaven or Hell. Instead, there are a number of different locations, each with different purposes, different durations, and different inhabitants. Locations include 1) Old Testament Sheol and New Testament *Hadēs*, 2) Geenna, 3) Tartaroō, 4) Abyssos, 5) *Limnē Pyr*, 6) *Paradise*, 7) *The New Heaven*, and 8) *The New Earth*. So there is reason to review our conclusions about the destinies of redeemed mankind and fallen angels.

The key observation is that fallen angels will be present at the final judgment, 2 Peter 2:4 and Jude 6. Traditionally, we understand the separation of the Sheep and the Goats at the final judgment to divide believing from unbelieving mankind, Matthew 25:31-46 and Revelation 20:11-15. However, the presence of fallen angels alternatively suggests that Jesus is separating redeemed mankind from the fallen angels. We do know that Jesus is the helper of mankind and not the helper of the Devil, Hebrews 2. We also know that Jesus has atoned for the sins of all mankind, both believer and unbeliever alike, 1 John 2:1-2. Deceased believers are rewarded in Paradise, Luke 23:43, while unbelievers are punished in Hades as the story of Lazarus makes plain, Luke 16:19-31. Yet less commonly known, the punishment of this selfish man and all unbelievers is before the final judgment, is temporal, and is punctuated when Hades is evacuated, Revelation 20:13. So is there hope beyond Hades for unbelieving mankind? Jesus promised, "*the gates of Hades will not prevail*," Matthew 16:18. Paul asks, "*Hades where is your victory?*" 1 Corinthians 15:55. John wrote, "*Hades gives up*," Revelation 20:13.

Jesus comforts us saying, "*Do not be afraid*," because he holds the keys to *unlock* death and Hades, Revelation 1:18. Yet too often our *Good News* sounds like a warning to "*be afraid*" because Jesus holds the keys to *lock* Hades! Wow, we have it backwards! Hades will be evacuated! And to guarantee hope, once emptied, Hades is thrown into the Lake of Fire, never needed again, Revelation 20:14.

Finally, we read that anyone whose name is not written in the Book of Life is thrown into the Lake of Fire, the second death, with no exit ever mentioned or promised, Revelation 21:1-8. So are those evacuated from Hades then, "*out of the frying pan, into the fire?*" Certainly, the Lake of Fire is the destiny of the Goats. But, do not be afraid. Instead, read the Bible's explicit mention of the purpose of the Lake of Fire and the identity of the Goats, "*Then he will say also to those on the left hand, 'Depart from me, you cursed, into the consummate fire which is prepared for... the devil and his angels,'*" Matthew 25:41. Bad news for the Devil. Good news for all mankind!

Faith is not a pen to write your own name in the Book of Life. Instead, faith is the glasses to see that the love of Christ for all mankind has already written our names in Heaven. "*If the first fruit is holy, so is the lump*," Romans 11:16. Though unbelievers will suffer regrettable punishment in Hades, redeemed mankind will never enter the Lake of Fire, prepared for the devil and his angels. And as God promised, all mankind will worship Christ together forever, Philippians 2:9-11.

Disciple All Nations

Linu muyende, muka pange balutwani ba machaba onse. Mu ba kolobeze mwi ziina lya Tayo, lya Mwana mane ni lya Luhuho lu Jolola. - Mateu 28:19